Στυλιανού Ι. Χαραλαμπάκη

ΘΕΜΑΤΑ
ΤΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ

ΤΑ
ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

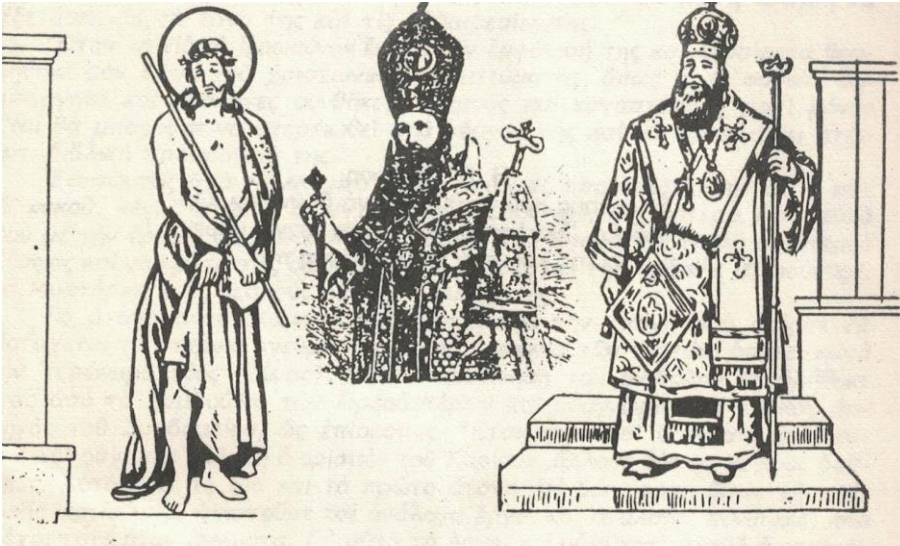
Β' έκδοση
Επαυξημένη και βελτιωμένη

ΑΘΗΝΑ
1984

ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ
Στυλιανός Ι. Χαραλαμπάκης

ΣΥΓΚΡΙΝΑΤΕ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ

«Λαός μου, οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς
καὶ τὸν τρίβον τῶν ποδῶν ὑμῶν ταράσσουσιν –
Λαέ Μου, αυτοί που μακαρίζουν εσάς πλανούν εσάς
και εμποδίζουν την οδό των ποδιών σας»
(Ησαΐας 3:12)

Σε αυτούς που επιθυμούν
να δουν την Ορθόδοξη Εκκλησία
στην αρχέγονη μορφή της και στη Βιβλική της θέση

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Α' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ύστερα από εκείνα που εξέθεσα στο προηγούμενο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ", περί του θέματος της "ειδικής Ιεροσύνης", που με κάθε λεπτομέρεια Βιβλική και Ιστορική παρουσίασα, ότι δεν φέρει τη σφραγίδα της Καινής Διαθήκης και της Ιεράς Παράδοσης, και επομένως είναι έξω από το λυτρωτικό σχέδιο του Θεού, παρουσιάστηκε και η ανάγκη να εξετάσω και τα έργα της και τις αυθαιρεσίες της.

Όταν η "ειδική Ιεροσύνη" έκανε την εμφάνισή της και αυθαίρετα θεωρήθηκε σαν βάση του Χριστιανικού πολιτεύματος, όπως ήταν φυσικό, δημιούργησε και ανάλογες συνθήκες, θεσμούς και καταστάσεις, γιατί μόνο έτσι θα μπορούσε να στερεωθεί στο "έργο" της και να προοδεύσει στην αντι-Βιβλική προσπάθειά της.

Ξεκινώντας από το γνωμικό εκείνο που μας παρουσιάζει την αιτία κάθε κακού, "ενός ατόμου δοθέντος μύρια έπονται", και ύστερα από αυτά που με την έρευνά μου ανακάλυψα, νομίζω, ότι μπορώ να σταθώ σε στερεό έδαφος και να κρίνω στις σωστές θέσεις, τα "έργα" της "ειδικής Ιεροσύνης", τα Μυστήρια, τους θεσμούς και τις Τελετές της.

Το άτοπο αυτό έκανε την εμφάνισή του την εποχή που άρχισε να εισέρχεται το κοσμικό πνεύμα στην άγια κοινωνία των πιστών, οπότε, κατά τον Ιερώνυμο (5^{ος} αιώνας), κατά παρακίνηση του διαβόλου επιβλήθηκε ένας από το Συμβούλιο των Πρεσβυτέρων και αναγνωρίστηκε ειδικός αρχηγός του Συμβουλίου, ως επίσκοπος. Έτσι, αργά και βαθμιαία καλλιέργησαν "οι όχι με αληθή διορισμό του Κυρίου", άλλους δύο ιερατικούς βαθμούς. Αυτό είναι το ένα και το πρώτο άτοπο. Η διατήρηση όμως της "ειδικής Ιεροσύνης" απαιτούσε και ανάλογα έργα, και ανάλογες συνθήκες, που μέχρι τότε ήταν άγνωστα. Γι' αυτό το λόγο, "οι όχι με αληθή διορισμό του Κυρίου", "ειδικοί ιερείς", προχώρησαν εντελώς αυθαίρετα και τα δημιούργησαν, τα συστήματα σαν "θεοσύστατα" και τα επέβαλαν ως "μέσα της Χάριτος". Αποδείχτηκαν όμως, ότι είναι τα "ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ" μέσα.

Αυτά εξετάζω στο βιβλίο μου τούτο, στα μέτρα της Αγίας Γραφής, της Ιεράς Παράδοσης, της Αρχαιολογίας, της Χριστιανικής Γραμματολογίας, της Ιστορίας και της Επιστήμης.

Ο συγγραφέας

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Β' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Η πρώτη έκδοση του βιβλίου τούτου ήταν σχεδόν πρόχειρη. Δεν ξεκίνησα τα θέματά μου για να καταρτιστεί βιβλίο. Με ένα δίφυλλο φυλλάδιο έγινε η αρχή. Το περιεχόμενο όμως δημιούργησε πολύ ενδιαφέρον και έφτασε το τετρασέλιδο φυλλάδιο να γίνει οκτασέλιδο και στη συνέχεια δεκαεξασέλιδο Περιοδικό με τον τίτλο "ΠΜΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ".

Είχα πάντως μια προαίσθηση ότι τα θέματά μου θα γεννούσαν ενδιαφέρον. Γι' αυτό σε κάθε έκδοση τυπώνονταν περισσότερα από εκείνα που ήταν απαραίτητα για τους συνδρομητές. Στο τέλος ενσωματώθηκαν τα υπόλοιπα τεύχη σε βιβλίο.

Παρά το γεγονός αυτό και παρόλο ότι δεν έγινε καμία διαφήμιση, η ζήτηση του βιβλίου ήταν από τις σπάνιες. Από αποτελεί μια απόδειξη, ότι ο κόσμος δέχεται ευχάριστα την αλήθεια, όταν διαπιστώνει ότι αυτός που την προσφέρει δεν την εμπορεύεται.

Οι αναγνώστες, ο ένας προς τον άλλο διαφήμισαν το βιβλίο. Οι ιερείς γιατί διαπίστωσαν ότι τα "μέσα της Χάριτος" τα οποία τελετουργούν ως μέσα επαφής με τον Θεό και μέσα σωτηρίας, είναι ανθρώπινα κατασκευάσματα. Οι Διαμαρτυρόμενοι όλων των κλάδων, γιατί είδαν, ότι εκτός από την Αγία Γραφή, και οι ιστορικές πηγές και η Ιερά Παράδοση δεν δικαιολογούν τη γραμμή και θέση του ιερατικού κλάδου και τη Διοίκηση της Εκκλησίας από Μητροπολίτες, και επομένως το διάβημά τους είναι σωστό σε ένα μεγάλο μέρος. Ο απλός λαός, γιατί πίστεψε ότι ο κλήρος δεν του έδωσε σωστή θρησκευτική αγωγή. Και το βιβλίο εξαντλήθηκε.

Αρκετοί από τους ιερείς και αρχιερείς που το διάβασαν, είπαν: Σωστά πράγματα είναι. – Είναι θέματα ισχυρά ντοκουμενταρισμένα. – Δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτές τις αλήθειες. – Όπως τα γράφει, έτσι είναι. – Είναι βόμβα στο παπαδικό σύστημα. – Ως θεολόγος συμφωνώ απολύτως με αυτά τα κείμενα. – Είναι δυναμίτης, κλπ.

Τη μεγαλύτερη χαρά στη ζωή μου, την βρήκα στις επιστολές που έλαβα και στα εμπιστευτικά, "για το φόβο των Ιουδαίων", σημειώματα, τηλεφωνήματα και προφορικά μηνύματα των αναγνωστών μου.

Σήμερα, που η Εκκλησία έφτασε στο τελευταίο σκαλοπάτι, πρέπει να της πούμε την αιτία του κακού, ότι δεν είναι μόνο ο ηθικός τομέας, αλλά παράλληλα είναι η καταστρατήγηση των θεϊκών Υπουργημάτων του θείου Λυτρωτή και η παραβίαση των θεϊκών μηνυμάτων, από τον κλήρο.

Εάν η Εκκλησία θέλει να αντιμετωπίσει κατάλληλα και με επιτυχία την απειλή που υπάρχει από ξένα στοιχεία, που βρίσκονται στο πολίτευμά της, πρέπει να αντιληφθούν οι υπεύθυνοι, ότι υπάρχει μεγάλη και ζωτική ανάγκη να δοθεί μια μάχη, και να δοθεί σωστά. Η μάχη δε αυτή, στη βάση της πρέπει να είναι όχι μόνο θεολογική, αλλά προ πάντων Βιβλική και της Ιεράς Παράδοσης υπόθεση. Αυτή τη μάχη αποφάσισα να δώσω με την εργασία μου αυτή.

Τώρα απευθύνω το βιβλίο τούτο, σε δεύτερη έκδοση:

1. Στον κλήρο που παραμένει ακόμα σε νυσταλέα κατάσταση ή επαγγελματική τοποθέτηση, για πληροφοριακή ενημέρωση και αφύπνιση.

2. Στους ανθρώπους που επιθυμούν να δουν την Ορθόδοξη Εκκλησία στην αρχέγονη μορφή της, στη Βιβλική και ιστορική της θέση.

3. Στους ανθρώπους που αποτελούν την Αρχέγονη Ορθόδοξη Εκκλησία, για να έχουν ένα πολύτιμο όπλο στα χέρια τους να συνεχίσουν το σωστό και ορθόδοξο αγώνα.

Το κείμενο μεταγλωττίστηκε σε σύγχρονη εύληπτη γλώσσα. Έγιναν όλες οι απαραίτητες βελτιώσεις, που επιτρέπει η ιστορικότητα των κειμένων, η σωστή ερμηνεία, η αυστηρότητα της τήρησης των θεϊκών και ιστορικών μηνυμάτων, και ο επιβεβλημένος και επιτρεπόμενος έλεγχος από τη “Γραφή της Αλήθειας” και της Ιεράς Παράδοσης, **όχι της Εκκλησιαστικής**, και πολλές βελτιώσεις, και σε αρκετά σημεία το ύφος είναι πιο ήπιο.

Από το πλήθος των επιστολών που έχω λάβει κατά την πρώτη έκδοση, παραθέτω λίγες μόνο, για οικονομία χώρου.

Ο συγγραφέας

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

Κριτική Εισαγωγή

Τῷ Ἐντιμοτάτῳ κυρίῳ Στ. Χαραλαμπάκη, τέκνῳ ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ, χάριν καί εἰρήνην παρά Θεοῦ.

Εἰς Πειραιᾶ

Τοῦ βίου τήν θάλασσαν διαπλέοντες κατά τούς δυσκόλους τούτους καιρούς, ἐδέχθημεν τάς ἑορτίους εὐχάς ὑμῶν, ὡς ὕμνον συνοδεύοντα τούς Ἀγγέλους κατά τήν Γέννησιν τοῦ Κυρίου. Τοιαύτην βαθεῖαν ἐντύπωσιν προὐξένησεν ἡμῖν ἡ ἐκδήλωσις τῶν αἰσθημάτων ὑμῶν ἀγάπης καί ἀφοσιώσεως πρός τήν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἀφοῦ ἡ ἀγάπη πρός τόν κόσμον καί ἰδίως πρός τόν ἄνθρωπον ἔκαμε τόν Οὐράνιον Πατέρα νά ἀποστείλῃ τόν Μονογενῆ Υἱόν Αὐτοῦ εἰς τόν κόσμον, ἵνα γένηται ἄνθρωπος καί ἱδρύσῃ τήν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ ἐπί τῆς γῆς, χάριν τοῦ ἀνθρώπου.

Βέβαιοι ὄντες περί τοῦ στοργικοῦ ὑμῶν ἐνδιαφέροντος ὑπέρ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐκδηλουμένου ἀπό καιροῦ εἰς καιρόν, καί εὐχαριστοῦντες θερμῶς διά τάς εὐχάς ὑμῶν, ἀντευχόμεθα δαψιλῆ τήν χάριν καί πλούσια τά δωρήματα τοῦ ἐν Βηθλεέμ Τεχθέντος Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἐφ' ὑμᾶς καί ἐπί τήν κατ' οἶκον Ἐκκλησίαν ὑμῶν.

Χριστούγεννα τοῦ 1964

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ Α'
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ ΣΤΟ ΑΣΣΒΗΛ
ΑΣΣΒΗΛ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ Η. Π. ΑΜΕΡΙΚΗΣ 38801

ΤΜΗΜΑ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ

Κον Σ. Ι. Χαραλαμπάκη
Τσακάλωφ 37
Αμφιάλη – Κερατσίνι
Πειραιά – Ελλάς

Αγαπητέ κ. Χαραλαμπάκη.

Η συνάντηση και γνωριμία μας κατά την θερινή διαμονή μ ου στην Αθήνα, υπήρξε πράγματι ευχάριστο γεγονός.

Σκοπός της παρούσης επιστολής μου είναι να σε πληροφορήσω, ότι και οι Καθηγητές του τμήματός μου εκφράζονται ότι επιτελείς άριστη ενημερωτική εξυπηρέτηση με την έκδοση και κυκλοφορία των θεμάτων σου, που αφορούν το εκκλησιαστικό πολίτευμα.

Οι απόψεις σου δεν είναι προϊόν της αχαλίνωτης εκκλησιαστικής παράδοσης. Και το γεγονός αυτό με κάνει να πιστεύω, ότι θέματά σου αυτά θα γίνουν αιτία να επακολουθήσει μία σωστή ανταλλαγή ιδεών με την ευρύτερη κυκλοφορία των μελετών σου μεταξύ του κόσμου που ομιλούν την Ελληνική.

Αρκεί να αποφεύγονται οι ριψοκίνδυνες υβριστικές εκφράσεις, όταν διατυπώνονται οι απόψεις σου, και να επιβεβαιώνονται τα επιχειρήματά σου με βαθιά πειστική και λογική πολυμάθεια, όπως ακριβώς κάνεις.

Τα θέματά σου αξίζουν συμπαθητικής ακρόασης από όλους, εκτός από εκείνους που έχουν υποδουλωμένες τις διάνοιές τους

Ειλικρινά δικός σου.
William S. Thurman – Διευθυντής

* * * * *

Αξιότιμο κ. Στυλιανό Χαραλαμπάκη
Αγαπητέ μου εν Χριστώ αδελφέ,

Εν πρώτοις σάς εκφράζω ολόθερμα ευχαριστίες για την ευγενή καλοσύνη που είχατε να μου κάνετε δώρο τα βιβλία σας (“ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ” και “ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΙΑΣ”).

Μία λέξη αρμόζει ως χαρακτηρισμός – **Δυναμίτης!**

Μένω έκθαμβος – Είναι συντριπτικά και συγκλονιστικά, και ως εκ τούτου απαραίτητη και αναγκαία συμβολή για την ανόρθωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Για να ωφελήσουν πρέπει να γίνουν οι μελέτες αυτές αποδεκτές, με την ίδια ειλικρίνεια και θάρρος με τα οποία συγγράφηκαν. Θα απαιτηθεί πολύ ταπείνωση εκ μέρους των Ορθοδόξων για να γίνουν αποδεκτά τα όσα αποκαλύπτετε.

Προσέχετε από τη ζύμη των Φαρισαίων.

Θαυμαστής σας.
Εν αγάπη Χριστού. Ε.Π. Αρχιμανδρίτης – Θεολόγος

Αγαπητέ μου αδελφέ,

Σας συγχαίρω ολόθερμα για τη γλώσσα που χρησιμοποιείτε της παρρησίας και της φιλαληθείας. Η συμβολή σας στην αποκατάσταση της Αποστολικής Εκκλησίας και της αληθούς Ορθοδοξίας είναι μέγιστη. Εκτελείτε διακονία Ηλίου στις έσχατες αυτές ημέρες – Έργο αποκατάστασης της θείας τάξης και εν Πνεύματι λατρείας (*«Ἠλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον καὶ ἀποκαταστήσει πάντα – Ο Ηλίας βέβαια έρχεται πρώτα και θα τα αποκαταστήσει όλα»* Μτ.17:11)

Ο Κύριος να σας κρατύνει, ενθαρρύνει και στηρίζει στο προφητικό και αποκαλυπτικό σας έργο.

Εν αγάπη Χριστού.
Ε. Π. Αρχιμανδρίτης – Θεολόγος

* * * * *

Αγαπητέ μου αδελφέ,

Η σκέψη μου πετάει κοντά σας, φίλτατε αδελφέ μου, με απέραντη σκέψη προς το πρόσωπό σας και απέραντη εκτίμηση για τον αγώνα που διεξάγετε προς αποκατάσταση της Αποστολικής Ορθοδοξίας.

Σκιρτά η ψυχή μου από βαθύτατη χαρά και ευφροσύνη όταν διαβάζω τα περισπούδαστα άρθρα σας. Πράγματι, πόσο έχουμε απομακρυνθεί από την Ορθοδοξία των Αποστόλων και Πατέρων. Πόσα ελλείμματα πράττουμε σήμερα εν ονόματι αυτών, δήθεν της Ορθοδοξίας.

Άρα θα πειστούν οι ηγέτες της Εκκλησίας για να ελευθερωθεί η Εκκλησία μας από τη Βαβυλώνια αυτή αιχμαλωσία; Ή θα απαιτηθεί επέμβαση του Ουρανού και σεισμικές δονήσεις του Αγίου Πνεύματος;

Ο Κύριος να σας ενισχύει, αδελφέ Στυλιανέ, και να σας κρατύνει στον αποστολικό και προφητικό σας αγώνα. Έχετε κλίση Προφήτου Ηλίου, “για να αποκαταστήσει τα πάντα”, προ της επιστροφής του Ιησού· μόνο έτσι θα προσλάβει Νύφη και Εκκλησία *«μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος – χωρίς να έχει κηλίδα ή ρυτίδα ή κάτι τέτοιο, αλλά να είναι άγια και άμωμη»* (Εφεσ.5:27).

Με αδελφικούς ασπασμούς
Ελάχιστος εν Χριστώ αδελφός
Ε. Π. Αρχιμανδρίτης – Θεολόγος

* * * * *

Αγαπητέ κύριε Χαραλαμπάκη,

Με πολλή δυσκολία θα σας απηύθυνα τα κατά συνθήκη, συνήθως, γραφόμενα ή απονεμόμενα **“συγχαρητήρια”.** Τα τόσο, εξάλλου, ανέτως διδόμενα από ανθρώπους, οι οποίοι έχουν εξασφαλίσει το πόστο τους, την προβολή τους και την άνεσή τους.

Έχω διαβάσει όλα τα βιβλία σας. Με καταπλήττουν οι θέσεις που χαράσσετε, όπως και η καθαρότητα της σκέψης που διαθέτετε. Η ορθή περιγραφή της αλήθειας της θρησκευτικής, καθώς και η ελευθέρα Χριστιανική δύναμη με την οποία τη στηρίζετε, γιατί η “πίστη” δεν φοβάται κανένα. Α-

γαπά… μόνο τον Θεό! το περιεχόμενο των βιβλίων σας είναι “μαρτυρία” του Θείου Λόγου, ανάγλυφη αποτύπωση αυτής από την Ιστορία και ζωντανή έκφραση των πρώτων ανόθευτων Χριστιανικών αιώνων περί άδολης και καθαρής Χριστιανικής παράδοσης. Είναι αγνή Αλήθεια, που ανακύπτει από θα βάθη τής μόνης Αλήθειας, του Θεού! Είναι επιστροφή στο γνήσιο Χριστιανισμό της αποκάλυψης του Θεού στην ψυχή του ανθρώπου.

Στους νέους καιρούς, που έρχονται θαμποί και θολοί, θα χρειαστεί μόνο η ζωντανή, και όχι τυφλή, πίστη, σαν φλόγα, που πηδά από μέσα από την ψυχή του ανθρώπου Χριστιανού, ο οποίος θα παλεύει ανάμεσα σ’ έναν μελλοντικό ειδωλολατρικό κόσμο της υλιστικής επάρκειας και του “ξέφρενου” αισθησιασμού.

Όσα σώριασαν οι αιώνες στον καθαρό μας (ελληνο–) Χριστιανικό ουρανό, με πρωτεργάτες τυράννους αυτοκράτορες (αναμιγνύοντας σε εύγευστο κοκτέιλ – ανακάτωμα) τη Θεία Αποκάλυψη με την πολιτική τους (σκοπιμότητα) και με σκοτεινούς συνεργούς αυτών Φαρισαίους “δεσποτάδες”, που λησμόνησαν την αποστολή του επισκόπου, όλα θα τα αποβάλει ο άνεμος της ελευθερίας του Πνεύματος και της Αλήθειας, και θα μείνει χρυσή η αλήθεια του Ευαγγελίου και της πραγματικής Ιεράς Παράδοσης. Παρεκτός αυτών όλα τα υπόλοιπα θα τα αποβάλει το απορρυπαντικό του χρόνου και της ιστορικής αλήθειας, όπως ακριβώς τα ψιθυρίσματα μιας λάγνης νύχτας το φως μιας λαμπερής ημέρας.

Υψώστε το λάβαρο της στιλβούσης Αλήθειας. Μην δειλιάσετε μπροστά στους δειλούς. Μην υποστείλετε τη σημαία της Ελευθερίας, της Αγάπης και της Αλήθειας.

Μόνη όμως μέθοδος η απαλότητα, η ταπεινοφροσύνη, ή αγάπη· όχι το μίσος ή ο φανατισμός.

Τότε, και μόνο τότε, θα σας απευθύνει ο ΚΥΡΙΟΣ τα αληθινά “συγχαρητήριά” Του, όχι… Εγώ, ή κάποιος άλλος. “Εγώ” – με έψιλον μικρό ή κεφαλαίο είναι το ίδιο πράγμα.

Με πολλή αγάπη εν Χριστώ

Αρίσταρχος Βέρος, Πρεσβύτερος – πτυχιούχος Θεολόγος

* * * * *

Αγαπητέ κύριε Χαραλαμπάκη,

Πολύ μεγάλη υπηρεσία προσφέρατε στον Ελληνικό λαό, στην Ορθόδοξη Εκκλησία και γενικότερα στο Χριστιανικό κόσμο με τα βιβλία σας “ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ”, “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”, “Η ΜΑΥΡΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ”, “Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ”, κ.α.

Αποδείξατε πως με την πάροδο των αιώνων, παραδόσεις και διδασκαλίες *«ἐντάλματα ἀνθρώπων»* (Μτ.15:9), κάθησαν σαν σκουριά πάνω στο αγνό μέταλλο της Αλήθειας του Ευαγγελίου, με αποτέλεσμα να την κάνουν δυσδιάκριτη.

Αποδείξατε πως πολλά από εκείνα, που μερικοί σήμερα μας τα παρουσιάζουν σαν διδασκαλίες της Πρώτης Χριστιανικής Εκκλησίας, δεν είναι παρά προσθήκες, πολύ μεταγενέστερες, από τις οποίες άλλες έχουν ειδωλο-

λατρική ή Ιουδαϊκή προέλευση, άλλες είναι απλώς ανθρώπινες γνώμες και άλλες έγιναν για να γαργαλίζουν την ανθρώπινη ακοή (*«ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν – θα μαζέψουν διδασκάλους, επειδή θα αισθάνονται φαγούρα στα αυτιά»* Β'Τιμ.4:3).

Με δύναμη Πνεύματος Αγίου πολεμήστε το ψέμα και την πλάνη και υψώστε την αλήθεια του Ευαγγελίου του Χριστού.

Γι' αυτό θεωρώ πολύ σπουδαία ανάγκη την επανέκδοση του βιβλίου σας καθώς και τη μεταγλώττισή του στη Δημοτική, για να είναι κατανοητό σε περισσότερο κόσμο.

Ο Θεός ασφαλώς θα το χρησιμοποιήσει για να φωτιστούν οι διάνοιες πολλών συνανθρώπων μας και να οδηγηθούν σ' Εκείνον που είναι *«ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή»* (Ιν.14:6).

Με πολλή αγάπη Χριστού
Ευάγγελος Μήτσης, Νομικός

* * * * *

Αγαπητέ κ. Χαραλαμπάκη,

Με ιδιαίτερη χαρά πληροφορούμε ότι ετοιμάζετε την επανέκδοση του βιβλίου σας "ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ". Με την τελειοποίηση των μέσων εκτυπώσεως, που σήμερα έχει φτάσει στο απόγειο της αποδοτικότητάς της, κυκλοφορούν την εποχή μας άπειρα έντυπα κάθε μορφής και περιεχομένου. Τολμώ λοιπόν να γράψω, ότι μέσα σ' αυτό τον ωκεανό των εντύπων, τα βιβλία σας, τουλάχιστον στον τομέα της θρησκείας και της Εκκλησίας, αποτελούν το "κάτι άλλο". Όχι γιατί περιέχουν νέες ανακαλύψεις –ο κόσμος λαχταρά πάντα την ανακάλυψη που του αποκαλύπτει μια άγνωστη πλευρά της ζωής του και του κόσμου που κατοικεί– αλλά γιατί ξεσκεπάζουν το παλαιό, το πρωτότυπο. Και από αυτή την άποψη μπορούμε να πούμε ότι και τα δικά σας βιβλία προβαίνουν σε ανακαλύψεις πραγμάτων. Που οι μ.Χ. Γραμματείς και Φαρισαίοι, τους οποίους ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, συνάδελφός τους, τους χαρακτηρίζει και παραβάλλει "προς τας πονηράς του ιπποδρόμου αμίλλας", διαμέσου των αιώνων με ιδιάζουσα επιμέλεια σκέπασαν για να εξυπηρετήσουν τα ατομικά τους συμφέροντα, τις αδυναμίες τους, τις αχαρακτήριστες ροπές και ιδιοτροπίες τους, τους εγωισμούς και τις ματαιοδοξίες τους, διότι αποδοκίμασαν να έχουν επίγνωση Θεού, *«παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν – παρέδωσε αυτούς ο Θεός σε αδόκιμο νου»* (Ρωμ.1:28-32).

Με τον αδόκιμο αυτό νου, προσχώρησαν ως Δεσποτάδες πλέον και, σκέπασαν όσα ήθελαν και πρόσθεσαν όσα επιθυμούσαν. Γι' αυτό τα βιβλία σας είναι ευεργετικά. Ξεσκεπάζουν τις Βιβλικές και ιστορικές αιώνιες αλήθειες και εκθέτουν τους ακροβατισμούς και τα τερτίπια του αντι-Βιβλικού κλήρου.

Γ. Τ. Μ.
Διδ. Θεολογίας

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΝ ΕΤΕΙ 1968

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ
ΑΡΙΘ. ΔΙΠΛ. IV/30-6-82

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

HELLENIC CLUB OF WRITERS
ATHENS - GREECE

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΡΕΤΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΟΝ ΣΥΜΒΟΛΗΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΚΑΙ ΑΝΥΨΩΣΙΝ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΠΟΝΕΜΕΙ

είς τόν Στέλιον Χαραλαμπάκην

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ «ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ»
ΠΡΟΣ ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΞΑΙΡΕΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΞΕΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 30-Ιουνίου-1982

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΚΟΜΙΝΗΣ

Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
ΔΑΝΑΗ ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΝ ΕΤΕΙ 1968

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ
ΑΡΙΘ. ΔΙΠΛ. VI/25-11-83

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

HELLENIC CLUB OF WRITERS
ATHENS - GREECE

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΡΕΤΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΟΝ ΣΥΜΒΟΛΗΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΚΑΙ ΑΝΥΨΩΣΙΝ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΠΟΝΕΜΕΙ

εις τόν Στέλιον Χαραλαμπάκην

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ «ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ» ΠΡΟΣ ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΞΑΙΡΕΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΞΕΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 25-11-1983

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΚΟΜΝΗΝΗΣ

Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
ΔΑΝΑΗ ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Επιστολή 1η

Περί Μυστηρίων και Τελετών

Προς
τον Οικουμενικό Πατριάρχη
κ. Αθηναγόρα τον Α'
Κωνσταντινούπολη

ΘΕΜΑ: Εισαγωγή – Περί μυστηρίων και Τελετών

Αγαπητέ αδελφέ,

Η παραδρομή της αγίας κοινωνίας – Εκκλησίας και η αλλαγή του Θεοσύστατου πολιτεύματός της, με αναγκάζουν να προχωρήσω στην έρευνά μου, ύστερα από όσα εξέθεσα στο προηγούμενο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ". Όλοι οι ιστορικοί συμφωνούν και κανείς δεν αμφιβάλλει, ότι οι πιέσεις των διωγμών κατά του Χριστιανισμού, οι κατά μάζες προσερχόμενοι Ιουδαίοι και ειδωλολάτρες στους Χριστιανικούς κύκλους, ο άγονος Καλογηρισμός, η Τουρκική σκλαβιά τετρακόσα ολόκληρα χρόνια, η έλλειψη φωτισμένων ανθρώπων και ο περιορισμένος αριθμός των βιβλίων της Αγία Γραφής, έγιναν η αιτία να επικαθήσουν πολλές σκόνες , λάσπες και άχρηστα υλικά στο Ορθόδοξο και άγιο πολίτευμα της Εκκλησίας. Έτσι αλληθώρισαν τα μάτια της στην καταπιεστική πορεία της.

Αφού λοιπόν αυτή είναι η παραδρομή της Εκκλησίας στη Βιβλική και ιστορική αλήθεια, και αφού δεν τόλμησε άλλος να χρησιμοποιήσει το ξεσκονόπανο για το Βιβλικό και ιστορικό ξεσκόνισμα, ανέλαβα εγώ, με τις ασθενείς μου δυνάμεις, αλλά με τη χάρη του Παντοδύναμου Θεού, που είναι ο μόνος ικανός να με δυναμώσει, να πραγματοποιήσω αυτό που έχω μέσα στην καρδιά μου. Μετά το ξεσκόνισμα αυτό, θα περιμένω να διακρίνω τι θα επιτρέψει η αγάπη του Ελεήμονος Θεού, για την αναμόρφωση και μεταρρύθμιση της παραστρατημένης αυτής Μάνας – Εκκλησίας.

Σε μεγάλο βαθμό με βοήθησε η επιθυμία των αναγνωστών του Περιοδικού μου "ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ", να προχωρήσω στην έρευνα και να εκθέσω την εξέλιξη του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Με την εργασία μου λοιπόν αυτή θα διερμηνεύσω τα αισθήματα των αναγνωστών μου, των ανθρώπων που με παρακολουθούν με θείο ζήλο και θεϊκό παλμό και ενδιαφέρον, τις αλήθειες που εκθέτω. Σ' ένα μεγάλο αριθμό επιστολών οι αναγνώστες μου, μου εκθέτουν την ανάγκη να συνεχίσω τον αγώνα και να μην περιοριστώ μόνο σε όσα εξέθεσα μέχρι σήμερα στο Περιοδικό μου και στο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ". Έτσι, θα βρει και στο άτομό μου εφαρμογή η θεϊκή σύσταση: ***«ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα – λέγοντας αλήθεια με αγάπη να αυξήσουμε σ' Αυτόν στα πάντα,»*** (Εφεσ. 4:15).

Πολλές φορές με συγκίνησε ο ενθουσιασμός και η ικανοποίηση των αναγνωστών του Περιοδικού μου. Ομολογώ ότι δεν ήθελα να χαρακτηρίζουν τις πτωχές γραμμές μου, ως "Πολύτιμα μαργαριτάρια", "στόμα Κυρίου", "έργο θεάρεστο", "διακονία Ηλία", "ο μόνος

ικανός" κλπ., γιατί έχω υπόψη μου, ότι *«ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ – ο έπαινος θα γίνει σε καθέναν από τον Θεό»* (Α' Κορ.4:5). Οπωσδήποτε όμως, ο μεγάλος αριθμός των επιστολών που καταφθάνουν και οι εκδηλώσεις τους, με βεβαίωσαν οριστικά πλέον, ότι οι αλήθειες που εκθέτω, αποτελούν διδασκαλία που ανταποκρίνεται απόλυτα στις πνευματικές ανάγκες των ανθρώπων, που επιθυμούν στη ζωή τους την *«δικαιοσύνην Θεοῦ»* (Ρωμ. 1:17). Γι' αυτό ακριβώς είδα πράγματι την ανάγκη να εξετάσω σε λεπτομέρειες τις συνθήκες, τους θεσμούς και τις καταστάσεις εκείνες που δημιούργησε η "ειδική ιεροσύνη", προκειμένου να διατηρηθεί και να στερεωθεί σε κάποια "θεμέλια", τα οποία χαρακτήρισαν και θέσπισαν ως "μέσα της Χάριτος" – "Μυστήρια".

Ξεκινώντας το βαρύ και δύσκολο αυτό έργο, αισθάνομαι την ανάγκη να δηλώσω, ότι σε όλες του τις θέσεις θα φροντίσω να το πλαισιώνει πάντα η αγάπη του Θείου Λυτρωτή, η ειλικρίνεια, η ευθύτητα και η σωστή πορεία. Αν κάπου, παρά τη θέλησή μου, σφάλω στις εκφράσεις μου, ζητώ εκ των προτέρων συγγνώμη.

Αγαπητέ αδελφέ, Οικουμενικέ Πατριάρχη. Είναι δύσκολος ο δρόμος που θα ακολουθήσουμε και σκληρός ο αγώνας που θα διεξάγουμε. Με τη βοήθεια του Παντοδύναμου όμως θα προχωρήσουμε. Σκοπός και στους δυο μας πρέπει να είναι η παρουσίαση της θεϊκής **αλήθειας,** όχι ανθρώπινης σοφιστείας και μωρής εξυπνάδας – τους εαυτούς μας. Έτσι ελπίζω, ότι θα δημιουργήσουμε μια καλή ατμόσφαιρα, ανάλογη με το σκοπό μας, που θα υποδείξει στην Ποιμαίνουσα Εκκλησία την ανάγκη της Μεταρρύθμισης και απλοποίησης των εκκλησιαστικών εξωτερικών μέσων, ή μάλλον της επιστροφής στις γνήσιες ορθόδοξες ρίζες.

Επειδή θα χρησιμοποιήσω κείμενα για τη διαπίστωση των όσων θα εκθέσω, σας πληροφορώ, ότι δεν θα φέρω καμία ευθύνη για την αυστηρότητά τους. Θα είναι κείμενα. Θα μιλήσει ο αψευδής Λόγος του Θεού – η Αγία Γραφή, η Ιερά Παράδοση, η Χριστιανική Γραμματολογία όλων των αιώνων, η Αρχαιολογία και η Ιστορία. Δεν θα χρησιμοποιήσω την εκκλησιαστική Παράδοση, γιατί είναι μια αχαλίνωτη φαντασία. Επειδή τα κείμενα αυτά θα αποδεικνύουν και θα επιμαρτυρούν την ορθότητα των όσων θα αποκαλύπτω, γι' αυτό, νομίζω, ότι δεν πρέπει κανείς να με χαρακτηρίσει ως κακόδοξο ή αιρετικό. Όσα θα παραθέσω θα αποδείξουν το αρχέγονο Ορθόδοξο πνεύμα και θα εμφανίσουν την ορθή δοξασία της γνήσιας Ορθοδοξίας.

Όπως και στο προηγούμενο θέμα, περί "ειδικής" και γενικής ιεροσύνης, το οποίο πραγματεύομαι στο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ", κατά τον ίδιο τρόπο θα σας φέρω πάλι αντιμέτωπο με τις ίδιες πηγές.

Επειδή η φύση του θέματος απαιτεί εξονυχιστική έρευνα με ακριβείς πληροφορίες, γι' αυτό είναι ανάγκη να αρχίσω από τη χρονική εκείνη περίοδο, που ο Δημιουργός έφερε τον άνθρωπο στην ύπαρξη και σχετίστηκε μαζί του. Στην ιστορία του ανθρώπου, από την αρχή της δημιουργία του, βλέπουμε τις διάφορες χρονικές περιόδους, στις οποίες ο Θεός χορηγεί νέο φως και νέες αποκαλύψεις πάνω στις οποίες δοκιμάζει και δοκιμάζεται ο άνθρωπος σύμφωνα με τις σχέσεις που είχε μαζί Του. Οι χρονικές αυτές περίοδοι, ονομάστηκαν στη γλώσσα της Θεολογίας, "Οικονομίες". Με βάση την Αγία Γραφή, που μας αποκαλύπτει τη Βουλή του Θεού, βλέπουμε, ότι στο σχέδιο του Θεού, που αποβλέπει στην αποκατάσταση του ανθρώπου, υπάρχουν επτά Οικονομίες:

1. Της αθωότητας.
2. Της συνείδησης.
3. Της ανθρώπινης κυβέρνησης.
4. Της επαγγελίας.

5. Του Νόμου.
6. Της Χάριτος.
7. Της Βασιλείας.

Στην περίπτωσή μας, μας ενδιαφέρει μόνο να αναφέρουμε ότι βρισκόμαστε στην 6η Οικονομία, της Χάριτος. Στις πέντε προηγούμενες Οικονομίες, έδωσε ο Θεός ευκαιρίες στον άνθρωπο να δοκιμάσει τον εαυτό του, και να αποδειχθεί, ότι ο άνθρωπος δεν μπορεί μόνος του να σταθεί εκεί, που τον θέλει ο Δημιουργός Του. Το προσπάθησε αυτό μετά την πτώση του, αλλά απέτυχε. Μήπως αρχικά ήταν ατελής ο άνθρωπος; Οπωσδήποτε, όχι! Έκανε κακή χρήση της υπακοής, όταν ο Θεός ήθελε να καλλιεργήσει την εμπιστοσύνη του ανθρώπου με τον Εαυτό Του. Σαν συνέπεια αυτής της παρακοής, ήρθε η θνητότητα και όλες οι δοκιμασίες της ζωής.

Στην Οικονομία της αθωότητας, ο άνθρωπος είχε προσωπική επαφή με το Δημιουργό του. Μετά την πτώση όμως άλλαξε η ατμόσφαιρα. Ήρθε η Οικονομία της Συνείδησης. Για τον άνθρωπο σταμάτησε η προσωπική επαφή με τον Θεό. Η επικοινωνία του Θεού με τον άνθρωπο γινόταν πλέον με εκλεκτές προσωπικότητες, τους Προφήτες. Ο Θεός λοιπόν ήταν τότε απλά επισκέπτης στον άνθρωπο, με αντιπρόσωπο. Σ’ αυτή την κατάσταση ήταν η ανθρωπότητα στις προηγούμενες Οικονομίες.

Η πτώση διέφθειρε τόσο τον άνθρωπο, ώστε από “εικόνα και ομοίωση του Δημιουργού”, που ήταν, έγινε *«τέκνο φύσει ὀργῆς – από τη φύση τέκνο οργής»* (Εφεσ.2:3). Το Σχέδιο του Θεού όμως δεν ματαιώθηκε. Ο Θεός δεν αποτυγχάνει ποτέ του σκοπού Του. Τον άνθρωπο τον προόριζε για μια αιώνια ζωή σ’ αυτή τη γη. Για το λόγο αυτό η παντοδυναμία Του τοποθέτησε τη σφαίρα της γης σε κατάλληλη απόσταση από τον ήλιο, για να υπάρχουν συνθήκες ζωής. Εφόσον όμως ο άνθρωπος έπεσε και σαν συνέπεια της πτώσης επήλθε ο θάνατος, ο Θεός απέτυχε του σκοπού Του; Οπωσδήποτε, όχι! Αν δεχτούμε ότι απέτυχε ή εξαιτίας της πτώσης άλλαξε σχέδιο, τότε ο Θεός δεν είναι τέλειος, αλλά ατελής, όπως και οι άνθρωποι. Γνωρίζουμε όμως, και απόλυτα πιστεύουμε, ότι ο Θεός είναι τέλειος. Άρα, έπρεπε να βρεθεί τρόπος αποκατάστασης του ανθρώπου και επαναφοράς του αρχικού σχεδίου της αιώνιας ζωής.

Όπως μας πληροφορεί η Αγία Γραφή, γνωρίζουμε, ότι από την ήμερα της πτώσης δεν σταμάτησε ο Θεός να εργάζεται για την αποκατάσταση του ανθρώπου. Η πτώση αυτή ήταν σε τέτοιο, που ο άνθρωπος θεωρήθηκε σαν λεπρός, συγκρινόμενος με την αγιότητα του Θεού. Έτσι κατάλαβε ο ξεπεσμένος άνθρωπος τον βαθμό της πτώσης του. Για το λόγο αυτό ο Θεός τοποθέτησε τον ιερέα σαν μεσάζοντα μεταξύ Αυτού και του αμαρτωλού ανθρώπου. Θέσπισε Τελετές και θυσίες τις οποίες πραγματοποιούσαν οι ιερείς. Έδωσε μέσω του Μωυσή το Νόμο των Δέκα Εντολών, ως καθρέπτη, για να διακρίνει ο αμαρτωλός τον εαυτό του, ότι είναι ένοχος σε όλες τις μορφές και θέσεις της ζωής. Με τον τρόπο Του αυτό ήθελε ο Θεός να κάνει τον άνθρωπο να ποθήσει έναν Σωτήρα. Πράγματι, ο πόθος αυτός δημιουργήθηκε. Όλα αυτά μας πείθουν, ότι η θέση του ανθρώπου μπροστά στην αγιότητα του Θεού ήταν πάρα πολύ δύσκολη και η πορεία της ζωής του, πολύ επικίνδυνη. Τον απόλυτο αυτό κίνδυνο τον βλέπουμε επανειλημμένως στην Αγία Γραφή.

1. Όταν ο εκλεκτός, ο υπηρέτης του Θεού Μωυσής, δεν ευαρέστησε τον Θεό με τη συμπεριφορά του *«ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἀντιλογίας Κάδης – στα Νερά Αντιλογίας Κάδης»*, καταδικάστηκε σε θάνατο και δεν αξιώθηκε να φτάσει στη γη της επαγγελίας (δες Δευτερονόμιο 32:48-52, 34:4-5).

2. Όταν η Σύγκλητος της Βουλής του λαού Ισραήλ με τον Κορέ, τον Δαθάν κι

τον Αβειρών, αξίωσαν να πλησιάσουν τον Θεό, όπως ο Μωυσής και το ιερατείο, τιμωρηθήκαν σκληρά: *«ἠνοίχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν αὐτοὺς»* (Αριθμοί 16:32).

3. Όταν ο Οζά, με όλη την ευλάβεια επιθυμούσε να συγκρατήσει την κλονιζόμενη Κιβωτό, ο Θεός οργίστηκε εις βάρος του. τον χτύπησε αμέσως και πέθανε (*«καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος τῷ ᾿Οζά, καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐκεῖ ὁ Θεός, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ – Και θύμωσε η οργή του Κυρίου με τον Οζά, και χτύπησε αυτόν εκεί ο Θεός, και πέθανε εκεί δίπλα στην κιβωτό του Κυρίου ενώπιον του Θεού»* Β' Βασιλειών 6:7). Αυτό έγινε γιατί μόνο οι ιερείς είχαν το δικαίωμα της μεταφοράς της Κιβωτού.

4. Όταν ο βασιλιάς Σαούλ ήθελε να ενεργήσει το ιερατικό έργο του προφήτη Σαμουήλ, δοκίμασε την αποδοκιμασία ου Θεού. Εξαιτίας αυτής της συμπεριφοράς του, απορρίφτηκε η βασιλεία του (δες Α' Βασιλειών 13:8-14). Την ίδια περίπτωση αντιμετώπισε και ο βασιλιάς Οζίας, ο οποίος τιμωρήθηκε από τον Θεό με τη λέπρα του (δες Β' Παραλειπομένων 26:16-21).

Οι πληροφορίες αυτές της Αγίας Γραφής μάς πείθουν απόλυτα ότι η θέση του ένοχου και ξεπεσμένου ανθρώπου συγκρινόμενη με την αγιότητα του Θεού, ήταν πολύ δύσκολη. Με κανέναν τρόπο, με κανένα δικαίωμα δεν μπορούσε να πλησιάσει απευθείας τον Θεό, παρά μόνο με τον μεσάζοντα ιερέα. Η κατάσταση όμως αυτή, δεν ήταν δυνατόν να διαιωνιστεί γιατί το αρχικό Σχέδιο του Θεού, δεν ήταν αυτό. Ο άνθρωπος λοιπόν πρέπει να επανέλθει στην αρχική του θέση, όπως τον είχε προορίσει ο Θεός.

Για το σκοπό αυτό, ήταν αναγκαία μια περίοδος χρόνου στην οποία ο Θεός της αγάπης θα έδινε Χάρη στους ανθρώπους, με τον όρο όμως της πίστης και της μετάνοιας. Πώς όμως θα έρθει αυτή η περίοδος της Χάριτος, αφού η πτώση του ανθρώπου, που γέννησε την αμαρτία, δημιούργησε στις αρχές της ηθικής τάξης ολέθρια καταστροφή, για την οποία η θεία Δικαιοσύνη απαιτούσε επανόρθωση; Η θέση λοιπόν του ανθρώπου ως αμαρτωλού, ήταν εναντίωση κατά της βουλής του Θεού.

Ο Θεός όμως ως αγαθός, δεν μπορούσε να συγχωρήσει; Μάλιστα μπορούσε, αλλά το θείο Δίκαιο απαιτούσε το θάνατο του παραβάτη ανθρώπου. Γιατί "το σχέδιο του Θεού δεν ξετυλίγεται με τρόπο μηχανικό και αδιάφορο προς την ηθική τάξη, αλλά πάντοτε σε αρμονία προς τις αρχές αυτής, των οποίων εγγυητής και εκτελεστής είναι η θεία Δικαιοσύνη". Δύσκολη λοιπόν και η θέση του ανθρώπου και δυσκολότερη η δημιουργία της περιόδου της Χάριτος. Όλη η ανθρωπότητα ήταν υπόδικη ενώπιον του δικαιοκρίτη Θεού. Οι ηθικές προσπάθειες και οι πράξεις δεν ήταν ικανές να τακτοποιήσουν την ενοχή του ανθρώπου. Αλλά ο Θεός της αγάπης τακτοποίησε τη δύσκολή Του αυτή θέση. Προκειμένου να δημιουργήσει την περίοδο αυτή της Χάριτος έστειλε τον Υιό Του τον Μονογενή, να αναλάβει το μεγάλο και άλυτο αυτό πρόβλημα του ξεπεσμένου ανθρώπου. Με το θάνατό Του αντικατέστησε στο θάνατο κάθε αμαρτωλό που θα μετανοήσει και θα Τον αναγνωρίσει Σωτήρα του. Με τον εξιλαστήριο αυτό θάνατό Του ικανοποιήθηκε η θεία Δικαιοσύνη, και ο Θεός της αγάπης νομοθέτησε την "Πίστη στον Σωτήρα Χριστό", ως το μόνο μέσο τακτοποίησης του αμαρτωλού, προκειμένου να του χορηγήσει την αμνηστία και τη Χάρη.

Έτσι δημιουργήθηκε ένας θαυμάσιος τρόπος τακτοποίησης των αμαρτιών κάθε ανθρώπου. Δια του Χριστού ο Θεός έλαβε μέρος στη ζωή και το πνεύμα του ανθρώπου, μεταδίδοντας σε αυτόν το φως Του και τη δύναμή Του. Έτσι ο Θεός έδειξε την ευσπλαχνία Του, και ένωσε τον Εαυτό Του με τον ξεπεσμένο άνθρωπο. Συνέδεσε τη θεία φύση με την ανθρώπινη "δίνοντας και

ζώντας τη δική Του ζωή μέσα σε αυτόν”. Έτσι εκδηλώνει την ύπαρξή Του σε ζωή και δράση στον κάθε λυτρωμένο και σωσμένο άνθρωπο. Και σε αυτό συμφωνούν τα λόγια των προφητών, καθώς είναι γραμμένο: *«ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναστήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν καὶ ἀνοικοδομήσω τὰ πεπτωκότα αὐτῆς καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀναστήσω καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτὴν καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος – Την ημέρα εκείνη θα σηκώσω τη σκηνή του Δαβίδ που είχε πέσει και θα ανοικοδομήσω τα πεσμένα αυτής, και θα σηκώσω τα καταστεμένα αυτής και θα ανοικοδομήσω αυτή όπως στις αρχαίες ημέρες»* (Αμώς 9:11), *«μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυῒδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα – Μετά από αυτά θα επιστρέψω και θα ανοικοδομήσω τη σκηνή του Δαβίδ που έχει πέσει· και τα κατασκαμμένα ερείπιά της θα ανοικοδομήσω· και θα την ανορθώσω, ώστε να αναζητήσουν και οι υπόλοιποι των ανθρώπων τον Κύριο, και όλα τα έθνη στους οποίους έχει κληθεί το όνομά Μου πάνω τους, λέει ο Κύριος που κάνει όλα αυτά»* (Πραξ. 15:16-17).

Για το λόγο αυτό, ο Χριστός *«ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι – όφειλε σε όλα να ομοιωθεί με τους αδελφούς Του»* (Εβρ. 2:17). Ο Υιός του Θεού έγινε άνθρωπος, όχι μόνο για να Του είναι δυνατόν να πεθάνει στο σταυρό για λογαριασμό του ανθρώπου, για την εξιλέωσή του (η θεότητα είναι απαθής), αλλά για να έχει και προσωπική σχέση μαζί του. Επίσης με τον τρόπο αυτό της συγκατάβασής Του, Του είναι δυνατόν να παρουσιάζει τους δικούς Του, όπως τον Εαυτό Του, στην παρουσία του Θεού, και να λέει: *«ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία, ἅ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός – Ιδού, εγώ και τα παιδιά, τα οποία μου έδωσε ο Θεός»* (Ησ.8:18, Εβρ.2:13).

Όταν δε ο Θεός μάς παρουσιάζει τον Υιό Του ως το μοναδικό μέσο σωτηρίας, εννοεί, ότι δεν είναι δυνατόν να μεσολαβήσει άλλο μέσο, έμψυχο ή άψυχο, προκειμένου ο άνθρωπος να έρθει σε επαφή με Αυτόν. Σαφέστατη άλλωστε είναι η δήλωση του Ευαγγελίου: *«οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – δεν υπάρχει σε κανέναν άλλο η σωτηρία· γιατί ούτε υπάρχει άλλο όνομα κάτω από τον ουρανό, που να έχει δοθεί μεταξύ των ανθρώπων, με το οποίο να πρέπει εμείς να σωθούμε»* (Πραξ.4:12).

Ύστερα από αυτές τις θεϊκές διακηρύξεις, εύλογο γεννάται το ερώτημα: Τα Μυστήρια, με τους “ειδικούς ιερείς”, τι ρόλο παίζουν; Οι θεϊκές διακηρύξεις μάς πληροφορούν ότι ο Χριστός μεταδίδει προσωπικά τη Χάρη, το Φως, τη Δύναμη και το Έλεός Του, στον άνθρωπο που μετανοεί. Επίσης μάς πληροφορούν ότι ο θείος Αυτός Λυτρωτής διεκδικεί για κάθε περίπτωση, με Βασιλική Εξουσία τα δικαιώματα των πιστών από τη Δικαιοσύνη του Θεού. Αυτά σημαίνουν, ότι κανέναν απολύτως Βιβλικό ρόλο δεν έχουν οι “ειδικοί ιερείς”, στην εποχή της Χάριτος. Τα “Μυστήρια” με τους “ειδικούς ιερείς”, είναι αντι-Βιβλικές, ανιστόρητες, εκτυφλωτικές και παραπλανητικές πράξεις, συγκρινόμενες με το εξιλαστήριο έργο του Θείου Λυτρωτή. Γι’ αυτές τις επιζήμιες, τις εκτυφλωτικές και μαγικές πράξεις θα ασχοληθούμε στη συνέχεια.

Ως υπεύθυνοι εκκλησιαστικοί άνδρες θα σταθούμε με ειλικρίνεια μπροστά στη μοναδική αλήθεια της Αγίας Γραφής, της Ιεράς Παράδοσης, της Ιστορίας, της Αρχαιολογίας και της Χριστιανικής Γραμματολογίας, και θα εκθέσουμε ωμή την αλήθεια, όπως αρμόζει σε ειλικρινείς άνδρες και ευθείς

ερευνητές, οι οποίοι σέβονται τον εαυτό τους και αγαπούν και δεν εμπορεύονται τη διδασκαλία του θείου Λυτρωτή. Έτσι θα μας δοθεί η ευκαιρία να εκθέσουμε τα αίτια της κρίσης της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Επιστολή 2η

Περί Μυστηρίων και Τελετών

ΘΕΜΑ: Οι όροι της σωτηρίας εξασφαλίζουν την αιωνιότητα

Αγαπητέ αδελφέ,

Πριν αρχίσω το κύριο μέρος του θέματός μου, και επειδή παραπονεθήκατε σε κοινό φίλο αναφορικά με την προσφώνηση του "αδελφού" που χρησιμοποιώ για το άτομό σας, βλέπω την ανάγκη να σας επαναλάβω όσα και στην πρώτη ανοιχτή επιστολή μου, σας τόνισα. Σας έγραψα, τότε: Η θέση μας και η θεϊκή κλήση, μας βεβαιώνουν, ότι *«Θεοῦ ἐσμεν συνεργοί – του Θεού είμαστε συνεργάτες»* (Α' Κορ.-3:9). Ως συνεργοί λοιπόν του Θεού, οφείλουμε να έχουμε και ανάλογη συμπεριφορά μεταξύ μας. Για το λόγο αυτό, η συμπεριφορά μου πλέον δεν θα είναι κατωτέρου σε ανώτερο ή Ιεροδιακόνου προς τον Δεσπότη του. Θα είναι συμπεριφορά, αδελφού προς αδελφό. Η αδελφική δε αυτή εξίσωση, είναι και το μεγάλο προνόμιο των Χριστιανών, σύμφωνα με τη διακήρυξη του Κυρίου: *«πάντες ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε – όλοι εσείς αδελφοί είστε»* (Μτ. 23:8).

Αν εσείς και εγώ είμαστε κατά τον Α ή τον Β τρόπο όργανα της θείας Βουλής, δεν παύουμε να είμαστε υπήκοοι του Μεγάλου Αρχιποιμένα, στον Οποίο ανήκουμε ως πρόβατα και από τον Οποίο πρέπει να παίρνουμε δυνάμεις και κατευθύνσεις για το θείο έργο Του, τον Οποίο είμαστε **υπηρέτες.** Αυτό σημαίνει, ότι δεν έχουμε το δικαίωμα να χρησιμοποιούμε για τους εαυτούς μας τους τίτλους και τα Αξιώματα, τα οποία ανήκουν μόνο στον Θεό. Επομένως, μου είναι αδύνατον, φοβούμενος τον Θεό, να λάβω τους τίτλους του Αιωνίου και να τους αποδίδω σε θνητό. Μα, θα μου πείτε, είμαι κεφαλή της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Λάθος! Κατά την λανθασμένη Ορθόδοξη αντίληψη, είστε. Κατά το Δόγμα όμως του Ευαγγελίου, όχι, δεν είστε! Είστε υπηρέτης. Ο αψευδής Λόγος του Θεού, λέει, ότι *«ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη – είμαστε μέλη ο ένας του άλλου»* (Εφεσ.4:25) και "μέλη του σώματος του Χριστού", της Εκκλησίας. ***«ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας»*** (Εφεσ.5:23). Αφού λοιπόν είμαστε μέλη, δεν είναι δυνατόν να είμαστε και κεφαλή. Αν εσείς και ο Πάπας είστε κεφαλές, των Εκκλησιών, αυτό θα σημαίνει ότι ο Χριστιανισμός είναι ένα πολυκέφαλο τέρας. Αν θέλουμε επίσης να ακούσουμε τον Χρυσόστομο, θα μας πει: «Μία κεφαλή σε όλους επέθεσε τον κατά σάρκα Χριστό και σε αγγέλους και σε ανθρώπους» (PG 62, ΙΕ).

Τα παράπονά σας απευθύνατε σε κοινό φίλο, στο οποίο είπατε ότι σας καθαίρεσα, επειδή σας αποκαλώ "αδελφό" και δεν χρησιμοποιώ τους τίτλους του Παναγιοτάτου, Θειοτάτου, κλπ, και δεν εκδηλώνω τα εδαφιαία *[μέχρι το έδαφος]* προσκυνήματα. Με λύπη μου διαπιστώνω ότι κάνετε γλωσσική κριτική. Σας πληροφορώ λοιπόν, ότι εγώ κάνω λογική κριτική. Γι' αυτό σας επαναλαμβάνω: Εσείς και εγώ, είμαστε υπηρέτες στον ίδιο Ποιμένα. Άσχετα ότι εσείς φέρετε το Αραβοπερσικό ένδυμα και εγώ του σύγχρονου πολίτη. Άσχετα εάν εσείς παρουσιάζεστε στην ώρα της λατρείας ως διακοσμητικό στοιχείο, με την ενδυμασία του φύλαρχου της Αφρικής και του Αυτοκράτορα του Βυζαντίου και εγώ εμφανίζομαι ως ταπεινός υπηρέτης του θείου Λυτρωτή. Ξέρω ότι γι' αυτή τη συμπεριφορά μου, αυτοί που σας περιβάλλουν, οι συνοδικοί του Οικουμενικού θρόνου, με αποκαλούν "ασεβή". Να είναι βέβαιοι όπως, ότι ο τίτλος αυτός

δεν ανήκει σε μένα. Γι' αυτό τους τον επιστρέφω.

Υιοθετήσατε, αβασάνιστα και απερίσκεπτα τους τίτλους του Παναγιοτάτου, Θειοτάτου και καθετί που σας αποδίδει την μάταιη αυτοπροβολή. Εγώ όμως δεν μπορώ να τους χρησιμοποιώ πλέον, όταν απευθύνομαι σε εσάς. Για το λόγο ακριβώς αυτό, καταργώ τον τίτλο του Παναγιότατου που χρησιμοποιούσα μέχρι τώρα, και στο εξής θα χρησιμοποιώ τον τίτλο του "αδελφού", σύμφωνα με την υπόδειξη του Κυρίου: *«πάντες ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε – όλοι εσείς αδελφοί είστε»* (Μτ.23:8).

Αντιλαμβάνομαι τη λεπτότητα της θέσης σας. Το αντι-Βιβλικό σύστημα της Εκκλησίας, σας φέρνει σε πολύ δύσκολη θέση. Το καταλαβαίνω. Η θέση σας όμως, ως Οικουμενικού Πατριάρχη, τοποθετεί στους ώμους σας ευθύνη, γιατί ανέχεστε την παραβίαση του αρχικού πολιτεύματος της Εκκλησίας. Το γεγονός ότι τα δημοσιεύματά μου αποδεικνύουν την παραβίαση και το αντι-Βιβλικό σύστημα που ακολουθεί η Εκκλησία, και ταυτόχρονα φανερώνουν τη μορφή και την ποιότητα του αρχικού ξεκινήματος, έπρεπε να σας κινήσει το ενδιαφέρον και να προχωρήσετε σε σοβαρά διαβήματα, για την επαναφορά του αρχικού πολιτεύματος της Εκκλησίας, το οποίο παραμόρφωσαν τα ανάποδα μέσα της θρησκείας των παπαδικών τελετών και των Μυστηρίων. Για τα θέματα αυτά, θα ασχοληθούμε ευθύς αμέσως. Έτσι εισερχόμαστε πλέον στο κύριο μέρος του θέματος.

Ο Θεός θέλει να βοηθήσει τον αμαρτωλό χωρίς τα ανθρώπινα μέσα

Αγαπητέ αδελφέ, Οικουμενικέ Πατριάρχη. Η γνώση του αψευδή Λόγου του Θεού μάς οδήγησε στην ακράδαντη πίστη, ότι ο Ιησούς Χριστός υπήρξε μία μοναδική Προσωπικότητα σε ολόκληρη την οικουμένη. Με τη διδασκαλία Του φανέρωσε ότι είναι ουράνιος (*«Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος – Ποτέ έτσι δεν μίλησε άνθρωπος όπως Αυτός ο άνθρωπος»* Ιν.7:46). Με τα θαύματά Του *«ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει – ορίστηκε Υιός Θεού με δύναμη»* (Ρωμ. 1:4). Με τη θυσία Του απέδειξε την αιώνια αγάπη Του για τον αμαρτωλό (*«ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου – Εγώ είμαι ο ποιμένας ο καλός. Ο ποιμένας ο καλός τη ζωή του θυσιάζει για τα πρόβατα. Ο μισθωτός όμως, και που δεν είναι ποιμένας, του οποίου δεν είναι δικά του τα πρόβατα, βλέπει το λύκο να έρχεται και αφήνει τα πρόβατα και φεύγει· και ο λύκος τα αρπάζει και σκορπίζει τα πρόβατα. Και ο μισθωτός φεύγει γιατί μισθωτός είναι και δεν τον μέλει για τα πρόβατα. Εγώ είμαι ο ποιμένας ο καλός· και γνωρίζω τα δικά Μου και γνωρίζομαι από τα δικά Μου. Καθώς Με γνωρίζει ο Πατέρας, κι Εγώ γνωρίζω τον Πατέρα· και τη ζωή Μου θυσιάζω για τα πρόβατα. Και άλλα πρόβατα έχω, που δεν είναι*

από αυτή τη μάντρα. Κι εκείνα πρέπει να φέρω, και τη φωνή Μου θα ακούσουν· και θα γίνουν ένα ποίμνιο, ένας ποιμένας. Γι' αυτό ο Πατέρας Με αγαπά, επειδή Εγώ θυσιάζω τη ζωή Μου, για να τη λάβω πάλι. Κανείς δεν την αφαιρεί από Εμένα, αλλά Εγώ τη θυσιάζω από τον Εαυτό Μου. Εξουσία έχω να τη θυσιάσω και εξουσία έχω πάλι να τη λάβω. Αυτήν την εντολή έλαβα από τον Πατέρα Μου» Ιν.10:11-18). Με την ανάστασή Του φανέρωσε την ικανοποίηση της θείας Δικαιοσύνης (*«ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ – Ο Θεός των πατέρων μας ανάστησε τον Ιησού, τον Οποίο εσείς πιάσατε και σκοτώσατε, αφού Τον κρεμάσατε πάνω σε ξύλο. Αυτόν ο Θεός ύψωσε με το δεξί Του χέρι αρχηγό και σωτήρα, για να δώσει μετάνοια στο λαό Ισραήλ και άφεση αμαρτιών. Και εμείς είμαστε μάρτυρές Του και των λόγων αυτών, καθώς επίσης και το Πνεύμα το Άγιο, που έδωσε ο Θεός σ' εκείνους που πειθαρχούν σ' Αυτόν»* Πραξ.5:30-32). Με την ανάληψή Του φανερώθηκε "ενώπιον του Θεού υπέρ ημών" ως μεσίτης, συνήγορος και Μεγάλος Εγγυητής (*«κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς – πολύ καλύτερης διαθήκης έχει γίνει εγγυητής ο Ιησούς»* Εβρ. 7:22).

Όλα αυτά επέδειξαν τη Θεϊκή Του προέλευση – ήταν Υιός Θεού και Θεός, Υιός ανθρώπου και άνθρωπος τέλειος. *«ὡραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων – ωραιότερος από τους γιους των ανθρώπων»* (Ψαλμ.44:2). Η Προσωπικότητά Του ήταν εκείνη που έλκυσε τους Μαθητές Του και Τον ακολούθησαν χωρίς αντιρρήσεις, και πίστεψαν: *«Ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ – Αυτόν για τον Οποίο έγραψε ο Μωυσής στο νόμο και προανάγγειλαν οι προφήτες, Τον βρήκαμε: τον Ιησού, το γιο του Ιωσήφ, από τη Ναζαρέτ»* (Ιν.1:46)

Μέσω του Ιησού φανέρωσε ο Θεός τα αισθήματα της καρδιάς Του, ότι σπλαχνίζεται τον κάθε ξεπεσμένο άνθρωπο. *«μνείᾳ μνησθήσομαι αὐτοῦ διὰ τοῦτο ἔσπευσα ἐπ' αὐτῷ, ἐλεῶν ἐλεήσω αὐτόν, φησὶ Κύριος – σίγουρα θα θυμηθώ αυτόν· γι' αυτό έσπευσα σε αυτόν, σίγουρα θα ελεήσω αυτόν, λέει ο Κύριος»* (Ιερ.38:20).

Η διαβεβαιώσεις αυτές του Αιώνιου Θεού μάς πείθουν απόλυτα ότι ανέκαθεν ο Θεός επιθυμούσε να εξυπηρετήσει τον άνθρωπο, χωρίς τη μεσολάβηση ανθρώπινων μέσων (*«τῇ χάριτί ἐστε σεσῳσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον – με τη χάρη είστε σωσμένοι μέσω της πίστης· και αυτό δεν προέρχεται από εσάς, του Θεού είναι το δώρο»* Εφεσ. 2:8). Για το λόγο αυτό έκανε τη μεγαλύτερη προσφορά και συγκατάβαση με τη θυσία του Υιού Του, που ήταν *«ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ – ακτινοβολία της δόξας του Θεού και αποτύπωμα της υπόστασής Του»* (Εβρ.1:3). Πραγματοποίησε η αγάπη Του αυτό το μέσο, για να καταλάβει ο άνθρωπος, ότι πρέπει να παραμερίσει όλα τα ανθρώπινα μέσα, έμψυχα ή άψυχα, και να έχει προσωπική σχέση και επαφή μαζί Του, όπως το παιδί με τον πατέρα του. Έτσι πραγματοποιεί την επιθυμία Του προκειμένου να εξυπηρετήσει κάθε αμαρτωλό και να εκδηλώσει τον Εαυτό Του σε ζωή και δράση για λογαριασμό του ξεπεσμένου ανθρώπου. Με την προσφορά λοιπόν αυτή γνωρίζει πλέον ο άνθρωπος, ότι η αμαρτία τον απομάκρυνε μεν από τον Θεό, η θυσία όμως του Ιησού τον έφερε πολύ πλησίον και στο εξής μπορεί ελεύθερα, αλλά και με παρρησία να

χρησιμοποιεί ο θνητός τον αιώνιο. **Αυτό είναι το μεγάλο Μυστήριο.**

Την έννοια του Μυστηρίου αυτού δεν είχε καταλάβει ούτε ο Απόστολος Πέτρος κατά το ψάρεμα του πλήθους των ψαριών. Εξεπλάγη τότε ο Πέτρος, γιατί κατάλαβε πόσο αμαρτωλή ήταν η θέση του μπροστά στον Αιώνιο, γι' αυτό και γονατιστός υπέβαλε την παράκληση της απομάκρυνσής Του: *«Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι – Φύγε από Εμένα, γιατί άνδρας αμαρτωλός είμαι»* (Λκ.5:8). Άλλαξε όμως γνώμη, όταν την ημέρα της Πεντηκοστής μέσω Πνεύματος Αγίου αντιλήφτηκε το μυστήριο της ένωσης των αμαρτωλών με τον Αιώνιο. Στο εξής κατά τη δραστηριότητά του, κηρύττοντας τη μετάνοια και την επιστροφή, διακήρυξε και την έννοια του μυστηρίου τούτου, την επαλήθευση της υπόσχεσης του Θεού, *«καὶ πᾶσι ὅσους ἂν προσκαλέσηται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν – και όλους όσους προσκαλέσει Κύριος ο Θεός μας»* (Πραξ.2:39). Η εκπλήρωση αυτής της θεϊκής επαγγελίας και η κατανόηση αυτού του Μυστηρίου, οδήγησε τους πρώτους Χριστιανούς και σε ανάλογο πολίτευμα. Κατάργησαν όλο το ιερατικό σύστημα και δίδαξαν στους πιστούς την ελεύθερη είσοδό τους στην Παρουσία του Θεού, χωρίς τη μεσολάβηση ιερέων, Μυστηρίων και μυστηριοπομπών.

Ο ίδιος ο Πέτρος, που πριν από λίγο αγνοούσε την έννοια αυτού του μυστηρίου, διακηρύττει με στεντόρεια φωνή και γράφει με ανεξίτηλα γράμματα τις νέες και βαρυσήμαντες πληροφορίες, μέσω των οποίων ο θνητός μπορεί να πλησιάσει τον Αιώνιο, και ο αμαρτωλός τον Άγιο Θεό. Τα λόγια του αυτά, λόγια Πνεύματος Αγίου, πληροφορούν και τον πιο αμαρτωλό και αμόρφωτο, ότι έχει δικαίωμα, βασιλική Εξουσία και ιερατικό προνόμιο να πλησιάζει τον Αιώνιο και να χρησιμοποιεί τον Ύψιστο, όπως το παιδί συμπεριφέρεται στον φυσικό του πατέρα. Ας ακούσουμε λοιπόν τη βαρυσήμαντη αυτή πληροφορία από το θεϊκό αυτό όργανο, τον Απόστολο Πέτρο: *«αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ... Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἵ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες... ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν – εσείς σαν λίθοι ζωντανοί οικοδομείστε οίκος πνευματικός, ιερατείο άγιο, για να προσφέρετε πνευματικές θυσίες, ευπρόσδεκτες στον Θεό μέσω του Ιησού Χριστού... Εσείς όμως είστε γένος εκλεκτό, βασιλικό ιερατείο, έθνος άγιο, λαός για ιδιοκτησία του Θεού, για να εξαγγείλετε τις αρετές Εκείνου που σας κάλεσε από το σκότος στο θαυμαστό Του φως. Οι οποίοι κάποτε δεν ήσασταν λαός, αλλά τώρα είστε λαός Θεού· που δεν ήσασταν ελεημένοι, αλλά τώρα ελεηθήκατε... Γιατί πλανιόσασταν συνεχώς σαν πρόβατα, αλλά επιστρέψατε τώρα στον Ποιμένα και Επίσκοπο των ψυχών σας»* (Α' Πετρ.2:5, 9, 10, 25).

Το πολίτευμα αυτό της Εκκλησίας στηρίχτηκε στο εξής θεϊκό θεμέλιο: *«τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς – στη διδαχή των αποστόλων και στην κοινωνία και στον τεμαχισμό του άρτου και στις προσευχές»* (Πραξ. 2:42). Απλούστατο πολίτευμα. Είναι απλό, γιατί δεν απαιτούνται άλλα μέσα και ξένα στοιχεία και αντικείμενα για τη δωρεά Χάρη, προκειμένου να λάβει ο οποιοσδήποτε αμαρτωλός την άφεση των αμαρτιών του, τη Χάρη του Θείου Λυτρωτή και την ευλογία του Παντοδύναμου. Ο λυτρωμένος είναι πλέον ιερέας ενώπιον του Θεού και έχει όλα τα δικαιώματα να του απευθύνει τα λόγια

του και να προσφέρει ενώπιόν Του με ιερατική παρρησία τις πνευματικές του θυσίες. Είναι και προφήτης ο λυτρωμένος, γιατί έχει όχι μόνο το δικαίωμα, αλλά και την αποστολή να γνωστοποιεί στους ανθρώπους την άγνωστη Βουλή του Αιωνίου και να εξαγγέλλει τις αρετές Του: *«Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν... ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε – Εσείς όμως είστε γένος εκλεκτό... για να εξαγγείλετε τις αρετές Εκείνου»* (Α' Πετρ.2:9). Από αυτό αποδεικνύεται, ότι ιερέας είναι εκείνος που μεταφέρει τις ανθρώπινες υποθέσεις προς τον Θεό, και προφήτης είναι εκείνος που μεταφέρει τις θεϊκές υποθέσεις προς τον άνθρωπο. Το πολίτευμα της θεϊκής γραμμής είναι απλό στη λειτουργία του, αλλά πλούσιο στην ευλογία του. Αυτό επίσης φανερώνει, ότι ο Κύριος δεν ήρθε για να δυσκολέψει τη ζωή, αλλά για να προσφέρει τις μεγαλύτερες υπηρεσίες για το σωστό προσανατολισμό της και την αποκατάστασή της στην αιωνιότητα.

Η Εκκλησία των πρώτων αιώνων ακολούθησε αυτό το Θεοδίδακτο και Ορθόδοξο πολίτευμα. Γι' αυτό αξιώθηκε να παρουσιάσει τις πιο χρυσές σελίδες στην ιστορία, που φανερώνουν την ενεργό δράση του Αγίου Πνεύματος. Έτσι η Εκκλησία έδωσε την ευκαιρία στον Θεό να εκδηλώσει τον Εαυτό Του σε ζωή και σε δράση προσωπικά προς τον άνθρωπο.

Ύστερα λοιπόν από αυτά τα λαμπρά αποτελέσματα που παρουσίασε η Εκκλησία στα Αποστολικά και στα πρώτα Μεταποστολικά χρόνια, θα περίμενε καθένας μια λαμπρή πρόοδο που θα έφτανε μέχρι την εποχή μας, και μια αμετάβλητη διαφύλαξη της πρώτης θεϊκής μορφής της. Πόσο λυπάται όμως ο ερευνητής Χριστιανός, βλέποντας την κίβδηλη μορφή της σημερινής Εκκλησίας. Για το λόγο αυτό είναι χρήσιμο να επιστρέψουμε στα περασμένα. Πίσω λοιπόν! Επιστροφή στις γνήσιες Αποστολικές Ορθόδοξες Χριστιανικές ρίζες!

Αν επιστρέψουμε είκοσι αιώνες πίσω, θα δούμε την Εκκλησία να στέκεται σε θέσεις ηρωισμού πίστης με όλο το περιεχόμενο του καρπού του Πνεύματος. *«ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πρᾳότης, ἐγκράτεια»* (Γαλ.5:22-23). Με το Θεϊκό αυτό πολίτευμά της και τις πεποιθήσεις της έδωσε όλη τη μορφή και το νόημα της συνισταμένης όλης της Οικονομίας της Χάριτος. Τα γνωρίσματά της, οι εκδηλώσεις της και η ενεργός προσωπική δράση του Θεού, μέσω του Πνεύματος μάς επιτρέπου να τα μελετήσουμε και από αυτά, να γνωρίσουμε, δυστυχώς, την πολύ λανθασμένη και εξω-Βιβλική, την ξένη και παράξενη εξέλιξη της σημερινής Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Η συνισταμένη της Αποστολικής Εκκλησίας εμπνέει θεϊκές ελπίδες και μεγαλύτερες θεϊκές αποκαλύψεις. Συγκρίνοντας λοιπόν την πρώτη Εκκλησία, με τη σημερινή, βλέπουμε ότι δεν υπάρχει μεταξύ τους ομοιότητα, ούτε ταυτίζεται το Θεοσύστατο πολίτευμα της πρώτης, με το καλογεροκακο-δοξικό πολίτευμα της δεύτερης. Μόνο συνωνυμία υπάρχει. Οι ελπίδες δεν πραγματοποιούνται. Οι απαιτήσεις δεν ικανοποιούνται. Είναι φυσικό να μας γεμίζει την καρδιά η απορία: Γιατί, γιατί;

Απάντηση: Γιατί η Εκκλησία στις απρόσεκτες θέσεις της άλλαξε το Θεοσύστατο πολίτευμά της και έτσι ανατράπηκαν τα πάντα. Εισχώρησαν οι στείρες Καλογερικές συνήθειες, οι οποίες παραμέρισαν την ενεργό δράση του Θεού και τοποθέτησαν ανάποδα μέσα, ως “μέσα της Χάριτος”, και μια σκοταδιστική διδασκαλία που κλείνει το δρόμο για την παρουσία του Θεού και μειώνει το λυτρωτικό έργο του Σωτήρα Χριστού. Ποια είναι αυτά τα **ανάποδα μέσα** και ποια είναι η σκοτα-

διστική διδασκαλία; Θα τα δούμε στη συνέχεια.

Η πρώτη Εκκλησία ήξερε πολύ καλά τις Ορθόδοξες γραμμές της, την ελεύθερη είσοδο στο θρόνο της Χάριτος, το ιερατικό και βασιλικό Αξίωμα και δικαίωμα κάθε πιστού. Τα δικαιώματα αυτά θα εξασκούσε με το μεγάλο προνόμιο της λατρείας. Οι θεοδίδακτοι Μαθητές του Ιησού δίδαξαν *«πᾶσαν [όλη] τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ»* (Πραξ. 20:27). Γι' αυτό δεν παρέλειψαν να διδάξουν και τη σημασία της λατρείας και να την παραστήσουν ως ζωτική ανάγκη. Η θεοδίδακτη αυτή Εκκλησία ήξερε, ότι, η μεν "πνευματική λατρεία", παρέχει στον λατρευτή ένα αίσθημα ασφάλειας και σκοπού, επειδή τον φέρνει πλησίον του Δημιουργού του. Έτσι η Εκκλησία έκανε καλή χρήση της άσκησης αυτής, διατηρούσε με ασφαλή θεμέλια την πνευματική της υπόσταση και στηριζόταν σε ζωντανή σχέση με τον Θεό. Ακολουθώντας τη γραμμή αυτή, παρουσίαζε στη ζωή της και στη δράση της μια πηγή χαράς και ευλογίας, η οποία ακράτητα παρακινούσε τους πιστούς στην επιδίωξη της μετάδοσης αυτών των ουράνιων αληθειών. Η Εκκλησία ήταν η πανηγυρίζουσα κοινότητα.

Όπως μας πληροφορεί η Καινή Διαθήκη, τρεις χιλιάδες άνθρωποι πίστεψαν στο πρώτο κήρυγμα του Αποστόλου Πέτρου και σε λίγες ημέρες προστέθηκαν άλλοι και έφτασε ο αριθμός των πιστών μέχρι πέντε χιλιάδες. Στη συνέχεια μας πληροφορεί ο Λόγος του Θεού, ότι *«προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι... ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σῳζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ... καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε – προστέθηκαν την ημέρα εκείνη περίπου τρεις χιλιάδες ψυχές... και ο Κύριος προσέθετε κάθε ημέρα στην εκκλησία αυτούς που σώζονταν... και έγινε ο αριθμός των ανδρών περίπου πέντε χιλιάδες»* (Πραξ. 2:41, 47, 4:4). Αυτό σημαίνει, ότι στη συνέχεια αυτή υπήρχε μια θαυμάσια πρόοδος στην Εκκλησία. Ποια μέσα χρησιμοποίησαν για την πρόοδο αυτή; Ποια Μυστήρια τέλεσαν για τον αγιασμό τόσων χιλιάδων ψυχών, για τη μετάνοιά τους, την επιστροφή τους και τη σωτηρία τους; Ας τα ακούσουμε: **Το κήρυγμα του Λόγου, το βάπτισμα και το "Δείπνο του Κυρίου".** Με το κήρυγμα έδωσαν στους ακροατές τους να καταλάβουν την ανάγκη της πίστης και της μετάνοιας στον σταυρωμένο Ιησού. Έτσι διατύπωσαν με σαφήνεια τους όρους της σωτηρίας. *«Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Όταν λοιπόν άκουσαν αυτά, ένιωσαν κατάνυξη στην καρδιά και είπαν στον Πέτρο και στους υπόλοιπους αποστόλους: "Τι πρέπει να κάνουμε, άνδρες αδελφοί;" Ο Πέτρος τότε είπε σ' αυτούς: "Μετανοήστε και ας βαφτιστεί καθένας από εσάς στο όνομα του Ιησού Χριστού σε άφεση αμαρτιών, και θα λάβετε τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος"»* (Πραξ. 2:37-38).

Είναι φανερό λοιπόν, ότι για να τύχει ο αμαρτωλός της άφεσης των αμαρτιών του και να λάβει το Πνεύμα το Άγιο, δεν απαιτούνται ιδιαίτεροι αγωγοί της Θείας Χάριτος, παρά μόνο η εκπλήρωση των όρων της σωτηρίας, δηλαδή, η πίστη και η μετάνοια. Στη συνέχεια ακολουθεί το Βάπτισμα που επισφραγίζει τους όρους αυτούς. Τελείται δε στις ιερές συνάξεις των πιστών και "Το Δείπνο του Κυρίου", για να γνωστοποιεί με το μέσον αυτό η Εκκλησία, ότι τη λύτρωσή της την οφείλει στη θυσία του Ιησού Χριστού και ότι μέσω αυτής είναι μέτοχος των επαγγελιών του Θεού με βάση τη σωτηρία.

Επιστολή 3η

Περί Μυστηρίων και Τελετών

ΘΕΜΑ: Η στάση του Αριστοτελικού “θαυμάζειν”

Αγαπητέ αδελφέ,

Ο άνθρωπος, όπως ξέρουμε, δημιουργήθηκε “κατ’ εικόνα και ομοίωση” Θεού. Φέρει δηλαδή της θεοειδείς ιδιότητες – γνωρίσματα της αγάπης, της σοφίας, της δύναμης και της δικαιοσύνης. Αυτό σημαίνει ότι, εάν χρησιμοποιήσει σωστά στη ζωή του τα θεϊκά αυτά γνωρίσματα, και μέσω της εξιλαστήριας θυσίας του Ιησού Χριστού, μπορεί, χωρίς κανένα άλλο μέσο, Μυστηρίων των “ειδικών ιερέων”, να συναδελφωθεί με τον Θεό.

Επειδή θα προχωρήσουμε με πνεύμα ειλικρινής έρευνας και στο θέμα των Μυστηρίων, γι’ αυτό είναι ανάγκη να χρησιμοποιήσουμε τη **στάση του Αριστοτελικού “θαυμάζειν”,** από την οποία γεννήθηκε η επιστήμη. Με βάση λοιπόν τη στάση αυτή, **“ο άνθρωπος είναι ένα ον, το οποίο βλέπει, αισθάνεται, απορεί και αμέσως αναζητεί την αιτία”.**

Για να είναι αδιάβλητη η έρευνά μας, και προς διαστολή και διασαφήνιση των όσων εκθέτω, θα φροντίσω με κάθε τρόπο να βρίσκομαι πάντα στα όρια του πραγματικού, για να είναι και επιστημονικά άρτια η έρευνά μου.

Ο θαυμαστός τρόπος της αγάπης του Θεού, με τον οποίο πραγματοποίησε το σχέδιο της σωτηρίας μέσω της θυσίας του Λυτρωτή, μας κάνει να απορούμε για τα μέσα των Τελετών και των Μυστηρίων που χρησιμοποιεί η Ορθόδοξη και η Ρωμαϊκή Εκκλησία, ως αγωγούς της Θείας Χάριτος (χωρίς αυτά, αποκλείεται η σωτηρία). Αυτά όμως, δυστυχώς, αποτελούν μια πλήρη αντινομία, και γι’ αυτό αναζητούμε την αιτία.

Συγκρίνοντας τη ζωή και δράση της αρχέγονης Εκκλησίας, βλέπουμε, ότι όχι μόνο δεν χρησιμοποιούσε κάτι τέτοιους “αγωγούς”, αλλά ούτε είχε ιδέα γι’ αυτά τα τεχνάσματα. Αυτό λοιπόν σημαίνει ότι τα τεχνάσματα αυτά αποτελούν επίσης μια πλήρη αντιποίηση της Θεϊκής Αρχής και Εξουσίας, η οποία χορηγεί την αμνηστία και τη σωτηρία στον κάθε αμαρτωλό, δωρεάν και κατά Χάριν. Δίκαιη επομένως είναι η αναζήτηση του **Γιατί;**

Ιστορικά είναι αποδεδειγμένο, ότι μέχρι το τέλος του 3ου μ.Χ. αιώνα, οι ιστορικές ειδήσεις περί της Χριστιανικής λατρείας , δεν δίνουν καμία απολύτως πληροφορία περί Τελετών και Μυστηρίων, μέσω των οποίων σήμερα κινείται ο μηχανισμός των Εκκλησιών Ρωμαϊκής και Ορθοδόξου. Τα ίδια σχεδόν υποστηρίζει και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος της Θεολογικής Σχολής Αθηνών Μωραΐτης, στο βιβλίο του “Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας”, σελίδα 33. Προχωρεί μάλιστα εκείνος περισσότερο και λέει ότι «μέχρι τον 4ο αιώνα οι ιστορικές ειδήσεις περί της Χριστιανικής λατρείας είναι μάλλον πενιχρές, ούτε έχουμε και κατά τους χρόνους τούτους κάποια ιστορική έκθεση, περιγραφή ή ερμηνεία των εν τη λατρεία και ιδιαίτερα την θεία ευχαριστία τελουμένων, πλην σποραδικά κάποιες ειδήσεις και μάλιστα του Ιουστίνου». Γνωρίζει όμως ο Μωραΐτης ότι ο Ιουστίνος δεν σημειώνει ούτε μία λέξη περί Μυστηρίων, παρά μόνο τον αναμνηστικό “Δείπνο του Κυρίου”.

Τον 4ο αιώνα άρχισε να πνέει ο άνεμος του ανθρωπίνου πνεύματος στις άγιες συνάξεις των πιστών κατά την “εν πνεύματι λατρεία”. Μία από της μεγάλες αιτίες του άνεμου τούτου, υπήρξε ο Μοναχισμός. Με τις στείρες αντιλήψεις του κατέλαβε πολύ έδαφος στην αφέ-

λεια των αμόρφωτων Χριστιανών και έτσι εδραιώθηκε στο Θεοσύστατο πολίτευμα της Εκκλησίας. Έτσι η στάση ηρωισμού της πίστεως άρχισε να καταρρέει και η σύσταση της αρχικής λατρείας να παίρνει μια άλλη, ξένη και παράξενη μορφή.

Από την εποχή εκείνη που οι πρεσβύτεροι σφετερίστηκαν την ανώτατη Αρχή και από προεστοί έγιναν μονάρχες επίσκοποι, εισήχθη το ανθρώπινο και εκτός της Θεϊκής γραμμής στοιχείο στην Εκκλησία. Όπως είναι δε φυσικό, το θείο στοιχείο θα συμβουλευτεί μόνο τα θεία, το δε ανθρώπινο τα δικά του. *«τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος πνεῦμά ἐστι – Το γεννημένο από τη σάρκα είναι σάρκα· και το γεννημένο από το Πνεύμα είναι πνεύμα»* (Ιν. 3:6).

Για να σταθεροποιήσουν τη θέση τους οι μονάρχες πια επίσκοποι, υιοθέτησαν από την ειδωλολατρία και τον Ιουδαϊσμό καθετί που θα τους ανέβαζε στη θέση του Άρχοντα πλέον και όχι του ποιμένα με την υπηρεσιακό τίτλο του πρεσβυτέρου. Έτσι, η αυθαίρετη αυτή στάση και θέση τους, δεν τους δυσκόλεψε καθόλου να δεχτούν από κοινού με τους ειδωλολάτρες τα πάθη και τα έθιμα του θεού των Περσών Μίθρα. Στην ειδωλολατρική θρησκεία πίστευαν ότι με τα Μυστήρια μπορεί να εξασφαλιστεί η ελπίδα, ο πόθος του μέλλοντος, η αθανασία, η απολύτρωση και η σωτηρία μετά θάνατον. Την ιστορική αυτή πληροφορία επιβεβαιώνει και ο Μωραΐτης, στο ως άνω βιβλίο του στη σελίδα 24, υποστηρίζει τα ίδια. Τα μυστήρια αυτά των ειδωλολατρών τελούνταν από "ειδικούς ιερείς". Για το λόγο αυτό θεωρήθηκε πολύ ενδιαφέρον να τηρηθεί ο ίδιος τύπος από τους μονάρχες επισκόπους, οι οποίοι με όλη την αυθαιρεσία συνέστησαν κατά τον ίδιο τύπο το "ειδικό ιερατείο" για την τέλεση των εθίμων – μυστηρίων των ειδωλολατρών. Έτσι αποδεικνύεται ότι πράγματι το ανθρώπινο και σαρκικό στοιχείο συμβουλεύεται μόνο τα δικά του. Εάν υπήρχε πνευματικότητα σε αυτούς που πρωτοστάτησαν σε αυτή την αυθαίρετη στάση και θέση, θα ήταν πολύ ικανοποιημένοι από τη βεβαιότητα της ελπίδας την οποία σημειώνει η Αγία Γραφή. Θα τους ήταν αρκετός ο σκοπός αυτής της ελπίδας, η εξάρτησή της, η Πηγή της, το αντικείμενο της, οι καρποί της και οι ευλογίες της.

Για την Εκκλησία που έχει ως βάση και θεμέλιο την Αγία Γραφή, με την οποία και μόνο κινείται ο μηχανισμός της, δεν υπάρχει ποτέ η ανάγκη να δανειστεί εξωτερικά βοηθήματα, προκειμένου να στηρίξει την ελπίδα της και να ενισχύσει την προσδοκία της. Στο Λόγο του Θεού υπάρχει πλήθος θεϊκών υποσχέσεων για την ελπίδα, οι οποίες δίνουν ζωή και δύναμη στην Εκκλησία, η οποία "καυχιέται στην ελπίδα της δόξας του Θεού"· (*«καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ – καυχιόμαστε για την ελπίδα της δόξας του Θεού»* Ρωμ.5:2). Η Εκκλησία που διατηρεί αυτή την ελπίδα, είναι απόλυτα βέβαιη ότι οι υποσχέσεις του Θεού που αναφέρονται στον πόθο του μέλλοντος και την απολύτρωσή της, θα επαληθευτούν στο ακέραιο. Με την ελπίδα της αυτή και τη ζωή της η Εκκλησία ανυψώνει το πνεύμα της, εξαγνίζει τους πόθους της, αναζωογονεί την προσδοκία της και αναπτερώνει το ζήλο της για τη Δόξα του Αιωνίου, προσμένουσα *«τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»* (Τιτ. 2:13).

Δεν ήταν όμως με αυτά τα αισθήματα και αυτοί που πρωτοστάτησαν για την παραβίαση του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Δεν αδικούμε λοιπόν την ιστορία, υποστηρίζοντας ότι από τότε ο ηρωισμός της πίστεως άρχισε να καταρρέει και το πολίτευμα της Εκκλησίας να παίρνει μια άλλη μορφή και θέση.

Με τον τρόπο αυτό της δήθεν ενίσχυσης της ελπίδας και της απολύτρω-

σης της Εκκλησίας, οι δοξομανείς προεστοί των Εκκλησιών **“με τη διενέργεια του διαβόλου”,** δημιούργησαν μια πολύτιμη γι’ αυτούς ευκαιρία. Αφενός μεν υπερύψωσαν τους εαυτούς τους και έδωσαν ειδικότητα στις θέσεις τους, αφετέρου δε συνέστησαν και “ειδικές” μυστηριακές πράξεις – τελετές, που για την τέλεσή τους δογμάτισαν την αναγκαιότητα των “ειδικών ιερέων”. Έτσι άρχισε το μικρόβιο να μολύνει τον οργανισμό της Εκκλησίας. Η μόλυνση αυτή προχώρησε αργά, αλλά σταθερά. Ιδού, μια απόδειξη, που φανερώνει τη σταδιακή μόλυνση του οργανισμού:

Στις ημέρες του Χρυσοστόμου, περί τα μέσα του 4ου αιώνα, υπήρχαν δύο μόνο Μυστήρια, το Βάπτισμα και η Θεία Ευχαριστία. Αναφερόμενος δε ο Χρυσόστομος σε αυτά, λέει: **«εξ αμφοτέρων η Εκκλησία στήθηκε».**

Προχωρώντας στην ιστορία **βλέπουμε στον 8ο αιώνα τον Δαμασκηνό να απαριθμεί τρία Μυστήρια, το Βάπτισμα, τη Θεία Ευχαριστία και το Χρίσμα. Φτάνοντας δε στον 13ο αιώνα, βλέπουμε κάποιο μοναχό με το όνομα Ιώβ, να αναφέρει ότι τα Μυστήρια είναι επτά.** Όλα αυτά φανερώνουν ένα μέρος της σταδιακής διαμόρφωσης του πολιτεύματος της Εκκλησίας. Στους προηγούμενους αιώνες καταφαίνεται, ότι δεν υπήρχε ούτε ιδέα περί των επτά Μυστηρίων, όπως τα έχουν διαμορφώσει σήμερα οι Εκκλησίες Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή. Πρέπει λοιπόν να επαναλάβουμε, ότι ο μολυσμός προχώρησε και μόλυνε όλο τον οργανισμό της Εκκλησίας. Καμία λοιπόν αμφιβολία δεν υπάρχει, ότι το “ειδικό ιερατείο”, προκειμένου να σταθεροποιήσει την αντι-Βιβλική και εγωιστική θέση του, ενεργούσε και έπραττε σύμφωνα με το σαρκικό του φρόνημα. Δεν συμβουλεύονταν τον αλάθητο οδηγό, το Λόγο του Θεού, ούτε παραδειγματίζονταν από το αρχικό πολίτευμα της Εκκλησίας, το απλό και το Θεοσύστατο. Έτσι λοιπόν, οι “ειδικοί ιερείς” ευχαρίστως δέχτηκαν να υιοθετήσουν ξένα στοιχεία, γιατί η εξωτερική τους επίδραση τους ήταν χρήσιμη. Δεν παραλείπω να τονίσω ότι αρκετοί εναντιώθηκαν και αγωνίστηκαν γι’ αυτή τη μόλυνση, αλλά η αρρώστια είχε μολύνει όλο το σώμα και έτσι έμεινε αθεράπευτο, γιατί σε όλα αυτά ίσχυε πάντα “το δίκαιο του ισχυρότερου”. Στη συνέχεια, θα υποδείξουμε πώς εισχώρησαν στην Εκκλησία τα ξένα στοιχεία.

Δικαιολογημένα κατηγορείται η Ρωμαϊκή – Καθολική Εκκλησία για τα εγκληματικά της μέτρα, που εφάρμοσε με την εγκληματική οργάνωση της Ιεράς Εξέτασης, προκειμένου να σταθεροποιήσει την αντίχριστη Εξουσία της. Δεν είναι όμως και σε καλύτερη θέση και η Ανατολική Εκκλησία, με τα μέτρα που έλαβε για λογαριασμό της “ο εξ Ισπανίας καταγόμενος” Αυτοκράτορας Θεοδόσιος ο Μέγας, κατά το έτος 380, προκειμένου να στηρίξει το ιερατείο της Ανατολικής Εκκλησίας και καθετί που δογμάτιζαν για τον εαυτό τους. «Δια διατάγματος εκδοθέντος κατά μήνα Φεβρουάριο, του 380, καθιέρωσε το θρίαμβο της Ορθοδοξίας, αποφαινόμενος, ότι άπαντες οι υπήκοοι οφείλουν του λοιπού να τηρούν ακριβώς το δόγμα το πρεσβευόμενο υπό του επισκόπου Ρώμης Δαμάσου και υπό του αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας». Δηλαδή, θέλοντας και μη, έπρεπε όλοι οι υπήκοοί του να κλίνουν γόνυ στον Βάαλ. Το Διάταγμά του αυτό έχει ως εξής:

«Επειδή κρίνουμε, ότι πάντες οι λοιποί είναι τυφλοί και μωροί, στιγματίζουμε αυτούς με το μυσαρό όνομα των αιρετικών και απαγορεύουμε στις συνελεύσεις τους να σφετερίζονται το σεβαστό όνομα της Εκκλησίας. Παρεκτός δε της θείας δίκης, οι τοιούτοι έχουν να υποβληθούν στις αυστηρές τιμωρίες, τις οποίες η αρχή μας υπό την θεία Πρόνοια καθοδηγούμενη θα κρίνει εύλογο να επιβάλει σε αυτούς».

Έτσι ο Θεοδόσιος επέβαλε με τη σπάθη την Ορθοδοξία. Για την εκτέλεση του Διατάγματος αυτού, «πρώτον μεν αφαίρεσε από αυτούς (τους μη Ορθοδόξους) όλα τα πολιτικά δικαιώματα, έπειτα αποστέρησε αυτούς από το δικαίωμα να διαθέτουν, τελευταίο καταδίκασε πολλούς σε εξορία επιβάλλοντας σε κάποιους μάλιστα και την ποινή του θανάτου». Με τα "μέσα" αυτά επιβλήθηκαν "οι ειδικοί ιερείς" και τα δόγματά τους. στη συνέχεια ο Θεοδόσιος, και αμέσως το επόμενο έτος 381, συγκάλεσε την Β' Οικουμενική Σύνοδο, "περί της νομίμου κατοχής των αρχιερατικών θρόνων". Είναι αναμφισβήτητο γεγονός λοιπόν, ότι "η Ορθοδοξία" εκείνη επιβλήθηκε με τη σπάθη και οι "ειδικοί ιερείς" σταθεροποιήθηκαν με τη βία – Βία και Νοθεία.

Ο Ολλανδός βυζαντινολόγος και "εις άκρον φιλέλληνας" Έσσελιγκ, σχολιάζει τα ανωτέρω με τις εξής παρατηρήσεις: «Ήταν πλέον ικανά ισχυρή η Εκκλησία, ώστε να αναγκάζει να εισέρχονται... Έτσι λοιπόν πλήθος ανθρώπων προσέρχονταν τότε στο Χριστιανισμό, επιζητώντας με τον τρόπο αυτό, την ησυχία του στον βίο... Άλλως δε και η ομοιότητα πολλών λεπτομερειών της Χριστιανικής λατρείας προς τις ιδέες της παλαιάς θρησκείας τους, διευκόλυνε την αποστασία, όπως λ.χ. η από ημέρα σε ημέρα επιτεινόμενη λατρεία της Παναγίας. Οι εθνικοί, οι επιμένοντες στην παλαιά θρησκεία, έσκωπταν *[χλεύαζαν]* την νέα αυτή Κυβέλη ή Ίσις (ειδωλολατρική θεότητα), όπως την ονόμαζαν και με δυσαρέσκεια έβλεπαν τη νέα θρησκεία αντιποιούμενη αποκλειστικά κάθε δύναμη στην πολιτεία». Στη συνέχεια ο Έσσελιγκ λέει, ότι πολλοί ειδωλολάτρες άφησαν στις Εκκλησίες πολλά ειδωλολατρικά ήθη και έθιμα, τα οποία και διατηρήθηκαν.

Ήταν λοιπόν εγκληματικά τα μέτρα του Θεοδοσίου. Η Εκκλησία όμως τον ανακήρυξε "Μέγα". Ήταν "μέγας" ο Θεοδόσιος, αλλά μόνο στα εγκλήματα. Ο ιστορικός Ζώσιμος αναφέρει, ότι ασωτεύοντας και διασκεδάζοντας ο Θεοδόσιος μετά τις "νίκες" του, πληροφορήθηκε για τη μικρή στάση των Θεσσαλονικέων κατά το έτος 390. Με στάσιμη τη λογική και με παράλυτη την καρδιά, «διέταξε γενική σφαγή με τους Γότθους», χωρίς καμία διάκριση μεταξύ αθώων και ενόχων, πολιτών και ξένων» ("Ιστορία", Κ. Παπαρρηγόπουλου, τόμος Γ', σελ.190-192, 198, 200, "Εγκυκλοπαίδεια Ηλίου", τόμος Θ', σελ. 536, "Βυζαντινός Πολιτισμός", Έσσελιγκ, σελ.23-25).

Τα αποτελέσματα των εγκληματικών αυτών μέτρων του Θεοδοσίου, τα σημειώνει ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος της Θεολογικής Σχολής Αθηνών κ. Εμ. Αλιβιζάτος, στο βιβλίο του "ΒΙΒΛΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΟΔΟΓΜΑΤΙΚΗ", σελ.36. Ας τον ακούσουμε:

«Οι εθνικοί κατά μάζας προσερχόμενοι στο Χριστιανισμό, έφεραν μαζί τους όλες σχεδόν τις εθνικές τους κακίες, και πολλές κακίες αυτών εκ συνηθείας και έξεις, οι οποίες, πρώτον, ήταν ξένες και θεωρούνται αποτροπιαστικές, λίγο-λίγο εισχωρούσαν στη Χριστιανική κοινωνία, της οποίας η όψη, με αυτές, εντελώς αλλοιωμένη παρουσιάζεται».

Επιστολή 4η

Περί Μυστηρίων και Τελετών

ΘΕΜΑ: Εκκλησία – "Ξύλα και καλάμια ατάκτως δομημένα"

Αγαπητέ αδελφέ,

«Ο Θεός είναι το απόλυτο Ον, το αυθύπαρκτο *[υπάρχει από μόνο Του]* και υπερτελές *[απόλυτα τέλειο],* το Οποίο υπάρχει υπεράνω των ορίων τόπου και χρόνου, το ανενδεές *[δεν έχει ανάγκη από τίποτε]* και μακάριο». Τα προσόντα αυτά χαρακτηρίζουν τον Θεό ως Παντοδύναμο στη φύση Του, ως πανταχού παρόντα και πάνσοφο στην ιδιότητά Του, ως Παντοκράτορα, φοβερό, ισχυρό «πάσης δυνάμεως δυναστεύοντα, παρ' ω, ουκ αδυνατεί ουδέν ρήμα». Όλα αυτά μαρτυρούν ότι ο Θεός δεν έχει ανάγκη από καμία δικανική ή δικολαβική *[αγόρευση δικηγορική]* ανθρώπινη υποστήριξη. Δεν έχει ανάγκη της χειραγωγίας ξένης δυνάμεως και ανθρώπινης φρούρησης. Αυτό σημαίνει, ότι η θρησκεία την οποία ίδρυσε μέσω του Σωτήρα Χριστού, έχει ως χαρακτηριστικά, τον Δυναμισμό και την αυτοπεποίθηση, την Αλήθεια και το Φως. Συνεπώς, η διδασκαλία του Ιησού ως αιώνια και υπερκόσμια, έχει τη δυνατότητα της αυθύπαρκτης λάμψης του Φωτός της και της διάλυσης των σκοτεινών και ξένων στοιχείων που μολύνουν το χαρακτήρα της. Το φως της λοιπόν αυτό ήταν αρκετό να υπερνικήσει την εχθρική διδασκαλία, που αντιμετώπισε η Εκκλησία στις ημέρες του Μεγάλου Θεοδοσίου, χωρίς να χρησιμοποιηθούν οι βιαιοπραγίες και τα εγκληματικά του μέτρα, για τα οποία ανέφερα προηγουμένως.

Ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, επίσκοπος τότε Κωνσταντινουπόλεως, άνθρωπος με φιλοτιμία και με φιλόδοξη τάση να υπηρετήσει το θρίαμβο των πεποιθήσεών του, είχε για τις περιπτώσεις αυτές σωστές αντιλήψεις. «Αγωνίστηκε να προσελκύσει τους εχθρούς με την πειθώ, όχι με τη βία», την οποία μερικώς χρησιμοποίησε ο Μέγας Κωνσταντίνος και ολοκληρωτικά ο Μέγας Θεοδόσιος. Ατυχώς για τον Γρηγόριο, οι συνάδελφοί του αρχιερείς, που αποτελούσαν την αντιπολιτευτική μερίδα, τον πολέμησαν σκληρά, γατί δεν ακολουθούσε τα σκληρά μέτρα του Αυτοκράτορα Θεοδοσίου εναντίον της αιρετικής διδασκαλίας των ημερών του, αλλά και γιατί εποφθαλμιούσαν την πρώτη θέση. Έτσι ο Γρηγόριος, κατά τη συνεδρίαση της Β' Οικουμενικής Συνόδου, αναγκάστηκε να δώσει την παραίτησή του, η οποία «έγινε δεκτή μετά μεγάλης ταχύτητος». Όλα όμως αυτά φανερώνουν μια γενική εξαχρείωση πολιτείας και Εκκλησίας. Και «όταν η καρδιά και τα ήθη κάποιου λαού εξαχρειωθούν, τότε πλήθος δογματικών πλανών αναφύεται αυτόματα και ορμητικά αυξάνεται». Η εξαχρείωση λοιπόν αυτή από το ένα μέρος, η πίεση των Αυτοκρατόρων και οι εξωτερικές επιδράσεις από το άλλο, δημιούργησαν ανάλογες συνθήκες και καταστάσεις, που βοήθησαν, όχι μόνο να εμφανιστούν, αλλά και να αυξηθούν πολλές δογματικές πλάνες. Σοβαρή και μεγάλη απόδειξη της εξαχρείωσης των καρδιών και σ' αυτούς ακόμη τους θρησκευόμενους, μας δίνει η απρεπέστατη και εγκληματική συμπεριφορά του Πατριάρχη Αλεξανδρείας Κύριλλου και των ομοφρόνων του, οι οποίοι σαν θηρία κατακρεούργησαν με όστρακα ζωντανή την μοναδική στην ιστορία γυναίκα φιλόσοφο Υπατία, γιατί την χαρακτήρισαν ως μάγισσα, επειδή χρησιμοποιούσε αριθμούς, ως Καθηγήτρια

των Μαθηματικών (βλέπε, "Το Βασίλειο Ιεράτευμα", σελ.19-22).

Ο διαπρεπής ιστορικός Mosheim περιγράφει με ακρίβεια τα ελατήρια και τις αιτίες που ώθησαν τους "ειδικούς ιερείς" να συστήσουν και να δογματίσουν ήθη και έθιμα, τελετές και μυστήρια, όλα εκείνα που έγιναν αιτία να αλλάξουν το αρχικό και Θεοσύστατο πολίτευμα της Εκκλησίας. Ας τον προσέξουμε:

«Οι Χριστιανοί επίσκοποι ή πρεσβύτεροι, πολλαπλασίασαν,

α) Θρησκευτικές τελετές προς το σκοπό, ώστε οι Ιουδαίοι και οι ειδωλολάτρες να διάκεινται περισσότερο φιλικά προς αυτούς.

β) Επειδή οι Χριστιανοί κατηγορούνταν ως αθεϊστές, γιατί δεν είχαν ναούς, θυσιαστήρια, θύματα, ιερείς για να κάνουν θυσίες, κλπ., οι "ειδικοί ιερείς" νόμισαν αναγκαίο να συστήσουν λαμπρές τελετές, οι οποίες επρόκειτο να επιδράσουν στις αισθήσεις του λαού.

γ) Παρέλαβαν τύπους του Μωσαϊκού Νόμου και λίγο-λίγο διέφθειραν την ίδια τη διδασκαλία του Δείπνου του Κυρίου, το οποίο μετατράπηκε ταχύτερα ή όσο κάποιος φαντάζεται σε ΘΥΣΙΑ (εκ νέου ο Χριστός θυσιάζεται κάθε φορά, κατά την οποία ο κατασταθείς ιερέας κάνει τη λεγόμενη αναίμακτη θυσία!).

δ) Επειδή για τους Έλληνες και ανατολικούς λαούς τίποτε άλλο δεν θεωρείτο αγιότερο από τα λεγόμενα Μυστήρια, η περίσταση αυτή οδήγησε τους "ειδικούς ιερείς", για αποδώσουν σεμνοπρέπεια στη θρησκεία τους, ώστε να λένε και αυτοί, ότι είχαν παρόμοια μυστήρια και ιδιαίτερες άγιες τελετές ακατανόητες στον κοινό άνθρωπο.

ε) Πολλές ιεροτελεστίες, είχαν την αρχή τους από τις συνήθειες των Αιγυπτίων, οι οποίοι δίδασκαν μέσω των εικόνων, πράξεων και ψηλαφητών συμβόλων. Έτσι οι Χριστιανοί διδάσκαλοι ("ειδικοί ιερείς") σκέφτηκαν το ίδιο για να προσάγουν το σκοπό τους... Πολλοί επίσκοποι ανέλαβαν κατά την εποχή τούτη προνόμια πριγκίπων, ιδιαίτερα οι έχοντες υπό την καθοδηγία τους τα περισσότερο πολυπληθή και πλούσια εκκλησιάσματα. Αυτοί θάμπωναν τους οφθαλμούς και τις διάνοιες του πλήθους με κάποιον θρόνο, υπηρετώντας και με άλλα εμβλήματα θρησκευτικού μεγαλείου και πιθανόν με λαμπρά γεύματα» (Mosheim, τόμος I, σελ.180,183, 227-228).

Βλέπετε, αγαπητέ αδελφέ, πώς μιλούν οι ιστορικοί. Το κείμενο αυτό, χωρίς καμία περιστροφή επιβεβαιώνει τις αδικαιολόγητες παρεκτροπές και αφορμές που έγιναν αιτία να εισχωρήσουν τα παράξενα και ξένα στοιχεία στους κόλπους τη Εκκλησίας και να αλλάξουν κάθε Θεοσύστατη γραμμή και λογική πορεία.

Οι ακρότητες μέχρι τον 4ο αιώνα

Πριν προχωρήσω σε άλλα αναμφισβήτητου κύρους κείμενα, θέλω να κάνω μια περίληψη εκείνων που μέχρι τώρα καταχώρησα.

1) Μέχρι τον 4ο αιώνα δεν υπάρχουν πληροφορίες περί ύπαρξης Μυστηρίων και ιερατικών Τελετών της σύγχρονης Εκκλησίας.

2) Από την εποχή, που οι "ειδικοί ιερείς" σταθεροποίησαν τη θέση τους, υιοθέτησαν Ιουδαϊκά και ειδωλολατρικά ήθη και έθιμα, για την επιτυχία του σκοπού τους.

3) Η Ορθοδοξία και αρκετά από τα δόγματά της επιβλήθηκαν με τη σπάθη των Αυτοκρατόρων, Μέγα Κωνσταντίνου και Μέγα Θεοδοσίου.

4) Οι αρχιερατικοί θρόνοι του κοσμικού μεγαλείου και της μάταιης δόξας νομιμοποιήθηκαν τον 4ο αιώνα, γιατί η Αποστολική και Μεταποστολική εποχή, δεν είχε να παρουσιάσει αυτές τις ακρότητες.

5) Με την επέμβαση και επιβολή των βάρβαρων αυτοκρατορικών μέτρων, η Εκκλησία έγινε ισχυρή σε δύναμη σπά-

θης, ώστε θέλοντας και μη, οι άνθρωποι αναγκάζονταν και πιέζονταν να δεχτούν τις ακρότητες των αντι-Βιβλικών "ειδικών ιερέων", και να γίνουν δήθεν "Χριστιανοί".

6) Στερούμενοι πνευματικότητας και θείας αποστολής, οι "ειδικοί ιερείς", υιοθέτησαν τα εγκληματικά μέτρα του Αυτοκράτορα Θεοδοσίου, τον οποίο ανακήρυξαν "Μέγα".

7) Πιεζόμενοι οι ειδωλολάτρες και οι Ιουδαίοι έμμεσα και άμεσα να δεχτούν τη νέα θρησκεία, μετέφεραν στους κόλπους της τις συνήθειες της παλιάς τους θρησκείας.

Χωρίς καμιά αμφιβολία λοιπόν αποδεικνύεται, ότι η Ρωμαϊκή και η Ορθόδοξη Εκκλησία, δεν βρίσκονται *«ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν»* (Εφεσ.2:20). Σημείωσα την ιστορική αυτή περίληψη, για να αποδείξω ότι εφόσον οι Εκκλησίες αυτές δεν βρίσκονται στα Αποστολικά θεμέλια, είναι φυσικό και η οικοδομή τους να είναι από "ξύλα και καλάμια ατάκτως δομημένα". Αυτά λοιπόν τα αναληθή σημεία, τα αντι-Βιβλικά και αντι-Ορθόδοξα, δεν είναι δυνατόν ποτέ να χρησιμοποιούνται ως "αγωγοί της θείας Χάριτος".

Επειδή το θέμα είναι αρκετά δύσκολο και πολύς λαός που αγνοεί το Λόγο του Θεού θα δυσκολευτεί να το εννοήσει, μας είναι αναγκαία η Ψυχολογία, ο οποία θα μας βοηθήσει να χρησιμοποιήσουμε με επιτυχία και τη θεωρία του Αριστοτελικού "θαυμάζειν". Η Ψυχολογία, βέβαια, από τη χαμηλή σκοπιά της Τηλεπάθειας και υποβολής θα μας δώσει τη γνώμη της. Επειδή όμως η διατύπωσή της είναι Βιβλική, βοηθά σε μεγάλο βαθμό στην κατανόηση της ανθρώπινης προσωπικότητας, την οποία χαρακτηρίζει η θεία οντότητα και η θεία Πνοή.

Αλλά πιθανόν, να εγερθεί η ερώτηση: Τι σχέση έχει η ανθρώπινη προσωπικότητα με την εξέταση της Βιβλικής ή εξω-Βιβλικής θέσης των Μυστηρίων;

Απαντώ: Επειδή τα Μυστήρια θεωρούνται ως "αγωγοί της θείας Χάριτος", και χωρίς αυτά δεν υπάρχει καμία περίπτωση σωτηρίας, ή θεϊκής ευλογίας, θα αποδείξω με τη βοήθεια και της ψυχολογίας, ότι η "θεολογική" αυτή αντίληψη είναι όχι μόνο Βιβλικά πλανεμένη, αλλά και ψυχολογικά ανεδαφική.

Η γνώμη λοιπόν της Ψυχολογίας είναι η εξής: **«Το ανθρώπινο πνεύμα δεν είναι μόνο πηγή των δικών του σκέψεων, αλλά συγχρόνως είναι και δέκτης εξωτερικών εμπειριών από το Σύμπαν του Αοράτου, στο οποίο δρα ο Θεός, και κατά δικαιολογημένη ανοχή Του και ο Σατανάς».** Η διατύπωση αυτή είναι πολύ διαφωτιστική για το θέμα μας. Γιατί, εάν το ανθρώπινο πνεύμα δεν ήταν τέτοιος δέκτης, πώς θα επενέβαινε ο Θεός στη σφαίρα του ανθρώπινου πνεύματος και της ανθρώπινης ζωής; Προικισμένο λοιπόν το πνεύμα του ανθρώπου με τη θεία αυτή δεκτικότητα, μπορεί, εφόσον έχουν προηγηθεί οι όροι της σωτηρίας, με το σπουδαίο προνόμιο της προσευχής, να λάβει απευθείας τη Χάρη του Θεού και το Πνεύμα Του, μέσω της αξιομισθίας της θυσίας του θείου Λυτρωτή. Εφόσον δε ο Χριστιανός λάβει τα απαραίτητα αυτά εφόδια, έχει τον Θεό που κατοικεί και δρα μέσα του. Από τη φύση της λοιπόν υπάρχει αυτή η δεκτικότητα στον άνθρωπο. Εξαιτίας όμως της πτώσης του, η δεκτικότητα αυτή βρίσκεται σε υπνώζουσα και λανθασμένη κατάσταση. Όταν όμως ο αμαρτωλός αφυπνιστεί, η δεκτικότητα αυτή τίθεται σε λειτουργία, ο δε Θεός έρχεται δια του Πνεύματος και κατοικεί στον άνθρωπο, και έτσι η Εκκλησία των αναγεννημένων, γίνεται *«ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων»* (Αποκ.21:3).

Εδώ ακριβώς βρίσκει την επαλήθευσή του το Μεγάλο Μυστήριο της ένωσης του Χριστού με την Εκκλησία, *«ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ... ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – για να αγιάσει αυτή...*

γιατί είμαστε μέλη του σώματος Αυτού» (Εφεσ.5:25-32).

Ο Θεός της αγάπης έδωσε τη διαβεβαίωση αυτή απευθείας στον Αποκαλυπτή Ιωάννη και στον Απόστολο Παύλο, τους οποίους πλαισίωσε η θεία Πνοή Του: *«ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται... γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσι – άκουσα φωνή μεγάλη από τον ουρανό να λέει: "Ιδού η σκηνή του Θεού μαζί με τους ανθρώπους και θα κατασκηνώσει μαζί τους, και αυτοί θα είναι λαοί Του και ο Ίδιος ο Θεός θα είναι μαζί τους... γράψε, γιατί αυτοί οι λόγοι είναι αληθινοί και πιστοί"»* (Αποκ.21:3, 5). Τούτο βεβαίως θα λάβει απόλυτη εφαρμογή στη Βασιλεία του Κυρίου. Το γεγονός όμως ότι και ο Απόστολος Παύλος μάς λέει για τους πιστούς, ότι είναι *«ναὸς Θεοῦ»*, στον οποίο το Πνεύμα Του κατοικεί (*«ναὸς Θεοῦ ἐστε καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν... τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματός ἐστιν... ὑμεῖς ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος – ναός Θεού είστε, και το Πνεύμα του Θεού κατοικεί μέσα σας... το σώμα σας είναι ναός του Αγίου Πνεύματος που είναι μέσα σας... εμείς είμαστε ναός του Θεού του ζωντανού»* Α' Κορ.3:16 6:19, Β' Κορ.6:16), έχουμε λόγους από τον Θεό να πιστεύουμε, ότι ο Θεός του ελέους έχει σκηνώσει με τους πιστούς. Εφόσον λοιπόν αυτό λαμβάνει χώρα, όταν ο άνθρωπος τηρήσει τους όρους της σωτηρίας, πώς είναι δυνατόν να δικαιολογήσουμε άλλα μέσα – Μυστήρια ως αγωγούς της θείας Χάριτος, τα οποία άλλωστε δεν γνώριζε η Αποστολική Εκκλησία, και τα οποία ενεργούνται από τρίτα πρόσωπα και μάλιστα εξω-Βιβλικά, αντιποιούμενα την θεία Αρχή;

Προικισμένος ο άνθρωπος από τον Δημιουργό του με τις ψυχικές λειτουργίες αποτελεί μία προσωπικότητα. «Οι ψυχικές λειτουργίες προσκομίζουν στη συνείδηση το απαιτούμενο υλικό για το οικοδόμημα του ψυχικού βίου. Σαν τέτοια λοιπόν προσωπικότητα ο άνθρωπος, συνεχώς ανέρχεται πνευματικά. Δεν τηρεί ποτέ τη Στωική θέση "πλήρης απάθεια", αλλά την Αριστοτελική στάση "του θαυμάζειν, του ανέρχεσθαι και του ερευνάν". Έτσι ο άνθρωπος καθίσταται και δημιουργικός και ικανός να συλλαμβάνει μεγάλες γενικά σκέψεις και από αυτές κατόπιν να ταξινομεί τις μερικότερες και να ασχολείται ειδικά με αυτές. Η πραγματικότητα όμως αυτή, "ο άνθρωπος", δεν πρέπει να ακολουθεί ποτέ νόμους και κανόνες, τους οποίους έχουν διαμορφώσει μαγικοί ή μηχανικοί τρόποι ή μέσα, και δεν πρέπει να βρίσκεται ποτέ στη θέση και κατάσταση των Στωικών, της "πλήρης απάθειας". Πρέπει να δικαιολογεί τη λογική του ιδιότητα και το χώρο που καταλαμβάνει στη σφαίρα που ζει. Πρέπει να ξέρει κατάλληλα να χρησιμοποιεί τις ψυχικές λειτουργίες, του συναισθήματος, της αντίληψης, της δεκτικότητας, της μνήμης, της προσοχής, της κρίσης και του λογισμού, για να τίθεται σε κίνηση ολόκληρος ο οργανισμός του και να συλλαμβάνει την έννοια του ανθρώπου, και της θέσης του, που αφορά τη στάση του και τη συμπεριφορά του στην αγιότητα, την αγάπη και τη δικαιοσύνη του Θεού. Ο σκοπός που έδωσε ο Θεός τις ψυχικές αυτές λειτουργίες στον άνθρωπο, είναι εάν θέλει, να μπορεί να υψωθεί στα επίπεδα της πνευματικής ζωής και να είναι στην πραγματικότητα "εικόνα και ομοίωση" δική Του. Πώς λοιπόν και με ποιο νόμο δικαιοσύνης και λογικής θα περιορίσουμε αυτή την προσωπικότητα, τον άνθρωπο, στους κανόνες – περιορισμούς των "Μυστηρίων", οι οποίοι έχουν διαμορφωθεί κατά έναν εντελώς μαγικό τρόπο;

Αγαπητέ, αδελφέ. Όταν η Βίβλος ομιλεί, υποχρεούμαστε να τοποθετη-

σουμε την ακοή μας στη φωνή αυτή του Θεού.

Η Βίβλος λοιπόν μαρτυρεί, η Ιερά Παράδοση συμφωνεί, η Ιστορία επικυρώνει και η Ψυχολογία βοηθά να εννοήσουμε, ότι μόνος του ο άνθρωπος, χωρίς τη μεσολάβηση αντιπροσώπου ή άλλων μέσων, με το μέσον μόνο του ιλασμού του θείου Λυτρωτή, πρέπει να τακτοποιεί τη θέση του στη δικαιοσύνη του Θεού. Ο ιλασμός άλλωστε του Σωτήρα, δεν επιτρέπει ιδιαίτερους αγωγούς, γιατί υποτιμούν την αξία Του και την ιλαστήρια θυσία Του.

Επιστολή 5η

Περί Μυστηρίων και Τελετών

ΘΕΜΑ: Τα Μυστήρια παρουσιάζουν ημιτελές το έργο του εξιλασμού

Αγαπητέ αδελφέ,

Οι όροι της σωτηρίας, μετάνοια και πίστη, αποδίδουν σε όλη την πληρότητα το νόημα της δικαίωσης και της σωτηρίας. Γι' αυτό βλέπω την ανάγκη της ανάλυσης αυτών των όρων.

1) **Μετάνοια:** Όσοι με ειλικρίνεια έχουν δοκιμάσει τη Μετάνοια στη ζωή τους, ξέρουν ότι πηγάζει πάντα από μια εσωτερική θλίψη και συντριβή της καρδιάς, για τα αμαρτήματα και σφάλματα του παρελθόντος. Αυτός που μετανόησε αισθάνεται ότι είναι συνδεδεμένος με τη σταθερή απόφαση της διόρθωσης και αλλαγής κατευθύνσεως στην πορεία της ζωής του. "Μετανοώ", άλλωστε σημαίνει, "αλλάζω κατεύθυνση, πορεία – αλλάζω μυαλό, νου".

2) **Πίστη:** Η πίστης, από το "πείθομαι", παρουσιάζει την απόλυτη υπακοή στη φωνή του Θεού. Εφόσον δε η φωνή του Θεού είναι η Αγία Γραφή, αυτός που πιστεύει, πείθεται και αποδέχεται απόλυτα τις σωτηριώδεις αλήθειες του Ιερού αυτού Βιβλίου, συνδέεται και αφοσιώνεται στον Λυτρωτή Χριστό και δέχεται το έργο του ιλασμού της σταυρικής θυσίας, το οποίο αποτελεί τη δικαίωσή του και τη σωτηρία του. Για την πραγματοποίηση λοιπόν αυτής της σωτηρίας, δεν απαιτείται απολύτως κανένα άλλο μέσο, παρά μόνο η εφαρμογή αυτών των όρων – Μετάνοια και Πίστη. Την αλήθεια αυτή όχι μόνο η Αγία Γραφή μάς παρουσιάζει με απόλυτη ακρίβεια, αλλά και όλα τα ανόθευτα αρχαία συγγράμματα εκείνων που υπήρξαν οι πρώτοι υπηρέτες του Ευαγγελίου και οι οποίοι εργάστηκαν με ανιδιοτέλεια και με ακράδαντη πίστη. Τέτοια συγγράμματα λ.χ. είναι το αρχαιότερο της Α' Επιστολής του Κλήμη Ρώμης (Α' Ι, 32), το οποίο λέει τα εξής: «Ούτε με αυτά δικαιωνόμαστε, ούτε με τη δική μας σοφία ή σύνεση ή ευσέβεια ή έργα, αλλά δια της πίστεως». Τα ίδια υποστήριξε και ο Ιουστίνος, ο Φιλόσοφος (Διαλ. Προς Τρυφ. 45 ΙΙΙ, απολ. Ι, 32), ο Ειρηναίος (κατ. Αιρ. IV, 27, 2), ο Τερτυλλιανός (ADV, MARC. V, 3) και ο Κλήμης Αλεξανδρείας (Στρωμ. ΙΙ, 12, κλπ). Ο δε Χρυσόστομος είπε: «Ο Θεός... δικαίωσε... πίστη ζητήσας μόνο» (Ομιλία 7, στην προς Ρωμαίους.).

Νομίζετε λοιπόν, αδελφέ μου, ότι όταν οι αρχαίοι αυτοί συγγραφείς και πρώτοι απολογητές του Χριστιανισμού υποστήριξαν τη σωτηρία μόνο δια της πίστεως, έλαβαν υπόψη τους τα σημερινά Μυστήρια και τις εξω-Βιβλικές Τελετές; Οπωσδήποτε, όχι! Στις ημέρες τους δεν υπήρχαν αυτά τα ανθρώπινα τεχνάσματα. Για το σκοπό αυτό πρέπει να σταθούμε με ειλικρίνεια ενώπιον του Θεού και της συνείδησής μας, και να δούμε την απόλυτη ανάγκη να μεταμορφώσουμε τον άνθρωπο στο άγιο θέλημα του Θεού και να τον πληροφορήσουμε σωστά, στα μέτρα και στα σταθμά της θεϊκής αλήθειας. Να του δώσουμε μια σωστή αγωγή, για να μάθει πώς να χρησιμοποιεί μόνος του τον Αιώνιο Θεό στη ζωή του. Έχω άδικο;

Εάν υποθέσουμε ότι απαιτούνται ιδιαίτεροι αγωγοί – Μυστήρια, προκειμένου να λάβει ο αμαρτωλός τη θεία Χάρη, το Έργο του Ιλασμού είναι ημιτελές. Ποιος όμως είναι εκείνος ο άνθρωπος, που θα έχει μια τέτοια καρδιά, και θα διαθέτει ένα τέτοιο ανάστημα για να προσφέρει κάτι το συμπληρωματικό σε μια τέτοια τέλεια θεϊκή θυσία; Και όμως υπάρχουν πολλοί τέτοιοι. Είναι όλοι οι ιερείς – αρχιερείς και η

ακολουθία τους. Καθένας όμως πρέπει να δει τη σοβαρότητα του θέματος και την παραβίαση της αξιομισθίας του θείου Λυτρωτή και να σταματήσει. *«ἀρκετὸς γὰρ ὑμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου – Γιατί είναι αρκετός για εμάς ο χρόνος του βίου που έχει παρέλθει»* (Α' Πετρ.4:3).

Εάν επίσης δεχτούμε την τόσο παρεξηγημένη ερμηνεία, ότι κάθε φορά που ο ιερέας λειτουργεί, ο Χριστός θυσιάζεται εκ νέου, τότε η Χάρη δεν είναι πλήρης, και αυτό σημαίνει ότι η Βίβλος λέει ψέματα, ότι ο ***«Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων – ο Χριστός μια φορά για πάντα έπαθε για τις αμαρτίες, ο δίκαιος υπέρ των αδίκων»*** (Α' Πετρ. 3:18). ***«οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν... οὕτω καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς... αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ... μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους – Ούτε για να προσφέρει πολλές φορές τον Εαυτό Του... έτσι και ο Χριστός, αφού μια φορά για πάντα προσφέρθηκε... Αυτός όμως, αφού πρόσφερε μία θυσία για αμαρτίες συνεχώς κάθισε στα δεξιά του Θεού... γιατί με μία προσφορά έχει τελειοποιήσει για πάντα αυτούς που αγιάζονται»*** (Εβρ. 9:25, 28, 10:12, 14).

Στις πληροφορίες αυτές κανείς δεν μπορεί να αντιτάξει άρνηση. Τα θεϊκά αυτά μηνύματα δεν είναι για την ανθρώπινη θέση, κρίση, σοφία, γνώμη και συζήτηση. Είναι να τα δεχτούμε μόνο όπως έχουν, και να υψώσουμε φωνή ευγνωμοσύνης προς τον ουράνιο Πατέρα, τον Θεό της αγάπης, ο Οποίος με *«μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους – με μία προσφορά έχει τελειοποιήσει για πάντα αυτούς που αγιάζονται»*.

Σε τι συμπέρασμα λοιπόν οδηγούμαστε; Ότι έχουμε ιερή υποχρέωση να πούμε την αλήθεια στο λαό. Μα, θα μας λιθοβολήσουν, γιατί μέχρι τώρα τους κρύβαμε τα θεϊκά αυτά μηνύματα. Το αξίζουμε! Γιατί είμαστε άξιοι αυτών που πράξαμε· πρέπει και να απολαύσουμε. Γιατί όπως η "ειδική ιεροσύνη", έτσι και **ο θεσμός των Μυστηρίων παρουσιάζει κλειστό το δρόμο για την παρουσία του Θεού, και εμποδίζει τη θεία Χάρη να ενεργήσει και δεν αφήνει το Πνεύμα να λειτουργήσει κατευθείαν στην καρδιά του ανθρώπου.**

Με τα δεδομένα του ιερού Βιβλίου της Αγίας Γραφής και του αρχικού πολιτεύματος της Εκκλησίας, αποδεικνύεται πληρέστατα, ότι ο θεσμός των Μυστηρίων δεσμεύει και περιορίζει, συγκρατεί και εμποδίζει το Πνεύμα του Θεού να χορηγήσει "την δωρεάν και κατά Χάρη" αμνηστία στους ανθρώπους.

Αγαπητέ αδελφέ, σεβαστείτε όπως αρμόζει σε εκκλησιαστικούς άνδρες τα θεϊκά Υπουργήματα του θείου Λυτρωτή. Γιατί: Το μέτρο των δωρεών της θείας Χάριτος είναι αποκλειστικό προνόμιο του Θεού της αγάπης και δεν μπορεί τίποτε να Τον εμποδίσει, προκειμένου να χορηγήσει το Έλεός Του κατευθείαν σε εκείνους που το ζητούν, με βάση την προσευχή που ο Κύριος Ιησούς μάς δίδαξε, *«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... κλπ – Πατέρα μας που είσαι στους ουρανούς... κλπ»* Η αλήθεια αυτή αποδεικνύεται γιατί:

1) Δεν υπάρχουν όρια στο θέμα της θείας συγχώρησης (*«οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις – όπου όμως πλεόνασε η αμαρτία, υπερπερίσσευσε η χάρη»* Ρωμ.5:20).

2) Δεν υπάρχουν όρια στην έκταση του εξιλασμού (*«κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη – να κηρυχτεί στο όνομά Αυτού μετάνοια και άφεση αμαρτιών σε όλα τα έθνη»* Λκ. 24:47).

3) Δεν υπάρχουν όρια στη δύναμη και αποτελεσματικότητα του Αίματος του Σωτήρα Χριστού (*«τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας»* Α' Ιν. 1:7), και

4) Δεν υπάρχουν όρια στην αξία της μεσολάβησης του Μοναδικού Αρχιερέα μας, ο Οποίος *«καὶ σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ – μπορεί και να σώζει ολοτελώς εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυτού στον Θεό»* (Εβρ.7:25).

Ερχόμενος στην ανάγκη και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος της Θεολογικής Σχολής Αθηνών κ. Π. Τρεμπέλας, για την προκείμενη αλήθεια, δεν μπόρεσε να την αποφύγει. Με σαφήνεια την υποστηρίζει, και μεταξύ άλλων γράφει και τονίζει τα εξής σημαντικά: «Τουναντίον δε παρουσιάζεται αποδεκτό, ότι δύναται (το Πνεύμα) ως κυρίαρχο και των πάντων δεσπόζων και άνευ αυτών (των Μυστηρίων) να ενεργεί. Και αποδεικνύει τούτο εδώ μεν η περίπτωση των Αποστόλων, οι οποίοι αναγεννήθηκαν και τελικά χειροτονήθηκαν με την κατά την Πεντηκοστή εμφανή καθόδου του Αγίου Πνεύματος πάνω σε αυτούς, ώστε να βεβαιώνεται ότι "Με Πνεύμα Άγιο και φωτιά βάπτισε τους Αποστόλους ο Σωτήρας, όταν έγινε ξαφνικά από τον ουρανό ήχος, σαν φερομένου βίαιου ανέμου" (Κύριλλος Ιεροσολύμων). Εδώ δε αποδεικνύει τούτο η περίπτωση του Κορνηλίου και των γύρω από αυτόν, στους οποίους πριν ακόμα βαπτιστούν κατήλθε το Πνεύμα» ("Δογματική", Π. Τρεμπέλα, τόμος 3ος σελ.3).

Αυτό παρατηρείται σε πολλές περιπτώσεις την Καθηγητών της Θεολογικής Σχολής, όταν από αυστηρή ερμηνευτική και ιστορική ανάγκη δεν μπορούν να παραμερίσουν την αλήθεια.

Αγαπητέ αδελφέ, «Στώμεν καλώς!» Σταθείτε με σεβασμό στις θεϊκές αλήθειες και δεν θα δυσκολευτείτε να διαπιστώσετε ότι, τα Μυστήρια με την "ειδική ιεροσύνη" θέτουν όρια στη "σωτήρια ενέργεια του Θεού, με την οποία οικειοποιεί σε κάθε άνθρωπο τα αγαθά που πηγάζουν από τον σταυρό του Κυρίου". Ύστερα από τις αδιάψευστες αυτές αλήθειες, δεν πρέπει να με αδικήστε επειδή υποστηρίζω ότι τα Μυστήρια και οι Τελετές που διαμόρφωσαν, όχι με αληθή διορισμό του Κυρίου, είναι τα ΑΝΑΠΟΔΑ μέσα της θρησκείας.

Ενώ όμως ο κ. Τρεμπέλας τονίζει τις ανωτέρω αλήθειες, για να μην απομακρυνθεί από το "δόγμα", από το οποίο είναι σφιχτά δεμένος και πολύ περιορισμένος, και δεδομένου ότι είναι και επαγγελματίας Καθηγητής, προσθέτει στη συνέχεια το "βαθμολογικό" "εντούτοις" για να δώσει βαθμό και στα παπαδικά σφάλματα. Έτσι δικαιολογεί τα αδικαιολόγητα "Μυστήρια", τα οποία στην πραγματικότητα είναι αποδυτήρια της θείας Χάριτος. Επειδή δε κατά την Ορθόδοξη άποψη, τα Μυστήρια ενεργούν ως "δραστικοί φορείς", "EX OPERE OPERATO", δηλαδή, μηχανικά και αυτόματα, με την απλή και μόνο τέλεση, για το λόγο αυτό εμφανίζονται σαν μαγικό όργανο, τα οποία απλά και μόνο με τις συλλαβές και τις διάφορες μαγικές κινήσεις ενεργούν μηχανικά και δήθεν διοχετεύουν τη θεία Χάρη. Τόσο όμως το θεωρητικό μέρος του Ευαγγελίου όσο και το πρακτικό, έχουν αποδείξει ότι πρόκειται περί αστείου λάθους.

Οι Απόστολοι του Κυρίου υπήρξαν οι συνεχιστές της διδασκαλίας Του και γενικά του έργου Του. Κατά την οργάνωση λοιπόν των κατά τόπων Εκκλησιών, δεν ήταν δυνατόν παρά να έχουν πάντοτε αυτή τη διδασκαλία ως αχώριστο και απαραγνώριστο οδηγό τους. Δεν έχουμε λοιπόν κανένα λόγο να αμφιβάλλουμε ότι δεν φρόντιζαν πάντοτε να αποδειχτούν πιστοί ταμίες, οικονόμοι και θεματοφύλακες αυτής της γραμμής.

Αφού λοιπόν αυτοί υπήρξαν οι Απόστολοι και Μαθητές του Κυρίου, έχετε την εντύπωση, ότι θα τους διέφυγε να τονίσουν και να επαναλάβουν την ανα-

γκαιότητα του θεσμού των "Μυστηρίων" ως αγωγών της θείας Χάριτος; Ασφαλώς, όχι! Ό,τι παρέλαβε, λέει ο Παύλος, από τον Κύριο αυτό και παρέδωσε (*«Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν – Γιατί εγώ παρέλαβα από τον Κύριο αυτό που επίσης παράδωσα σ' εσάς»* Α' Κορ. 11:23), δηλαδή, μόνο δύο μυστηριακές πράξεις, το Βάπτισμα και η θεία Ευχαριστία – Το Δείπνο του Κυρίου. Οι άλλες εκκλησιαστικές πράξεις και Τελετές είναι για την αρμονική ζωή της σχέσης των Χριστιανών με τον Θεό και της θεϊκής εξάρτησής τους, ώστε καθετί που ενεργούν με λόγια ή με πράξεις, να είναι πάντα με την έγκριση και την ευλογία Του.

Επιστολή 6η

Περὶ Μυστηρίων και Τελετών

ΘΕΜΑ: Τα Μυστήρια δεν είναι μέσα της Χάριτος

Αγαπητέ αδελφέ,

Όταν μία οργάνωση ή ένα σύστημα, ένας θεσμός ή μία μέθοδος έχει σαν θεμέλιο την πλαστογραφία και την παραποίηση, τη νοθεία και την καλπονόθευση, χωρίς καμία δυσκολία χαρακτηρίζεται αμέσως ως κιβδηλοποιημένη προσπάθεια, με ψεύτικα δείγματα τρόπου σκέψης και ενέργειας. Καθετί που δεν εδράζεται και δεν θεμελιώνεται σε νομικούς, φυσιολογικούς ή πνευματικούς νόμους, είναι καταδικασμένο από θείους και ανθρώπινος νόμους, και "γοργώ τω πόδι" οδηγείται σε απώλεια. Αλλά και αν ακόμη επικρατήσει η κιβδηλοποιημένη αυτή προσπάθεια, δεν έχει ζωή να δώσει, ούτε σωστή δράση να παρουσιάσει. Αυτό ακριβώς παρατηρείται και στο θεσμό των "Μυστηρίων". Η πολύπτυχη αδιαφορία του λαού στα Μυστήρια, η έλλειψη πνευματικής δύναμής τους και η Βιβλική άγνοια του τρόπου σωτηρίας, που διακρίνει Ορθοδόξους και Καθολικούς, προδίδει νοθευμένα δείγματα του τρόπου σκέψης και ενέργειας στην προσπάθεια του θεσμού των Μυστηρίων.

Εάν τα "Επτά Μυστήρια" ήταν τα μόνα "μέσα της Χάριτος", η διδασκαλία του Ιδρυτή της Εκκλησίας Κυρίου Ιησού και των Μαθητών Του, σε αυτά θα περιστρέφονταν και αυτά θα αποτελούσαν της κύρια απασχόλησή τους. **Δεν κάνουν όμως κανέναν απολύτως λόγο.** Ομιλούν μεν περί μυστηρίων οι Μαθητές, αλλά όχι περί των "Επτά" της Ορθοδόξου και Καθολικής Εκκλησίας. Αναφέρουν περί μυστηρίων, της ενσάρκωσης (*«ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί»* Α' Τιμ.3:16), περί Βουλών του Θεού (*«τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ... καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ – το μυστήριο του θελήματος Αυτού... τότε θα τελεστεί το μυστήριο του Θεού»* Εφεσ.1:9, Αποκ.10:7), περί του μυστηρίου της ενώσεως του Χριστού με την Εκκλησία (*«τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – Το μυστήριο τούτο είναι μεγάλο· εγώ λοιπόν το λέω για τον Χριστό και για την εκκλησία»* Εφεσ. 5:32). Ομιλούν επίσης περί του μυστηρίου της ανομίας (*«Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ. μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστι Θεός. Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ· τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται – Παρακαλούμε λοιπόν εσάς, αδελφοί, όσον αφορά την παρουσία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και τη σύναξή μας στο ίδιο μέρος κοντά Του, να μη σαλευτείτε γρήγορα από την ψυχραιμία του νου σας, μήτε να θορυβείστε, μήτε με πνεύμα μήτε με λόγο μήτε με επιστολή σαν να ήταν από εμάς, πως δήθεν ότι έχει έρθει η ημέρα του Χρι-*

στού. Κανείς ας μη σας εξαπατήσει κατά κανέναν τρόπο. Γιατί δεν θα έρθει η ημέρα εκείνη αν δεν έρθει πρώτα η αποστασία και αποκαλυφτεί ο άνθρωπος της αμαρτίας, ο γιος της απώλειας, αυτός που αντιτάσσεται και υπερυψώνεται ενάντια σε καθέναν που λέγεται Θεός ή σέβασμα, ώστε να καθίσει αυτός στο ναό του Θεού ως θεός, για να αποδεικνύει τον εαυτό του ότι είναι θεός. Δεν θυμάστε ότι, ενώ ήμουν ακόμη κοντά σας, αυτά έλεγα σ' εσάς; Και τώρα ξέρετε Εκείνο που τον εμποδίζει, στο να αποκαλυφτεί αυτός κατά το δικό του καιρό. Γιατί το μυστήριο της ανομίας ήδη ενεργείται· μόνο Εκείνος που το εμποδίζει τώρα, το κάνει, ωσότου φύγει από τη μέση» Β' Θεσ.2:1-7), και περί του μυστηρίου των εθνικών στην εν Χριστώ κοινωνία και πίστη (*«οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος... εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι... ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν Πνεύματι, εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου – γιατί δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ Ιουδαίου και Έλληνα... βρέθηκα από αυτούς που δεν Με ζητούν, εμφανίστηκα σ' αυτούς που δεν ρωτούν για Μένα... γιατί σύμφωνα με αποκάλυψη μου γνώρισε το μυστήριο, καθώς έγραψα προηγουμένως με λίγα λόγια, στα οποία μπορείτε, όταν τα διαβάζετε, να κατανοήσετε τη αντίληψή μου στο μυστήριο του Χριστού. Το οποίο σε άλλες γενιές δεν γνωρίστηκε στους γιους των ανθρώπων, όπως τώρα αποκαλύφτηκε στους αγίους αποστόλους Του και στους προφήτες με το Πνεύμα: να είναι οι εθνικοί συγκληρονόμοι και σύσσωμοι και συμμέτοχοι της υπόσχεσης Αυτού στον Χριστό διαμέσου του ευαγγελίου»* Ρωμ.10:12, 20, Εφεσ.3:3-6). Όμως, σε καμία περίπτωση δεν μιλούν περί των "Επτά Μυστηρίων".

Είναι άξιο παρατήρησης, ότι οι Εκκλησίες Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή επιμένουν με πεισματώδη και δαιμονιώδη φανατισμό στα Μυστήρια, γιατί όταν καταργηθεί ο θεσμός αυτός, αυτομάτως και ο θεσμός της "ειδικής ιεροσύνης" είναι καταδικασμένος να πέσει. Έτσι χάνεται και η μισθολογική θέση, και το Αξίωμα και αποδεικνύεται ότι για αρκετούς αιώνες και για λόγους κέρδους και ματαιοδοξίας η Εκκλησία απέκρυψε την αλήθεια στο ποίμνιό της. Αλλά, **"έχει ο καιρός γυρίσματα".**

Κανένας θεολόγος και κανένας Δογματολόγος Καθηγητής ή ερευνητής δεν βρέθηκε ποτέ, που να έχει το ανάστημα να αναπτύξει για τα Μυστήρια, ότι ο όρος **"Μέσα της Χάριτος"** βρίσκεται στην Αγία Γραφή ή στηρίζεται στην Ιερά Παράδοση. Την ΑΛΗΘΕΙΑ αυτή είναι αδύνατον να την κατακερματίσουν οι θεολόγοι κι οι "ειδικοί ιερείς".

Η σωστή θέση αυτής της αλήθειας διδάσκεται και στις Θεολογικές Σχολές, αλλά οι Καθηγητές δεν παραλείπουν με σαφήνεια να την σημειώσουν, εφόσον βέβαια δεν μπορούν να την αποφύγουν. Έτσι ο μεν Ανδρούτσος γράφει περί των Μυστηρίων ως "μέσων της Χάριτος", ότι **«δεν υπάρχει ρητή και άμεση μαρτυρία στην Αγία Γραφή».** Δικαιολογεί όπως τη σύσταση των πέντε Μυστηρίων, που δεν αναφέρονται στην Αγία Γραφή, με το εξής δικαιολογητικό: «Εφόσον δεν αποδεικνύεται το ενάντιο, έχουν την ίδια κατ' αναλογία ισχύ τα πέντε Μυστήρια, όπως και τα δύο, το Βάπτισμα και το Δείπνο του Κυρίου» ("Δογματική", Χρ. Ανδρούτσου, σελ.295). Στον ισχυρισμό αυτό του Δογματολόγου Ανδρούτσου, λέω και εγώ τα εξής: **Και η γιαγιά μου, αν αντί για πόδια είχε καρούλια, θα ήταν Λεωφορείο.** Και το ε-

πιχείρημα αυτό, έχει κατ' αναλογία την ίδια ισχύ.

Ο δε κ. Π. Τρεμπέλας γράφει επίσης: **«Ο όρος "μέσα της Χάριτος" δεν συναντά κανείς μεν με αυτές τις λέξεις στην Αγία Γραφή».** Για να δικαιολογήσει όμως και εκείνος τον αδικαιολόγητο όρο των "μέσων της Χάριτος", γράφει ότι επεκράτησε στη θεολογική γραμματεία να χρησιμοποιείται ο όρος αυτός. **«Και είναι μεν αληθές, ότι ρητά και αδιαμφισβήτητα μόνο των δύο μυστηρίων... φέρεται ιδρυτής ο Κύριος, δηλαδή, του Βαπτίσματος και της Ευχαριστίας»** ("Δογματική". Π. Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.2). Τόσο λοιπόν ο Ανδρούτσος, όσο και ο Τρεμπέλας, αναφέρουν σαφώς στη Δογματική τους, ότι δύο μόνο Μυστήρια συνέστησε ο Κύριος. Επικαλούμαι τη μαρτυρία αυτών των Καθηγητών, γιατί στον Ορθόδοξο κόσμο είναι άνθρωποι κύρους.

Αν υποθέσουμε λοιπόν ότι τα "Επτά Μυστήρια" είναι τα "μέσα της Χάριτος", δεν θα φαινόταν στην Αγία Γραφή και στην Ιερά Παράδοση, ότι τα συνέστησε ο Κύριος; Ασφαλώς, ναι! Αλλά, τέλος πάντων, διέφυγε από τον Ιδρυτή της Εκκλησίας και τους Αποστόλους Του να διατυπώσουν αυτή τη "βασική αλήθεια" ...και ήρθαν κατόπιν τα στείρα και άγονα πνεύματα των Καλογέρων από το έτος 800 μ.Χ. να τα διαμορφώσουν σιγά και βαθμιαία, ένα προς ένα. Η φαντασία επιτρέπεται να καλπάζει, αλλά μόνο στους ποιητές.

Αγαπητέ Γέροντα. Η θεϊκή προσταγή, λέει: *«εάν τις ἐπιθῇ ἐπὶ ταῦτα... καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου... ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς – Αν κάποιος προσθέσει σ' αυτά... και αν κάποιος αφαιρέσει από τους λόγους του βιβλίου... θα αφαιρέσει ο Θεός το μέρος του από το βιβλίο της ζωής»* (Αποκ.22:18-19). Η αλήθεια αυτή ουσιαστικά θα επαληθευτεί σε αυτούς που συνέστησαν τα Μυστήρια και τα υποστηρίζουν ως "Μέσα της Χάριτος". Όλα αυτά μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά αυτή της απόκρυψης της αλήθειας, είναι χαρακτηριστικό δείγμα του τρόπου σκέψης και πράξης των οργάνων της Ορθοδόξου και Ρωμαϊκής Εκκλησίας. Είναι μια προσπάθεια που υποστηρίζει και διαφυλάσσει τα σαρκικά και αμαρτωλά συστήματα, που άνοιξαν την είσοδο και μπήκε ο διάβολος μέσα στην Εκκλησία, και αλωνίζει όπως του αρέσει.

Όπως η Εξουσία των "ειδικών ιερέων" δεν στηρίζεται σε αληθινές βάσεις αλλά στα ΨΕΥΔΟΚΛΗΜΕΝΤΙΑ (βλέπε "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ" σελ.269), κατά τον ίδιο τρόπο και τα Μυστήρια, δεν έχουν βάσεις αληθινές. Την πληροφορία αυτή θα μας τη δώσει πάλι ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Χρ. Ανδρούτσος:

«Στην αρχαία Εκκλησία δεν γίνεται ειδικός λόγος για τη θεία σύσταση των Μυστηρίων... Η μόνη μαρτυρία που αποδίδει τη σύσταση των Μυστηρίων στον Ιησού Χριστό, είναι αυτή του ψευδώνυμου Αμβροσίου που λέει για το έργο των Μυστηρίων αυτού, Quis est Auctor Sacramento - rum nisi Dominus Iesus? De coeld ista Sacranenta Venerunt. **(ποιος είναι ο ιδρυτής των Μυστηρίων, εάν μη ο Κύριος Ιησούς; Από τον ουρανό τούτα τα Μυστήρια ήρθαν... από καμία όμως Γραφική ή Ιστορική μαρτυρία βεβαιώνονται)»** ("Δογματική", Χρ. Ανδρούτσου, σελ.296).

Σε ποια συμπεράσματα οδηγείται ο αναγνώστης, ύστερα από αυτά; Ότι ο τρόπος σκέψης και ενέργειας των οργάνων της Εκκλησίας, δεν στηρίζεται σε αληθινές βάσεις, ούτε υπηρετούν την αλήθεια του Ευαγγελίου.

Αγαπητέ Γέροντα. Ο Θεός του Ελέους και της αγάπης, μετά τον ιλασμό του θείου Λυτρωτή, δεν αλυσόδεσε το Έλεός Του με μυστηριακές πράξεις και ανθρώπινα τεχνάσματα. Ο αψευδής

Λόγος Του, λέει: ***«Ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις – Φανερώθηκε η χάρη του Θεού η σωτήρια σε όλους τους ανθρώπους»*** (Τιτ.2:11). Όμως, τη Χάρη αυτή που φανέρωσε η αγάπη του πολυεύσπλαχνου Θεού, οι "ειδικοί ιερείς" και κάπηλοι της θρησκείας, αλυσόδεσαν με αλυσίδες και έδεσαν με σχοινιά. Σαν άλλοι δε θεοί δογμάτισαν το θεσμό των "Μυστηρίων" και διακήρυξαν ότι χωρίς αυτά «κανείς δεν μπορεί να γίνει κάτοχος της Χάρης που σώζει». Το θέμα όμως εξεταζόμενο από το Λόγο του Θεού και βασιζόμενο επί της "φανερωμένης Χάρης", έχει εντελώς διαφορετική όψη και θέση. Η όψη του είναι φανερή και η θέση του χαριτωμένη.

Για να γίνει επομένως ο άνθρωπος κάτοχος της "φανερωμένης Χάρης", αφού προηγηθούν οι όροι της σωτηρίας, είναι αναγκαία η προσευχή. Αυτή είναι το μέσον της Χάριτος. Με την προσευχή είπε ο Κύριος να ζητά μόνος του ο άνθρωπος την άφεση των αμαρτιών του: *«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν»* (Μτ.6:5,12). Με την προσευχή είπε να ζητούμε την Βασιλεία του Θεού (*«ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ»* Μτ.6:33). Με αυτή μας σημειώνει ο απ. Παύλος να ζητούμε "τα άνω" (*«τὰ ἄνω ζητεῖτε»* Κολ. 3:1), και με αυτή και μόνο *«προσερχώμεθα μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος – ας προσερχόμαστε με παρρησία στο θρόνο της χάριτος»* (Εβρ. 4:16). Για πιο σκοπό μάς λέει ο Λόγος του Θεού να πλησιάζουμε «το θρόνο της Χάριτος;» Μήπως για να εμφανιστούμε ως διακοσμητικά στοιχεία με τα λαμποκοπούντα διαμάντια και μπριλάντια, όπως γίνεται με το ιερατείο των Εκκλησιών Ορθοδόξου και Ρωμαϊκής; Μήπως για να δείξουμε την καλλικέλαδη φωνή μας σε περικαλλείς και ματαιόδοξους άμβωνες, σε αυτοκρατορικούς θρόνους, σε θέσεις και εξέδρες, για να επιδείξουμε ό,τι η ματαιόδοξη προσπάθεια των "Μητροπατετειριτσοφόρων" αρχιερέων πρόσθεσε και όσα ο εγωισμός των "ειδικών ιερέων" συμπλήρωσε; Τίποτε απ' όλα αυτά. Ο πολυεύσπλαχνος Θεός του Οποίου τα σπλάχνα βοούν για κάθε άνθρωπο, μας λέει «να πλησιάζουμε το θρόνο της Χάριτος» για να λάβουμε Χάρη και έλεος. Με ποιο μέσο να Τον πλησιάζουμε; Μόνοι μας, με την προσευχή, μέσω του Ιησού Χριστού. Πού είναι λοιπόν τα "Μυστήρια ως μέσα της Χάριτος;" Κλείστηκαν έξω. Με αυτά, δυστυχώς αφαιρέσατε «την παντοτινή θυσία και στήσατε το βδέλυγμα της ερημώσεως, *"τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου – που ειπώθηκε μέσω του Δανιήλ του προφήτη"»* (Μτ.24:15). Εάν τα Μυστήρια ήταν τα μόνα και μοναδικά "μέσα της Χάριτος", δεν θα μας έγραφε η Θεοκίνητη πέννα των Μαθητών και Αποστόλων του Κυρίου *«προσερχώμεθα τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος – να προσερχόμαστε στο θρόνο της χάριτος»,* με τα Μυστήρια; Γιατί λοιπόν τα παρέλειψαν; Γιατί, εφόσον τα Μυστήρια είναι η βάση και το θεμέλιο της Χριστιανικής Οικονομίας δεν υπάρχει ούτε μία λέξη ή νύξη στην Αγία Γραφή, στην Ιερά Παράδοση, στην ιστορία και στην πράξη της Αποστολικής και της αμέσως Μεταποστολικής Εκκλησίας, που να φανερώνει το "βασικό" αυτό θεσμό και την αναγκαιότητά του; Αυτό δεν σας βάζει σε υποψίες; *«ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης – Από αυτό γνωρίζουμε το πνεύμα της αλήθειας και το πνεύμα της πλάνης»* (Α' Ιν.4:6).

Δογματικά υποστηρίζεται από την Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή θεολογία ότι, "η στέρηση των Μυστηρίων, είναι στέρηση της σωτηρίας", και "ο μη προερχόμενος στα Μυστήρια στερείται της Χάρης που σώζει". Εάν όμως υποθέσουμε ότι αυτή είναι η αλήθεια, είναι εύλογη και η εξής παρατήρηση: Οι Απολογητές των πρώτων αιώνων αντιμετώπισαν όλο το ρεύμα των διωγμών και όλη την πίεση των απίστων και των αιρετικών,

καθώς επίσης και όλα τα νόθα συγγράμματα της εποχής. Ήταν φυσικό λοιπόν να διατύπωναν με ακρίβεια και με όλη τη διαύγεια των νοημάτων, την αλήθεια της Χριστιανικής διδασκαλίας. Με κάθε προσοχή και σεβασμό φρόντισαν να παραδίδουν *«αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ – σε αυτούς να φυλάσσουν τα δόγματα τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ιερουσαλήμ»* (Πραξ.16:4), και όσα αφορούσαν τη σχέση και εξάρτιση του ανθρώπου από τον Θεό, συμπεριλαμβανομένης της γραπτής και προφορικής παράδοσης *«εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς»* (Β' Θεσ.2:15). Είναι φανερό λοιπόν, ότι αν υπήρχαν τα Μυστήρια τότε, και αν πιστεύονταν ως "Μέσα της Χάριτος", εκείνο που θα προηγείτο στη διατύπωση αυτής της αλήθειας, θα ήταν η εξαίρετη θέση και η σαφής εξήγησή τους. Αυτό το καταλαβαίνει και ο κοινός νους. Τι βλέπουμε όμως; Καμία απολύτως μαρτυρία δεν υπάρχει στα συγγράμματά τους, προκειμένου περί Μυστηρίων. Μαρτυρία μόνο υπάρχει για τις δύο Μυστηριακές Πράξεις του Βαπτίσματος και της θείας Ευχαριστίας – Κυριακού Δείπνου. Συνεπώς, η Αποστολική και η αμέσως Μεταποστολική Εκκλησία δεν πίστευε και δεν δεχόταν Μυστήρια ως "Μέσα της Χάριτος". Δεν χρησιμοποιούσε ούτε έδινε καμία συγκατάθεση σε ξένα "Μέσα", που αφορούσαν την "εν πνεύματι λατρεία". Φοβούμενη το θεϊκό "Ανάθεμα" και σεβόμενη κάθε θεϊκή εντολή, παρέμεινε πιστή μόνο σε όσα συμφωνούσαν με *«τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ – τα δόγματα τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ιερουσαλήμ»*. Ενέκρινε μόνο και διατύπωνε ό,τι βεβαιώθηκε *«ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων – από εκείνους που άκουσαν»* (Εβρ.2:3), δηλαδή, από τους Μαθητές και Αποστόλους του Ιδρυτή της Αγίας Εκκλησίας, ο Οποίος τούς απέστειλε "προς πάντα τα έθνη", να ευαγγελίσουν και να διδάξουν **δωρεάν** την "εν πνεύματι λατρεία". Με τη συμπεριφορά της αυτή η Εκκλησία εκείνη ήταν απαλλαγμένη από το Ευαγγελικό "Ανάθεμα:" *«ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω – Αλλά και αν εμείς ή άγγελος από τον ουρανό κηρύττει σ' εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που κηρύξαμε σ' εσάς, ας είναι ανάθεμα. Όπως έχουμε προείπει και τώρα πάλι λέω: αν κάποιος κηρύττει σ' εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που παραλάβατε, ας είναι ανάθεμα»* (Γαλ. 1:8-9).

Όπου λοιπόν υπάρχει "άλλο Ευαγγέλιο", εκεί υπάρχει και το θεϊκό "Ανάθεμα". Την ουράνια αυτή Αλήθεια την αφήνουμε στον αναγνώστη να την ανακαλύψει και να διαπιστώσει μόνος του, και να πιστέψει ή τους "ειδικούς ιερείς" με τα ανθρώπινα τεχνάσματα, ή το Λόγο του Θεού, τον οποίο και εμείς σεβόμαστε και σ' αυτόν υπακούμε. Γιατί, *«ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεὸν ἀκούει ἡμῶν – εμείς από τον Θεό είμαστε. Όποιος γνωρίζει τον Θεό ακούει εμάς»* (Α' Ιν.4:6).

Η Εκκλησία των πρώτων αιώνων είχε υπόψη της, ότι δεν είναι ένας σύλλογος ή ένα σωματείο, αλλά είναι "ένα σώμα ενωμένο δια του Αγίου Πνεύματος με την Κεφαλή στον ουρανό". Γι' αυτό ήταν βέβαιη, ότι για λογαριασμό της ο θείος Λυτρωτής της εξασφάλισε μια θεία Αξίωση, η οποία αναγνωρίζεται από τη θεϊκή και Πατρική Εξουσία. Η αξίωση αυτή είναι η επικοινωνία και η επαφή, που μπορεί κάθε άνθρωπος να έχει προσωπικά με τον Θεό, μέσω της προσευχής. Δεν επέβαλε όμως καμία απολύτως Αξίωση επικοινωνίας και επαφής του ανθρώπου με τον Θεό μέ-

σω των “Μυστηρίων”. Την προσευχή είχε η Εκκλησία ως αναπνοή και ως διαρκή ευχαρίστηση, ως καταφύγιο και ως παρηγοριά. Έτσι ήξερε κάθε Χριστιανός, ότι η επαφή του με τον Θεό εγκαινιαζόταν με την προσευχή. Με αυτήν επικοινωνούσε πραγματικά με τη θεϊκή Παρουσία και πίστευε κάθε Χριστιανός, ότι ο Θεός *«ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται – σ’ αυτούς που αναζητούν Αυτόν γίνεται μισθαποδότης»* (Εβρ.11:6).

Με την προσευχή η Εκκλησία ζητούσε, έκρουε και λάμβανε· *«Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν – Ζητάτε και θα σας δοθεί, ερευνάτε και θα βρείτε, κρούετε και θα σας ανοιχτεί»* (Μτ.7:7). *«ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν – Γιατί οι οφθαλμοί του Κυρίου είναι πάνω στους δίκαιους και τ’ αυτιά Του προσέχουν στη δέησή τους»* (Α’ Πετρ.3:12). Η Ορθόδοξη λοιπόν εκείνη Εκκλησία ακράδαντα πίστευε αυτή τη διδασκαλία, και σεβόμενη το Λόγο του Θεού, με ακρίβεια τον εφάρμοζε. Μήπως έχει κανείς την τόλμη να υποστηρίξει και μαζί με τον ισχυρισμό του να μας δώσει μια απόδειξη ότι την αίτηση αυτή την κρούση και τη λήψη των θείων δώρων, στο “ό,τι ζητήσετε”, υπήρχαν τα Μυστήρια, ή αν με αυτά λάβαιναν οι Χριστιανοί ό,τι ζητούσαν; Θα είναι παράλογη μια τέτοια υποστήριξη και ένας παρόμοιος ισχυρισμός. Γιατί “η Γραφή της Αλήθειας” δεν τον αναγνωρίζει, η ιστορία δεν τον παραδέχεται και η Ιερά Παράδοση τον απορρίπτει. Παρά το γεγονός αυτό, ακούγεται πολλές φορές από τους “ειδικούς ιερείς”, γιατί αυτό είναι το συμφέρον τους, να επικαλούνται την Παράδοση για όλα αυτά. Και όταν μάλιστα βρεθούν σε δύσκολη θέση, ρίχνουν τα πάντα στην πλάτη της “Παράδοσης”, χωρίς να διαχωρίζουν την Ιερά Παράδοση από την Εκκλησιαστική, στις οποίες υπάρχει τεράστιο χάσμα και αδιαπέραστος δρόμος. Τούτο θα το δούμε όταν θα έρθει η σειρά αυτού του θέματος. Σ’ αυτό επαληθεύεται η λαϊκή παροιμία: “Όσα δεν φτάνει η αλεπού, τα κάνει κρεμαστάρια”. Πάλι όμως έρχομαι στην ανάγκη να τους επαναλάβω, ότι και η Ιερά Παράδοση αγνοεί τόσο το θεσμό των “Μυστηρίων”, όσο και τη θέση τους ως “μέσων της Χάριτος”.

Η προτροπή του Κυρίου *«Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν – Ζητάτε και θα σας δοθεί»,* και η βεβαιότητά Του, ότι *«πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει – καθένας που ζητά λαβαίνει»* (Μτ:7:8), και ότι *«ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν – ο Πατέρας σας που είναι στους ουρανούς θα δώσει αγαθά σε όσους ζητούν από Αυτόν»* (Μτ. 7:11), παρουσιάζει την ατομική προσευχή κατά τρόπο αναντίρρητο, ως μέσο της Χάριτος. Για να λάβει καθένας αυτές τις δωρεές και για να αποκτήσει τα υποσχεθέντα αγαθά, δεν συνέστησε ο Δωρητής Κύριος τη χρησιμοποίηση κανενός “Μυστηρίου μέσω των ειδικών ιερέων”, παρά μόνο την προσευχή. Και τούτο γιατί ο κάθε πιστός αναγεννημένος, είναι απευθείας συγκοινωνός του Χριστού. Ο Λόγος του Θεού μάς δίνει τη σχετική πληροφορία: *«πιστὸς ὁ Θεὸς δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν – Πιστός ο Θεός, μέσω του Οποίου κληθήκατε σε κοινωνία με τον Υιό Του Ιησού Χριστό, τον Κύριό μας»* (Α’ Κορ.1:9).

Την ίδια θέση, ως μέσο της Χάριτος κατέχει και το κήρυγμα του θείου Λόγου. Η ακρόαση του κηρύγματος είναι εκείνη που διεγείρει το πνεύμα του ακροατή και οδηγεί τη σκέψη στους πνευματικούς κόσμους. Τη στιγμή αυτή της ακρόασης συντελείται η μυσταγωγία του Πνεύματος του Θεού, το Οποίο επιδρά, διεγείρει και φωτίζει την ψυχή του ανθρώπου, στο να εννοήσει όσα ο κήρυκας διδάσκει και την αφήνει ελεύθερη να ζητήσει από τον Θεό, με την προσευχή, ό,τι αυτή θέλει.

Σοβαρό παράδειγμα έχουμε από την περίπτωση του Ιταλού αξιωματούχου εκατόνταρχου Κορνήλιου, και της πορφυροπώλιδος Λυδίας – του μεν Κορνήλιου με την προσευχή, της δε Λυδίας με την ακρόαση του θείου Λόγου. Η προσευχή του Κορνήλιου άνοιξε τους ουρανού και ο άγγελος του Θεού τον πληροφόρησε για την ανάγκη τού άλλου μέσου της Χάριτος, δηλαδή, της ακρόασης του θείου Λόγου. Άκουσε ο Κορνήλιος το Λόγο και το Πνεύμα του Θεού συνετέλεσε τη μυσταγωγία Του: *«ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον»* (Πραξ. 10:44).

Η ακρόαση του θείου Λόγου *«διήνοιξε τὴν καρδίαν – άνοιξε πλήρως την καρδιά»* της Λυδίας *«προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου – για να προσέχει σ' αυτά που μιλούσε ο Παύλος»*. Με το μέσο λοιπόν αυτό εργάστηκε το Πνεύμα το Άγιο το έργο της Χάριτος του Θεού στην καρδιά της Λυδίας, η οποία αφού πίστεψε, *«ἐβαπτίσθη»* (Πραξ.16:14).

Με τα δύο αυτά σοβαρά και Βιβλικά παραδείγματα αποδεικνύονται σαφώς και χωρίς καμία απολύτως δυσκολία τα "μέσα της Χάριτος". Ποια είναι; Η προσευχή και η ακρόαση και εκτίμηση του θείου Λόγου. Τα μέσα αυτά είναι μεστά από πνευματική δύναμη και θεία οντότητα. Ενεργούν στην καρδιά του ανθρώπου και το έργο τους είναι αισθητό. Δεν ενεργούν με τους ήχους των συλλαβών και με τις μαγικές κινήσεις, όπως γίνεται με τα "Μυστήρια" της Ανατολικής και Ρωμαϊκής Εκκλησίας.

Είναι άξια παρατήρησης η περίπτωση του Κορνήλιου, ο οποίος έλαβε το Πνεύμα το Άγιο πριν βαπτιστεί. Ενώ, κατά την Ορθόδοξη διδασκαλία, πρέπει πρώτα να βαπτιστεί ο άνθρωπος, για να λάβει τη Χάρη, και ταυτόχρονα το Πνεύμα να συντελέσει την αναγέννηση. Δηλαδή, αντιστροφή των όρων. Σωστός επομένως είναι ο χαρακτηρισμός μου, ότι τα σημερινά Μυστήρια και οι Τελετές, είναι τα ανάποδα μέσα της θρησκείας.

Η αλήθεια των Βιβλικών μέσων της Χάριτος, τα οποία ανέφερα, δεν τα παραβλέπει, από ερμηνευτική ανάγκη, ούτε ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Π. Τρεμπέλας, αν και σε αρκετά σημεία δολοφονεί τη θέση τους. Τα υποστηρίζει όμως, και ως προς τη θέση της ακροάσεως του θείου Λόγου, γράφει τα εξής: «Ούτε επιτρέπεται να λησμονούμε τη βεβαίωση του Παύλου, κατά την οποία η πίστη εξ ακοής, η δε ακοή του Λόγου του Χριστού. Και εδώ είναι τα ερωτήματα του θείου Παύλου: "Πώς θα πιστέψουν, αυτοί που δεν άκουσαν; Πώς θα ακούσουν χωρίς αυτόν που κηρύττει;" Αλλά και εξάλλου, πώς θα παρατρέξουμε τη βεβαίωση... κατά την οποία οι Χριστιανοί είναι αναγεννημένοι όχι από φθαρτή σπορά, αλλά άφθαρτη, μέσω του Λόγου του ζωντανού Θεού και μένοντας στον αιώνα; Το Λόγο άλλωστε τούτο, ο μεν αδελφόθεος Ιάκωβος τον χαρακτηρίζει ως "τον έμφυτο Λόγο, που μπορεί να σώσει τις ψυχές μας", η δε προς Εβραίους Επιστολή τον εμφανίζει ως "ενεργητικό και κοφτερότερο από κάθε δίστομη μάχαιρα που διεισδύει μέχρι *το* χωρισμό ψυχής και πνεύματος"» ("Δογματική", Π. Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.4-5).

Η περίπτωση του αποστόλου Πέτρου κατά την ημέρα της Πεντηκοστής, που το θείο κήρυγμα επέδρασε στις καρδιές των ακροατών, μας βεβαιώνει απόλυτα, ότι η ακρόαση του θείου Λόγου είναι το πρώτο μέσο της Χάριτος. Την ημέρα εκείνη οι ακροατές ήταν από δεκαεπτά έθνη. Ομιλητής ήταν ο Πέτρος. Όταν όμως οι διψασμένες καρδιές των ακροατών άκουσαν το θείο κήρυγμα, ξύπνησε το πνεύμα τους και ανυψώθηκε η σκέψη τους στην Παρουσία του Θεού. Τη στιγμή εκείνη συντελέστηκε η μυσταγωγία του Πνεύματος του Θεού. Αμέσως έδρασε στις καρδιές τους, φώτισε τη διάνοιά τους, *«ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ – με*

χαρά αποδέχτηκαν το λόγο του» (Πραξ. 2:41)

Σε τι απέβλεπε ο λόγος του Πέτρου; Στο να πιστέψουν οι ακροατές στο Πρόσωπο και το εξιλαστήριο έργο του Ιησού. Πίστεψαν λοιπόν *«τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι – την ημέρα εκείνη περίπου τρεις χιλιάδες ψυχές»* (Πραξ.2:41).

Ο τρόπος με τον οποίο συντελέστηκε τότε η μυσταγωγία του Πνεύματος στις καρδιές των ακροατών, είναι ο εξής:

«Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; – Όταν λοιπόν άκουσαν αυτά, ένιωσαν κατάνυξη στην καρδιά και είπαν στον Πέτρο και στους υπόλοιπους αποστόλους: "Τι πρέπει να κάνουμε, άνδρες αδελφοί;"» (Πραξ. 2:37).

Ποιο ήταν το μέσο, που τους έκανε να λάβουν αυτή τη στάση, οι ακροατές; Η ακρόαση του κηρύγματος. Και ποιο επίσης ήταν το μέσο που έφερε σε κατάνυξη τις καρδιές τους; Η πίστη στο Πρόσωπο του Ιησού.

Όλα αυτά φανερώνουν ότι η ακρόαση του θείου Λόγου προσκάλεσε την πίστη μέσα τους και *«κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ – ένιωσαν κατάνυξη στην καρδιά»*. Έτσι μόνο κατάλαβαν και την ανάγκη να ρωτήσουν τους Αποστόλους, τι έπρεπε να κάνουν για να σωθούν.

Μέχρι εδώ έχουμε την εφαρμογή του ενός όρου σωτηρίας, δηλαδή, της πίστεως. Αυτό το διαπίστωσε αμέσως ο Πέτρος, και γι' αυτό, στην ερώτηση τους έθεσε αμέσως μπροστά τους τον άλλο όρο, δηλαδή, τη μετάνοια, και τους είπε: *«Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Μετανοήστε και ας βαφτιστεί καθένας από εσάς στο όνομα του Ιησού Χριστού σε άφεση αμαρτιών, και θα λάβετε τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος»* (Πραξ.2:38). Έτσι τηρήθηκαν και οι δύο όροι της σωτηρίας από τους ακροατές του Πέτρου, δηλαδή, η μετάνοια και η πίστη. Και μετά την ενσυνείδητη πίστη και ειλικρινή μετάνοια, ακολούθησε ο βάπτισμα ως *«συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν – συμβόλαιο στον Θεό μιας συνείδησης αγαθής»* (Α' Πετρ.3:21), και ως αισθητό σημείο της ταφής του παλαιού ανθρώπου (άφεσης αμαρτιών), και της εγέρσεως ενός νέου, με τη σταθερή πια απόφαση να θέτει σε εφαρμογή το θέλημα Του Θεού (*«συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν – Ταφήκαμε, λοιπόν, μαζί με Αυτόν μέσω του βαφτίσματος στο θάνατο, ώστε, όπως ακριβώς εγέρθηκε ο Χριστός από τους νεκρούς μέσω της δόξας του Πατέρα, έτσι κι εμείς να περπατήσουμε σε καινούργια ζωή»* Ρωμ.6:4).

Έτσι ξεκίνησε η Αποστολική Εκκλησία, και αυτή τη γραμμή ακολουθούσε. *«ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σῳζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ – Και ο Κύριος προσέθετε κάθε ημέρα στην εκκλησία αυτούς που σώζονταν»* (Πραξ. 2:47). Οι σωσμένοι λοιπόν αυτοί, *«ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς... οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει – επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδαχή των αποστόλων και στην κοινωνία και στον τεμαχισμό του άρτου και στις προσευχές... αυτοί όλοι επέμεναν καρτερικά και ομόψυχα στην προσευχή και στη δέηση»* (Πραξ.1:14, 2:42).

Γιατί δεν λέει, ότι επέμεναν στην τήρηση και φύλαξη και συμμετοχή των Μυστηρίων, ως "μέσων Χάριτος;"

Γιατί δεν υπήρχαν αυτά ως "μέσα". Ήρθαν μεν μέσα, ως "μέσα", αλλά ήρθαν απ' έξω. Και σαν είσοδο χρησιμο-

ποίησαν το παράθυρο, όχι την πόρτα. Μπήκαν σαν κλέφτες.

Όταν ο απ. Παύλος έγραφε στους Χριστιανούς της Γαλατίας, προκειμένου να τους στηρίξει την πίστη, υποδεικνύει *«ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν... τὸ Πνεῦμα – Αυτόν που χορηγεί... άφθονα το Πνεύμα»* (Γαλ.3:5), και δεν αναφέρει δεν αναφέρει ούτε μία λέξη περί "Μυστηρίων", ότι μόνο με αυτά χορηγείται το Πνεύμα και η σωτηρία, όπως σήμερα πιστεύουν τα "ειδικά ιερατεία" των Εκκλησιών της Δύσης και της Ανατολής.

Ο ίδιος ο Παύλος εξηγεί κατόπιν το μέρος αυτό, ότι δια της πίστεως μόνο σε "Εκείνον", ο άνθρωπος λαβαίνει το Πνεύμα, γι' αυτό και σημειώνει: *«προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς... ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως... πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ... Ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ – Και επειδή προείδε η Γραφή ότι από την πίστη δικαιώνει τα έθνη ο Θεός... ώστε να λάβουμε την υπόσχεση του Πνεύματος μέσω της πίστης... γιατί όλοι γιοι Θεού είστε μέσω της πίστης στον Χριστό Ιησού... και επειδή είστε γιοι, ο Θεός απέστειλε έξω το Πνεύμα του Υιού Του στις καρδιές σας, που φωνάζει: "Αββά, Πατέρα". Ώστε δεν είσαι πια δούλος, αλλά γιος· και αν είσαι γιος, είσαι και κληρονόμος του Θεού μέσω του Χριστού»* (Γαλ.3:8, 14, 26, 4:6-7).

Πώς λοιπόν γίνεται ο άνθρωπος "κληρονόμος του Θεού;" Με τα Μυστήρια; Ασφαλώς, όχι! Με την πίστη και τη μετάνοια.

Την ανάγκη τού να ακούσει ο άνθρωπος το Λόγο του Θεού, και να πιστέψει, για να λάβει τη Χάρη και το Άγιο Πνεύμα, φανερώνει ο Κύριος με τα εξής λόγια Του: *«ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν – όποιος ακούει το λόγο Μου και πιστεύει σ' Αυτόν που Με έστειλε, έχει ζωή αιώνια, και σε κρίση για καταδίκη δεν έρχεται, αλλά έχει μεταβεί από το θάνατο στη ζωή»* (Ιν. 5:24).

Δεν λέει ο Κύριος, ότι αυτός που φυλάσσει και συμμετέχει στα Μυστήρια εξασφαλίζει τη Χάρη και την αιώνια ζωή. Λέει: *«ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων – όποιος ακούει το λόγο Μου»*. Αναφερόμενος δε στο έργο του καθαρισμού των καρδιών, που πραγματοποιεί η εφαρμογή του θείου Λόγου, λέει: *«ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν – εσείς είστε καθαροί, εξαιτίας του λόγου που έχω μιλήσει σ' Εσάς»* (Ιν. 15:3).

Τι λοιπόν μίλησε ο Κύριος;

«Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν – Αν κάποιος Με αγαπά, θα τηρήσει το λόγο Μου, και ο Πατέρας Μου θα αγαπήσει αυτόν και θα έρθουμε σ' αυτόν και διαμονή θα κάνουμε κοντά του» (Ιν.14:23).

Ποιος είναι ο λόγος του Κυρίου;

«μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν... ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα – Μείνετε ενωμένοι μ' Εμένα, κι Εγώ θα είμαι ενωμένος μ' εσάς... Εγώ είμαι η άμπελος, εσείς τα κλήματα» (Ιν.15:4, 5).

Για τον καθαρισμό της ανθρώπινης καρδιάς, που μας μιλά το ως άνω εδάφιο, προκειμένου να κατοικήσει ο Τρισυπόστατος Θεός μέσα στον άνθρωπο, λέγεται τίποτα περί των επτά Μυστηρίων, ως μέσων της Χάριτος; Όχι, δεν λέγεται ούτε μία λέξη. Αν όμως ήταν τα Μυστήρια "μέσα της Χάριτος", δεν θα τονίζονταν με σαφήνεια και πολύ σοβαρότητα; Ασφαλώς, ναι! Δεν αναφέρεται όμως απολύτως τίποτε! Τι έγιναν λοιπόν τα Μυστήρια, αφού είναι "μέσα της Χάριτος;" Κλείστηκαν έξω. Δεν αντιπροσωπεύουν τη Βιβλική Αλήθεια.

Οι αρχαιότεροι συγγραφείς δεν γνώριζαν τα Μυστήρια

Για να μη νομιστεί ότι εγώ είμαι απ' έξω, από τη Βίβλο και την ιστορία, θα επικαλεστώ πάλι τους ιστορικούς, για να φανερώσουν εκείνοι, για άλλη μια φορά, την αλήθεια εκείνων που εκθέτω και με ακρίβεια τοποθετώ.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός, κατά τα ιστορικά κείμενα, ότι και μετά το θάνατο των Αποστόλων, η Εκκλησία διατήρησε με όλο το σεβασμό την Αποστολική Παράδοση, με αναλλοίωτο το πολίτευμα της Εκκλησίας. Στην Αποστολική Παράδοση και σε όλη τη μορφή του εκκλησιαστικού πολιτεύματος, δεν βλέπουμε σε κανένα απολύτως σημείο την αναγκαιότητα ή τη χρήση των "Μυστηρίων", ότι αυτά είναι τα "Μέσα της Χάριτος", και χωρίς αυτά δεν σώζεται ο άνθρωπος όσο ενάρετος και αν είναι. Από τις μορφές της λατρείας των χρόνων εκείνων, απουσιάζει εντελώς ο όρος "Μέσα της Χάριτος".

Οι αρχαιότεροι, με χρονολογική σειρά, συγγραφείς, των χρόνων εκείνων, που φύλαξαν τις μορφές της λατρείας, είναι οι εξής:

1) Ο Κλήμης Ρώμης, 1ος αιώνας, 92-101. 2) Η διδαχή των Αποστόλων. 3) Ο Ειρηναίος, 2ος αιώνας. 4) Ο Ιγνάτιος Αντιοχείας, 2ος αιώνας. 5) Ο Ιουστίνος ο Φιλόσοφος, 2ος αιώνας. 6) Ο Κλήμης Αλεξανδρείας, 3ος αιώνας. 7) Ο Ωριγένης, 3ος αιώνας. 8) Ο Τερτυλλιανός, 3ος αιώνας. 9) Ο Κυπριανός, 3ος αιώνας.

Στην Α' Επιστολή του Κλήμη Ρώμης, βρίσκουμε τον τρισάγιο ύμνο του Προφήτη Ησαΐα (6:3) και στη συνέχεια βλέπουμε προτροπές προς τους Χριστιανούς της Κορίνθου, όπως ομόφωνα ευλογούν τον Θεό "γιατί μέτοχοι γινόμαστε των μεγάλων και ένδοξων επαγγελιών Αυτού" (Κεφ.34:7). Πριν το τέλος δε της Επιστολής αυτής υπάρχει και μία αρκετά μεγάλη ευχή (Κεφ.59:61). Κανένας λόγος όμως δεν γίνεται περί "Μυστηρίων", ούτε σ' αυτή την Επιστολή, ούτε στους άλλους συγγραφείς.

Οι συγγραφείς αυτοί και απολογητές του Χριστιανισμού, οι οποίοι διατήρησαν την Αποστολική Παράδοση, προκειμένου περί του πολιτεύματος της Εκκλησίας, και τους τρόπους της λατρείας, και "Μέσα" με τα οποία εξασφαλίζεται η θεία Χάρη και λήψη του Πνεύματος του Θεού, αναφέρουν μόνο δύο εκκλησιαστικές πράξεις – Το Βάπτισμα σε ώριμη ηλικία και το Δείπνο του Κυρίου – θεία Ευχαριστία, ακριβώς όπως τα αναφέρει και η Καινή Διαθήκη. Είναι δε γνωστό και βεβαιωμένο, ότι αυτοί διακρίθηκαν σαν συγγραφείς και ρήτορες του Λόγου. Είναι λοιπόν λογικό να σκεφτούμε, ότι όλοι αυτοί ήταν τόσο αφηρημένοι και τόσο αναίσθητοι, ώστε να παραλείψουν τα "Επτά Μυστήρια" της Εκκλησίας, τα οποία είναι τα μόνα και μοναδικά "Μέσα της Χάριτος;" Αυτό δεν το δέχεται κανείς! Αν όμως παράλειψαν τη βάση και το θεμέλιο της Εκκλησίας, πού στηρίζεται η διδασκαλία τους; Στον αέρα; Πώς λοιπόν διακρίθηκαν ως τέλειοι Απολογητές και συγγραφείς, και ρήτορες του Λόγου; Πώς μπορούμε να καυχηθούμε γι' αυτούς, ότι διατύπωσαν σωστά και τέλεια, ενώπιον των εχθρών, τη Χριστιανική Διδασκαλία και τη διάσωσαν από το ρεύμα των απίστων και των υλιστών; Εφόσον παρέλειψαν τα "Μυστήρια", η διδασκαλία τους είναι κίβδηλη και αιρετική, εάν καθ' υπόθεση τα "Μυστήρια" είναι "μέσα της Χάριτος". Αφού παρέλειψαν αυτά τα "Σχοινιά της Χάριτος", δεν παρέδωσαν στους Χριστιανούς σωστή διδασκαλία και δεν διετύπωσαν με συνέπεια τη Διδαχή του θείου Λυτρωτή. Συνεπώς, η Εκκλησία των "ειδικών ιερέων", έχει ιερή υποχρέωση και απαράβατο καθήκον, τους Απολογητές αυτούς, να τους αφορίσει, να τους αναθεματίσει και να τους γράψει στο μαύρο πίνακα, σαν τους μεγαλύτερους εχθρούς της Χριστιανικής Διδασκαλίας, όπως κάνουν σήμερα για

τον συγγραφέα αυτού του βιβλίου, εκτός εκείνων που έχουν τη Βιβλική και ιστορική ικανότητα να το εκτιμούν. Τέτοιοι υπάρχουν αρκετοί, αλλά “για το φόβο των Ιουδαίων”, δυσκολεύονται να εκδηλωθούν ελεύθερα.

Δεν είναι λοιπόν μικρό πράγμα, να παραμερίσουν από τη διδασκαλία τους αυτοί οι Απολογητές, πέντε ολόκληρα “Μυστήρια” και να υποτιμήσουν τα μέσα αυτή της Χάριτος. Αν μπορούμε να φανταστούμε ένα Καθηγητή της Δογματικής, κάποιας θεολογικής Σχολής, να παραλείπει τα “Μυστήρια” στη διδασκαλία και στις παραδόσεις του. Ποιος είναι εκείνος ο φοιτητής, ή “ειδικός” ιερέας, που θα τον ανεχθεί; Η Ποιμένουσα και Διοικούσα Εκκλησία θα λάβει αμέσως μέτρα εναντίον του και χωρίς καμία αναβολή, θα τον απομακρύνουν από τη θέση του και θα του θέσουν τη ρετσινιά στην πλάτη, ότι είναι αιρετικός.

Είναι λοιπόν μικρό πράγμα να “υποτιμήσουν” οι Απολογητές του Χριστιανισμού “τα σχοινιά”, με τα οποία οι Χριστιανοί στηρίζονται και “ανεβαίνουν στον ουρανό;” Φαίνεται όμως, ότι “τα σχοινιά” αυτά πρέπει να χρησιμοποιηθούν και να δέσουν εκείνους που προσθέτουν στο πολίτευμα της Εκκλησίας “άλλο Ευαγγέλιο”, και άλλα “Μέσα” για τη λήψη της θείας Χάριτος και του Πνεύματος του Αγίου. Είμαι αυστηρός, που γράφω αυτά; Η πίεση των πραγμάτων και ο πόνος μου, με αναγκάζουν να χρησιμοποιώ αυτή τη γλώσσα.

Για τον Νεστόριο, που έθεσε τον όρο “Χριστοτόκος” για την Μητέρα του Κυρίου, συνήλθε η Γ’ Οικουμενική Σύνοδος και με πολύ φανατισμό υποστήριξαν και θέσπισαν τον όρο “Θεοτόκος”. Η σύγχυση και το μίσος των Συνοδικών έγινε αιτία να χυθεί πολύ αίμα. Ο Αυτοκράτορας αναγκάστηκε να την διαλύσει με αποτροπιασμό.

Πολύ περισσότερο όμως θα έπρεπε να έβλεπε την ανάγκη η επίσημη Εκκλησία να συγκαλέσει άλλη Σύνοδο από τους “ειδικούς ιερείς”, εναντίον των Απολογητών αυτών, που απέρριψαν τα “Μυστήρια” και δεν τα αναφέρουν ως “Μέσα της Χάριτος”. Όμως, δεν έγινε. Αυτό όμως σημαίνει, ότι οι Εκκλησίες Ρωμαϊκή και Ορθόδοξη είναι άξιες κάθε κατηγόριας, γιατί αδιαφόρησαν και δεν αποκήρυξαν αυτούς τους Απολογητές. Επίσης, σημαίνει, ότι στερούνται της αίσθησης του Φωτός του Χριστού. Συνεπώς δεν μπορούν να προσανατολιστούν στον πνευματικό χώρο, ούτε να εργαστούν σύμφωνα με την απαίτηση της λειτουργίας της πνευματικής όρασης. Στερούνται της ικανότητας του προσανατολισμού στον πνευματικό χώρο. Η οπτική οξύτητά τους έχει μειωθεί σε τέτοιο βαθμό, που δεν μπορούν να μετρήσουν και να διαχωρίσουν τη θέση της αλήθειας από το ψεύδος και να αντιληφθούν το μέγεθος της ευθύνης τους έναντι του Θεού.

Σύμφωνα με αυτά εξάγεται το συμπέρασμα, ότι δεν έχουν την απαιτούμενη οπτική ικανότητα για τις πνευματικές οπτικές παραστάσεις. Τούτο είναι φυσιολογικό αίτιο της ψυχικής τύφλωσης. Κατά δε τα ιστορικά πειράματα, είναι βλάβη της οπτικής χώρας του εγκεφάλου. Αν όμως επανέλθει στη λογική της η Εκκλησία των “ειδικών ιερέων” και διαπιστώσει το σφάλμα της αυτό, πρέπει αμέσως να το επανορθώσει. Να συγκαλέσει Οικουμενική Σύνοδο, για τον αναθεματισμό και αφορισμό των πρώτων αυτών Απολογητών, που απέρριψαν και υποτίμησαν τα “Μυστήρια ως Μέσα της Χάριτος”. Έτσι θα τους εξαποστείλουν εκεί που τους πρέπει, στον Τάρταρο της Κολάσεως.

Αγαπητέ, αδελφέ. Είναι ακόμα “ώρα να σηκωθούμε από τον ύπνο”. Είμαι βέβαιος ότι εσείς όχι μόνο βλέπετε τα στραβά και τα ανάποδα, που αβασάνιστα υιοθέτησε η Εκκλησία στο πέρασμα των αιώνων, αλλά και ασπάζεστε την αλήθεια. Δεν μπορείτε βέβαια μό-

νος σας να επαναφέρετε την Εκκλησία στη θέση της. Μπορείτε όμως να διαμαρτυρηθείτε, πράγμα το οποίο δεν κάνετε.

"Η αποσιώπηση της αλήθειας είναι σαν να θάβεις χρυσό".

Επιστολή 7η

Περὶ Μυστηρίων και Τελετών

ΘΕΜΑ: Τα Μυστήρια ακυρώνουν τους όρους της Χάριτος

Αγαπητέ αδελφέ,

Καθένας που αναλαμβάνει μία υπεύθυνη θέση κάποιου θέματος ή κάποιας υπόθεσης, δεν αρμόζει να τηρεί τη στάση του Νικόδημου (δες Ιν, κεφ. 3). Η Νικομήδεια συμπεριφορά δεν συνιστά ανθρώπους, που κατά τεκμήριο είναι ταγμένοι να μεταλαμπαδεύσουν το θεϊκό μήνυμα και να εξαγγείλουν τη δωρεάν Χάρη του Αιωνίου Θεού. Ο Νικόδημος περίμενε να βραδιάσει, προκειμένου να επισκεφτεί τον Ιησού. Το έκανε από φόβο, μήπως την ημέρα τον δουν οι συνάδελφοί του και οι πατριώτες του. Ήταν λοιπόν άνθρωπος του σκότους. Όταν δε κατόπιν ζήτησε τον Ιησού από τον Πιλάτο, ο Ιησούς ήταν, δυστυχώς, νεκρός.

Εσείς, αγαπητέ αδελφέ, είστε γιος φωτός. Ορθώστε λοιπόν το ανάστημά σας το πνευματικό όπως ο ευσεβής Βασιλέας Ασά (913-873 π.Χ.). Εκδηλωθείτε με τη σύνεσή του. Δημιουργείστε τη λαμπρή και θεοσεβή εκκλησιαστική πολιτεία του και προχωρήστε με το ζήλο του σε θρησκευτική μεταρρύθμιση και αποκάθαρση των ξένων στοιχείων, που στο πέρασμα των αιώνων προστέθηκαν στο πολίτευμα της Εκκλησίας (δες Γ' Βασιλειών 15:9-24, Β' Παραλειπομένων κεφ.14-16). Κατακρημνίστε ό,τι δεν είναι σύμφωνο με τη διδασκαλία του Ευαγγελίου και της Ιεράς Παράδοσης (όχι της εκκλησιαστικής), δηλαδή, με το ουράνιο Φως. Κάνετε ό,τι έκανε ο Δανιήλ (δες Δανιήλ 6:12-24). Να είστε περισσότερο από βέβαιος, ότι τα πυρά, που θα στραφούν εναντίον σας, θα έχουν το ίδιο αποτέλεσμα με εκείνο που είχαν τα στόματα των λεόντων. Θα κλείσουν με τη δύναμη του Θεού, ο Οποίος είναι *«χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας – ο Ίδιος χθες και σήμερα και στους αιώνες»* (Εβρ.13:8).

Αγαπητέ Γέροντα. Η θεοκίνητη πέννα του απ. Παύλου μάς άφησε την πληροφορία, ότι ο θείος Λυτρωτής *«ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα – ανέβηκε πάνω απ' όλους τους ουρανούς, για να γεμίσει τα πάντα»* (Εφεσ.4:19). Αν λοιπόν αυτός ήταν ο σκοπός Αυτού που ανέβηκε "σε ύψος", απαραίτητα πρέπει να δεχτούμε ότι κατ' αρχή γεμίζει τον άνθρωπο, για τον οποίο δημιούργησε τα πάντα και ο οποίος πρέπει να είναι ένα δοχείο, που να Τον περιέχει και από τον Ίδιο πάντοτε να γεμίζει. Έτσι θα επαληθεύεται με ακρίβεια ο θείος Λόγος, ότι είμαστε *«ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι – πλήρεις μέσα σ' Αυτόν»* (Κολ.2:10).

Η θεόπνευστη αυτή πληροφορία, ότι είμαστε *«ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι – πλήρεις μέσα σ' Αυτόν»*, πρέπει να μας οδηγήσει σε πολύ σοβαρές σκέψεις. Ποια είναι η έννοια αυτής της πληροφορίας; Είμαι βέβαιος ότι θα είναι η εξής: Οι αναγεννημένοι Χριστιανοί είναι ένα δοχείο γεμάτο από το περιεχόμενο των θείων χαρισμάτων, για το οποίο τούς έχει προορίσει ο Δημιουργός. Με άλλα λόγια· η έννοια έχει ως εξής: Με την ενανθρώπιση του Ιησού, η ανθρώπινη φύση των πιστών "ενώνεται καθ' υπόσταση" με Εκείνον και έτσι οι πιστοί γίνονται κοινωνοί της Χάρης Του, η οποία συνυπάρχει με τη θεία φύση και ουσία, χωρίς τη μεσολάβηση κανενός άλλου μέσου Μυστηρίων ή Τελετών. Και επειδή Εκείνος έχει το πλήρωμα της Θεότητας, και η ανθρώπινη φύση που είναι σε Αυτόν ενώθηκε υποστατικά με τη Θεότητα, για το λόγο ακριβώς αυτό, οι αναγεννημένοι άν-

θρωποι γίνονται *«θείας φύσεως κοινωνοί»* (Β' Πετρ.1:4). Εκείνος έχει το πλήρωμα της Θεότητας, έτσι και εμείς σε Αυτόν και μέσω Αυτού γινόμαστε πλήρεις των χαρισμάτων Αυτού. Είναι λοιπόν ακριβέστατη η θεϊκή πληροφόρηση, ότι είμαστε *«ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι – πλήρεις μέσα σ' Αυτόν»* (Κολ.2:10).

Ο αναγεννημένος Χριστιανός είναι στην πραγματικότητα γεμάτος από τα χαρίσματα του Θεού: Της Χάριτος, ης ιεροσύνης, της σωτηρίας, της δικαίωσης, της σοφίας, της δύναμης και της δικαιοσύνης. Τα χαρίσματα αυτά τα αποκτά με την ακοή, την υπακοή, την πίστη, τη μετάνοια, με το βάπτισμα σε ώριμη ηλικία, με την αναγεννημένη ζωή, με την ορθοτόμηση του θείου Λόγου. Αυτά είναι τα μόνα και μοναδικά μέσα για τα οποία μας πληροφορεί η Βίβλος και η Αποστολική Παράδοση.

Οπωσδήποτε αυτά τα μέσα δεν τολμά να τα απορρίψει η Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή θεολογία – Εκκλησία, παρά το γεγονός ότι δημιούργησε άλλα δικά της "μέσα", δικούς της τρόπους και μεθόδους. Αλλά αφού με αυτά πληρούται ο άνθρωπος από τα χαρίσματα του "Πατρός των Φώτων", οι "ειδικοί ιερείς", με τα Μυστήρια, τι έχουν να του προσθέσουν, και στα τέλεια χαρίσματα του Πανυπερτέλειου Θεού, οι ατελείς "ειδικοί ιερείς", τι έχουν να προσθέσουν; Τίποτα! Ο Χριστιανός είναι γεμάτος. Έχει ευλογηθεί *«ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ – με κάθε ευλογία πνευματική στα επουράνια με τον Χριστό»* (Εφεσ.1:3). Η προσπάθειά τους επομένως είναι μια άστοχη πράξη, και υποτίμηση σε ό,τι ο Θεός ετοίμασε, γιατί προσπαθούν να οικοδομήσουν χωρίς υλικά ένα ανάκτορο, το οποίο ο Θεός έχει ήδη ετοιμάσει μέσω του Ιησού Χριστού. Με την προσπάθειά τους αυτή δείχνουν, ότι, ή δεν γνωρίζουν την έτοιμη οικοδομή, ή θέλουν οι ατελείς να οικοδομήσουν κάτι το καλύτερο από εκείνο, που οικοδόμησε ο Πανυπερτέλειος Θεός. Εκείνο πάντως που επιτυγχάνουν με τα δήθεν "μέσα της Χάριτος", τα Μυστήρια, είναι, να αντικαθιστούν και να ακυρώνουν τους πραγματικούς όρους με τους οποίους έρχεται η Χάρη από τον Θεό της αγάπης.

Ύστερα από αυτές τις σωστές θέσεις και τις θεϊκές διακηρύξεις, σας ρωτώ, αγαπητέ Γέροντα: Ποια είναι η ευθύνη του "ειδικού ιερατείου" που ανέχεται, αλλά και επιβάλλει "άλλο Ευαγγέλιο", αδίδακτο με σοφιστείες και γνώμες ανθρώπων, έναντι του αδέκαστου και Αιωνίου Θεού; Κατευθείαν τοποθετείται στην κρίση Εκείνου, του Θεού, που λέει: **«Δεν θα προσθέσεις ούτε θα αφαιρέσεις σε όσα Εγώ σου δίνω».**

Όταν μία οργάνωση ή ένα Σωματείο βρίσκεται σε κρίση, με κανέναν λόγο δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως οδηγός ή να σταθεί σε θέση ισχύος και εξουσίας έναντι των οπαδών του. Η Εκκλησία των λυτρωμένων δεν έχει καμία υποχρέωση, αλλά ούτε και ο θείος Ιδρυτής Ιησούς τής παρέχει δικαίωμα, να υπακούσει στη φωνή εκείνου που είναι υπό κρίση.

Ποιον λοιπόν πρέπει να ακούσει; **Ας ακούσει το λέει το Πνεύμα προς τις Εκκλησίες.** Ας ακούσει τη Βίβλο. Από αυτή και μόνο θα πληροφορηθεί ο κάθε άνθρωπος ότι ο θείος Λυτρωτής και αδελφός Ιησούς, ο Μεγάλος Εγγυητής και μοναδικός Μεσίτης, έχει πλούσια και αιώνια κληρονομιά και θέλει και επιθυμεί να τη μεταβιβάσει σε κάθε αδελφό Του. Σε κάθε άνθρωπο που δεν θα υποτιμήσει την πρόσκλησή Του, αλλά θα Τον πλησιάσει απευθείας, με θάρρος και με παρρησία στο Θρόνο της Χάριτος και του Ελέους. Γιατί, *«τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο – αφού με το δεξί χέρι του Θεού υψώθηκε και έλαβε την υπόσχεση του Αγίου Πνεύματος από τον Πατέρα, εξέχυσε αυτό»* στον κόσμο και το χορηγεί σε κάθε λυτρωμένο, για να τον γεμίσει με τη Χάρη

Του και να τον γεμίσει από το περιεχόμενο των χαρισμάτων Του και των ευλογιών Του· *«καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας – και είστε πλήρεις μέσα σ' Αυτόν· ο Οποίος είναι η κεφαλή κάθε αρχής και εξουσίας»* (Πραξ.2:33, Κολ. 2:10).

Χορηγεί λοιπόν ο Σωτήρας Κύριος την κληρονομιά Του, στους αδελφούς Του. Για τη μετάβαση δε αυτής, δε επιτρέπει, αλλά ούτε δέχεται μεσολαβητές με "μέσα", ούτε εξουσιοδοτεί "ειδικούς" ανθρώπους για το θέμα αυτό. Ειδικός είναι μόνο Εκείνος, ως διαθέτης.

Είναι βλάσφημη προς τη θεϊκή Χάρη και ανατρεπτική του θείου Ελέους, η αξίωση, ότι χρειάζονται "ειδικοί" άνθρωποι, ιερείς, με "ειδικές αμφιέσεις" και "ειδικά μέσα", Μυστήρια, για να λάβει ο άνθρωπος τη Χάρη και το Άγιο Πνεύμα. Αν ήταν έτσι, τότε παύει η Χάρη να είναι Χάρη. Και ο όρος "Θεός αγάπης" χάνει την έννοιά του και το περιεχόμενό του. Ο Θεός θα ήταν φειδωλός και ακριβόκοπος *[τσιγκούνης]*, δύσκολος και σπαγκοραμμένος, εφόσον τη Χάρη Του την έχει κλειδωμένη και ασφυκτικά αμπαρωμένη εάν υποθέσουμε, ότι για να την αποκτήσει κάποιος, χρειάζεται ειδικότητα.

Όταν ο απ. Παύλος έγραφε προς την Εκκλησία της Εφέσου, προκειμένου να διατυπώσει το Σχέδιο του Θεού, για τη σωτηρία του κάθε αμαρτωλού, και προκειμένου επίσης να φανερώσει, πώς ο Θεός, μέσω του Ιησού Χριστού επιθυμεί να συνδιαλλάξει τα πάντα προς τον Εαυτό Του, δεν αναφέρθηκε σε καμία απολύτως ειδικότητα ούτε υπέδειξε "ειδικά μέσα της Χάριτος". Τους έδωσε όμως να καταλάβουν ότι μόνο μέσω του Ιησού έλαβαν την υιοθεσία, χαριτώθηκαν, απολυτρώθηκαν, έλαβαν την άφεση των αμαρτημάτων και *«προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν... κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ... τοὺς προηλπικότας ἐν Χριστῷ... ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας – προόρισε εμάς για υιοθεσία... σύμφωνα με την ευδοκία του θελήματος Αυτού... εμείς που έχουμε ελπίσει... όταν ακούσατε το λόγο της αλήθειας, το ευαγγέλιο της σωτηρίας σας, στο οποίο αφού και πιστέψατε σφραγιστήκατε με το Πνεύμα της υπόσχεσης»* (Εφεσ.1:5, 6, 7, 11-13).

Οι αρχαίοι έχουν πάλι το λόγο

Ας δώσουμε όμως πάλι τη θέση στους Ιστορικούς και Απολογητές, γιατί αυτοί, μετά από την Αγία Γραφή, αποτελούν τις ορθόδοξες Πηγές, που επισφραγίζουν και επικυρώνουν τα όσα εκθέτω.

Βρισκόμαστε στην εποχή του 2[ου] μ.Χ. αιώνα. Πρωταγωνιστής των τότε αιρετικών Γνωστικών, τον Μαρκίωνα, των Βαλεντινιανών, κλπ, ήταν ο επίσκοπος Λουγδούνου, Ειρηναίος, Μαθητής του Ευαγγελιστή Ιωάννη. Αντιμετωπίζοντας τις αιρετικές και εχθρικές τους διδασκαλίες, διατύπωσε την κεφαλαιώδη πρόταση της σωτηρίου δυνάμεως, από την οποία απορρέει η λύτρωση, η δικαίωση και πλήρωση κάθε πιστού. Δηλαδή: «Εάν δεν σταυρώθηκε αληθινά (ο Χριστός), καμία ευχαριστία δεν ανήκει σε Αυτόν από τους ανθρώπους, γιατί δεν σταυρώθηκε» (Ειρηναίος, Κτ. Αιρ. ΙΙΙ, 18, 6).

Η θέση που είχε λάβει, αντιμετωπίζοντας τη δυνατή και μεγάλη αυτή αίρεση των Γνωστικών, του έδωσε μια πολύτιμη ευκαιρία να διατυπώσει και με σαφήνεια να εξάρει τα μέσα με τα οποία μπορεί ο άνθρωπος να ανυψωθεί πνευματικά και να λυτρωθεί από την αμαρτία. Γιατί, η αίρεση αυτή «έτεινε στην ανύψωση από τη Χριστιανική πίστη στη φιλοσοφική γνώση». Επίσης, η αίρεση αυτή ήθελε να δώσει απάντηση, «στην προέλευση του κακού και την ουσία της λύτρωσης».

Αν υποθέσουμε λοιπόν ότι την εποχή εκείνη υπήρχαν τα Μυστήρια, ως "Μέ-

σα της Χάριτος", η ευκαιρία αυτή ήταν η πιο πολύτιμη για τον Μεγάλο αυτόν Απολογητή, τον Ειρηναίο, να διατυπώσει τη "μεγάλη" αξίας τους και τη σημασία τους. Γιατί κατά την Ορθόδοξη θεολογία, σκοπός των Μυστηρίων είναι: «Να μεταδώσουν τη θεία Χάρη, η οποία είναι μία υπερφυσική εξομοίωση με τον Θεό, ένα είδος θεοποίησης της ψυχής στις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις πράξεις».

Εάν λοιπόν πολιτεύονταν έτσι η Εκκλησία, από την Αποστολική εποχή, ο Μεγάλος αυτός υπέρμαχος της Χριστιανικής αλήθειας, ο Ειρηναίος, θα κατέφευγε αμέσως στα Μυστήρια, θα τα υποδείκνυε, και θα τα υποστήριζε όπως την αλήθεια της σταυρικής θυσίας από την οποία απορρέει η λύτρωση και η δικαίωση. Θα τα έθετε παράλληλα με την αξιομισθία της θυσίας του Θεανθρώπου Χριστού, θα υπερμαχούσε για τη θεϊκή θέση τους και θα φρόντιζε να τα υποδεικνύει ως τα μόνα και μοναδικά "Μέσα", με τα οποία, και με τον ήχο των συλλαβών τους, ο άνθρωπος εξομοιώνεται με τον Θεό, υψώνεται πνευματικά, τρέφεται ψυχικά και θεοποιεί τις σκέψεις του και τα αισθήματά του. Τι βλέπουμε όμως; Καμία απολύτως λέξη δεν χρησιμοποιεί, καμία χρήση στα "Μέσα" αυτά δεν κάνει. Γιατί; Γιατί δεν υπήρχαν, ούτε στη φαντασία των Χριστιανών.

Σεβόμενος, ο Ειρηναίος, τις γραπτές και προφορικές Αποστολικές παραδόσεις, υποστήριξε το Έργο του Εσταυρωμένου Ιησού, και με σαφήνεια διατύπωσε την αξία και σημασία της θυσίας Του, από την οποία απορρέει *«τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – το πλήρωμα Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους»* (Εφεσ.1:23). Ο Ειρηναίος ήξερε πολύ καλά τη διδασκαλία του διδασκάλου του, Ευαγγελιστή Ιωάννη, ότι *«ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος – από το πλήρωμά Του όλοι εμείς λάβαμε, και χάρη πάνω σε χάρη»* (Ιν.1:16). Σαν βάση λοιπόν είχε την κεφαλαιώδη αυτή αλήθεια, που αποτελούσε το μοναδικό θέμα και τη μοναδική Πηγή, από την οποία απορρέει κάθε άλλη θέση και ανάπτυξη της Χριστιανικής διδασκαλίας. Για το λόγο αυτό είπε, ότι δεν θα ωφείλετο καμία ευχαριστία στον Χριστό, αν δεν σταυρωνόταν. Ο Ειρηναίος επομένως δεν ήταν ανεπίδεκτος μαθητής· ήταν επιδεκτικός. Γι' αυτό και η διδασκαλία του απέδωσε σωστά τα θεϊκά μηνύματα.

Πού δίνει λοιπόν βάση ο Ειρηναίος; Στα Μυστήρια ως μέσα της Χάριτος, ή στη θυσία του Λυτρωτή;

Έχουμε λόγους να πιστεύουμε ότι οι πληροφορίες του Ειρηναίου είναι πολύ σημαντικές. Την αξία του ανθρώπου αυτού, ως Μεγάλου Απολογητή, εκτίμησαν κατάλληλα οι σύγχρονοί του διανοητές πρεσβύτεροι – επίσκοποι, ονομάζοντας αυτόν "Ζηλωτή της Διαθήκης του Κυρίου". Ο δε Τερτυλλιανός (3ος αιώνας), τον χαρακτηρίζει «ακριβέστατο μελετητή πάσης παιδείας».

Ας δούμε όμως τι έχουμε ακόμα να πληροφορηθούμε από τις πολύτιμες πηγές του περισπούδαστου, του αξιόλογου και πολυμαθέστατου αυτού Απολογητή Ειρηναίου. Είχε να αντιμετωπίσει αρκετές εχθρικές και αιρετικές διδασκαλίες. Για να τις ανατρέψει έπρεπε να παρουσιάσει γενεαλογικά την πλάνη τους. Σαν ζηλωτής της Διαθήκης του Κυρίου, δεν στηρίχτηκε στην ικανότητά του, αλλά στις αληθινές πηγές του γραπτού λόγου και της αληθινής Αποστολικής Παράδοσης. Είχε αξιόλογη γνώση γύρω από τις Χριστιανικές πηγές. Γι' αυτό όταν αποφάσισε να ανατρέψει τις εχθρικές διδασκαλίες, χρησιμοποίησε τη Βίβλο, τον Απολογητή Ιουστίνο, την "Παράδοση των πρεσβυτέρων" (*«ὡς διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ – Καθώς πορεύονταν μέσα από τις πόλεις, παράδιναν σε αυτούς να φυλά-*

γουν τα δόγματα τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ιερουσαλήμ» Πραξ. 16:4) και όλα τα συγγράμματα των συγγραφέων που προηγήθηκαν από αυτόν. Έτσι πέτυχε ο Ειρηναίος και πρόσφερε μια **«θετική έκθεση της Χριστιανικής διδασκαλίας, για να μπορούν οι αναγνώστες να διακρίνουν εύκολα το ορθόδοξο από το αιρετικό».** Στην έκθεσή του αυτή, «προβάλλει την αλήθεια καθώς βρίσκεται αποταμιευμένη στην Εκκλησία, η οποία διατηρεί την γνήσια Αποστολική Παράδοση».

Ερευνώντας λοιπόν τα γραπτά του ακούραστου αυτού πολυμαθέστατου Απολογητή, Ειρηναίου, βλέπουμε ότι πράγματι «μίλησε μόνο τη γλώσσα της Εκκλησίας», κατέδειξε την ενότητα της πίστεως και εξέθεσε θετικά και συστηματικά τη διδασκαλία της Αποστολικής Εκκλησίας. Για το λόγο ακριβώς αυτό, θεολογικά δεχόμαστε «ότι αυτός υπήρξε από τους σπουδαιότερους Χριστιανούς διανοητές και επηρέασε μεγάλως τη μεταγενέστερη θεολογία». Ο Ειρηναίος, επομένως, αποτελεί γενικά ένα αξιόλογο καύχημα για τη Χριστιανική Εκκλησία. Το καύχημα αυτό εκτίμησε και η Ορθόδοξη μεταγενέστερή του Εκκλησία, γι' αυτό και του κατασκεύασε εικόνα με τα χρυσοΰφαντα αυτοκρατορικά και ειδωλολατρικά βασιλικά ενδύματα (άμφια), σαν εκείνα που χρησιμοποιούν οι σημερινοί εξω-Βιβλικοί Αρχιερείς. Η πράξη όμως αυτή αποτελεί μεγάλη ασέβεια και μεγαλύτερο εμπαιγμό, για τον άγιο αυτό άνδρα, που όχι μόνο δεν τα γνώρισε στη ζωή του, αλλά και αν τα γνώριζε, με αγανάκτηση και βδελυγμία θα τα αποστρεφόταν.

Στην όλη δραστηριότητα του Ειρηναίου βλέπουμε μία συστηματική έκθεση της Χριστιανικής διδασκαλίας και του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Δεν βλέπουμε όμως ούτε μία λέξη, ούτε την ελάχιστη νύξη ή πληροφορία περί του θεσμού των Μυστηρίων, ότι αυτά αποτελούν τους αγωγούς της θείας Χάριτος. Μπορείτε να διαψεύσετε αυτό, αγαπητέ αδελφέ; **"Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα".**

Έχουν λοιπόν το δικαίωμα οι Εκκλησίες, Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή, να καυχώνται για την προσωπικότητα του Ειρηναίου; Ασφαλώς, όχι! Ο Ειρηναίος δεν ανήκει στην τάξη των παπάδων, ούτε αυτοί ανήκουν σ' εκείνον, άσχετα ότι παρά τη θέλησή του, του φόρεσαν τις αυτοκρατορικές ενδυμασίες για να τον παρουσιάσουν δικό τους. Ο Ειρηναίος είναι ξένος στους "ειδικούς ιερείς" και αλλότριος στους Δεσποτάδες.

Στα συγγράμματα του Ειρηναίου, όχι μόνο δεν βλέπουμε να γίνεται λόγος περί Μυστηρίων, αλλά αντίθετα βλέπουμε κάτι άλλο, που μας δημιουργεί κατάπληξη. Βλέπουμε τον "Κανόνα της αλήθειας", ο οποίος «περιέχει όλα ό,τι παραδίδεται στους πιστούς κατά το χρόνο της κατήχησης», και στον οποίο δεν υπάρχει **ούτε μία λέξη περί Μυστηρίων.** Ο Κανόνας αυτός έχει ως εξής στη χαρακτηριστική του μορφή:

«Η Εκκλησία... από τους Αποστόλους και τους Μαθητών εκείνων, παρέλαβε την:

Σε έναν Θεό Πατέρα Παντοκράτορα, που δημιούργησε τον ουρανό και τη γη και τις θάλασσες και όλα που είναι σε αυτές, πίστη.

Και σε έναν Χριστό Ιησούς, τον Υιό του Θεού, Τον σαρκωθέντα για τη δική μας σωτηρία.

Και στο Πνεύμα το Άγιο, που μέσω των προφητών έχει κηρύξει τις οικονομίες και τις ελεύσεις και την εκ Παρθένου γέννηση και το Πάθος και την Έγερση και την ένσαρκη στους ουρανούς Ανάληψη του αγαπημένου Χριστού Ιησού του Κυρίου μας και την από τους ουρανούς στη δόξα του Πατρός παρουσία Αυτού για να ανακεφαλαιώσει τα πάντα και να αναστήσει κάθε σάρκα όλης της ανθρωπότητας...»

Ο Κανόνας αυτός βρίσκεται σε διάφορες μορφές στα έργα του Ειρηναίου. Η Α' Οικουμενική Σύνοδος τον έλαβε υπόψη της στο Σύμβολο της Πίστεως. Με βάση αυτόν τον Κανόνα ήθελε ο Ειρηναίος να παρουσιάσει την πραγματική θέση της Θεολογίας της Χριστιανικής Εκκλησίας. Παρατάσσοντας δε αυτόν τον "Κανόνα της αλήθειας" δεν κάνει λόγο σε κανένα απολύτως σημείο περί των σημερινών Μυστηρίων. Γιατί; Απλούστατα, γιατί τότε δεν υπήρχαν ως "Μέσα Χάριτος".

Αυτή ήταν η διδασκαλία των Αποστολικών Πατέρων, την οποία όμως δεν ακολούθησαν τα "ειδικά ιερατεία". Άρα, οι Εκκλησίες Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή δεν μπορούν να συμβιβάσουν ούτε να παραλληλίσουν τα δικά τους κατασκευάσματα, με τη διδασκαλία των αληθινών αυτών κηρύκων του Ευαγγελίου. Δεν τους ακολουθούν, δυστυχώς, ούτε στη θεωρία ούτε στην πράξη.

Σε ποια κατάσταση λοιπόν βρίσκεται η Εκκλησία; Σε νηπιακή, δυστυχώς. Μοιάζει με νήπιο, το οποίο γνωρίζει μεν τον πατέρα του, αλλά δεν ξέρει το οικογενειακό του δέντρο. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Ειρηναίου, με τα οποία παρουσιάζει την ανάγκη: «Πρώτα γίνεσαι, και αφού γίνεις αυξάνεις και αυξανόμενος ανδρώνεσαι και αφού ανδρωθείς πληθαίνεις και αφού πληθύνεις ενισχύεσαι και αφού ενισχυθείς πρέπει να δοξάζεις τον δικό σου Δεσπότη». Δεν νομίζετε, αδελφέ, ότι τα λόγια αυτά πρέπει να βρουν την εφαρμογή τους στην Εκκλησία;

Ο Ιππόλυτος, ένας από τους διασημότερους Πατέρες και δασκάλους της Εκκλησίας του 3ου μ.Χ. αιώνα, ο οποίος συναγωνίστηκε με τον Ειρηναίο, στο βιβλίο του "Κατά πασών των αιρέσεων", κάνει λόγο για τις Βιβλικές Τελετές, του Βαπτίσματος και της θείας Ευχαριστίας και της Χειροτονίας. Και επειδή τότε άρχισε να επιδρά στην Εκκλησία η χρήση του ελαίου της Παλαιάς Διαθήκης, αναφέρει και περί του Χρίσματος, αλλά δεν παρουσιάζει καμία Τελετή ως Μυστήριο ή ως "μέσο της Χάριτος".

Ο Ιππόλυτος αγωνίστηκε όσο λίγοι εναντίον όλων των εχθρών της Χριστιανικής διδασκαλίας, αιρέσεων κλπ, και στο βιβλίο του αυτό «εξιστορεί τα μυστήρια και τις θεωρίες των αστρολόγων και των μάγων». Στη συνέχεια εκθέτει τα αιρετικά συστήματα, τριάντα δύο τον αριθμό, από Σίμωνος Μάγου μέχρι του Πάπα Κάλλιστου... και στο τέλος ομιλεί περί της διδασκαλίας της αλήθειας» ("Πατρολογία", Δ. Μπαλάνου).

Η περίπτωση αυτή ήταν πολύτιμη ευκαιρία για τον υπέρμαχο αυτόν της Χριστιανικής αλήθειας, Ιππόλυτο, να εξάρει τη θέση των Μυστηρίων ως "μέσων της Χάριτος", και να τα αντιπαραβάλει με τα μυστήρια των αστρολόγων και των μάγων. Έτσι θα διαχώριζε τα αληθή από τα ψεύτικα και θα τοποθετούσε στη θέση της τη Χριστιανική αλήθεια, εφόσον άλλωστε αυτός ήταν και ο σκοπός του και σε αυτό ακριβώς το σημείο καταλήγει ο αγώνας του, δηλαδή, στη "διδασκαλία της αλήθειας".

Εύλογη επομένως είναι η απορία: Γιατί ο Ιππόλυτος δεν εκμεταλλεύτηκε αυτή την πολύτιμη γι' αυτόν ευκαιρία; Γιατί μέχρι τότε ήταν τελείως άγνωστα τα σημερινά Μυστήρια, ως "μέσα της Χάριτος". Είναι επομένως και αυτή μία αναμφισβήτητη απόδειξη, ότι τα Μυστήρια δεν έχουν Αποστολική προέλευση. Δεν θα με αδικήσετε λοιπόν, λέγοντας, ότι η Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή Εκκλησία κατακρημνίστηκαν από το οικοδόμημα "των Αποστόλων και των Προφητών". Και η αιτία; Τα τεχνάσματα των "ειδικών ιερέων".

Αναφερόμενος δε και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος στην εδραίωση της Εκκλησίας και στον τρόπο με τον οποίο λαμβάνεται η θεία Χάρη, και πώς πραγματοποιείται η συμμετοχή στη θεία ζωή, σημειώνει μόνο αυτά που αφορούν το Πρόσωπο του Κυρίου, την πληγωμένη πλευρά Του και τις πηγές

Αίματος και νερού, που πήγασαν απ' αυτές, και τις οποίες ονομάζει "Μυστήρια" και λέει: «Εξ αμφοτέρων η Εκκλησία συστήθηκε». Για την εδραίωση και σύσταση λοιπόν της Εκκλησίας, ούτε ο Χρυσόστομος χρησιμοποιεί τα σημερινά "Μυστήρια" ως "μέσα της Χάριτος".

Η ιστορία έχει να μας παρουσιάσει πολλούς διάσημους και υπέρμαχους δασκάλους πριν από τον 4ο αιώνα, οι οποίοι ασχολήθηκαν με τη λύτρωση, τη Χάρη και την πλήρωση του Αγίου Πνεύματος, και οι οποίοι απέδειξαν ως μοναδικό μέσο μόνο το Πρόσωπο του θείου Λυτρωτή και τη θυσία Του. «Και προ του Χρυσοστόμου, ο Μεθόδιος ονομάζοντας την Εκκλησία "γυναίκα" του Κυρίου, παρουσιάζει αυτήν ενδυναμωμένη από την πλευρά Αυτού, όπως άλλοτε η Εύα από την πλευρά του Αδάμ, και αφαιρούμενη από την πλευρά αυτή κάποια δύναμη, για να αυξηθούν οι σε αυτή οικοδομηθέντες» ("Δογματική", Π. Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.9)

Δεν μου διαφεύγει ούτε ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος Λούκαρις, ο οποίος αναφερόμενος στην Ομολογία του στο ζήτημα των Μυστηρίων, τα αριθμεί σε δύο, στο Βάπτισμα και στη θεία Ευχαριστία. «Πιστεύουμε τα Ευαγγελικά μυστήρια στην Εκκλησία όπως ο Κύριος παρέδωσε στο Ευαγγέλιο, και εκείνα είναι δύο. Γιατί τόσα σ' εμάς παραδόθηκαν. Και Αυτός που νομοθέτησε, περισσότερα δεν παρέδωσε». Το ίδιο υποστηρίζει και στην επιστολή του προς τον Uttendogaert ("Κύριλλος Λούκαρις", Γ. Χατζηαντωνίου, σελ.41, 113). Η ομολογία του όμως αυτή ήταν και ο θάνατός του. Τον εξόντωσαν οι συνάδελφοί του. Δεν μπορείς, δυστυχώς, να ομολογήσεις την αλήθεια φορώντας τις Αραβο-περσικές κελεμπίες, που λέγονται ράσα. Κανείς λοιπόν δεν πρέπει να με αδικήσει που απέβαλα το εμπόδιο αυτό, τα ράσα, και τώρα ως Έλληνας πολίτης και ελεύθερος Ορθόδοξος υψώνω τη φωνή της διαμαρτύρησης και της ανάγκης της επιστροφής στις γνήσιες Ορθόδοξες και Αποστολικές ρίζες.

Μήπως οι ίδιοι "συνάδελφοι" δεν εξόντωσαν και τον Αρχιμανδρίτη Θεόφιλο Καΐρη, για τους ίδιους λόγους; Αυτόν μάλιστα τον έκαψαν για να μη μολύνει την ατμόσφαιρα των καπήλων της θρησκείας των "ειδικών ιερέων".

Ο αριθμός των Μυστηρίων είναι κωμικός

Ιστορικά και Βιβλικά εξεταζόμενος ο αριθμός των Μυστηρίων παρουσιάζει ενδιαφέρον αρκετά μεγάλο. Από τα αρχαία συγγράμματα και την ιστορία, πληροφορούμεθα, ότι κατά τον 2ο αιώνα μ.Χ. οι Χριστιανοί άρχισαν να ονομάζουν "Μυστήρια" κάθε θρησκευτική εκδήλωση ή Τελετή, ή κάθε δυσνόητο σημείο με συμβολικό χαρακτήρα. Πέρασαν δώδεκα ολόκληροι αιώνες και ο όρος "Μυστήριο" ωρίμασε στις συνειδήσεις και έλαβε μια αυθεντική θέση στην Εκκλησία, αν και χρησιμοποιείτο μέχρι τότε σε γενικότερη έννοια. Ύστερα όμως από την καλλιέργεια δώδεκα αιώνων κατέληξαν σε κάποιο αριθμό και θέσπισαν τα επτά Μυστήρια, τα εξής: **Βάπτισμα, Χρίσμα, Ευχαριστία, Μετάνοια, Ιεροσύνη, Γάμος και Ευχέλαιο.**

Αξίζει, όχι με γνώμες και συμπεράσματα δικά μου, αλλά από τα ιστορικά και δογματικά κείμενα της Ορθοδόξου θεολογίας, να αποδείξω, ότι όχι μόνο η Βίβλος δεν τα αναφέρει, αλλά και η αρχέγονη Εκκλησία δεν τα χρησιμοποίησε ποτέ. Τα αγνοούσε τελείως. Η Αποστολική Παράδοση δεν διέσωσε τέτοιους θεσμούς. Ας δούμε λοιπόν τα κείμενα, κατ' αρχή από τη Δογματική του Π. Τρεμπέλα:

«Ο αριθμός των Μυστηρίων, ούτε στην Καινή Διαθήκη, ούτε από τους Πατέρες ή κάποιου των παλαιοτέρων εκκλησιαστικών συγγραφέων καθορίζεται εξ αρχής ρητά... όλα από τον δωδέκατο και μετέπειτα αιώνα σε επτά

αναβιβασθέντα ειδικά μέσα της Χάριτος, να μαρτυρούνται ως Μυστήρια... έτσι και μεταξύ των Μυστηρίων συγκαταλέχθηκαν κατά καιρούς από τους διάφορους ιερούς συγγραφείς και οι μετέπειτα ονομαζόμενες μυστηριοειδείς τελετές, εξήρθησαν όμως στην πράξη της Εκκλησίας εξαρχής τα επτά Μυστήρια ως Θεοσύστατα».

Αρχικά ο Π. Τρεμπέλας χρησιμοποιεί το "εξαρχής" για να φανερώσει την πραγματική αλήθεια, ότι ο αριθμός των επτά Μυστηρίων δεν υπάρχει ούτε στην Καινή Διαθήκη, ούτε στους αρχαίους συγγραφείς. Αλλά προς το τέλος του ως άνω κειμένου χρησιμοποιεί πάλι το **"εξαρχής"**, για να φανερώσει ότι αρχικά στην πράξη της Εκκλησίας υπήρχαν τα επτά Μυστήρια. Αλήθεια, θα ήθελα να μας έλεγε ο κ. Τρεμπέλας, ποιο από τα δύο **"εξαρχής"** πιστεύει, το πρώτο ή το δεύτερο; Ή με τον έναν λοβό του εγκεφάλου πιστεύει το ένα, και με τον άλλο πιστεύει το άλλο; Δυστυχώς αυτός είναι ο τρόπος σκέψεως και ενεργείας εκείνων, που δεν βασίζονται αυστηρά και μόνο στα Βιβλικά και ιστορικά κείμενα.

Στη συνέχεια σημειώνει ο κ. Π. Τρεμπέλας:

«Εδώ κατά τον 13ο αιώνα, δόθηκε αφορμή για καθορισμό του αριθμού των Μυστηρίων... και δεν καθορίζεται μεν στην Καινή Διαθήκη ρητά, ότι επτά είναι οι θεοσύστατες αυτές τελετές, γιατί καμία αφορμή δεν δόθηκε προς αυτό, είναι όμως χαρακτηριστικό, ότι συγχρόνως δεν λέγεται, ότι δύο ή τρία ή και λιγότερα είναι τα Μυστήρια».

Ειλικρινά, λυπάμαι για τον κ. Τρεμπέλα, γιατί αυτό που γράφει είναι λέξεις κενές Βιβλικού, ιστορικού και λογικού περιεχομένου. Ώστε κ. Τρεμπέλα, σε χίλια τρακόσα ολόκληρα χρόνια δεν δόθηκε ποτέ αφορμή καθορισμού των Τελετών, που παρουσιάζουν τη σχέση και εξάρτηση του ανθρώπου από τον Θεό; Εάν δεν ήξερα τα προσόντα του κ. Τρεμπέλα, θα τον ρωτούσα, τι γράμματα γνωρίζει. Ας δούμε όμως, αν δόθηκε αφορμή καθορισμού των Μυστηρίων.

Όταν οι Απολογητές του Χριστιανισμού αντιμετώπισαν τις πιέσεις και τις εχθρικές διδασκαλίες των απίστων και των αιρετικών των πρώτων αιώνων, ήταν γι' αυτούς η μεγαλύτερη ευκαιρία και η καλλίτερη αφορμή να φανερώσουν και να εξάρουν τόσο το "Θεοσύστατο" των Μυστηρίων, όσο και τον αριθμό τους, εάν υπήρχαν. Μήπως δεν ήταν σοβαρότατη αφορμή η περίπτωση του Ειρηναίου και του Ιππολύτου, που ανέφερα προηγουμένως, να παρουσιάσουν τον "Θεόπεμπτο" αριθμό των επτά Μυστηρίων, αν υπήρχαν; Μήπως την ίδια περίπτωση δεν αντιμετώπισαν όλοι οι αγωνιστές της Χριστιανικής Διδασκαλίας τους πρώτους αιώνες; Και αν δεν δόθηκε αφορμή, τότε γιατί οι συγγραφείς μέχρι τον 3ο κυρίως αιώνα αναφέρουν και τονίζουν με ζωηρότερα χρώματα τις δύο Βιβλικές Τελετές – Μυστήρια, του Βαπτίσματος και της θείας Ευχαριστίας; Είναι φανερό λοιπόν ότι μέχρι τότε υπήρχε απόλυτη η συμφωνία των Εκκλησιών στον αριθμό δύο, των Τελετών Βαπτίσματος και θείας Ευχαριστίας.

Αβίαστα έρχεται το συμπέρασμα ότι πράγματι υπήρξε αφορμή, αλλά δεν αναφέρουν τα "Επτά Μυστήρια", γιατί δεν τα ήξεραν, εφόσον δεν υπήρχε ο θεσμός αυτός. Ποιος, λογικά σκεπτόμενος, μπορεί να δεχτεί ότι μέσα σε χίλια τρακόσα χρόνια δεν δόθηκε αφορμή καθορισμού του πολιτεύματος της Εκκλησίας; Η πίεση που δοκίμαζε η Εκκλησία στους πρώτους αιώνες από πρόσωπα και πράγματα, από άπιστους και αιρετικούς, επέβαλε την απόλυτη ανάγκη να διατυπωθεί σε λεπτομέρειες ο θεσμός των Μυστηρίων. Δόθηκε λοιπόν πολλές φορές και με πολλούς τρόπους η αφορμή, αλλά δεν χρησιμοποιήθηκε, γιατί τότε δεν υπήρχαν Μυστήρια.

Δεν αμφιβάλλω ότι αν με τους σημερινούς αρχιερείς αντιμετωπίζονταν η

εποχή εκείνη, πράγματι δεν θα δινόταν αφορμή, γιατί είναι χρυσοφόροι και όχι Χριστοφόροι· είναι κουδουνάτοι, όχι πνευματοφόροι· είναι αδιάφοροι για το ποίμνιό τους και ενδιαφερόμενοι μόνο για τα μεγαλεία τους. Είναι μεγάλοι στη μικρότητά τους και μικροί στο μεγαλείο τους.

Επίσης, ο κ. Τρεμπέλας, δεν υποστηρίζει τη Βιβλική και ιστορική αλήθεια, σημειώνοντας, «ότι συγχρόνως δεν λέγεται, ότι δύο ή τρία ή και λιγότερα ή και περισσότερα των επτά είναι τα Μυστήρια». Εδώ συλλαμβάνεται στα λόγια του. Και είναι πολύ λυπηρό να συλλαμβάνουν οι κοινοί άνθρωποι σε φάσεις και αντιφάσεις, τις αυθεντίες, τους ανθρώπους που λέγονται "Πανεπιστημιακοί Διδάσκαλοι". Τη Βιβλική αλήθεια που υποστήριξαν οι πρώτοι Απολογητές ότι δύο υπήρξαν τα Μυστήρια, την πιστοποιεί ο ίδιος σε άλλο σημείο της Δογματικής του. Ας δούμε τα λόγια του: «...κάνοντας λόγο οι αρχαιότεροι όπως οι Αποστολικοί Πατέρες και οι Απολογητές, περί των δύο κυρίως Μυστηρίων που εισάγουν τον πιστό στην Εκκλησία και ενσωματώνουν αυτόν στον Χριστό, δηλαδή, περί του Βαπτίσματος και της θείας Ευχαριστίας» ("Δογματική", Π. Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.58-59).

Σε συνέχεια και καθώς περνούσαν τα χρόνια, άρχισαν να εισχωρούν τα ανθρώπινα στοιχεία στο πολίτευμα της Εκκλησίας. Έτσι έχουμε τον 4ο αιώνα, τον Κύριλλο Ιεροσολύμων, τον Θεόδωρο Μοψουεστίας, τον Αμβρόσιο, τον Κυπριανό, τον Αυγουστίνο, να αναφέρουν για τις Βιβλικές και μη, Τελετές του Βαπτίσματος, του Χρίσματος, της θείας Ευχαριστίας, της Μετανοίας και της Χειροτονίας. Όμως, σε καμιά μορφή και θέση δεν τις παρουσιάζουν ως "Μέσα της Χάριτος", ούτε καθορίζουν ορισμένο αριθμό, ότι είναι επτά.

Διαπρεπείς εκπρόσωποι της περίφημης Σχολής της Αντιοχείας υπήρξαν ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο Θεοδώρητος ο Κύπρου, ο Διόδωρος ο Ταρσού και ο Θεόδωρος Μοψουεστίας. Αν λοιπόν τα Μυστήρια είχαν Αποστολική την προέλευση ως "Μέσα της Χάριτος", οι διαπρεπείς αυτοί δάσκαλοι δεν θα έβλεπαν την ανάγκη να τα φέρουν στις Κατηχήσεις τους, και τον ορισμένο αριθμό τους; Ασφαλώς, ναι! Δεν δίδαξαν όμως μια τέτοια διδασκαλία. Για την ενσωμάτωση κάθε ανθρώπου στο Σώμα της Εκκλησίας, ήταν αναγκαίοι οι όροι της σωτηρίας, η πίστη και η μετάνοια, και ακολουθούσαν κατόπιν οι Βιβλικές Τελετές του Βαπτίσματος και της θείας Ευχαριστίας. Επειδή τότε άρχισε να εισχωρεί και το Χρίσμα από Ιουδαϊκή επίδραση, το αναφέρουν μεν ορισμένοι από τους ως άνω διδασκάλους, αλλά όχι ως "Μυστήριο".

Παρά το γεγονός όμως ότι ορισμένοι από τους επίσημους δασκάλους της αρχαίας Εκκλησίας αναφέρουν το Χρίσμα έστω ως Τελετή, αυτό δεν σημαίνει ότι η πληροφορία αυτή είναι Θεόπνευστη. Υπήρξαν μεν επίσημοι δάσκαλοι της Εκκλησίας, αλλά δεν έπαψαν να είναι άνθρωποι υποκείμενοι σε πτώσεις και σε σφάλματα. Στο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ", και στις σελίδες 15-17, παραθέτω αρκετές από τις ανθρώπινες αδυναμίες που χαρακτήριζαν τους μεγάλους δασκάλους της Εκκλησίας. Είναι απόλυτα βέβαιο όμως ότι οι άνθρωποι αυτοί σέβονταν κάθε Βιβλική πληροφορία και εκδήλωση, αναφορικά με τις Τελετές που σημειώνονται στο Λόγο του Θεού. Για το λόγο αυτό γράφει χαρακτηριστικά ο Αυγουστίνος τα εξής: «Και τι άλλο παρά οι κανονικές Γραφές συνιστούνται».

Στο θέμα αυτό, των Μυστηρίων ως "Μέσων της Χάριτος", δεν θα παραβλέψω τα ιστορικά κείμενα τα οποία μιλούν και υπεύθυνα δηλώνουν την αλήθεια. Πριν προχωρήσω στα ιστορικά κείμενα, θα αναφέρω εδώ λίγα από όσα σημειώνει ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Β. Στεφανίδης, στο βιβλίο του "Εκκλησιαστική Ιστορία", σελ.425.

Αναφερόμενος στην δωδέκατη εκατονταετηρίδα γράφει τα εξής: «Κατά την εποχή εκείνη, υπήρχε ακόμα αστάθεια περί της έννοιας και του αριθμού των Μυστηρίων. Ο Ιωάννης Δαμασκηνός εκ της προηγουμένης περιόδου (8ης εκατονταετηρίδας), αναφέρει κυρίως δύο, το Βάπτισμα και τη θεία Ευχαριστία *(σ.σ. Εκεί που αναφέρει και το Χρίσμα, δεν το αναφέρει ως Μυστήριο, όπως τα δύο)*. Ο Νικόλαος ο Καβάσιλας (1350) αναφέρει τρία, τα δύο αναφερθέντα και το Χρίσμα, το συμπλήρωμα του Βαπτίσματος. Ο Θεόδωρος ο Στουδίτης, επίσης από την προηγούμενη περίοδο της 9ης εκατονταετηρίδας (829), ακολουθώντας τα συγγράμματα του Διονυσίου του Αρεοπαγίτου, γραμμένα στα τέλη της 5ης εκατονταετηρίδας, αναφέρει έξι, τα τρία αναφερθέντα, και με αυτά την μοναχική τελείωση (Μοναχικό βίο) και την ευχή των κεκοιμημένων, δηλαδή, τα μνημόσυνα (επιστολή 2, 16)· ο μοναχός Ιώβ ο Ιασίτης (1270) αναφέρει οκτώ, τα γνωστά σ' εμάς επτά Μυστήρια και τη Μοναχική τελείωση… ο Συμεών ο Θεσσαλονίκης (1429) αναφέρει τα επτά Μυστήρια, τα οποία έχομε σήμερα».

Η αστάθεια όμως αυτή και το ανεβοκατέβασμα του αριθμού των Μυστηρίων δικαίως θέτει την απορία στον αναγνώστη: Μήπως και τα "Μυστήρια" είναι δολάρια και ανεβοκατεβαίνουν; Υπάρχει δυστυχώς, κωμικότητα στην υπόθεση!

Στο θέμα αυτό του αριθμού των "Μυστηρίων", ο επίσης Πανεπιστημιακός δάσκαλος Χ. Ανδρούτσος γράφει τα εξής: «Και χωρία μεν που να μαρτυρούν περί της εβδομάδος των Μυστηρίων δεν υπάρχουν στη Γραφή… αλλά και η Παράδοση δεν αναφέρει τον αριθμό των Μυστηρίων, μόλις δε κατά τον 13ο αιώνα αναφέρεται ο ορισμένος αριθμός αυτών μνημονευόμενος από εμάς από κάποιον Μοναχό Ιώβ, αντί της Μετανοίας, συναριθμούντος τη Μοναχική Τάξη, και από τον Μιχαήλ Παλαιολόγο που υπέβαλε στη Σύνοδο της Λυών, το 1274, ομολογία που αριθμούσαν σε επτά τα Μυστήρια»

Ομοίως δε και από τους Δυτικούς ο αριθμός επτά των Μυστηρίων μνημονεύεται πρώτα από τον Αλέξανδρο τον Γ' και τον Πέτρο του Λομβαρδού… στην Παράδοση λείπει ο ορισμένος αριθμός των Μυστηρίων» ("Δογματική" Χ. Ανδρούτσου, σελ. 314-315).

Επιστολή 8η

Περί Μυστηρίων και Τελετών

ΘΕΜΑ: Ο παραλληλισμός των Μυστηρίων ανατρέπει την αναγέννηση

Αγαπητέ αδελφέ,

Από την εποχή, που το "ειδικό ιερατείο" ακολούθησε την αντι-Βιβλική θέση στην οποία βρίσκεται και σήμερα, έχει μεν επιδείξει πολλά έργα, αλλά αντι-Βιβλικά και αυτά. Στην ιστορία σημειώνονται οι πιο σκοτεινές σελίδες του σκοτεινού έργου των "αντιπροσώπων"... του Ιησού.

Εάν συγκρίνουμε την πολιτική ιστορία με την Εκκλησιαστική, βλέπουμε ότι οι "ειδικοί ιερείς" της Δύσης και της Ανατολής υπερέχουν σε πολλούς τομείς, από τους Πολιτικούς, στα έργα του σκότους. Όταν λάβουμε υπόψη μας μόνο την εγκληματικό οργάνωση της Ιεράς Εξέτασης και τις Σταυροφορίες των ιερέων της Ρωμαϊκής Εκκλησίας και την καταδίκη στους πιο επίσημους Πατέρες της Εκκλησίας της Ανατολής από τους συναδέλφους τους, οδηγούμεθα στο ασφαλές συμπέρασμα, ότι πρόκειται για ανθρώπους που συνεταιρίστηκαν με τον διάβολο, σε ό,τι αφορά το θέλημα και τα σχέδια του Θεού. Αυτός ήταν ο λόγος που ο Γρηγόριος ο Θεολόγος ήρθε στην ανάγκη να συστήσει στους ανθρώπους να αποφεύγουν κάθε σχέση και επαφή με τους "επισκόπους". Έτσι εφαρμόζουν εκείνο που με κάθε θυσία θα έπρεπε να αποφεύγουν: *«ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα – Από το ίδιο στόμα εξέρχεται ευλογία και κατάρα»* (Ιακ. 3:10).

Από τους ανθρώπους λοιπόν αυτούς, είναι δυνατόν να γίνει κάτι, που να είναι για τη δόξα του Θεού και το καλό τού κοινού; Ακούστε λοιπόν, αγαπητοί μου, τα λόγια του προφήτη: *«ἀνέστησα σύντριμμα, ἀλγηρὰ ἡ πληγή σου – έφερα σε σένα καταστροφή, οδυνηρή είναι η πληγή σου»* (Ιερ.37:12).

Η μόλυνση έχει προχωρήσει. Ο χειρούργος πρέπει να θέσει πιο βαθιά το νυστέρι του. Πώς θα αντιμετωπιστεί αυτή η τραγελαφική κατάσταση των "ειδικών ιερέων;" Μέχρι σήμερα έδωσαν πολλές φορές δείγματα γραφής και απέδειξαν ότι είναι κακογράφοι. Με τα καμώματά τους και τα τερτίπια τους, αντί να γίνουν ευλογία, "έγιναν ψύλλοι στη γούνα του Παντοδύναμου".

Είναι ευτύχημα ότι υπάρχει κάποιο άλλο έργο, άξιο του ονόματος Εκείνου που το έκανε, το έργο του Θεανθρώπου και Λυτρωτή. Το έργο αυτό ανορθώνει και αναστηλώνει τον άνθρωπο, καθαρίζει και δικαιώνει τον αμαρτωλό. Γι' αυτό το έργο η "Γραφή της Αλήθειας", λέει: *«οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε – του Οποίου τους μώλωπες γιατρευτήκατε»* (Α' Πέτρ.2:24). Με το έργο αυτό δοξάστηκε ο Θεός και ικανοποιήθηκε η θεία Δικαιοσύνη. Αυτό σημαίνει ότι για τον αμαρτωλό που θα τηρήσει τους όρους της σωτηρίας, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο Θεός τού έχει χορηγήσει τη Χάρη Του.

Η θυσία του θείου Λυτρωτή είναι επαρκής κατά θείο τρόπο. «Ο Θεός δεν ζητά τίποτε περισσότερο και δεν μπορεί να δεχτεί τίποτε λιγότερο. Όταν προσθέτει κανείς σε αυτό οτιδήποτε, ατιμάζει εκείνο, για το οποίο ο Θεός διακήρυξε, ότι ευαρεστήθηκε σε αυτό και μέσω του οποίου δοξάστηκε απείρως». Η θυσία λοιπόν αυτή είναι το θεμέλιο και ο ασφαλής τρόπος με τον οποίο σχετίζεται ο Θεός με τους ανθρώπους. Δεχόμενος κάθε αμαρτωλός τη θυσία του Ιησού, με τον θετικό αυτό τρόπο, είναι βέβαιος ότι σχετίζεται α-

πόλυτα με τον Θεό, όπως το παιδί με τον φυσικό του πατέρα. Έτσι ο αμαρτωλός γίνεται η κατοικία του Θεού "εν Χάριτι", γιατί ο Θεός βρίσκεται πάντα εκεί που υπάρχουν τα θεμέλια των σχέσεών Του. Εφόσον λοιπόν πραγματοποιήθηκε το έργο αυτό, πια θέση μπορούν να έχουν άλλοι και αλλότριοι ως "Μέσα της Χάριτος;" Καμία απολύτως, καμία.

Σκοτεινά νέφη

Εκείνοι που ανέκαθεν καπηλεύονται τη θρησκεία έμειναν αχαλίνωτοι. Έτρεξαν, προσπάθησαν, αγωνίστηκαν και πάλεψαν "να βοηθήσουν" το τέλειο έργο της ευαρέσκειας του Παντοδύναμου και Πάνσοφου Θεού. Δημιούργησαν συνθήκες και καταστάσεις, τελετές και πομπώδεις πράξεις, αλλά εκείνο που πέτυχαν δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μόνο σκόνη, σκοτεινά νέφη και ο αποκλεισμός του Θεού από τα θεμέλια των σχέσεών Του. Αυτά τα νέφη της σκόνης και του ζόφου εξακολουθητικά σηκώνονται γύρω από τον άνθρωπο, με τα Μυστήρια και τις εξω-Βιβλικές Τελετές. Η σκόνη αυτή και τα σκοτεινά νέφη εμποδίζουν τον άνθρωπο να αντικρύσει τα αποτελέσματα των ευλογιών του Θεού και τη σωτηρία του Εσταυρωμένου.

Μεγάλες ζυμώσεις έγιναν, πολλοί τα μυαλά τους πίεσαν και αρκετά ψευδή συγγράμματα έγραφαν, αυτοί που καπηλεύονται τον Θεό και δεν φοβούνται τον Ύψιστο, προκειμένου να πετύχουν το σκοπό τους και να θέσουν σε εφαρμογή τα σχέδιά τους. Έτσι αποδείχτηκαν οι "ειδικοί ιερείς" και Σια, ειδικοί στη νοθεία, αλλά ανειδίκευτοι στην αλήθεια. Εφόσον θεσπίστηκε από τους ίδιους η "ειδική ιεροσύνη", ήταν φυσικό, ότι έπρεπε να υπάρξουν και "ειδικά μέσα", με τα οποία θα θεμελίωναν την "ειδικότητά" τους αυτή.

Τα νέφη όμως της σκόνης και του σκοταδιού, που καλύπτουν τον Ήλιο των ευλογιών του Θεού, δεν τα ανέχονται εκείνοι που έχουν καλά τα μάτια και οξεία την όραση. Με την Πνοή του Πνεύματος του Παντοδύναμου διαλύουν τα σκοτεινά αυτά νέφη και με τη διαυγή τους όραση διακρίνουν την καθαρή από τη μολυσμένη ατμόσφαιρα.

Παρά το γεγονός ότι και ο Φ. Βαφείδης διαστρεβλώνει και αποσιωπά σε πολλά σημεία την ιστορική Χριστιανική αλήθεια, δεν μπόρεσε να αποφύγει το ιστορικό σημείο της έννοιας και του αριθμού των Μυστηρίων, και γράφει για την εποχή που αναφέραμε προηγουμένως, εκείνη που σημειώνουν άλλοι ιστορικοί και Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, τα εξής: «Ούτε η άγνοια, ούτε ο αριθμός των Μυστηρίων είναι ακόμα καθορισμένος την αποχή αυτή» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Φ. Βαφείδη, τόμος 1ος, σελ.318).

Στην προσπάθειά τους οι καπηλευόμενοι τη θρησκεία, έθεσαν σαν Μυστήρια και τα ειδωλολατρικά έθιμα των Μνημοσύνων, καθώς και την Τάξη των Μοναχών. Δεν τους ήταν αρκετό ότι δημιούργησαν κάθε ανώμαλο στοιχείο στο ουράνιο πολίτευμα της Εκκλησίας, αλλά ήθελαν, οι σκοταδιστές, να μυστηριοποιήσουν και την ειδωλολατρική τους Τάξη. Για το σκοπό αυτό έγραψαν και τα ψευδή συγγράμματα, με τα οποία νόμιζαν ότι θα εξαπατούσαν και αυτούς που έχουν οξεία την όραση.

Το γεγονός λοιπόν ότι είχαν θέσει μεταξύ των "Μέσων της Χάριτος" τα ειδωλολατρικά έθιμα που ανέφερα προηγουμένως, των Μνημοσύνων και της Τάξης των Μοναχών, φανερώνει κατά τρόπο αναντίρρητο ότι δεν ενεργούσαν με το Πνεύμα του Αληθινού Θεού, αλλά με την επήρεια του διαβόλου. Το πιο τρομερό είναι ότι στη μυστηριοποίηση αυτή στα ειδωλολατρικά έθιμα, την παρουσίασαν εκείνοι που υπέδειξαν τον αριθμό "επτά", των Μυστηρίων, και από αυτούς κατόπιν τα πήραν οι Εκκλησίες, Ανατολική και Ρωμαιοκαθολική. Πώς συμβαίνει όμως, ώστε εκείνοι, που θέσπισαν τον "θεό-

πεμπτο" δήθεν αριθμό των επτά Μυστηρίων, να δεχτούν ένα μόνο μέρος της μαρτυρίας των μυστηριοποιητών, και να μην την δεχτούν εξολοκλήρου; Αφού στην Αγία Γραφή, στην Ιερά Παράδοση και στην ιστορία δεν αναφέρονται, με ποια λογική έκριναν από τις μαρτυρίες αυτών των μυστηριοπλαστών, ότι τα σημερινά "επτά Μυστήρια" είναι έγκυρα και τα άλλα, των Μνημοσύνων και της Τάξης των Καλογήρων, είναι άκυρα; Πάντως έκριναν ότι τα δύο "Μυστήρια" είναι ψεύτικα. Όταν όμως ένας μάρτυρας αποδειχθεί, έστω και σε ένα σημείο, ότι λέει ψέματα, δεν γίνεται πιστευτή και η υπόλοιπη μαρτυρία του και χαρακτηρίζεται σαν ψευδομάρτυρας. Η ειλικρίνεια άλλωστε ενός μάρτυρα κρίνεται και από τα πιο ασήμαντα γεγονότα της κατάθεσής του, τα οποία ή συμφωνούν και υποστηρίζουν της ειλικρίνειά του ή διαφωνούν και στιγματίζουν ως ψεύτικη την κατάθεσή του. Το γεγονός λοιπόν ότι οι μυστηριοπλάστες αυτοί αποδείχτηκαν από τις Εκκλησίες σε δύο σημεία ψεύτες, είναι χωρίς καμιά αμφιβολία, ψευδομάρτυρες. Αυτό σημαίνει ότι οι Εκκλησίες Ανατολική Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική, στηρίχτηκαν σε ψευδομαρτυρία προκειμένου να θεσπίσουν τον αριθμό των Μυστηρίων και να τα θέσουν ως "Μέσα Χάριτος".

Για τον θείο Λυτρωτή δεν χρειάστηκε πολύς χρόνος να βρουν οι άλλοι "ειδικοί ιερείς" ψευδομαρτυρία για να Τον καταδικάσουν, προκειμένου να φυλάξουν και εκείνοι τους δικούς τους θεσμούς. Για τα "Μυστήρια" όμως χρειάστηκαν χίλια τρακόσα περίπου χρόνια! Ω, της αφελείας, αφέλεια!

Ύστερα λοιπόν από πολλές ζυμώσεις, τις πιέσεις των καταστάσεων και με βάση τα ψευδή συγγράμματα Αμβροσίου, Διονυσίου Αρεοπαγίτη κλπ, κατόρθωσαν οι κάπηλοι της Ορθοδοξίας να θεσπίσουν και αυτοκρατορικά να δογματίσουν οριστικά πλέον από το 1360 μέχρι το 1435 τα σημερινά Μυστήρια "ως Μέσα τις Χάριτος". Η διακήρυξη αυτή έγινε από τον Μανουήλ Καλέκα το 1360, από τον Συμεών Θεσσαλονίκης το 1429, από τον Ιωσήφ Βριένιο το 1435 «και από αυτούς που μετείχαν της Συνόδου στη Φλωρεντία».

Παιδαριώδης παραλληλισμός των Μυστηρίων

Όλη αυτή η προσπάθεια είχε βλάσφημο και πολύ επιζήμιο αποτέλεσμα. Εγκατέλειψαν οι "ειδικοί" στην παραδρομή, το μεγάλο και απαραίτητο θέμα της αναγέννησης εξαιτίας των Μυστηρίων, και με κάποιο παιδαριώδη παραλληλισμό προσάρμοσαν τον αριθμό τους με τις πνευματικές ανάγκες των ατόμων. Αυτό ήταν το αποκορύφωμα της σατανικής ενέργειας την οποία πέτυχε αυτός που πάντα αντιπράττει, ο διάβολος, στο θέλημα και τα σχέδια του Θεού. Ο Ρωμαίος Καλόγερος, Θωμά ο Ακινάτης ή Ακουΐνος, ήταν ο εφευρέτης (1226-1274). Τότε, δηλαδή, που γίνονταν όλες οι ζυμώσεις για τον θεϊσμό των Μυστηρίων και όλες οι άλλες προσπάθειες που ήταν έξω από το σχέδιο του Πάνσοφου Θεού. Ο παραλληλισμός αυτός των Μυστηρίων προς τις πνευματικές ανάγκες των ατόμων, έχει ως εξής:

1) Για την αναγέννηση του ανθρώπου που πραγματοποιείται μόνο με το Πνεύμα το Άγιο, έθεσαν το Μυστήριο του Βαπτίσματος, ενώ τούτο γίνεται μόνο ως αισθητό σημείο της ταφής του παλαιού ανθρώπου και ως επισφράγισμα και επερώτημα της πίστεως, και μάλιστα σε ώριμη ηλικία (*«πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος... ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται – Πορευτείτε και μαθητέψτε όλα τα έθνη, βαφτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατέρα και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος... Όποιος πιστέψει και βαφτιστεί θα σωθεί»* Μτ.28:19 Μκ.16:16).

2) Για την πνευματική ανάπτυξη έθεσαν με τρόπο εντελώς μαγικό το Μυστήριο του Χρίσματος. Ο άνθρωπος όμως αναπτύσσεται πνευματικά με τη μελέτη του θείου Λόγου, με την τακτική αυτοσχέδια προσευχή και με την επικοινωνία του με τον Θεό, μέσω του Ιησού Χριστού ως μοναδικού μεσίτη.

3) Για την πνευματική τροφή έθεσαν μεν το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας, αλλά δεν πληροφόρησαν τον άνθρωπο για την επιτακτική ανάγκη του Λόγου του Θεού, από τον οποίο πράγματι τρέφεται, αναπτύσσεται και ζωογονείται, και από τον οποίο πληροφορείται περί του σκοπού και της σημασίας της θείας Ευχαριστίας – "Το Δείπνο του Κυρίου".

4) Για την Εξομολόγηση που πρέπει να γίνεται απευθείας προς το Θεό, άλλαξαν τη θεϊκή εντολή και τη θεμελίωσαν στους εαυτούς τους, και τούτο γιατί ο θεσμός αυτός τους έδωσε "ειδική Εξουσία".

5) Για τις σωματικές δυνάμεις έθεσαν με τρόπο επίσης μαγικό, το Μυστήριο του Ευχελαίου. Την πληροφορία την πήραν από της Επιστολή του απ. Ιακώβου· *«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος – Ασθενεί κανείς μεταξύ σας; Ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και ας προσευχηθούν πάνω του, αφού αλείψουν αυτόν με λάδι στο όνομα του Κυρίου. Και η προσευχή της πίστης θα σώσει τον αποκαμωμένο ασθενή και θα εγείρει αυτόν ο Κύριος»* (Ιακ.5:14-15). Αλλά ο ιερός συγγραφέας Ιάκωβος δεν κάνει καθόλου λόγο περί Μυστηρίου. Απλά σημειώνει, ότι μαζί με την προσευχή να επαλείφεται ο άρρωστος και με το λάδι, γιατί την εποχή εκείνη τα φάρμακα της λαϊκής ιατρικής, ήταν το λάδι και το κρασί. Δεδομένου ότι τα φάρμακα είναι στην Πρόνοια του Θεού για την εξυπηρέτηση του ανθρώπου, δεν πρέπει να τα παραβλέπουμε. Πνευματικές όμως δυνάμεις αποκτά ο άνθρωπος με τη λειτουργία του Πνεύματος του Αγίου, που του δίνει ένα νέο ρεύμα ζωής.

6) Για τον εξαγιασμό των μελών τη Εκκλησίας, τοποθέτησαν το Μυστήριο της "ειδικής ιεροσύνης", με τους "ειδικούς ιερείς", **ενώ κατά τη χειροτονία δεν χειροτονούνται ιερείς,** αλλά πρεσβύτεροι. Δηλαδή, καταγέλαστη πράξη και ανόητος ισχυρισμός. Η Αγία Γραφή ανατρέπει τον ισχυρισμό αυτό και πληροφορεί τους ανθρώπους, ότι όλοι οι αναγεννημένοι Χριστιανοί είναι "ιερείς και βασιλείς" ενώπιον του Θεού. Το θέμα αυτό ανέλυσα με λεπτομέρειες στο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ".

7) Για τον πολλαπλασιασμό του ανθρωπίνου γένους, μυστηριοποίησαν την Τελετή του γάμου. Πρόκειται όμως περί παρεξηγήσεως στον παραλληλισμό που κάνει ο Παύλος μεταξύ γάμου και της μυστηριώδους ενώσεως του Χριστού με την Εκκλησία· *«τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – Το μυστήριο τούτο είναι μεγάλο· εγώ λοιπόν το λέω για τον Χριστό και για την Εκκλησία»* (Εφεσ.5:32).

Ο παραλληλισμός λοιπόν αυτός των Μυστηρίων με τις πνευματικές ανάγκες δεν είναι σωστός. Δεν είναι στα μέτρα της Αγίας Γραφής ή της Ιεράς Παράδοσης. Όλα αυτά πραγματοποιούνται μόνο με την αναγέννηση, η οποία μετατρέπει και μεταβάλλει ριζικά και ολοκληρωτικά τον άνθρωπο, τον οποίο κάνει *«καινὴ κτίσις – καινούργια κτίση»* (Β' Κορ.5:17) με νέα καρδιά, νέο πνεύμα και νέα ζωή.

Η εξεταστική δύναμη του Λόγου δείχνει ότι ο παραλληλισμός του Παπικού Καλόγερου Ακουΐνου, είναι ανατρεπτικός στο σχέδιο του Θεού και βλάσφημος στη λειτουργία του Πνεύματος που πραγματοποιεί την αναγέννηση.

Πάντως διχάζονται οι γνώμες των Ορθοδόξων θεολόγων, αναφορικά με τον παραλληλισμό αυτό. Πλην όμως τον χρησιμοποιούν κατάλληλα και παράλληλα. Η χρησιμοποίηση του παραλληλισμού αυτού παρουσιάζει τα Μυστήρια ότι δεν διαφέρουν από "τον θεό του Ινδικού Ολύμπου Αβαλοκιτσεβάρα¨, με τα πολυάριθμα κεφάλια και χέρια, που αντιστοιχούν στην απονομή των διαφόρων αρετών, που μορφοποιεί τον Βούδα Σακαμούνι».

Ο τρόπος με τον οποίο οι διάφοροι τοποθέτησαν τα Μυστήρια μέσα στους αιώνες, μοιάζει με αγράμματο και αμφιρρέποντα μαθητή, που για να εξαπατήσει το δάσκαλό του τονίζει κάθε επίρρημα με περισπωμένη και οξεία, λόγω αβεβαιότητας του τόνου που θέλει το επίρρημα.

Παράλογη δικαιολογία "τα Μυστήρια εν σπέρματι"

Στην έρευνά τους οι δημιουργοί και υποστηρικτές των Μυστηρίων ανακάλυψαν "την αρχή του παντός". Είπαν και υποστήριξαν τότε, αλλά και οι σημερινοί υποστηρικτές διαφημίζουν, ότι τα Μυστήρια βρίσκονται "εν σπέρματι" στο Ευαγγέλιο, ή τέλος πάντων εκεί ανευρίσκονται οι κεντρικοί πυρήνες. Με βάση αυτούς τους πυρήνες, υποστηρίζουν ότι, οι Μαθητές του Κυρίου διαμόρφωσαν τα Μυστήρια. Ίσως, μάλιστα, στην ανακάλυψή τους αυτή να επανέλαβαν και τα λόγια του Αρχιμήδη: **«Δος μοι πα στω και ταν γαν κινάσω».** Αυτή είναι μια παράλογη δικαιολογία και βλάσφημη υποστήριξη. Είναι ένα χονδροειδέστατο ψέμα και ένα τερατώδες κατασκεύασμα. Και το πιο λυπηρό είναι, ότι η παράλογη αυτή διδασκαλία των Μυστηρίων διδάσκεται από τους Πανεπιστημιακούς δασκάλους στα κούφια κεφάλια των φοιτητών, που χωρίς να έχουν ιδέα της Αγίας Γραφής, περιμένουν από αυτούς να ακούσουν και μηχανικά κάτι να μάθουν, για να πάρουν το Πτωχείο τους, με το οποίο κατόπιν θα εμπορευτούν και εκείνοι την ιερή επιστήμη της θεολογίας.

Βιβλικά και ιστορικά, στα μέτρα της Ιεράς Παράδοσης και της επιστήμης αποδεικνύω πάντοτε, ότι η Αποστολική και η αμέσως Μεταποστολική Εκκλησία, όχι μόνο δεν χρησιμοποίησε ποτέ, αλλά ούτε και γνώριζε τα σημερινά Μυστήρια. Με ποια λογική λοιπόν υποστηρίζεται ότι η διαμόρφωση των Μυστηρίων έγινε από τους Μαθητές του Κυρίου; Ποιος από τους Πανεπιστημιακούς δασκάλους μπορεί να μας πει, ότι αφού τα Μυστήρια διαμορφώθηκαν από τους Μαθητές του Χριστού, πότε τα χρησιμοποίησαν; Σε ποιο βιβλίο αναφέρονται; Από ποιους Αποστολικούς Πατέρες υποστηρίχθηκαν και από ποια Ιερά Παράδοση μαρτυρούνται; Εάν τολμήσετε να ανοίξετε το στόμα σας θα διαψεύσετε τον εαυτό σας, γιατί, να τα λόγια σας: «Δεν υπάρχει ρητή και άμεση μαρτυρία στη Γραφή». «Από καμία Γραφική ή Ιστορική Μαρτυρία δεν βεβαιώνονται».

Αν δε τα Μυστήρια βρίσκονται "εν σπέρματι" και οι Χριστιανοί επίσης, και η καθόλου Δράση τής τότε Εκκλησίας, θα ήταν "εν σπέρματι". Όταν όμως κάτι βρίσκεται σε σπερματοειδή κατάσταση, δεν διαθέτει τις δυνατότητες για να παρουσιάσει δράση. Αλλά πώς θα εξηγήσουμε την απέραντη ζωτικότητα της Εκκλησίας εκείνης, για την οποία σημειώνει η Γραφή, ότι από την πρώτη ημέρα της σύστασής της *«πολλά τέρατα καὶ σημεῖα ἐγίνετο; – πολλά τέρατα και σημεία γίνονταν;»* (Πραξ.2:43). Άρα, είναι παράλογος ο τρόπος που χρησιμοποιούν για να δικαιολογήσουν τα Μυστήρια.

Για να στηρίξουν οι Μυστηριοπλάστες τον ισχυρισμό τους, έλαβαν υπόψη τους τις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες ο Κύριος μιλά για το αδιάλυτο του γάμου, για την πειθαρχική Εξουσία στους Μαθητές Του, και για τη χρήση του ελαίου, με την προσευχή των Πρε-

σβυτέρων, το οποίο αναφέρει ο απ. Ιάκωβος, ως φάρμακο της εποχής εκείνης (*«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ – Ασθενεί κανείς μεταξύ σας; Ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και ας προσευχηθούν πάνω του, αφού αλείψουν αυτόν με λάδι στο όνομα του Κυρίου. Και η προσευχή της πίστης θα σώσει τον αποκαμωμένο ασθενή και θα εγείρει αυτόν ο Κύριος. Κι αν έχει κάνει αμαρτίες, θα αφεθούν σ' αυτόν»* Ιακ. 5:14-15). Αυτά, όπως εξηγώ στη θέση του κάθε σημείου, δεν τους προσφέρουν καλές βάσεις.

Ο όρος "Μυστήριο"

Στην πολυετή προσπάθεια της επικράτησης των Μυστηρίων, χρησιμοποίησαν το σχετικό ρήμα **"μύω"**, για να δώσουν τον όρο "Μυστήριο", που σημαίνει κλείνω τα μάτια και τα χείλη. Με αυτό θέλουν να παρουσιάσουν τον όρο "Μυστήριο", ότι σημαίνει "κάθε μυστικό και αποκεκρυμμένο, το ακατάληπτο και ανέκφραστο". Δηλαδή, πρέπει να κλείσεις τα μάτια σου και το στόμα σου, και να δεχτείς ανεξέταστα και αδιαμαρτύρητα εκείνα, που ο Μυστηριοπομπός παπάς έλαβα από τους Μυστηριοπλάστες και Μυστηριοκατασκευαστές και τα οποία θέλει με τρόπο μαγικό να σου προσφέρει. Σε τι διαφέρουν λοιπόν τα Μυστήρια από εκείνα των ειδωλολατρών; Είναι, συνεπώς, ή όχι έμπνευση ειδωλολατρική, ο θεσμός των Μυστηρίων;

Έτσι πέτυχαν οι Μυστηριοκατασκευαστές ένα αφάνταστα επιζήμιο έργο. Κλείνουν τα όργανα μάτια και χείλη, με τα οποία ο άνθρωπος επικοινωνεί με τον Θεό. Με τα μάτια ατενίζει προς τον ουρανό και με τα χείλη του μιλά στον Θεό και Πατέρα του. Τέλος, με τα χείλη του ψάλλει *«θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστι καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ – θυσία αινέσεως διαπαντός στον Θεό, δηλαδή τον καρπό των χειλιών μας που ομολογούν το όνομά Του»* (Εβρ.13:15).

Είναι αλήθεια, ότι στην Αγία Γραφή, η λέξη "Μυστήριο" αναφέρεται πολλές φορές. Αλλά στην Παλαιά Διαθήκη έχει την έννοια κάποιας διήγησης, όπως το όνειρο του Ναβουχοδονόσορα (δες Δανιήλ 2:18, 27, 30). Στην Καινή Διαθήκη έχει τις εξής έννοιες:

1) **Ρωμαίους 14:24** *«κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου – σύμφωνα με την αποκάλυψη του μυστηρίου για το οποίο είχε τηρηθεί σιγή από χρόνους αιώνιους»*. Του κηρύγματος του Ιησού Χριστού, με το οποίο φανέρωσε ο Θεός την άγνωστη Βουλή Του στον άνθρωπο, για τη σωτηρία του ανθρωπίνου γένους.

2) **Εφεσίους 1:9** *«γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ – γνωρίζοντας σ' εμάς το μυστήριο του θελήματος Αυτού»*. Της γνωστοποίησης του θελήματος του Θεού, για την εκλογή και την υιοθεσία στη γενεά του Θεανθρώπου, μέσω της απολύτρωσής Του.

3) **Εφεσίους 3:3** *«κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον – σύμφωνα με αποκάλυψη μού γνώρισε το μυστήριο»*. Της ανύψωσης των εθνών από την τέλεια κατάπτωση, σε τέτοιο δόξα, ώστε να συναντηθούν και να συνδοξαστούν με τον Υιό του Θεού ως συγκληρονόμοι της αιώνιας δόξας.

4) **Εφεσίους 5:32** *«τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – Το μυστήριο τούτο είναι μεγάλο· εγώ λοιπόν το λέω για τον Χριστό και για την Εκκλησία»*. Του συμβολισμού σε κάποιο θεσμό, όπως ο γάμος, ο οποίος συμβολίζει την ένωση του θείου Λυτρωτή με την Εκκλησία.

5) **Κολοσσαείς 2:2-3** *«ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι – για να παρηγορηθούν οι καρδιές τους και μαζί να κρατηθούν μέσα στην αγάπη και σε κάθε πλούτο της πλήρους βεβαιότητας της σύνεσης, και σε επίγνωση του μυστηρίου του Θεού, και Πατέρα και του Χριστού, στον Οποίο όλοι οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσης είναι απόκρυφοι»*. Της καταλλαγής και ελεύθερης προς τον Θεό επικοινωνίας μέσω του Ιησού Χριστού.

6) **Α' Κορινθίους 2:7** *«λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ – μιλούμε σοφία Θεού μέσα σε μυστήριο»*. Της αποκάλυψης της μυστηριώδης διδασκαλίας του Αιώνιου και ασύλληπτου Θεού, την οποία γνωστοποιεί στους ξεπεσμένους ανθρώπους.

7) **Α' Τιμόθεου 3:16** *«ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον – ομολογουμένως μέγα είναι το μυστήριο της ευσεβείας»*. Της ενσάρκωσης του Σωτήρα, ως "μυστήριο ευσεβείας".

8) **Β' Θεσσαλονικείς 2:1-7** *«Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ. μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστι Θεός. Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ· τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται – Παρακαλούμε λοιπόν εσάς, αδελφοί, όσον αφορά την παρουσία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και τη σύναξή μας στο ίδιο μέρος κοντά Του, να μη σαλευτείτε γρήγορα από την ψυχραιμία του νου σας, μήτε να θορυβείστε, μήτε με πνεύμα μήτε με λόγο μήτε με επιστολή σαν να ήταν από εμάς, πως δήθεν ότι έχει έρθει η ημέρα του Χριστού. Κανείς ας μη σας εξαπατήσει κατά κανέναν τρόπο. Γιατί δεν θα έρθει η ημέρα εκείνη αν δεν έρθει πρώτα η αποστασία και αποκαλυφτεί ο άνθρωπος της αμαρτίας, ο γιος της απώλειας, αυτός που αντιτάσσεται και υπερυψώνεται ενάντια σε καθέναν που λέγεται Θεός ή σέβασμα, ώστε να καθίσει αυτός στο ναό του Θεού ως θεός, για να αποδεικνύει τον εαυτό του ότι είναι θεός. Δεν θυμάστε ότι, ενώ ήμουν ακόμη κοντά σας, αυτά έλεγα σ' εσάς; Και τώρα ξέρετε Εκείνο που τον εμποδίζει, στο να αποκαλυφτεί αυτός κατά το δικό του καιρό. Γιατί το μυστήριο της ανομίας ήδη ενεργείται· μόνο Εκείνος που το εμποδίζει τώρα, το κάνει, ωσότου φύγει από τη μέση»*. Του μυστηρίου της ανομίας.

9) **Α' Κορινθίους 15:51-52** *«ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα – Ιδού, μυστήριο λέω σ' εσάς: όλοι δεν θα κοιμηθούμε, όλοι όμως θα αλλάξουμε, σε μια στιγμή, σε ριπή οφθαλμού, κατά την έσχατη σάλπιγγα. Γιατί θα σαλπίσει και οι νεκροί θα εγερθούν άφθαρτοι και εμείς θα αλλάξουμε»*. Της ανάστασης των νεκρών.

Συνολικά, η λέξη "Μυστήριο", αναφέρεται σαράντα πέντε φορές στην Αγία Γραφή. Σε καμία περίπτωση όμως

δεν έχει την έννοια της μυστηριώδης τελετής από τον "ειδικό ιερέα". Ούτε δικαιολογείται ο ισχυρισμός ότι με το Μυστήριο μεταδίδεται η θεία Χάρη.

Χαρακτηριστικά το ομολογεί και ο υποστηρικτής των Καλογερικών Μυστηρίων κ. Τρεμπέλας: «Πάντως στην Αγία Γραφή πουθενά δεν απαντάται με την έννοια της ιερής τελετής, αυτής που με αισθητό σημείο μεταδίδει υπεραισθητικά την αόρατη Χάρη του Αγίου Πνεύματος» ("Δογματική", Π. Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.11).

Οι Απολογητές και οι Πατέρες της Εκκλησίας των πρώτων αιώνων, όπως ο Ιουστίνος, ο Τερτυλλιανός, ο Κυπριανός, κ.α. είχαν υπόψη τους τις έννοιες περί Μυστηρίων όπως και εδώ τις σημείωσα. Γι' αυτό χρησιμοποιούν τον όρο "Μυστήριο" σε γενικότερη έννοια. Έτσι βλέπουμε ότι "μυστήριο" ονόμαζαν την αποκάλυψη της Χριστιανικής Διδασκαλίας, η οποία αφού αποκαλύφτηκε, παύει να είναι "μυστήριο", γιατί οι Μαθητές του Χριστού μάς αποκάλυψαν *«πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ – όλη τη βουλή του Θεού»* (Πραξ.20:27).

Την αποκάλυψη της μυστηριώδους αυτής αλήθειας, εξηγεί ο απ. Πέτρος αναφερόμενος στους προφήτες που χρησιμοποίησε ο Θεός για να ανακοινώσει στον κόσμο τη μυστηριώδη αλήθεια της σωτηρίας του ανθρώπινου γένους με την ενανθρώπιση και θυσία του Ιησού Χριστού. Η εξήγηση του Πέτρου έχει ως εξής: *«οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ – Σ' αυτούς αποκαλύφτηκε ότι όχι για τους εαυτούς τους, αλλά για εσάς διακονούσαν αυτά, τα οποία τώρα αναγγέλθηκαν σ' εσάς διαμέσου αυτών που ευαγγέλισαν εσάς με Πνεύμα Άγιο που αποστάλθηκε από τον ουρανό»* (Α' Πετρ. 1:12).

Άλλα σημεία του Λόγου του Θεού, τα οποία φανερώνουν και δίνουν πλήρες φως στην έννοια της λέξεως "μυστήριο", όπως αναφέρεται στο Ευαγγέλιο είναι τα εξής: *«ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν – σ' εσάς έχει δοθεί να γνωρίσετε τα μυστήρια της βασιλείας των ουρανών»* (Μτ.13:11), *«Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ – Σ' εσάς έχει δοθεί να γνωρίσετε τα μυστήρια της βασιλείας του Θεού»* (Λκ.8:10), *«Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ – δεν θέλω να αγνοείτε εσείς, αδελφοί, το μυστήριο αυτό, για να μη θεωρείτε τους εαυτούς σας φρόνιμους, ότι δηλαδή έχει γίνει πώρωση μερικώς στον λαό Ισραήλ, μέχρις ότου εισέλθει η πληρότητα των εθνικών»* (Ρωμ. 11:25), *«Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ... καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα – Έτσι ας μας θεωρεί κάθε άνθρωπος: ως υπηρέτες Χριστού και οικονόμους μυστηρίων του Θεού... Και αν έχω προφητεία και ξέρω τα μυστήρια όλα»* (Α' Κορ.4:1, 13:2), *«ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ... γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου – η κοινωνία του μυστηρίου που ήταν κρυμμένο από την αρχή των αιώνων μέσα στον Θεό... για να κάνω γνωστό το μυστήριο του ευαγγελίου»* (Εφεσ.3:9, 6:19), *«τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν... εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ – το μυστήριο που ήταν αποκεκρυμμένο από την αρχή των αιώνων και από τις προηγούμενες γενεές... σε επίγνωση του μυστηρίου του Θεού»* (Κολ.1:26, 2:2).

Αγαπητέ Γέροντα. Ο αναγνώστης του παρόντος, χωρίς καμία δυσκολία θα αντιληφθεί τις μεγάλες και πολύ επιζήμιες προσθήκες, τις οποίες πρόσθεσαν στο Αποστολικό πολίτευμα της Εκκλησίας, εκείνοι, που δεν παρέμει-

ναν με αυστηρότητα στα Βιβλικά και ιστορικά κείμενα, και στην Παράδοση της αρχαίας Εκκλησίας. Θα αντιληφθεί επίσης, ο αναγνώστης, ότι υπήρξε ένας φαύλος κύκλος και ένα κωμικό δραματολόγιο στην εποχή για την οποία μιλούν τα ιστορικά κείμενα, τότε που γίνονταν οι ζυμώσεις, για την επικράτηση των σημερινών Μυστηρίων. Θα διαπιστώσει επίσης, ο αναγνώστης, ότι και αυτοί οι Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, σημειώνουν μεν τα αληθινά σημεία, όταν ιστορικά και ερμηνευτικά δεν μπορούν να τα αποφύγουν, κατορθώνουν όμως να τα σκεπάσουν με τα δικαιολογητικά **"εν τούτοις"** και τα εωσφορικά **"αλλά"**, τα οποία χρησιμοποιούν σαν πόδια προκειμένου να στηρίξουν το χωλό Καλογερικό σύστημα, που έχει επικρατήσει, αυτό που χωλαίνει "και από τα δύο ισχία".

Όλες αυτές οι διαπιστώσεις πείθουν τον καθένα στο απόλυτο, ότι μόνο ψευδή συγγράμματα αναφέρουν και διατυπώνουν το θεσμό των "Μυστηρίων" και τον αριθμό τους.

Οι εκτός της Βουλής του Θεού "ειδικοί ιερείς" είδαν την ανάγκη να σταθεροποιήσουν δογματικά τη θέση τους, και δεν υπήρχε άλλος τρόπος, παρά η ανακάλυψη κάποιου θεσμού Τελετών, που μόνο αυτοί να έχουν το δικαίωμα να τελούν και μέσω αυτού να δένουν και να λύνουν. Και επειδή δεν βρήκαν Αποστολικό ή της Ιεράς Παράδοσης στήριγμα, το δημιούργησαν μόνοι τους.

Για τη σύσταση λοιπόν της "ειδικής ιεροσύνης" επινόησαν πολλά και έγραψαν ό,τι ήθελαν ή νόθευσαν αρχαία συγγράμματα, όπως οι επιστολές του Ιγνατίου Αντιοχείας, τις οποίες ή νόθευσαν απατηλά ή απατηλά χέρια τις έγραψαν.

Για την Εξουσία τους παρουσίασαν τα "ψευδοκλημέντια".

Για το θεσμό των "Μυστηρίων", πρόβαλαν τον ψευδώνυμο Αμβρόσιο, και για τον αριθμό τους σε "επτά", χρησιμοποίησαν το επίσης ψευδέστατο βιβλίο του Διονυσίου του Αρεοπαγίτου. Ω... του θαύματος λοιπόν η ανακάλυψη πέτυχε. "Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους".

Αγαπητέ αδελφέ. Η Εκκλησία είναι Σώμα του Χριστού, *«τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – το πλήρωμα Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους»* (Εφεσ.1:23). Είναι το συμπλήρωμα, που προστιθέμενο σε ένα άλλο μέρος, αποτελεί μαζί του ένα σύνολο. Έτσι λοιπόν ο Χριστός η Κεφαλή, και η Εκκλησία το Σώμα αποτελούν την μία *«καινὴ κτίσις – καινούργια κτίση»* (Β' Κορ.5:17). Αυτό το σύνολο έχει ανάγκη από ιδιαίτερους αγωγούς για να έρθει σε επαφή με την Κεφαλή, αφού είναι σύνολο; Ασφαλώς, όχι! Είναι σύνολο. Είναι σώμα αναπόσπαστα συνδεδεμένο με την Κεφαλή, από τη σάρκα Αυτού και από τα οστά Αυτού· *«ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ – Γιατί είμαστε μέλη του σώματος Αυτού, από τη σάρκα Του και από τα οστά Του»* (Εφεσ.5:30).

Ο Χριστιανός λοιπόν λαμβάνει τη Χάρη του Θεού, χωρίς τη μεσολάβηση των Μυστηρίων. Κανένα εμπόδιο δεν υπάρχει από μέρους του Θεού.

Αγαπητέ, αδελφέ. Εδώ τελειώνω αυτά, που σε γενικές γραμμές αφορούν τα Μυστήρια. Στη συνέχεια θα ασχοληθώ ειδικά με το κάθε Μυστήριο. Επιτρέψτε μου όμως να σας ρωτήσω: Τελειώσατε εσείς με την ευθύνη που φέρετε στην αδιάψευστη αλήθεια των Βιβλικών και Ιστορικών εκείνων κειμένων, που παρουσιάζουν την ασυμφωνία του αρχαίου εκκλησιαστικού πολιτεύματος, με το σημερινό; Δεν νομίζω.

Λαμπρό στην προκειμένη περίπτωση έχουμε το παράδειγμα του ευσεβή βασιλιά του Ιούδα, Ιωσία. Η ευσέβειά του και η πίστη του δεν τον άφηναν να ανεχθεί εκείνα που η ανθρώπινη φαντασία πρόσθεσε στη θρησκευτική ζωή του λαού. Πήρε λοιπόν στα χέρια του την ιερή Βίβλο και αφού συγκέντρωσε το

λαό *«ἀνέγνω ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης – διάβασε στ' αυτιά τους όλα τα λόγια του βιβλίου της διαθήκης»*. Στη συνέχεια έδωσε εντολή να αποξενώσουν κάθε ξένο στοιχείο που υπήρχε στη θρησκευτική ζωή του λαού, *«τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, τὰ γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον – ώστε να επιβεβαιώνει τα λόγια της διαθήκης αυτής, που είναι γραμμένα στο βιβλίο»* του Θεού. Υπέδειξε τον τρόπο της αληθινής λατρείας και είπε στο λαό να γιορτάσουν και να θρησκεύσουν κατά *«γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον – που είναι γραμμένα στο βιβλίο»*. Για τον βασιλιά αυτόν, λέει η Γραφή: *«καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου – Και έπραξε το ευθύ στους οφθαλμούς του Κυρίου»* (δες Δ' Βασιλειών κεφ.22, 23:28).

Δεν νομίζεται λοιπόν, αδελφέ μου, ότι πρέπει να δώσετε και εσείς, ως Κεφαλή της Ορθοδόξου Εκκλησίας, την αφορμή να πει και για εσάς ο Θεός, τα ίδια λόγια;

Εργάζεστε και δραστήρια κινείστε για την ένωση των Εκκλησιών. Παράλληλα όμως πρέπει να κινείστε και για το χωρισμό του σίτου από τα ζιζάνια, για να βρει η "Ορθοδοξία" την ορθή δοξασία. Γενικά όμως, όπως πολιτεύονται σήμερα οι Εκκλησίες, καλλιεργούν σε μεγάλο βαθμό ζιζάνια, μέσα στα οποία υπάρχει λίγος σίτος, τον οποίο όμως καταπνίγουν οι εγωισμοί, η μάταιη δόξα, η εκμετάλλευση, το εμπόριο, οι φανατισμοί, οι κακοδαιμονίες και το αστικό πνεύμα με το οποίο διοικούνται. Αυτό σημαίνει, ότι είναι πάρα πολλά τα ζιζάνια και απαιτείται πολλή και μεγάλη προσπάθεια καθαρισμού.

Όλα αυτά πρέπει να σας κάνουν να θυμηθείτε το «Στώμεν καλώς». Βαδίζετε κακό δρόμο. Τι κάνατε για να αποκτήσετε την εμπιστοσύνη του λαού! Αρκείστε σε ένα Φαρισαϊκό κήρυγμα, μεστό εγωισμού, κενοδοξίας και φανατισμού, στερούμενο από τη ζωοπάροχη δύναμη του Πνεύματος του Θεού. Ικανοποιείστε στους παχυλούς μισθούς σας, και για τις ανάγκες των μελών της Εκκλησίας, του Σώματος του Χριστού, τους παρηγορείτε με, τη Φαρισαϊκή υποκρισία. «Ο Κύριος να σε ευλογήσει – ο Θεός είναι μεγάλος».

Με εωσφορικό φανατισμό και με την επιπολάζουσα πάντα υποκρισία φροντίζετε να φυλάσσετε τους Κανόνες της καλογεροκακοδοξίας και τόσα άλλα σφαλερά "δόγματα", και αρνείστε να φυλάξετε τα Βιβλικά δόγματα της αγάπης του Θεού και της σωτηρίας. Και τη σφαλερή αυτή πορεία σας την ονομάζετε "ζήλο της αλήθειας".

Τι κάνατε για να συνηθίσετε τους ανθρώπους του ποιμνίου σας να μελετούν την Αγία Γραφή, που είναι ο Λόγος του Θεού και να πληροφορούνται από την Πηγή τις σχέσεις τους με τον Θεό της αγάπης; Δεν κάνατε τίποτα! Ούτε και σεις μελετάτε. Και όπου σε κύκλους συλλόγων ή Σωματείων γίνεται κάποια μελέτη, παραλείπονται εσκεμμένα τα σημεία εκείνα που δίνουν φως, γιατί όταν ο λαός φωτιστεί, θα σας παραμερίσει. Θα διαπιστώσει από την Πηγή ότι λαθραία εισχωρήσατε στους κύκλους της Εκκλησίας. Η Εκκλησία πρέπει να έχει ανθρώπους ποιμένες, που υπηρετούν το Ευαγγέλιο, όχι την υπαλληλική τους θέση και της κενοδοξίας σας τα δόγματα.

Επιστολή 9η

Το Μυστήριο του Βαπτίσματος

Αγαπητέ αδελφέ,

Η αντιστροφή των θεϊκών όρων και το αναποδογύρισμα των Βιβλικών εντολών, η αδιαφορία των υπευθύνων και τα κατά μαγικό τρόπο τελούμενα “Μυστήρια”, μου δημιουργούν έντονη την αισθητικότητα, μου κεντούν περισσότερο την ευθιξία, μου αναστατώνουν το λογισμό και με κάνουν να πονώ, για τη Μάνα μου, την Ορθόδοξη Εκκλησία. Αυτή με γέννησε, αλλά με γαλούχησε σε παραστρατημένους δρόμους και σε αμαρτωλές εστίες.

Όταν διαπίστωσα τον παραστρατημένο δρόμο στον οποίο βρίσκεται και απέκτησα δική μου αντίληψη, θεώρησα καλό να την εγκαταλείψω και να ζητήσω αλλού και σε άλλους τόπους τη μητρική στοργή και τη σπλαχνική εκκλησιαστική αγάπη. Ούτε στιγμή όμως δεν έπαψα να την αγαπώ, να την πονώ και να τη λυπούμε. Γι’ αυτό με όλη την ειλικρίνεια σημειώνω, ότι εσείς μεν οι Δεσποτο-παπάδες φοράτε τα μαύρα ράσα, αλλά εγώ πενθώ για εσάς. Εσείς διαβάζετε τους κλαψιάρικους ύμνους στους πεθαμένους, αλλά εγώ κλαίω για εσάς τους ζωντανούς. Το πένθος μου αυτό και η λύπη μου η μεγάλη, με ωθούν να σας πλησιάσω περισσότερο, προκειμένου να βοηθήσω την παραστρατημένη αυτή Μάνα. Δεν έχω καμία πρόθεση να την κατηγορήσω.

Εάν λοιπόν αγαπάτε την παραστρατημένη αυτή Μάνα, κατά θείο τρόπο, είναι φρόνιμο, αλλά και θείο, να ενώσουμε τις προθέσεις μας και να συντονίσουμε τις δυνάμεις μας για την προστασία και την ένωσή της με τον νόμιμο σύζυγό της και τον Ουράνιο Νυμφίο της. «Ιδού, Αυτός έρχεται». Και *«φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος – Φοβερό είναι να πέσει κανείς στα χέρια του ζωντανού Θεού»* (Εβρ.10:31).

Αγαπητέ αδελφέ. Συνεχίζοντας την προσπάθειά μου αυτή, στο να κατανοήσω τα Ανάποδα της Θρησκείας, και εφόσον τελείωσαν αυτά που αφορούν σε γενικές γραμμές τα Μυστήρια, θα ασχοληθώ τώρα ειδικά για κάθε Μυστήριο. Θα ακολουθήσω την ίδια τακτική, με τις ίδιες πηγές και τα ίδια βοηθήματα. Δεν θα παραβλέψω ποτέ την Αποστολική Ιερά Παράδοση, αλλά με αγανάκτηση θα απωθήσω την εκκλησιαστική, την οποία διαμόρφωσαν απαίδευτοι Μοναχοί και κάπηλοι της Ορθοδοξίας.

Θα καταδείξω, με τα μέτρα που χρησιμοποιώ, ότι και για το πρώτο Μυστήριο του Βαπτίσματος, οι διαστρεβλωτές της ουράνιας αλήθειας, αντέστρεψαν τους όρους και ΑΝΑΠΟΔΟΓΥΡΙΣΑΝ ΤΗ ΘΕΙΑ ΕΝΤΟΛΗ που κατά την ανορθόδοξη αντίληψη, ο άνθρωπος γίνεται μέλος της Εκκλησίας, με το Βάπτισμα.

Η θεϊκή εντολή είναι τούτη: *«ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται – Όποιος πιστέψει και βαφτιστεί θα σωθεί»* (Μκ.16:16). Την αναποδογύρισαν όμως και την εφαρμόζουν ως εξής: «Όποιος βαπτιστεί και πιστέψει θα σωθεί».

Ο Χριστιανός λοιπόν σήμερα καλείται να διερευνήσει και να διαπιστώσει την αλήθεια από τη μοναδική Πηγή, την Αγία Γραφή, και να δεχτεί όποια εντολή θέλει, την ανθρώπινη ή τη θεϊκή.

Στην ιερή αυτή προσπάθειά μου, αντιλαμβάνομαι, ότι δεν αρκεί να παρουσιάσω μία δογματική και Βιβλική μόνο θέση, στα θέματα που μας απασχολούν. Βλέπω εξίσου την ανάγκη να διατυπώσω παράλληλα και την πρακτική σπουδαιότητα αυτών των θεμάτων.

Προτυπώσεις, Προεικονίσεις, προειδοποίηση και προπαρασκευή του Χριστιανικού Βαπτίσματος

Ο Θεός, σαν Πατέρας της αγάπης, με την πρόθεση και επιθυμία που είχε να λυτρώσει το ανθρώπινο γένος, έδωσε με αισθητά σημεία τρόπους, σύμβολα και καταστάσεις, με τα οποία να μπορεί ο άνθρωπος να αντιληφθεί και να διαπιστώσει την απολύτρωσή του και να βεβαιωθεί για την αιώνια σωτηρία του. Ένας τέτοιος τρόπος, ένα σχετικό σύμβολο και σοβαρό αισθητό σημείο, είναι το Βάπτισμα. Για το λόγο ακριβώς αυτόν έδωσε ο Θεός έναν τύπο και σύστησε μία δημόσια πράξη, που συμβολίζει την αφιέρωση του πιστού στην υπακοή των όσων λέει ο Ίδιος. Η πράξη αυτή παρουσιάζει καλύτερα και σαφέστερα από κάθε άλλο μέσον την απολύτρωση "από την αμαρτία και την ακαρπία", και η οποία θέτει τη σφραγίδα της πίστεως και τη μετάνοιας.

Η σοβαρότητα και η ιερότητα της δημόσιας αυτής πράξης και του συμβολισμού της απολύτρωσης, έκανε τον Θεό προφητικά να την προαναγγείλει, να την προεικονίσει και να παρουσιάσει ένα σχετικό πρότυπο στην Παλαιά Διαθήκη (*«πλυνεῖς με, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι – πλύνε με, και θα γίνω πιο λευκός από το χιόνι»* Ψαλμ.50:7, *«λούσασθε καὶ καθαροὶ γίνεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου, παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσατε κρίσιν, ρύσασθε ἀδικούμενον, κρίνατε ὀρφανῷ καὶ δικαιώσατε χήραν· καὶ δεῦτε διαλεχθῶμεν, λέγει Κύριος· καὶ ἐὰν ὦσιν αἱ ἁμαρ-τίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χιόνα λευκανῶ, ἐὰν δὲ ὦσιν ὡς κόκκινον, ὡς ἔριον λευκανῶ – Λουστείτε και καθαροί να γίνετε, αποβάλετε τις πονηρίες από τις ψυχές σας μπροστά στους οφθαλμούς Μου, παύσατε από τις πονηρίες σας, μάθετε να πράττετε το καλό, εκζητήστε κρίση, λυτρώστε τον αδικημένο, κρίνετε σωστά τον ορφανό και δικαιώστε την χήρα. Και ελάτε να διαδικαστούμε, λέει ο Κύριος· και αν οι αμαρτίες σας είναι πορφυρές, σαν χιόνι θα τις λευκάνω, αν είναι κόκκινες, σαν μαλλί θα τις λευκάνω»* Ησ.1:16-18, δες Λευιτικό κεφ.11-15, Αριθ.κεφ.19).

Προτύπωση του Βαπτίσματος υπήρξε η σωτηρία του Νώε και των οικογενειών των παιδιών του μέσα στην Κιβωτό, από τα νερά του Κατακλυσμού, *«ὃ ἀντίτυπον νῦν καὶ ὑμᾶς σῴζει βάπτισμα – του οποίου το αντίτυπο, το βάφτισμα, σώζει τώρα και εσάς»* (Α' Πετρ. 3:21). Επίσης, προτύπωση του Βαπτίσματος θεωρείται και το πέρασμα του λαού Ισραήλ από την Ερυθρά Θάλασσα με Αρχηγό τον Μωυσή, όπου *«ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ – βαπτίστηκαν μέσα στη νεφέλη και μέσα στη θάλασσα»* (Α' Κορ.10:2).

Ακόμα προτυπώσεις θεωρούνται και οι πλύσεις καθαρισμών στον Ιορδάνη ποταμό, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως η θεραπεία του Σύρου λεπρού στρατηγού Ναιμάν (δες Δ' Βασιλειών 5:1-19) και η Κολυμπήθρα του Σιλωάμ (δες Ιν.5:1-15), είναι τύποι και συμβολισμοί του Χριστιανικού Βαπτίσματος, και φανερώνουν την αναγκαιότητα και τη μεγάλη σπουδαιότητα, που θα είχε στους ανθρώπους της Χριστιανικής εποχής.

Ο Θεός του ελέους φροντίζει πάντα σαν στοργικός Πατέρας, να έχουν τα πλάσματά Του μια εκπαίδευση που να σχετίζεται απόλυτα με την άγια Παρουσία Του. Ο άνθρωπος, όπως ξέρουμε, αρχικά ήταν τέλειος, προικισμένος με θεία σοφία, που τον ικάνωσε μέχρι την πτώση, να αντιμετωπίζει τη ζωή με θεία τελειότητα. Μετά την πτώση του όμως, που ξέπεσε και η αντίληψή του, ο Θεός της αιωνίου αγάπης τον χρησιμοποίησε σαν μικρό παιδί για να τον μορφώσει ανάλογα. Με συμβολισμούς και παραστάσεις, με τύπους και εικονικές πράξεις άρχισε να τον μορφώνει και να τον εκπαιδεύει. Με όλα αυτά

ήθελε ο Θεός να δείξει στον άνθρωπο, ότι αν και έπεσαν όλα, η αγάπη Του δεν έπεσε, γιατί ο άνθρωπος έχει έναν δοξασμένο προορισμό σε αιώνια ζωή. Γι' αυτό θέλει να του δώσει ό,τι του στέρησε η αμαρτία.

Οι συμβολισμοί λοιπόν και οι τύποι της Παλαιάς Διαθήκης προεικόνιζαν τα μεγάλα προνόμια των Χριστιανών, με τα οποία θα γίνονταν δικαιούχοι της θείας Χάριτος. Συμπεριφέρεται έτσι ο Θεός, γιατί δεν ενεργεί με αφανισμό για την πτώση του ανθρώπου, αλλά με χάρη και μακροθυμία. «Το πλέον ζωντανό παράδειγμα της θαυμαστής αυτής Χάρης, της επιείκειας και της μακροθυμίας αποδεικνύεται στο γεγονός, ότι αυτοί οι ίδιοι άνθρωποι, οι οποίοι με τις άνομες πράξεις τους, σταύρωσαν τον αγαπητό Υιό του Θεού, αντί να αφανιστούν από τη γη, υπήρξαν οι πρώτοι, που άκουσαν το άγγελμα της πλήρης και δωρεάν συγχώρεσης μέσω του Αίματος του Σταυρού».

Αυτός είναι ο τρόπος ενέργειας του Θεού της αγάπης. Οι ως άνω τύποι και συμβολισμοί σ' αυτή τη θαυμαστή Χάρη καταλήγουν, τη γλώσσα της μιλούν, τα μαθήματά της διδάσκουν, την καθαρή μαρτυρία της φέρουν και σε τέλεια αρμονία τοποθετούν "τις οδούς των Προφητών και των Αποστόλων", με τη ζωντανή διδασκαλία του θείου Λυτρωτή. Όλα όμως αυτά ήταν τύποι και σκιές. Και εκείνοι που τα είδαν, και οι άλλοι που τα οραματίστηκαν και οι άνθρωποι που τα προφήτεψαν, σε πολλές περιπτώσει δεν εννόησαν τη σημασία τους, ούτε την εποχή που θα πραγματοποιούνταν, γιατί *«ὑμῖν διηκόνουν αὐτά – για εσάς διακονούσαν αυτά»* (Α' Πετρ.1:12). *«Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες – Εξαιτίας της πίστης πέθαναν όλοι αυτοί, χωρίς να λάβουν τις υποσχέσεις, αλλά από μακριά τις είδαν και πείστηκαν και τις χαιρέτισαν και ομολόγησαν»* (Εβρ. 11:13), το ανεξερεύνητο των Βουλών του Θεού, των οραματισμών και των υπηρεσιών τους *«ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας – ερευνώντας σε ποιον ή σε τι είδους καιρό δήλωνε αυτά το Πνεύμα του Χριστού που ήταν μέσα τους, όταν μαρτυρούσε από πριν τα παθήματα που θα συνέβαιναν στον Χριστό και τις δόξες μετά από αυτά»* (Α' Πετρ.1:11).

Εκτός όμως αυτών των τύπων και εικονικών παραστάσεων και συμβολισμών, το Βάπτισμα του Ιωάννη υπήρξε η σοβαρότερη και σπουδαιότερη προειδοποίηση και προπαρασκευή του Χριστιανικού Βαπτίσματος. Ο Ιωάννης πλαισιωμένος από προφητική ενόραση βάφτιζε με έναν ιδιαίτερο τρόπο. Το Βάπτισμά του δεν έμοιαζε με τα άλλα βαπτίσματα που υπήρχαν, γιατί το δικό του ήταν προειδοποίηση και προπαρασκευή εκείνου που θα ακολουθούσε, του Χριστιανικού. Αυτό φαίνεται από την ερώτηση που έκανε ο Κύριος στους Αρχιερείς, Γραμματείς και πρεσβυτέρους: *«τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; – το βάφτισμα του Ιωάννη από τον ουρανό ήταν ή από τους ανθρώπους;»* (Μκ.11:30).

Ότι δε το Βάπτισμα του Ιωάννη είχε τη σημασία και το σκοπό που ανέφερα, φαίνεται από τα λόγια του ίδιου: *«ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μού ἐστιν... αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί – Εγώ, βέβαια, βαφτίζω εσάς μέσα σε νερό για μετάνοια, αλλά Αυτός που ύστερα από εμένα έρχεται είναι ισχυρότερός μου... Αυτός θα σας βαφτίσει μέσα σε Πνεύμα Άγιο και σε φωτιά»* (Μτ.3:11). *«ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ – Εγώ, βέβαια, σας βάπτισα στο νερό, Αυτός όμως θα σας βαπτίσει μέσα σε Πνεύμα Άγιο»* (Μκ.1:8). *«Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς... αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι*

ἁγίῳ καὶ πυρί – Εγώ, βέβαια, σας βαφτίζω σε νερό... Αυτός θα σας βαφτίσει μέσα σε Πνεύμα Άγιο και σε φωτιά» (Λκ.3:16). *«οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων – Αυτός είναι για τον οποίο εγώ είπα: "Ύστερα από μένα έρχεται ένας άνδρας, ο Οποίος πριν από μένα έχει υπάρξει, γιατί μου ήταν πρώτος". Και εγώ δεν ήξερα Αυτόν· αλλά για να φανερωθεί στο λαό Ισραήλ, γι' αυτό ήρθα εγώ βαφτίζοντας μέσα στο νερό»* (δες Ιν.1:29-34).

Για την εξαιρετική και ιδιαίτερη θεϊκή εντολή προς τον Ιωάννη, ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, λέει: «Βάπτισε και ο Ιωάννης όχι πια μεν Ιουδαϊκά». Στη συνέχεια της ομιλίας του, ο Γρηγόριος, παίρνει και τη θέση του Ιωάννη, και σημειώνει: «Εγώ, παιδαγωγικό εισφέρω βάπτισμα». Τα ίδια υποστηρίζουν και ο Χρυσόστομος, ο Μέγας Βασίλειος, ο Κύριλλος Αλεξανδρείας, κ.α.

Όταν λοιπόν ήρθε ο «ισχυρότερος», «ο βαπτίζων εν Πνεύματι», καταργήθηκε το τυπικό αυτό βάπτισμα του Ιωάννη, γιατί εκπλήρωσε το σκοπό του. Χαρακτηριστικά αναφέρει ο Χρυσόστομος, τα εξής: «Όπως έγινε το Πάσχα, τούτο και επί του βαπτίσματος».

Ο χρόνος της σύστασης του Βαπτίσματος

Αφού τελείωσε το δημόσιο έργο του κηρύγματός Του, ο θείος Λυτρωτής (*«τὸ ἔργον ἐτελειώσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω – το έργο το τελείωσα που Μου έχεις δώσει να κάνω»* Ιν.17:4), αφού προσέφερε τον Εαυτό Του προσφορά και θυσία για τις αμαρτίες του κόσμου, και αφού αναστήθηκε, διακήρυξε και την απόλυτη ανάγκη του Βαπτίσματος, το οποίο έθεσε σαν σφραγίδα σε εκείνους που θα Τον πίστευαν: *«πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Πορευτείτε και μαθητέψτε όλα τα έθνη, βαφτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατέρα και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος»* (Μτ.28:19), *«ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται – Όποιος πιστέψει και βαφτιστεί θα σωθεί»* (Μκ.16:16).

Για να κατανοήσουμε το σκοπό και τη σημασία του Βαπτίσματος, πρέπει πρώτα να εξετάσουμε και να δούμε, πώς το τοποθετεί ο Κύριος, πότε διακήρυξε την αναγκαιότητά του, και πότε καθόρισε το χρόνο της τέλεσής του.

Η σοβαρότητα της τελετής του Βαπτίσματος, έκανε πολλούς να ασχοληθούν με το θέμα αυτό. Γι' αυτό υπάρχουν πολλές γνώμες, σοβαρές διαφωνίες και ξένες ερμηνείες.

Υποστηρίχτηκε η γνώμη, ότι η σύσταση και η εισαγωγή του Βαπτίσματος, έγινε στον Ιορδάνη ποταμό, όταν ο Κύριος βαπτίστηκε από τον Ιωάννη. Η γνώμη όμως αυτή δεν είναι σωστή, για δύο σοβαρούς λόγους:

1ον) Το Βάπτισμα του Ιωάννη ήταν "Βάπτισμα μετανοίας", και για τον Χριστό δεν υπήρχαν λόγοι μετανοίας.

2ον) Η εξήγηση που έδωσε ο Κύριος στον Ιωάννη, φανέρωσε τους λόγους που Τον έκαναν να βαπτιστεί: *«οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην – γιατί έτσι πρέπει, για να εκπληρώσουμε όλη τη δικαιοσύνη»* (Μτ.3:15). Δηλαδή, ότι είναι αρεστό στη Βουλή του Θεού, πρέπει να εκπληρωθεί. Το Βάπτισμά Του λοιπόν στον Ιορδάνη αφορούσε μόνο τον Εαυτό Του, γιατί με αυτό έδειξε την απόλυτη αφοσίωσή Του προς τον Θεό και Πατέρα, ως αντιπρόσωπος του ανθρώπου. Γι' αυτό και ο Θεός εκδήλωσε όλη Του την ευαρέσκεια και είπε: *«Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα – Αυτός είναι ο Υιός Μου ο αγαπητός, στον Οποίο ευδόκησα»* (Μτ.3:17).

Την παραπάνω γνώμη υποστήριξαν προ πάντων οι σχολαστικοί θεολόγοι,

Πέτρος ο Λομβάρδος και Θωμάς ο Ακινάτος.

Επίσης υποστηρίχθηκε η γνώμη του χρόνου σύστασης και εισαγωγής του Βαπτίσματος κατά την ομιλία του Κυρίου με τον Νικόδημο. Τότε ο Ιησούς ανέφερε στον Νικόδημο την απόλυτη ανάγκη της άνωθεν γέννησης – αναγέννησης και στη συνομιλία αυτή ανέφερε και τη λέξη «νερό» με μεταφορική έννοια, για να φανερώσει την καθαρτική δύναμη του Θεϊκού Λόγου, ο οποίος μπορούσε να καθαρίσει και την καρδιά του Νικόδημου από τα αμαρτωλά στοιχεία που είχε μέσα της. Τα λόγια του Κυρίου είναι: *«ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ – αν κάποιος δεν γεννηθεί άνωθεν, δεν δύναται να δει τη βασιλεία του Θεού»* (Ιν.3:3). Επειδή όμως ο Νικόδημος δεν κατάλαβε την έννοια, ο Κύριος τού έδωσε εξηγήσεις, ότι όπως το νερό, με τον ίδιο τρόπο και το Πνεύμα το Άγιο θα τον καθαρίσει και συγχρόνως θα τον αναγεννήσει. *«ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ – αν κάποιος δεν γεννηθεί από νερό και Πνεύμα, δεν δύναται να εισέλθει στη βασιλεία του Θεού»* (Ιν.3:5).

Με τα λόγια Του αυτά ο Κύριος φανερώνει και την αναγκαιότητα του Βαπτίσματος, το οποίο ως αισθητό σημείο δείχνει την ταφή του παλαιού ανθρώπου. Ας μην υποτεθεί όμως ότι το νερό του Βαπτίσματος θα τον αναγεννούσε, αλλά η υπακοή στη θεϊκή εντολή. Γιατί το νερό παραμένει νερό, ενώ το Πνεύμα παραμένει Πνεύμα και εργάζεται το έργο της αναγέννησης και της δημιουργίας ενός νέου κατά Χριστό ανθρώπου.

Απόδειξη ότι η λέξη «νερό» στη διακήρυξη αυτή του Κυρίου, έχει πολλές φορές και την έννοια της καθαρτικής δύναμης του Θεϊκού Λόγου και της λειτουργίας του Πνεύματός Του, φανερώνουν και τα εξής σημεία:

1ον) *«ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν... καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι – ο Χριστός αγάπησε την εκκλησία... αφού την καθάρισε στο λουτρό του ύδατος με το λόγο»* (Εφεσ. 5:25-26).

Η πληροφορία αυτή, είναι φανερό, ότι έχει μεταφορική έννοια της καθαρτικής δύναμης του Λόγου του Θεού. Δεν έχει την έννοια του λουτρού με το φυσικό νερό. Ότι δε ο Λόγος του Θεού χαρακτηρίζεται ως καθαρτική δύναμη βεβαιώνεται από τον Ίδιο τον Κύριο: *«ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν – Ήδη εσείς είστε καθαροί, εξαιτίας του λόγου που έχω μιλήσει σ' εσάς»* (Ιν.15:3).

2ον) *«Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν... καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως ἐρραντισμένοι τὰς καρδίας... καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ – Επειδή έχουμε λοιπόν, αδελφοί, παρρησία... και επειδή έχουμε Ιερέα μέγα στον οίκο του Θεού, ας προσερχόμαστε με αληθινή καρδιά, με πλήρη βεβαιότητα πίστεως, έχοντας ραντισμένες τις καρδιές... και λουσμένοι στο σώμα με νερό καθαρό, ας κατέχουμε σταθερά την ομολογία της ελπίδας άκαμπτη»* (Εβρ.10:19-23). Και το εδάφιο λοιπόν τούτο μας παρουσιάζει την ίδια ακριβώς έννοια, της καθαρτικής δύναμης του Λόγου του Θεού και του Πνεύματός Του.

«Η συνδιάλεξη του Κυρίου με τον Νικόδημο υπήρξε εντελώς ιδιωτική». Σε τέτοιες συζητήσεις ιδιωτικής φύσεως «με πρόσωπο... που δεν ανήκει ακόμα στον κύκλο των μαθητών, ο χρόνος δεν φαίνεται ο αρμόζων προς σύσταση μελέτης», υψηλής και σπουδαίας, την οποία ο Ιησούς θέτει ως σφραγίδα πίστεως. Όλα αυτά επιβεβαιώνουν ότι ο χρόνος σύστασης του Βαπτίσματος δεν τοποθετείται ούτε στη συνδιάλεξη του Χριστού με τον Νικόδημο.

Κυρίως όμως, με τα λόγια Του αυτά προς τον Νικόδημο, εννοούσε ο Κύριος, ότι όπως ο άνθρωπος γεννιέται κατά φυσικό τρόπο, έτσι πρέπει να γεννηθεί και πνευματικά. Το «νερό» στην περίπτωση αυτή (*«ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος – αν κάποιος δεν γεννηθεί από νερό»* Ιν.3:5), σημαίνει τη σύσταση του σώματος. Με άλλα λόγια· ο άνθρωπος δεν πρέπει να παραμένει με τη φυσική του μόνο γέννηση. Παράλληλα, πρέπει να υποστεί και δεύτερη, πνευματική γέννηση, για να μην ζει μόνο για το υλικό στοιχείο, αλλά και για το πνευματικό. Η φυσική γέννηση είναι η αρχή της ζωής. Η πνευματική γέννηση – αναγέννηση δημιουργεί μια νέα φύση στον άνθρωπο, με πνευματικές αρχές, πνευματικά συναισθήματα και πνευματικούς σκοπούς. Από τη φυσική γέννηση ο άνθρωπος γεννιέται διαφθαρμένος. Γιατί η γέννηση αυτή φέρει το ένδυμα του θανάτου και της φθοράς. Ενώ η πνευματική μάς φέρνει το ένδυμα της αφθαρσίας και της αιωνιότητας.

«ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς – ήμασταν από τη φύση μας τέκνα οργής» (Εφεσ. 2:3). Γι' αυτό λοιπόν πρέπει να υποβληθούμε σε μία νέα γέννηση, που να έχει την προέλευσή της από τον ουρανό, από το Πνεύμα το Άγιο, για να είναι και οι τάσεις και ροπές της ζωής μας πνευματικές.

Με τα λόγια λοιπόν αυτά, ο Κύριος, δεν εννοεί το Βάπτισμα, αλλά την αναγέννηση.

«Ο χρόνος λοιπόν της σύστασης του Μυστηρίου του Βαπτίσματος πρέπει να τοποθετηθεί μετά την Ανάσταση, όταν ο Κύριος βεβαίωσε τους μαθητές, ότι δόθηκε σε Αυτόν κάθε εξουσία στον ουρανό και πάνω στη γη, παρήγγειλε σε αυτούς να μαθητεύσουν όλα τα έθνη βαπτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος» ("Δογματική", Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.75-76).

Πότε πρέπει να γίνεται το Βάπτισμα και σε ποιους παρέχεται

Τα λόγια της σύστασης του Βαπτίσματος, μας οδηγούν να εννοήσουμε τον απαραίτητο όρο, που μας επιτρέπει να διαπιστώσουμε ποιοι έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν μόνοι τους τη βάπτισή τους. Από την τελευταία εντολή του Κυρίου προς τους Αποστόλους Του (*«πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος... ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται – Πορευτείτε και μαθητέψτε όλα τα έθνη, βαφτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατέρα και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος... Όποιος πιστέψει και βαφτιστεί θα σωθεί»* Μτ.28:19, Μκ.16:16), συμπεραίνεται απόλυτα, ότι ο άνθρωπος πρέπει πρώτα να μαθητεύσει, και αν πιστέψει και εκδηλωθεί θεοπρεπώς στη ζωή του, τότε έχει το δικαίωμα να βαπτιστεί. Έτσι το Βάπτισμα τοποθετείται σαν σφραγίδα πίστεως. Γιατί λέει ο Κύριος: *«ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται – Όποιος πιστέψει και βαφτιστεί θα σωθεί· όποιος όμως απιστήσει θα κατακριθεί»* (Μκ. 16:16). Δηλαδή, προηγείται η πίστη, και ακολουθεί το βάπτισμα.

Πότε λοιπόν πρέπει να γίνεται το Βάπτισμα; Αφού ο άνθρωπος πιστέψει και αφού εκδηλωθεί με ζωή πίστεως. Το Βάπτισμα πριν από την πίστη είναι πράξη ανόητη, εκβιαστική, πράξη που δεν εγκρίνει το Ευαγγέλιο και επομένως δεν έχει κανένα αποτέλεσμα σωτηρίας – δεν έχει θείο κύρος. Τοποθετείται στο "άλλο Ευαγγέλιο", για το οποίο ο Λόγος του Θεού το τοποθετεί στο "Ανάθεμα"· *«ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω – Αλλά και αν εμείς ή άγγελος από τον ουρανό κηρύττει σ'*

εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που κηρύξαμε σ' εσάς, ας είναι ανάθεμα. Όπως έχουμε προείπει και τώρα πάλι λέω: αν κάποιος κηρύττει σ' εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που παραλάβατε, ας είναι ανάθεμα» (Γαλ. 1:8-9).

Οι Μαθητές του Ιησού, ως πιστοί συνεχιστές, ταμίες, οικονόμοι και θεματοφύλακες της διδασκαλίας του Διδασκάλου τους, ακολούθησαν αυτή την τακτική και με ακρίβεια συμμορφώθηκαν με την εντολή Του. Έτσι βλέπουμε ότι την ημέρα της Πεντηκοστής δεν βάπτισαν τους συγγενείς τους ή τους πατριώτες τους, τους φίλους τους ή τα νήπιά τους. Βάπτισαν εκείνους, που πίστεψαν στον Ιησού. Η σχετική μαρτυρία είναι η εξής: *«οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν – Αυτοί λοιπόν με χαρά αποδέχτηκαν το λόγο του και βαφτίστηκαν»* (Πραξ.2:41).

Στη συνέχεια παρατηρούμε στην πράξη της Αποστολικής Εκκλησίας την ίδια γραμμή. Βαφτίζονταν μόνο αυτοί που πίστευαν. Η κατά σειρά μαρτυρία της Καινής Διαθήκης έχει ως εξής:

1ον) Όταν ο Φίλιππος κήρυττε στη Σαμάρεια, βάπτισε όσους πίστεψαν στο κήρυγμά του, *«ἄνδρες καὶ γυναῖκες»* (δες Πραξ.8:2-12).

2ον) Ο ίδιος ο Φίλιππος βάπτισε τον Αιθίοπα, Άρχοντα της Καρδάκης, αφού πίστεψε όσα του ανέφερε για τον Ιησού (δες Πραξ.8:26-40).

3ον) Ο Απόστολος Παύλος βαπτίστηκε από τον Ανανία μετά την επιστροφή του (*«...καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη – ...και, αφού σηκώθηκε, βαπτίστηκε»* Πραξ. 9:18).

4ον) Ο Απόστολος Πέτρος βάπτισε τον Κορνήλιο και τους άλλους της άγιας συντροφιάς του, αφού πίστεψαν στον Χριστό (*«Μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθς καὶ ἡμεῖς; προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – "Μήπως μπορεί κανείς να εμποδίσει το νερό, για να μη βαπτιστούν αυτοί, οι οποίοι έλαβαν το Πνεύμα το Άγιο όπως και εμείς;" Και πρόσταξε αυτούς να βαπτιστούν στο όνομα του Κυρίου»* Πραξ.10:47-48).

5ον) Ο απ. Παύλος βάπτισε την Λυδία με τους οικείους της στους Φιλίππους της Μακεδονίας, αφού πίστεψαν (*«καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς... – Και κάποια γυναίκα με το όνομα Λυδία, πωλήτρια πολύτιμων πορφυρών υφασμάτων από την πόλη των Θυατείρων, που σεβόταν τον Θεό, άκουγε. Σ' αυτήν ο Κύριος άνοιξε πλήρως την καρδιά της, για να προσέχει σ' αυτά που μιλούσε ο Παύλος. Μόλις λοιπόν βαπτίστηκε αυτή και η οικογένειά της...»* Πραξ.16:14-15).

6ον) Επίσης ο απ. Παύλος βάπτισε τον Δεσμοφύλακα και τους οικείους του, αφού δέχτηκαν και πίστεψαν στον Ιησού (*«ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα – βαπτίστηκε αυτός και όλοι οι δικοί του αμέσως»* δες Πραξ. 16:33-34).

7ον) Στην Κόρινθο ο Παύλος βάπτισε τον Αρχισυνάγωγο Κρίσπο με τους οικείους του, καθώς και πολλούς άλλους Κορίνθιους, αφού πρώτα πίστεψαν στο κήρυγμά του (*«Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο – Και ο Κρίσπος ο αρχισυνάγωγος πίστεψε στον Κύριο μαζί με όλη την οικογένειά του· και πολλοί από τους Κορίνθιους, ακούγοντας, πίστευαν και βαφτίζονταν»* Πραξ.18:8).

8ον) Στην Έφεσο επίσης ο Παύλος βάπτισε *«μαθητάς τινας – μερικούς μαθητές»* που βρήκε εκεί, αφού διαπίστωσε ότι ήταν πιστοί άνθρωποι (δες Πραξ.19:1-5).

Από όλες αυτές τις μαρτυρίες αποδεικνύεται πλήρως και σαφώς, ότι το Βάπτισμα παρέχεται μόνο στους ενήλικες πιστούς, όχι στα νήπια. Αυτό διαβεβαιώνεται και από τον Πανεπιστημιακό δάσκαλο κ. Π. Τρεμπέλα:

«Άλλωστε μόνο η προϋπόθεση, ότι ο Ίδιος ο Κύριος συνέστησε... για να βαπτίζονται όλοι που πιστεύουν στο κήρυγμα του Ευαγγελίου Του, εξηγεί πλήρως τη σπουδαιότητα, την οποία απέδωσαν ευθύς εξαρχής στο Βάπτισμα οι Απόστολοι, και στη σπουδή, με την οποία συμμορφώθηκαν προς την παραγγελία του Διδασκάλου τους» ("Δογματική", Π. Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.76).

Στις παρατηρήσεις αυτές, δεν νομίζω ότι χρειάζονται περισσότερα σχόλια. Νομίζω όμως ότι χρειάζεται σοβαρότητα με την αλήθεια και την ειλικρίνεια, χρειάζονται μάτια για το Λόγο του Θεού και το ανέσπερο Φως Του.

Το Βάπτισμα με βάση την προσωπική ομολογία Πίστεως

Με αποδείξεις πατρικής στοργής και φροντίδας έδειξε ο Θεός την αγάπη Του στους ανθρώπους. Και επειδή είναι πρόθυμος να χορηγήσει το πλούσιο έλεός Του σε καθέναν που θα το επιθυμήσει, θέλει και επιθυμεί με απόδειξη να φανερώσει ο ελεούμενος τα αποτελέσματα του θείου ελέους Του. Έτσι παραμερίζονται και οι αμφιβολίες και εξηγείται ο βαθμός της πίστεως.

Για το λόγο ακριβώς αυτό διέταξε ο θείος Λυτρωτής να δίνεται με αισθητά σημεία και η απόδειξη του καθαρισμού, που γίνεται στην καρδιά εκείνου που πιστεύει στο εξιλαστήριο έργο Του και στη λειτουργία του Πνεύματος. Και η απόδειξη αυτή, είναι το Βάπτισμα.

Για να μην υπάρχουν λοιπόν αμφιβολίες της πίστεως και του εσωτερικού έργου της αναγεννήσεως, για να εξακριβωθούν οι προϋποθέσεις της κατάταξης του πιστού στο Σώμα της Εκκλησίας, ο Κύριος όρισε το Βάπτισμα ως αποδεικτικό της αιτίας και του λόγου για τον οποίο ο άνθρωπος αποδέχεται την πίστη στον Ιησού Χριστό. Επομένως, το Βάπτισμα είναι η απόδειξη της εξωτερικής ομολογίας του εσωτερικού έργου, το οποίο ο Θεός μέσω του Αγίου Πνεύματος εργάζεται στην καρδιά του πιστού.

Για να πραγματοποιηθεί όμως το Βάπτισμα, είναι αναγκαία η προσωπική ομολογία της πίστεως. Γι' αυτό πρέπει προηγουμένως να ακούσει ο άνθρωπος (*«πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; – Πώς, λοιπόν, θα επικαλεστούν Αυτόν που δεν πίστεψαν; Και πώς θα πιστέψουν σ' Αυτόν για τον Οποίο δεν άκουσαν;»* Ρωμ.10:14), να πιστέψει, να αναγνωρίσει τον Ιησού Σωτήρα του, και κατόπιν να βαπτισθεί, με επίγνωση της σημασίας και της βαρύτητας του διαβήματός του, να ζει πάντοτε *«σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς»* (δες Τιτ.2:11-14), όπως αρμόζει στον ακόλουθο του Ιησού Χριστού, και να αισθάνεται ότι ζει *«ἐν καινότητι ζωῆς – σε καινούργια ζωή»* (Ρωμ.6:4), μέχρι θανάτου. Για το λόγο αυτό, το Βάπτισμα χαρακτηρίζεται ως *«λουτρό παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου – λουτρό παλιγγενεσίας και ανακαίνισης Πνεύματος Αγίου»* (Τιτ.3:5).

Το Βάπτισμα λοιπόν πρέπει να γίνεται μετά την ομολογία της πίστεως. Γιατί η Αγία Γραφή προστάζει: *«ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν – Γιατί αν ομολογήσεις με το στόμα σου ως Κύριο τον Ιησού και πιστέψεις με την καρδιά σου ότι ο Θεός έγειρε Αυτόν από τους νεκρούς, θα σωθείς. Γιατί με την καρδιά πιστεύει κανείς για να έχει δικαίωση και με το στόμα ομολογεί για να έχει σωτηρία»* (Ρωμ. 10:9-10).

Απαραίτητη προϋπόθεση λοιπόν του Βαπτίσματος είναι η μαρτυρία του πιστού. Με τη μαρτυρία του θα ομολογήσει και θα εκδηλώσει την ακλόνητη και σταθερή πίστη του στον Χριστό ως Λυτρωτή του, αποστρεφόμενος κάθε πράξη αμαρτωλή και πονηρή επιθυμία.

Με το Βάπτισμα ο πιστός δίνει τη μαρτυρία της πίστης του, ότι ο παλαιός άνθρωπος συσταυρώνεται και ολοκληρωτικά με τον Χριστό συνθάπτεται. Επομένως, οι αμαρτίες του τάφηκαν και δεν υπάρχουν πλέον. Έτσι το Βάπτισμα είναι ο τύπος του πραγματικού θανάτου τον οποίο δοκίμασε ο Ιησούς Χριστός για λογαριασμό μας. Με τη θυσία Του αυτή μας αντικατέστησε στο θάνατο, μας εξιλέωσε στη θεία Δικαιοσύνη και μας αγίασε, *«καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι – καθάρισε στο λουτρό του ύδατος με το λόγο»* (Εφεσ.5:26), *«διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου – μέσω λουτρού παλιγγενεσίας και ανακαίνισης Πνεύματος Αγίου»* (Τιτ.3:5). Έτσι λοιπόν, *«ἐρραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ – έχοντας ραντισμένες τις καρδιές από συνείδηση πονηρή και λουσμένοι στο σώμα με νερό καθαρό. Ας κατέχουμε σταθερά την ομολογία της ελπίδας άκαμπτη»* (Εβρ.10:22-23).

Επεξηγώντας ο απ. Παύλος το θέμα αυτό, λέει, ότι με το Βάπτισμα μιμούμαστε και προσοικειόμαστε απόλυτα το θάνατο του θείου Λυτρωτή. *«ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν. Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον – όσοι βαπτιστήκαμε στον Χριστό Ιησού, στο θάνατο Αυτού βαπτιστήκαμε. Ταφήκαμε, λοιπόν, μαζί με Αυτόν μέσω του βαπτίσματος στο θάνατο»* (Ρωμ.6:3-4).

Ο θάνατος αυτός στην προκειμένη περίπτωση είναι τυπικός και κατ' οικονομία εικονικός. Από τον Θεό όμως λογίζεται πραγματικός, ότι γινόμαστε ως νεκροί στην αμαρτία και απαρνούμαστε τον "παλαιό άνθρωπο", δεδομένου ότι "πεθάναμε με τον Χριστό" και *«συνετάφημεν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν – ταφήκαμε μαζί με Αυτόν μέσω του βαφτίσματος στο θάνατο, ώστε, όπως εγέρθηκε ο Χριστός από τους νεκρούς μέσω της δόξας του Πατέρα, έτσι κι εμείς να περπατήσουμε σε καινούργια ζωή»* (Ρωμ. 6:4).

Όλα αυτά μας δίνουν να καταλάβουμε την απόλυτη ανάγκη της προσωπικής ομολογίας πίστεως προς τον Σωτήρα Χριστό. Η απόλυτη αυτή ανάγκη σημειώνεται στην Καινή Διαθήκη!

1ον) Στην Σαμάρεια (δες Πραξ.8:5-12).

2ον) Στη βάπτιση του Αιθίοπα ευνούχου της Κανδάκης (δες Πραξ.8:26-40).

3ον) Στην επιστροφή του απ. Παύλου (*«καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη – αφού σηκώθηκε, βαπτίστηκε»* Πραξ. 9:18).

4ον) Στην Καισάρεια (*«τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· Μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθς καὶ ἡμεῖς; προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Τότε αποκρίθηκε ο Πέτρος: "Μήπως μπορεί κανείς να εμποδίσει το νερό, για να μη βαπτιστούν αυτοί, οι οποίοι έλαβαν το Πνεύμα το Άγιο όπως και εμείς;" Και πρόσταξε αυτούς να βαπτιστούν στο όνομα του Κυρίου»* Πραξ.10:47-48).

5ον) Στους Φιλίππους της Μακεδονίας (δες Πραξ.16:12-15, 33).

6ον) Στην Κόρινθο (*«Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο – Και ο Κρίσπος ο αρχισυνάγωγος πίστεψε στον Κύριο μαζί με όλη την οικογένειά του· και πολλοί από τους Κορίνθιους, ακούγοντας, πίστευαν και βαφτίζονταν»* Πραξ.18:8).

7ον) Στην Έφεσο (δες Πραξ.19:1-5).

Αυτά έχει να παρουσιάσει στη ζωή και τη δράση της η Αποστολική Εκκλησία.

Μεταφερόμενοι τώρα και στη Μεταποστολική Εκκλησία των πρώτων αιώνων, παρατηρούμε την ίδια ακριβώς γραμμή, όπως βλέπουμε και στο βιβλίο "Διδαχή των Δώδεκα Αποστόλων" VII. Την ανάγκη αυτή αντιμετώπισε η Εκκλησία εκείνη με την Κατήχηση, σε εκείνους που επιθυμούσαν να προσκολληθούν στο Σώμα της Εκκλησίας.

Για το σκοπό ακριβώς αυτό, ιδρύθηκαν και οι Κατηχητικές Σχολές της Αλεξάνδρειας, Αντιόχειας, Καισάρειας, Ιεροσολύμων, κλπ. Και ορισμένες από αυτές υπήρξαν περίφημες. Ο Νάρθηκας άλλωστε των αρχαίων Ναών ήταν το τόπος των Κατηχουμένων κατά την ώρα της λατρείας.

Όταν όμως άσκησε την επιρροή της η απαίδευτη και εξω-Βιβλική διδασκαλία και "με την διενέργεια του διαβόλου" επέβαλε τη δύναμή της στην Εκκλησία, και όταν κατά τον 6ο περίπου αιώνα επεκράτησε ο νηπιοβαπτισμός, ο θεοκίνητος αυτός θεσμός της Κατήχησης των ενηλίκων, με τα λαμπρά αποτελέσματα, ατόνησε και έσβησε. Αυτό είναι το... "μεγάλο" έργο των απαίδευτων εκείνων, που εξαφάνισαν τη θεοκίνητη Ορθοδοξία και θέσπισαν τους θεσμούς της Καλογεροκακοδοξίας.

Κανείς λοιπόν δεν πρέπει να με κατηγορήσει για τις αυστηρές θέσεις που έχω πάρει. Αγωνίζομαι για τη Βιβλική και ιστορική Αλήθεια που τόσο κακοποιήθηκε. Επιθυμώ να απολαύσω την ατμόσφαιρα της ορθόδοξης Ορθοδοξίας, την οποία περιγράφουν και με ακρίβεια διατυπώνουν τα αληθινά συγγράμματα και η Αποστολική Ιερά Παράδοση, ευκρινώς και με σαφήνεια, ρητά και κατηγορηματικά, χωρίς περιστροφές και κλωθογυρίσματα. Θα το πετύχω; Ο Παντογνώστης Κύριος μόνο γνωρίζει. Πάντως, αγωνίζομαι γι' αυτό το σκοπό.

Μεγάλο Θεολογικό σφάλμα ο θεσμός του νηπιοβαπτισμού

Η Αποστολική και Μεταποστολική Εκκλησία διατηρούσε πολύ και μεγάλο σεβασμό στην εντολή του Θεανθρώπου, ότι πρέπει πρώτα να μαθητεύσουν τους ανθρώπους και κατόπιν να τους βαπτίσουν. Γι' αυτό δεν βάπτισαν ποτέ κανέναν οι υπεύθυνοι των Εκκλησιών, εάν πρώτα δεν άκουγαν από εκείνον που επιθυμούσε να βαπτιστεί την ομολογία της πίστεώς του, την οποία έκανε δημοσίως. Μετά τη μαρτυρία του τον βάπτιζαν στο όνομα Εκείνου, τον Οποίο πίστεψε και δέχτηκε για Σωτήρα του και Λυτρωτή του. Τη θεοκίνητη αυτή Αποστολική Γραμμή παρατηρούμε διάχυτη στα συγγράμματα των πρώτων αιώνων, στα οποία αναπτύσσεται με κάθε λεπτομέρεια, όχι μόνο η ανάγκη να μαθητέψει πρώτα ο άνθρωπος, αλλά και η ενθουσιώδης υποδοχή, με την οποία υποδέχονταν εκείνους που σε ώριμη ηλικία βαπτίζονταν.

Είναι δυνατόν να εγερθεί και να υποστηριχθεί ο ισχυρισμός, ότι στα χρόνια των Αποστόλων βαπτίζονταν σε ώριμη ηλικία, γιατί τότε άκουγαν και πίστευαν, δηλαδή, σε μεγάλη ηλικία. Σε αυτό συμφωνούμε. Η διατύπωση όμως της εντολής του Ιησού περί Βαπτίσματος (*«πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος... ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται – Πορευτείτε και μαθητέψτε όλα τα έθνη, βαφτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατέρα και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος... Όποιος πιστέψει και βαφτιστεί θα σωθεί»* Μτ.28:19, Μκ.16:16), παρουσιάζει, χωρίς Καλογερικούς ακροβατισμούς, την έννοια, ότι η εντολή δεν ίσχυε μόνο για την Αποστολική εποχή, αλλά για όλες τις γενεές των αιώνων και των εποχών, «μέχρι συντέλειας του αιώνα». Το θέμα αυτό είχε καλά εννοήσει η Εκκλησία των πρώτων αιώνων και για το λόγο

αυτό βάπτιζε τους Χριστιανούς σε ώριμη ηλικία, κατόπιν έμπρακτης μετανοίας, πίστεως και ομολογίας. Το Βάπτισμα τότε δεν είχε χάσει την έννοιά του, όπως εντελώς την έχασε σήμερα. Τότε το Βάπτισμα γινόταν μεν εις «άφεση αμαρτιών», αλλά τούτο δεν σήμαινε ότι το Βάπτισμα, δηλαδή, το νερό, θα τους χορηγούσε την άφεση. Με το αισθητό αυτό σημείο, της δημόσιας αυτής πράξης, φανέρωναν και δήλωναν την «άφεση των αμαρτιών», που είχε προηγηθεί του Βαπτίσματος. Γι' αυτό το Βάπτισμα λέγεται αισθητό σημείο της άφεσης των αμαρτιών.

Γι' αυτό την ημέρα της Πεντηκοστής, όταν οι άνθρωποι που άκουσαν το κήρυγμα του Πέτρου, και ρώτησαν: *«Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; – Τι πρέπει να κάνουμε, άνδρες αδελφοί;»,* ο Πέτρος τούς είπε: *«Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Μετανοήστε και ας βαφτιστεί καθένας από εσάς στο όνομα του Ιησού Χριστού σε άφεση αμαρτιών, και θα λάβετε τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος»* (Πραξ.2:38). Με τα λόγια του αυτά εννοούσε ασφαλώς ο Πέτρος, ότι την άφεση τη χορηγεί η πίστη στη μετάνοια, και το Βάπτισμα αισθητά την φανερώνει. Με την ερώτηση που έκαναν: *«Τί ποιήσομεν – Τι πρέπει να κάνουμε»,* και με την προτροπή *«Μετανοήσατε»,* εννοείται ότι οι άνθρωποι είχαν πιστέψει. Συνεπώς, προηγήθηκε η πίστη.

Καταχωρήθηκε όμως στο Σύμβολο της Πίστεως το «Ομολογώ εν Βάπτισμα εις άφεσιν αμαρτιών», για τους εξής λόγους: Το άρθρο αυτό το συμπλήρωσε στο Σύμβολο της Πίστεως η Β' Οικουμενική Σύνοδος. Μεταξύ των άλλων θεμάτων που απασχόλησαν τη Σύνοδο αυτή, ήταν και η ηθική αποκατάσταση του Μεγάλου Κωνσταντίνου, για τον οποίο ο λαός ήξερε ότι ήταν δολοφόνος. Είχε δολοφονήσει το παιδί του και τη γυναίκα του. Επειδή όμως ο Μέγας Κωνσταντίνος υπήρξε "προστάτης" της Εκκλησίας, και επειδή έδωσε προνόμια στους επισκόπους, επιθυμούσαν οι Συνοδικοί να τον αποκαταστήσουν ηθικά στο λαό, με το άρθρο αυτό, γιατί ο Μέγας Κωνσταντίνος είχε βαπτιστεί, έστω και στο τέλος της ζωής του. Έτσι πίστεψε ο αφελής λαός ότι με το Βάπτισμα είχε καθαριστεί και συγχωρεθεί από τον Θεό. Αυτό έγινε η κυριότερη αφορμή, που η Ανατολική Εκκλησία τον κατάταξε μεταξύ των αγίων και τον ονόμασε Ισαπόστολο. Αλλά η ειδωλολατρική του πίστη, τον κατάταξε μεταξύ των ειδωλολατρικών θεών.

Ο Μέγας Κωνσταντίνος λοιπόν έχει το "μεγάλο" προνόμιο να είναι θεός των ειδωλολατρών και μεσίτης – άγιος των Ορθοδόξων. Γι' αυτό και εγώ αναφωνώ και στεντόρεια κράζω: **Χαίρε βάθος αμέτρητο...**

Όλες αυτές οι ατασθαλίες και οι ακροβατισμοί είχαν ως αποτέλεσμα, να χάσει το Βάπτισμα την έννοιά του και τη θέση του. Σήμερα γίνεται κατά το παπαδικό σύστημα, για να λάβουν τα βαπτιζόμενα νήπια την άφεση των αμαρτιών και την αναγέννηση. Οι έννοιες όμως απέχουν τόσο, όσο η Ανατολή από τη Δύση.

Εφόσον λοιπόν έχασε την έννοιά του το Βάπτισμα, ήταν φυσικό ότι θα κατέληγε κάπου αλλού. Έτσι ήρθε στην ύπαρξη ο νηπιοβαπτισμός. Η διατύπωση όμως του θεσμού αυτού, ο τρόπος με τον οποίο τον δικαιολογούν και τον υποστηρίζουν, μόνο από πέννα μειρακίων *[παιδιών]* θα μπορούσε να δικαιολογηθεί και από δασκάλους με μυαλά γραΐδίων *[γριούλας]* θα ήταν δυνατόν να διδαχτεί. Όμως, επίσημα διδάσκεται, και το βάπτισμα των νηπίων θεωρείται κατ' αυτούς, εντελώς απαραίτητο. Γιατί, όπως αυτοί θέλουν να υποστηρίξουν, όχι το Ευαγγέλιο, αυτό κάνει τον άνθρωπο Χριστιανό, τον απαλλάσσει από τους πειρασμούς, τον ελευθερώνει και τον καθαρίζει, «από την προπατορική

ενοχή και από κάθε αμαρτία και των αναγεννά με τη θεία Χάρη». Αν δε τα παιδιά πεθάνουν αβάπτιστα, σύμφωνα με την παπαδική θεολογία, όχι τη θεολογία του θείου Λόγου, «αν και δεν υπόκεινται σε προσωπική αμαρτία και ενοχή, όμως δεν κληρονομούν τη Βασιλεία των ουρανών».

Η διατύπωση αυτή δεν χαρακτηρίζει μορφωμένους ανθρώπους, δεν συνιστά Βιβλικά τοποθετημένους θεολόγους και δεν δικαιολογεί Χριστιανούς. Όμως, αυτά έγιναν επίσημη "θεολογική διδασκαλία" και με αυτή μορφώνουν το λαό και τον κλήρο. Έτσι έφτασαν στο σημείο να πιστεύουν, ότι «αν το παιδί πεθάνει αβάπτιστο, είναι επικίνδυνο για τους επιζώντες, γιατί γίνεται τελώνιο, ξωτικό, σμερδάκι, βρικολακιάζει, παρουσιάζεται σαν ησκίωμα, έρχεται στον ύπνο των γονιών του και ζητά το όνομά του, πηγαίνει και βυζαίνει τη μάνα του, κλπ. Προς αποφυγή των κινδύνων των προερχομένων από το αβάπτιστο παιδί... θάβουν αυτό σε υγρό τόπο, για να έχει εκεί νερό να βαπτιστεί».

Αν όμως πεθάνουν βαπτισμένα τα παιδιά, λένε πάλι οι ίδιοι, γίνονται αγγελούδια. Αυτό ώθησε, στα τελευταία χρόνια, μια Καλόγρια στο Μεξικό, να ρίξει εκατό βαπτισμένα παιδιά σ' ένα ξεροπήγαδο, για να γίνουν αγγελούδια. Ήταν και αυτό αποτέλεσμα του αντι-Βιβλικού νηπιοβαπτισμού. Θαυμάστε κατάντια Εκκλησιών, που καυχώνται ότι κράτησαν "ακέραιη" την Αποστολική Γραμμή.

Αν τα αβάπτιστα παιδιά κολάζονταν και δεν ήταν άξια να συγκαταλεχθούν μαζί με τους κληρονόμους της Βασιλείας του Θεού, τότε γιατί ο Κύριος, με μεγάλο ενδιαφέρον και πολλή στοργή χρησιμοποίησε ως υπόδειγμα τα αβάπτιστα παιδιά των Εβραίων, και είπε: *«τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν; – για τέτοιους είναι η βασιλεία των ουρανών;»* (Μτ.19:14), *«Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται; – Όποιος δεχτεί ένα από αυτά τα παιδιά στο όνομά Μου, Εμένα δέχεται;»* (Μκ.9:37), *«Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται; – Όποιος δεχτεί τούτο το παιδί στο όνομά Μου, Εμένα δέχεται;»* (Λκ.9:48). Ποιος κάνει λάθος, ο Χριστός ή η παπαδική θεολογία; «Σιγησάτο πάσα σαρξ».

Βλέπετε λοιπόν, αγαπητέ αδελφέ, ότι και αυτός ο ισχυρισμός καταρρίπτεται από τα θεμέλιά του; Όμως, ο τόσο λανθασμένος αυτός θεσμός του νηπιοβαπτισμού έφερε το λαό σε τέτοιο θλιβερό κατάντημα, ώστε αυτά τα αθώα πλάσματα να τα ονομάζει όταν είναι αβάπτιστα, το μεν αγοράκι "Δράκο", το δε κοριτσάκι "Δράκουλα". Δηλαδή, "διάβολο" και "διαβόλισα".

Ένα από τα μεγαλύτερα θεολογικά σφάλματα είναι, ότι ο άνθρωπος με το Βάπτισμα γίνεται Χριστιανός και μέλος της Εκκλησίας. Η θεϊκή πληροφορία όμως που μας δίνει η Αγία Γραφή και η Ιερά Αποστολική Παράδοση, λένε εντελώς τα αντίθετα. Αναφερόμενες οι δύο αυτές Πηγές στο ίδιο θέμα, σημειώνουν ότι πρέπει ο άνθρωπος που διαθέτει κρίση και λογική να διδαχθεί πρώτα, να πιστέψει, και να αποφασίσει χωρίς επιφύλαξη να τοποθετήσει τη φωνή του στη φωνή του Θεού και κατόπιν να βαπτιστεί. Τότε ο άνθρωπος γίνεται και χαρακτηρίζεται Χριστιανός. Η πληροφορία άλλωστε της Καινής Διαθήκης, ότι *«χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς – στην Αντιόχεια ονόμασαν για πρώτη φορά τους μαθητές "Χριστιανούς"»* (Πραξ.11:26), εξηγεί και παρουσιάζει εκείνους που παραδέχτηκαν το Χριστιανισμό, οι οποίοι, αφού πρώτα μαθήτεψαν και πίστεψαν, έγιναν και ονομάστηκαν Χριστιανοί. Τα νήπια που βαπτίζονται, πότε και σε ποια ηλικία μαθήτεψαν και από ποιο νηπιαγωγό;

Αν με το Βάπτισμα γίνονταν οι Χριστιανοί, και χωρίς αυτό δεν είναι κανείς δεκτός στην Εκκλησία, και αν αυτό υπήρχε στη ζωή και δράση της αρχέγο-

νης Ορθόδοξης Εκκλησίας, τότε γιατί η Α’ Οικουμενική Σύνοδος, που δεν γνώριζε τους παπαδικούς θεσμούς των τελευταίων αιώνων, δέχτηκε αβάπτιστο τον Μέγα Κωνσταντίνο να προεδρεύσει της Συνόδου; Σήμερα, και όταν η Διαμαρτυρόμενη κατά το θρήσκευμα Άννα – Μαρία έγινε Βασίλισσα των Ελλήνων, όχι μόνο δεν έγινε δεκτή στις μυστηριακές πράξεις της Εκκλησίας, αλλά ούτε και μνημονευόταν ως “ευσεβεστάτη”, μέχρι που την έχρισαν με το Καλογερικό Μύρο, το οποίο συμπλήρωσε, κατά την Ορθόδοξη αντίληψη, το Βάπτισμα των Διαμαρτυρομένων.

Είναι φανερό λοιπόν ότι διαφορετικά πολιτεύονταν η αρχέγονη Ορθόδοξη Εκκλησία, από τη σημερινή, την κατ’ ευφημισμό *[επαινετικά]* “ορθόδοξη”. Γιατί η αδαμάντινη διδασκαλία της Εκκλησίας του θείου Λυτρωτή, να φτάσει σε αυτό το θλιβερό κατάντημα;

Από την αρχέγονη Εκκλησία έχουμε σπουδαίες αδιαφιλονίκητες μαρτυρίες και σοβαρές μαρτυρίες του 3ου και 4ου αιώνα, ότι δεν πίστευε, αλλά ούτε και δεχόταν, ότι ο άνθρωπος γίνεται Χριστιανός, χωρίς την κατήχηση και την ομολογία της πίστεως. Μία από αυτές τις μαρτυρίες, λέει τα εξής: «Οι μέλλοντες να γίνουν κληρικοί ανέβαλαν το βάπτισμα μέχρι τη χειροτονία τους, οι δε λαϊκοί μέχρι σοβαρού κινδύνου της ζωής τους». Οι αλλόκοτες ερμηνείες που φύτρωσαν μετά το θάνατο των Αποστολικών Πατέρων, όσον αφορά το Βάπτισμα, οδήγησαν αρκετούς ενήλικες στην αναβολή του Βαπτίσματος. Ορισμένοι πίστευαν τότε, ότι με το Βάπτισμα αποκτούσαν οι Χριστιανοί την άφεση των αμαρτιών τους. Για το λόγο αυτό ανέβαλαν το Βάπτισμα, όσο το δυνατόν αργότερα, για να συγκεντρωθούν οι μέχρι τότε αμαρτίες τους. «Περί το έτος 300 η αναβολή του Βαπτίσματος ήταν σε μεγάλη διάδοση» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Στεφανίδη, σελ.96)

Το γεγονός επίσης, ότι επίσημοι άνδρες, απολογητές, δάσκαλοι και Πατέρες της Εκκλησίας, όπως ο Μέγας Βασίλειος, ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο Αυγουστίνος, ο Εφραίμ ο Σύρος, κ.α. που αν και προέρχονταν από Χριστιανούς γονείς, βαπτίστηκαν σε ώριμη ηλικία, αποδεικνύει αναντίρρητα, ότι την εποχή τους η Εκκλησία δεν πίστευε στο δόγμα αυτό, ότι μέσω του Βαπτίσματος ο άνθρωπος γίνεται Χριστιανός.

Ο Γρηγόριος όμως, κατόπιν υποστήριξε τον νηπιοβαπτισμό. Αυτό ήταν ολίσθημα του Γρηγορίου. Ξέχασε, ως φαίνεται, την αρχική του στάση και θέση που είχε πάρει σ’ αυτό το θέμα. Πιθανόν όμως να του επέβαλε το καθεστώς την ιδέα να υποστηρίξει εκείνα, που αρχικά αυτός δεν τήρησε. Δεν ξέρω αν τον αδικώ, που θα σημειώσω: Οι περιστροφές και ανακολουθίες, οι φάσεις μια αντιφάσεις είναι γνώρισμα της ιερατικής τάξης. Πάντως, δεν χρειάζεται και πολύς κόπος για να διακρίνει καθένας στα λόγια του Γρηγορίου περί νηπιοβαπτισμού, τις φάσεις και αντιφάσεις. Όταν κάνει λόγο περί νηπιοβαπτισμού, σημειώνει: «Νήπιο είσαι εσύ; Μην λάβει καιρό η κακία. Από βρέφος να αγιαστείς με το Πνεύμα». Αναφερόμενος όμως στις αντιδράσεις που υπήρχαν στις ημέρες του, ότι τα νήπια δεν αισθάνονται και επομένως ο νηπιοβαπτισμός είναι άκυρος, δίνει τη γνώμη ότι, ας συμπληρώνει το παιδί το τρίτο έτος της ηλικίας του. Στη συνέχεια επίσης παρουσιάζει την ανάγκη να βαπτίζονται τα νήπια «είπερ τις επείγει κίνδυνος. Κρείσσον γαρ αναισθήτως αγιασθήναι ή επειλθείν ασφράγιστα και ατέλεστα». Δηλαδή, “ράβε, κυρά, και ξήλωνε, δουλειά να μην σου λείπει!” Αυτός είναι ο άνθρωπος. Όσο σεβασμό και αν διατηρεί στην καρδιά του για την αλήθεια, δεν παύει να είναι υποκείμενος σε πτώσεις και σε σφάλματα.

Οι ιστορικές αυτές πληροφορίες αποδεικνύουν επίσης, ότι ο νηπιοβαπτισμός δεν είχε ακόμη επικρατήσει ως υποχρεωτικός θεσμός στην Εκκλησία,

αλλά ούτε ο λαός και ο κλήρος πίστευε στις διαστρεβλωμένες ιδέες περί αβάπτιστων παιδιών, τις οποίες ανέφερα προηγουμένως.

Το νηπιοβαπτισμό τον στήριξαν σε φανταστικές υποθέσεις. Επειδή η Καινή Διαθήκη αναφέρει βάπτιση οικογενειών, όπως:

Η Πορφυροπώλης Λυδία *«ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς – βαπτίστηκε αυτή και η οικογένειά της»* (Πραξ.16:15).

Ο Δεσμοφύλακας *«ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες – βαπτίστηκε αυτός και όλοι οι δικοί του»* (Πραξ.16:33).

Ο Κρίσπος στην Κόρινθο, *«σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ – μαζί με όλη την οικογένειά του»* (Πραξ.18:8).

Ο Στεφανάς, λέει ο Παύλος: *«ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον – Βάπτισα επίσης και τον οίκο του Στεφανά»* (Α' Κορ.1:16), υπέθεσαν, ότι μεταξύ των μελών της οικογένειας θα υπήρχαν και νήπια. Σε πιθανότητες όμως και σε φανταστικές υποθέσεις δεν επιτρέπεται ποτέ να στηριζόμαστε και να εκδίδουμε αποδείξεις ώστε με βάση αυτές κατόπιν να δογματίζουμε θεσμούς και να ορίζουμε καταστάσεις. Αυτά είναι πράγματα απίθανα και πολύ βεβιασμένα, που τοποθετούνται σε καταφανή αντίθεση με όσα ορίζει η Αγία Γραφή και η Ιερά Παράδοση.

Το βεβιασμένο του επιχειρήματος αυτού και την αστήρικτη θέση του θα αποδείξω ευθύς αμέσως.

Στο Ευαγγέλιο του Ιωάννη αναφέρεται η θεραπεία του γιου ενός αξιωματούχου του βασιλιά στην Καπερναούμ (δες 4:46-53). Εξαιτίας της θεραπείας αυτής, *«ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη – πίστεψε αυτός και όλη του η οικογένεια»*. Αν στην οικογένεια αυτή υπήρχαν νήπια, ήταν ικανά να πιστέψουν λόγω της μικρής ηλικίας τους; Ασφαλώς, Όχι! Άρα, δεν υπήρχαν.

Όταν λοιπόν στην Καινή Διαθήκη αναφέρεται η βάπτιση οικογένειας, όπως «ο οίκος αυτού», ή «η οικία αυτού», οι ιερείς συγγραφείς δεν υπολογίζουν καθόλου τα νήπια, γιατί δεν διαθέτουν την ικανότητα να πιστεύουν και να ομολογούν. Η απόδειξη αυτή είναι θετική, όχι υποθετική και φανταστική. Άρα, η Αγία Γραφή καταρρίπτει από τα θεμέλιά του το θεσμό του νηπιοβαπτισμού. Έτσι επαληθεύεται πάλι ο Λόγος του Θεού, που λέει: *«γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – αλλά ας είναι ο Θεός αληθινός και κάθε άνθρωπος ψεύτης»* (Ρωμ.3:4).

Εξάλλου και στην περίπτωση της Λυδίας, που αναφέρεται ότι βαπτίστηκε αυτή *«καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς – και η οικογένειά της»*, υπάρχει μία μαρτυρία που αφορά την ίδια υπόθεση, η οποία θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε ότι στην οικογένειά της δεν υπήρχαν νήπια. Η μαρτυρία είναι αυτή:

«ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς (ο Παύλος και ο Σίλας) *εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτοὺς καὶ ἐξῆλθον – Βγήκαν τότε έξω από τη φυλακή* (ο Παύλος και ο Σίλας) *και εισήλθαν στην οικία της Λυδίας, και όταν είδαν τους αδελφούς, τους ενθάρρυναν και αναχώρησαν»* (Πραξ.16:40). Η περικοπή αυτή μας αναφέρει περί αδελφών, τους οποίους ενθάρρυναν. Άρα, ήταν άνθρωποι με ώριμη ηλικία. Κανένα λόγο δεν κάνει για νήπια. Και τούτο για να επαληθεύσει πάλι ο Λόγος του Θεού, που λέει: *«πάντα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν – Όλα είναι σαφή σε εκείνον που καταλαβαίνει, και ορθά σε εκείνους που βρίσκουν γνώση»* (Παρ.8:9).

Μαρτυρία απλή περί νηπιοβαπτισμού, έχουμε τον 3ο μ.Χ. αιώνα. Πολλές όμως υπήρξαν οι αντιδράσεις, γιατί η συνήθεια αυτή δεν έχει την προέλευσή της από την Αποστολική εποχή. Ο Κυπριανός, Πατέρας της Δυτικής Εκκλησίας, συμβουλεύει, «ότι δεν πρέπει να εμποδίζονται τα νήπια από του να βαπτίζονται» (Επιστ. 59), πράγμα που σημαίνει, χωρίς αμφιβολία, ότι υπήρχαν σοβαρές αντιρρήσεις κατά του νηπιο-

βαπτισμού. Ότι αποδοκιμάζονταν αρχικά ο νηπιοβαπτισμός ως αντι-Βιβλικός θεσμός, αναφέρεται και την "Εκκλησιαστική Ιστορία" του Α. Κυριακού, τόμος 1ος, σελ.182. Τον 4ο αιώνα όμως ο νηπιοβαπτισμός έλαβε κάποια σοβαρότητα, με αφορμή τη σύγκρουση που έκανε ο Αυγουστίνος με τους Πελαγιανούς.

«Ο Πελάγιος ήταν Βρετανός μοναχός αξιόλογης παιδείας και μεγάλη ηθική προσωπικότητα, από τον Αυγουστίνο ονομάστηκε "άγιος άνδρας"». Οι δύο όμως αυτοί αλληλοεκτιμούμενοι άνδρες ήρθαν σε σοβαρή σύγκρουση και ρήξη, γιατί ο μεν Αυγουστίνος πίστευε, ότι με το Βάπτισμα εξαλείφεται το προπατορικό αμάρτημα, ο δε Πελάγιος το επέρριπτε. Με αφορμή τη διένεξη αυτή έλαβε σοβαρότητα ο νηπιοβαπτισμός. Έτσι, τον 5ο αιώνα γενικεύτηκε ως θεσμός. Η διένεξη αυτή υπήρξε η αιτία, που η Τοπική Σύνοδος της Καρθαγένης, το έτος 418, και με τον Κανόνα της 121, αναθεματίζει τη διδασκαλία των Πελαγιανών και δικαιολογεί τη βάπτιση των νηπίων ("Πηδάλιο", σελ.425). Μέχρι να ωριμάσει ο νέος αυτός θεσμός στις συνειδήσεις των ανθρώπων, πέρασε ένας αιώνας.

Θέλησαν επίσης να δικαιολογήσουν το Βάπτισμα στα νήπια και τη Χάρη που τους μεταδίδει στην ανικανότητά τους, «μη δυναμένων να αντιτάξουν αυτή προσωπικό κώλυμα κατά τη γενική σχέση της ελευθερίας προς ενέργεια της Χάριτος, η οποία όπου δεν υπάρχει αντίσταση, επάγεται πάντοτε αποτέλεσμα» ("Δογματική", Ανδρούτσου, σελ.326). Η διδασκαλία όμως αυτή δεν είναι ορθή. Είναι τέρας! Ώστε, επειδή το νήπιο δεν έχει την ικανότητα να φέρει αντίσταση, μπορούν οι ιερείς να χρησιμοποιήσουν βία και κατά τρόπο μαγικό να του επιβάλλουν τη θεία Χάρη; Η διδασκαλία αυτή μόνο στα ζώα μπορεί να εφαρμοστεί και στη Γεωπονία να βρει τη θέση της. Τα ζώα κατόρθωσε ο άνθρωπος να τα δαμάσει και χωρίς αντίσταση να τα οδηγεί, όπου θέλει. Τα άγρια επίσης δέντρα, χωρίς αντίσταση μπορεί να τα κόψει και με ένα εμβόλιο ανενόχλητα να τα μετατρέψει σε ήμερα. Ο άνθρωπος όμως από άγριος, λόγω αμαρτίας και «εκ φύσεως τέκνο οργής», που είναι, για να εμβολιαστεί και να γίνει τέκνο ευλογίας, πρέπει να φτάσει σε ηλικία κρίσεως και εκλογής, σύμφωνα με τον θεόσδοτο νόμο της ελευθέρας βούλησης του ανθρώπου. Τότε, κατά την κρίση του, δέχεται ή απορρίπτει τη θεία Χάρη, σύμφωνα με τη σύσταση του Κυρίου, *«Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν – Αν κάποιος θέλει να έρθει πίσω Μου»* (Μτ.16:24).

Η ως άνω αντι-Βιβλική δικαιολογία έρχεται σε καταφανή αντίθεση με το Νόμο της ελευθέρας βούλησης του ανθρώπου. Συνεπώς, αυτή είναι κακοδαιμονία, δεν είναι Ορθόδοξη διδασκαλία.

Γνώμη σωστή και ευκρινέστερη περί του ποιοι πρέπει να βαπτίζονται, θα μας δώσει ο Απολογητής του 2ου μ.Χ. αιώνα Ιουστίνος ο Μάρτυρας και φιλόσοφος, από την Α' Απολογία του. Επειδή όμως επικαλείται τον ίδιο και ο κ. Π. Τρεμπέλας, και επειδή μας ενδιαφέρουν από το κείμενό του ορισμένα σωστά σημεία, θα τα παραθέσω όπως τα καταχωρεί εκείνος.

«Ποιοι γίνονται δεκτοί στο βάπτισμα.

Όσον αφορά δε στο ποιοι πρέπει να είναι οι προτιθέμενοι να λάβουν το βάπτισμα, λαμβάνουν πλήρη την απάντηση από τον Ιουστίνο γράφοντας στην Α' Απολογία του τα επόμενα: "Όσοι αν πειστούν και **πιστεύουν** αληθή αυτά τα από εμάς διδασκόμενα και λεγόμενα είναι και βιώνουν έτσι δύνανται να υποσχεθούν, να ευχηθούν και να αιτούν νηστεύοντας παρά του Θεού των προημαρτημένων **άφεση** διδάσκοντας... έπειτα φέρονται μέσα στο νερό" για να λάβουν το βάπτισμα. Προηγείτο λοιπόν πρωτίστως κατήχηση και ευαγγελισμός των προς το βάπτισμα οδευόντων. Εδώ ήδη από το 2ο αιώνα έχουμε καθορι-

σμένη στην Εκκλησία την τάξη των κατηχουμένων. Με το οποίο αυτοί που εκδηλώνουν σταθερή πίστη και μετανοούν για τις πρότερες πεπραγμένες άτοπες από αυτούς και υποσχόμενοι να συμμορφωθούν και προς την ηθική διδασκαλία του Ευαγγελίου, γίνονταν δεκτοί στο βάπτισμα. Γινόταν δε τούτο σύμφωνα με την παραγγελία του Ίδιου του Κυρίου, προστάζοντας τους Αποστόλους, για να "μαθητεύσουν" πρώτα τα έθνη και έπειτα να βαπτίσουν αυτά, ρητά δε βεβαιώνοντας, ότι "ο πιστεύσας και βαπτισθείς θα σωθεί".

Έτσι και ο Πέτρος κήρυξε πρώτα την περί του Κυρίου Ιησού την αλήθεια, κατά την ημέρα της Πεντηκοστής, σε αυτούς που είχαν κατάνυξη από το κήρυγμά του συνέστησε να "μετανοήσουν" πρώτα και ακολούθως "να βαπτιστεί καθένας στο όνομα του Ιησού Χριστού". Αυτοί από τους ακροατές του "που δέχτηκαν το λόγο του", αυτοί και "βαπτίστηκαν".

Και αυτοί στη Σαμάρεια που άκουσαν πρώτα από τον Φίλιππο "ευαγγελιζόμενοι τα περί της βασιλείας του Θεού και του ονόματος του Ιησού", και "πίστεψαν τον Φίλιππο" τότε και "βαπτίζονταν άνδρες και γυναίκες". Αλλά και όταν μετά από λίγο διερμήνευσε στον Αιθίοπα τις περί του Κυρίου προφητείες και ζήτησε εκείνος να βαπτιστεί, ο Φίλιππος είπε προς αυτόν "αν πιστεύεις εξ όλη της καρδίας, μπορείς" να βαπτιστείς· και τούτος αποκρινόμενος "πιστεύω τον Υιό του Θεού που είναι ο Ιησούς", τότε ο Φίλιππος βάπτισε αυτόν.

Ευαγγελισμός προηγήθη και στην περίπτωση του Κορνήλιου και όταν αυτός και οι γύρω από αυτόν πίστεψαν, τότε ακολούθησαν αυτά που οδηγούν στο βάπτισμα αυτού. Και Λυδία η Πορφυροπώλης στους Φιλίππους "άκουσε " από τον Παύλο και "διάνοιξε ο Κύριος την καρδιά της να προσέχει τα λεγόμενα" από αυτόν, όταν λοιπόν πίστεψε, τότε "βαπτίστηκε" και ο οίκος της. Ακρόαση λοιπόν του κηρύγματος, πίστη σε αυτό, μετάνοια για τον πρότερο βίο της άγνοιας και της απιστίας, ως πρώτη εκδήλωση της πίστης, απόταξη του Σατανά και σύνταξη στον Χριστό λαμπρή και επίσημη ομολογία της πίστεως σε Αυτόν και υπόσχεση για καινούργιο και σύμφωνα με την αρετή βίο, αυτά ζητούντο από τους προετοιμαζόμενους στο άγιο βάπτισμα. Εδώ και ο Κύριλλος ο Ιεροσολύμων από την πρώτη Κατήχηση αυτού χαρακτηρίζει την περίοδο εκείνη της συντομότερης Κατήχησης ως "καιρό εξομολογήσεως κατά τον οποίο οι κατηχούμενοι καλούνται πρωτίστως, για να εξομολογηθούν τα πεπραγμένα με λόγο και έργα, τα τη νύχτα ή την ημέρα". Ο Τερτυλλιανός εξάλλου εκτιμά μεγάλως την προ του βαπτίσματος μετάνοια, μαρτυρεί δε περί αυτής και ο Αμβρόσιος.

...Σαφέστερα όμως περί τούτου ομιλεί ο Τερτυλλιανός, που κήρυττε κατά αυτού και υποστηρίζει εδώ μεν, ότι η αθωότητα των νηπίων καθιστά περιττό το βάπτισμα τούτων, εδώ δε ότι οι λαμβανόμενοι το βάπτισμα πρέπει πρότερα να διδάσκονται τη Χριστιανική αλήθεια. Γιατί ναι μεν ο Κύριος είπε να μην εμποδίζονται τα παιδιά, να έρχονται σε Αυτόν, αλλά ας έρχονται αυτά, όταν γίνονται έφηβοι και όταν διδαχτούν. Ας γίνονται Χριστιανοί όταν θα μπορέσουν να γνωρίσουν τον Χριστό» ("Δογματική", Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.111-113).

Οι ακριβείς πληροφορίες του Τερτυλλιανού, ως προς το θέμα αυτό, έχουν ως εξής: «Ας έλθουν στο Βάπτισμα, όταν φθάσουν στη νεανική ηλικία· ας γίνουν Χριστιανοί, όταν μπορούν να γνωρίσουν τον Χριστό» (Τερτυλλιανός, De Baptisimos 8).

Ο Ωριγένης μάς δίνει ορισμένα στοιχεία (Ομιλ. Ρωμ.5:9), στα οποία φαίνεται κατά έναν έμμεσο τρόπο, ότι ο θεσμός του νηπιοβαπτισμού εξάσκησε την επιρροή του από τις αρχαίες παραδόσεις των Αιγυπτίων. Δεδομένου μάλιστα ότι η Σχολή της Αλεξανδρείας υπήρξε σε

μεγάλο βαθμό, Σχολή των αιρέσεων, έχουμε λόγους να πιστεύουμε, ότι πράγματι ο νηπιοβαπτισμός των αρχαίων Αιγυπτιακών θρησκειών (σε όλους τους αρχαίους λαούς υπήρχαν βαπτισμοί), βρήκε καλό έδαφος στη Σχολή αυτή. Έτσι λοιπόν, η Σχολή της Αλεξανδρείας θα συνέβαλε αρκετά στην επικράτηση του θεσμού του νηπιοβαπτισμού.

Εξεταζόμενο το Βάπτισμα των νηπίων από την εξεταστική δύναμη του Λόγου του Θεού, βλέπουμε ότι είναι μία προσθήκη αυθαίρετη, που τοποθετείται στη θέση της θεϊκής κρίσης, για την ημέρα εκείνη κατά την οποία, "βιβλία ανοίγονται και πράξεις ελέγχονται".

Ο απ. Πέτρος στην Α' Επιστολή του, 3:21, ομιλεί για το Βάπτισμα και τα σωτήρια αποτελέσματά του, και λέει, ότι είναι *«συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν – επερώτημα στον Θεό μιας συνείδησης αγαθής»*. Αυτό το "επερώτημα" σημαίνει, ότι κατά το Βάπτισμα γίνονται ερωτήσεις στον μέλλοντα να βαπτιστεί, και ζητούνται πληροφορίες για το περιεχόμενο της πίστης του. Οι απαντήσεις του, που υποτίθεται ότι είναι θετικές, μαρτυρούν την προηγηθείσα συμφιλίωση με τον Θεό. Είναι απαντήσεις λαμπικαρισμένης συνείδησης. ΕΠΕΡΩΤΩ = Ζητώ λαμπικαρισμένες πληροφορίες για τη συμπεριφορά σου έναντι του Θεού.

Στο Βάπτισμα όμως των νηπίων δεν εφαρμόζεται το επερώτημα, με το οποίο δίνεται ενώπιον της Εκκλησίας ο αρραβώνας, το ενέχυρο και η απόδειξη της αγαθής συνείδησης προς τον Θεό. Το νήπιο λόγω ηλικίας, του είναι αδύνατον να ανταποκριθεί σε αυτά. Ο δε Νονός, δεν έχει καμία εξουσία και κανένα δικαίωμα να τα προσφέρει εκείνος ως αντιπρόσωπος, γιατί η θέση του έναντι του παιδιού, είναι μόνο συμβουλευτική, δεν είναι δικαιωματική, βεβαιωτική, κυριαρχική.

Η Τελετή του Βαπτίσματος παρουσιάζει το Ναό ως πολυκατοικία δαιμονίων

Εφόσον κάναμε αυτό το ξεκίνημα για να αποδείξουμε ότι τα νομιζόμενα "Μέσα της Χάριτος" είναι στην πραγματικότητα τα "ανάποδα" μέσα της θρησκείας, και εφόσον αρχίσαμε μια τέτοια Τελετουργική ανατομία, πρέπει να δείξουμε και τα θλιβερά αποτελέσματα που δημιούργησε η αγραμματοσύνη των μυστηριοκατασκευαστών τους και οι ακροβατισμοί τους.

Οι "ειδικοί ιερείς" παρουσίασαν τους εαυτούς τους με τόση αναξιότητα και τέτοιας εξω-Βιβλικής ανειδικότητας, ως Αξιωματούχους της Εκκλησίας. Με την "εξουσία" τους αυτή θέσπισαν και έναν άλλο δικό τους θεσμό, Καλογερικής βεβαίως προελεύσεως, "τον αγιασμό των υδάτων", στα οποία πρόκειται να βαπτίσουν το νήπιο. Κατά την αντίληψή τους, μέσα στο νερό βρίσκονται δαιμόνια, τα οποία ίσως μπανιάρονται, και πρέπει με "ειδικούς εξορκισμούς" να τα διώξουν. Είναι και αυτή μία από τις πολλές ανθρώπινες προσθήκες που υπάρχουν μέσα στο πολίτευμα της Εκκλησίας.

Ιστορικά γνωρίζουμε ότι, δεν υπάρχει κανένα απολύτως αρχαίο σύγγραμμα που να αναφέρει περί αγιασμού των υδάτων από τον ιερέα, δεδομένου άλλωστε, ότι στην εποχή της αρχέγονης Εκκλησίας, δεν υπήρχαν "ειδικοί ιερείς". Από τις μαρτυρίες των αρχαίων συγγραμμάτων του Ιουστίνου, της Επιστολής Βαρνάβα, του Ποιμένα του Ερμά και από τη Διδαχή των Δώδεκα Αποστόλων, συμπεραίνουμε «ότι το νερό χρησιμοποιείτο στο Βάπτισμα, καθώς αυτό βρισκόταν στην πηγή ή καθώς αντλείτο από αυτή, χωρίς να προηγείται καθαγιασμός τούτου» (βλέπε "Δογματική" Π. Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.80-81). Το ίδιο επιβεβαιώνει και η "Εκκλησιαστική Ιστορία", Β. Στεφανίδη, σελ.95.

Ο θεσμός αυτός του αγιασμού του νερού έφτασε στο θλιβερό σημείο να υποστηριχθεί «υπό ορισμένων Πατέρων η γνώμη, κατά την οποία και στο εν ύδατι του βαπτίσματος, και στο έλαιον του Χρίσματος, λαμβάνει χώρα κάποια μεταστοιχείωση ανάλογη με τη μεταβολή, την πραγματοποιούμενη στη θεία ευχαριστία». Δηλαδή, κατ' αυτούς, το νερό του Βαπτίσματος "μεταστοιχειώνεται" σε μαγικό όργανο – νερό, το οποίο έχει μέσα του τη δύναμη να αγιάζει τον άνθρωπο και μηχανικά να τον μεταβάλλει σε ουράνιο πολίτη. Για το λόγο αυτό υποστηρίζεται θεολογικά: «Η Χάρη επιφοιτώσα εις το ύδωρ προσδίδει εις το Βάπτισμα την προς κάθαρση των αμαρτιών και αναγέννηση δύναμη». Η διδασκαλία όμως αυτή, δεν είναι Ορθόδοξη. Είναι τερατώδης διδαχή. Τη διδαχή αυτή υποστήριξαν κυρίως οι Πατριάρχες Κύριλλος Ιεροσολύμων και Κύριλλος Αλεξανδρείας.

Προκειμένου λοιπόν να βαπτίσει ο ιερέας ένα νήπιο, σύμφωνα με το Τυπικό της Εκκλησίας, του διαβάζει τις ευχές της Κατήχησης. Στη συνέχεια, και κατά μαγικό βεβαίως τρόπο, του διαβάζει τους "αφορκισμούς" (εξορκισμούς) προκειμένου να εξορκίσει τα δαιμόνια, τα οποία, κατά τους ιερείς, έχουν κατακυριεύσει το μικρό αυτό αγαθό πλασματάκι του Θεού. Στις ευχές αυτές δέεται τέλος πάντων ο ιερέας να ευλογήσει ο Θεός το νήπιο, αλλά στους εξορκισμούς υπάρχει η τρομερή και πλήρης οργής και κατάρας ακολουθία του Βαπτίσματος.

Ο ιερέας τοποθετεί το χέρι στην κεφαλή του νηπίου. Το βλέπει με στοργή και το περιβάλλει με κατάρα, σαν να αντικρίζει κατά μέτωπο τον ίδιο τον Διάβολο και του διαβάζει τους εξορκισμούς – κάτι που έγραψαν άλλοι, που σημαίνει, ότι αφού δεν είναι δικά του προϊόντα, ούτε και τα αισθάνεται. Ας ακούσουμε λοιπόν τον οργισμένο ιερέα, που λέει:

1) Αφορκισμός Α': «Του Κυρίου δεηθόμεν. Επιτιμά σοι Κύριος, Διάβολε, ο παραγενόμενος εις τον κόσμον ... ίνα την καθέλη τυραννίδα... Επιτιμήθητι και αναχώρησον κατ' εκείνου γαρ σε ορκίζω... Αυτός γαρ και νυν επιτάσσει δι' ημών. Φοβήθητι, έξελθε και υπαναχώρησον από του πλάσματος τούτου, και μη υποστρέψεις, μηδέ υποκρυβής εν αυτό, μηδέ συναντήσης τούτο... Έξελθε και αναχώρησον από του σφραγισθέωτος νεολέκτου Χριστού του Θεού ημών... Έξελθε και αναχώρησον από του πλάσματος τούτου συν πάση τη δυνάμει και τοις αγγέλοις σου...»

Καθώς φαίνεται όμως, ο Σατανάς εξακολουθεί να είναι αδιάκριτος και αναιδής και παρόλο που τον πρόσβαλε και τον επιτίμησε ο ιερέας, δεν φεύγει. Για το λόγο αυτό τού επιτίθεται για δεύτερη φορά ο ιερέας και του λέει:

2) Αφορκισμός Β': «Ο Θεός ο άγιος... ο προορίσας σοι, Διάβολε, της αιωνίου κολάσεως την τιμωρίαν δι' ημών των αχρείων Αυτού δούλων κελεύει σοι, και πάση τη συνεργώ σοι δυνάμει αποστήναι από του νεωστί σφραγισθέντος επ' ονόματι του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, του αληθινού Θεού ημών. Ορκίζω σε παμπόνηρον, και ακάθαρτον, και μιαρόν, και εβδελυγμένον, και αλλότριον πνεύμα... Αναχώρησον... Φοβήθητι τον Θεόν... Έξελθε και αναχώρησον...»

Ο Σατανάς όμως επιμένει, καθώς φαίνεται, ο δε ιερέας εξαντλεί πια την υπομονή του από την κωλυσιεργία του να φύγει από το νήπιο, το οποίο έχει υπό την κατοχή του, και το εξορκίζει με τρίτο και τέταρτο αφορισμό. Παρακαλεί τον Θεό να επέμβει για το διώξιμο των πονηρών πνευμάτων, τα οποία φωλιάζουν στην καρδιά του νηπίου, και λέει:

3) Αφορκισμός Γ': «Κύριε Σαβαώθ... επίβλεψον επί τον δούλον Σου... Επιτίμησον τοις ακαθάρτοις πνεύμασι, και δίωξον αυτά...»

4) Αφορκισμός Δ': «Ο Ων Δέσποτα Κύριε... το πλάσμα Σοι τούτο... πρόσδε-

ξαι εις την βασιλείαν Σου... Εξέλασον εξ αυτού παν πονηρόν και ακάθαρτον πνεύμα, κεκρυμμένον και εμφωλεύον αυτού τη καρδία».

Αγαπητέ, αδελφέ, σας ρωτώ: Πιστεύετε ότι η τελετή αυτή είναι εντολή του Αιώνιου και Πανάγαθου Θεού ή είναι επινοήματα των σκοτεινών αιώνων και των στείρων πνευμάτων των ανθρώπων εκείνων οι οποίοι είχαν "τη συνείδησή τους καυτηριασμένη;" Τολμάτε να αξιώσετε ότι η τελετή αυτή και το βάπτισμα τούτο είναι από Θεού; Πού το Ιερό Ευαγγέλιο και η Ιερά Αποστολική Παράδοση αναφέρουν αυτούς τους καλογηρικούς ακροβατισμούς;

Από τους εξορκισμούς είναι φανερό, ότι ο ιερέας βλέπει το νήπιο, το αγαθό εκείνο πλάσμα του Θεού, κυριευμένο από στρατιά δαιμονίων, που φωλιάζουν στην καρδιά του και κατοικούν μέσα του. Αυτά διώχνει γι' αυτό και απευθυνόμενος κατά πρόσωπο του διαβόλου λέει: «Έξελθε και αναχώρησε».

Στην απόταξη του Σατανά από το κατηχούμενο νήπιο εμφανίζεται ο ιερέας "εν σκηνή παίζων", μια φοβερή κατάσταση. Εμφανίζει το Ναό ως πολυκατοικία Δαιμονίων, τα οποία κατά την ώρα της κατήχησης κάνουν τον περίπατό τους μέσα στο Ναό. Γι' αυτό και λέει τον Νουνό – ανάδοχο, που αντιπροσωπεύει το Κατηχούμενο νήπιο να φυσήξει και να φτύσει τον Διάβολο: «Εμφύσησον και έμπτυσον αυτώ».

Πιθανόν να έχουν αντιρρήσεις οι αντιδραστικοί και να μας πουν ότι οι εξορκισμοί που διαβάζει ο ιερέας αναφέρονται το φορτίο της αμαρτίας και στην επήρεια του δημιουργού της διαβόλου, στην οποία κατ' ανάγκη βρίσκεται ο άνθρωπος. Και η απόταξη, το φύσημα και το φτύσιμο, σημαίνει, ότι ο βαπτιζόμενος τον καταισχύνει. Σ' αυτό όμως έχουμε να παρατηρήσουμε, ότι η σύνταξη των εξορκισμών με τα νοήματά τους, έχουν σε μεγάλη δόση εντελώς διαφορετική έννοια και σημασία. Ο ιερέας δεν αναφέρεται καθόλου σε ψυχολογική κατάσταση ή πνευματική επήρεια. Απευθύνεται σε συγκεκριμένο πρόσωπο, εναντίον του οποίου λέει: «Ο Θεός ο άγιος... δι' ημών... κελεύει σοι και πάση τη συνεργώ σου δυνάμει, αποστήναι... παμπόνηρον και ακάθαρτον και μιαρόν και εβδελυγμένον και αλλότριον πνεύμα... Αναχώρησον... μη υποστρέψεις, μη υποκριβής... Έξελθε από του ανθρώπου, κλπ»

Από αυτά βγαίνει αβίαστο το συμπέρασμα, ότι πράγματι ο ιερέας δεν αναφέρεται σε ψυχολογική επήρεια, αλλά στρέφεται κατά πρόσωπο του παιδιού – νηπίου, το οποίο κατά την αντίληψή του ή μάλλον κατά το Μυστήριο, είναι δαιμονισμένο.

Νομίζω ότι με όλο το δικαίωμα θα μπορούσαν οι γονείς να ζητούσαν ικανοποίηση από τους ιερείς στους οποίους προσφέρουν με όλη την ευλάβεια και σεβασμό, το παιδί τους, να λάβει το Βάπτισμα με τις ευχές της Εκκλησίας, και αντί τούτου, οι ιερείς το βλέπουν σαν μια ύπαρξη στην οποία κατοικεί όλο το στράτευμα των πονηρών πνευμάτων. Πώς όμως μπορεί να συμβιβαστεί η συμπεριφορά αυτή των ιερέων, με την περίπτωση εκείνη, που ο Ιησούς πήρε στην αγκαλιά Του τα αβάπτιστα παιδιά με πολύ ενδιαφέρον και με μεγάλη στοργή και για τα οποία είπε: *«τῶν τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν; – για τέτοιους είναι η βασιλεία των ουρανών;»* (Μτ.19:14). Βέβαια εδώ αναφέρεται ο Κύριος στην ανεξικακία του παιδιού, την οποία υποδεικνύει στους μεγάλους.

Στο πρόσωπο λοιπόν αυτό του αγαθού και ανεξίκακου πλάσματος, οι ιερείς βλέπουν τον διάβολο και προσπαθούν να τον εξορκίσουν, για να μη ζητήσει ίσως μερίδιο στα τυχερά, ως συνεργάτης.

Το μεν Κράτος αισιοδοξεί με τις γεννήσεις των παιδιών, γιατί σε αυτά στηρίζει το μέλλον του έθνους. Το δε ιερατείο **δαιμονο-θεολογεί,** ότι γεννήθηκαν νέοι διάβολοι στον κόσμο και παίρ-

νει τα κατάλληλα μέτρα του εξορκισμού. Μήπως όμως "εκ των ιδίων κρίνουν τα αλλότρια;" Ασφαλώς αυτό συμβαίνει.

Αν ο λαός ήξερε τις πληροφορίες της Αγίας Γραφής, όχι μόνο δεν θα μπορούσε να ανεχθεί μια τέτοια σατανική μεταχείριση στα παιδιά του, από τους παπάδες, αλλά θα φρόντιζε να εξορκίσει εκείνους από το πρόσωπο της γη, ως επικίνδυνους στην κοινωνία, στα σχέδια και την αγαθή Βουλή του Πανάγαθου και Παντοδύναμου Θεού. Το φοβερό αυτό θέαμα και πράγμα, έχει ακόμα πιο επικίνδυνη και φοβερότερη συνέχεια.

Μετά τη μαγική "απόταξη" του Σατανά, τη μηχανική σύνταξη στον Χριστό και την δήθεν πίστη στον αληθινό Θεό, τελειώνει το στάδιο της Κατήχησης. Στη συνέχεια κατόπιν αρχίζει η κυρίως ακολουθία του Βαπτίσματος.

Η Κολυμπήθρα ως πισίνα Δαιμονίων

Ο ιερέας προχωρεί στις τυπικές εκφωνήσεις του Μυστηρίου. Διαβάζει τις σχετικές ευχές και φτάνει στο διώξιμο των δαιμονίων από το νερό της Κολυμπήθρας. Στο σημείο αυτό (πάντα κατά την Καλογερική αντίληψη) φυσά ο ιερέας το νερό και με το χέρι του το χτυπά τρεις φορές και λέει:

«Συντριβήτωσαν υπό την σημείωσιν του σταυρού Σου πάσαι αι ενάντιαι δυνάμεις. Υποχωρησάτωσαν ημίν πάντα τα εναέρια και αφανή είδωλα και μη υποκριβήτο τω ύδατι τούτο δαιμόνιον σκοτεινόν, μηδέ συγκαταβήτω τω βαπτιζομένο, κλπ».

Στην περίπτωση αυτή και σύμφωνα με τα λόγια του ιερέα, η Κολυμπήθρα του Βαπτίσματος πλαισιώνεται με όλο το φόντο, ως Πισίνα, στην οποία κάνουν το μπάνιο τους τα δαιμόνια. Εκεί, κατά το Μυστήριο, κολυμπούν και λούονται τα παμπόνηρα. Γι' αυτό ο ιερέας χτυπά το νερό και προσπαθεί να τα διώξει.

Προχωρεί ο ιερέας στο διάβασμα της ίδιας ευχής. Εύχεται στον Θεό, να κάνει το νερό του βαπτίσματος μέσον, από το οποίο ο βαπτιζόμενος θα απολυτρωθεί, θα αγιαστεί, θα καθαριστεί σαρκικά και πνευματικά, θα αποκτήσει την ελευθερία του από τα δεσμά, την άφεση των αμαρτιών του, τον φωτισμό της ψυχής του και την υιοθεσία και θα αναγεννηθεί με τα εξής ανεδαφικά λόγια:

«Αλλά Συ, Δέσποτα των απάντων, ανάδειξον το ύδωρ τούτο, ύδωρ απολυτρώσεως, ύδωρ αγιασμού, καθαρισμόν σαρκός και πνεύματος, άνεσιν δεσμών, άφεσιν παραπτωμάτων, φωτισμόν ψυχών, λουτρόν παλιγγενεσίας, ανακαινισμόν πνεύματος, υιοθεσίας χάρισμα, ένδυμα αφθαρσίας, πηγήν ζωής».

Θα έχουν ίσως τις αντιρρήσεις τους οι ανειδίκευτοι "ειδικοί ιερείς", ότι: Αυτά αναφέρονται στο αβάπτιστο άτομο – νήπιο, το οποίο ακόμα δεν έχει τη Χάρη και την αναγέννηση του Βαπτίσματος. Μετά τη βάπτιση όμως δεν λέγονται αυτοί οι εξορκισμοί ούτε στον αμαρτωλό, που εξομολογείται στον ιερέα.

Για να τους προλάβω, να μην τολμήσουν κάτι τέτοιο, που θα τους ντροπιάσει, τους υπενθυμίζω τη βλάσφημη και στείρας του Πνεύματος, Τελετή του ψυχορραγούντος. Όπως ξέρουμε, όλα τα μέλη των ιερατικών ποιμνίων είναι άνθρωποι βαπτισμένοι, μυρωμένοι και οι οποίοι έλαβαν και το Πνεύμα το Άγιο, το Οποίο τους "αναγέννησε" όταν βαπτίστηκαν, σύμφωνα με τη διδασκαλία της "Ορθοδόξου" Εκκλησίας. Αυτό σημαίνει ότι και ο κάθε ψυχορραγών έχει αυτά τα προσόντα και ανήκει στην ίδια χορεία των "αναγεννημένων". Στην Τελετή όμως αυτή δεν φαίνεται καθόλου η πάμπλουτη προθυμία του Θεού να χορηγήσει τη Χάρη Του στον αμαρτωλό, έστω και αν κατά την τελευταία στιγμή της ζωής του, τον αξιώσουν οι

ιερείς να πληροφορηθεί την αξία της θεϊκής πληροφορίας, ότι ***«τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας»*** (Α' Ιν.1:7). Η βλάσφημη λοιπόν αυτή Τελετή παρουσιάζει τον ψυχορραγούντα ως απόλυτο συνεργάτη των δαιμονίων ταγμάτων. «Δουλεύον αισχροίς δαίμοσι, πάση σπουδή». Στη συνέχεια τον χαρακτηρίζει στην εντέλεια δαιμονισμένο και ότι «εφέστηκεν όχλος των πονηρών πνευμάτων... εκζητούντες αναιδώς την ταπεινήν του ψυχήν».

Ο κάθε ψυχορραγών, επομένως, είναι και ένας δαιμονισμένος, κατά τους ιερείς, άσχετα ότι τον βάπτισαν, τον μύρωσαν και τον αγίασαν. Όλοι λοιπόν είναι δαιμονισμένοι. Μήπως όμως είναι δαιμονισμένοι εκείνοι που υποστηρίζουν κάτι τέτοιες δαιμονο-θεολογίες: «Ήμαρτον εις τον ουρανόν...»

Για την Τελετή πάντως αυτή θα μιλήσουμε πιο πλατειά, με λεπτομέρειες, όταν έρθει η σειρά της. Το αστείο όμως και παιδαριώδες είναι και τούτο: Ενώ αντιμετωπίζουν τον κάθε ψυχορραγούντα σαν δαιμονισμένο, όταν σε λίγο πεθάνει, του ψάλλουν «την μακαρίαν οδόν» που πορεύεται και του εγκωμιάζουν τον τόπο της αναπαύσεως που του έχει ετοιμαστεί: «Μακαρία η οδός η πορεύει σήμερον, ότι ητοιμάσθη σοι τόπος αναπαύσεως». Πράγμα που σημαίνει, χαίρε βάθος αμέτρητο... Άβυσσος, άβυσσο επικαλείται. Αυτά τα κείμενα έχουν υπερπηδήσει και τους συγγραφείς κάθε κωμωδίας. Πού ο αψευδής Λόγος του Θεού ή η Ιερά Παράδοση αναφέρουν μια τέτοια κωμικοτραγική θεομπαιξία; Ιερείς και αρχιερείς, συνέλθετε. Αν δεν φοβάστε τον Θεό, ντραπείτε τους ανθρώπους. Μέχρι πότε, άδικοι άνθρωποι, θα αδικείτε τη νοημοσύνη του λαού;

Όλα αυτά τα κωμικοτραγικά τεχνάσματα, όχι μόνο δεν έχουν λογική βάση και θέση, αλλά σε έναν μεγάλο βαθμό ζημιώνουν τη φήμη της Ιεροτάτης Τελετής του Βαπτίσματος και τον σκοπό για τον οποίο ο θείος Λυτρωτής διέταξε να γίνεται και να επιτελείται. Με τα "μέσα" όμως αυτά πέτυχαν "οι ειδικοί ιερείς" να μυστηριοποιήσουν την Τελετή, να μονοπωλήσουν το σκοπό της και να ειδικεύσουν τη θέση τους και το "Αξίωμά" τους.

Πιστεύετε εσείς, αγαπητέ Γέροντα, ότι το νερό του Βαπτίσματος γίνεται μέσον με το οποίο ο άνθρωπος λυτρώνεται, ελευθερώνεται από την αμαρτία, φωτίζεται το πνεύμα του και αγιάζεται η ψυχή του; Εάν αυτό είναι αλήθεια, τότε *«Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν – ο Χριστός μάταια πέθανε»* (Γαλ.2:21), για τις αμαρτίες μας και η Βίβλος λέει ψέματα ότι αναστήθηκε για τη δικαίωσή μας.

Η πλάνη αυτή έχει την πηγή της στις εξω-Βιβλικές διδασκαλίες των "πατέρων" εκείνων, (με μικρό "π"), που υποστήριξαν την "μεταστοιχείωση" του νερού που χρησιμοποιείται στο βάπτισμα. Η αλήθεια στην περίπτωση αυτή είναι ότι η θεολογία δεν δέχτηκε αυτή τη διδασκαλία. Η παπαδική όμως τέχνη την χρησιμοποιεί στο απόλυτο. Αυτός είναι ο λόγος, που το νερό του βαπτίσματος το προσέχουν μετά τη βάπτιση, ώστε να μην πέσει ούτε μία σταγόνα και πατηθεί από τους ανθρώπους. Δηλαδή, «διυλίζουν τον κώνωπα και καταπίνουν την κάμηλο».

Είναι αναγκαίο όμως να προηγηθεί το "διάβασμα" στο νερό του βαπτίσματος για να αγιαστεί και να ευλογηθεί από τον ιερέα; Ασφαλώς, όχι! Για το λόγο αυτό πρέπει να επισημανθεί η αλήθεια της Αγίας Γραφής και των αρχαίων συγγραμμάτων, ότι δεν αναφέρουν μια τέτοια διδασκαλία. Οι πηγές λοιπόν αυτές μας πληροφορούν ότι, «το νερό χρησιμοποιείτο στο βάπτισμα, όπως αυτό βρισκόταν στην πηγή ή όπως αντλούνταν από αυτή, χωρίς να προηγείται καθαγιασμός τούτου».

Αυτά είναι τα θλιβερά και κωμικοτραγικά αποτελέσματα της Τελετής του Βαπτίσματος, όπως τη διαμόρφωσαν οι

απαίδευτοι Μοναχοί και κάπηλοι της Ορθοδοξίας.

Περί Αναδόχου

Μέχρι τον 6ο αιώνα που οι άνθρωποι βαπτίζονταν σε ώριμη ηλικία, αναλάμβανε ένα – κάποιο έμπιστο πρόσωπο ως εγγυητής και υπεύθυνος έναντι της Εκκλησίας, για το ηθικό ποιόν του υποψηφίου για το βάπτισμα, την παρακολούθηση και τη συμπαράσταση κατά την ώρα του βαπτίσματος.

Μετά την επικράτηση του νηπιοβαπτισμού ο εγγυητής αυτός άνθρωπος, έλαβε τη θέση του πνευματικού πατέρα, για τη Χριστιανική διαπαιδαγώγηση του βαπτιζόμενου νηπίου. Το πρόσωπο αυτό που αναλάμβανε μια τέτοια σοβαρή ευθύνη, έπρεπε να είναι ώριμης ηλικίας, της απολύτου εμπιστοσύνης, Χριστιανός, με έκδηλη τη θεοπρεπή ζωή – γνωστής ηθικής υπόστασης.

Αυτός λοιπόν που αναλάμβανε αυτή την υποχρέωση και ευθύνη, ονομάστηκε Ανάδοχος, Νουνός, Σάντουλος, Παγερινός, Σύντεκνος, Κυρτατάς ή Καλαφέντης.

Η πράξη όμως έδειξε την αποτυχία αυτού του θεσμού. Ανάδοχοι – Νουνοί σήμερα γίνονται οι Βουλευτές για λόγους ψηφοθηρίας, οι πονηροί για αμαρτωλή κουμπαριά και άλλοι για ανάπτυξη φιλίας και διασκέδασης, που δεν λείπουν από τα Λουκούλια γεύματα και τα παντοειδή ποτά.

Για το λόγο αυτό ο θεσμός αυτός πρέπει να καταργηθεί και την ευθύνη να την αναλαμβάνει ο ίδιος ο βαπτιζόμενος, την οποία υποτίθεται ότι έμαθε στο χρόνο της κατηχήσεώς του, πριν βαπτιστεί.

Τα αποτελέσματα του Νηπιοβαπτισμού

Με το νηπιοβάπτισμα πέτυχαν “οι ειδικοί ιερείς” να βάλουν στο λαό το φίμωτρο της άγνοιας και να τοποθετήσουν στην καρδιά τους το κλείστρο της αμάθειας. Πώς αποδεικνύεται αυτό; Θα το εξηγήσουμε.

Το παιδί κάθε οικογένειας πληροφορείται από την οικογενειακή του παράδοση, ότι το έχουν βαπτίσει και κατά τη θεολογική αθεολόγητη άποψη και πρακτική πράξη των παπάδων, το έχουν κατασκευάσει μέλος της Εκκλησίας, και σε Χριστιανό, παρά τη θέλησή του το έχουν μετασχηματίσει. Το εκκλησιαστικό και οικογενειακό τούτο “δίκαιο” και ανερμήνευτο Βιβλικά “δόγμα”, γίνεται πλέον πεποίθηση στο παιδί, ότι πράγματι είναι “Χριστιανός”, άσχετα ότι δεν έχει καμία απολύτως γνώση περί Χριστού, ούτε και κατά τη θεία Βουλή Ορθοδόξου Χριστιανισμού. Οι θρησκευτικές υποχρεώσεις που ακολουθούν, δεν τον ανησυχούν, αν βέβαια θρησκεύει, για να αποκτήσει δική του αντίληψη περί Θεού και περί των θεμάτων της αιωνιότητας. Πιστεύει ότι αφενός μεν τον έκαναν “Χριστιανό”, αφετέρου δε, ξέρει, ότι έχει “ειδικό ιερέα”, που διαθέτει πολλά μέσα – ψυχοχάρτια, αγιασμούς μικρούς και μεγάλους, παρακλήσεις μικρές και μεγάλες, ευχέλαια, τρισάγια, λειτουργίες, μνημόσυνα, αρχιερατικές παραστάσεις και “ευλογίες”, ανάλογα πάντα με το χρήμα που θα πέσει, κλπ. Με τα “μέσα” αυτά ξέρει ότι θα τακτοποιηθεί στον αδέκαστο Κριτή, που δεν δέχεται δώρα, και θα τακτοποιηθεί στον Δίκαιο Κύριο. Έτσι δεν έχει καμία επιθυμία να μελετήσει το Λόγο του Θεού και να εξετάσει τη θέση του έναντι Εκείνου. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι να μην εκδηλώνονται ποτέ όταν μεγαλώσουν, με αναγεννημένη καρδιά, εφόσον άλλωστε δεν ξέρουν τίποτε περί αναγέννησης, ούτε ξέρουν να εξασκούν πίστη στον Ζώντα Θεό. Έτσι οι νέοι αυτοί μεγαλώνουν χωρίς καμία ανώτερη θεϊκή ιδεολογία και χωρίς κανένα ιδανικό της σωστής ανθρώπινης πορείας. Μόλις γίνουν μάλιστα παλληκαράκια δείχνουν και την “εξυπνάδα” τους. Παρουσιάζονται άθεοι, για να δείξουν εξυπνάδες

στους μεγαλύτερούς τους, ότι αυτοί ανακάλυψαν πως δεν υπάρχει Θεός, επειδή θα διάβασαν λίγο Νίτσε περί υπεράνθρωπου και λίγη Δαρβίνεια θεωρία περί εξελίξεως. Η ανώριμη αυτή ηλικία και η στέρηση της θεϊκής εκπαίδευσης, δεν τους επιτρέπει να προχωρήσουν σε βαθύτερες μελέτες, και να μάθουν, ότι ο μεν Νίτσε που ήθελε τον υπεράνθρωπο χωρίς Θεό, πέθανε τρελός, η δε Δαρβίνεια θεωρία καταπολεμήθηκε με τα ίδια της τα όπλα. Επηρεασμένοι οι "βαπτισμένοι" αυτοί νέοι με αυτό το παράχορδο συνοικέσιο, που κάνουν με τις θεωρίες αυτές, νομίζουν τον άνθρωπο σαν μια κοπροποιητική μηχανή. Είναι και αυτό αποτέλεσμα του νηπιοβαπτισμού. Γι' αυτό η προφητική μαρτυρία, λέει:

«ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί· ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι – στις έσχατες ημέρες θα εγκατασταθούν δύσκολοι καιροί. Γιατί οι άνθρωποι θα είναι φίλαυτοι, φιλάργυροι, αλαζόνες, υπερήφανοι, βλάσφημοι, απειθείς στους γονείς, αχάριστοι, ανόσιοι, άστοργοι, αδιάλλακτοι, συκοφάντες, ακρατείς, ανήμεροι, εχθροί του αγαθού, προδότες, αυθάδεις, θολωμένοι από υπερηφάνεια, φιλήδονοι μάλλον παρά φιλόθεοι» (Β' Τιμ.3:1-4).

Μήπως είναι λανθασμένη αυτή η Βιβλική μαρτυρία για τις ημέρες μας; Μήπως αυτά δεν παρατηρούνται κατά γράμμα στη νεολαία που αποτελείται από βαπτισμένα παιδιά; Ποιο είναι το αποτέλεσμα του νηπιοβαπτισμού, στην πρακτική ζωή; ΜΗΔΕΝ...

Παρερμηνεύοντας οι σκοταδιστές του Μεσαίωνα τα λόγια του Βαπτιστή περί Χριστού, ότι *«αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί – Αυτός θα σας βαφτίσει μέσα σε Πνεύμα Άγιο και φωτιά»* (Μτ.3:11), περνούσαν τον βαπτιζόμενο μεταξύ δύο αναμμένων λαμπάδων ή με πυρακτωμένο σίδερο σφράγιζαν ένα μέλος του σώματός του.

Ύστερα όμως από αυτή την αποδεδειγμένη αποτυχία, ποτέ δεν σκέφτηκαν οι υπεύθυνοι της Εκκλησίας που θωπεύουν αυτές τις παράξενες συνήθειες, και τους παράλογους ακροβατισμούς, να κινηθούν για να επανέλθει η Εκκλησία στην αρχική της γραμμή, να τακτοποιήσουν το πολίτευμά της και να αναθεωρήσουν την πηδαλιουχία *[διακυβέρνηση]* της, κατά το υπόδειγμα του Ευαγγελίου και της αμιγούς Ανατολικής Παραδόσεως. Είναι φανερό λοιπόν ότι δεν υπάρχει Βιβλικό ενδιαφέρον. Δεν υπάρχει θείος ζήλος. Υπάρχει νεκρότητα. Από το τύμπανο σηκώνεται ποτέ σκόνη; Δημιουργείται όμως σαματάς, και γίνεται πολύς θόρυβος.

Από όλα αυτά λοιπόν τι παρατηρούμε; Μια νεκρή πνευματική ζωή στην επίσημη Εκκλησία του Κράτους. Τοποθετώντας τη θλιβερή αυτή εκκλησιαστική κατάσταση στη θεϊκή Δικαιοσύνη, αντιλαμβανόμαστε ποια θα είναι η θέση εκείνων που δημιουργούν, θεσπίζουν, θωπεύουν και υποστηρίζουν αυτές τις ξένες και παράξενες διδασκαλίες, τις ανακόλουθες και δογματικές θεωρίες, για το θρησκευτικό βίο του λαού.

Η δική μου και η δικής σας θέση, ποια θα είναι, αγαπητέ αδελφέ; Σκεφτήκατε ποτέ, ότι «Ιδού, Αυτός έρχεται;»

Έτσι λοιπόν παρατηρούμε ότι πράγματι οι Εκκλησίες Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή είναι νεκρές στα πνευματικά θέματα και στη γνώση του Λόγου του Θεού. Είναι ανεπιστήμονες στην έρευνα και την πνευματική προαγωγή και θέση. Ότι δεν υπάρχει ειλικρινές ενδιαφέρον, αλλά μόνο καπηλεία και μητροπατεριστομανία, αποδεικνύεται και από το εξής γεγονός: Μεταξύ των άλλων ευχών του βαπτίσματος που διαβάζονται από τον ιερέα, είναι και τούτη: «Συ

(Θεέ) εκ τεσσάρων στοιχείων την κτίσιν συναρμόσας...» Όπως είναι γνωστό όμως, ανεκαλύφθη ότι τα στοιχεία της γης είναι περισσότερα από εκατό, του δε ανθρώπινου οργανισμού είναι δεκαέξι. Τούτο το ξέρουν οι μορφωμένοι κληρικοί. Κανείς όμως δεν φρόντισε να προβεί σε σχετική εισήγηση στη Σύνοδο της Ιεραρχίας για να διορθωθεί αυτή η ευχή, εφόσον θέλουν να έχουν στεγανή την Τελετή και στερεότυπη την ακολουθία. Όλα αυτά οφείλονται στο εξω-Βιβλικό πολίτευμα με το οποίο κατασκεύασαν μηχανοποιημένους ιερείς και η κληρικο-εκκλησιαστική επιχείρηση δημιούργησε έμπορους δασκάλους της θρησκείας, όχι πνευματικούς ηγέτες, όπως αρμόζει σε μία άγια κοινωνία.

Η καινοτομία της Παπικής Εκκλησίας. Το Βάπτισμα με ραντισμό

Απόδειξη ότι τα ιερατεία των Εκκλησιών Ορθοδόξου και Παπικής δεν συμβουλεύονται τις υποδείξεις της Αγίας Γραφής, είναι οι καινοτομίες, τις οποίες ασεβέστατα προς το Λόγο του Θεού και την αρχική γραμμή της Εκκλησίας, επέφεραν στο πολίτευμα της Εκκλησίας. Εάν διατηρούσαν σεβασμό στις θεϊκές υποδείξεις, θα συμβουλεύονταν την Αγία Γραφή στην εκκλησιαστική τους δραστηριότητα και στην τελετουργική των Μυστηριο-τελετών πράξη. Τούτο όμως δεν παρατηρείται. Έτσι βλέπουμε ότι η Παπική Εκκλησία, με όλη την ασέβεια προέβη στην καινοτομία του Βαπτίσματος, με επίχυση και ραντισμό νερού στην κεφαλή του βαπτιζόμενου.

Η Εκκλησία αυτή με το φοβερό παρελθόν της, με τα εγκλήματα της "Ιεράς Εξέτασης", των Σταυροφοριών και της Νύχτας του Αγίου Βαρθολομαίου, δεν έλαβε υπόψη της ούτε τη σημασία και την έννοια του ρήματος "βαπτίζω", που στην προκειμένη περίπτωση σημαίνει "εμβάπτω στο νερό".

Εφόσον έπαυσε να έχει επαφή και συνεργασία με την Ανατολική Εκκλησία, θεώρησε καλό να αλλάξει όχι μόνο την αρχική πορεία, αλλά και τον τρόπο της τέλεσης των Τελετών και των Μυστηρίων. Ενώ στους πρώτους αιώνες διατηρούσε το Βάπτισμα με κατάδυση, όπως άλλωστε μαρτυρείται τούτο με τα βαπτιστήρια που σώζονται, τον 14^{ο} αιώνα προέβη στην αντι-Βιβλική καινοτομία και θέσπισε το Βάπτισμα με ραντισμό ή με έκχυση νερού στην κεφαλή του βαπτιζόμενου. Στην καινοτομία αυτή προχώρησε από τις δονήσεις της σάρκας, όχι από τις εμπνεύσεις του θείου Πνεύματος, από λόγους εγωιστικούς, όχι Βιβλικούς ή ιστορικούς.

Αναφέρεται πράγματι στο βιβλίο "Διδαχή των Δώδεκα Αποστόλων" (βιβλίο μετά το 200 μ.Χ.), το Βάπτισμα με επίχυση νερού, αλλά σε εξαιρετικές μόνο περιστάσεις. Προτάσσεται όμως το Βάπτισμα με κατάδυση στο νερό. Η πληροφορία του βιβλίου αυτού είναι η εξής: «Περί δε του Βαπτίσματος, έτσι βαπτίσατε· ταύτα προειπόντες... εάν δε μη έχεις ύδωρ ζων (ρέον), σε άλλο ύδωρ βάπτισε· αν δεν δύνασαι σε ψυχρό, σε θερμό· εάν δε και τα δύο δεν έχεις, έκχυσε στην κεφαλή τρεις φορές ύδωρ εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος» (VII). Το βιβλίο αυτό αναφέρει και τη μορφή της κατήχησης πριν από το Βάπτισμα την οποία υποβάλλονταν αυτοί που ασπάζονταν το Χριστιανισμό.

Εφόσον όμως το Ευαγγέλιο, που είναι η μοναδική Πηγή πληροφοριών, δεν συνιστά τον τύπο αυτό του Βαπτίσματος, η πλάγια πληροφορία του βιβλίου αυτού δεν έχει αξία. Ανέκαθεν τα "ειδικά ιερατεία" στήριζαν το οικοδόμημά τους τις πλάγιες και ψευδεπίγραφες πληροφορίες.

Ερεύνησαν πάντως οι "ειδικοί" ειδωλολατρικο-τιτλοφορούμενοι ιερείς (Καρδινάλιος Ποντίφηξ, Άκρος Αρχιερεύς κλπ, που χρησιμοποιεί στην αρχιερατική της τάξη η Ρωμαϊκή Εκκλησία,

είναι ειδωλολατρικοί τίτλοι και αξιώματα) της Ρωμαϊκής Εκκλησίας να βρουν έστω μία Βιβλική βάση. Νόμισαν λοιπόν ότι μπορούσαν να στηρίξουν την παιδαριώδη αυτή καινοτομία τους στο γεγονός της βαπτίσεως τριών χιλιάδων Χριστιανών κατά την ημέρα της Πεντηκοστής. Σύμφωνα με τους παιδαριώδεις υπολογισμούς τους, δεν ήταν δυνατόν να βάπτισαν οι Δώδεκα Απόστολοι και τις τρεις χιλιάδες πιστούς σε μία ημέρα με το βάπτισμα της κατάδυσης. Άρα, συμπεραίνουν οι Παπικοί, το Βάπτισμα θα έγινε μόνο με ραντισμό και με επίχυση νερού.

Η γνώμη όμως αυτή δεν έχει καμία Βιβλική ή λογική βάση και θέση για τους εξής σοβαρούς λόγους:

1) Δεν θα βάπτιζαν μόνο οι Δώδεκα Μαθητές, αλλά όλοι της ομήγυρης των εκατόν είκοσι Μαθητών, εκτός ίσως των γυναικών, μεταξύ των οποίων θα ήταν ασφαλώς και οι "εβδομήντα Μαθητές" (δες Μτ.10:1-12).

2) Στην Ιερουσαλήμ «υπήρχαν σε πολλά σημεία πηγές, στις οποίες κατανεμημένοι οι Απόστολοι θα μπορούσαν άνετα να βαπτίσουν τα πλήθη, μόνο δε η κολυμβήθρα η λεγόμενη Βηθεσδά, θα ήταν ικανή επί κάποιες ώρες χρησιμοποιούμενη, να επαρκέσει στο έργο τούτο».

3) Στις ημέρες των Αποστόλων δεν υπήρχαν οι εξορκισμοί των σημερινών παπάδων, σαν εκείνοι τους οποίους ανέφερα προηγουμένως. Γιατί τότε δεν έβλεπαν τους αβάπτιστους ως δαιμονισμένους, αλλά σαν πλάσματα της αγαθής Βουλής του Παντοδύναμου Θεού, τα οποία έβλεπαν την ανάγκη να εκχριστιανιστούν. Ούτε υπήρχε τότε η ανάγκη να αγιαστούν τα νερά με τα παπαδικά διαβάσματα και ξόρκια, που απαιτούν πολύ χρόνο, γιατί δεν έβλεπαν τα Βαπτιστήρια σαν Πισίνα μέσα στην οποία κολυμπούν τα δαιμόνια. Τα έβλεπαν ως όργανα για τη δημόσια πράξη του Βαπτίσματος.

Ο Βιβλικός τρόπος κατάδυσης στο Βάπτισμα

Εφόσον το ιερατείο ακολούθησε δική του γραμμή και έπαψε να συμβουλεύεται την Αγία Γραφή, εγκατέλειψε και τον αρχικό τρόπο της μίας κατάδυσης στο Βάπτισμα, πράγμα που σημαίνει, ότι το Βάπτισμα είναι και πρέπει να παραμένει "εν". Συνέστησε λοιπόν την τριττή κατάδυση, που κατ' ουσία σημαίνει τρία Βαπτίσματα. Στην Καινή Διαθήκη όμως δεν υπάρχει καμία τέτοια πληροφορία. Όταν μάλιστα στο "Σύμβολο της Πίστεως" ομολογείται η πίστη στο "εν" Βάπτισμα, γεννάται το ερώτημα: Με ποια νομοθεσία και με ποια δικαιολογία το "εν" αυτό γίνεται τρία; Αλλά αυτό συμβαίνει ανέκαθεν με τους "ειδικούς ιερείς". Οι ανακολουθίες και τα κλωθογυρίσματα είναι ο τρόπος με τον οποίο σκέφτονται και ενεργούν.

Στον 3ο αιώνα ο Τερτυλλιανός αναφέρει περί τριττής κατάδυσης, αλλά δεν υπάρχει κανένα Βιβλικό χωρίο για την υποστήριξη του ισχυρισμού του.

Τον 4ο αιώνα απασχόλησε σοβαρά την Εκκλησία το Βάπτισμα της μίας ή των τριών καταδύσεων. Η έλλειψη της οδηγίας της Αγίας Γραφής επέφερε τότε στην Εκκλησία πολύ μεγάλη σύγχυση. Οι Ορθόδοξοι της Ιαπωνίας τελούσαν το Βάπτισμα με μία μόνο κατάδυση μέχρι τον 7ο αιώνα, το οποίο αναγνώρισε και η Δ' Σύνοδος του Τολέδου. «Δια της μίας καταδύσεως ήθελαν να παραστήσουν την ενότητα των Προσώπων αυτής». Οι δε Αρειανοί τελούσαν το Βάπτισμα των τριών καταδύσεων και με αυτό «ήθελαν να παραστήσουν τη διαίρεση της Αγίας Τριάδας και την ανισότητα των τριών Προσώπων αυτής». Άρα, η τριττή κατάδυση έχει την προέλευσή της μάλλον από τους Αρειανούς.

Άλλη όμως ομάδα, οι Ευνομιανοί, του 4ου αιώνα, «οι οποίοι υπερέβησαν στην ακρότητα τους Αρειανούς», τελούσαν το Βάπτισμα της μίας μόνο κα-

ταδύσεως, στηριζόμενοι στο σχετικό Βιβλικό χωρίο, ότι τούτο γίνεται στο θάνατο του Χριστού» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Β. Στεφανίδη, σελ.281). Εξαιτίας αυτών η Β' Οικουμενική Σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως, το έτος 381, με τον Ζ' Κανόνα δέχεται μεν τους Ευνομιανούς, αλλά σαν αβάπτιστους. Οι δε "Αποστολικοί Κανόνες" (ψευδεπίγραφο βιβλίο), οι οποίοι γράφτηκαν από άγνωστο συγγραφέα στα τέλη του 4ου μέχρι τα μέσα του 5ου αιώνα, με τον Ν' Κανόνα, απαγορεύουν και καθαιρούν τους κληρικούς εκείνους, που θα τελούσαν το Βάπτισμα της μιας καταδύσεως. «Αν κάποιος επίσκοπος ή πρεσβύτερος δεν επιτελέσει τα τρία βαπτίσματα της μίας μυήσεως, αλλά ένα Βάπτισμα, το εις θάνατο του κυρίου αποδιδόμενο, καθαιρείται». Ο Κανόνας όμως αυτός έρχεται σε καταφανή αντίθεση και τέλεια ρήξη με τη Χριστιανική διδασκαλία.

1ον) Με την Αγία γραφή, που σημειώνει: *«ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν – όσοι βαπτιστήκαμε στον Χριστό Ιησού, στο θάνατο Αυτού βαπτιστήκαμε»* (Ρωμ.6:3).

2ον) Με το "Σύμβολο της Πίστεως", το οποίο ορίζει την πίστη εις «εν Βάπτισμα».

Παρόλο όμως ότι υπήρχαν οι Κανόνες της Β' Οικουμενικής Συνόδου και ο "Αποστολικός", ο Α. Κυριακός σημειώνει στην "Εκκλησιαστική Ιστορία" του, και στη σελίδα 282, του Β' τόμου, ότι η τριττή κατάδυση ανακηρύχθηκε μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως. Πάντως, επεκράτησε η τριττή κατάδυση του Βαπτίσματος. Πλην όμως διχάζονται οι γνώμες των Πατέρων περί της σημασίας της τριττής αυτής κατάδυσης. Οι μεν υποστηρίζουν ότι γίνεται σε τιμή των τριών Προσώπων της Αγίας Γραφής, οι δε γνωματεύουν, ότι γίνεται ως σύμβολο της τριήμερης ταφής του Κυρίου.

Ο τρόπος επικλήσεως του Βαπτίσματος της Αρχέγονης Εκκλησίας

Η παραγγελία του θείου Ιδρυτή της Εκκλησίας, όσον αφορά την επίκληση του Βαπτίσματος, είναι ότι αυτό πρέπει να γίνεται *«εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος»* (Μτ. 28:19). Το εδάφιο αυτό, μερικοί θέλουν να το παρουσιάσουν ως νόθο (Μάρτυρες του Ιεχωβά), ότι δεν υπάρχει στους αρχαιότερους Κώδικες, το Σιναϊτικό και τον Βατικανό. Όπως εξακριβώσαμε όμως, υπάρχει.

Έχουμε επίσης και τη μαρτυρία του φιλοσόφου Ιουστινιανού, 2ος αιώνας, που παρουσιάζει την επίκληση στο Βάπτισμα των τριών Προσώπων της Αγίας Τριάδας: «Επ' ονόματι γαρ του Πατρός και του Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού και Πνεύματος Αγίου το εν ύδατι λουτρόν ποιούνται» (Α' Απολ. 61, 3).

Επίσης έχουμε αρκετές άλλες μαρτυρίες, κυρίως από τον 4ο και μετά αιώνα, που μας φανερώνουν την επίκληση της Αγίας Τριάδας κατά το Βάπτισμα, εκτός από εκείνους που πραγματοποιούσαν μία μόνο κατάδυση, όπως ανέφερα προηγουμένως.

Παρατηρώντας όμως την Καινή Διαθήκη, βλέπουμε ότι, ουδέποτε αναφέρεται στο Βάπτισμα, γινόταν «επί τω ονόματι Ιησού Χριστού», ή «εν τω ονόματι του Κυρίου», ή «εις Χριστόν Ιησούν», ή «εις Χριστόν».

Ποιος λοιπόν είναι ο κανονικός και έγκυρος τύπος της επίκλησης στο Βάπτισμα; Θα ήταν δυνατό να υποστηριχθεί ότι ο έγκυρος τύπος της επίκλησης είναι μόνο στο όνομα του Χριστού, γιατί αυτός φαίνεται στην πράξη της Αποστολικής Εκκλησίας. Την άποψη αυτή ενισχύει και η σημασία του Βαπτίσματος, το οποίο γίνεται για να φανερώσει την ταφή των αμαρτιών μέσω του θανάτου του θείου Λυτρωτή, όπως ακριβώς σημειώνει η Αγία Γραφή: *«ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν – ό-*

σοι βαπτιστήκαμε στον Χριστό Ιησού, στο θάνατο Αυτού βαπτιστήκαμε» (Ρωμ.6:3). Ενώ λοιπόν χρησιμοποιούμε αυτή την επίκληση, του Χριστού, κατά το Βάπτισμα, μήπως η φύση ή οι ιδιότητες του Πατέρα και του Αγίου Πνεύματος αλλοιώνονται ή η θέση τους υποτιμάται; Για να αντιληφθεί λοιπόν ο βαπτιζόμενος τη σημασία του Βαπτίσματος, ότι τούτο, δηλαδή, αισθητά φανερώνει την ταφή των αμαρτιών μέσω του θανάτου του Ιησού, πρέπει η επίκληση να είναι στο Όνομα Εκείνου. Αυτά εκ πρώτης όψεως φαίνονται λογικά επιχειρήματα και θα ήταν δυνατό να υποστηριχθούν με έμφαση. Ας προσέξουμε όμως.

Όταν η Καινή Διαθήκη αναφέρει το Βάπτισμα «στο όνομα του Χριστού», «σημαίνει το από τον Κύριο συστημένο και κατ' εντολή ή με τη δύναμη Αυτού τελούμενο» ή «αυτοί που πίστεψαν στον Κύριο βαπτίζονται». Την έννοια αυτή διατύπωσαν όλοι οι αρχαίοι συγγραφείς. Για να είμαστε όμως μέσα στα πλαίσια της αλήθειας όσον αφορά τα ασαφή μέρη της Καινής Διαθήκης, είναι απόλυτα αναγκαίο και λογικά νοητό, να καταφύγουμε στους αυτόπτες μάρτυρες των Αποστόλων του Χριστού, δηλαδή, στην Εκκλησία της εποχής εκείνης, για να δούμε πώς τα ερμήνευσαν και πώς τα αντιμετώπισαν εκείνοι. Έτσι βρισκόμαστε και μέσα στα πλαίσια της Ιεράς Παράδοσης, η οποία έχει σοβαρό λόγο στα θέματα αυτά.

Το θέμα αυτό θα το εννοήσουμε καλλίτερα, αν λάβουμε υπόψη μας τα εξής:

1ον) Οι Ιουδαίοι, προς τους οποίους αρχικά αποτάθηκαν οι Απόστολοι του Χριστού, γνώριζαν περί του Πατρός. Ήταν λοιπόν αναγκαίο να γνωρίσουν και περί του Υιού, «τον Οποίο αγνοούντες σταύρωσαν», και περί του Αγίου Πνεύματος και της θέσης των δύο αυτών Προσώπων στη ζωή τους.

2ον) Το Βάπτισμα γίνεται μεν για το θάνατο του Σωτήρα Χριστού, αλλά τη σωτηρία την οποία επισφραγίζει και στην κατόπιν πορεία των βαπτιζομένων, λαμβάνουν μέρος και τα τρία θεία Πρόσωπα:

α) Ο Θεός ως Πατέρας συνέλαβε το σχέδιο της απολύτρωσης.

β) Ο Υιός ανέλαβε την εκτέλεση του σχεδίου αυτού.

γ) Το Άγιο Πνεύμα ανέλαβε το έργο του φωτισμού και της αναγέννησης των πιστών, για να ζήσουν οι βαπτιζόμενοι μια ζωή νίκης και θριάμβου. Οι βαπτιζόμενοι, δηλαδή, "εμβάπτονται" – "βουτιούνται" μέσα στο έργο και των τριών θείων Προσώπων, του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, τα Οποία ανέλαβαν τη φροντίδα για τη σωτηρία τους και την αιώνια αποκατάστασή τους.

Έτσι λοιπόν εννοείται γιατί το Βάπτισμα πρέπει να γίνεται *«εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος»* (Μτ.28:19).

Ποιοι έχουν το δικαίωμα να βαπτίζουν;

Πολλές είναι οι αποδείξεις και αρκετές οι μαρτυρίες, που μας βεβαιώνουν, ότι αρχικά το Βάπτισμα το έκαναν οι Μαθητές του Σωτήρα Χριστού, ως πρωτεργάτες της αρχέγονης Εκκλησίας. Σύμφωνα με την πράξη όμως της Αποστολικής δραστηριότητας βλέπουμε, ότι η τέλεση του Βαπτίσματος από τους Μαθητές του Χριστού, δεν αποτελούσε ειδική γι' αυτούς εξουσία και ειδικό προνόμιο. Την ημέρα της Πεντηκοστής δεν βάπτισαν μόνο οι δώδεκα Μαθητές τις τρεις χιλιάδες αυτών που πίστεψαν, αλλά όλη η ομήγυρης των πιστών, που αποτελούσαν την τότε Εκκλησία.

Ο Φίλιππος δεν ήταν Μαθητής του Ιησού, όμως έλαβε εντολή από τον άγγελο του Θεού να βαπτίσει των Αιθίοπα ευνούχο (δες Πραξ.8:26-40) Ο Ανανίας δεν ήταν μαθητής των Μαθητών του Ιησού, όμως έλαβε εντολή από τον Κύ-

ριο να επισκεφθεί τον Παύλο και να τον βαπτίσει (δες Πραξ.9:10-19).

Υπάρχουν και άλλες επίσης περιπτώσεις, που μας φανερώνουν, ότι το Βάπτισμα δεν το έκαναν μόνο οι Μαθητές του Χριστού, αλλά και μέλη της Εκκλησίας, γιατί τότε δεν είχε μυστηριοποιηθεί ούτε στερεο-τυποποιηθεί, όπως σήμερα.

Πρέπει όμως να παρατηρήσουμε, ότι αυτό γινόταν, όταν η Εκκλησία βρισκόταν στα πρώτα της βήματα "εν τη γενέσει της", και επομένως αντιμετώπιζε έκτακτες και εξαιρετικές ανάγκες. Βέβαια, το δικαίωμα αυτό από τα μέλη της Εκκλησίας δεν αφαιρείται για τον εξής λόγο: Κάθε αναγεννημένος Χριστιανός είναι και ιερέας, σύμφωνα με τα δικαιώματα της ιεροσύνης του θείου Λυτρωτή. «Εφόσον έχει τα δικαιώματα του ιερέα, έχει και τις υποχρεώσεις τούτου». Αυτά μας πληροφορούν οι αρχαιότεροι εκκλησιαστικοί συγγραφείς. Και εδώ όμως πρέπει να παρατηρήσουμε, ότι όταν αργότερα σταμάτησαν οι έκτακτες ανάγκες, η τέλεση του Βαπτίσματος περιορίστηκε στους Ποιμένες των Εκκλησιών. Και αυτό δεν αποτελεί Βιβλική αταξία.

Το γεγονός ότι το Βάπτισμα περιορίστηκε μόνο στους Ποιμένες, δεν είναι άκυρο το Βάπτισμα που γίνεται σε οποιοδήποτε εποχή από οποιονδήποτε αναγεννημένο Χριστιανό. Αλλά επειδή πρέπει να υπάρχει τάξη την κοινωνία των πιστών, το Βάπτισμα γίνεται από χειροτονημένους πρεσβυτέρους, που είναι και οι Λειτουργοί της Εκκλησίας.

Η Ορθόδοξη θεολογία δεν απορρίπτει το Βάπτισμα που γίνεται από λαϊκούς, "αλλά στην έσχατη ανάγκη". Τονίζει όμως και επιμένει, ότι το Βάπτισμα πρέπει να τελείται από τους αρχιερείς ή ιερείς ή διακόνους, και "στην έσχατη ανάγκη" από λαϊκούς. Αλλά όταν το παιδί αναλάβει, θα του διαβάσουν όλη την Ακολουθία του "Μυστηρίου", εκτός από τις καταδύσεις. Αν το παιδί πεθάνει, θεωρείται βαπτισμένο. Στο σημείο αυτό διχάζονται οι γνώμες και οι διάφοροι θεολόγοι διαφορετικά ερμηνεύουν και τοποθετούν το θέμα. Έτσι παρουσιάζουν, όπως συνήθως συμβαίνει, μια πλήρη σύγχυση και ανωμαλία.

Η επιμονή τους ότι πρέπει να βαπτίζονται τα παιδιά από ιερείς ή αρχιερείς είναι ανεδαφική, ανιστόρητη και εκτός Ευαγγελίου, γιατί όπως έχω αποδείξει στο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ", ιερείς και αρχιερείς δεν υπήρχαν στους Αποστολικούς και Μεταποστολικούς χρόνους. Υπήρχαν μόνο οι Πρεσβύτεροι. Άλλη έννοια έχει η λέξη "ιερέας" και άλλη "πρεσβύτερος".

Το Βάπτισμα δεν συνεπάγεται την αναγέννηση

Σε προηγούμενες σελίδες της μελέτης αυτής, σημείωσα την πλανεμένη και ανεδαφική διδασκαλία, ότι το Βάπτισμα εξαλείφει το προπατορικό αμάρτημα, καθαρίζει τον βαπτιζόμενο από την αμαρτία και του παρέχει το δώρο της αναγέννησης. Η Καινή Διαθήκη ρητά καταγγείλει την αντιχριστιανική αυτή θεωρία, ότι με το νερό καθαρίζονται οι αμαρτίες. Γιατί σημειώνει: *«τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας – το αίμα του Ιησού Χριστού καθαρίζει εμάς από κάθε αμαρτία»* (Α' Ιν.1:7). Το Βάπτισμα απλά αποδεικνύει αυτόν ακριβώς τον καθαρισμό, που γίνεται μέσω του πολύτιμου Αίματος του θείου Λυτρωτή.

Είναι γεγονός, ότι ορισμένοι από τους Πατέρες και Ομολογητές, όταν μιλούσαν για το Βάπτισμα, παράλληλα έκαναν λόγο για την αναγέννηση. Ας προσέξουμε όμως την πληροφορία αυτή. Οι Πατέρες αυτοί δεν μιλούσαν για νήπια, τα οποία στερούνται προσωπικότητας. Μιλούσαν για ενήλικους προσήλυτους, που είχαν πιστέψει και είχαν πάρει σταθερή την απόφαση να ζήσουν τη Χριστιανική ζωή και να τοποθετήσουν την ίδια τη ζωή τους στις θεϊκές

εντολές. Στους ανθρώπους λοιπόν αυτούς, που είχαν ανέλθει τις βαθμίδες της πίστεως και της σωστής μετάνοιας και είχαν φτάσει στην αναγέννηση ή στα πρόθυρά της, η Εκκλησία επέτρεπε το Βάπτισμα, για να εισαχθούν, και επίσημα να ενταχθούν στην οικογένεια των αγίων (πιστών) του Κυρίου και Λυτρωτή.

Δεδομένου ότι, "αναγέννηση" σημαίνει ριζική μεταβολή της καρδιάς από τις κακές επιθυμίες και τον εξαγνισμό αυτών των επιθυμιών, στην αποβολή "του παλαιού ανθρώπου", και δεδομένου επίσης ότι η μεταβολή αυτή απαιτεί τη θέληση του ανθρώπου, δεν είναι δυνατόν ποτέ η αναγέννηση να εκδηλωθεί παρά τη θέλησή του, με τρόπο μαγικό. Άρα, το νήπιο που δεν είναι σε θέση να ανέλθει τις βαθμίδες της πίστεως και της μετανοίας, ούτε είναι σε θέση να εξασκήσει θέληση για τη μεταβολή της καρδιάς του και να εκδηλωθεί θεοπρεπώς στη ζωή του, δεν είναι και ποτέ δυνατόν να αποκτήσει την αναγέννηση, όσους εξορκισμούς και αν του διαβάσει ο παπάς και όσο λάδι σαν λαδο-ποντικό το αλείψει ο Νουνός. Η σαπίλα γεννά σκουλήκια, δεν αναγεννά ανθρώπους.

Σοβαρή απόδειξη, ότι με το Βάπτισμα δεν αναγεννιέται ο βαπτιζόμενος, ούτε με αυτό λαμβάνει το Πνεύμα το Άγιο, είναι η περίπτωση του Σίμωνα του Μάγου, ο οποίος είχε μεν βαπτιστεί, αλλά δεν είχε λάβει το Πνεύμα και επιθυμούσε να το αποκτήσει με χρήματα (*«ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα – Όταν είδε τότε ο Σίμωνας ότι με την επίθεση των χεριών των αποστόλων δίνεται το Πνεύμα το Άγιο, πρόσφερε σε αυτούς χρήματα»* Πραξ.8:18).

Επίσης σοβαρή απόδειξη έχουμε και σ' εκείνους, που είχαν πιστέψει στο κήρυγμα του Φιλίππου, στη Σαμάρεια, και δεν είχαν βαπτιστεί, αλλά το Πνεύμα το Άγιο έλαβαν κατόπιν, με την επίθεση των χεριών του Πέτρο και του Ιωάννη (*«οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ – Γιατί ακόμα δεν είχε πέσει πάνω σε κανέναν από αυτούς, αλλά ήταν βαπτισμένοι μόνο στο όνομα του Κυρίου Ιησού»* Πραξ.8:16).

Όλες αυτές οι περιπτώσεις και πολλές άλλες, μας οδηγούν στη σκέψη, ότι με όλη την ευλάβεια και το σεβασμό πρέπει να προσέξουμε τους τρόπους με τους οποίους λαμβάνεται το Πνεύμα το Άγιο. Η ημέρα της Πεντηκοστής (δες Πραξ.2:1-4), η περίπτωση του Κορνήλιου (δες Πραξ.10:44-46) και της Σαμάρειας (δες Πραξ.8:14-15), μας δείχνουν ότι η επίσκεψη του Πνεύματος δεν ακολουθεί ποτέ ορισμένη γραμμή ή μηχανική πορεία. Ο Θεός *«ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας – Αυτός που ερευνά τις καρδιές»* (Ρωμ.8:27), μπορεί να Το παραχωρήσει σύμφωνα με τη θεία Βουλή Του, όπου η καρδιά είναι έτοιμη, ως κατάλληλο δοχείο να Το δεχθεί και να Το διατηρήσει.

Ο εκατόνταρχος Κορνήλιος και η άγια συντροφιά του πίστεψαν στο κήρυγμα του Πέτρου και έλαβαν αμέσως τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος. Σεβόμενος δε ο Πέτρος τη θεία αυτή ενέργεια, τους πρότρεψε να βαπτιστούν. *«ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· Μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς; προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – γιατί άκουγαν αυτούς να μιλούν γλώσσες και να μεγαλύνουν τον Θεό. Τότε αποκρίθηκε ο Πέτρος: "Μήπως μπορεί κανείς να εμποδίσει το νερό, για να μη βαπτιστούν αυτοί, οι οποίοι έλαβαν το Πνεύμα το Άγιο όπως και εμείς;" Και πρόσταξε αυτούς να βαπτιστούν στο όνομα του Κυρίου»* (Πραξ.10:46-48).

Παρατηρούμε λοιπόν, ότι άλλοτε η αναγέννηση προηγείται του Βαπτίσματος, και άλλοτε ακολουθεί το Βάπτισμα. Πάντως, η πίστη και η μετάνοια προηγούνται, γιατί αποτελούν τις απαραίτητες βαθμίδες της αναγέννησης.

Επίσης πρέπει να παρατηρήσουμε, ότι το Βάπτισμα και η αναγέννηση είναι δύο διαφορετικές καταστάσεις – δεν είναι συνώνυμα ούτε σύγχρονα. Σε όλα τα σημεία όμως το Βάπτισμα έχει τη σημασία της σφραγίδας της πίστεως και ως σύμβολο του καθαρισμού των αμαρτιών. Η αναγέννηση όμως ενεργείται από το Πνεύμα το Άγιο. Το Πνεύμα το Ίδιο εργάζεται στην ανθρώπινη καρδιά, και την τάση προς την αμαρτία την μεταβάλλει σε άγια επιθυμία. Πολύ χαρακτηριστική είναι η πληροφορία των απ. Ιακώβου: *«βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας – Επειδή το θέλησε, γέννησε εμάς με το λόγο της αλήθειας»* (Ιακ.1:18) και Πέτρου: *«Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ Πνεύματος... ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα – Έχοντας αγνίσει τις ψυχές σας με την υπακοή στην αλήθεια μέσω του Πνεύματος... γιατί έχετε αναγεννηθεί όχι από σπόρο φθαρτό, αλλά άφθαρτο, διαμέσου του λόγου του Θεού που ζει και που μένει στον αιώνα»* (Α' Πετρ.1:22-23).

Τι προϋποθέτει λοιπόν η ακοή του Λόγου του Θεού; Ωριμότητα ηλικίας, κρίση και εκλογή. Αυτά όμως τα στερείται το νήπιο. Άρα, αποκλείεται με το Βάπτισμα να αποκτήσει το νήπιο την αναγέννηση. Όμως, η πράξη αυτή της Τελετής του αντι-Βιβλικού νηπιοβαπτισμού έγινε "Μυστήριο", γιατί έτσι βοηθείται περισσότερο η σταθεροποίηση της θέσης των ιερέων ως "ειδικοί". Άσχετα ότι το Βάπτισμα με τους ιερείς γίνεται κατά τρόπο μαγικό.

Η δε ιστορία και η πείρα διδάσκουν ότι η Μυστηριοποίηση του Βαπτίσματος επενήργησσε ολέθρια επί της πνευματικής ζωτικότητας της Εκκλησίας, καθότι η αναγέννηση, ο ακρογωνιαίος αυτός λίθος του πνευματικοί οικοδομήματος του Χριστιανισμού κατάντησε να περιοριστεί στην εκτέλεση ενός εξωτερικού υλικού τύπου, έτσι δε εκτοπίστηκε εντελώς το πνεύμα με την ύλη.

«Ένα Βάπτισμα»

Η Αγία Γραφή μάς διδάσκει, ότι "η ελπίδα της πρόσκλησής μας", είναι *«ἓν σῶμα καὶ ἓν Πνεῦμα... εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων – Ένα σώμα και ένα Πνεύμα... Ένας Κύριος, μία πίστη, ένα βάφτισμα· ένας Θεός και Πατέρας όλων»* (Εφεσ. 4:4-6). Ποιο λοιπόν πρέπει να είναι το *«ἓν Πνεῦμα;»* Του νερού ή του Πνεύματος; Και τα δύο είναι ένα και το αυτό Βάπτισμα. Γιατί και τα δύο απαιτεί ο Θεός. Και το μεν Βάπτισμα του νερού είναι αγαθής συνείδησης επερώτησής μας στον Θεό μέσω του Ιησού Χριστού. Το δε Βάπτισμα του Πνεύματος δίνει ο Θεός ως αρραβώνα της κληρονομιάς στον βαπτιζόμενο (*«ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅς ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ – μέσω του Οποίου κι εσείς, όταν ακούσατε το λόγο της αλήθειας, το ευαγγέλιο της σωτηρίας σας, στο οποίο αφού και πιστέψατε σφραγιστήκατε με το Πνεύμα της υπόσχεσης το Άγιο, ο Οποίος είναι αρραβώνας της κληρονομιάς μας, για την απολύτρωση της ιδιοκτησίας Του, προς έπαινο της δόξας Αυτού»* Εφεσ.1:13-14).

Εφόσον το Βάπτισμα είναι η εξωτερική πράξη του εσωτερικού έργου, το οποίο ο Θεός μέσω του Αγίου Πνεύματος ενήργησε στην ψυχή του βαπτιζόμενου, και εφόσον η ενέργεια του Πνεύματος επέφερε την αναγέννηση, το Βάπτισμα είναι μια συνεχής κατά-

σταση ζωής. Γιατί ο Χριστιανός δεν πρέπει να ξεχνά ποτέ την ταφή των αμαρτιών του, την οποία υπέδειξε το Βάπτισμα, και να είναι διαρκώς βαπτισμένος, δηλαδή, βουτηγμένος μέσα στο Πνεύμα του Θεού, για να αισθάνεται τη θρησκεία όχι ως "Χριστιανικό καθήκον", αλλά ως φυσική λειτουργία του οργανισμού. Αυτό ακριβώς ήθελε να τονίσει το Πνεύμα μέσω του Παύλου, που έλεγε: *«ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε – Γιατί όσοι στον Χριστό βαφτιστήκατε, τον Χριστό ντυθήκατε»* (Γαλ.3:27). Το Βάπτισμα λοιπόν είναι Ένα.

Δεν μας είναι δύσκολο να το καταλάβουμε αυτό από το Βάπτισμα του Κυρίου, το οποίο άρχισε από τον Ιορδάνη ποταμό, αλλά ήταν εξακολουθητικό μέχρι το Σταυρό. Αρκετό χρόνο μετά το Βάπτισμά Του στον Ιορδάνη, είπε: *«βάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ – βάφτισμα έχω να βαφτιστώ, και πώς πιέζομαι ωσότου τελεστεί»* (Λκ.12:50).

Ώστε, βλέπουμε, ότι το Βάπτισμα του Σωτήρα άρχισε με την κατάδυση στα νερά του Ιορδάνη. Εκεί φανερώθηκαν τα αποτελέσματά του με τον ερχομό του Αγίου Πνεύματος σ' Αυτόν, και τελείωσε στο Σταυρό του Γολγοθά, όταν ξεφώνισε το θριαμβευτικό *«Τετέλεσται»* (Ιν.19:30). Αυτό ακριβώς μας λέει ο Λόγος του Θεού, με τα εξής:

«Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ Πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια... καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ Πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν... ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ» – Αυτός είναι εκείνος που ήρθε με νερό και αίμα: Ιησούς ο Χριστός. Όχι με το νερό μόνο, αλλά με το νερό και το αίμα. Και το Πνεύμα είναι Αυτό που μαρτυρεί, γιατί το Πνεύμα είναι η αλήθεια... Και τρεις είναι αυτοί που μαρτυρούν: το Πνεύμα και το νερό και το αίμα· και οι τρεις ένα είναι... γιατί αυτή είναι η μαρτυρία του Θεού την οποία έχει μαρτυρήσει για τον Υιό Του (Α' Ιν.5:6-9).

Λίγο διάλειμμα για σκέψεις

Όταν ο αποστάτης βασιλιάς Ιεροβοάμ αποφάσισε να ματαιώσει την πορεία του λαού στα Ιεροσόλυμα για τη λατρεία του Αληθινού Θεού, αντικατέστησε την Παρουσία του Ζωντανού Θεού με δύο χρυσά μοσχάρια, και είπε στο λαό: *«ἱκανούσθω ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ θεοί σου, Ἰσραήλ – Ικανό είναι σ' εσάς να ανεβαίνετε στην Ιερουσαλήμ· ιδού, οι θεοί σου, Ισραήλ»* (Γ' Βασιλειών 12:28). Με αυτό τι επεδίωκε ο Ιεροβοάμ; Να συστήσει στο λαό μία εύκολη θρησκεία, για να τους απαλλάξει δήθεν από την κοπιαστική πορεία προς τα Ιεροσόλυμα. Ο αντικειμενικός σκοπός όμως του αποστάτη αυτού βασιλιά, ήταν να εμποδίσει το λαό να έχει επαφή με τον άλλο βασιλιά του Ιούδα, Ροβοάμ. Και τούτο, για να μην προσκολληθούν σ' εκείνον, γιατί υπήρχε κίνδυνος να χάσει τη θέση του και το αξίωμά του. Προτίμησε λοιπόν ο Ιεροβοάμ να θυσιάσει τη λατρεία του Αληθινού Θεού, παρά τη θυσία της θέσης του και του Αξιώματός του. Και αυτό άρεσε στο λαό, αφενός μεν γιατί τους απάλλαξε από τη κοπιαστική πορεία προς τα Ιεροσόλυμα, αφετέρου δε, τους δημιούργησε γιορτές και πανδαισίες, με συμπόσια και διασκεδάσεις.

Εάν παραλληλίσουμε τη συμπεριφορά αυτή του Ιεροβοάμ με τη στάση και θέση του ιερατείου με τα "Μυστήρια", θα δούμε ότι συμπίπτουν, γιατί:

1ον) Με τα Μυστήρια συγκρατεί την Αξιωματική του θέση και κατακρατεί το λαό πλησίον του.

2ον) Με το Μυστήριο του Βαπτίσματος των νηπίων, το ιερατείο απάλλαξε από τον κόπο το λαό να μελετά και να ερευνά τις θεϊκές υποθέσεις και τη στάση του έναντι του Αιωνίου, και

3ον) Με το Μυστήριο αυτό δημιούργησε συμπόσια και οινοποσίες, τσιμπούσια και ευωχίες *[ευθυμίες],* που ακολουθούν αμέσως μετά την Τελετή του Μυστηρίου και φτάνουν μέχρι μέθης και χορού, τρώγοντες Λουκούλια γεύματα και πίνοντες Βακχικά ποτά. Όλα αυτά λοιπόν αρέσουν στο λαό. Με αυτά κολακεύονται και οι δυστυχείς γονείς αυτοαπατώμενοι, ότι το νήπιό τους έγινε "Χριστιανός". Αγνοούν όμως το Λόγο του Θεού, που λέει: *«μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων – μάταια Με σέβονται, διδάσκοντας διδασκαλίες που είναι εντολές ανθρώπων»* (Μτ.15:9).

Έτσι λοιπόν και το ιερατείο δημιούργησε μια εύκολη θρησκεία στο λαό, αλλά σκελετωμένη από πνευματική ασιτία, απαλλαγμένη από κόπους και φροντίδες, από προσπάθειες και μόχθους.

Έχει το δικαίωμα το ιερατείο να χαίρεται στα κατορθώματά του, αλλά έχουμε κι εμείς υποχρέωση στην αποστασία του να του υποδείξουμε και να του υπενθυμίσουμε το τέλος του Ιεροβοάμ (δες Γ' Βασιλειών 14:1-18).

Αγαπητέ Γέροντα! Εδώ τελειώνει το Μυστήριο του Βαπτίσματος. Θεωρώ υποχρέωσή μου όμως να σας επαναλάβω: Εσείς, τελειώσατε με την ευθύνη σας ως Οικουμενικός Πατριάρχης; Δεν πρέπει να σας διαφεύγει ότι εφόσον θα διατηρείται αυτή την τακτική, ότι με το Βάπτισμα τα νήπια αναγεννιούνται και γίνονται Χριστιανοί, ποτέ δεν θα τους απασχολήσει η ανάγκη της έρευνας στις θεϊκές υποθέσεις, που ατομικά τους αφορούν, και της αναζωπύρωσης της πνευματικής ζωής. Έτσι εξακολουθητικά θα παραμένουν τα μέλη αυτά των Εκκλησιών πνευματικά νεκρά.

Σας αρέσει αυτή η κατάσταση;

Φρυκτωροί[1]: "Τα μα δη ξυνίετε ρήματα".

---

[1] *"Φρυκτωρώ":* μεταδίδω σήματα με πυρσούς για συνεννόηση σε μεγάλες αποστάσεις.

Επιστολή 10η

Το Μυστήριο του Χρίσματος

(Αγίου Μύρου)

Αγαπητέ αδελφέ,

Οι Χριστιανοί της Αρχέγονης Εκκλησίας «συνήθιζαν να συνέρχονται εν ορισμένη ημέρα (την Κυριακή) προ της ανατολής του ηλίου και να άδουν ύμνους προς τον Χριστό ως εις Θεόν» (Πλίνιος 107 μ.Χ.). «Αρχικά ιδρύθηκε η Εκκλησία επί των αρχών και του πνεύματος της Ιουδαϊκή Εκκλησίας». Αποκλείστηκαν όμως αυστηρά οι Ιουδαϊκές ιεροτελεστίες και το ιερατείο. Σέβονταν απόλυτα την Παλαιά Διαθήκη. Οι Επιστολές των Αποστόλων που λάμβαναν, μετά την Παλαιά Διαθήκη, από την αρχή της σύστασής της, υπήρξαν η βάση, το θεμέλιο και η οικοδομή της Εκκλησίας. Αυτά χρησιμοποιούσαν στις ιερές συνάξεις οι Χριστιανοί, στις οποίες προΐσταντο πρεσβύτεροι, όχι ιερείς.

«Όταν δε προϊόντος του χρόνου η Χριστιανική Εκκλησία κατέστη θρησκεία της Πολιτείας, νομίστηκε ότι θα αποκτούσε περισσότερη τιμή και υπόληψη αναπτύσσοντας το δικό της ιερατείο και τις τελετές, όπως ήταν και αυτά της Παλαιάς Διαθήκης» ("Χριστιανική Αρχαιολογία", Δ. Λάτα, σελ.11, 12, 308, 315).

Αυτή, ατυχώς, για την αγία σύσταση της Εκκλησίας, ήτα μία από τις αιτίες και αφορμές που δημιουργήθηκε το "ειδικό ιερατείο" και επιβλήθηκε στην Εκκλησία ως Άρχουσα τάξη, ενώ στην αρχή το απέκλεισαν. Έτσι έγινε ο σφετερισμός στα Αξιώματα, στις θέσεις, δόξες, τιμές, στα οφίκια και τους οφικιούχους τίτλους. Οι σφετεριστές αυτοί, για να θεμελιώσουν τη θέση τους και να δώσουν τιμή, αξία και υπόληψη στα άτομά τους, δημιούργησαν Τελετές και Μυστήρια, άγνωστα στην Αρχέγονη Εκκλησία.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΜΑΤΟΣ – Αγίου Μύρου είναι Ιουδαϊκής προελεύσεως

Αφού ισχυροποιήθηκε η τάξη των "ειδικών ιερέων", έλαβαν και τα αναγκαία μέτρα για την προστασία τους, για την υπόληψη και δόξα που επιθυμούσαν να απολαμβάνουν από το λαό. Το μεγαλύτερο όμως μέρος των μέτρων αυτών, δημιούργησαν μια ΑΝΑΠΟΔΗ ΓΡΑΜΜΗ της Αποστολικής πορείας. Η ιστορική πληροφορία, λέει:

«Οι κήρυκες κήρυτταν μετάνοια, αλλά αντί να ζητούν τέλεια μεταβολή της καρδιάς από το κακό στο καλό, αρκούνταν να απαιτούν κάποια εξωτερική ικανοποίηση (Busse) και προπάντων νηστεία, αποδημίες σε ιερούς τόπους, προσευχές και τα όμοια. Αυτά, απλά και μόνο εξωτερικά γινόμενα, αρκούσαν κατά τις δοξασίες αυτών για να τύχει κάποιος της άφεσης και σωτηρίας και χωρίς εσωτερική μεταβολή του φρονήματος. Τόσο δε κάποιοι νόμιζαν, ότι το παν συνίστατο σε κάποια αναπλήρωση εξαιτίας της αμαρτίας με τα έργα της μετανοίας, ώστε συνέβαινε για να μεταχειρίζονται οι πλούσιοι τους άλλους, πλήρωναν αυτούς, ώστε ως αντιπρόσωποι αυτών να εκτελούν τα έργα αυτά της μετανοίας» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Α. Κυριακού, τόμος 2ος, σελ.202-203).

Αυτή ήταν η κατάσταση και στις ημέρες του Ιωάννη του Χρυσόστομου, ο οποίος έλεγε: «Οι Χριστιανοί και αυτού του 4ου αιώνα, ήταν κατά ήμισυ Ιουδαίοι». Δηλαδή, στους τρόπους της λατρείας. «Ο Χρυσόστομος βρήκε στην εποχή του έτσι να ακμάζει το κακό τούτο στην Αντιόχεια, ώστε αναγκάστηκε να διακόψει το κατά των Ανόμων κήρυγμα και να κηρύξει κατά της διαφ-

θοράς στην οποία ήταν εκτεθειμένοι τότε οι ακροατές του, εξαιτίας της επιστροφής τον Ιουδαϊκών Τελετών» (“Χριστιανική Αρχαιολογία”, Λάτα, σελ.10, “Ιστορία των Αιρέσεων”, I. Newman, τόμος 1ος, σελ.11).

Αν και πλατύτερα θα αναφερθώ αργότερα στο θέμα περί Εκκλησίας, θεώρησα όμως αναγκαίο να παραθέσω τις λίγες αυτές ιστορικές πληροφορίες, που αφορούν αυτό το θέμα, για να δείξω και ιστορικά ποια ήταν η ανώμαλη και τραγελαφική εποχή στην οποία “γεννήθηκε... το νέο παιδί”, το Μυστήριο του Χρίσματος – Αγίου Μύρου.

Οι “ειδικοί ιερείς”, αφού επεκράτησαν “με τη διενέργεια του διαβόλου”, φρόντισαν να εντυπωσιάσουν με την καλλιέπεια και τις έντεχνες εκδηλώσεις της λατρείας. Αδιαφορούσαν όμως για την παράλογη και εξω-Βιβλική αλλαγή, που αφορούσε την Αποστολική γραμμή και θεϊκή λατρεία. Σ’ αυτό οφείλεται και το “Χρίσμα – Άγιο Μύρο” που χρησιμοποιήθηκε σχεδόν νωρίς, τυπικά βέβαια, μετά το Βάπτισμα, από Ιουδαϊκή επίδραση.

Κανείς θεολόγος δεν μπορεί να αρνηθεί, ότι το “Μυστήριο του Χρίσματος” έχει την προέλευσή του από την Ιουδαϊκή συνήθεια, άσχετα ότι του έδωσαν σε ορισμένα σημεία άλλη θέση και μυστηριακή τοποθέτηση. Η ουσία όμως του πράγματος παραμένει η ίδια και η πράξη του όμοια.

Εφόσον οι “ειδικοί ιερείς” άλλαξαν πορεία, ήταν φυσικό να τους αποξενώσει και ο πανυπερτέλειος Θεός από το Πνεύμα Του. Αυτό και έγινε! Αποξενωμένοι λοιπόν οι “ειδικοί” του Πνεύματος του Θεού, σοφίστηκαν άλλο τρόπο με τον οποίο, είπαν, αυτοί όχι ο Θεός, ότι με αυτόν μεταδίδεται το Πνεύμα το Άγιο. Τον νέο αυτόν τρόπο τον ονόμασαν, “Μυστήριο του Χρίσματος”.

Πώς δικαιολογούν την αντι-Γραφική αυτή σύλληψη και την “άσπορη”... γέννηση του νέου αυτού “τέκνου;” Ακούστε! Στην Αποστολική και Μεταποστολική εποχή, η αγία Εκκλησία είχε πλούσια “παραγωγή” και “τεκνογονία” από τη δράση και λειτουργία του Πνεύματος του Αγίου. Όταν όμως ο Γεννάρχης Αυτός της Εκκλησίας παραμερίστηκε από του “ειδικούς”, η τάξη αυτή των “ειδικών”, έμεινε στείρα από την παρουσία Του και την ουράνια δράση Του. Φυσικά, αυτοί ανησύχησαν και έλαβαν απόφαση να παρουσιάσουν “τεκνογονία” έστω και με νόθα παιδιά. Ήταν αναγκαίος όμως και κάποιος Γεννάρχης. Αλλά, καλή θέληση να υπάρχει και όλα τακτοποιούνται. Δανείστηκαν λοιπόν από τους Ιουδαίους, και είπαν στο λαό: «Ιδού, ο “Γεννήτωρ” της Εκκλησίας!» Ο λαός με την ανασκησία που τον χαρακτηρίζει πάντοτε, δέχτηκε αβασάνιστα τον σεκταριστικό “ουλεμά”[2], και το “δόγμα” αυτό. Και με αυτό το “μέσον” οι “ειδικοί ιερείς” τού δημιούργησαν μια εύκολη θρησκεία, όπως ακριβώς και ο Ιεροβοάμ στο λαό Ισραήλ (*«καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· ἰδοὺ νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς οἶκον Δαυίδ... καὶ ἐποίησεν οἴκους ἐφ᾽ ὑψηλῶν καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ τοῦ λαοῦ, οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν Λευί – Και είπε ο Ιεροβοάμ στην καρδιά του: Ιδού, τώρα η βασιλεία θα επιστρέψει στον οίκο του Δαβίδ... και έκανε οίκους πάνω στους υψηλούς τόπους και έκανε ιερείς από κάθε μέρος του λαού, οι οποίοι δεν ήταν από τους γιους του Λευί»* Γ’ Βασιλειών 12:26, 31). Αποτέλεσμα της εύκολης αυτής θρησκείας ήταν η εξασθένηση της πνευματικής δύναμης και η τέλεια απονέκρωση ποιμένων και ποιμνίου.

Πριν γεννήσουν... “οι ειδικοί” το εφεύρημά τους αυτό, η Εκκλησία τους Σωτήρα Χριστού θριάμβευσε με τον Γεννήτορα του ουρανού και με τη δύναμη του Υψίστου. Το Πνεύμα το Άγιο

[2] *“Ουλεμάδες”:* τάξη στοχαστών του Ισλάμ από την οποία έχουν προέλθει οι θεολόγοι, οι μουφτήδες, δηλαδή, οι ερμηνευτές του νόμου, οι ιεροδικαστές.

χορηγούσε ο Θεός στους πιστεύοντας όχι με κάποια ορισμένη γραμμή και μέθοδο, αλλά κατά την πρόθεση της καρδιάς του πιστού και βαπτιζόμενου να το δεχτεί και κατά τη Βουλή του καρδιογνώστη Θεού να το παραχωρήσει. Έτσι παρατηρούμε στην Καινή Διαθήκη ότι με άλλο τρόπο έλαβαν “την ίση δωρεά” το Πνεύμα, οι πιστοί της Πεντηκοστής (δες Πραξ. Κεφ.2), της Σαμάρειας (*«Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην· οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσι Πνεῦμα ἅγιον· οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον – Όταν άκουσαν τότε οι απόστολοι στα Ιεροσόλυμα ότι η Σαμάρεια έχει δεχτεί το λόγο του Θεού, απέστειλαν προς αυτούς τον Πέτρο και τον Ιωάννη, οι οποίοι κατέβηκαν και προσευχήθηκαν γι’ αυτούς, για να λάβουν Πνεύμα Άγιο. Γιατί ακόμα δεν είχε πέσει πάνω σε κανέναν από αυτούς, αλλά ήταν βαπτισμένοι μόνο στο όνομα του Κυρίου Ιησού. Τότε έθεταν τα χέρια πάνω τους και λάβαιναν Πνεύμα Άγιο»* Πραξ.8:14-17) και ο Κορνήλιος με εκείνους τους πιστούς που ήταν μαζί του (*«Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον – Ενώ ακόμα μιλούσε ο Πέτρος τα λόγια αυτά, έπεσε το Πνεύμα το Άγιο πάνω σε όλους όσοι άκουγαν το λόγο»* Πραξ.10:44).

Ποτέ για το θέμα αυτό δεν χρησιμοποιήθηκε μηχανική γραμμή και τρόπος ορισμένος. Το Πνεύμα ενεργεί ελεύθερα κατά την επιταγή του Θεού, και δίκαια απαιτεί καθαρό το δοχείο της καρδιάς για να κατοικήσει και να εγκατασταθεί.

Η ιστορία της Εκκλησίας έχει αποδείξει ότι πολλοί που δεν ολοκληρώνουν την πίστη τους στον Λυτρωτή, το Πνεύμα αρνείται να κατοικήσει. Περιμένει την ολοκλήρωση τις πίστεως και της απολύτου εμπιστοσύνης προς το Σωτήρα και Κύριο για να εμφανιστεί και να κατοικήσει στην καρδιά, για να την κάνει κτήμα Του και να την καθαρίσει. Για το λόγο αυτό ο Κύριος είπε: *«μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται – Μακάριοι οι καθαροί στην καρδιά, γιατί αυτοί θα δουν τον Θεό»* (Μτ.5:8).

Μηχανική και καθορισμένη γραμμή υιοθέτησαν οι ιερείς από την εποχή που τους εγκατέλειψε το Άγιο Πνεύμα και αντικατέστησαν την παρουσία Του με το Χρίσμα και την προσέκλυσή Του με το Μύρο.

Ανειδίκευτοι “οι ειδικοί” στην πλήρη αλήθεια και με περιορισμένη την αντίληψη, στηρίχθηκαν σε δύο μόνο σημεία, της Σαμάρειας (*«τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον – Τότε έθεταν τα χέρια πάνω τους και λάβαιναν Πνεύμα Άγιο»* Πραξ.8:17) και της Εφέσου (*«καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς – Και αφού επέθεσε ο Παύλος σ’ αυτούς τα χέρια, ήρθε το Πνεύμα το Άγιο πάνω τους»* Πραξ.19:6) και υποστήριξαν ότι το Πνεύμα λαμβάνονταν μόνο με την επίθεση των χειρών. Ξέχασαν ότι ο Λόγος του Θεού δεν τη θεωρεί απαραίτητη και επιβεβλημένη. Την αλήθεια αυτή μας τη βεβαιώνουν μνημεία της Μεταποστολικής εποχής, όπως η μαρτυρία του Ιουστίνου και της Διδαχής των Δώδεκα Αποστόλων. Στα μνημεία αυτά γίνεται πολύς λόγος περί Βαπτίσματος. Τίποτε το συγκεκριμένο δεν λέγεται όμως περί επιθέσεως χειρών προκειμένου να χορηγηθεί το Πνεύμα το Άγιο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει την ολοκληρωτική κατάργησε της χειροθεσίας.

Στα Αποστολικά χρόνια και σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε η χειροθεσία στους βαπτιζόμενους, όχι ότι τα χέρια μετέδιδαν το Πνεύμα, αλλά

με το αισθητό αυτό σημείο έδειχναν την επιθυμία τους οι πιστοί όπως γίνει κοινωνός και ο βαπτιζόμενος στις ίδιες ευλογίες τις οποίες απολάμβανε αυτός που τον βάπτιζε.

Την επίθεση αυτή των χειρών αντικατέστησαν “οι ειδικοί” εν καιρώ, με το “Μυστήριο του Χρίσματος – Μύρου”.

Θεολογικά υποστηρίζεται, ότι όταν οι Χριστιανοί πλήθυναν, οι επίσκοποι δεν μπορούσαν να επισκέπτονται τους διάφορους τόπους που υπήρχαν Εκκλησίες για την επίθεση των χειρών, προκειμένου οι Χριστιανοί να λάβουν το Πνεύμα το Άγιο. Για το σκοπό αυτό ανακάλυψαν μέσον... θεραπείας, το αγιασμένο λάδι, με το οποίο χρίουν και μυρώνουν και μαγικά μεταμορφώνουν τον βαπτιζόμενο σε Χριστιανό. “Το μέσον” αυτό είναι μαγικό με όλη τη σημασία τη λέξεως.

Όπως είναι ιστορικά εξακριβωμένο, υπήρξε μεγάλη η επίδραση των Ιουδαϊκών Τελετών στη Χριστιανική Εκκλησία. Από τη μαρτυρία του Τερτυλλιανού (3ος αιώνας) περί του Χρίσματος, που λέει: «Χριόμαστε με αγιασμένο έλαιο κατά την αρχαία συνήθεια», δηλαδή, την Ιουδαϊκή, γίνεται φανερό, ότι το “Μυστήριο του Χρίσματος – Αγίου Μύρου”, έχει την προέλευσή του από Ιουδαϊκές Τελετές.

Το Χρίσμα κατά την Παλαιά Διαθήκη και η επίδρασή του στο Χριστιανισμό

Το Χρίσμα με λάδι στην Παλαιά Διαθήκη χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τον Ιακώβ, όταν εκδήλωσε την ευλάβειά του για την παρουσία του Θεού στο τόπο “Οίκος Θεού”. *«καὶ ἀνέστη Ἰακὼβ τὸ πρωῒ καὶ ἔλαβε τὸν λίθον, ὃν ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ... καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς – Και σηκώθηκε ο Ιακώβ το πρωί και έλαβε τον λίθο, τον οποίο είχε βάλει εκεί για προσκέφαλο... και έχυσε λάδι πάνω στην κορυφή του»* (Γεν.28:18).

Αργότερα βλέπουμε τον Θεό να δίνει εντολή στον Μωυσή για την κατασκευή αγίου ελαίου:

«καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· καὶ σὺ λάβε ἡδύσματα, τὸ ἄνθος σμύρνης ἐκλεκτῆς πεντακοσίους σίκλους καὶ κινναμώμου εὐώδους τὸ ἥμισυ τούτου διακοσίους πεντήκοντα καὶ καλάμου εὐώδους διακοσίους πεντήκοντα καὶ ἴρεως πεντακοσίους σίκλους τοῦ ἁγίου καὶ ἔλαιον ἐξ ἐλαιῶν εἶν καὶ ποιήσεις αὐτὸ ἔλαιον χρῖσμα ἅγιον, μύρον μυρεψικὸν τέχνῃ μυρεψοῦ· ἔλαιον χρῖσμα ἅγιον ἔσται – Και μίλησε ο Κύριος στον Μωυσή, λέγοντας: Και εσύ, πάρε εκλεκτά βότανα, τον ανθό σμύρνης εκλεκτής πεντακόσιους σίκλους, και ευώδες κιννάμωμο το μισό από αυτό, διακόσιους πενήντα, και ευώδη κάλαμο διακόσιους πενήντα, και κασσία πεντακόσιους σίκλους, σύμφωνα με τον σίκλο του αγίου, και λάδι από ελιές ένα ειν και θα κάνεις αυτό χρίσμα άγιο, χρίσμα αρωματικό, σύμφωνα με την τέχνη του αρωματοποιού· άγιο λάδι χρίσματος θα είναι» (Εξ.30:22-25).

Η χρίση του ελαίου αυτού έγινε κατόπιν θείος Νόμος κάθε πράγματος που προοριζόταν για αφιέρωση. Με το έλαιον – χρίσμα αυτό χρίονταν τότε οι προφήτες, οι ιερείς και οι βασιλείς. Το άγιο αυτό έλαιο κατασκευαζόταν από διάφορα εκλεκτά αρώματα, όπως αναφέρει το ως άνω ιστορικό της Παλαιάς Διαθήκης.

Εξετάζοντας δε την κατασκευή του Χρίσματος – Αγίου Μύρου της Ορθόδοξης και Ρωμαϊκής Εκκλησίας, παρατηρούμε ότι γίνεται με τα ίδια σχεδόν μέσα και με τον ίδιο περίπου τρόπο. Για την κατασκευή του χρησιμοποιούνται σαράντα περίπου αρωματώδεις ουσίες και λάδι ελιάς. Το προνόμιο της κατασκευής αυτού του Μύρου, που αποτελεί το δεύτερο Μυστήριο, το έχει μόνο ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

Μόνο οι Εκκλησίες της Ρωσίας, της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας παρα-

σκευάζουν Άγιο Μύρο, αλλά και σ' αυτές στέλνεται, πάντοτε, συμβολικά, από το Πατριαρχείο, μια μικρή ποσότητα, ως δείγμα ενότητας και τιμής.

«Η τελετή αρχίζει την Κυριακή των Βαΐων και ο καθαγιασμός λήγει τη Μεγάλη Πέμπτη. Για την παρασκευή του Μύρου βοηθούσαν άλλοτε όλα τα Ορθόδοξα κράτη στέλνοντας το καθένα το προϊόν του. Ως τον 4ο αιώνα το Άγιο Μύρο ήταν απλό χρισμένο λάδι πάνω στην Αγία Τράπεζα. Αργότερα το λάδι πλουτίστηκε σιγά-σιγά με μία σύνθεση όπου μπήκαν ειδών-ειδών αρωματικές ουσίες εξωτικές και παράξενες: Ξυλοκασία, κινάς, λαύδανο, μυρολιβάνι, τερεβίνθη, ξυλαλόη, βαλσαμόλαδο, ζαφορά, ροδέλαιο, πιπερόριζα, μοσχοκάρυδο, μαστίχα, μύρτο, κύμινο, κανέλλα, καρυοφίλλι, σάψυχο, δάφνη και άλλα μυριστικά συνηθισμένα μα και ασυνήθιστα, σαν τον αγιονάρδο, την κύπερη, το αγριόκρινο, τη σμύρνα και τον "μόσχο τον άκρατο", όπως λένε οι οδηγίες. Ακόμα και άλλα τελείως άγνωστα που δεν βρίσκονται μήτε στα φυτολογικά λεξικά, όπως κόρος, άσαρ και ελένιο...»

Η κατασκευή του λέγεται επίσημα **Έψηση.** Από εκεί κατόπιν το παραλαμβάνουν οι Μητροπολίτες και το διοχετεύουν στις ενορίες τους.

«Ταυτόχρονα με τούτο υπήρχε και ένα άλλο έθιμο εξαιρετικά δυσάρεστο:

Στα παλιά χρόνια, στους αιώνες της Μικρασίας, της Θράκης, του Πόντου, της Μακεδονίας, της ευδαίμονης Ανατολική Ρωμυλίας, των νησιών που ήταν όλα Χριστιανικά και Ορθόδοξα, οι Εκκλησίες φύλαγαν με σέβας και στέλνανε τα παλαιά τους εικονίσματα και αναθήματα στο Πατριαρχείο να χρησιμεύσουν ως καύσιμη ύλη για την έψηση του Μύρου.

Μπορούμε πολύ εύκολα να αναλογιστούμε τι θησαυροί εικονογραφικοί, τι κειμήλια τέχνης βυζαντινής, θυσιάστηκαν για τον ευσεβή αυτό σκοπό. Πόσος καλλιτεχνικός πλούτος ανυπολόγιστης αξίας χάθηκε από τον ελληνισμό εξαιτίας της επιζήμιας αυτής συνήθειας».

Ο Πατριάρχης κατά την κατασκευή δέεται προς τον Θεό, να κάνει το Μύρο τούτο να είναι: «Χρίσμα βασιλικόν, Χρίσμα πνευματικόν, ζωής φυλακτήριον, αγιαστικόν ψυχών και σωμάτων, έλαιον αγαλλιάσεως, κλπ...»

Με την πράξη αυτή, όχι μόνο άλλαξε κατά παιδαριώδη τρόπο η Αποστολική επίθεση των χειρών, αλλά και κατά επαναστατική μέθοδο άλλαξε και η "εν Πνεύματι λατρεία". Είναι δυνατόν ποτέ το άψυχο να γίνει μέσον ευλογίας του έμψυχου, και το υλικό στοιχείο να μεταδίδει το Πνεύμα του Αιωνίου Θεού; Βλέπω την απόλυτη ανάγκη να σας πω και στεντόρεια να φωνάξω: «**Συνέλθετε** στους εαυτούς σας».

Με το "Άγιο Μύρο" ο Μωυσής είχε εντολή να χρίσει τη Σκηνή του Μαρτυρίου, την Κιβωτό, την Τράπεζα, τα άλλα μέρη του θυσιαστηρίου και τους ιερείς (δες Εξ.30:26-33).

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο και με μυστηριακή χρήση, χρησιμοποιείται και στην Ορθόδοξη Εκκλησία. «Οι Ναοί και οι ιερές εικόνες καθιερούμενες στην ιερή χρήση στους Ναούς χρίονται για του Αγίου Μύρου, και οι βασιλείς περιβάλλονται το Αξίωμα δια τυπώσεως Μύρου» ("Δογματική", Χ. Ανδρούτσου, σελ.341).

Η συμβολική θέση του "Αγίου Ελαίου" στην Παλαιά Διαθήκη

Είναι απόλυτα αναγκαίο να προσέξουμε τα γεγονότα της Παλαιάς Διαθήκης, γιατί με αυτά παρουσίασε ο Θεός την εικόνα της Εκκλησίας. Η πνευματική έννοια των γεγονότων αυτών βρίσκεται λεπτομερώς στην Εκκλησία της Χάριτος.

Εξετάζοντας τη χρησιμοποίηση του Χρίσματος με "άγιο έλαιο" της Παλαιάς Διαθήκης, παρατηρούμε ότι είναι η ακριβής εικόνα του Αγίου Πνεύματος στην Εκκλησία του θείου Λυτρωτή.

Όταν ο Θεός ήθελε να παρουσιάσει στο πρόσωπο του Ααρών τη θέση και το έργο του Ιησού ως Αρχιερέα, και τον τρόπο με τον οποίο θα χριόταν με το Άγιο Πνεύμα, είπε στον Μωυσή να λάβει το "έλαιο του Χρίσματος" και με αυτό να χρίσει την κεφαλή του Ααρών. Πριν όμως προχωρήσουμε στην εξέταση του σημείου αυτού, πρέπει να σημειώσουμε, ότι ο Ααρών ως Αρχιερέας εικονίζει τον Χριστό, και τα παιδιά του ως ιερείς εικονίζουν την Εκκλησία. Ας προσέξουμε λοιπόν τη σειρά των γεγονότων πώς ρυθμίζονται, για να παρουσιάσουν το Χρίσμα του Αγίου Πνεύματος αρχικά στον Χριστό και κατόπιν στην Εκκλησία.

Ο Μωυσής έλαβε εντολή από τον Θεό να χρίσει τον Ααρών με το "Έλαιο του Χρίσματος", πριν χυθεί το αίμα στο θυσιαστήριο (*«καὶ λήψῃ τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσματος καὶ ἐπιχεεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ χρίσεις αὐτόν – Και θα πάρεις το λάδι του χρίσματος και θα χύσεις αυτό πάνω στην κεφαλή του και θα χρίσεις αυτόν»* Εξ.29:7). Το γεγονός αυτό μας παρουσιάζει τον ακριβή τύπο του Ιησού Χριστού, ο Οποίος χρίστηκε από το Άγιο Πνεύμα, πριν χυθεί το Αίμα Του στο θυσιαστήριο του Σταυρού.

Στη συνέχεια βλέπουμε, ότι τα παιδιά του Ααρών χρίστηκαν, αφού το αίμα χύθηκε στο θυσιαστήριο (*«καὶ σφάξεις αὐτόν, καὶ λήψῃ τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς Ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὤτων τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν. καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως καὶ ρανεῖς ἐπὶ Ἀαρὼν καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἁγιασθήσεται αὐτὸς καὶ ἡ στολὴ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ στολαὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ· τὸ δὲ αἷμα τοῦ κριοῦ προσχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ – και θα το σφάξεις, και θα πάρεις από το αίμα του και θα βάλεις πάνω στον λοβό του δεξιού αυτιού του Ααρών και πάνω στον αντίχειρα του δεξιού χεριού του και πάνω στο μεγάλο δάχτυλο του δεξιού ποδιού του και πάνω στους λοβούς των δεξιών αυτιών των γιων του και πάνω στον αντίχειρα των δεξιών χεριών τους και πάνω στο μεγάλο δάχτυλο των δεξιών ποδιών τους. Και θα πάρεις από το αίμα που είναι πάνω στο θυσιαστήριο και από το λάδι του χρίσματος και θα ραντίσεις πάνω στον Ααρών και πάνω στη στολή του και πάνω στους γιους του και πάνω στις στολές των γιων του μαζί με αυτόν, και θα αγιαστεί αυτός και η στολή του και οι γιοι του και οι στολές των γιων του μαζί με αυτόν· το δε αίμα του κριαριού και θα χύσεις πάνω στο θυσιαστήριο κυκλικά»* Εξ.29:20-21). Εικονίζοντας την Εκκλησία του Χριστού, τα παιδιά του Ααρών, βλέπουμε επίσης στο γεγονός αυτό τον ακριβή τύπο της Εκκλησίας, η οποία χρίστηκε από το Άγιο Πνεύμα, αφού χύθηκε το Αίμα του θείου Ιδρυτή της στο θυσιαστήριο του Σταυρού, και αφού αναστήθηκε και αναλήφθηκε στους ουρανούς, και αφού κατέθεσε τη μαρτυρία της θυσίας την οποία για λογαριασμό της είχε εκτελέσει και με τη θεϊκή αγάπη Του είχε πραγματοποιήσει.

Όλα αυτά μας φανερώνουν ότι "η Εκκλησία δεν μπορούσε να χριστεί με το Πνεύμα το Άγιο, πριν ο Νικητής Κύριος εισέλθει στον ουρανό και λάβει γι' αυτήν την επαγγελία του Πατρός".

Το Πνεύμα αυτό της ενεργού δυνάμεως του Θεού είναι στη διάθεση καθενός που θα πιστέψει και θα βαπτιστεί, για να τον χρίσει, να τον αναγεννήσει και με ουράνιες δυνάμεις να τον βαπτίσει. Το έργο αυτό πραγματοποιεί το Πνεύμα σύμφωνα με τη Βουλή του Θεού και τη διάθεση του πιστού, χωρίς τη μεσολάβηση εξωτερικών αντικειμέ-

νων, ελαίου και άλλων αρωματωδών ουσιών και κατασκευασμάτων.

Επειδή λεπτομερώς εξετάζω το θέμα αυτό τους Χρίσματος, πρέπει και να σημειώσω ότι στην Παλαιά Διαθήκη αναφέρονται δύο ειδών "έλαια χρίσματος". Στην περικοπή 29:7 της Εξόδου αναφέρεται *«ἐλαίον τοῦ χρίσματος»*, το οποίο ήταν απλό λάδι ελιάς. Και στο κεφάλαιο 30:22-25 της Εξόδου αναφέρεται το *«ἔλαιον χρῖσμα ἅγιον»* αποτελούμενο από διάφορες αρωματώδεις ουσίες και λάδι ελιάς. Ο Θεός έδωσε εντολή να χριστεί ο Αρχιερέας Ααρών και οι ιερείς, τα παιδιά του, και από τα δύο χριστήρια έλαια (*«καὶ λήψῃ τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσματος καὶ ἐπιχεεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ χρίσεις αὐτόν... καὶ σφάξεις αὐτόν, καὶ λήψῃ τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς Ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὤτων τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν. καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως καὶ ρανεῖς ἐπὶ Ἀαρὼν καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἁγιασθήσεται αὐτὸς καὶ ἡ στολὴ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ στολαὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· τὸ δὲ αἷμα τοῦ κριοῦ προσχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ... καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ χρίσεις καὶ ἁγιάσεις αὐτοὺς ἱερατεύειν μοι – Και θα πάρεις το λάδι του χρίσματος και θα χύσεις αυτό πάνω στην κεφαλή του και θα χρίσεις αυτόν... και θα το σφάξεις, και θα πάρεις από το αίμα του και θα βάλεις πάνω στον λοβό του δεξιού αυτιού του Ααρών και πάνω στον αντίχειρα του δεξιού χεριού του και πάνω στο μεγάλο δάχτυλο του δεξιού ποδιού του και πάνω στους λοβούς των δεξιών αυτιών των γιων του και πάνω στον αντίχειρα των δεξιών χεριών τους και πάνω στο μεγάλο δάχτυλο των δεξιών ποδιών τους. Και θα πάρεις από το αίμα που είναι πάνω στο θυσιαστήριο και από το λάδι του χρίσματος και θα ραντίσεις πάνω στον Ααρών και πάνω στη στολή του και πάνω στους γιους του και πάνω στις στολές των γιων του μαζί με αυτόν, και θα αγιαστεί αυτός και η στολή του και οι γιοι του και οι στολές των γιων του μαζί με αυτόν· το δε αίμα του κριαριού και θα χύσεις πάνω στο θυσιαστήριο κυκλικά... Και τον Ααρών και τους γιους του θα χρίσεις και θα αγιάσεις αυτούς, για να ιερατεύουν σε Μένα»* Εξ.29:7, 20-21, 30:30). Ποιος ο λόγος; Το πρώτο χρίσμα του απλού ελαίου εικονίζει το χρίσμα του Πνεύματος, το δεύτερο χρίσμα του *«ἔλαιον χρῖσμα ἅγιον»* με τις αρωματώδεις ουσίες, εικονίζει τα χαρίσματα του Πνεύματος. Τα χαρίσματα αυτά του Πνεύματος δίνουν την ικανότητα στον κάθε αναγεννημένο Χριστιανό και στην Εκκλησία στο σύνολό της να μπορούν να ιερατεύουν στο έργο του Θεού για να είναι ενεργά μέλη, όχι παθητικά στοιχεία, και να προσφέρουν *«καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ – καρπό των χειλιών μας που ομολογούν το όνομα Αυτού»* (Εβρ.13:15). Αυτή είναι η πνευματική, η μεγάλη και σοβαρότατη έννοια των δύο χριστηρίων ελαίων της Παλαιάς Διαθήκης.

Στη Χριστιανική εποχή, που το Αίμα της θυσίας για την εξιλέωση των αμαρτιών έχει προσφερθεί, ο θυσιασμένος έχει αναστηθεί, και από τη γη στους ουρανούς έχει αναληφθεί και στην παρουσία του Θεού η μαρτυρία της θυσίας έχει ήδη κατατεθεί, ο Θεός δεν επιτρέπει, αλλά ούτε δέχεται να γίνονται τυπικές απομιμήσεις που αφορούν το έργο του Πνεύματος. Ο Λυτρωτής Κύριος έλαβε από τον Θεό βέβαιη την υπόσχεση της αποστολής του Πνεύματος, χωρίς κανέναν περιορισμό, σε ο-

ποιονδήποτε θα το ζητήσει, όχι κατά τρόπο τυπικό, αλλά ουσιαστικό.

Υπήρχε λοιπόν το *«ἐλαίον τοῦ χρίσματος»,* αλλά είχε συμβολική έννοια. Την πνευματική του θέση, όπως σημειώσαμε προηγουμένως, βρίσκουμε στην Καινή Διαθήκη. Δεν είπε ο Θεός αυτό που διακήρυξε ο Τερτυλλιανός, να «χριόμαστε με αγιασμένο έλαιο, κατά την αρχαία συνήθεια», δηλαδή, την Ιουδαϊκή. Είπε όμως να ερευνήσουμε και να ανακαλύψουμε το σκοπό για τον οποίο διέταξε τότε να γίνεται και η χρήση του *«ἔλαιον χρῖσμα ἅγιον»* συμβολικά να επιτελείται.

Τότε, στην Παλαιά Διαθήκη, όλα γίνονταν με σύμβολα και με εικόνες, με σκιές και παραστάσεις. Σήμερα όμως, που έχουμε το πραγματικό αντικείμενο της θείας Χάριτος, "παρήλθε η σκιά του νόμου, της Χάριτος ελθούσης".

Η Θεολογική εξω-Βιβλική θέση του Μυστηρίου του Χρίσματος

Το Μυστήριο του Χρίσματος – Μύρου είναι ένα μέρος από τις Τελετουργικές εκδηλώσεις, που δεν αξίζει ούτε στο ελάχιστο να ασχοληθεί κανείς μαζί του. Είναι χαμένος και ο χρόνος και ο κόπος, όταν ασχολείται κανείς με κάτι τέτοια θέματα θέματα. Απορώ δε πώς ο κ. Π. Τρεμπέλας κατόρθωσε να πείσει τον εαυτό του περί της θεολογικής θέσης του Μυστηρίου αυτού, ώστε να ασχοληθεί σε είκοσι πέντε ολόκληρες σελίδες με αυτό το θέμα, με ένα σωρό απεραντολογίες και γλωσσαλγίες, σε σημεία τα οποία όχι μόνο δεν έχουν Βιβλική βάση, αλλά ούτε και λογική τοποθέτηση. Δημιουργούν πράγματι εντύπωση και γεννά απορία η "Μαραθώνια πορεία" και η περιττολογία που ακολουθεί ο κ. Τρεμπέλας, υποστηρίζοντας αυτό το "Μυστήριο". Είναι ένας "Αλκινόου απόλογος".

Εάν μάλιστα λάβει κάποιος υπόψη του τα μωρολογήματα και τα πομφολυγωδο-φληναφήματα του Αρχιεπισκόπου Ηρακλείου Κρήτης κ. Τιμόθεου Παπουτσάκη, τα οποία σημειώνει στο βιβλίο του "ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ", είναι να απογοητευτεί και να του θέσει το ερώτημα: Τα πιστεύεις κ. Παπουτσάκη αυτά που γράφεις, ή αστειεύεσαι;

Με τον τρόπο αυτό οι παπάδες κρατούν το λαό τυφλό, τον εμποδίζουν να εξετάσει τις θεϊκές υποθέσεις που τον αφορούν, του κλείνουν το δρόμο της πνευματικής προόδου και έτσι θέτουν τέρμα στην πνευματική καλλιέργεια και προαγωγή του ανθρώπου. Κάνουν δηλαδή έργο σκοταδισμού. Αυτά μου υπενθυμίζουν την προειδοποίηση που δίνει ο Θεός για τους πλάνους: *«Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν... ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ – Προσέχετε μήπως υπάρξει κάποιος που σας εξαπατήσει μέσω της φιλοσοφίας και της κενής απάτης κατά την παράδοση των ανθρώπων, κατά τα στοιχεία του κόσμου και όχι κατά Χριστό... εμβαθύνοντας σ' αυτά, ενώ χωρίς λόγο φουσκώνει με υπερηφάνεια από το νου της σάρκας του»* (Κολ.2:8, 18).

Καταλαβαίνουν οι "ιεροκράτες" *[ιεροκρατία: η πολιτική και κοινωνική κυριαρχία των κληρικών],* ότι αν δεν ανακάλυπταν αυτά τα μέσα, δεν θα είχαν κανένα δικαίωμα και κανένα θάρρος στη θέση του λαού, γιατί πολλές φορές, από τα 400 μ.Χ. περίπου έδωσαν εξετάσεις και απέτυχαν. Γι' αυτό δεν εμπνέουν εμπιστοσύνη. Το ευτύχημα λοιπόν γι' αυτούς είναι, ότι κατόρθωσαν να θεμελιώσουν αυτά τα εξω-Βιβλικά μέσα στις συνήθειες του λαού, τον οποίο αυτοί άφησαν σε τέλεια άγνοια, και να του πουν: «Χωρίς εμάς δεν μπορείς να κάνεις τίποτε». Έτσι αντέστρεψαν και αναποδογύρισαν το θεϊκό μήνυμα και την αναγκαία πληροφορία, την οποία ο Κύριος τοποθετεί μόνο στον Εαυτό

Του, και λέει: *«χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν – χωρίς Εμένα δεν μπορείτε να κάνετε τίποτα»* (Ιν.15:5).

Νομίζω ότι η μοναδική απάντηση στο Βιβλικό – δογματικό αυτό εκτροχιασμό των παπάδων είναι ότι οι μεν ρασοφόροι μιλούν σαν παπάδες – σκοταδιστές με παπαδική γλώσσα και υποστηρίζουν όλα εκείνα που τους συγκρατούν στον απόκρημνο βράχο που βρίσκονται. Οι Πανεπιστημιακοί όμως δάσκαλοι θα έπρεπε να κρατήσουν ανωτερότητα και να μη διδάσκουν από επαγγελματική ανάγκη όσα οι παπάδες γέννησαν και μέσα στους αιώνες οι ίδιοι τα βάπτισαν με τα ονόματα του συμφέροντός τους.

Ανέφερα προηγουμένως ότι τη μυστηριακή αυτή θέση του Χρίσματος – Μύρου, οι "θεολόγοι" την τοποθετούν στη χειροθεσία των Αποστόλων, την οποία σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιούσαν, και την οποία αντικατέστησαν με το "Μυστήριο του Χρίσματος". Λυπούμε που βρίσκομαι στην ανάγκη να τους σημειώσω, ότι η αντικατάσταση αυτή είναι κωμική. Μόνο παιδάκια με κούκλες και τραμπάλες, με νινιά και κουτσούνια, θα ήταν ποτέ δυνατόν να έκαναν μια τέτοια αντικατάσταση, τράμπα και ανταλλαγή.

Με πλήρη αγανάκτηση εναντίον του παιδαριώδους αυτού θεσμού καταφέρεται και ο ιερέας Κων. Χιόνης στο βιβλίο του, "Τα 39 Αγγλικανά Άρθρα και η Ελληνική Ορθοδοξία" (σελ.95-96), λέγοντας μεταξύ πολλών και τα εξής: «Μήπως είναι Αποστολικό το δια του Αγίου Μύρου Χρίσμα;... Ανυπερθέτως δε τελούντες το χρίσμα εις τα ακατήχητα και ακατάρτιστα νήπια, καταντούμε παρά την Ορθοδοξία μας να θεωρούμε την εν Χριστώ σωτηρία δια των Μυστηρίων σαν μαγικά σε όλους τελούμενη χωρίς συναίσθηση και ανάλογη διαγωγή, τα οποία απαιτούνται σε αυτούς παρά την κακοδοξία του Opere Operato».

Η ιστορική αλήθεια ανάγκασε και τον κ. Τρεμπέλα να διατυπώσει σε ένα σημείο τουλάχιστον με άλλες λέξεις, ότι το "Χρίσμα" δεν έχει Αποστολική προέλευση. Ιδού η μαρτυρία του: «Ως προς δε τη θεία σύσταση του Μυστηρίου, ελλείπει μεν στην Καινή Διαθήκη ρητή μαρτυρία επιβεβαιούσα, ότι ο Ίδιος ο Κύριος άμεσα συνέστησε το Μυστήριο...» ("Δογματική", τόμος 3ος, σελ.120).

Εάν το Μυστήριο τούτο είχε Αποστολική την προέλευση ή αν το χρησιμοποιούσαν αντί της επίθεσης των χειρών στους χρόνους που οι Χριστιανοί πληθύνονταν, ασφαλώς θα υπήρχε απόλυτη η ανάγκη να το αναφέρει ο Ιουστίνος ο Φιλόσοφος, ο οποίος σημειώνει αρκετά στα γραπτά του περί Βαπτίσματος.

Αν λοιπόν το "Χρίσμα" ήταν το "επιστέγασμα" του Βαπτίσματος και αναπόσπαστα συνδεδεμένο με αυτό, ασφαλώς θα το ανέφερε ο Ιουστίνος. Η σιωπή του όμως φανερώνει την ανυπαρξία του στους χρόνους εκείνους.

Αν είναι απαραίτητο το "Μυστήριο" τούτο, πρέπει να δεχτούμε ότι λανθασμένα διετύπωσε τη διδασκαλία του ο Ιουστίνος και επομένως, η δραστηριότητα και η διδασκαλία της Εκκλησίας της εποχής εκείνης ήταν ημιτελής. Όσοι βαπτίστηκαν τα χρόνια εκείνα έμειναν αμύρωτοι και χωρίς Χριστό. Και το συμπέρασμα που πρέπει να έχουμε είναι, ότι δεν έλαβαν το Πνεύμα και δεν σφραγίστηκαν ως "τέκνα Θεού". Θα είναι σωστή όμως αυτή η άποψη, να τη δεχτούμε; Ασφαλώς, όχι!

Τη χρίση του "αγίου Μύρου" την αναφέρει το βιβλίο "Διαταγές των Αποστόλων". Είναι όμως ψευδεπίγραφο βιβλίο. Και αυτό σημαίνει, ότι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πηγή σωστών πληροφοριών. Νομίζω λοιπόν ότι στους Μυριοπλάστες και στους Χρισματο-υποστηρικτές καταλογίζεται η κρίση του Θεού: *«ἐστάθη ἐν ζυγῷ καὶ εὑρέθη ὑστεροῦσα – ζυγίστηκες στην πλάστιγγα και βρέθηκες ελλιπής»* (Δαν.5:26-28).

Αγαπητέ αδελφέ. Το γεγονός ότι τόσο η Καινή Διαθήκη, όσο και η Αποστολική Παράδοση αγνοούν το "Μυστήριο" τούτο, και το γεγονός επίσης, ότι οι πρώτες μαρτυρίες αναφέρονται "κατά την αρχαία συνήθεια", δηλαδή, την Ιουδαϊκή, αποδεικνύεται πέρα από κάθε αντιλογία, ότι οι "ειδικοί ιερείς" υιοθέτησαν τη συνήθεια των Εβραίων και τη χρησιμοποίησαν ως "Μυστήριο" της Χριστιανικής Εκκλησίας.

Φαιδρότητα προκαλούν τα επιχειρήματα των "Μυροπλαστών" και Χρισματο-κατασκευαστών θεολόγων και ιερο-Δεσποτών προκειμένου να δικαιολογήσουν το "Μυστήριο του Χρίσματος". Αμαθέστατα και δυσμαθέστατα, ως Βοιωτοί και Φιλισταίοι, επικαλούνται τα χωρία εκείνα της Καινής Διαθήκης, τα οποία απλά και μόνο αναφέρουν τη λέξη "Χρίσμα" και τα οποία δεν έχουν καμία σχέση με το Μυστήριο του παπαδικού Χρίσματος. Τα χωρία αυτά σημειώνονται ως εξής:

«ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς Θεός, ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν – Και Αυτός που μας στερεώνει μαζί σας στον Χριστό και μας έχρισε, είναι ο Θεός· ο Οποίος και σφράγισε εμάς και μας έδωσε τον αρραβώνα του Πνεύματος μέσα στις καρδιές μας» (Β' Κορ.1:21-22). *«καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα... καὶ ὑμεῖς, τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβατε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μενεῖτε ἐν αὐτῷ – Και εσείς χρίσμα έχετε από τον Άγιο και ξέρετε όλα... Και το χρίσμα που λάβατε από Αυτόν μέσα σας μένει και δεν έχετε ανάγκη να διδάσκει κάποιος εσάς. Αλλά καθώς αυτό το χρίσμα διδάσκει εσάς για όλα, έτσι και αληθές είναι και δεν είναι ψέμα· έτσι καθώς δίδαξε εσάς, θα μείνετε σ' Αυτόν»* (Α' Ιν.2:20, 27). Και ενώ δέχονται ότι, "στα χωρία αυτά πρόκειται μεν μεταφορικά περί της εσωτερικής και εν γένει δια του Αγίου Πνεύματος βεβαιώσεως", εντούτοις χρησιμοποιούν της σατανικής προσθήκης το "αλλά" και της εωσφορικής τακτικής το "εντούτοις" για να δικαιολογήσουν τα αδικαιολόγητα και να υποστηρίξουν τα μωρά.

Η ερμηνεία των χωρίων αυτών είναι η εξής: «Εκείνος ο οποίος στηρίζει εμάς τους Αποστόλους και εσάς τους πιστούς στην πίστη στον Χριστό... ο Οποίος έχρισε εμάς όχι με έλαιο, όπως παλιά χρίζονταν οι βασιλείς, οι προφήτες και οι ιερείς, αλλά με το πνευματικό Χρίσμα των Χαρισμάτων του Πνεύματος... είναι ο Ίδιος ο Θεός».

Τα χωρία λοιπόν αυτά έχουν μεταφορική έννοια και αναφέρονται στο Πνεύμα του Θεού, μέσω του Οποίου ενεργείται η αναγέννηση και κατά την ανθρωποπαθή έκφραση, η χρίση και η σφράγιση των πιστών. Η Χάρη αυτή του Πνεύματος και η αληθινή διδασκαλία, αποτελούν το "Χρίσμα", το οποίο αναφέρει ο Ιωάννης (*«καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα... καὶ ὑμεῖς, τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβατε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μενεῖτε ἐν αὐτῷ – Και εσείς χρίσμα έχετε από τον Άγιο και ξέρετε όλα... Και εσείς, το χρίσμα που λάβατε από Αυτόν μέσα σας μένει και δεν έχετε ανάγκη να διδάσκει κάποιος εσάς. Αλλά καθώς αυτό το χρίσμα διδάσκει εσάς για όλα, έτσι και αληθές είναι και δεν είναι ψέμα· έτσι καθώς δίδαξε εσάς, θα μείνετε σ' Αυτόν»* (Α' Ιν.2:20, 27).

Εξετάζοντας τις αρχικές Μεταποστολικές μαρτυρίες περί του "Χρίσματος", βλέπουμε ότι υπήρχε συνύπαρξη επίθεσης χειρών και Χρίσματος. Τότε έγινε ο συγκερασμός μεταξύ Ιουδαϊκών και Χριστιανικών συνηθειών. Οι μαρ-

τυρίες αυτές υπάρχουν στον Τερτυλλιανό, στη Αιγυπτιακή Διάταξη και στους πλαστογραφημένους Κανόνες του Ιππόλυτου, τους οποίους πλαστογράφησε η Δυτική Εκκλησία. Τα γραπτά αυτά αναφέρουν, ότι τον βαπτιζόμενο τον έχριαν με άγιο έλαιο και κατόπιν τον οδηγούσαν προς τον επίσκοπο για την επίθεση των χειρών προκειμένου να λάβει το Άγιο Πνεύμα. Υπήρχε λοιπόν συνύπαρξη χρίσης Μύρου και επίθεσης χειρών. Αυτό φανερώνει τον συγκερασμό και την απομίμηση μεταξύ των δύο συνηθειών, Ιουδαϊκών και Χριστιανικών.

Σήμερα, που όλα γίνονται με μηχανικό τρόπο και μαγική μέθοδο και εκτελούνται με επαγγελματική τέχνη, έχει εγκαταλειφτεί η επίθεση των χειρών, γιατί άλλωστε θαλασσοποιείται η διδασκαλία του τρόπου λήψης του Αγίου Πνεύματος.

Στα γραπτά μνημεία στα οποία σημειώνεται η συνύπαρξη επίθεσης χειρών και χρίσης Μύρου, δεν καθορίζεται το μέσον με το οποίο παραχωρείται η “Δωρεά του Αγίου Πνεύματος”. Δεδομένου δε ότι κατά τη θεολογική άποψη “η αναγέννηση που λαμβάνει χώρα στο βάπτισμα συντελείται δια του Αγίου Πνεύματος”, γεννάται η απορία: Πότε, τέλος πάντων, παρέχεται “η Δωρεά του Αγίου Πνεύματος;” Στο Βάπτισμα, στο Χρίσμα, ή στην επίθεση των χειρών; Δυστυχώς, έρχομαι στην ανάγκη να σημειώσω: “Τα παιδία παίζει”.

Θεολογικά διδάσκονται επίσης τα εξής κωμικά για το Μυστήριο του Χρίσματος: «Το Χρίσμα φωτίζει την ψυχή, την γλυκαίνει, την τονώνει και της χαρίζει θείες αρετές και ουράνιες εμπνεύσεις. Με το Χρίσμα αναπτύσσεται η πνευματική ζωή, σε όλο το βάθος και το πλάτος και ανεβάζει την ψυχή μέχρι τις υψηλότερες κορυφές της Αγιότητας». Ω, βάθος σκοταδισμού! Η φαντασία επιτρέπεται να καλπάζει, αλλά μόνο στους ποιητές.

Οι άνθρωποι αυτοί νομίζουν ότι διδάσκουν γραΐδια και μορφώνουν πιτσιρίκια. Η πίεση της καρδιάς μου με αναγκάζει να σημειώσω για τους “δασκάλους” αυτούς, ότι έχουν ανάγκη από μια μεγάλη δόση εντροπής γι’ αυτά τα ψευδή που γράφουν και τις κουταμάρες που υποστηρίζουν. Αλλά αυτή η διδασκαλία αρμόζει στους επαγγελματίες Καθηγητές και στους κάπηλους παπαδο-Δεσποτάδες. Είναι ποτέ δυνατόν, το άψυχο αυτό λαδάκι να δώσει φωτισμό και να χαρίσει θείες αρετές και ουράνιες εμπνεύσεις; Είναι μαγικός τρόπος αυτός, ή όχι; Αυτή λοιπόν δεν είναι διδασκαλία για έναν σκεπτόμενο άνθρωπο. Αυτός είναι και ο λόγος, που οι φοιτητές της θεολογίας αντί να μορφώνονται αποπροσανατολίζονται. Πολλοί από αυτούς βλέπουν αυτούς τους σκοταδισμούς, αλλά δεν αντιδρούν, γιατί τους ενδιαφέρει το **πτωχείο** (πτυχίο), το οποίο χρησιμοποιούν όχι στις ανάγκες της ιερής επιστήμης της θεολογίας, αλλά ως βιοποριστικό μέσον επαγγελματισμού. Αυτός επίσης είναι ο λόγος, που οι άνθρωποι αυτοί δεν έχουν μέσα τους φλόγα πίστεως και ζήλο ιερό. *«τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται – και τυφλός αν οδηγεί τυφλό, και οι δύο θα πέσουν σε χαντάκι»* (Μτ.15:14).

Εκτός της Αγίας Γραφής και της Ιεράς Παράδοσης (δεν εννοώ ποτέ την εκκλησιαστική Παράδοση) και αυτή η πρακτική και καθημερινή ζωή διαψεύδει τους υποστηρικτές της κωμικής αυτής διδασκαλίας, όταν βλέπουμε καθημερινά, ότι δεν υπάρχει ποτέ καμία πνευματική ανάπτυξη στους μυρωμένους των παπάδων, δεδομένου ότι με την παραμικρή αιτία βλασφημούν χυδαιότατα τα θεία και με πορνικές λέξεις αναφέρονται στα Μύρα και στους Μυροκατασκευαστές τους. Ο εκτροχιασμός άλλωστε του θρησκευόμενου κόσμου, όπως αποκαλείται, μαρτυρεί την πλάνη αυτής της διδαχής.

Συνέλθετε λοιπόν! Ο Λόγος του Θεού σάς καταγγέλλει: ***«ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ – Γιατί όσοι οδηγούνται από το Πνεύμα του Θεού, αυτοί είναι γιοι του Θεού»*** (Ρωμ.8:14). Εσείς, οι Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και όσοι αποτελείτε το τάγμα των ιεροπαπαδεσποτάδων, οδηγείστε από το Πνεύμα του Θεού και διδάσκετε στο λαό αυτά τα μωρολογήματα; Οπωσδήποτε από κάποιο πνεύμα οδηγήστε, αλλά όχι από το θεϊκό.

Επιστολή 11η

Το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας

Αγαπητέ αδελφέ,

Εξετάζοντας την ιερή παρακαταθήκη του Θεού προς το ανθρώπινο γένος, την Αγία Γραφή, παρατηρούμε ότι ποτέ ο Θεός δεν αρνήθηκε από το πλάσμα Του αυτά που επιθυμούσε – τη σωτηρία του ή την καταστροφή του. Η προθυμία αυτή του Θεού παρουσιάζεται ανάγλυφη στα εξής προ πάντων Βιβλικά γεγονότα:

1ον) Επιθυμούσε ο Μωυσής να ελευθερώσει τη φυλή του από τη δουλεία των Αιγυπτίων και ο Θεός πρόθυμα τον βοήθησε.

2ον) Ήθελε ο Φαραώ να δείξει μεγαλύτερη σκληρότητα προς τους Ισραηλίτες, και *«ἐσκλήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ»* (Εξ.14:8).

3ον) Επιθυμούσε ο λαός Ισραήλ να αποκτήσει βασιλιά, όπως τα άλλα έθνη, και παρόλο ότι ο βασιλικός θεσμός δεν ήταν αρεστός στον Θεό, έδωσε την έγκρισή Του, και είπε στον προφήτη Σαμουήλ: *«ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ... καὶ βασίλευσον αὐτοῖς βασιλέα – Άκουσε τη φωνή του λαού... και κατάστησε σ' αυτούς βασιλιά»* (Α' Βασιλειών 8:7,22).

Παρόμοιες πληροφορίες περιέχει αρκετές η Αγία Γραφή. Όλες όμως φανερώνουν ότι όσες προέρχονται από θεϊκή έμπνευση και βρίσκονται μέσα στο σχέδιο και τη Βουλή του Θεού, έχουν την ευλογία Του. Όσες όμως προέρχονται από ανθρώπινες εμπνεύσεις και τοποθετούνται ως προσθήκες στο θεϊκό σχέδιο, είναι πάντοτε οργή και κατάρα στο ανθρώπινο γένος.

Ο Μωυσής, ο οποίος ακολούθησε το σχέδιο του Θεού όπως του το παρέδωσε Εκείνος, ευλογήθηκε και έγινε ο μεγάλος ελευθερωτής του λαού του.

Ο Φαραώ, που ήθελε να δείξει μεγαλύτερη σκληρότητα, καταποντίστηκε αυτός και το στράτευμά του στην Ερυθρά Θάλασσα.

Ο λαός Ισραήλ που επιθυμούσε βασιλιά για να κυβερνά, ο βασιλιάς αυτός έγινε κατάρα, γιατί το θείο σχέδιο ήταν να κυβερνάται ο λαός αυτός από τους Κριτές, του οποίους ο Θεός ενέκρινε. Αλλά αφού ζήτησαν βασιλιά, ο Θεός δεν αρνήθηκε να εκπληρώσει την επιθυμία τους. Τους έδωσε βασιλιά, τον Σαούλ. Με τον βασιλιά λοιπόν αυτόν ο λαός μαχόταν "τις μάχες του Κυρίου". Ο Θεός δεν σταμάτησε, φυσικά, να παραχωρεί όλα τα μέσα για την ευόδωση της βασιλικής αυτής κυβέρνησης, αλλά με την αυστηρή εντολή της υπακοής. Εφόσον όμως δεν ήταν αρχικά αυτό το σχέδιο του Θεού, αλλά ήταν ανθρώπινης επινόησης έμπνευση, ήταν φυσική συνέπεια και η παρακοή. Και η εξέλιξη των πραγμάτων ήταν η εξής:

Με τον βασιλιά αυτόν, τον Σαούλ, θέλησε ο Θεός να τιμωρήσει τους "αμαρτάνοντες" Αμαληκίτες. Έδωσε εντολή να μη λάβει κανείς από τα πράγματα του λαού τούτου, ως λάφυρα. Η μάχη έγινε *«καὶ ἐπάταξε Σαοὺλ τὸν Ἀμαλὴκ»*. *«Καὶ περιεποιήσατο Σαοὺλ – Και διέσωσε ο Σαούλ»* τα λάφυρα που είχαν αξία, μεταξύ των οποίων υπήρχαν πρόβατα και βόδια. Έτσι παράκουσε την αυστηρή θεϊκή εντολή.

Την πράξη αυτή της παρακοής έλεγξε αμέσως ο Θεός με τον προφήτη Σαμουήλ, τον οποίο απέστειλε προς τον βασιλιά για το σκοπό αυτό.

Με όλη την ευχαρίστηση ο Σαούλ δέχτηκε την επίσκεψη του προφήτη, αλλά και με όλο το θράσος της υποκρισίας του πρόσφερε τον καρπό της, και του είπε: *«Εὐλογητὸς σὺ τῷ Κυρίῳ· ἔστησα πάντα, ὅσα ἐλάλησε Κύριος – Ευλογημένος εσύ από τον Κύριο. Εκτέλεσα όλα, όσα μίλησε ο Κύριος»*. Και

απευθυνόμενος ο προφήτης προς τον βασιλιά, του λέει: *«Καὶ τίς ἡ φωνὴ τοῦ ποιμνίου τούτου ἐν τοῖς ὠσί μου καὶ φωνὴ τῶν βοῶν, ὧν ἐγὼ ἀκούω;... ινατί οὐκ ἤκουσας φωνῆς Κυρίου, ἀλλ' ὥρμησας τοῦ θέσθαι ἐπὶ τὰ σκῦλα καὶ ἐποίησας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου; – Και ποια είναι η φωνή του ποιμνίου τούτου στα αυτιά μου και η φωνή των βοδιών, των οποίων εγώ ακούω;... Και γιατί δεν άκουσες στη φωνή του Κυρίου, αλλά όρμησες πάνω στα λάφυρα και έπραξες το πονηρό ενώπιον του Κυρίου;»*

Η υποκρισία όμως του βασιλιά είχε την απάντηση έτοιμη και τη δικαιολογία ολοκληρωμένη. Ποια ήταν η δικαιολογία; Ότι τα απαγορευμένα λάφυρα τα κράτησε, *«θῦσαι ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ – για να θυσιάσει στον Κύριο τον Θεό»*. Ο προφήτης όμως είπε στον βασιλιά, ότι η θυσία αυτή δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μόνο απείθεια, μαγεία, ασέβεια και ειδωλολατρία. *«ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν – η υπακοή είναι καλύτερη από τη θυσία»* (δες Α' Βασιλειών κεφ.15).

Οι νέοι "βασιλείς" όρμησαν στα απαγορευμένα λάφυρα

Αγαπητέ αδελφέ.

Το γεγονός αυτό της Παλαιάς Διαθήκης με βοηθά στην προσπάθειά μου να αποδείξω τα θλιβερά αποτελέσματα των προσθηκών στα σχέδια και τους σκοπούς του Πάνσοφου Θεού. Το ιστορικό αυτό θα παραλληλίσω με το "Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας", στο οποίο, χωρίς αμφισβήτηση υπάρχουν πολλές "φωνές προβάτων αλλά και βοδιών", καθώς και τόσα άλλα απαγορευμένα λάφυρα, τα οποία εντελώς αβασάνιστα περισυνέλεξαν οι άνθρωποι του ιερατείου, άλλοι από άγνοια, άλλοι γιατί ήθελαν έτσι να σταθεροποιήσουν τη θέση τους, άλλοι από υπερβάλλοντα λανθασμένο "ζήλο" και άλλοι από καπηλεία.

Οι Απόστολοι του θείου Λυτρωτή υπήρξαν πιστοί συνεχιστές της διδασκαλίας του Διδασκάλου τους και μετέδιδαν την αληθινή μαρτυρία, όπως ακριβώς την παρέλαβαν από τον Κύριο: *«Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ – Αυτός είναι ο μαθητής που μαρτυρεί γι' αυτά, και έγραψε αυτά· και ξέρουμε ότι είναι αληθινή η μαρτυρία του»* (Ιν.21:24). *«Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου – Γιατί εγώ παρέλαβα από τον Κύριο αυτό που επίσης παράδωσα σ' εσάς, ότι ο Κύριος Ιησούς τη νύχτα που παραδινόταν έλαβε άρτο και, αφού ευχαρίστησε τον Θεό, τον τεμάχισε και είπε: "Λάβετε, φάγετε· τούτο είναι το σώμα Μου που τεμαχίζεται για χάρη σας· τούτο κάνετε στη δική Μου ανάμνηση". Παρομοίως πήρε και το ποτήριο μετά το δείπνο λέγοντας: "Τούτο το ποτήριο είναι η καινή διαθήκη με το δικό Μου αίμα· τούτο κάνετε, όσες φορές πίνετε, στη δική Μου ανάμνηση". Γιατί όσες φορές τρώτε τον άρτο τούτο και το ποτήριο τούτο πίνετε, το θάνατο του Κυρίου αναγγέλ-*

λετε μέχρις ότου έρθει. Ώστε όποιος τρώει τον άρτο τούτο ή πίνει το ποτήριο του Κυρίου ανάξια, ένοχος θα είναι του σώματος και του αίματος του Κυρίου. Ας εξετάζει προσεκτικά λοιπόν ο άνθρωπος τον εαυτό του, και έτσι ας τρώει από τον άρτο και ας πίνει από το ποτήροι. Γιατί όποιος τρώει και πίνει ανάξια, καταδίκη για τον εαυτό του τρώει και πίνει, επειδή δεν διακρίνει το σώμα του Κυρίου» (Α' Κορ.11:23-29).

Οι μάρτυρες και συνεχιστές αυτοί του θείου Διδασκάλου, έλεγαν ότι μετέδιδαν στα μέλη των Εκκλησιών που ίδρυσαν: *«Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου – Γιατί εγώ παρέλαβα από τον Κύριο»* (Α' Κορ.11:23), και εκείνοι *«ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων – επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδαχή των αποστόλων»* (Πραξ. 2:42). Όταν κατόπιν άρχισαν από τους Ιουδαΐζοντες Χριστιανούς να εισχωρούν ξένα στοιχεία στον εκκλησιαστικό κύκλο, συνήλθε στα Ιεροσόλυμα η Αποστολική Σύνοδος, συζήτησε το θέμα με καθαρό πνεύμα και τακτοποίησε την εκκρεμότητα. Στη συνέχεια οι Απόστολοι *«ὡς διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν – Καθώς πορεύονταν μέσα από τις πόλεις, παράδιναν σ' αυτούς να φυλάγουν τα δόγματα τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ιερουσαλήμ. Και πράγματι οι εκκλησίες στερεώνονταν στην πίστη και αύξαναν στον αριθμό κάθε ημέρα»* (Πραξ.16:4-5). Αυτή ήταν η Αποστολική γραμμή και η θεϊκή πορεία.

Η Εκκλησία αυτή εκτελούσε πιστά την αποστολή της και αγωνιζόταν για την επικράτηση της διδασκαλίας του Σωτήρα Χριστού. Ήξερε ότι είχε να παλέψει με ορατές και αόρατες δυνάμεις. Είχε υπόψη της ότι η αποστολή της ήταν, όπως με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος λειτουργούσαν *«ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ – επιτελώντας αγιοσύνη με φόβο Θεού»* (Β' Κορ.7:1), και να *«τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος – εξαγγείλετε τις αρετές Εκείνου που σας κάλεσε»* (Α' Πετρ.2:9). Για το λόγο αυτό δεν υιοθέτησε ούτε και δέχτηκε ποτέ συνήθειες ξένες, αλλά ούτε και έκανε συνδιαλλαγή μαζί τους. *«ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων – επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδαχή των αποστόλων»*. Έτσι μεταξύ Χριστού και Εκκλησίας υπήρχε μια ζωντανή ενότητα. Η Εκκλησία μαχόταν και νικούσε.

Ατυχώς, μετά τη Μεταποστολική εποχή άρχισε να εισχωρεί το κοσμικό πνεύμα στους κύκλους της Εκκλησίας και οι ποιμένες έπαυσαν να είναι *«κατὰ τὴν καρδίαν τοῦ Θεοῦ»*. Έτσι η Εκκλησία δεν κυβερνούνταν πλέον από το Πνεύμα του Υψίστου. Οι "ποιμένες" με ελαφρά τη συνείδηση ανέμιξαν τα θεία με τα ανθρώπινα, δημιούργησαν μια ανώμαλη κατάσταση, η οποία έφερε στην ύπαρξη τους "ειδικούς ιερείς", οι οποίοι με απολυταρχικό πνεύμα, ως βασιλείς και δικτάτορες άρχισαν να κυβερνούν την Εκκλησία και αυθαίρετα να "κατακυριεύουν την κληρονομιά του Θεού". Έλαβαν δηλαδή βασιλική Εξουσία που δεν ήταν με την έγκριση του Θεού. Οι νέοι αυτοί "βασιλείς" παρέσυραν το λαό όπως ο Σαούλ, όρμησαν στα λάφυρα των ηττημένων και έλαβαν "τα καλύτερα" για τη λατρεία του Θεού, και με την ίδια υποκρισία του Σαούλ, λένε: «Εκτελέσαμε το Λόγο του Κυρίου».

Σήμερα και εγώ παίρνω τη θέση του Σαμουήλ και προασπιζόμενος *«τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων»*, ρωτώ: *«Τίς ἡ φωνὴ τοῦ ποιμνίου τούτου καὶ φωνὴ τῶν βοῶν, ὧν ἐγὼ ἀκούω; – Ποια είναι η φωνή του ποιμνίου τούτου και η φωνή των βοδιών, των οποίων εγώ ακούω;»* Γιατί στη θυσία των βοδιών αναφέρεται ο ιερέας, όταν μετά την "είσοδο των

αγίων" του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας, εκφωνεί: «Τότε ανοίγουσιν επί το θυσιαστήριόν Σου μόσχους». Τότε ο ιερέας προσφέρει εικονική θυσία, αλλά αντι-Βιβλική. Γίνεται "δήμιος", και ξανασταυρώνει τον Χριστό. Παίρνει τη λόγχη του στρατιώτη και χτυπά την πλευρά του Χριστού. Διαπράττει το ίδιο έγκλημα με εκείνους που Τον σταύρωσαν στο λόφο το Γολγοθά και καυχάται κατόπιν ότι αυτός μόνο έχει αυτή την "εξουσία" ως "ειδικός ιερέας". Η φαντασία επιτρέπεται να καλπάζει, αλλά μόνο στους ποιητές.

Εκτός του τυπικού και βλάσφημου αυτού μέρους, το οποίο στη συνέχεια θα εξηγήσουμε, και επί του ουσιαστικού του Μυστηρίου αυτού υπάρχουν πολλές ξένες φωνές και περισσότερα αλλότρια στοιχεία βρίσκονται. Την απάντησή του παίρνουμε έτοιμη και "δικαιολογημένη"... από την εκκλησιαστική Παράδοση (όχι από την Αποστολική) την οποία εκπροσωπούν οι αθεολόγητοι "ειδικοί ιερείς". «Ο λαός έλαβε από τα λάφυρα... τα καλύτερα από τα απαγορευμένα για να θυσιάσει στον Κύριο τον Θεό». Είναι αληθινή αυτή η ομολογία. Καθοδηγούμενος στη συνέχεια ο λαός από τους εκτός της Βουλής του Θεού νέους "βασιλείς", και σύμφωνα με τη μυστηριακή έννοια "ειδικούς ιερείς" και κατά την υποκοριστική, παπάδων, κράτησε από τα ήθη και έθιμα των λαών, Ιουδαίων και ειδωλολατρών, για τη λατρεία... του Θεού.

Από επαγγελματική ανάγκη επικροτεί και η θεολογία την αμαρτωλή και υποκριτική αυτή απάντηση της εκκλησιαστικής Παράδοσης και υποστηρίζει ότι: «Αυτά κρατήσαμε δια την επανάληψη της θυσία του Ιησού Χριστού». Έτσι λοιπόν η ιερή αυτή Τελετή της Θείας Ευχαριστίας, άλλαξε μορφή, θέση και περιεχόμενο, από εκείνη που της έδωσε ο Ιδρυτής της Ιησούς Χριστός.

Με τη συμπεριφορά τους αυτή "οι νέοι βασιλείς", έγιναν παραβάτες και καταφρονητές των Νόμων και των εντολών του θείου Λυτρωτή. Για το λόγο ακριβώς αυτό και η δική μου απάντηση δεν μπορεί να είναι άλλη, από εκείνη του Σαμουήλ: *«ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν καὶ ἡ ἐπακρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν· ὅτι ἁμαρτία οἰώνισμά ἐστιν, ὀδύνην καὶ πόνους θεραφὶν ἐπάγουσιν – η υπακοή είναι καλύτερη από τη θυσία και η υποταγή παρά το πάχος των κριαριών· γιατί η αμαρτία είναι όπως η μαντεία, οδύνη και πόνους φέρνουν τα είδωλα»* (Α' Βασιλειών 15:22-23).

Η Θεία Ευχαριστία ως Τελετή ανάμνησης

Στις παραμονές της εξιλαστήριας θυσίας Του, ο Ιησούς επιθυμούσε να δώσει στους Μαθητές Του μια αισθητή απόδειξη για να αντιληφθούν με αισθητά σημεία την ανάγκη τού να θυμούνται το θάνατό Του, τον οποίο στη δραστηριότητά τους θα κήρυτταν ως το μέσον του εξιλασμού και της δικαίωσης στη Δικαιοσύνη του Θεού. Πήρε λοιπόν τον άρτο και το ποτήριο, δηλαδή, τα ουσιωδέστερα στοιχεία της ζωής, και με αυτά υπέδειξε και συμβολικά εξεικόνισε το Σώμα Του και το εξιλαστήριο Αίμα Του, και είπε: *«Λάβετε φάγετε· Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον – "Λάβετε, φάγετε· Τούτο είναι το σώμα Μου που δίνεται για χάρη σας· αυτό κάνετε στη δική Μου ανάμνηση". Ομοίως έδωσε και το ποτήριο μετά το δείπνο λέγοντας: "Τούτο το ποτήρι, είναι η καινή διαθήκη με το αίμα Μου, που για χάρη σας χύνεται"»* (Λκ.22:19-20, Μτ.26:26-28).

Ο απ. Παύλος διατυπώνει το γεγονός τούτο ως εξής: *«Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό*

μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – Γιατί εγώ παρέλαβα από τον Κύριο αυτό που επίσης παράδωσα σ' εσάς, ότι ο Κύριος Ιησούς τη νύχτα που παραδινόταν έλαβε άρτο και, αφού ευχαρίστησε τον Θεό, τον τεμάχισε και είπε: "Λάβετε, φάγετε· τούτο είναι το σώμα Μου που τεμαχίζεται για χάρη σας· τούτο κάνετε στη δική Μου ανάμνηση". Παρομοίως πήρε και το ποτήριο μετά το δείπνο λέγοντας: "Τούτο το ποτήριο είναι η καινή διαθήκη με το δικό Μου αίμα· τούτο κάνετε, όσες φορές πίνετε, στη δική Μου ανάμνηση"» (Α' Κορ.11:23-25).

Από την περικοπή αυτή βλέπουμε, αφενός μεν ότι ο ιδρυτής της Τελετής υπήρξε ο Ίδιος ο Κύριος, αφετέρου δε παρατηρούμε και το σκοπό για τον οποίο είπε να γίνεται και στις συναθροίσεις των πιστών να επαναλαμβάνεται. Ποιος λοιπόν υπήρξε ο σκοπός ο οποίος μας ενδιαφέρει; Η ανάμνηση των παθημάτων του Κυρίου και η παράσταση της θυσίας Του, του Σώματος και του Αίματός Του, το οποίο θα προσφερονταν για τις αμαρτίες του λαού.

Με όλο το σεβασμό οι Μαθητές έλαβαν τα δώρα αυτά του άρτου και του οίνου και με όλη την ευλάβεια δίδαξαν στους πιστούς τον τρόπο της τέλεσης της τελετής και με θεία μέθοδο μετέδωσαν κατόπιν την ανάγκη της επανάληψής της στις συναθροίσεις τους, ως τελετή ανάμνησης των παθημάτων του Κυρίου, και ευχαριστίας για το εξιλαστήριο έργο της θυσίας Του. Αυτό παρατηρούμε με ακρίβεια στους πρώτους Χριστιανούς οι οποίοι έλαβαν τη διδαχή από τους Θεοδίδακτους Μαθητές του Κυρίου: *«προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων... καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου – επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδαχή των αποστόλων... και στον τεμαχισμό του άρτου»* (Πραξ.2:42).

Την ίδια τακτική ακολουθούσαν όλες οι Εκκλησίες της Αποστολικής εποχής, καθώς παρατηρούμε και στην Εκκλησία της Τρωάδος: *«Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων τῶν μαθητῶν κλάσαι ἄρτον – Και την πρώτη ημέρα της εβδομάδας ήταν συναγμένοι οι μαθητές για να κόψουν τον άρτο»* (Πραξ. 20:7).

Παράλληλα, βλέπουμε τον απ. Παύλο να γράφει προς την Εκκλησία της Κορίνθου την ανάγκη της τήρησης της τελετής αυτής, με το ίδιο πνεύμα: *«τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; – το ποτήριο της ευλογίας που ευλογούμε, δεν είναι κοινωνία του αίματος του Χριστού; Τον άρτο που τεμαχίζουμε, δεν είναι κοινωνία του σώματος του Χριστού;»* (Α' Κορ.10:16).

Οι πρώτοι Χριστιανοί έχοντας υπόψη τους τη ρητή εντολή του Κυρίου, *«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – αυτό κάνετε στη δική Μου ανάμνηση»*, σε όλες τις ιερές συνάξεις τους είχαν το ίδιο σχέδιο της αναμνηστικής αυτής τελετής, γνωστοποιώντας έτσι το θάνατο του Κυρίου, με τον οποίο απέκτησαν τη δικαίωση και τη σωτηρία. Με τη σταθερή απόφαση να παραμείνουν *«τῇ [στην] διδαχῇ τῶν ἀποστόλων»*, τηρούσαν με ακρίβεια την αναμνηστική αυτή τελετή, όπως ακριβώς την παρέλαβαν από τους Αποστόλους, γιατί με όλη τη διαύγεια του νοήματος κατάλαβαν ότι με τα αισθητά αυτά σημεία του άρτου και του οίνου έφεραν ζωηρά μπροστά τους το θείο Σώμα του Λυτρωτή, το οποίο θυσιάστηκε για την εξιλέωση των αμαρτωλών. Με την επίκληση δε και τον καθαγιασμό του Πνεύματος, τα στοιχεία αυτά αγιάζονται ως Σώμα και Αίμα Χριστού, εφόσον γι' αυτό το σκοπό προορίζονται, χωρίς να αλλάξει ή να μεταβληθεί η σύσταση, η φύση και η

ουσία των στοιχείων του άρτου και οίνου, όπως σαφέστατα διατυπώνει και επεξηγεί και ο βαθύτατης μόρφωσης επίσκοπος Κύπρου Θεοδώρητος.

Ο καθαγιασμός του Πνεύματος φέρνει σε σχέση, σε επαφή και επικοινωνία τον άρτο και τον οίνο με το Σώμα του Χριστού, τα οποία, χωρίς να μεταβάλλεται η ουσία τους, με τον καθαγιασμό είναι ικανά και προορισμένα τα στοιχεία αυτά να παραστήσουν το Ιερό Σώμα της θυσίας του θείου Λυτρωτή. Έτσι έχουμε και το επεξηγηματικό του Παύλου: *«τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; – το ποτήριο της ευλογίας το οποίο ευλογούμε, δεν είναι κοινωνία του αίματος του Χριστού; Τον άρτο που τεμαχίζουμε, δεν είναι κοινωνία του σώματος του Χριστού;»* (Α' Κορ.10:16).

Οι λέξεις άλλωστε *«κοινωνία τοῦ αἵματος»* και *«κοινωνία τοῦ σώματος»*, δεν εννοούν τη μεταβολή των στοιχείων, αλλά τη σχέση, την επαφή και επικοινωνία που έχουν τα δύο αυτά στοιχεία που προορίζονται να το παραστήσουν. Έτσι, με την ιερή αυτή Τελετή, οι Χριστιανοί γνωστοποιούν, ότι ο εξιλαστήριος θάνατος του Κυρίου τούς απολύτρωσε από την αμαρτία και τους χάρισε τη σωτηρία της αιώνιας ζωής.

Τούτο ακριβώς έγραψε ο Παύλος στους Χριστιανούς της Κορίνθου: *«ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε» – Γιατί όσες φορές τρώτε τον άρτο τούτο και το ποτήριο τούτο πίνετε, το θάνατο του Κυρίου αναγγέλλετε [γνωστοποιείτε]»* (Α' Κορ.11:26).

Για να διατηρηθεί δε η σοβαρότητα της θείας αυτής Τελετής του "Δείπνου του Κυρίου" και εντελώς να εννοηθεί ο θεόσδοτος σκοπός της, ο Παύλος δια Πνεύματος Αγίου παραγγέλλει: *«ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως – Ώστε όποιος τρώει τον άρτο τούτο ή πίνει το ποτήριο του Κυρίου ανάξια»* (δεν λέει άρτο και οίνο μετουσιωμένα σε σάρκα και αίμα) *«ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου – ένοχος θα είναι του σώματος και του αίματος του Κυρίου»* (εννοείται που παριστάνουν). *«δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω – Ας εξετάζει προσεκτικά λοιπόν ο άνθρωπος τον εαυτό του, και έτσι ας τρώει από τον άρτο και ας πίνει από το ποτήριο»*. Εδώ επανέρχεται ο Παύλος στη φυσική κατάσταση των στοιχείων, άρτου και οίνου. *«ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου – Γιατί όποιος τρώει και πίνει ανάξια, καταδίκη για τον εαυτό του τρώει και πίνει, επειδή δεν διακρίνει το σώμα του Κυρίου»* (Α' Κορ.11:27-29).

Το συμπέρασμα από τα λόγια αυτά του Παύλου είναι, ότι, ο χρησιμοποιούμενος άρτος και οίνος, δεν είναι κοινά στοιχεία, αλλά μέσω του καθαγιασμού του Πνεύματος παριστάνουν το Σώμα και το Αίμα του Κυρίου, και οφείλεται σε αυτά ο ανάλογος σεβασμός, οι δε Χριστιανοί τα λαμβάνουν ως Σώμα και Αίμα Χριστού. Επομένως, αυτός που μεταλαμβάνει ανάξια, είναι ένοχος του θείου Σώματος το οποίο παριστάνουν ο καθαγιασμένος άρτος και ο οίνος.

Η απλότητα της Τελετής δεν έπρεπε να παρουσιάσει καμία έλλειψη σοβαρότητας. Κοινωνοί στα θεία αυτά δώρα ήταν μόνο εκείνοι που ήταν σε θέση να διακρίνουν, να πιστέψουν και να δεχτούν, ότι το Σώμα του Κυρίου δόθηκε ως θυσία και ως προσφορά περί αμαρτίας και με το οποίο πράγματι απολυτρώθηκαν. Συμμετέχοντες δε στην Τελετή, γνωστοποιούσαν στον κύκλο της Εκκλησίας, το γεγονός της απολύτρωσής τους μέσω της θυσίας του Σωτήρα Χριστού. Αυτός είναι ο λόγος, που η τέλεση του θείου Δείπνου πήρε το όνομα "Ευχαριστία", ως έκφραση ευγνωμοσύνης για την απολύτρωση από την

αμαρτία. Με την πράξη της αυτή η Εκκλησία γιορτάζει την απολύτρωσή της μέσω της θυσίας του Χριστού.

Ο αλύτρωτος άνθρωπος που βρίσκεται κάτω από το βάρος της αμαρτίας, δεν έχει κανένα δικαίωμα να λάβει μέρος στην ιερή αυτή Τελετή, η οποία ανήκει μόνο στους λυτρωμένους, οι οποίοι γιορτάζουν τη γιορτή της Ευχαριστίας συναθροισμένοι γύρω από την Τράπεζα του Κυρίου τους, με όλη τη χαρά και την ευχαρίστηση των νικητών.

Όλα αυτά μας φανερώνουν, ότι το θείο Δείπνο για τους Χριστιανούς πρέπει να είναι εξίσου ανάμνηση και ευχαριστία για την απολύτρωση και εξιλέωση, οι οποίες συντελέστηκαν από τον Ιησού Χριστό. Κοινωνώντας της τράπεζας αυτής, καταγγέλλουμε το θάνατο του Κυρίου. Κόβοντας τον άρτο, οφείλουμε με ευγνωμοσύνη θα ενθυμούμαστε Εκείνον του Οποίου το Σώμα σταυρώθηκε για μας. Κοινωνώντας του ποτηρίου να ενθυμούμαστε Εκείνον του Οποίου το Αίμα χύθηκε για την άφεση των αμαρτιών μας, να διατηρούμε δε συγχρόνως και τη στερεά απόφαση, πως ζούμε και πεθαίνουμε στην Καινή Διαθήκη υπό τη φρούρηση του Κυρίου, του μόνου ικανού να μας διαφυλάξει και να μας αγιάσει. Το Θείο Δείπνο είναι βεβαίως πράξη πίστεως συντελούμενη από την Εκκλησία, αλλά είναι συγχρόνως και πράξη του Κυρίου πάντοτε παρόντος ανάμεσά μας. Αυτός που είπε: *«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – τούτο κάνετε στη δική Μου ανάμνηση»,* μας είπε παρομοίως *«ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος – ιδού, Εγώ είμαι μαζί σας όλες τις ημέρες ως τη συντέλεια του αιώνα»* (Μτ. 28:20). Εάν λοιπόν ο Ιησούς θέλει να ανανεώνουμε την ανάμνησή Του, θέλει αυτό όχι γιατί είναι απών και πέθανε, αλλά γιατί είναι ζωντανός και πάντοτε παρών ανάμεσά μας.

Ότι δε το Θείο Δείπνο είναι τελετή ανάμνησης και ευχαριστίας για τη συντελεσθείσα σωτηρία, φαίνεται και από τη σχέση της με το Πάσχα των Ισραηλιτών. Η σχέση αυτή είναι φανερή από τα λόγια του Παύλου: *«γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός – γιατί το Πάσχα μας για μας θυσιάστηκε ο Χριστός»* (Α' Κορ.5:7). «Το Πάσχα των Ισραηλιτών ήταν ανάμνηση της εξαγοράς τους από τη δουλεία της Αιγύπτου, και το Δείπνο του Κυρίου είναι η ανάμνηση της απολύτρωσης της Εκκλησίας από τη δουλεία, μία δουλεία βαρύτερη και περισσότερο σκοτεινή, τη δουλεία της αμαρτίας και του Σατανά».

Την αναμνηστική μορφή της τελετής του θείου Δείπνου, δεν μπόρεσε να την αποφύγει και Τρεμπέλας. Γράφει χαρακτηριστικά τα εξής: «Ο Κύριος προσθέτει: *"τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – τούτο κάνετε στη δική Μου ανάμνηση".* Παραγγέλλει δηλαδή να ανανεώνουν και να επαναλαμβάνουν ό,τι ο Κύριος κατά τη στιγμή εκείνη έπραξε και να κάνουν σε ανάμνηση Αυτού. Και την επανάληψη αυτή ο θείος Παύλος αντιλήφθηκε ως πραγματική ανάμνηση του θανάτου του Κυρίου, καθώς φαίνεται από εκείνα, τα οποία αμέσως μετά τα λόγια της εντολής αυτής του Κυρίου, προσθέτει: *"ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ – Γιατί όσες φορές τρώτε τον άρτο τούτο και το ποτήριο τούτο πίνετε, το θάνατο του Κυρίου αναγγέλλετε μέχρις ότου έρθει"»* ("Δογματική", τόμος 3ος, σελ.220).

Αν λοιπόν είναι τελετή ανάμνησης και Ευχαριστίας το Θείο Δείπνο του Κυρίου, όπως σαφώς τονίζει τουλάχιστον σε ένα σημείο το ίδιο και ο Τρεμπέλας, δεν είναι δυνατό να υποστηρίζεται και να θεολογο-δογματίζεται ότι είναι επανάληψη της θυσίας του Σταυρού και μεταστοιχείωση του άρτου σε σάρκα του Σώματος του Κυρίου και του

ποτηρίου σε Αίμα. Πρέπει να επαναλάβουμε όμως ότι ο κ. Τρεμπέλας σε άλλα σημεία φάσκει και αντιφάσκει με λόγια και αντίλογα.

Με αυτό το πνεύμα ένοιωσαν το Θείο Δείπνο οι πρώτοι Χριστιανοί και γι' αυτό η τελετή αυτή υπήρξε ο διακριτικός δεσμός των πιστών, ο οποίος τους οδηγούσε σε στενότατη επαφή και σχέση, ως μέλη μίας και της ίδιας οικογένειας.

Η Θεία Ευχαριστία φορτώθηκε από απαγορευμένα "λάφυρα"

Με όλη την ευλάβεια και το σεβασμό ο οποίος ανήκει στην ιερά Τελετή της Θείας Ευχαριστίας, θα εκθέσω και την εξω-Βιβλική επιρροή, την οποία υπέστη δια μέσου των αιώνων, η οποία την εμφανίζει ως επανάληψη της θυσίας του Ιησού και όχι ως ανάμνηση των παθημάτων Του, όπως ακριβώς Εκείνος όρισε να γίνεται και να επιτελείται.

Προκειμένου να επικρατήσει η τάξη των "ειδικών ιερέων", ήταν απόλυτη ανάγκη της μετατροπής των απλών Τελετών σε Μυστηριακές πράξεις και η δογματοποίηση της θέσης τους ως των μόνων ιεροτελετουργών. Η Καινή Διαθήκη και η Αποστολική Παράδοση μαρτυρούν ότι την Τελετουργία αυτή μπορεί να την πραγματοποιήσει κάθε αναγεννημένος Χριστιανός, ως μέλος του Αγίου Σώματος. Μια τέτοια μαρτυρία μάς δίνει και ο Τερτυλλιανός (Migne 2, 971). Για την εκκλησιαστική όμως ευταξία, ρυθμίστηκε από τα Μεταποστολικά χρόνια να τελείται από τον πρεσβύτερο – λειτουργό της Εκκλησίας. Με τη μυστηριοποίηση όμως που πέτυχαν οι "ειδικοί ιερείς" απέκλεισαν εντελώς τους πνευματικούς ανθρώπους και την τέλεση ανέλαβαν εκείνοι ως ιεροκράτες[3]. Αξιωματούχοι, άσχετα αν είναι ικανοί ή ανίκανοι, άξιοι ή ανάξιοι, γιατί, όπως εκείνοι υποστηρίζουν, είναι "ειδικοί".

Το σκοπό τους τον πέτυχαν, αλλά μόνο σ' εκείνους που δεν ξέρουν από την πηγή τα θεϊκά μηνύματα. Σιγά και βαθμιαία πάντως προχώρησαν στο σχέδιό τους. Δραματοποίησαν την Τελετή του Θείου Δείπνου – Θείας Ευχαριστίας και κατέληξαν να την τοποθετήσουν στα μέτρα και στα σταθμά των λειτουργιών τις οποίες αυτοί πλαστογράφησαν και οι ίδιοι τις ονόμασαν "Λειτουργίες του Ιακώβου, του Χρυσοστόμου και του Βασιλείου". Οι άγιοι όμως αυτοί άνθρωποι, όπως ιστορικά γνωρίζουμε, δεν τις ήξεραν.

Εφόσον ακολούθησαν τον καμπυλοειδή δρόμο, η πορεία ασφαλώς θα κατέληγε σε άλλο μακρινό σημείο από εκείνο που καταλήγει η ευθεία. Έτσι λοιπόν κατέληξαν στη μεταβολή της Τελετής του Θείου Δείπνου σε Μυστήριο. Κατά το "Μυστήριο" αυτό, υποστηρίζουν, ότι επαναλαμβάνεται η θυσία του Ιησού Χριστού. Ό,τι έγινε στο Σταυρό του Γολγοθά, το ίδιο γίνεται και την Αγία Τράπεζα, την ώρα που τελείται το "Μυστήριο" αυτό. Παράλληλα μεταβάλλεται ο άρτος και ο οίνος σε Σώμα και Αίμα του Κυρίου. Αυτά, όπως θα αποδείξω στη συνέχεια, δεν τα υποστηρίζει η Καινή Διαθήκη ούτε η Ιερά Αποστολική Παράδοση. Το "Μυστήριο" αυτό το τοποθέτησαν ως Κέντρο όλων των άλλων Μυστηρίων, στο οποίο κατατείνουν και γύρω από το οποίο περιστρέφονται.

Όπως γνωρίζουμε από την Καινή Διαθήκη, ο Χριστός απερχόμενος από τον κόσμο τούτο και αναλαμβανόμενος στους ουρανούς, εξασκεί την υπηρεσία του Παράκλητου και Εγγυητή, του Συνηγόρου και Υπερασπιστή σε όλα γενικά τα θέματα, που αφορούν τις σχέσεις του ανθρώπου με τον Θεό. Εκεί, ενώπιον του Θεού αντιπροσωπεύει και εκπροσωπεί το ανθρώπινο γένος. Από εκεί χορηγεί τη Χάρη και παρέχει το έλεος στους μετανοούντες και την ευ-

3 *"ιεροκρατία":* η πολιτική και κοινωνική κυριαρχία των κληρικών.

λογία Του σε κάθε πιστό. Με τη θεϊκή Εξουσία *«ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς»,* και ως Θεός με τις ιδιότητες του Πατέρα της πανταχού παρουσίας έδωσε την παρήγορη υπόσχεση και είπε: *«ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν [μαζί σας] εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος»* (Μτ.28:18, 20).

Οι αλήθειες αυτές απασχολούσαν σοβαρά τους Χριστιανούς της Αποστολικής και Μεταποστολικής εποχής· τους είχαν απορροφήσει αυτά τα θέματα. Για το λόγο αυτό δεν χρησιμοποίησαν ποτέ τη Θεία Ευχαριστία ως Μυστήριο μετουσίωσης του άρτου και του οίνου, ότι τα στοιχεία αυτά μεταβάλλονται και μεταστοιχειώνονται. Άφησαν την Τελετή όπως ο Κύριος την παρέδωσε, και όπως ο απ. Παύλος την εξήγησε: Σε κοινωνία Αίματος και Σώματος του Κυρίου (*«τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; – το ποτήριο της ευλογίας που ευλογούμε, δεν είναι κοινωνία του αίματος του Χριστού; Τον άρτο που τεμαχίζουμε, δεν είναι κοινωνία του σώματος του Χριστού;»* Α' Κορ.10:16), και την εκτελούσαν όπως ο Ιδρυτής της την τέλεσε. Όταν όμως έκαναν την εμφάνισή τους οι νέοι "Βασιλείς" με τους "στρατιώτες" τους, είδαν ότι η γραμμή αυτή δεν τους βοηθά να κατακυριεύσουν "την κληρονομιά του Θεού", και γι' αυτό άλλαξαν πορεία. Χωρίς την οδηγία της Γραφής και σύμφωνα με τις δικές τους αντιλήψεις, υιοθέτησαν και τούτο: Η μεταστοιχείωση των σημείων άρτου και οίνου δείχνει τη συνεχιζόμενη ενσάρκωση του Ιησού επί της γης, γιατί δεν τους άρεσε η υπόσχεσή Του, της πανταχού παρουσίας ότι θα είναι παρών με τους δικούς Του *«πάσας τὰς [όλες τις] ἡμέρας»*. Και έτσι δικαιολόγησαν την αλλαγή της πορείας τους.

Το πιο τραγικό όμως, και η μεγαλύτερη ειρωνεία είναι, ότι ενώ τα άλλα Μυστήρια δέχονται την παρουσία του Ιησού μέσω της δύναμής Του με την οποία ενεργεί και αγιάζει τους πιστούς, για το Μυστήριο όμως της Θείας Ευχαριστίας πιστεύουν στη σωματική παρουσία Του όταν πραγματοποιείται το Μυστήριο αυτό. Έτσι εννοούν την παρουσία του Θεού με τα αξιώματα της τρισδιάστατης Γεωμετρίας. Δεν νομίζω όμως ότι μια τέτοια διδασκαλία έχει Βιβλική βάση ή λογική τοποθέτηση. Γιατί, αν η δύναμη του Κυρίου υπάρχει ενεργούσα την ώρα που τελούνται τα άλλα Μυστήρια, απουσιάζει Εκείνος; Αυθαίρετα όμως υποστηρίζεται, ότι η δύναμή Του ενεργεί κατά μυστηριώδη τρόπο στα άλλα Μυστήρια. Σας ρωτώ λοιπόν: Η πανταχού παρουσία Του για την οποία έδωσε ρητή υπόσχεση, πού βρίσκεται; Αν έτσι έχει το πράγμα, δεν νομίζετε ότι εξομοιώνετε τον Χριστό, με τον γαμπρό που απουσιάζει από το γάμο του; Έχω υπόψη μου ότι και αρκετοί Πατέρες αναφερόμενοι στο θέμα αυτό του Μυστηρίου, μιλούν σε πολλά σημεία με ασάφειες και αοριστίες.

Ως προς τη μυστηριοποίηση, έχω να παρατηρήσω και τούτο: Εφόσον η Τελετή αυτή γίνεται σε ανάμνηση κάποιου γεγονότος, της απολυτρώσεως, με κανένα λόγο δεν είναι δυνατόν να αποδοθεί μυστηριώδης χαρακτηρισμός. "Ανάμνηση" σημαίνει, ανάκληση της μνήμης ενός γεγονότος. Η Θεία Ευχαριστία περιεβλήθη με μυστηριώδη χαρακτηρισμό από το εξής γεγονός: Τον 2ο και 3ο αιώνα οι Χριστιανοί από φόβο αναγκάζονταν να κρύβουν τις εκδηλώσεις της λατρείας τους από τους εθνικούς ειδωλολάτρες και αυτό τους έδωσε κάποιο μυστηριώδη χαρακτήρα. Από το σημείο αυτό ονομάστηκαν οι κυριότερες εκκλησιαστικές Τελετές Μυστήρια, μεταξύ των οποίων ήταν και η Θεία Ευχαριστία ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Α. Κυριακού, τόμος 1ος, σελ.181), χωρίς όμως να έχουν Βιβλικό έρεισμα.

Το Θείο Δείπνο είναι μεν θεσμός διαρκής και αιώνιος, αλλά όχι μυστηριώδης. Στην Καινή Διαθήκη η λέξη

"Μυστήριο" αποδίδεται σε άλλες αλήθειες, όπως είναι το σεσιγημένο μυστήριο, η είσοδος των ειδωλολατρών στις θεϊκές υποσχέσεις προς το λαό Ισραήλ (*«Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ... κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου – Γιατί δεν θέλω να αγνοείτε εσείς, αδελφοί, το μυστήριο αυτό, για να μη θεωρείτε τους εαυτούς σας φρόνιμους, ότι δηλαδή έχει γίνει πώρωση μερικώς στον λαό Ισραήλ, μέχρις ότου εισέλθει η πληρότητα των εθνικών... σύμφωνα με την αποκάλυψη του μυστηρίου για το οποίο είχε τηρηθεί σιγή από χρόνους αιώνιους»* Ρωμ. 11:25, 14:24), το μέγα μυστήριο της σχέσης Χριστού και Εκκλησίας (*«τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – Το μυστήριο τούτο είναι μεγάλο· εγώ λοιπόν το λέω για τον Χριστό και για την εκκλησία»* Εφεσ.5:32), το μυστήριο της πίστης (*«ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει – κατέχοντας το μυστήριο της πίστης με καθαρή συνείδηση»* Α' Τιμ.3:9), της ευσεβείας (*«μέγα ἐστὶ [είναι] τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον»* Α' Τιμ.3:16), αλλά και της ανομίας (*«τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας – Γιατί το μυστήριο της ανομίας ήδη ενεργείται»* Β' Θεσ.2:7), το μυστήριο της Βαβυλώνας (*«καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον· Βαβυλὼν ἡ μεγάλη – Και πάνω στο μέτωπό της ένα όνομα γραμμένο· ένα μυστήριο: Βαβυλώνα η μεγάλη»* Αποκ.17:5), κ.α.

Για να προστατέψουν περισσότερο το "δόγμα" τους οι "νέοι" αυτοί "Βασιλείς", που χωρίς καμία αμφιβολία είναι έξω από τη Βουλή του Θεού, τοποθέτησαν περισσότερα δεσμά και σιδερένιους φράχτες στους θεσμούς τους και θέσπισαν, η Τελετή αυτή να τελείται μόνο πάνω σε Αντιμήνσιο. Τι είναι όμως αυτό το Αντιμήνσιο; Όχι ασφαλώς Αποστολικής προελεύσεως κατασκεύασμα. Είναι ένα φοδραρισμένο και τετραγωνισμένο ύφασμα, το οποίο φέρει αποτυπωμένες εικόνες της σταύρωσης και της ταφής του Κυρίου και προσεραπτόμενα ή ενθυλακωμένα τεμάχια οστών αγίων λειψάνων, άγνωστης πάντοτε προελεύσεως, που μπορεί να είναι και από τα οστά εκείνα των γουρουνιών, που είδε ο Μαρτίνος Λούθηρος να χρησιμοποιούνται στη Ρώμη για τον ίδιο σκοπό. Τα Αντιμήνσια αυτά κατασκευάζονται από ειδικό τεχνίτη, αλλά καθιερώνονται από κάποιο αρχιερέα, την ώρα των εγκαινίων κάποιου Ναού. Αυτά, τα απλώνει ο τελετουργός αρχιερέας πάνω στην Αγία Τράπεζα για να απορροφήσουν το Μύρο και την οινάνθη, τα οποία σταυροειδώς επιχύνει ο αρχιερέας πάνω στην Αγά Τράπεζα.

Κανείς πάντως δεν μπορεί να αποδείξει ότι το εφεύρημα τούτο έχει Χριστιανική – Αποστολική την προέλευση, ούτε και καθαρώς ελληνική. Γιατί:

1. «Το αντιμήνσιο αναφέρεται ρητά μόνο από τον 8ο αιώνα (800 μ.Χ.)», και
2. «Η λέξη είναι πιθανώς ελληνολατινική (αντί – Mensa), που σημαίνει αντιτραπέζιον».

Χωρίς αμφιβολία λοιπόν οι "ειδικοί ιερείς" ακολούθησαν τεθλασμένη πορεία, η οποία τους οδήγησε σε σημεία ξένα και πολύ απομεμακρυσμένα από εκείνα τα οποία οδηγεί η ευθεία οδός και καταλήγει σε ορθή πορεία.

Κανείς επομένως δεν πρέπει να με αδικήσει σε όσα σημειώνω περί της Θείας Ευχαριστίας, ότι τη φόρτωσαν με απαγορευμένα "λάφυρα", των οποίων την παρουσία βλέπω και τη φωνή τους ακούω, και όπως ο Σαμουήλ ρωτώ: *«Τίς ἡ φωνὴ τούτη; – Ποια είναι η φωνή τούτη;»*

Αγαπητέ αδελφέ! Ο σκοπός για τον οποίο ήρθε να διδάξει και να σταυρωθεί ο θείος Λυτρωτής μας, δεν ήταν να μας κάνει να τρώμε ανθρώπινες σάρκες σαν τους Κανίβαλους, αλλά να μας δεί-

ξει ορισμένα σπουδαία σημεία, που πρέπει να μας συγκινούν ιδιαίτερα.

Με την επιθυμία που είχε να αναλάβει όλες τις ανθρώπινες ανάγκες και με την πρόθεση να τις ικανοποιήσει, βλέπουμε τα σπουδαία αυτά σημεία στις εξής θέσεις της ευσπλαχνίας Του και της δραστηριότητάς Του:

1. Να προσκαλεί τα παιδιά πλησίον Του, για να μας δείξει μέσω αυτών την ανεξικακία που πρέπει να έχει ο άνθρωπος (*«Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα ἐπιθῇ αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν – Τότε έφεραν σ' Αυτόν παιδιά, για να επιθέσει σ' αυτά τα χέρια και να προσευχηθεί· αλλά οι μαθητές επιτίμησαν αυτούς. Ο Ιησούς όμως είπε: "Αφήστε τα παιδιά και μην τα εμποδίζετε να έρθουν σ' Εμένα· γιατί για τέτοιους είναι η βασιλεία των ουρανών". Και αφού επέθεσε σ' αυτά τα χέρια, έφυγε από εκεί»* Μτ.19:13-15).

2. Να προτρέπει τους Μαθητές Του να φροντίσουν γι' αυτούς που δεν έχουν τροφή, και με τούτο να υποδείξει το απαραίτητο καθήκον της Εκκλησίας, ότι δεν πρέπει να φροντίζει μόνο για το θεωρητικό μέρος, αλλά ταυτόχρονα και για το πρακτικό (*«ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν – Όταν λοιπόν έγινε βράδυ, ήρθαν σ' Αυτόν οι μαθητές Του λέγοντας: "Έρημος είναι ο τόπος και η ώρα ήδη πέρασε. Απόλυσε τα πλήθη, για να πάνε στα χωριά και να αγοράσουν τρόφιμα για τους εαυτούς τους". Ο Ιησούς όμως είπε σ' αυτούς: "Δεν έχουν ανάγκη να φύγουν· δώστε τους εσείς να φάνε"»* Μτ.14:15-16).

3. Να τρέφει με λίγα εφόδια τα πεινασμένα πλήθη, για να φανερώσει την ικανότητα της παντοδυναμίας Του και με τούτο να δώσει την ευκαιρία στον κάθε άνθρωπο να καταλάβει, ότι χωρίς επιφυλάξεις μπορεί να Τον εμπιστευτεί στη ζωή του (*«οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτούς ὧδε. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων – Εκείνοι λένε σ' Αυτόν: "Δεν έχουμε εδώ παρά μόνο πέντε άρτους και δύο ψάρια". Αυτός είπε: "Φέρτε Μου αυτά εδώ". Και διέταξε τα πλήθη να καθίσουν πάνω στο χορτάρι και, αφού έλαβε τους πέντε άρτους και τα δύο ψάρια, σήκωσε το βλέμμα πάνω στον ουρανό τα ευλόγησε· και, αφού τα έκοψε με τα χέρια, έδωσε στους μαθητές τους άρτους και οι μαθητές στα πλήθη. Και έφαγαν όλοι και χόρτασαν, και σήκωσαν το περίσσευμα των κομματιών, δώδεκα κοφίνια γεμάτα. Και αυτοί που έτρωγαν ήταν περίπου πέντε χιλιάδες άνδρες, χωρίς να μετρηθούν γυναίκες και παιδιά»* Μτ. 14:17-21).

4. Να ενδιαφέρεται για τα αποτελέσματα των μόχθων μας και να δείχνει το μέρος στο οποίο πρέπει να ρίξουμε τα δίχτυα μας (*«ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ*

ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά – Και μόλις έπαψε να μιλά, είπε στον Σίμωνα: "Ξαναφέρε το πλοίο στα βαθιά και ρίξτε τα δίχτυα σας για ψάρεμα". Και αποκρίθηκε ο Σίμωνας και είπε σ' Αυτόν: "Αφέντη, όλη τη νύχτα κοπιάσαμε και τίποτα δεν λάβαμε· αλλά για το λόγο Σου θα ρίξω το δίχτυ". Και αφού έκαναν αυτό, συνέκλεισαν στο δίχτυ πολύ πλήθος ψαριών, έσπαγε μάλιστα το δίχτυ τους. Και τότε έκαναν νεύματα στους συντρόφους τους που ήταν στο άλλο πλοίο, για να έρθουν να τους βοηθήσουν. Και εκείνοι ήρθαν και γέμισαν και τα δύο πλοία, ώστε σχεδόν να βυθίζονται αυτά» Λκ.5:4-7).

5. Να ανασταίνει νεκρούς με τη μεγαλύτερη τρυφερότητα, *«Ταλιθά, κοῦμι»* (Μκ.5:41), και να δίνει πολύτιμες υποσχέσεις περί της γενικής ανάστασης (*«ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται· ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν. καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός – Αλήθεια, αλήθεια σας λέω ότι όποιος ακούει το λόγο Μου και πιστεύει σ' Αυτόν που Με έστειλε, έχει ζωή αιώνια, και σε κρίση για καταδίκη δεν έρχεται, αλλά έχει μεταβεί από το θάνατο στη ζωή. Αλήθεια, αλήθεια σας λέω ότι έρχεται ώρα, και μάλιστα τώρα είναι, που οι νεκροί θα ακούσουν τη φωνή του Υιού του Θεού, και εκείνοι που άκουσαν θα ζήσουν. Γιατί όπως ακριβώς ο Πατέρας έχει ζωή μέσα στον Εαυτό Του, έτσι έδωσε και στον Υιό να έχει ζωή μέσα στον Εαυτό Του. Και εξουσία έδωσε σ' Αυτόν και να κάνει κρίση, επειδή είναι Υιός ανθρώπου. Μη θαυμάζετε γι' αυτό, γιατί έρχεται ώρα κατά την οποία όλοι όσοι είναι στα μνήματα θα ακούσουν τη φωνή Του, και θα βγουν έξω· όσοι έκαναν τα αγαθά σε ανάσταση ζωής, ενώ όσοι έπραξαν τα κακά σε ανάσταση κρίσης για καταδίκη. Δεν μπορώ Εγώ να κάνω τίποτα από τον Εαυτό Μου. Καθώς ακούω κρίνω, και η κρίση η δική Μου είναι δίκαιη· γιατί δεν επιδιώκω το θέλημα το δικό Μου, αλλά το θέλημα του Πατέρα που Με έστειλε»* Ιν.5:24-30), για να φανερώσει και με τούτο, ότι οι νεκροί εξακολουθούν να είναι το αιώνιο αντικείμενο της αγάπης και της φροντίδας Του (*«τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ... οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ... ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ – Και αυτό είναι το θέλημα του Πατέρα που Με έστειλε: από ό,τι Αυτός Μου έχει δώσει να μη χάσω τίποτα, αλλά να το αναστήσω στην έσχατη ημέρα... Κανείς δεν μπορεί να έρθει σ' Εμένα αν ο Πατέρας που Με έστειλε δεν ελκύσει αυτόν· κι Εγώ θα τον αναστήσω την έσχατη ημέρα... Εκείνος που τρώει τη σάρκα Μου και πίνει το αίμα Μου έχει ζωή αιώνια, κι Εγώ θα τον αναστήσω την έσχατη ημέρα»* Ιν.6:39, 44, 54).

Και τέλος, δέχτηκε για λογαριασμό του ανθρώπου το σταυρικό θάνατο, στον οποίο παρατηρούμε άλλα σπουδαία επίσης σημεία που μας συγκλονίζουν:

α) Να ρέει «το Αίμα από τη στεφανωμένη με ακάνθινο στεφάνι, κεφαλή Του, για να πληρώσει τις αμαρτίες των διαλογισμών μας».

β) Να ρέει «το Αίμα από τα χέρια και πόδια Του τα τρυπημένα από καρφιά, για να προσφέρει εξιλέωση για τις αμαρτίες των πράξεων και την παραστρατημάτων μας».

γ) Να ρέει «το Αίμα από την πλευρά Του, για να εξαλείψει τις αμαρτίες της αισθηματικής μας ζωής».

Είναι λοιπόν αναμφισβήτητο γεγονός, ότι ο Θεός εισέρχεται σε όλες τις ανθρώπινες ανάγκες και τις ικανοποιεί απόλυτα.

Η Θεία Ευχαριστία δεν είναι επανάληψη της θυσίας του Ιησού Χριστού

Από αυτά που σημειώσαμε προηγουμένως, παρατηρούμε την απόλυτη Πατρική συμπεριφορά του Θεού προς τον άνθρωπο. Το γεγονός αυτό μας πείθει ότι σκοπός του Θεού είναι να κάνει ικανό τον ξεπεσμένο άνθρωπο, να Τον πλησιάσει σαν φυσικό Πατέρα, να τον κάνει λατρευτή Του με διδασκόμενο νου και καρδιά από τη δική Του μόνο διδαχή, για να μπορεί να απολαύσει τα αποτελέσματα του δικού Του Έργου. Για το σκοπό ακριβώς αυτό, από την Παλαιά Οικονομία όρισε και τον τρόπο συγκεντρώσεως, στον οποίο έθεσε το όνομά Του (*«καὶ φαγῇ αὐτὸ ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐὰν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου – Και θα τρως αυτό στον τόπο που θα επιλέξει ο Κύριος ο Θεό σου»* Δευτ. 14:23). Ο τόπος αυτός ήταν το θείο Κέντρο στο οποίο συναθροίζονταν ο λαός του Θεού. Κανείς ποτέ δεν σκέφτηκε να εκλέξει άλλο τόπο ή να δημιουργήσει άλλη εστία δικής του εκλογής. Όλοι βρίσκονταν συγκεντρωμένοι στο μέρος που ο Θεός έχε θέσει το Όνομά Του. Έτσι έδειχναν την αφοσίωσή τους στον Θεό και την τήρηση της εντολής Του.

Το ιστορικό αυτό γεγονός το οποίο είχε παιδαγωγικό χαρακτήρα για την Εκκλησία του Ιησού, μας παρουσιάζει την ανάγκη, «όπως ο λαός Του συναθροίζεται στην Παρουσία Του, επί μίας βάσεως και γύρω από ένα κέντρο, τα οποία ο Ίδιος είχε ορίσει». Η συγκέντρωση λοιπόν των πιστών γύρω από ένα κέντρο είναι θεία Τάξη. Ποιο όμως είναι αυτό το κέντρο; Εκείνο στο οποίο έχουν τεθεί τα θεμέλια των σχέσεων του Θεού με τον άνθρωπο. Και πού υπάρχουν αυτά τα θεμέλια; Στον εξιλαστήριο θάνατο Εκείνου, του θείου Λυτρωτή, στον Οποίο εκδήλωσε ο Θεός όλη Του την ευαρέσκεια.

Για να είναι λοιπόν πάντα ζωηρή η παράσταση αυτού του θείου Κέντρου, το οποίο “άπαξ – μία φορά” ιδρύθηκε, διέταξε ο Κύριος να γίνεται και να επαναλαμβάνεται, ως αναμνηστική πλέον Τελετή με τα είδη του άρτου και του οίνου.

Συγκεντρωμένος ο λαός του Θεού σε αυτό το θείο Κέντρο, δοκιμάζει τη μεγαλύτερη ικανοποίηση όταν κόβει τον Άρτο και πίνει το Ποτήριο σε ανάμνηση του θανάτου του θείου Λυτρωτή του. Γύρω από αυτό το Κέντρο το οποίο αντιπροσωπεύει για τον Θεό την μεγαλύτερη δυνατή θυσία, οι πιστοί γίνονται στην πραγματικότητα λάτρεις του Θεού. Εκεί με μια άγια συμφωνία υψώνουν τις καρδιές τους, τις ευχαριστίες τους, τις προσευχές τους και τις δοξολογίες τους προς τον Θεό της αγάπης. Έτσι οικοδομούνται και αλληλοπαρηγορούνται. Έτσι ανοίγουν τις καρδιές τους σε μία άγια κοινωνία προσευχής και ευχαριστίας, λατρεύοντας τον Λυτρωτή τους *«ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ»*.

Με τον τρόπο αυτό η Εκκλησία των πρώτων αιώνων συναθροιζόταν γύρω από αυτό το Κέντρο. Έτσι έκοβαν τον Άρτο και έπιναν το Ποτήριο σε κοινωνία του Σώματος του Ιησού Χριστού

(*«τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; – Το ποτήριο της ευλογίας που ευλογούμε, δεν είναι κοινωνία του αίματος του Χριστού; Τον άρτο που τεμαχίζουμε, δεν είναι κοινωνία του σώματος του Χριστού;»* Α' Κορ.10:16). Μεσολάβησαν όμως κατόπιν τα χρόνια των διωγμών, των αιρέσεων και η βαθμιαία απομάκρυνση από την Αποστολική απλότητα με την ανάδειξη της ιεραρχίας και της "ειδικής ιεροσύνης", με την οποία "οι ειδικοί" εγκαταστάθηκαν και παρέμειναν ως ιεροκράτες[4] στην Εκκλησία. Αυτοί πλέον έκοβαν και έραβαν το κουστούμι τού πολιτεύματος της Εκκλησίας, σύμφωνα με την εκλογή τους και τη στείρα αντίληψή τους. Στη συνέχεια μετέβαλαν τη Θεία Ευχαριστία σε θυσία – σε επανάληψη της θυσίας του Γολγοθά, την τοποθέτησαν στις πλαστογραφημένες Λειτουργίες του Βασιλείου, του Χρυσοστόμου, του Ιακώβου, κλπ. και διακήρυξαν ότι «ο Ιησούς Χριστός επαναλαμβάνει τη θυσία του Γολγοθά... και κάθε φορά χύνει το αίμα Του» (βλέπε περιοδικό "ΖΩΗ", 27/11/52). Η διδασκαλία όμως αυτή αποτελεί κατάφωρη βλαστήμια σε βάρος της θυσίας του Σωτήρα Χριστού, η οποία "άπαξ – μία φορά" έγινε. Η Αγία Γραφή της Αλήθειας, τους διαψεύδει με τα εξής θεόπνευστα λόγια: ***«αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ... μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους – Αυτός όμως, αφού πρόσφερε μία θυσία για αμαρτίες συνεχώς κάθισε στα δεξιά του Θεού... Γιατί με μία προσφορά έχει τελειοποιήσει για πάντα αυτούς που αγιάζονται»*** (Εβρ.10:12-14).

Αυτοί οι παράτολμοι ακροβατισμοί γεννούν το ερώτημα: Τι άραγε να σημαίνει το *«βδέλυγμα ἠφανισμένων – βδέλυγμα της ερήμωσης»,* και τι σχέση με αυτά να έχει το *«κέρας μικρὸν – κέρατο μικρό»* στο βιβλίο του Δανιήλ; Καλά θα κάνουν να μελετήσουν αυτά τα θέματα.

Δεν νομίζω ότι θα δυσκολεύεστε να αντιληφθείτε, αγαπητέ αδελφέ, Οικουμενικέ Πατριάρχη, ότι ο Λόγος του Θεού σάς καταγγέλλει και σας διαψεύδει, γιατί λέει: **«Ο Χριστός άπαξ – μία φορά προσφέρθηκε για να σηκώσει τις αμαρτίες πολλών».** Εσείς όμως συνεχώς Τον προσφέρετε σε θυσία σε κάθε Λειτουργία, χωρίς καμία Βιβλική επίγνωση, Τον θυσιάζετε. Αυτό σημαίνει, ότι οι "ειδικοί ιερείς" έγιναν νέοι σταυρωτές και δήμιοι, που ξανασταυρώνουν τον Χριστό. Έτσι παίζουν δύο ρόλους:

1) Των αρχιερέων εκείνων που Τον παρέδωσαν, και,

2) Των Ρωμαίων στρατιωτών που Τον σταύρωσαν.

Αυτοί είναι ρόλοι αναισθησίας, βλασφημίας και καταστρεπτικής δραστηριότητας, γιατί παρουσιάζουν ημιτελές το σωτήριο έργο του Ιησού Χριστού.

Σε ποια εντολή της Καινής Διαθήκης στηρίζεται αυτή η αθεολόγητη διδασκαλία, ότι κατά τη Θεία Λειτουργία γίνεται "θυσία εξιλαστήρια;" Σε καμία! Δεν υπάρχει τέτοια εντολή ούτε γραπτή ούτε της Ιεράς Παράδοσης (δεν εννοώ φυσικά τη νοθευμένη εκκλησιαστική παράδοση).

Βλέπω λοιπόν την ανάγκη να σας επαναλάβω, ότι το Ευαγγέλιο σάς καταγγέλλει και την αθεολόγητη αυτή διδασκαλία απ' άκρου εις άκρον την διαψεύδει. Γιατί λέει: ***«οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία... οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα Ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστός... οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν... αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ***

[4] *"ιεροκρατία":* η πολιτική και κοινωνική κυριαρχία των κληρικών.

Θεοῦ – δεν υπολείπεται πια θυσία για αμαρτίες... γιατί ο Χριστός δεν εισήλθε σε χειροποίητα Άγια... για να προσφέρει πολλές φορές τον Εαυτό Του... Αυτός όμως, αφού πρόσφερε μία θυσία για αμαρτίες συνεχώς κάθισε στα δεξιά του Θεού» (Εβρ.10:26, 9:24-25, 10:12). Ποιος λοιπόν ψεύδεται; Το Ευαγγέλιο ή η αθεολόγητη αυτή θεολογία;

Με τη διδασκαλία αυτή, ότι επαναλαμβάνεται με τη στερεότυπη και πλαστογραφημένη Λειτουργία η σταυρική θυσία του Ιησού και κάθε φορά χύνεται το Αίμα Του, ακυρώνετε τη Διαθήκη του Θεού, η οποία έγινε έγκυρη με μία μόνη θυσία, του "αγαπημένου" Του, *«ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν... τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου – αφού έγινε ο θάνατός Του για απολύτρωση... ώστε να λάβουν την υπόσχεση οι καλεσμένοι της αιώνιας κληρονομιάς. Γιατί όπου υπάρχει διαθήκη, για να εκτελεστεί πρέπει να έρθει ο θάνατος του διαθέτη»* (Εβρ.9:15-16).

Αγαπητέ Γέροντα. Εξετάσατε ποτέ τι έννοια έχουν αυτά τα θεϊκά λόγια; Ο θάνατος του διαθέτη πραγματοποιήθηκε. Η Διαθήκη είναι έγκυρη και η κυριότητα της Χάρης, το Ελέους και της αιώνιας κληρονομιάς διανέμεται στους κληρονόμους, με μέσο μόνο την πίστη. Επαναλαμβάνοντας όμως αυτή τη θυσία, παρουσιάζεστε ότι δεν είστε ικανοποιημένοι με τη μία θυσία που προσφέρθηκε άπαξ – μία φορά στο Γολγοθά. Αυτό όμως σημαίνει, ότι δεν έχετε και καμία μερίδα στην αιώνια κληρονομιά για την οποία υποσχέθηκε ο αψευδής Θεός. Παρόλα αυτά όμως θεσπίστηκε το "δόγμα" ότι το ιερατείο, που στην ουσία καταστρατηγεί τα Υπουργήματα του Ιησού Χριστού, είναι "Ταμειούχος της θείας Χάριτος". Πόσο τούτο είναι αστείο, μόλις είναι ανάγκη να το πούμε. Ο κάθε αναγνώστης μπορεί μόνος του να καταλάβει, ότι τούτο είναι ενδεικτικό του πνεύματος της στειρότητας, που διακρίνει εκείνους που τα γράφουν και τους άλλους που υποστηρίζουν τις ανεδαφικές αυτές θεωρίες.

Είναι πολύ λυπηρό το γεγονός ότι ο επαγγελματισμός που βρήκε έδαφος ως μεγάλος δαίμονας στην Εκκλησία και με τη δύναμή του διατηρείται πάντα και η Σιμωνία[5], τυφλώνει ιερείς και θεολόγους, ώστε να μην εξετάσουν και να τοποθετήσουν το θέμα στη θέση του αρχικού πολιτεύματος.

Οι ιερείς ξανασταυρώνουν τον Χριστό

Για να δώσουμε ακριβείς εξηγήσεις στις παραβάσεις και ανεπίτρεπτες παραβιάσεις, πάνω στο θέμα για το οποίο μιλήσαμε και το οποίο παρουσιάζει τους ιερείς να ξανασταυρώνουν τον Ιησού Χριστό, καθώς και τη θαλασσοποίηση του θέματος, θα αναφέρω ορισμένα τουλάχιστον σημεία της "Προσκομιδής" (ετοιμασίας), τα οποία και θα παρουσιάσουν ανάγλυφες τις ανωμαλίες.

Κατά την προσκομιδή – ετοιμασία λοιπόν παίρνει ο ιερέας τον άρτο (πρόσφορο) στο αριστερό του χέρι, και μία λόγχη μικρού μεγέθους στο δεξιό, και λέει τρεις φορές: «Εις ανάμνησιν του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού». Εδώ λοιπόν αναφέρεται ο ιερέας πολύ σωστά, στην αναμνηστική μορφή και θέση της Τελετής. Η επίσημη δε θεολογική ερμηνεία των λέξεων αυτών και γενικά της Θείας Ευ-

[5] Ο όρος *"Σιμωνία"* εκφράζει την περίπτωση που κληρικός δωροδοκεί για να αποκτήσει ανώτερη θέση στην ιεραρχία της Εκκλησίας, δηλαδή, αγοράζει αξίωμα στην ιεραρχία της Εκκλησίας με χρήματα. Αναφέρεται στον Σίμωνα το Μάγο, στη Σαμάρεια, που πρότεινε χρήματα στον Απόστολο Πέτρο, ώστε να μπορεί κι αυτός να κάνει θαυματουργικά σημεία (δες Πράξεις 8:9-24).

χαριστίας – Λειτουργίας λέει τα εξής, που εκφράζουν όλη την αλήθεια: **«Είναι ανάμνηση των σωτηρίων του Κυρίου παθών... Η πράξη αυτή συμβολίζει και υπενθυμίζει την επί του Σταυρού θυσία του Σωτήρος Χριστού»** ("Ερμηνεία Θείας Λειτουργίας", Δ. Γ. Παναγιωτόπουλου "ΖΩΗ", σελ.29, 32-33). Ενώ όμως παίρνει αυτή τη σωστή θέση, στη συνέχεια θαλασσοποιεί τις έννοιες και ονομάζει τη Θεία Ευχαριστία "Μυστήριο". Αφού όπως ο ίδιος τονίζει, είναι "ανάμνηση", πώς είναι δυνατόν να είναι συγχρόνως και μυστήριο; Είναι ανάμνηση κάποιου ιστορικού γεγονότος – της θυσίας του Χριστού. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο σκέπτονται και ενεργούν εκείνοι, που δεν στηρίζονται στα Βιβλικά κείμενα, αλλά παρεκτρέπονται από ξένες διδασκαλίες και κινούνται από εγωιστικά, επαγγελματικά και Σιμωνίας ελατήρια. Λυπούμε, αλλά δεν μπορώ να μην αναφέρω και τούτο: Όλα τα τοποθέτησαν στη Βούλφειο φιάλη, για την απορρόφηση και παραγωγή αερίων...

Στη συνέχεια ετοιμάζει ο παπάς την προσκομιδή με τη λόγχη στο δεξί του χέρι, και ο διάκονος τον προτρέπει: **«Θυ σον δέσποτα»,** που σημαίνει: **"Γίνου δήμιος και θυσίασε τον Χριστό".** Ο παπάς χωρίς κανέναν δισταγμό και σαν τυφλό όργανο, που τον έμαθαν να είναι, παίρνει τη θέση του δήμιου, καρφώνει τη λόγχη και σφάζει την προορισμένη για τον Χριστό μερίδα, και λέει: «Θύεται ο Αμνός του Θεού...» Μετά το σφαγιασμό αυτόν, πάλι ο διάκονος προτρέπει τον ιερέα, και του λέει: «Νύξον δέσποτα», που σημαίνει "Πάρε τη θέση του Ρωμαίου εκείνου στρατιώτη και με τη λόγχη που έχεις στα χέρια σου, λόγχισε τον Χριστό". Αμέσως ο παπάς υπακούει, και χωρίς να τεντώσει καμία χορδή της καρδιάς του, παίρνει αυτή ακριβώς τη θέση και καρφώνει τη λόγχη στην πλευρά της μερίδας του Χριστού, δηλαδή, κατά την Ορθόδοξη αντίληψη, στο Ίδιο τον Χριστό, και λέει: «Είς των στρατιωτών, λόγχη την πλευράν Αυτού ένυξε και ευθέως εξήλθε αίμα και ύδωρ». Χωρίς να διακόψει το μακάβριο αυτό έργο του, ο ιερέας, επιχύνει συγχρόνως κράσι και νερό στο Ποτήριο για την κατασκευή του "Μυστηρίου".

Από τις παραβάσεις λοιπόν αυτές μορφώθηκαν "θεολογικοί" όροι, Βιβλικά απαράδεκτοι και λογικά παράλογοι.

Πριν προχωρήσω, επιθυμώ να σας ρωτήσω, αγαπητέ Γέροντα: Δεν τρομάζει η καρδιά σας όταν ιερουργείτε και αναγκαστικά παίρνει αυτή τη στάση του δήμιου; Εγώ, ομολογώ ενώπιον του Θεού, δεν είχα καρδιά για μια τέτοια μακάβρια θέση. Γι' αυτό την εγκατέλειψα. Σεις, ως φαίνεται, διαθέτετε με το επιτελείο σας τέτοια καρδιά και γι' αυτό συνεχίζετε.

Από την Παλαιά Διαθήκη πληροφορούμεθα, ότι οι ιερείς των Ιουδαίων βρίσκονταν διαρκώς ενώπιον του θυσιαστηρίου και επαναλάμβαναν τις ίδιες πάντοτε θυσίες. Μήπως το ίδιο δεν γίνεται και με το ιερατείο της Ορθόδοξης και Ρωμαϊκής Εκκλησίας; Ο ιερέας μπροστά πάντοτε στο "θυσιαστήριο" της Αγίας Τράπεζας, προσφέρει τις ίδιες "θυσίες του Γολγοθά". Είναι λοιπόν ή όχι Ιουδαϊκή νεκρανάσταση αυτά τα ιερατεία;

Ο αψευδής Λόγος του Θεού δεν αναφέρει σε κανένα απολύτως σημείο, ότι πρέπει να επαναλαμβάνεται η θυσία του Γολγοθά. Αναφέρει όμως κάτι άλλο, που πρώτο μεν αποκλείει την επανάληψη της θυσίας αυτής, δεύτερο δε φανερώνει την "άπαξ – μία φορά" γενόμενη θυσία από μέρους του θείου Λυτρωτή: *«αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους – Αυτός όμως, αφού πρόσφερε μία θυσία για αμαρτίες συνεχώς κάθισε στα δεξιά του Θεού και*

στο εξής περιμένει, ωσότου τεθούν οι εχθροί Αυτού υποπόδιο των ποδιών Του. Γιατί με μία προσφορά έχει τελειοποιήσει για πάντα αυτούς που αγιάζονται» (Εβρ.10:12-14).

Έχω λόγους να πιστεύω ότι μετά τους ακροβατισμούς αυτούς στο αρχικό σχέδιο της Θείας Ευχαριστίας, δεν εξετάστηκε ποτέ το θέμα με τη σοβαρότητα που του αρμόζει. Γιατί ο τρόπος με τον οποίο γίνεται "η θυσία" κατά τη Λειτουργία, είναι αποτέλεσμα ανθρώπινης φαντασίας, η οποία δραματοποίησε την Τελετή και έδωσε στους ιερείς το ρόλο των εκτελεστών και των δημίων στη σταύρωση του Κυρίου Ιησού. **Δεν τους αδικούμε λοιπόν που επιμένουμε, γιατί ιερείς τότε σταύρωσαν τον Υιό του Θεού, ιερείς εξακολουθούν να Τον σταυρώνουν και σήμερα.**

Απαγορεύεται η επανάληψη της Θυσίας

Από την εποχή της πτώσης του Γενάρχη Αδάμ, ο Θεός έδωσε υπόσχεση, για τη μέλλουσα εξιλαστήρια Θυσία, που πραγματοποιήθηκε στο Πρόσωπο του Ιησού. Αλλά και με πολλά σημεία φανέρωσε το μεγάλο αυτό γεγονός. Παράλληλα φανέρωσε και την απαγόρευση με κάθε μέσον, της επανάληψης της θυσίας αυτής. Η σοβαρότερη πληροφορία της απαγόρευσης αυτής μας δίνεται στην εξιστόρηση του γεγονότος εκείνου, που στάθηκε αιτία να μη φτάσει ο Μωυσής «στη γη της επαγγελίας», για την οποία τον προόριζε ο Θεός.

Ήταν η εποχή που ο λαός Ισραήλ γόγγυζε εναντίον του Μωυσή για την έλλειψη νερού. Ο Μωυσής είχε θαυμάσια πείρα της Πρόνοιας του Θεού, για το λαό Ισραήλ, που αφορούσε τις ανάγκες του και την απελευθέρωσή του από τη δουλεία των Αιγυπτίων. Είχε στη διάθεσή του την παρουσία και τη δύναμη του Θεού. Επομένως, σε ό,τι ο Μωυσής θα έκανε, έπρεπε να δοξάζεται ο Θεός. Το γεγονός αυτό απαιτούσε να είναι ο Μωυσής προσεκτικός τόσο στα λόγια του, όσο στις πράξεις του. Τούτο όμως δεν πρόσεξε ο Μωυσής. Δεν κινήθηκε ως εντολοδόχος του Θεού. Δεν εκτέλεσε με ακρίβεια την εντολή Του.

Ο Θεός είχε δώσει εντολή στον Μωυσή να ενεργήσει και στην περίπτωση αυτή, όπως έκανε και με τη Ράβδο του, όταν επίσης κατόπιν της εντολής Του χτύπησε τον ποταμό της Αιγύπτου και όλα τα νερά έγιναν αίμα (δες Έξοδος κεφ.7).

Την εντολή εκείνη του Θεού, ο Μωυσής εκτέλεσε με ακρίβεια και ο Θεός επιδοκίμασε την πράξη του αυτή. Χτύπησε άπαξ – μία φορά τον ποταμό. Δεν έκανε όμως το ίδιο και στη περίπτωση εκείνη που αντιμετώπιζε την οργή του λαού για την έλλειψη του νερού. Πρόσθεσε κάτι δικό του. *«ἐπάρας Μωυσῆς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπάταξε τὴν πέτραν τῇ ράβδῳ δίς, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ πολύ – ύψωσε ο Μωυσής το χέρι του και χτύπησε την πέτρα δύο φορές, και εξήλθε νερό πολύ»* (Αριθ.20:11). Τι κακό έκανε ο Μωυσής; Επανέλαβε το χτύπημα δύο φορές, ενώ αρκούσε η μία. Και το χτύπημα αυτό δεν ήταν άλλο, παρά ο συμβολισμός της θυσίας του Ιησού Χριστού. Τούτο άλλωστε επιβεβαιώνει και η Καινή Διαθήκη, που σημειώνει: *«ἔπινον ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός – έπιναν από την πνευματική πέτρα που τους ακολουθούσε· και η πέτρα ήταν ο Χριστός»* (Α' Κορ.10:4).

Για κάθε παρεξήγηση, αναφορικά με το γεγονός τούτο, σημειώνω, ότι δεν μου διαφεύγει της προσοχής ότι στην περίπτωση αυτή ο Θεός είπε στον Μωυσή και στον Ααρών να μιλήσουν προς την πέτρα (*«λαλήσατε [μιλήστε] πρὸς τὴν πέτραν»* Αριθ.20:8). Με τη ράβδο που είπε στον Μωυσή να πάρει στα χέρια του, εννοείται ότι με αυτή έπρεπε να χτυπήσει την πέτρα, δεδομένου ότι είχε το προηγούμενο του ποταμού της Αιγύπτου, τον οποίο χτύπησε και τα νερά μεταβλήθηκαν σε αίμα. Αλλά και

εκτός αυτού, η Ράβδος ήταν το σύμβολο της Εξουσίας και της Δύναμης, σύμφωνα με την οδηγία και την εντολή του Θεού. Στην περίπτωση λοιπόν αυτή ήταν αναγκαίο να δώσει ο Μωυσής με το σύμβολο αυτό της Ράβδου το αισθητό σημείο της Δύναμης και της Θεϊκής Εξουσίας, δυνάμει των οποίων εκτελούσε την εντολή του Θεού, χτυπώντας «την πέτρα».

Τι υποδηλώνει λοιπόν το γεγονός αυτό και τι εικονίζει η συμβολική έννοιά του; Την "άπαξ – μία φορά" τελεσθείσα θυσία του Κυρίου, η οποία με κανέναν λόγο δεν επιτρέπεται να επαναλαμβάνεται ως θυσία του Γολγοθά, αιμάκτως ή αναιμάκτως, με το Α ή με τον Β τρόπο, κατά τις αυθαίρετες συνήθειες της Ρώμης ή της Ανατολής, με όστιες ή με προσφορές, παρά μόνο ως αναμνηστική της τετελεσμένης θυσίας του Ιησού. Τούτο ακριβώς εννοούσε και ο απ. Παύλος, όταν έγραφε στην Εκκλησία της Ρώμης, τα εξής: *«εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνῄσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ, ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ – Γιατί ξέρουμε ότι, αφού ο Χριστός εγέρθηκε από τους νεκρούς, δεν πεθαίνει πια, ο θάνατος δεν κυριεύει Αυτόν πια. Γιατί για ό,τι πέθανε, ως προς την αμαρτία πέθανε μια φορά για πάντα· και για ό,τι ζει, ζει για τον Θεό»* (Ρωμ.6:9-10). Αφού λοιπόν "η Γραφή της Αληθείας" μάς πληροφορεί ότι «δεν πεθαίνει πια», πώς εσείς Τον λογχίζετε και σε κάθε Λειτουργία Τον θυσιάζετε και Τον κατακρεουργείτε; Υπάρχει λογική στην πράξη αυτή;

Σε ποιο συμπέρασμα μας οδηγεί η Βιβλική αυτή πληροφορία και τι μας εξηγεί η παρατήρηση; Ότι η επανάληψη της θυσίας του Ιησού, δεν είναι ούτε Αποστολική ούτε της Ιεράς Παράδοσης πράξη. Είναι όμως θεωρία και πράξη της νοθευμένης εκκλησιαστικής και αχαλίνωτης παράδοσης.

Έσφαλε ο Μωυσής που χτύπησε την πέτρα δύο φορές. Σφάλουν συνεπώς και τα ιερατεία που επαναλαμβάνουν τη θυσία του Χριστού σε κάθε Λειτουργία.

Παραβιάζοντας τη θυσία του Υιού του Θεού, πάνω στην οποία στηρίζεται όλο το θεϊκό σχέδιο για τη σωτηρία και αποκατάσταση του ανθρώπου, δεν νομίζετε ότι θα έχετε σοβαρές και αιώνιες συνέπειες; Αξίζει να προσέξετε!

Με την επανάληψη που κάνετε, παρουσιάζετε εξάλλου ως ατελή και αποτυχημένο το έργο του Χριστού πάνω στο Σταυρό, το οποίο ανέλαβε προσωπικά να φέρει σε τελειότητα. Γιατί η επανάληψη σημαίνει ατέλεια, ενώ στο έργο του Λυτρωτή δεν υπάρχει σημείο ή ίχνος ατέλειας. Η τελειότητα του έργου τούτου έχει επιβεβαιωθεί, ακριβώς γιατί δεν επιτρέπεται επανάληψη. *«τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ – ως προς την αμαρτία πέθανε μία φορά»* (Ρωμ. 6:10). Ως Λυτρωτής Χριστός ανέλαβε να μας σώσει, και το έπραξε. Δεν ήταν δυνατόν να αποτύχει. Ήρθε στον κόσμο μας με αυτό τον ορισμένο σκοπό και υπέστη το θάνατο για να τον εκπληρώσει. Και όταν τον εκπλήρωσε επέστρεψε στον Θεό. Γιατί από το Σταυρό του Γολγοθά φώναξε το περίφημο εκείνο όσο και θριαμβευτικό «ΤΕΤΕΛΕΣΤΑΙ», του οποίου το νόημα είναι, ότι τελείωσε και ολοκλήρωσε το έργο της Σωτηρίας. Αν όμως ρίχνοντας ένα βλέμμα στο έργο Του από τον ουράνιο θρόνο Του διέκρινε κάποια έλλειψη ή κάποιο ελάττωμα, θα μπορούσε να είχε έρθει πάλι να το συμπληρώσει. Αυτό όμως δεν έγινε. Είμαστε συνεπώς από την ιστορία και από τις Γραφές βέβαιοι, ότι ο σταυρικός Του θάνατος είναι τελείως επαρκής.

Εσείς, με τις θυσίες που επαναλαμβάνετε, παραβιάζετε επίσης και τον παγκόσμιο νόμο τού *«ἀπέθανεν ἐφάπαξ – πέθανε μία φορά»*

Ποιες θυσίες δέχεται ο Θεός;

Αγαπητέ Γέροντα! Αν ειλικρινά πιστεύουμε σαν αληθινή την "άπαξ – μία φορά" τελεσθείσα θυσία του Ιησού, με την οποία καθένας που πιστεύει δικαιώνεται, ας προσφέρουμε στον Λυτρωτή μας την ευγνωμοσύνη των καρδιών μας και τις εκφράσεις της λογικής λατρείας, *«ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστι καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ – ας προσφέρουμε θυσία αινέσεως διαπαντός στον Θεό, δηλαδή τον καρπό των χειλιών μας που ομολογούν το όνομα Αυτού»* (Εβρ.13:15). Η πίστη στη θυσία του Ιησού, ο Οποίος *«ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας – μια φορά προσφέρθηκε, για να φέρει πάνω Του τις αμαρτίες»* (Εβρ.9:28), και καθένας που πιστεύει δικαιώνεται, αυτή δέχεται ο Θεός ως "λογική λατρεία" και "θυσία αινέσεως".

Όπως μας πληροφορεί ο Λόγος του Θεού, ο Χριστός ήρθε στον κόσμο με ένα μοναδικό ιδεώδες και με ένα ουράνιο ιδανικό: *«ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός – να ζητήσει και να σώσει το χαμένο»* (Λκ.19:10). Το βρήκε λοιπόν και ως μοναδικός Αρχιερέας και ουράνιος Ποιμένας, το έσωσε με θυσία της ζωής Του. Το σωσμένο λοιπόν αυτό πρόβατο, το άφησε πάλι σε άλλους ιερείς για να επαναλαμβάνουν τη θυσία Του και να προσπαθούν να το "σώσουν;" Όχι, ευτυχώς! Θα ήταν ανακόλουθη πράξη αν συνέβαινε αυτό και δεν θα άρμοζε στη θεϊκή σοφία και παντοδυναμία του θείου Λυτρωτή.

Ως Λυτρωτής τέλειος για τη σωτηρία ο Χριστός, όχι μόνο έσωσε το χαμένο, αλλά του έδωσε και τα μέσα για να έχει την ικανότητα να φτάνει μέχρι την Παρουσία Του, ως ιερέας *«ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ – για να προσφέρει πνευματικές θυσίες, ευπρόσδεκτες στον Θεό»* (Α' Πέτρ.2:5), δεδομένου ότι κάθε άλλη θυσία σταμάτησε, εφόσον πραγματοποιήθηκε η δική Του.

Η αίνεση, οι ύμνοι της δοξολογίας και η "εν πνεύματι λατρεία", είναι και παραμένουν θυσίες, κατά τη λατρευτική μόνο μορφή, δεδομένοι ότι, στο σύνολό της η λατρεία της Εκκλησίας έχει ως βάση και θεμέλιο το θάνατο του Κυρίου, του Οποίου την ανάμνηση επιτελεί δια του Θείου Δείπνου. Όλα αυτά είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα και πράγματι αποτελούν θυσία λατρευτική, αλλά όχι επανάληψη της σταυρικής θυσίας του Γολγοθά. "Θυσία" άλλωστε ονομάζεται κάθε θρησκευτική εκδήλωση, κυρίως η αγαθοεργία και η ελεημοσύνη. *«Τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός – Γιατί σε τέτοιες θυσίες ευαρεστείται ο Θεός»* (Εβρ.13:16).

Η ονομασία της Τελετής, όπως τη βρίσκουμε στην Καινή Διαθήκη, αποκλείει εξ ολοκλήρου την άποψη της επανάληψης της θυσίας του Γολγοθά, όπως θέλουν να την παρουσιάζουν οι ιερείς. Αρχικά άλλωστε δεν είχε ιδιαίτερο όνομα. Ο απ. Παύλος την ονομάζει *«κυριακὸν δεῖπνον»* (Α' Κορ.11:20). Ο Λουκάς χρησιμοποίησε την ονομασία *«κλάσει [κόψιμο] τοῦ ἄρτου»* (Λκ.24:35). Από τις αρχές της 2ης εκατονταετηρίδας καθιερώθηκε η ονομασία "Ευχαριστία", την οποία συναντούμε στη "Διδαχή των Αποστόλων" (IX, 1,5) και στον Ιουστίνο (Απολ. 56-57). Οι προσευχές επίσης που αναφέρονται στο βιβλίο τούτο για την "Ευχαριστία", με κανέναν τρόπο δεν συνηγορούν υπέρ της διδασκαλίας της επανάληψης της σταυρικής θυσίας με την πράξη της Λειτουργίας. Η δήλωση άλλωστε του Κυρίου *«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – αυτό κάνετε στη δική Μου ανάμνηση»* (Λκ.22:19) και η εξήγηση του απ. Παύλου (*«λάβετε, φάγετε· τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν*

πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – "Λάβετε, φάγετε· τούτο είναι το σώμα Μου που τεμαχίζεται για χάρη σας· τούτο κάνετε στη δική Μου ανάμνηση". Παρομοίως πήρε και το ποτήριο μετά το δείπνο λέγοντας: "Τούτο το ποτήριο είναι η καινή διαθήκη με το δικό Μου αίμα· τούτο κάνετε, όσες φορές πίνετε, στη δική Μου ανάμνηση"» Α' Κορ.11:24-25) τοποθετούν το θείο Δείπνο στη θέση της αναμνηστικής Τελετής.

Αστήρικτο στήριγμα

Οι υποστηρικτές της θυσίας ζήτησαν να βρουν κάποιο Βιβλικό στήριγμα, για να στηρίξουν τα αστήρικτα. Νόμισαν ότι είναι κατάλληλο αυτό που αναφέρεται με μεταφορική έννοια στην προς Εβραίους Επιστολή 13:10· *«ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες – Έχουμε θυσιαστήριο από το οποίο δεν έχουν εξουσία να φάνε εκείνοι που λατρεύουν στη Σκηνή του Μαρτυρίου».* Το "θυσιαστήριο" όπως που αναφέρεται σε αυτή την παραπομπή έχει την έννοια τού να αποδεχθεί ο άνθρωπος δια της πίστεως τους καρπούς της απολύτρωσης. Και κατά την Πατερική φρασεολογία και ερμηνεία, «προσοικειούσθε τους καρπούς τούς εκ του εξιλαστήριου θανάτου του Χριστού». Πήραν όμως τη λέξη *«θυσιαστήριον»* και την τοποθέτησαν στα μέτρα του δικού τους θυσιαστηρίου, της Αγίας Τράπεζας. Η υπόθεση καταντά πολύ αστεία και μου φέρνει στη μνήμη κάποιο περιστατικό που έγινε σε ένα Δημοτικό Σχολείο: Η δασκάλα ρώτησε μία μικρή μαθήτρια: Πώς λέγεται το μέρος που έπεσε η Έλλη; Η μαθήτρια σκέφτηκε για λίγο και έδωσε μια πλούσια σε επιπολαιότητα απάντηση: Ηλιόσπορος.

Δεν νομίζω ότι πρέπει να σχολιάσω αυτές τις ανοησίες, γιατί θα κλάψουμε από το ένα μέρος και θα γελάσουμε από το άλλο. Πρέπει όμως να πούμε στην Καλογερική στειρότητα ότι οι όμοιες λέξεις, δεν παράγουν πάντοτε τις ίδιες έννοιες και δεν βρίσκονται στα ίδια μέτρα.

Η διδασκαλία της επανάληψης τα θυσίας, παρουσιάζει –κατά φαντασία– «τα στοιχεία κάθε θυσίας, το θύμα, τον θύτη και την πράξη της θυσία την συνιστάμενη στην καταστροφή δια του θανάτου». Και με τούτο εννοούν ότι στην πραγματικότητα θανατώνουν εκ νέου τον Χριστό στις κατά καιρούς Λειτουργίες τους. Ο Ίδιος ο Κύριος όμως με τα λόγια Του την διαψεύδει: *«ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων – έγινα νεκρός, και ιδού, είμαι ζωντανός στους αιώνες των αιώνων»* (Αποκ.1:18).

Ποιος λοιπόν σας έδωσε το δικαίωμα να ξανασταυρώνετε τον Ζωντανό στους αιώνες των αιώνων, Λυτρωτή, αφού ο Θεός εκδήλωσε την απόλυτη ευαρέσκειά Του στην "άπαξ – μία φορά" προσφερθείσα θυσία Του και Τον προσκάλεσε πλησίον Του; Ο Θεός ευαρεστήθηκε, αλλά εσείς όχι! Είναι ενδεικτικό και αυτό της εξω-Βιβλικής θέσης των "ειδικών ιερέων" στην Εκκλησία και απόδειξη εγωισμού.

Μετά το θάνατό Του και την ανάληψή Του στους ουρανούς, ο Λυτρωτής Κύριος έλαβε θέση δόξας στην Παρουσία του Θεού, εκείνη που είχε πριν δημιουργηθεί ο κόσμος (*«καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί – Και τώρα δόξασέ Με Εσύ, Πατέρα, κοντά στον Εαυτό Σου, με τη δόξα που είχα κοντά Σου προτού να υπάρχει ο κόσμος»* Ιν.17:5). *«ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπου-*

ρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός – ο Οποίος, ενώ υπήρχε με μορφή Θεού, δεν θεώρησε αρπαγμό το να είναι ίσα με τον Θεό, αλλά τον Εαυτό Του κένωσε και έλαβε μορφή δούλου, όταν έγινε όμοιος με τους ανθρώπους. Και αφού βρέθηκε στο σχήμα ως άνθρωπος, ταπείνωσε τον Εαυτό Του και έγινε υπάκουος μέχρι θανάτου, θανάτου μάλιστα σταυρικού. Γι' αυτό και ο Θεός υπερύψωσε Αυτόν και χάρισε σ' Αυτόν όνομα που είναι πάνω από κάθε όνομα· ώστε στο όνομα του Ιησού κάθε γόνατο να καμφθεί επουράνιων και επίγειων και καταχθόνιων όντων, και κάθε γλώσσα να ομολογήσει ότι Κύριος είναι ο Ιησούς Χριστός προς δόξα του Θεού Πατέρα» (Φιλιπ.2:6-11).

Εσείς όμως, αντί ναι κλίνεται γόνυ σε Αυτόν τον Κύριο, που έχει *«πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς»* (Μτ. 28:18), γίνεστε ανώτεροι του Θεού, κατεβάσατε τον Χριστό από τη θέση της Δόξας Του και Τον σταυρώνετε εκ νέου. Βλέπω λοιπόν, και πάλι την ανάγκη να σας επαναλάβω: **Συνέλθετε!**

Αδυνατούν να δώσουν σαφείς εξηγήσεις αυτοί που υποστηρίζουν αυτές τις ανεδαφικές διδασκαλίες για να στηρίξουν τα αστήρικτα, και παρά τις διακηρύξεις τους ότι "ο Χριστός επαναλαμβάνει τη θυσία του Γολγοθά... και κάθε φορά χύνει το Αίμα Του", υποστηρίζουν στη συνέχεια και τούτο: "Η καταστροφή δεν είναι νέα πράξη καταστροφής, αλλά μυστηριακή επανάληψη". Σε άλλη περίπτωση της θαλασσοποιημένης αυτής διδασκαλίας υποστηρίζεται το πραγματικό πιάσιμο, το πραγματικό μάσημα και το ξέσχισμα της σάρκας του Χριστού από τα δόντια τους. **«Και άψασθαι και φαγείν και εμπήξαι τους οδόντας τη σαρκί και συμπλακήναι».** Δηλαδή, ράβε κυρά και ξήλωνε, δουλειά να μη σου λείπει. Δεν προσφέρουν δυστυχώς καμία συγκεκριμένη και κατανοητή έννοια. Τι όμως απ' όλα αυτά πιστεύουν; Ή με τον ένα λοβό του εγκεφάλου πιστεύουν τα μεν και με τον άλλο τα δε;

Τα είδη του Άρτου και του Οίνου της Θείας Ευχαριστίας δεν μεταστοιχειώνονται

Αφού αντικατέστησαν οι "ειδικοί ιερείς" τη θέση και το αρχικό σχέδιο του θείου Δείπνου, επιζήτησαν να αποδείξουν την αλλαγή και τη μεταστοιχείωση των ειδών του άρτου και του οίνου κατά την Τελετή, για να παρουσιάσουν το κατά φαντασία Βιβλικό δόγμα, ότι "από ένα κομμάτι ψωμί ή ένα ψίχουλο φτιάχνουν ένα Χριστό". Για να τοποθετήσουν τα θεμέλια της διδασκαλίας τους, έλαβαν ως αρχική βάση το αλληγορικό κείμενο του 6ου Κεφαλαίου του Ευαγγελιστή Ιωάννη. Στο κείμενο αυτό ο Κύριος παρουσιάζει αλληγορικά τον Εαυτό Του ως «άρτο εκ του ουρανού». Με αυτό ως βάση υποστηρίζουν εκείνα που στο ίδιο το κεφάλαιο ρητά απορρίπτονται και ευκρινώς εξηγούνται – *«εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; τὸ Πνεῦμά ἐστιν τὸ ζῳοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν – Επειδή, λοιπόν, ήξερε ο Ιησούς μέσα Του ότι γογγύζουν γι' αυτό οι μαθητές Του, είπε σ' αυτούς: "Αυτό σας σκανδαλίζει; Αν λοιπόν βλέπατε τον Υιό του ανθρώπου να ανεβαίνει εκεί όπου ήταν πρώτα; Το Πνεύμα είναι εκείνο που ζωοποιεί, η σάρκα δεν ωφελεί τίποτα· τα λόγια που Εγώ μιλώ σ' εσάς, Πνεύμα είναι και ζωή είναι"»* (Ιν.6:61-63).

Αφορμή τού να παρουσιάσει ο Κύριος τον Εαυτό Του ως *«ἄρτο ζωῆ»*, υπήρξε η παχυλή και υλιστική αντίληψη των Καπερναϊτών, με την οποία εκδηλώθηκαν μετά τον χορτασμό των πέντε

χιλιάδων ανθρώπων με τους πέντε άρτους και τα δύο ψάρια. Ο Κύριος ήρθε στην ανάγκη τότε να ελέγξει τους Ιουδαίους και με την πρόθεση όμως να τους ανυψώσει από τα γήινα προς τα πνευματικότερα. Για το λόγο αυτό παρουσίασε τον Εαυτό Του ως το βασικότερο στοιχείο της ζωής, τον άρτο, και είπε: *« Ἐγώ εἰμι [είμαι] ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς»* (Ιν.6:34).

Μια προσεκτική μελέτη αυτού, του 6[ου] Κεφαλαίου του Ιωάννη, μας πείθει απολύτως, ότι εμφανίζοντας ο Ιησούς τον Εαυτό Του ως «άρτο», ομιλεί περί της πνευματικής τροφής, ικανής να χορηγήσει τη ζωή την αιώνια. Οι ιερείς όμως επιμένουν ότι με το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, και με τον άρτο, "υπάρχει σε αυτόν ο Ίδιος Αυτός ο Χριστός". Πρέπει όμως να καταλάβουν, ότι η διδασκαλία αυτή περιορίζει την παρουσία του Θεού σε τόπο και χρόνο, πράγμα που απορρίπτει η Αγία Γραφή, αλλά και καταγγέλλει η πληροφορία της πανταχού Παρουσίας Του: *«οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν – Γιατί όπου είναι δύο ή τρεις συναγμένοι στο δικό Μου όνομα, εκεί είμαι στο μέσο αυτών»* (Μτ.18:20).

Το τραγικότερο σημείο της εξω-Βιβλικής αυτής διδασκαλίας είναι, ότι θεωρούν το Ναό όχι ως τόπο σύναξης των πιστών, για λόγους λατρείας, αλλά ως τόπο στον οποίο υπό τα είδη του άρτου και του οίνου, ειδικά ο Λυτρωτής διαμένει και στο στενό χώρο την τεσσάρων τοίχων του Ναού ο ασύλληπτος Θεός περιορίζεται. Η διδασκαλία τους όμως αυτή, τους παρουσιάζει ότι διαφωνούν με τον εαυτό τους, γιατί σε άλλες περιπτώσεις δέχονται την ορθή θέση της πανταχού Παρουσίας του Θεού.

Συνηθισμένοι οι Ιουδαίοι από τους προφήτες, τους οποίους πίστευαν μεν, αλλά μόνο ως δασκάλους, ήταν απόλυτη η ανάγκη να μάθουν, ότι τον Ιησού τον απέστειλε ο Θεός να μεταφέρει τα αισθήματα της καρδιάς Του στους ανθρώπους και να πραγματοποιήσει καθαρισμό των αμαρτιών, *(«καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν – έκανε καθαρισμό των αμαρτιών μας»* Εβρ.1:3) έπρεπε να Τον πιστέψουν, όχι όπως συνήθως πίστευαν τους προφήτες, αλλά αφομοιώνοντας τη διδασκαλία Του, να Τον δεχτούν ως ζωή τους (*«ὁ Χριστὸς, ἡ ζωὴ ὑμῶν [μας]»* Κολ. 3:4), και κατά μεταφορική έκφραση, να Τον καταφάγουν ως άρτο, να Τον πιούν ως ποτό. Δηλαδή, να Τον πιστέψουν, να Τον δεχτούν, να Τον καταλάβουν, ότι είναι η μοναδική, η βάσιμη και η μόνη πνευματική τροφή για τον άνθρωπο, όπως ακριβώς οι τροφές και τα ποτά γίνονται μόνιμα κύτταρα του ανθρώπινου οργανισμού. Δεδομένου δε ότι ο Χριστός είναι *«ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή»* (Ιν.14:6), πρέπει ο άνθρωπος να ζει και να αισθάνεται, ότι ο Χριστός είναι το περιεχόμενο της ζωής του. Για να γίνει όμως αυτό, πρέπει η διδασκαλία Του να γίνει βίωμα του ανθρώπου. Αυτό ακριβώς εννοούσε και ο απ. Παύλος, όταν έγραφε στην Εκκλησία των Ρωμαίων, τα εξής: *«οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν – Γιατί κανείς από εμάς δεν ζει για τον εαυτό του, και κανείς δεν πεθαίνει για τον εαυτό του. Γιατί και αν ζούμε, για τον Κύριο ζούμε, και αν πεθαίνουμε, για τον Κύριο πεθαίνουμε. Είτε, λοιπόν, ζούμε είτε πεθαίνουμε, του Κυρίου είμαστε»* (Ρωμ. 14:7-8).

Ο άνθρωπος λοιπόν πρέπει να πληροφορηθεί, ότι η ζωή του είναι ο Χριστός και με όλη την ευλάβεια να επαναλαμβάνει τα λόγια του Παύλου: *«ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ – ζω, λοιπόν, όχι πια εγώ, αλλά ζει μέσα μου ο Χριστός· και τη ζωή που τώρα ζω στη*

σάρκα, τη ζω με την πίστη του Υιού του Θεού, ο Οποίος με αγάπησε και παρέδωσε τον Εαυτό Του για μένα» (Γαλ. 2:20).

Το Κέντρο επομένως της Χριστιανικής διδασκαλίας είναι, *«ὁ Χριστὸς, ἡ ζωὴ ὑμῶν [μας]»*. Γιατί *«ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων – Μέσα σε Αυτόν ζωή ήταν, και η ζωή ήταν το φως των ανθρώπων»* (Ιν.1:4). *«καὶ ἡ ζωὴ... ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν – και η ζωή... η οποία ήταν κοντά προς τον Πατέρα και φανερώθηκε σ' εμάς»* (Α' Ιν.1:2). Τα λόγια αυτά σημαίνουν, ότι έπρεπε πνευματικά να φάνε τον Ιησού ως άρτο, δηλαδή, να δεχτούν τα λόγια Του ως τη διδασκαλία εκείνη που θα τους έδινε ζωή. Γι' αυτό και είπε: *«ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον – καθένας που βλέπει τον Υιό και πιστεύει σ' Αυτόν να έχει ζωή αιώνια»* (Ιν.6:40). Ιδιαίτερα τόνισε την ανάγκη όπως ο άνθρωπος αφομοιώσει τη διδασκαλία Του και δεχτεί τη θυσία Του ως εξαγορά των αμαρτιών του. Τα λόγια Του αυτά, αυτό φανερώνουν: *«ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς – Εγώ είμαι ο άρτος ο ζωντανός, που κατέβηκε από τον ουρανό. Αν κάποιος φάει από τούτον τον άρτο, θα ζήσει στον αιώνα. Και ο άρτος, λοιπόν, που Εγώ θα δώσω είναι η σάρκα Μου, την οποία Εγώ θα δώσω υπέρ της ζωής του κόσμου»* (Ιν.6:51). Το μέρος τούτο εξηγεί σαφώς , ευκρινώς και απεριφράστως την έννοια ολόκληρου του κεφαλαίου. Ποια ήταν η σάρκα Του που θα έδινε για τη ζωή του κόσμου; Ο Εαυτός Του, πάνω στο Σταυρό, για να πάρει τη θέση κάθε αμαρτωλού στο θάνατο και με το θάνατό Του να ικανοποιήσει τη θεία Δικαιοσύνη. Το Σώμα λοιπόν αυτό το οποίο προσέφερε για την αμαρτία μας, και το οποίο αναστήθηκε για τη δικαίωσή μας, είναι αληθινή τροφή, και το Αίμα Του είναι αληθινή πόση πνευματική (*«ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις – Εκείνος που τρώει τη σάρκα Μου και πίνει το αίμα Μου έχει ζωή αιώνια, κι Εγώ θα τον αναστήσω την έσχατη ημέρα. Γιατί η σάρκα Μου αληθινά είναι τροφή και το αίμα Μου αληθινά είναι πόση»* Ιν.6:54-55), όχι σαρκική, να Τον φάμε σαν ανθρωποφάγοι και να πιούμε το Αίμα Του σαν αιμοχαρείς, αιμοδιψείς και αιμοβόροι. Καθένας που θα μελετήσει με προσοχή το 6ο Κεφάλαιο του Ευαγγελιστή Ιωάννη, δεν θα δυσκολευτεί να καταλάβει, ότι ο ιερός αυτός συγγραφέας, παρουσιάζει την ανάγκη να έχει ο άνθρωπος τη διδασκαλία του Ευαγγελίου ως ζωή του. Την έννοια του χωρίου αυτού ηθελημένα παρανόησαν οι μυστηριοπλάστες και μυστηριοκατασκευαστές, γιατί αυτό ήταν το συμφέρον τους στην ειδικότητα που οικειοποιήθηκαν, χωρίς την έγκριση της Αγίας Γραφής. Υποστήριξαν και ως θεμελιώδες δόγμα θέσπισαν αυτή την παρερμηνεία, ότι ο Χριστός στο κεφάλαιο αυτό εννοεί το Σώμα Του και το Αίμα Του, τα οποία ο άνθρωπος πρέπει να τα πάρει μόνο από το χέρι του ιερέα, για να έχει τη βεβαιότητα ότι θα έχει άφεση αμαρτιών και ζωή αιώνια.

Είναι αληθές, ότι ο Κύριος είπε: *«ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον... ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ – αν δεν φάτε τη σάρκα του Υιού του ανθρώπου και δεν πιείτε το αίμα Του, δεν έχετε ζωή μέσα σας. Εκείνος που τρώει τη σάρκα Μου και πίνει το*

αίμα Μου έχει ζωή αιώνια... γιατί η σάρκα Μου αληθινά είναι τροφή και το αίμα Μου αληθινά είναι ποτό. Όποιος τρώει τη σάρκα Μου και πίνει το αίμα Μου, μέσα Μου μένει κι Εγώ μέσα του» (Ιν.6:53-56).

Μια επιπόλαιη ανάγνωση της δήλωσης αυτής του Κυρίου, πείθει ότι πράγματι ο Κύριος δηλώνει ότι πρέπει να φάμε τη Σάρκα Του και να πιούμε το Αίμα Του. Με το πνεύμα αυτό ερμήνευσαν την έννοια της δήλωσης αυτής του Κυρίου από αρχαιοτάτων χρόνων ορισμένοι και από τους Πατέρες της Εκκλησίας και υποστήριξαν τα εξής τραγικά και βλάσφημα: «Και άψασθαι και φαγείν και εμπήξαι τους οδόντας τη σαρκί και συμπλακήναι». Δηλαδή, με άλλα λόγια· όταν παίρνουμε τα άγια στοιχεία της Θείας Ευχαριστίας, να έχουμε υπόψη μας, ότι σαν θηρία συμπλεκόμαστε και εμπιγνίομε *[μπήγουμε]* με τα δόντια μας στη σάρκα του Χριστού και σαν λύκοι την καταξεσχίζουμε. Δεν νομίζω ότι σ' αυτή τη διδασκαλία υπάρχει λογική. Υπάρχει παραλογισμός και διάστροφο πνεύμα.

Για να εισέλθουμε στο νου του Κυρίου μας και να εμβαθύνουμε στην έννοια της δύσκολης αυτής δήλωσής Του, είναι απόλυτη ανάγκη να έχουμε υπόψη μας την αιτία, η οποία Τον ώθησε να επεκτείνει τη διδασκαλία Του και να πει *«ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου,* κλπ *– αν δεν φάτε τη σάρκα του Υιού του ανθρώπου...* κλπ». Ποια λοιπόν υπήρξε η αιτία; Ο γογγυσμός των Ιουδαίων εξαιτίας της κυριολεκτικής και κατά γράμμα ερμηνείας που απέδωσαν στο λόγια Του, όταν Τον άκουσαν να λέει, ότι πρέπει να φάμε τη Σάρκα Του και να πιούμε το Αίμα Του. *«Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; – Μάχονταν λοιπόν μεταξύ τους οι Ιουδαίοι λέγοντας: "Πώς μπορεί Αυτός να μας δώσει να φάμε τη σάρκα Του;"»* (Ιν.6:52). Τότε "επεξέτεινε την αλληγορία στο Σάρκα και στο Αίμα, θέλοντας να βεβαιώσει, ότι μη δεχόμενος μέσα του τις διδασκαλίες Του, δεν μπορεί να έχει πνευματική ζωή, δεν μπορεί να αποκτήσει ζωή αιώνια".

Στην επέκταση λοιπόν της διδασκαλίας Του είπε τα χωρία εκείνα, Ιωάννης 6:53-56, τα οποία κατόπιν οι "ειδικοί ιερείς" εσκεμμένα ή όχι, τα παρερμήνευσαν, ακριβώς γιατί τα ερμήνευσαν όπως οι Ιουδαίοι με την κυριολεξία και την κατά γράμμα έννοια.

Εάν η δήλωση αυτή του θείου Λυτρωτή είχε την έννοια της πραγματικής σάρκας Του και του αίματός Του, και αν με αυτά τα στοιχεία εξασφαλιζόταν η αιώνια ζωή, δεν θα έλεγε στην ίδια περίπτωση και στο ίδιο κεφάλαιο: *«ὁ ἐρχόμενος πρός με οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε – όποιος έρχεται σ' Εμένα δεν θα πεινάσει, και όποιος πιστεύει σ' Εμένα δεν θα διψάσει ποτέ»*· ούτε θα έλεγε: *«πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον – καθένας που βλέπει τον Υιό και πιστεύει σ' Αυτόν έχει ζωή αιώνια»* (Ιν.6:35, 40). Στα λόγια Του αυτά στα οποία ευκρινώς διατυπώνονται τα μέσα που εξασφαλίζουν την αιώνια ζωή, δεν υπάρχει το φάγωμα του Σώματός Του και η πόση του Αίματός Του. Άρα, εσωτερικοί είναι οι λόγοι που δεν μας επιτρέπουν να ερμηνεύσουμε τα λόγια αυτά του Χριστού με τη γραμματική μέθοδο.

Είναι άλλωστε λίαν αξιοπαρατήρητο το γεγονός, ότι κάθε φορά που ο Κύριος βρισκόταν στην περίπτωση της παρανόησης των λόγων Του, αμέσως προέβαινε σε διασάφηση και ευκρινέστερη διατύπωση τούτων. Αυτό βλέπουμε και στο διάλογο τον οποίο είπε ο Σωτήρας προς τον Νικόδημο: *«ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν,* κλπ *– αν κάποιος δεν γεννηθεί άνωθεν,* κλπ» (Ιν.3:3). Επειδή ο Νικόδημος δεν εννόησε το *«ἄνωθεν»* αυτό, ο Σωτήρας διασαφήνισε το λόγο λέγοντας: *«ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος – αν κά-*

ποιος δεν γεννηθεί από νερό και Πνεύμα» (Ιν.3:5). Επίσης, όταν ο Σωτήρας μιλούσε με τη Σαμαρείτισσα, οι δε μαθητές έφεραν τροφές και έλεγαν σε Αυτόν να φάει, απάντησε: *«Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε – Εγώ τροφή έχω να φάω που εσείς δεν την ξέρετε»* (Ιν.4:32) και επειδή οι μαθητές δεν εννόησαν το λόγο τούτο, έλεγαν ο ένας στον άλλο: *«Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; – Μήπως κάποιος έφερε σ' Αυτόν να φάει;»* (Ιν.4:33), ο Σωτήρας πρόσθεσε: *«Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον – Δική Μου τροφή είναι να κάνω το θέλημα Εκείνου που Με έστειλε, και να τελειώσω το έργο Του»* (Ιν.4:34). Όταν δε πέθανε ο φίλος Του Λάζαρος, έλεγε στους μαθητές Του: *«Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνήσω αὐτόν – Ο Λάζαρος ο φίλος μας έχει κοιμηθεί· αλλά πηγαίνω για να τον ξυπνήσω»* (Ιν.11:11), και επειδή οι μαθητές δεν αντιλήφθηκαν περί τίνος επρόκειτο, και νόμισαν ότι πρόκειται για την κοίμηση του ύπνου, *«εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανε – είπε σ' αυτούς ο Ιησούς καθαρά: "Ο Λάζαρος πέθανε"»* (Ιν.11:14-15, δες και 16:18-22, Μτ.16:6-12).

Αυτά τα τόσο ζωντανά παραδείγματα μας φανερώνουν, ότι υπήρξε παρανόηση και γι' αυτό δόθηκε αμέσως και η εξήγηση. Και στην προκειμένη περίπτωση, που αναφέρεται στο 6ο Κεφάλαιο του Ευαγγελίου του Ιωάννη, εφόσον παρεξηγήθηκε η έννοια, αλλάζει το λόγο ο Κύριος και δίνει τα σημεία της παρανόησης, ότι δεν πρόκειται περί φαγώματος και πόσης στη Σάρκας και του Αίματός Του: *«τὸ Πνεῦμά ἐστιν τὸ ζῳοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν – Το Πνεύμα είναι εκείνο που ζωοποιεί, η σάρκα δεν ωφελεί τίποτα· τα λόγια που Εγώ μιλώ σ' εσάς, Πνεύμα είναι και ζωή είναι»* (Ιν.6:63). Με τα λόγια Του αυτά ο Κύριος έδωσε πλήρη την εξήγηση.

Στον προφήτη Ιεζεκιήλ είπε ο Θεός: *«κατάφαγε τὴν κεφαλίδα ταύτην καὶ πορεύθητι καὶ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ – Κατάφαγε τον κύλινδρο του βιβλίου τούτο και πορεύσου και μίλησε στους γιους Ισραήλ»* (Ιεζ.3:1). Ασφαλώς δεν εννοούσε ο Θεός να φάει στην πραγματικότητα κάποιο βιβλίο, αλλά να δεχτεί, να εγκολπωθεί, να αφομοιώσει τα λόγια Του και να θέση σε εφαρμογή την εντολή Του.

Όταν λοιπόν και ο Λυτρωτής δίνει την εντολή να φάνε το Σώμα Του και να πιούν το Αίμα Του, ασφαλώς δεν εννοεί να γίνουν Κανίβαλοι οι οπαδοί Του και να Τον καταβροχθίσουν, αλλά να δεχτούν, να εγκολπωθούν, να αφομοιώσουν τα λόγια Του και να ενσωματωθούν μαζί Του.

Άλλωστε, πριν ακόμα τελεστεί η Τελετή του θείου Δείπνου, ο Κύριος αποκάλεσε καθαρούς τους Μαθητές Του, εξαιτίας της διδασκαλίας Του την οποία πίστευαν και ακολουθούσαν. *«ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν – εσείς είστε καθαροί, εξαιτίας του λόγου που έχω μιλήσει σ' εσάς»* (Ιν. 15:3).

Υπάρχουν βέβαια και ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες δεν διασαφήνιζε ο Κύριος ευκρινώς τα λόγια και τις πράξεις Του. Οι περιπτώσεις αυτές είναι ειδικές και τις άφησε να εννοηθούν μετά την ανάστασή Του, γιατί οι άνθρωποι δεν ήταν ικανοί να αντιληφθούν το νόημα μέχρι να πραγματοποιηθεί ο ιλασμός – το μέτρο της δικαίωσης πάνω στο Σταυρό και βεβαιωθεί με την ανάστασή Του.

Τέτοιες περιπτώσεις έχουμε τις εξής:

α) Το περιστατικό, κατά το οποίο ο Ιησούς είπε: *«Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν – Γκρεμίστε το ναό τούτο, και σε τρεις ημέρες θα ανοικοδομήσω αυτόν»*. Εννοούσε το Σώμα Του. Και παρόλη την απορία των Ιουδαίων δεν έδωσε καμία

εξήγηση. Όταν όμως αναστήθηκε οι Μαθητές Του εννόησαν τα λόγια Του. *«ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε – Όταν λοιπόν εγέρθηκε από τους νεκρούς, θυμήθηκαν οι μαθητές Του ότι αυτό έλεγε»* (Ιν.2:19-22).

β) Το περιστατικό της Μεταμόρφωσης του Κυρίου κατά το οποίο παράγγειλε στους Μαθητές Του: *«Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ – Σε κανέναν να μην πείτε το όραμα, ωσότου ο Υιός του ανθρώπου να αναστηθεί από τους νεκρούς»* (Μτ.17:9, δες Μκ.9:9). Μετά την ανάσταση λοιπόν, ο απ. Πέτρος διακήρυξε το όραμα· *«λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα, καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ – Γιατί έλαβε πράγματι από τον Θεό Πατέρα τιμή και δόξα, όταν ακούστηκε γι' Αυτόν από τη μεγαλοπρεπή δόξα τέτοιου είδους φωνή: "Αυτός είναι ο Υιός Μου ο αγαπητός, στον Οποίο Εγώ ευδόκησα". Και αυτήν τη φωνή εμείς την ακούσαμε, που ήρθε από τον ουρανό, όταν ήμασταν μαζί με Αυτόν στο όρος το άγιο»* Β'Πετρ.1:17-18).

γ) Το περιστατικό κατά το οποίο ο Ιησούς είπε στον Πέτρο για τον Ιωάννη: *«Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι – Αν αυτός θέλω να μένει ωσότου έρθω»,* και οι Μαθητές νόμιζαν ότι ο Ιωάννης δεν θα πεθάνει, ενώ δεν ήταν τέτοιο πράγμα. Αλλά εάν αυτή ήταν η θέλησή Του, αυτό δεν θα ήταν της φροντίδας του Πέτρου (Ιν.21:22-23).

Όσον αφορά όμως το σκανδαλισμό των Ιουδαίων, για τη Σάρκα Του και το Αίμα Του, έδωσε πλήρη εξήγηση, όπως είδαμε μέχρι τώρα και όπως θα δούμε περισσότερα στη συνέχεια.

Ορισμένοι, όπως είπαμε σκανδαλίστηκαν, γιατί δεν κατάλαβαν την αλληγορική και πνευματική σημασία των λόγων, και νόμισαν ότι πρέπει να γίνουν ανθρωποφάγοι και να Τον καταβροχθίσουν. Γι' αυτό τους φάνηκε σκληρή αυτή η διδασκαλία, και είπαν:

«Σκληρός ἐστιν ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;... Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν – Σκληρός είναι αυτός ο λόγος. Ποιος μπορεί να τον ακούει;... Από τότε πολλοί από τους μαθητές Του έφυγαν πίσω και δεν περπατούσαν πια μαζί Του» (Ιν.6:60, 66). Ο Κύριος όμως δεν άφησε το γογγυσμό των αποχωρούντων ανικανοποίητο και την έννοια των λόγων Του σκοτεινή. Αμέσως έδωσε την εξήγηση: *«Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;... τὸ Πνεῦμά ἐστιν τὸ ζῳοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν – Αυτό σας σκανδαλίζει;... Το Πνεύμα είναι εκείνο που ζωοποιεί, η σάρκα δεν ωφελεί τίποτα· τα λόγια που Εγώ μιλώ σ' εσάς, Πνεύμα είναι και ζωή είναι. Αλλά είναι μερικοί από εσάς που δεν πιστεύουν»* (Ιν.6:61, 63-64).

Και από την εξήγηση λοιπόν αυτή φαίνεται ότι με κανένα λόγο δεν επιτρέπεται να ερμηνεύσουμε με την κυριολεξία και την κατά γράμμα έννοια τα λόγια αυτά του Χριστού. Η σάρκα δεν έχει να ωφελήσει σε τίποτε την πνευματικότητα του ανθρώπου. Τα λόγια Του και η διδασκαλία Του είναι ο άρτος της ζωής. **Τα λόγια Του ο Κύριος τα παρουσιάζει σαν άρτο και με αλληγορική έννοια τη διδασκαλία Του σαν σάρκα και αίμα, για να βεβαιώσει με τούτο, ότι όπως ο άρτος τρέφει το σώμα και όπως η σάρκα έχει ζωή από το αίμα, κατά τον ίδιο τρόπο και η διδασκαλία Του τρέφει την πνευματική υπόσταση του ανθρώπου.**

Όλα αυτά λοιπόν μας βεβαιώνουν, ότι στην πραγματικότητα το 6ο Κεφάλαιο του Ιωάννη, δεν έχει καμία σχέση με τη Θεία Ευχαριστία.

Άλλο επιχείρημα το οποίο προβάλλουν αυτοί που υποστηρίζουν τη μεταστοιχείωση του άρτου και του οίνου, είναι τα λόγια του Κυρίου , τα οποία χρησιμοποίησε όταν παρέδιδε στους Μαθητές Του τα είδη αυτά: *«Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου... Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης,* κλπ – *Λάβετε, φάγετε· τούτο είναι το σώμα Μου... Πιείτε από αυτό όλοι· γιατί τούτο είναι το αίμα Μου, το αίμα της καινής διαθήκης,* κλπ» (Μτ.26:26-29). Τα λόγια αυτά, στην πρώτη ματιά φαίνονται ότι έχουν κυριολεκτική δύναμη. Αλλά όπως όλοι οι ερμηνευτές δέχονται, στα λόγια του Σωτήρα δεν επιτρέπεται ποτέ επιπόλαιη ανάγνωση, ούτε αβαθής ή εξωγενής και εξ επιπολής ερμηνεία. Κατ' αρχήν πρέπει να παρατηρήσουμε, ότι στην Αραμαϊκή την οποία μιλούσε ο Ιησούς, δεν χρησιμοποιήθηκε συνθετικό ρήμα (ειμί, έστι κλπ), συνεπώς εκείνο το οποίο είπε στην πραγματικότητα ήταν απλά «τούτο – το σώμα Μου». Ο Ευαγγελιστής Λουκάς το ανάλογο σημείο το αποδίδει ως εξής: *«Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη»* (Λκ.22:20). Στην πρότασή Του αυτή μπορούμε δικαιωματικά να προσθέσουμε ότι το "έστι", αλλά το "υποδηλώνει". Δηλαδή, "το τεμάχιο του άρτου που χρησιμοποιείται για την ανάμνηση του θανάτου Μου, υποδηλώνει ή παριστά το σώμα Μου".

Εκτός του σοβαρού αυτού επιχειρήματος, δεν είναι δυνατόν να εξηγηθούν τα λόγια αυτά του Κυρίου με την κυριολεξία, για τον εξής σοβαρό λόγο:

«Γιατί ο Κύριος, τη στιγμή που έλεγε αυτά στους μαθητές Του, έφερε την πραγματική Του σάρκα, ούτε είχε ακόμα πάθει η σάρκα Του τα παθήματα για τα οποία η τελετή αυτή ορίστηκε ως ανάμνηση. Είναι άρα παραλογισμός φανερός σε κάθε αμερόληπτο άνθρωπο, να εκλάβουμε ως μυστικά υποκρυπτόμενο υπό τον άρτο και τον οίνο αυτό το ίδιο το Σώμα και το Αίμα, τα οποία έβλεπαν τον Χριστό να φοράει κατά την τελετή ενώπιον αυτών και τα οποία δεν είχαν ακόμα θυσιαστεί πάνω στο Σταυρό» (Πλανών Έλεγχος, σελ.93).

Πρέπει ακόμα να παρατηρήσουμε ότι το συνθετικό ρήμα "ειμί", "έστι", σε πολλές περιπτώσεις χρησιμοποιείται σε συμβολικές και αλληγορικές έννοιες, όχι μόνο σε όνειρα και παραβολές, αλλά και σε περιπτώσεις στις οποίες ο Χριστός διατύπωνε τις μεγαλύτερες αλήθειες. Ας δούμε μερικές από αυτές τις περιπτώσεις:

1) *«ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες – Ο σπόρος είναι ο λόγος του Θεού. Οι σπόροι δίπλα στην οδό είναι εκείνοι που ακούνε»* (Λκ.8:11-12).

2) *«Ἐγώ εἰμι [είμαι] ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς»* (Ιν.6:35, 38).

3) *«ἐγώ εἰμι [είμαι] ἡ θύρα»* (Ιν.10:7).

4) *«Ἐγώ εἰμι [είμαι] ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή»* (Ιν.14:6).

5) *«Ἐγώ εἰμι [είμαι] τὸ φῶς τοῦ κόσμου»* (Ιν.8:12).

6) *«Ἐγώ εἰμι [είμαι] ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή»* (Ιν.15:1).

7) *«Ἐγώ εἰμι [είμαι] τὸ Α καὶ τὸ Ω»* (Αποκ.1:8).

8) *«...ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα. αὗται γάρ εἰσι δύο διαθῆκαι – ...τα οποία είναι αλληγορικά· γιατί αυτές είναι δύο διαθήκες»* (Γαλ.4:24).

9) *«αἱ ἑπτὰ βόες αἱ καλαὶ ἑπτὰ ἔτη ἐστί, καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ ἑπτὰ ἔτη ἐστί – Οι επτά αγελάδες οι καλές, είναι επτά έτη, και τα επτά στάχυα τα καλά, είναι επτά έτη»* (Γεν.41:26).

Μήπως λοιπόν ο Λόγος του Θεού ήταν πραγματικός κόκκος σίτου ή ο Χριστός ψωμί ή πόρτα, δρόμος ή λαμπάδα ή κληματαριά;

Τα μέρη αυτά ανατρέπουν από τα θεμέλιά της την κατά γράμμα ερμηνεία και αποδεικνύουν πέρα από κάθε αντιλογία, ότι δεν υπάρχουν επιχειρήματα ικανά να στηρίξουν τη φαινομενική κυριολεκτική δύναμη του ρήματος "ειμί", "έστι", στα λόγια του Κυρίου

(*«Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπε· Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου· καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου – Ενώ λοιπόν αυτοί έτρωγαν, έλαβε ο Ιησούς τον άρτο και τον ευλόγησε, τον τεμάχισε και τον έδινε στους μαθητές και είπε: "Λάβετε, φάγετε· τούτο είναι το σώμα Μου". Και αφού έλαβε το ποτήριο και ευχαρίστησε τον Θεό, το έδωσε σ' αυτούς λέγοντας: "Πιείτε από αυτό όλοι· γιατί τούτο είναι το αίμα Μου, το αίμα της καινής διαθήκης, που χύνεται χάρη πολλών για άφεση αμαρτιών. Και σας λέω ότι δεν θα πιω από τώρα από τούτο το γέννημα της αμπέλου ως την ημέρα εκείνη, όταν θα το πίνω μαζί σας καινούργιο μέσα στη βασιλεία του Πατέρα Μου"»* Μτ.26:26-29).

Ο αντίλογος στην περίπτωση αυτή μας λέει: «Σε καμία γλώσσα το ρήμα "ειμί" δεν λαμβάνεται σε αλληγορική έννοια».

Πληροφορούμε λοιπόν τους αντιφρονούντες, ότι στην Ελληνική γλώσσα το ρήμα "ειμί", "έστι", έχει υπαρκτική και συνδετική έννοια. Αναφορικά με τα λόγια του Ιησού, *«τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου»* και *«τοῦτο ἐστι τὸ αἷμά μου»*, **το ρήμα «έστι» έχει συνδετική έννοα, όχι υπαρκτική.** Γιατί όταν αναφέρθηκε σε αυτό ο Κύριος, το Σώμα Του υπήρχε. Και αυτό σημαίνει ότι συνδέει το Σώμα Του, με τον άρτο, ο οποίος το υποδηλώνει και το συμβολίζει.

Αν επίσης δεν θέλουμε να δεχτούμε ότι το ρήμα «ειμί» έχει συμβολική και αλληγορική έννοια, στην προκειμένη περίπτωση χρησιμοποιείτε σε προτάσεις που έχουν το χαρακτηρισμό της αλληγορίας και του συμβολισμού.

Η γλωσσική σημασία του «εστί» και στους τρεις Ευαγγελιστές είναι συνδετική και όχι υπαρκτική.

Η θεωρία της μυστηριακής μετουσίωσης ισχυρίζεται ότι το ρήμα «εστί» έχει υπαρκτική σημασία.

Ας δούμε όμως, είναι έτσι;

Ότι ο ισχυρισμός της υπαρκτικής σημασίας του «εστί» είναι ανυπόστατη, φαίνεται από τη διατύπωση του Λουκά, όταν αναφέρεται στο "ποτήριο" *«Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη»* (22:20).

Εδώ το «εστί», παραλείπεται. Αν δεν ήταν συνδετικό δεν θα παραλειπόταν. Το υπαρκτικό δεν παραλείπεται. Έπειτα, η διατύπωση συνδέει το «ποτήριο» με την Καινής Διαθήκη απευθείας και όχι με το «Αίμα». Κανείς όμως δεν τολμά να ισχυριστεί ότι το «ποτήριο» μετουσιώθηκε σε Καινή Διαθήκη!

Ας δούμε τι λέει το Συντακτικό της Ελληνικής γλώσσας.

α) Το «είναι» όταν χρησιμοποιείται με τη συνδετική του έννοια, εκλαμβάνεται... ως απλό συνδετικό, δηλαδή, σύνδεσμος του υποκειμένου και κατηγορουμένου: Ο Θεός έστι δίκαιος...

Επί της έννοιας ταύτης η δια του «είναι» γινόμενη κρίση εμφαίνει μόνο ότι το περί του οποίου ο λόγος υποκείμενο εννοείται με την τάδε ή τάδε ιδιότητα καμία δε κρίση γίνεται περί υπάρξεως, η οποία είτε προϋποτίθεται είτε και όλως ανεξέταστη επί του παρόντος παραλείπεται.[6]

β) Επί της υπαρκτικής έννοιας του «είναι» η δι' αυτού γινόμενη κρίση αποβλέπει μόνο την ύπαρξη, περί δε ιδιότητος ουδεμία κρίση, ουδείς λόγος γίνεται, «ως έστι Θεός...

Επί της σημασίας ταύτης το «είναι» ανάγεται σε... περιέχον σε αυτό το κατηγορούμενο. Δυνατόν λοιπόν και τού-

---

[6] Κ. Ασωπίου, "Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας", σελ.191, παρ. 5 και 6, Αθήνα 1858, έκδοση 2η.

το να αναλυθεί... το έστι Θεός – Θεός έστι ων.[7]

γ) Επί της υπαρκτής σημασίας το τρίτο ενικό πρόσωπο του «είναι» προτάσσεται του λόγου, και τονίζεται στην παραλήγουσα, "έστιν", "οίον", "έστι Θεός"... Ενώ στη συνθετική σημασία και στα πάθη της εγκλίσεως υπόκειται και μπορεί να παραλειφθεί.

Και όπως είδαμε στα χωρία και των τριών Ευαγγελιστών το «έστι», όχι μόνο δεν προτάσσεται, αλλά και εγκλίνεται (: τούτο έστι) και παραλείπεται (: τούτο το ποτήριον η Καινή Διαθήκη... παραλείπεται το «εστί»).

δ) Τέλος, ερχόμαστε σε μία άλλη παρατήρηση: «Επί της υπαρκτής σημασίας η δύναμη του λόγου κείται στο υπαρκτικό, δηλουμένη δια του τονισμού»...

Αν, λοιπόν στη διατύπωση «τούτο έστι το σώμα Μου» το «εστί» είχε υπαρκτική σημασία, θα έπρεπε, ακόμα και να προηγείται και να τονίζεται στην παραλήγουσα, «έστι».

Η όλη δε και επίμαχη φράση θα έπρεπε να ήταν:

«Λάβετε φάγετε· έστι γαρ τούτο το σώμα Μου»...

«Πίετε εξ αυτού πάντες· έστι γαρ τούτο το αίμα Μου»...

Μ. Θαβωρίτης, Φιλόλογος

Όταν ο Ιησούς δήλωσε *«Ἐγώ εἰμι [είμαι] ἡ ἄμπελος»* (Ιν.15:1), διατύπωσε την αλληγορία, ότι ήταν η πνευματική άμπελος. Αναμφίβολα λοιπόν πρόκειται περί αλληγορίας. Το ίδιο ισχύει και στις άλλες οκτώ περιπτώσεις που σημείωσα προηγουμένως.

Έτσι βλέπουμε και τον Κλήμεντα τον Αλεξανδρέα (150-220) να σημειώνει την αλληγορική θέση του θέματος και να λέει: «Το αίμα οίνος αλληγορείται». Οι Αλεξανδρινοί θεολόγοι επίσης στους πρώτους αιώνες χρησιμοποίησαν αλληγορική μέθοδο ερμηνείας σε αυτό το θέμα.

Πώς μπορούν όμως να επιμένουν ότι «σε καμία γλώσσα το ρήμα "ειμί" δεν λαμβάνεται με αλληγορική έννοια», αφού η Γραφή μιλάει γι' αυτό το θέμα και λέει: *«ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα. αὗται γάρ εἰσι δύο διαθῆκαι – Τα οποία είναι αλληγορικά· γιατί αυτές είναι δύο διαθήκες»* (Γαλ.4:24). **Η Αγία Γραφή λοιπόν έχει φως, αλλά χρειάζονται μάτια για να το δουν.**

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος Λούκαρις «γράφοντας στις 22 Σεπτεμβρίου 1613 στον Uygttendogaert ονομάζει τη μετουσίωση χίμαιρα. Σε γράμμα της 4 Απριλίου 1635 απορρίπτει με λεπτή ειρωνεία το δόγμα, που "από ένα κομμάτι ψωμί ή ψίχουλο φτιάχνει έναν Ιησού Χριστό". Και γράφοντας στον ίδιο στις 10 Μαρτίου 1636, λέει πως «η λέξη μετουσίωση αρέσει πολύ στους αμόρφωτους».

«Σε επιστολή του δε προς τον Wilhem, απαριθεί τα όσα πρέπει να γίνουν, αν πρόκειται να αναμορφωθεί η Ορθόδοξη Εκκλησία και ανάμεσά τους τοποθετεί την "ευαγγελική απλότητα" που πρέπει να πάρει τη θέση της "δεισιδαιμονίας" και προσθέτει, πως τίποτε άλλο δεν μειώνει την Ελληνική Εκκλησία όσο οι δεισιδαιμονίες της» ("Κύριλλος Λούκαρις", Γ. Χατζηαντωνίου, σελ.43, 122-123). Πρέπει να σημειώσω όμως ότι το θάρρος του αυτό και η ειλικρίνειά του, του στοίχισαν τη ζωή. Τον πρόδωσαν οι "άγιοι" συνάδελφοί του στους Τούρκους, ως δήθεν προδότη, οι οποίοι τον εκτέλεσαν. Το "έγκλημά" του ήταν, ότι ύψωσε το ανάστημά του για τη θεϊκή αλήθεια.

Τον όρο "μετουσίωση" χρησιμοποίησαν πρώτοι οι Πάπες της Ρώμης. Ανέκαθεν οι άνθρωποι αυτοί που δεν έχουν να παρουσιάσουν Βιβλική μόρφωση και Χριστιανική επίδοση, αλλά μόνο δαιμονιώδεις καινοτομίες και την υπο-

7 Κ. Ασωπίου, "Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας", σελ.197, παρ. 20-21, Αθήνα 1858, έκδοση 2η.

κρισία σε επιστήμη. Πρώτος χρησιμοποίησε τον όρο αυτό, ο κατά τους ιστορικούς «αδέξιος στην εμφάνιση και άνθρωπος αίματος και σιδήρου», Πάπας Hildebert του Lavardin (1134). Αυτόν διαδέχτηκε ο Πάπας Ιννοκέντιος ο Γ', ο οποίος υιοθέτησε τον όρο αυτό της μετουσίωσης με την Δ' Σύνοδο του Λετεράνου το έτος 1215. Ο Πάπας αυτός, κατά τους ιστορικούς, υπήρξε ένας εγκληματίας και «άγριος διώκτης των μη ομοφρονούντων προς την Παπική Εκκλησία και των Εβραίων». Αυτός, με την Δ' Σταυροφορία την οποία ο ίδιος οργάνωσε, κατέλυσε το Βυζαντινό κράτος, γιατί νόμιζε ότι με την πτώση της Κωνσταντινουπόλεως θα υποτασσόταν η Ανατολική Εκκλησία στη Δυτική. Αυτός μεταχειρίστηκε κατά κτηνώδη τρόπο την Κωνσταντινούπολη. Αυτός επιδίωξε την υποταγή της Ρωσικής Εκκλησίας, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Αυτός οργάνωσε και ίδρυσε το θεσμό του εγκληματικού οργανισμού της Ιεράς Εξέτασης. Αυτός διέταξε την εξολόθρευση των αιρετικών. Αυτός διέταξε τη σφαγή των Αλβιγηνών. Αυτός απαγόρευσε τη μελέτη της Αγίας Γραφής. Αυτός αποκάλεσε τον εαυτό του "Υπέρτατο Άνακτα της Εκκλησίας του κόσμου". Στις ημέρες αυτού του κτήνους (ήμαρτον εις τον ουρανό) και «κάτω από την οδηγία του... και των αμέσως διαδόχων του, χύθηκε τότε περισσότερο αίμα παρά οποιαδήποτε άλλη περίοδο της εκκλησιαστικής ιστορίας».

Εκτός του ότι δεν υπάρχει Βιβλική βάση πάνω στην οποία μπορεί να στηριχτεί ο όρος αυτός, το γεγονός μόνο ότι προήρθε από μια τέτοια κτηνώδη καρδιά, κάνει τον κάθε λογικό άνθρωπο να τον απορρίψει.

Τον όρο αυτό δέχτηκε και αβασάνιστα υιοθέτησε από την Παπική Εκκλησία και η Ανατολική, η οποία, στην προκειμένη περίπτωση ακολούθησε πιστά την πρεσβύτερη αδελφή της.

Ενώ όμως την ακολούθησε με κλειστά τα μάτια σε αυτόν τον όρο, δεν συμφωνεί μαζί της στο ουσιωδέστερο μέρος, του αγιασμού του άρτου και του οίνου κατά τη Θεία Λειτουργία. Δηλαδή, πότε, σε ποια περίπτωση, σε ποιο σημείο και με ποια λόγια τους μεταβάλλονται τα είδη και μεταστοιχειώνονται.

Η μεν Παπική Εκκλησία υποστηρίζει, ότι η μεταβολή των στοιχείων γίνεται όταν ο ιερέας απαγγέλλει τα λόγια του Χριστού: *«Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου... Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου»*.

Η Ανατολική όμως Εκκλησία απορρίπτει τον ισχυρισμό αυτό και υποστηρίζει, ότι αυτά λέγονται εισαγωγικά στον καθαγιασμό των ειδών άρτου και οίνου, αλλά η μεταβολή και μετουσίωση γίνεται και από το Πνεύμα ενεργείται, όταν ο ιερέας το επικαλείται με την εκφώνηση, «Τα Σα εκ των Σων...», τότε, που μυστικά λέει: «Και ποίησον τον μεν άρτον τούτον, τίμιον σώμα του Χριστού Σου. Αμήν. Το δεν εν τω Ποτηρίω τούτο, τίμιον Αίμα του Χριστού Σου. Αμήν. Μεταβαλλών τω Πνεύματί Σου τω Αγίω. Αμήν, αμήν, αμήν».

Το σημείο αυτό είναι το σημαντικότερο μέρος της Θείας Ευχαριστίας. Ποια όμως από τις δύο αυτές Εκκλησίες, που υποστηρίζουν ότι είναι οι μόνες που κρατούν ανόθευτη τη θέση της Εκκλησίας, είναι προσγειωμένη προς την αλήθεια; Πότε τέλος πάντων τα είδη αυτά του άρτου και του οίνου μεταβάλλονται και μεταστοιχειώνονται; Ποια Εκκλησία πρέπει να δεχτεί ο λαός; Εάν, όπως οι ίδιες υποστηρίζουν, κρατούν την "Ιερά Παράδοση", γιατί δεν συμφωνούν στο σπουδαιότερο και ουσιωδέστερο σημείο της λατρείας; Η απάντηση είναι, ότι αυτά είναι δικής τους κατασκευής τεχνάσματα, όχι της Καινής Διαθήκης ή της Ιεράς Παράδοσης γέννημα.

Τα αρχαιότερα εκκλησιαστικά συγγράμματα σιωπούν και γι' αυτό το θέμα. Ενώ λεπτομερώς αναφέρουν τον τρόπο της τέλεσης του Θείου Δείπνου,

δεν δίνουν καμία απολύτως μαρτυρία για το θέμα της μετουσίωσης, όπως σήμερα το εννοούν οι Εκκλησίες της Δύσης και της Ανατολής. Ούτε καθορίζουν ορισμένη ευχή, που με τη δύναμή της αγιάζονται και σε Χριστό μεταβάλλονται.

Αλλά εάν εσείς ως ιερείς της Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας έχετε τέτοια ικανότητα, ώστε από ένα κομμάτι ψωμί με λίγο κρασί να κατασκευάζετε έναν Λυτρωτή Χριστό, πήρατε ασφαλώς τη θέση του Θεού και αποδειχθήκατε μάλιστα ανώτεροί Του. Οι τίτλοι σας άλλωστε το αποδεικνύουν. Τώρα, αναμείνατε τα συγχαρητήρια των υπηκόων σας. Οφείλω όμως και εγώ να σας πω, ότι ομοιωθήκατε με τους μυθολογικούς γιούς του Αλωέα,[8] τον Ώτο και τον Εφιάλτη, που εντελώς αυθαίρετα επιδίωξαν να καταλάβουν τη θέση των θεών, κάνοντας κακή χρήση της δύναμης και της προόδου τους. Για την ασέβειά τους όμως αυτή τιμωρήθηκαν στον Άδη. Εσείς βέβαια πετύχατε το σκοπό σας και δεν διατρέχετε κανέναν κίνδυνο. Αν όμως πιστεύετε στον Θεό, δεν έχετε παρά να σκεφτείτε, το αλίμονο για την ημέρα της Κρίσεως. Ύστερα από όλα αυτά, δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι σε εσάς βρίσκει εφαρμογή το 2ο Κεφάλαιο της Β' Επιστολής του απ. Πέτρου. Αν θέλετε, διαβάστε το.

Ποιο από τα δύο ιερατεία ερμηνεύει σωστά την Αγία Γραφή; Το ιερατείο της Δυτικής Εκκλησίας ή της Ανατολικής; Το ιερατείο της Παπικής Εκκλησίας ενεργεί και πράττει εκ διαμέτρου αντίθετα από το ιερατείο της Ορθοδόξου. Η διδασκαλία όμως και των δύο αυτών Εκκλησιών είναι, ότι η Αγία Γραφή ερμηνεύεται από το ιερατείο. Άρα οι αθρόες παραβάσεις και οι κατά καιρούς παραβιάσεις, διαψεύδουν τον ίδιο το θεσμό. Η ασυμφωνία των δύο ιερατείων καταρρίπτει από τα θεμέλιά του και το ίδιο το δόγμα. Γιατί, το μεν ιερατείο της Ανατολικής Εκκλησίας τελεί τη Θεία Ευχαριστία, σωστά, με κανονικό άρτο, το δε ιερατείο της Παπικής Εκκλησίας με άζυμα, με όστιες του Πάπα. Το μεν ιερατείο της Ορθοδόξου Εκκλησίας προσφέρει, σωστά, στους πιστούς και τα δύο είδη του θείου Δείπνου, άρτο και οίνο, το δε ιερατείο της Παπικής προσφέρει μόνο τον άρτο, φοβούμενη μήπως χυθεί το αίμα του Θεού στο δάπεδο. Αυτό γίνεται για ειρωνεία του Αίματος του θείου Λυτρωτή, το οποίο χύθηκε μέχρι τελευταίας σταγόνας, δια του Σταυρού, στο έδαφος του Γολγοθά. Και εκείνο που άφησε στη γη από τον Εαυτό Του, είναι μια λιμνούλα αίματος κάτω από τα Σταυρό. Αυτό συγκινεί κάθε καρδιά και υποτάσσει κάθε ψυχή στο σχέδιο της λύτρωσης του θείου Λυτρωτή.

Με αυτές τις ατασθαλίες τους παρουσιάζονται κατά τρόπο, που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση ότι, 1ον) δεν συμφωνούν με τον εαυτό τους και το δόγμα τους, και 2ον) ως Αλωάδες θεσπίζουν και διατάζουν, ενεργούν και πράττουν πλείστα όσα, τα οποία αντιστρατεύονται προς το γραπτό Λόγο του Θεού και καταστρατηγούν τα Υπουργήματα του Σωτήρα Χριστού.

Παρά τη ρητή εντολή του Κυρίου *«Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες – Πιείτε από αυτό όλοι»* και *«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – αυτό κάνετε στη δική Μου ανάμνηση»,* η Παπική Εκκλησία αποστερεί του Ποτηρίου της Θείας Ευχαριστίας τους λαϊκούς. Το γεγονός αυτό την παρουσιάζει ως την πιο αιρετική Εκκλησία. Με ασύστολο τρόπο

---

[8] ***"Αλωέας":*** Γιος του θεού Ποσειδώνα και της Κανάκης. Πήρε ως σύζυγό του την Ιφιμέδεια και γέννησε μαζί του τους γίγαντες Ώτο και Εφιάλτη... καταδικάσθηκαν στον Κάτω Κόσμο να βασανίζονται αιώνια για την ανάρμοστη στάση τους απέναντι στους θεούς: δέθηκαν σε ένα στύλο πλάτη με πλάτη και τυλίχθηκαν στα μέλη τους φίδια τα οποία τους δάγκωναν, ενώ ένας νυχτοκόρακας έκραζε στα αυτιά τους με μια εκνευριστική και διαπεραστική φωνή!

παραβιάζει την ως άνω θεϊκή εντολή. Μακάρι να ήταν μόνο αυτή.

Οι μελετητές της θείας Γραφής, ξέρουν, ότι η αποστέρηση αυτή του Ποτηρίου είναι σατανική έμπνευση. Με απειλή "αναθέματος" απαγόρευσε η Παπική Εκκλησία την κοινωνία του Ποτηρίου στους λαϊκούς, παρόλο ότι μέχρι τον 11ο αιώνα το μετέδιδε σε όλους τους πιστούς. Σύμφωνα με τη δική τους μάλιστα ομολογία, η χρήση των αζύμων άρχισε από τον 8ο αιώνα. Είναι και αυτή μία αδικαιολόγητη καινοτομία. Στην πράξη της Αποστολικής και Μεταποστολικής Εκκλησίας δεν φαίνεται σε κανένα σημείο η χρήση του άζυμου άρτου. Πάντοτε οι Χριστιανοί χρησιμοποιούσαν ένζυμο, κοινό άρτο, όπως φαίνεται άλλωστε και στις Πράξεις των Αποστόλων, αλλά και από αρχαίους εκκλησιαστικούς συγγραφείς. Εκτός αυτού, ο Χριστός κατά το θείο Δείπνο δεν χρησιμοποίησε ούτε άζυμα, ούτε πασχαλινό αμνό. Αναφέρεται μεν στα συνοπτικά Ευαγγέλια, ότι ο Ιησούς έφαγε μαζί με τους Μαθητές Του το Πάσχα, αλλά όπως φαίνεται από το Ευαγγέλιο του Ιωάννη, ο Ιησούς τέλεσε το θείο Δείπνο πριν από την εορτή του Πάσχα. Αυτό σημαίνει ότι δεν έφαγε το "Νομικό Πάσχα", όπως λεγόταν, αλλά νέο Πάσχα, με κοινό άρτο. Κατά την τέλεση μάλιστα αυτή του νέου Πάσχα, ήταν καθήμενοι, ενώ κατά το Ιουδαϊκό Νομικό Πάσχα, έτρωγαν όρθιοι και με ζωσμένη τη ζώνη τους. Ήταν φυσική συνέπεια λοιπόν να μη χρησιμοποιηθούν σε αυτό το Πάσχα, ούτε άζυμα ούτε πασχαλινός αμνός.

Χρησιμοποιούντες οι Ρωμαιοκαθολικοί τα άζυμα, παρουσιάζονται ότι "αντί της ουσίας κρατούν τον τύπο και τη σκιά, αντί της Χάριτος, την κατάρα του Νόμου".

Η Αγία Γραφή σάς καταγγέλλει

Καμία θεωρία και κανένα σύστημα δεν μπορεί ποτέ να στηριχθεί, εάν δεν έχει βάσεις ασάλευτες και θεμέλια ακλόνητα στηριγμένα. Για το τόσο σοβαρό θέμα της Θείας Ευχαριστίας, κατά την οποία υποστηρίζεται, ότι μεταβάλλονται τα είδη του άρτου και οίνου σε Σάρκα και Αίμα Χριστού, χρειάζονται θεμέλια ακλόνητα για να στηρίξουν τη θεωρία τους όσοι υποστηρίζουν αυτή τη μεταβολή. Και τέτοια θεμέλια δεν διαθέτουν, ούτε ακλόνητες βάσεις χρησιμοποιούν. Στηρίζονται σε διαστρεβλωμένη ερμηνεία και φανταστικές υποθέσεις.

Δεδομένου ότι το θαύμα πάντοτε παρουσιάζει μεταβολή των στοιχείων, στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχει καμία απολύτως μεταβολή. Κανείς ποτέ δεν αισθάνεται όταν μεταλαμβάνει, ότι τρώει σάρκα ή πίνει αίμα.

Στηριζόμενος σε πραγματικά γεγονότα, που δεν έχουν ανάγκη ανθρώπινης ερμηνείας, θα αποδείξω με τρόπο που δεν επιδέχεται αντίρρηση, ότι η διδασκαλία της **"μετουσίωσης"** είναι χίμαιρα και φανταστικό παραλήρημα. Θα στηρίξω τη γνώμη μου σε ασάλευτα θεμέλια και σε ακλόνητες βάσεις, του Λόγου του Θεού, και θα αποδείξω ότι, σε θαύματα της φύσεως αυτής γίνεται πραγματική και όχι φανταστική μεταβολή των στοιχείων. Ας δούμε μερικά:

1) Όταν ο Ααρών, σύμφωνα με τη θεϊκή υπόδειξη, έριξε το ραβδί του μπροστά στον Φαραώ, μεταβλήθηκε σε πραγματικό φίδι, και το φίδι αυτό κατόπιν σε ραβδί (*«εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραὼ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν οὕτως, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Κύριος· καὶ ἔρριψεν Ἀαρὼν τὴν ράβδον ἐναντίον Φαραώ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο δράκων... καὶ ἔρριψαν ἕκαστος τὴν ράβδον αὐτῶν, καὶ ἐγένοντο δράκοντες· καὶ κατέπιεν ἡ ράβδος ἡ Ἀαρὼν τὰς ἐκείνων ράβδους – Και εισήλθε ο Μωυσής και ο Ααρών ενώπιον του Φαραώ και των υπηρετών του και έκαναν έτσι, όπως ακριβώς πρόσταξε αυτούς ο Κύριος. Και έριξε ο Ααρών τη ράβδο ενώπιον του Φαραώ,*

και ενώπιον των υπηρετών αυτού, και έγινε μεγάλο φίδι… Και έριξαν ο καθένας τη ράβδο τους, και έγιναν μεγάλα φίδια· αλλά κατάπιε η ράβδος του Ααρών τις ράβδους εκείνων» Εξοδ.7:10, 12).

2) Όταν ο Μωυσής και ο Ααρών χτύπησαν με το ραβδί τους πάνω στα ύδατα της Αιγύπτου… μεταβλήθηκαν σε αίμα (δες Εξοδ.7:14-25).

3) Όταν ο λαός Ισραήλ δεν μπορούσε να πιεί από τα πικρά νερά της Μερρά, ο Μωυσής με θαυματουργική ενέργεια τα μετέβαλε σε γλυκά νερά (*«ἦλθον δὲ εἰς Μερρᾶ καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ Μερρᾶς, πικρὸν γὰρ ἦν· διὰ τοῦτο ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Πικρία. καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωυσῇ λέγοντες· τί πιόμεθα; ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον, καὶ ἔδειξεν αὐτῷ Κύριος ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ – Και ήρθαν στην Μερρά και δεν μπορούσαν να πιουν από την Μερρά, επειδή, ήταν πικρό· για τούτο επονόμασε το όνομα του τόπου εκείνου "Πικρία". Και γόγγυσε ο λαός κατά του Μωυσή, λέγοντας: Τι θα πιούμε; Και εβόησε ο Μωυσής προς τον Κύριος, και έδειξε σε αυτόν ο Κύριος ξύλο, και πέταξε αυτό στο νερό, και γλύκανε το νερό»* Εξοδ.15:23-25).

4) Όταν ο προφήτης Ελισαιέ βρέθηκε στα "κακά ύδατα" της Ιεριχώ, θαυματουργικά τα μετέβαλε σε πόσιμα, δροσερά και κατάλληλα για την καρποφορία της γης (*«καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς Ἑλισαιέ· ἰδοὺ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ἀγαθή, καθὼς ὁ κύριος βλέπει, καὶ τὰ ὕδατα πονηρὰ καὶ ἡ γῆ ἀτεκνουμένη… καὶ ἰάθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὸ ρῆμα Ἑλισαιέ, ὃ ἐλάλησε – Και είπαν οι άνδρες της πόλης στον Ελισαιέ: Ιδού, η κατάσταση της πόλης είναι καλή, καθώς βλέπει ο κύριος, αλλά τα νερά είναι κακά και η γη άκαρπη… Και θεραπεύτηκαν τα νερά μέχρι την ημέρα αυτή, σύμφωνα με το λόγο του Ελισαιέ, τον οποίο μίλησε»* Δ' Βασιλειών 2:19, 22).

5) Όταν ο Θεός, από αγάπη κινούμενος, έστειλε τον Υιό Του, για να αναλάβει το πρόβλημα της αμαρτίας μας, έγινε πραγματική μεταβολή των στοιχείων της θείας φύσης σε ανθρώπινη, *«Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν – Και ο Λόγος σάρκα έγινε και κατασκήνωσε ανάμεσά μας»* (Ιν.1:14).

6) Όταν ο Ιησούς βρέθηκε στο γάμο της Κανά, μετέβαλε τα στοιχεία του νερού σε πραγματικό κρασί (δες Ιν.2:1-11).

7) Όταν ο Κύριος θα έρθει *«τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ»* (Πραξ.2:20), για να πραγματοποιήσει *«τὴν μακαρίαν ἐλπίδα»* της Εκκλησίας (Τιτ.2:13), θα μεταβάλει τα στοιχεία των φθαρτών σωμάτων μας σε αθάνατα (*«δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν – Γιατί πρέπει το φθαρτό τούτο να ενδυθεί αφθαρσία και το θνητό τούτο να ενδυθεί αθανασία. Όταν λοιπόν το φθαρτό τούτο ενδυθεί αφθαρσία και το θνητό τούτο ενδυθεί αθανασία»* Α' Κορ. 15:53-54).

Τα πραγματικά αυτά γεγονότα τα οποία χαρακτηρίζουν ασάλευτα θεμέλια και ακλόνητες βάσεις, μας πληροφορούν, ότι τα θαύματα ενεργούν πραγματική μεταβολή των στοιχείων, όχι φανταστική, που μοιάζουν με τα όνειρα και τις φαντασίες της δεισιδαιμονίας. Εκείνο λοιπόν που πρέπει και εδώ να σημειώσω είναι, ότι απ' άκρου εις άκρον σάς καταγγέλλει "η Γραφή της Αλήθειας". Τα γεγονότα τα οποία ανέφερα, και τα οποία ανατρέπουν από τα θεμέλια τη θεωρία της φανταστικής μετουσίωσης είναι πραγματικά, δεν είναι ονειρώδη ή φανταστικά. Και η καταγγελία αυτή δεν είναι ανθρώπινη και η σημασία της δεν είναι τυχαία.

Είναι καταγγελία της Αγίας Γραφής και οι συνέπειές της, ασφαλώς, σοβαρές.

Αλλά εάν υποθέσουμε ότι τα είδη αυτά του άρτου και του οίνου της Θείας Ευχαριστίας μεταβάλλονται και σε πραγματικό Σώμα και Αίμα του Χριστού μεταστοιχειώνονται, πρέπει κατ' ανάγκη να δεχτούμε και τη φυσική συνέπεια, ότι αυτά κατόπιν εξέρχονται ως περιττώματα στον αφεδρώνα. Υπάρχει, λοιπόν, λογική θέση σε αυτή τη διδασκαλία; Είναι Ορθόδοξη αυτή η διδαχή;

Βλέπετε λοιπόν ότι, όχι μόνο δεν υπάρχει Βιβλική βάση, αλλά ούτε και λογική του θέματος τοποθέτηση. "Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους..."

Μέχρι αυτού του σημείου απέδειξα, χωρίς Καλογερικές περιστροφές, την καταγγελία της Αγίας Γραφής. Στη συνέχεια θα την αποδείξω και από την "Ιερά Παράδοση" και από τους αρχαίους απολογητές.

Η Ιερά Παράδοση και οι αρχαίοι απολογητές σάς καταγγέλλουν

Κατ' αρχήν πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι "Ιερά Παράδοση" δεν είναι όσα έριξαν στη ράχη της τα ιερατεία, τα οποία δεν σχετίζονται με το Ευαγγέλιο, ούτε έχουν επαφή με τα θεϊκά μηνύματα. Με τα κατασκευάσματά τους όμως δημιούργησαν δύο ποιοτήτων παραδόσεις· την Ιερά ή Αποστολική, και την εκκλησιαστική. Για το διαχωρισμό λοιπόν της αλήθειας κάνω διάκριση και των παραδόσεων, δεδομένου ότι τα σημεία της Ιεράς Παράδοσης που δεν διαφωνούν με την Αγία Γραφή τα δέχομαι ανεπιφύλακτα, ενώ στα άλλα που αφορούν την εκκλησιαστική παράδοση, είμαι πάντοτε επιφυλακτικός, δεδομένου ότι η παράδοση αυτή αποτελείται από μια "αχαλίνωτη φαντασία". Στην περίπτωσή μας και στο θέμα μας, αυτό που αποφασιστικά βαρύνει, είναι αυτό που σημειώνει η Αγία Γραφή και η Ιερά Παράδοση, όχι η εκκλησιαστική.

Κατ' αρχήν, η "Ιερά Παράδοσης" δεν είναι άγραφη· είναι γραμμένη. Δεν είναι όμως σε ένα ειδικό βιβλίο. Τη βρίσκουμε εγκατεσπαρμένη στα διάφορα συγγράμματα των Αποστολικών Πατέρων και Απολογητών. Οι αρχαίοι αυτοί συγγραφείς έγραψαν σύμφωνα με τις συνήθειες του εκκλησιαστικού πολιτεύματος που επικρατούσε τότε στην εποχή τους. Συνεπώς, στα συγγράμματά τους υπάρχει η Ιερά Παράδοση, χωρίς να επέχει στο απόλυτο τη θέση της Αγίας Γραφής. Αυτός άλλωστε είναι ο λόγος, που ενώ θεολογικά δέχεται η Εκκλησία και την "Ιερά Παράδοση" σαν μία από τις Πηγές της Χριστιανικής αλήθειας, τα βιβλία όμως των Αποστολικών Πατέρων στα οποία υπάρχει η "Ιερά Παράδοση", δεν τα κατέταξε σε παράλληλη θέση με τα θεόπνευστα βιβλία της Καινής Διαθήκης. Βέβαιο όμως είναι, ότι όταν κάνουμε χρήση αυτών των συγγραμμάτων, μιλούμε πράγματι από την "Ιερά Παράδοση".

Κανείς θεολόγος δεν μπορεί να αρνηθεί ότι, όταν οι αρχαίοι συγγραφείς μιλούν περί του θείου Δείπνου, ονομάζουν τα είδη του άρτου και του οίνου, **ομοιώματα, τύπους, σύμβολα, αντίτυπα, Figura, Repraesentare.** Οι όροι αυτοί δείχνουν με τρόπο που δεν επιδέχεται αντίρρηση, ότι οι συγγραφείς αυτοί, δεν εννοούσαν με κανένα τρόπο τη μεταβολή των στοιχείων του άρτου και του οίνου. Τα δέχονται ως σημεία, δυνάμενα να παραστήσουν το Σώμα και το Αίμα του Θεού Λυτρωτή, εφόσον καθαγιάστηκαν από το Πνεύμα γι' αυτόν ακριβώς το λόγο και γι' αυτό το σκοπό.

Οι κυριότερες πηγές που μας πληροφορούν για τον τρόπο της τέλεσης της Θείας Ευχαριστίας κατά τα Μεταποστολικά χρόνια, είναι κυρίως, "Η Διδαχή των Αποστόλων", η Α' Απολογία του Ιουστίνου, η Α' Επιστολή τους Κλήμεντος Ρώμης, ο Πλίνιος, ο Τερτυλλιανός κ.α. Ως πηγή επίσης θα ήταν δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και οι Επιστο-

λές του Ιγνατίου Αντιοχείας. Το γεγονός όμως ότι οι Επιστολές αυτές νοθεύτηκαν από τους κάπηλους της θρησκείας, νομίζω ότι δεν μου επιτρέπεται να τις χρησιμοποιήσω, παρόλο ότι επί του θέματός μας τούτου μαρτυρούν για τη αλήθεια που υποστηρίζω.

Η απλότητα και ο αυτοσχέδιος τρόπος τον προσευχών και των άλλων εκδηλώσεων κατά την Τελετή, έγινε αφορμή να μην αναφέρουν όλοι οι συγγραφείς αυτοί λεπτομερή περιγραφή της Τελετής της Θείας Ευχαριστίας. Γι' αυτό βλέπουμε, ότι η Διδαχή σημειώνει μόνο ευχές. Ο Ιουστίνος μάς δίνει σχεδόν λεπτομερή περιγραφή, χωρίς ευχές. Από την Επιστολή του Κλήμεντος, λίγα μόνο μπορούμε να αντλήσουμε, καθώς και από τον Πλίνιο. Ο Τερτυλλιανός δεν απέχει από τον Ιουστίνο. Όμως δεν υπάρχει καμία συστηματική περιγραφή στους συγγραφείς αυτούς, και τούτο γιατί η λατρεία ήταν ελεύθερη εκδήλωση της καρδιάς, για την εξάσκηση πίστης στον Θεό της αγάπης. Η λατρεία δεν ήταν αλυσοδεμένη σε στερεότυπη Λειτουργία και τυποποιημένη μονοτονία, όπως είναι σήμερα. Είναι χαρακτηριστικές πάντως οι ευχές της "Διδαχής των Δώδεκα Αποστόλων". «Ευχαριστούμεν Σοι Πάτερ ημών... υπέρ της ζωής και γνώσεως, ης εγνώρισας ημίν δια Ιησού του Παιδός Σου... Μηδείς φαγέτω, μήδε πιέτω από της Ευχαριστίας ημών, αλλ' οι βαπτισθέντες εις όνομα Κυρίου». Δεν υπάρχει κανένα σημείο που να μαρτυρεί για τη μεταβολή των στοιχείων.

Η περιγραφή του Ιουστίνου (110-167) παρουσιάζει με διακριτικό τρόπο την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας στην αρχέγονη Εκκλησία. Η περιγραφή αυτή στο κεφάλαιο 67, έχει ως εξής:

«Τη του ηλίου λεγομένη ημέρα πάντων κατά πόλεις ή αγρούς μενόντων επί το αυτό συνέλευσης γίνεται, και τα απομνημονεύματα των αποστόλων ή συγγράμματα των προφητών αναγιγνώσκεται, μέχρις εγχωρεί. Είτα, παυσαμένου του αναγιγνώσκοντος ο προεστώς δια του λόγου την νουθεσίαν και πρόκλησιν της των καλών τούτων μιμήσεως ποιείται. Έπειτα αντιστάμεθα κοινή πάντες και ευχάς πέμπομεν και, ως προέφημεν, παυσαμένων ημών της προσευχής άρτος προσφέρεται και οίνος και ύδωρ, και προεστώς ευχάς ομοίως και ευχαριστίας όση δύναμις αυτώ αναπέμπει, και ο λαός επευφημεί λέγων το Αμήν, και η διάδοσις και η μετάληψις από των ευχαριστηθέντων εκάστω γίνεται, και τοις ου παρούσι δια των διακόνων πέμπεται» (Α' Απολογία Ιουστίνου, κεφ.67).

Στην περιγραφή αυτή βέβαια υπάρχει σοβαρή μεθοδολογική αταξία που δυσχεραίνει τα νοήματα, γιατί την διατυπώνει στα δύο προηγούμενα κεφάλαια 65 και 66. Κινείτο μεν ο Ιουστίνος από θείο ζήλο, αλλά είχε έλλειψη θεοπνευστίας. Αναφερόμενος στο κεφάλαιο 66 στα είδη του άρτου και του οίνου της Θείας Ευχαριστίας, λέει: «Σάρκα και αίμα εδιδάχθημεν είναι». Σχολιάζοντας τα λόγια αυτά του Ιουστίνου ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Α. Μωραΐτης στο βιβλίο του "Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας", σελ.96, αναφέρει τα εξής: «Η εκδοχή ότι με όσα λέει ο Ιουστίνος υπονοείται συγχρόνως και ιδιαιτέρα επίκληση του Αγίου Πνεύματος προς μεταβολή των στοιχείων δεν φαίνεται πιθανή».

Στην προκειμένη περίπτωση παρασύρθηκε ο Ιουστίνος από τη φαινομενική κυριολεκτική δύναμη των λόγων του Κυρίου *«τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου... τοῦτο ἐστι τὸ αἷμά μου»*. Με όλο το δικαίωμα λοιπόν μπορώ να υποστηρίξω, ότι στο σημείο τούτο δεν εκφράζει την Αποστολική Παράδοση, δεδομένου άλλωστε ότι τα γραπτά του "παρουσιάζουν αδυναμία αναλύσεως των θεμάτων", αλλά και γιατί υποστήριζε, ότι «το Πνεύμα αποκάλυψε τις αλήθειες με τύπους και παραβολές». Αν αξιολογήσουμε μάλιστα τις σημειώσεις του Ιουστίνου, από φιλολογική σκοπιά, θα

δούμε ότι η αξία τους είναι περιορισμένη, από θεολογικής δε πλευράς "θα βρεθεί ότι νόθευσε τη Χριστιανική θεολογία".

Είδε πάντως την ανάγκη ο Ιουστίνος να διατυπώσει στην Α' Απολογία του τις δύο Τελετές που χρησιμοποιούσε τότε, στην εποχή του, η αρχέγονη Εκκλησία, το Βάπτισμα και τη Θεία Ευχαριστία. Ο λόγος της ανάγκης αυτής ήταν επειδή απευθυνόταν στους αυτοκράτορες, έπρεπε να τους γνωστοποιήσει με ακρίβεια τις λατρευτικές εκδηλώσεις της θρησκείας του Ιησού. (Αν υπήρχαν τότε τα επτά Μυστήρια, ως μέσα της Χάριτος, δεν θα τα ανέφερε; Ασφαλώς, ναι). Στα δικαιολογημένα σημεία όμως, τα οποία υποστηρίζουν και όλοι οι αμερόληπτοι θεολόγοι, εκφράζει την Αποστολική Παράδοση, ο Ιουστίνος, και η οποία ρητά σάς καταγγέλλει και απερίφραστα σας προειδοποιεί, "περί των εσχάτων της οργής". Η περιγραφή αυτή του Θείου Δείπνου δεν έχει ομοιότητα με τη σημερινή δραματοποιημένη "Λειτουργία" και εκκλησιαστική πράξη. Στη συνέχεια γράφει ο Ιουστίνος: «Και η σεμιδάλεως δε προσφορά... τύπος ήταν του άρτου της Ευχαριστίας, τον οποίο σε ανάμνηση του πάθους το οποίο έπαθε υπέρ των καθαιρωμένων τις ψυχές... ο Κύριός ημών παρέδωκεν ποιείν, ίνα άμα τε ευχαριστώμεν των Θεώ υπέρ τε τού τον κόσμον εκτικέναι συν πάσι τοις εν αυτώ δια τον άνθρωπον, και υπέρ του από της κακίας, εν η γεγόναμεν, ηλευθερωκέναι ημάς» (Διάλ. Προς Τρύφωνα, 41, 1).

Αναφορικά με τις θυσίες που ισχυρίζονται οι ιερείς ότι κάνουν στο θυσιαστήριο της Αγίας Τράπεζας, κατακρεουργώντας και θυσιάζοντας τον Υιό του Θεού, ο Ιουστίνος σημειώνει:

«Θύσον τω Θεώ θυσίαν αινέσεως, και απόδος τω Υψίστω τας ευχάς σου... Ούτε ουν θυσίας παρ' ημών λαμβάνει, ούτε ως ενδεής την αρχή ενετείλατο ποιείν» (Διάλ. Προς Τρύφωνα, κεφ. 22).

Ο Τερτυλλιανός (155-240) επίσης αναφέρει πολλά για τα Δείπνα των "αγαπών", αλλά δεν αναφέρει συστηματική περιγραφή της Θείας Ευχαριστίας, γιατί η πράξη της αρχέγονης Εκκλησίας δεν ήξερε τυποποιημένα συστήματα. Επαναλαμβάνω, ότι η λατρεία τότε ήταν ελεύθερη εκδήλωση της καρδιάς. Η περιγραφή πάντως την οποία μας αναφέρει, ομοιάζει πολύ με εκείνη του Ιουστίνου. Δηλαδή: Ανάγνωση ενός μέρους της Αγίας Γραφής, εποικοδομητικό κήρυγμα και μεγάλη προσευχή. Οι πιστοί όρθιοι και προς την Ανατολή στραμμένοι, με υψωμένα τα χέρια προσεύχονταν. Οι άνδρες είχαν ακάλυπτη την κεφαλή, οι γυναίκες καλυμμένη με ένα είδος πέπλου. Κανένα όμως σημείο δεν αναφέρει ο Τερτυλλιανός που να αφορά περίπου ευχές της μετουσίωσης της Θείας Ευχαριστίας. Τότε δεν υπήρχαν. Ούτε είχε ακουστεί ποτέ τέτοια διδασκαλία. Ούτε αναφέρει ο Τερτυλλιανός, ότι τα είδη του άρτου και του οίνου μεταβάλλονται σε Σάρκα και Αίμα.

Οι αρχαίοι συγγραφείς λοιπόν και η Ιερά Παράδοση σάς καταγγέλλει.

Δεν μου διαφεύγει της προσοχής, ότι ορισμένοι από τους αρχαίους Πατέρες της Εκκλησίας, όπως ο Ειρηναίος Λουγδούνου, ο Γρηγόριος ο Νύσσης, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος και ο Κύριλλος Ιεροσολύμων, επηρεασμένοι από τη φαινομενική κυριολεκτική δύναμη των λόγων του Κυρίου κατά τον "Μυστικό Δείπνο", δυστυχώς νόμισαν ότι τα είδη του άρτου και του οίνου μεταβάλλονται σε σάρκα και αίμα. Αλλά η υποστήριξή τους στο θέμα αυτό, ήταν απλή εκδήλωση ευσέβειας, δεν ήταν δόγμα ή θεσμός.

Σεβόμενοι και εκτιμώντας τον αγιασμό του Θείου Πνεύματος, στα θεία αυτά δώρα, του άρτου και του οίνου, δέχονται την πνευματική μεταβολή, χωρίς ουσιαστική μετάλλαξη στη δομή της ουσίας.

Δεν μου διαφεύγει όμως και το άλλο, ότι από την εποχή ακριβώς αυτή, που άρχισε να παρουσιάζεται αυτό το φαινόμενο της δήθεν μεταβολής των στοιχείων, δεν έλειψαν ποτέ και οι πολέμιοι, τόσο στην Εκκλησία της Ρώμης, όσο και στην Εκκλησία της Ανατολής, οι οποίοι ερμήνευσαν σωστά το θέμα. Έτσι παρατηρούμε:

1) Τον Τερτυλλιανό (116-240) να ονομάζει τον άρτο σύμβολο του σώματος του Χριστού (Κατά Μαρκίωνα 4, 40 και 1, 14).

2) Τον Κλήμεντα τον Αλεξανδρέα (150-220) να διατυπώνει την αλληγορική θέση του θέματος, ως εξής: «Το αίμα οίνος αλληγορείται... Μυστικό σύμβολο η Γραφή αίματος αγίου οίνον ονόμασεν» (Παιδαγ. Α' 6 και β' 2).

3) Τον Ωριγένη (185-254) να μην έχει καταλήξει σε συγκεκριμένη τοποθέτηση της έννοιας του θέματος, αλλά στο ένα μέρος να ονομάζει τον άρτο της Θείας Ευχαριστίας «σώμα γεγόμενον δια την ευχήν», σε άλλο μέρος να δέχεται τα λόγια του Κυρίου ως αίμα και σάρκα Χριστού.

4) Τον Κυπριανό (200-258) να χρησιμοποιεί επανειλημμένως στη 63η Επιστολή του τους όρους “Ostendinur Potest Vider” (που σημαίνει, δηλούται, δύναται να θεωρηθεί) περί του Σώματος και Αίματος του Κυρίου, στους οποίους πολύ καθαρά υπάρχει η έννοια του συμβολισμού των ειδών του άρτου και οίνου.

5) Τον Ευσέβιο Παμφίλου (265), πατέρα της εκκλησιαστικής ιστορίας, να λέει: «Εικότος την του σώματος Αυτού και του αίματος την υπόμνηση επιτελούντες... Τούτο δήτα του θύματος την μνήμην επί τραπέζης εκτελείν δια συμβόλων τού τε σώματος Αυτού και του σωτηρίου αίματος κατά θεσμούς της Καινής Διαθήκης παραλείφοντες» (Ευαγγ. Απόδ. Α' 10).

6) Τον πολύ Αυγουστίνο (354-430) χρησιμοποιεί όρους Figura, οι οποίοι εμφανώς παρουσιάζουν τα είδη του άρτου και του οίνου ως σύμβολα και εικόνα, καθώς επίσης και το πλήθος εκείνων που τον ακολούθησαν.

7) Τον βαθύτατης μορφώσεως άνθρωπο και επιφανή δάσκαλο της Σχολής της Αντιοχείας, τον σαφέστερο όλων, επίσκοπο Κύρου Θεοδώρητο (393-458), να λέει: **«Ουδέ μετά τον αγιασμόν της οικείας εξίσταται φύσεως, μένει γαρ επί της προτέρας ουσίας και του σχήματος και του είδους και ορατά και απτά, οία και πρότερον ην... ου τήν φύσιν μεταβαλών, αλλά την χάριν τη φύσει προστεθεικώς»** (Διάλ. Β' Μ 83, 165-167 και Διάλ. Α' Μ 83, 56).

8) Τον Πάπα Ιννοκέντιο τον Α' (402-417) να γράφει προς τον Αυτοκράτορα Αρκάδιο, τα εξής: «Τοις ημάς συμβόλοις προσελθείν ερρωμένως επιτρέπω».

9) Τον Πάπα Γελάσιο (492-496) να καταπολεμά την πλάνη της μεταβολής των στοιχείων.

10) Το βιβλίο “Αποστολικές Διαταγές”, το οποίο ευκρινέστατα μαρτυρεί: «Παραδούς ημίν τα αντίτυπα μυστήρια του τιμίου σώματος Αυτού και αίματος». «Την αντίτυπον του βασιλείου σώματος Χριστού δεκτήν Ευχαριστίαν προσφέρετε». «Ευχαριστούμε υπέρ του τιμίου αίματος του Ιησού Χριστού, του εκχυθέντος υπέρ ημών και του τιμίου σώματος, ου και αντίτυπα ταύτα επιτελούμεν».

Δεν μου διαφεύγει επίσης και η αλληγορική θέση και τοποθέτηση που έδιναν οι Αλεξανδρινοί στο θέμα αυτό, κατά τους πρώτους αιώνες.

Είναι καταφανές λοιπόν, ότι η αρχέγονη Εκκλησία διατηρούσε με σεβασμό το Αποστολικό σχέδιο του θείου Δείπνου ως αναμνηστικής Τελετής του τελεσθέντος έργου του εξιλασμού το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Σταυρό του Γολγοθά. Συνεπώς, η πράξη της αρχέγονης Εκκλησίας δεν σχετίζεται με την πράξη της σημερινής, η οποία θέλει να έχει σταυρωτές ιερείς, μέσω των οποίων εκθρονίζει τον Υιό του Θεού

από το θρόνο της Δόξας Του, τον ξανασταυρώνει, χύνει το αίμα Του κάθε φορά που Τον θυσιάζει και προσκαλεί τους ανθρώπους, «άψασθαι και φαγείν και εμπήξαι τους οδόντας τη σαρκί και συμπλακήναι». Δηλαδή, κατά τι ιερατείο, για να σωθούμε από την αμαρτία, πρέπει με τα δόντια μας, σαν θηρία, να καταξεσκίσουμε τις σάρκες του Χριστού, να δημιουργήσουμε κάθε φορά ζημιά και βλάβη στο Πανάγιο Σώμα του θείου Λυτρωτή και να τον κατακρεουργήσουμε σαν κανίβαλοι. Υπάρχει λογική σε μία τέτοια διδασκαλία;

Η Ρωμαϊκή Εκκλησία προχώρησε ακόμα περισσότερο. Δημιούργησε και γιορτή της "μετουσίωσης – αγίας Δωρεάς". «Αφορμή έδωσε η μοναχή (σ. σ. υστερική γυναίκα) Ιουλιανή... η οποία κάποια εσπέρα προσευχόμενη, είδε την πανσέληνο να έχει οπή (1246). Την οπτασία αυτή εξήγησε ως σημείο του γεγονότος, ότι στον κύκλο των εκκλησιαστικών εορτών έλλειπε εορτή προς τιμή της τελούμενης μετουσίωσης στη θεία Ευχαριστία. Η μετουσίωση είχε αναγνωριστεί ως δόγμα, 30 έτη πριν από τη μνημονευθείσα οπτασία της Ιουλιανής (υπό Ιννοκέντιου Γ')». «Αφορμή επίσης έδωσε και το ψεύδος, ότι κάποιος ιερέας στη Βολσένη της Ιταλίας, κατά τη θεία Λειτουργία εξ απροσεξίας έριξε σταγόνα καθαγιασμένου οίνου επί του ειλητού ("αέρος"), όπου σχηματίστηκε αιματόχρους κηλίδα σε σχήμα όστιας. Τούτο θεωρήθηκε θαύμα. Ο Ρώμης Ουρβανός ο Δ' (1264)... (εξ αφορμής των ως άνω) καθιέρωσε την εορτή της αγίας Δωρεάς... κατά την οποία περιφέρεται η λεγομένη Monstrance ή Sctissinun, εντός του οποίου υπάρχει η καθαγιασμένη όστια της θείας Ευχαριστίας. Έτσι η Παπική Εκκλησία διαδηλεί το θρίαμβό της... και εύχεται την εκμηδένιση των εχθρών της» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Β. Στεφανίδη, σελ.495).

Σε αυτά και άλλα παρόμοια ψεύδη και σκοταδισμούς στήριξαν τις Τελετές, τις εορτές, τα παπαδικά τερτίπια και αντι-Βιβλικά ζιζάνια, τα οποία στην πραγματικότητα αποτελούν τα ανάποδα της θρησκείας μέσα και των αποστόλων του σκότους τα κατασκευάσματα. Σε αυτά στήριξαν τις δοξασίες τους και την εμπορική επιχείρησή τους. Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους!

Πρέπει να παρατηρήσουμε ακόμη, ότι το "ζέων – ύδωρ" το οποίο αναμιγνύεται με τον οίνο μέσα στο "Ποτήριον", τι γίνεται; Συμμεταβάλλεται και αυτό μεταστοιχειωμένο; Και σε τι; Σε κρασί και κατόπιν σε αίμα; Αλλά ο Κύριος μίλησε μόνο περί του "γεννήματος της αμπέλου". Αυτά είναι σοβαρά ερωτήματα και αν σεβόμαστε το Λόγο του Θεού, πρέπει και σοβαρά να μας απασχολήσουν.

Από νωρίς σχεδόν (6ος αιώνας) που άρχισε η ζύμωση των Μυστηρίων, δημιούργησαν και βαθμιαία παρουσίασαν και τα εκκλησιαστικά δράματα ή Μυστήρια. Την εποχή εκείνη δραματοποίησαν και τη Θεία Ευχαριστία και την ονόμασαν "Θεανδρικό Μυστήριο".

Πρώτος ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Θεοφύλακτος (933-956) εισήγαγε την τέλεση αυτών στους ναούς... Υπήρχαν υποστηρικτές και πολέμιοι των εκκλησιαστικών δραμάτων... Στη Βιβλιοθήκη του Βατικανού, σε χειρόγραφο της 14ης εκατονταετηρίδας, ο καθηγητής Σ. Λάμπρος βρήκε εννέα εκκλησιαστικά δράματα (Έγερση του Λαζάρου, Βαϊφόρος, Τράπεζα, Νιπτήρ, Προδοσία του Ιούδα, Άρνηση του Πέτρου, Εξουθένωση του Ηρώδη, Σταύρωση, Ψηλάφηση από τον Θωμά)» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Β. Στεφανίδη, σελ.425-426).

Τελειώνοντας το θέμα του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας, θα το κλείσω, όχι με δικά μου συμπεράσματα, αλλά με σαφείς δηλώσεις και επίσημες εξηγήσεις δύο τουλάχιστον Πανεπιστημιακών δασκάλων, για να αποδείξω για μια ακόμα φορά, ότι η πραγματική

αλήθεια υποστηρίζεται μερικώς έστω και από εκείνους, και η οποία τους παρουσιάζει ότι δεν συμφωνούν με τον εαυτό τους, με όσα λένε και με όσα γράφουν.

1) Ο κ. Π. Τρεμπέλας, στο βιβλίο του "Τελεσιουργία της Θείας Ευχαριστίας", σελ.3-4, γράφει: «Αναμφίβολα η μορφή υπό την οποία προσφέρουμε σήμερα στα θυσιαστήρια τη θεία αναφορά δεν είναι καθ' όλα η ίδια με εκείνη την οποία η τελεσιουργία αυτή είχε κατά τους πρώτους Χριστιανικούς αιώνες». Και ενώ ομολογεί αυτή την αλήθεια ο κ. Τρεμπέλας, κατόπιν στο βιβλίο του "Δογματική", προσπαθεί σε 96 μεγάλες σελίδες να αποδείξει τα αναλλοίωτο του θεσμού αυτού και το αμετακίνητο του αρχικού σχεδίου της τελετής ταύτης. **Συμφωνεί με τον εαυτό του;**

2) Ο επίσης καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Δ. Ν. Μωραΐτης, στο βιβλίο του "Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας", σελ.72-73, γράφει: «Μπορεί να θεωρηθεί ως βέβαιο, ότι οι Χριστιανοί των χρόνων εκείνων (σ. σ. Αποστολική και Μεταποστολική εποχή) τελούντες τη Θεία Ευχαριστία, προσπάθησαν κατά το δυνατόν να μιμηθούν τα τετελεσμένα κατά τον Μυστικό Δείπνο, θεωρώντας τον Κύριο ως πνευματικά παρόντα».

Εάν όμως δέχονταν τη "Μετουσίωση", δεν θα πίστευαν ότι ο Κύριος ήταν παρών πνευματικά, αλλά πραγματικά, όπως ορίζει το μεταγενέστερο δόγμα περί Μετουσίωσης.

Στη συνέχεια ο κ. Μωραΐτης γράφει:

«Η ιεροτελεστία αρχικά ήταν απλούστατη. Ένας από τους Αποστόλους, εφόσον αυτοί ήταν παρόντες, λάβαινε τη θέση του Κυρίου, διευθύνοντας το δείπνο και την τελετή του μυστηρίου (σ. σ. τότε δεν λεγόταν "μυστήριο"). Στην κατάλληλη στιγμή, ενώ όλοι ήταν γύρω στην τράπεζα, λάμβανε τον άρτο και ευλογώντας τούτον, τον έκοβε με το χέρι και διέμενε στους συνδαιτυμόνες, επαναλαμβάνοντας τα λόγια του Κυρίου: *«Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου»,* κλπ. Είναι πιθανόν ότι τα τεμάχια του αγιασμένου άρτου τίθονταν πάνω σε δίσκο προς διανομή. Έπειτα λάβαινε το ποτήριο και αφού ευλογούσε τον εντός αυτού (ερυθρό) οίνο, έπινε από αυτό πρώτος και μετά προσέφερε το ποτήριο στους πιστούς, λέγοντας πάλι τα λόγια του Κυρίου: *«Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο ἐστι τὸ αἷμά μου»,* κλπ. Η όλη ιεροτελεστία τελείωνε πιθανότατα με ευχαριστήρια ευχή και δοξολογία».

Ενώ λοιπόν γράφει αυτές τις ιστορικές αλήθειες ο κ. Μωραΐτης, δεν παύει παράλληλα να υποστηρίζει όσα και ο κ. Τρεμπέλας περί του αναλλοίωτου του θεσμού της μετουσίωσης και του αμετακίνητου σχεδίου του. Συμφωνεί με τον εαυτό του; Και η διδασκαλία αυτή δεν είναι ατομική. Είναι επίσημη θεολογική διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Άλλο επίσης σοβαρό παράδειγμα της επίσημης αυτής διδασκαλίας, που παρουσιάζει ότι δεν συμφωνεί με τον εαυτό της, είναι στο σημείο εκείνων που παίρνουν – κοινωνούν τα στοιχεία του άρτου και του οίνου. Επίσημα από της θεολογικής έδρας διδάσκονται τα εξής:

«Κοινωνοί του Μυστηρίου από αμφότερα τα είδη είναι όλοι οι βαπτισμένοι, **ούτε να νήπια εξαιρούνται,** οι οποίοι όμως, πρέπει να δοκιμάζουν τους εαυτούς τους και έτσι με κάθε νηφαλιότητα στο Μυστήριο να προσέρχονται, με ειλικρινή μετάνοια προκαθαρίζοντας τους εαυτούς τους από καθετί, για το οποίο αισθάνονται τη συνείδησή τους να χτυπά αυτούς».

Εύλογο όμως είναι το ερώτημα: Τα νήπια, έχουν την ικανότητα να δοκιμάζουν τους εαυτούς τους "με κάθε νηφαλιότητα", για να λάβουν μέρος στη Θεία Ευχαριστία; Ασφαλώς, όχι! Αλλά θα μου πείτε: Τα νήπια δεν έχουν συνείδηση ούτε αμαρτία. Απλά μεταλαμβάνουν από τα θεία Δώρα ως βαπτισμένα. Ο Λόγος του Θεού όμως λέει: *«δοκιμα-*

ζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου – Ας εξετάζει προσεκτικά λοιπόν ο άνθρωπος τον εαυτό του, και έτσι ας τρώει από τον άρτο και ας πίνει από το ποτήρι. Γιατί όποιος τρώει και πίνει ανάξια, καταδίκη για τον εαυτό του τρώει και πίνει, επειδή δεν διακρίνει το σώμα του Κυρίου» (Α' Κορ.11:28-29). *«Ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε – Τους εαυτούς σας εξετάζετε αν είστε στην πίστη, τους εαυτούς σας δοκιμάζετε»* (Β' Κορ.13:5).

Το νήπιο λοιπόν έχει πίστη, έχει αντίληψη; Έχει την ικανότητα να δοκιμάσει τον εαυτό του; Όλα αυτά σημαίνουν ότι αυτή η διδασκαλία είναι τραγέλαφος. Είναι τα "ετεροειδή σπέρματα", τα οποία απαγόρευσε ο Θεός· *«Οὐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σου διάφορον, ἵνα μὴ ἁγιασθῇ τὸ γένημα καὶ τὸ σπέρμα, ὃ ἐὰν σπείρῃς μετὰ τοῦ γενήματος τοῦ ἀμπελῶνός σου. οὐκ ἀροτριάσεις ἐν μόσχῳ καὶ ὄνῳ ἐπὶ τὸ αὐτό. οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον, ἔρια καὶ λίνον, ἐν τῷ αὐτῷ – Δεν θα σπείρεις στον αμπελώνα σου ετεροειδή σπέρματα, για να μη μολυνθεί ο καρπός και το σπέρμα, που έσπειρες μαζί με τον καρπό του αμπελώνα σου. Δεν θα αροτριώσεις με μοσχάρι και όνο μαζί. Δεν θα φοράς σύμμικτο ένδυμα, μάλλινο και λινάρι μαζί»* (Δευτ.22:9-11).

Αγαπητέ Γέροντα. "Η Γραφή της Αλήθειας" οδηγεί τον άνθρωπο – μελετητή *«εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι – σε επίγνωση του μυστηρίου του Θεού, και Πατέρα και του Χριστού, στον Οποίο όλοι οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσης είναι απόκρυφοι»* (Κολ.2:2-3).

Ο τρόπος της μετάληψης διαφωνεί με την Αγία Γραφή

Ο τρόπος και ο σκοπός για τον οποίο προσφέρουν οι παπαδικές Εκκλησίες τα "Τίμια Δώρα", βρίσκεται σε τέλεια αντίθεση με τη "Γραφή της Αλήθειας". Όπως σημείωσα προηγουμένως, η Αγία Γραφή ορίζει να λαμβάνονται τα θεία Δώρα από ανθρώπους που ειλικρινά έχουν πιστέψει, μετανοήσει και έχουν βεβαιότητα της σωτηρίας τους μέσω του εξιλαστήριου Αίματος του Θείου Λυτρωτή. Οι παπαδικές όμως Εκκλησίες προσφέρουν τα "Τίμια Δώρα" για να λάβει άφεση αμαρτιών αυτός που θα κοινωνήσει. Γι' αυτό λέει ο ιερέας στον καθέναν τη στιγμή που κοινωνεί: «Εις άφεσιν σού αμαρτιών και εις ζωήν την αιώνιον». Αυτό παρουσιάζει ότι υπάρχει πλήρης διαφωνία με την Αγία Γραφή.

Διαφωνία επίσης υπάρχει μεταξύ της Θείας Ευχαριστίας και του Μυστηρίου της Εξομολόγησης. Με το Μυστήριο της Εξομολόγησης, υποστηρίζεται, ότι λαμβάνει ο αμαρτωλός την άφεση των αμαρτιών του. Πότε όμως λαμβάνει αυτή την περίφημη άφεση ο αμαρτωλός; Όταν εξομολογείται στον ιερέα ή όταν μεταλαμβάνει "Τα Άχραντα Μυστήρια;"

Υπάρχει επίσης πλήρης αντίφαση και σε αυτή την Θεία Λειτουργία. Κατά την τέλεση εκφωνεί ο ιερέας: **«Πρόσχωμεν τα άγια τοις αγίοις».** Δηλαδή, ας προσέξουμε με κάθε τρόπο τα Άγια, γιατί αυτά προορίζονται μόνο για τους αγίους που είναι σε θέση να κοινωνούν.

Με ποια λογική όμως προσφέρονται στη συνέχεια τα δώρα αυτά στους ανθρώπους για την άφεση των αμαρτιών τους; Δηλαδή, προσφέρονται σε αμαρτωλούς. Οι ίδιοι όμως φώναξαν λίγο πριν, ότι είναι άγια που προορίζονται μόνο για τους αγίους. Χαίρε βάθος αμέτρητο.

Οι θεολογικοί αυτοί όροι και θεσμοί είναι απ' άκρου εις άκρον αθεολόγητοι και δεν προσθέτουν καμία συγκεκριμένη έννοια και κατανοητή διδαχή.

Τα θεία αυτά Δώρα προσφέρονται επίσης από το παρείσακτο ιερατείο, για να κατοικήσει μέσω αυτών ο Χριστός, στις καρδιές των ανθρώπων. Ούτε και αυτό είναι σωστό. Ο Χριστός κατοικεί στις καρδιές των ανθρώπων μόνο όταν αναγεννηθούν. Η αναγέννηση είναι εκείνη που κάνει την καρδιά των αμαρτωλών "Ναό του Αγίου Πνεύματος"· *«Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; – Δεν ξέρετε ότι ναός Θεού είστε, και το Πνεύμα του Θεού κατοικεί μέσα σας;»* (Α' Κορ.3:16, 6:19), *«ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς... καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός – Θα κατοικήσω μέσα τους... και θα είμαι Θεός τους και αυτοί θα είναι λαός Μου»* (Β' Κορ.6:16). Αφού λοιπόν ο αναγεννημένος Χριστιανός είναι "Ναός του Θεού", τι λέτε παπάδες, ο Θεός δεν κατοικεί στο Ναό Του;

Όταν ο απ. Παύλος έγραφε προς τους Εφεσίους, αναφερόμενος στην πίστη τους, τους πληροφορεί: *«ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ... κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν... ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ – αφού και πιστέψατε σφραγιστήκατε με το Πνεύμα της υπόσχεσης το Άγιο... να κατοικήσει ο Χριστός μέσω της πίστης στις καρδιές σας... για να γεμίσετε με όλη την πληρότητα του Θεού»* (Εφεσ.1:13, 3:17, 19).

Με τις αντι-Βιβλικές διδασκαλίες τους οι ιερείς παρουσιάζονται ως αρχιτέκτονες, οι οποίοι με ένα κομμάτι ψωμί και με λίγο κρασάκι κατασκευάζουν έναν Χριστό και Τον τοποθετούν μόνο εκείνοι στην καρδιά του ανθρώπου. Ο Θεός όμως θέλει χωρίς τη μεσολάβηση άλλου, ιερέα ή μεσίτη, να κατακτήσει την ανθρώπινη καρδιά, ελκύοντάς την με τους δεσμούς της αγάπης Του. Δεν χρειάζεται λοιπόν ο ιερέας με το ψωμάκι και το κρασάκι, αλλά *«καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην»*. Γι' αυτή την καρδιά υπόσχεται ο Θεός ότι *«οὐκ ἐξουδενώσει – δεν θα την καταφρονήσει»* (Ψαλμ.50:17).

Να αφήσουμε λοιπόν τα σχέδια του Θεού αμετακίνητα και να ικανοποιηθούμε με την "άπαξ – μία φορά" τελεσθείσα θυσία του Λυτρωτή. Ας μην προσπαθούμε να οικοδομήσουμε όσα το χέρι του Θεού κατεδάφισε. Είναι απόλυτη η ανάγκη να επιστρέψουμε στην Ορθοδοξία των Πατέρων μας και να ξαναβρούμε το αρχικό πολίτευμά της.

Λίγο διάλλειμα για σκέψεις

Αγαπητέ αδελφέ. Αρκετές φορές στις δηλώσεις σας προς το λαό λάβατε σωστές θέσεις. Το έτος 1968 δηλώσατε τα εξής ωραία: «Πρέπει να ερευνήσουμε τις πηγές και να βρούμε πώς ακριβώς ήταν (η Λατρεία) στα πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού». «Καμία φωνή να μην σιωπήσει εντός της απέραντης συναυλίας των Εκκλησιών και όλου του κόσμου». Σε μία άλλη δήλωσή σας, τονίσατε τα εξής: «Τα δόγματα ας τα κλείσει κάθε Εκκλησία στο θησαυροφυλάκιό της και με το κάλυμμα αυτό να εκδώσουμε το κοινό νόμισμα της αγάπης».

Οι ωραίες και συγκινητικές αυτές δηλώσεις σας με ενθαρρύνουν ακόμη περισσότερο, να λάβω μέρος στην εξερεύνηση των αρχαίων πηγών και να βοηθήσω τη θεάρεστη αυτή προσπάθεια. Θα προχωρήσω σε όλα τα εκκλησιαστικά θέματα. Θα παραθέσω τις αρχαίες πηγές, τις οποίες καθώς βλέπετε συγκρίνω με τις νεότερες, με την ελπίδα, ότι θα βοηθήσω στην καλλιέργεια της πίστεως, της εγκαρδιότητας και της ανακάλυψης του πολιτεύματος της αρχέγονης Εκκλησίας, για να γίνει όχι μόνο ένωση θεολογική, αλλά προ πάντων ενότητα καρδιών, πρακτική.

Με βάση την ιεροπρέπεια της Θείας Ευχαριστίας, τη λεπτότητα στην έρευνά της και τη σοβαρότητα προς ένα τέτοιο θέμα θεϊκής επινόησης, επιβάλλουν την ενδογενή και εξονυχιστική έρευνα, ανάλυση και διύλιση, για την εύρεση της ανόθευτης αλήθειας με κάθε ακριβολογία, σε μήκος και σε πλάτος. Και τούτο γιατί μας ενδιαφέρει η Ορθοδοξία των πατέρων μας – εκείνων που έθεσαν τα θεμέλιά της και θυσιάστηκαν για την επικράτησή της. Έχω την πεποίθηση ότι αυτό έκανα στο θέμα αυτό σε μήκος και σε πλάτος.

Διάβασα κάποτε μία σκέψη, που σαν παράδειγμα θα μας είναι χρήσιμη να την παραλληλίσω στην ενδοσκοπική εξέταση του θέματος της Θείας Ευχαριστίας.

Κάποτε ένας άνθρωπος φύτεψε σε ένα μικρό δοχείο ένα δεντράκι Δρυός. Το δέντρο αυτό αναπτυσσόμενο, γίνεται πελώριο. Μετά από λίγο χρόνο οι ρίζες του δέντρου άρχισαν να περιπλέκονται και να συσφίγγονται μεταξύ τους στον περιορισμένο εκείνο χώρο. Ο χώρος αυτός, δεν ήταν δυνατόν να δώσει στο δέντρο τη δύναμη να αναπτυχθεί σύμφωνα με το φυσικό του οργανισμό. Το δέντρο ήταν προορισμένο από τη φύση του να γίνει μεγάλο, αλλά το έδαφος στο οποίο ήταν φυτεμένο ήταν ακατάλληλο. Ήταν επομένως ουτοπία η προσπάθεια του ανθρώπου εκείνου να νομίζει ότι ένα δέντρο που έχει μέσα του την ορμή της γιγαντιαίας ανάπτυξης, να μπορεί να μεγαλώνει σε ένα τόσο περιορισμένο χώρο. Πλην όμως ο άνθρωπος εκείνος δεν ήταν ικανός να καταλάβει, ότι ο περιορισμένος χώρος έθετε σε κίνδυνο το δέντρο, αλλά και το μικρό δοχείο που θα συνέτριβαν οι ρίζες του. Αναμένοντας δε να έρθει η στιγμή που το ίδιο το έδαφος θα στρεφόταν εναντίον του και τότε ο "μωρόσοφος" καλλιεργητής του δέντρου θα εννοούσε την πλάνη του. Τότε θα καταλάβαινε ότι το δέντρο αυτό δεν φυτεύεται σε μικρό δοχείο, αλλά και μια φωνή μέσα του θα του έλεγε: Ανέβα στην κορυφή του βουνού και φύτεψε το δέντρο σου εκεί πάνω, για να φαίνεται από όλα τα μέρη και να μάχεται εναντίον όλων των αντίθετων ανέμων.

Νομίζω, αγαπητέ αδελφέ, το παράδειγμα αυτό βοηθά πολύ στην πλήρη κατανόηση του θέματος της Θείας Ευχαριστίας. Παραλληλίζοντάς το με τη γιγαντιαία ανάπτυξη του έργου του θείου Λυτρωτή, βλέπουμε ότι το "Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας" το περιορίζει στο στενό χώρο του Ναού και σε ένα λεγόμενο "ειδικό" πρόσωπο, τον ιερέα. Ο θείος Λυτρωτής είναι η Δρυς των ορέων και δεν είναι δυνατόν να συσφιχτεί στα είδη του Άρτου και του Ποτηρίου του θείου Δείπνου. Η διδασκαλία αυτή δεν προσφέρει τη δύναμη ανάπτυξης του πνευματικό οργανισμού των πιστών, αλλά δεν είναι και ανάλογη με το φυσικό οργανισμό του Χριστού, ως πανταχού παρόντος. Ο Λυτρωτής είναι προορισμένος *«πρὸ καταβολῆς κόσμου»* να γίνει η Μεγάλη *«ρίζα τού Δαυίδ»,* η οποία όπως το δέντρο θα σκεπάσει όλο το πλήθος των λυτρωμένων. Εκεί όμως που καλλιεργείται από τις Εκκλησίες, η Ρίζα αυτή, το έδαφος είναι τελείως ακατάλληλο και ο χώρος περιορισμένος για τη γιγαντιαία ανάπτυξή της.

Ήρθε λοιπόν η στιγμή να σηκωθεί το έδαφος – όσοι δεν υποφέρουν το μικρό δοχείο στο οποίο φύτεψαν και καλλιεργούν το Μεγάλο Δέντρο, τον αχώρητο Θεό, και να φωνάξει: Σηκωθείτε, ξυπνήστε! Φυτέψτε το δέντρο αυτό την κορυφή του βουνού, όχι μόνο εκεί που ιερουργεί ο ιερέας και μυστηριοποιεί τα αμυστηριοποίητα και κάνει ακατανόητα τα τόσο απλά και δύσκολους τους λαξευμένους δρόμους.

Επιστολή 12η

Το Μυστήριο της Εξομολογήσεως

Αγαπητέ αδελφέ,

Σε όλες σχεδόν τις αποκαλύψεις Του, ο Θεός, επιθυμεί να δείξει στον άνθρωπο την κυριότερη ιδιότητά Του, ότι **είναι Ελεήμων.** Πολλά είναι τα σημεία της Αγίας Γραφής στα οποία αναφέρεται η ιδιότητα αυτή του Θεού, ως Ελεήμονος. *«ὅτι ἐλεήμων ἐγώ εἰμι, λέγει Κύριος, καὶ οὐ μηνιῶ ὑμῖν εἰς τὸν αἰῶνα – Γιατί ελεήμων είμαι Εγώ, λέει ο Κύριος, και δεν θα είμαι οργισμένος με εσάς για πάντα»* (Ιερ.3:12). Ο τονισμός αυτός της ιδιότητας του Θεού, ότι είναι Ελεήμων, μας παρουσιάζει την άγια πρόθεσή Του να δώσει αμνηστία και να παραχωρήσει χάρη στους αμαρτωλούς. Η παραβιασθείσα όμως από τον αμαρτωλό θεία Δικαιοσύνη δεν ήταν δυνατόν να έμενε ανικανοποίητη. Ο Θεός, ως δίκαιος, δεν μπορούσε να αρνηθεί το χαρακτήρα της αγιότητας και της Δικαιοσύνης Του. Η αμαρτία έπρεπε να τιμωρηθεί. Άξιζε τον θάνατο. Δεν έπρεπε να αγνοηθεί. Εάν ο Θεός δεν τιμωρούσε την αμαρτία, δεν θα ήταν Δίκαιος. Για το λόγο αυτό, *«ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου»*, ο Χριστός με το σταυρικό Του θάνατο, ικανοποίησε τη θεία Δικαιοσύνη και αποκατάστησε την επικοινωνία μεταξύ Θεού και ανθρώπων, την οποία είχε διακόψει η αμαρτία.

Πριν από την αποκατάσταση αυτή ο προφήτης του Θεού, είπε: *«τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν διϊστῶσιν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ – τα αμαρτήματά σας έβαλαν χωρίσματα ανάμεσα σε εσάς και ανάμεσα στον Θεό»* (Ησ.59:2). Μετά τον εξιλαστήριο θάνατο όμως του θείου Λυτρωτή, το Πνεύμα του Θεού διακηρύττει: *«Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ – Δικαιωμένοι, λοιπόν, από την πίστη, έχουμε ειρήνη με τον Θεό μέσω του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, μέσω του Οποίου έχουμε και την είσοδο με την πίστη στη χάρη αυτή στην οποία έχουμε σταθεί· και καυχιόμαστε για την ελπίδα της δόξας του Θεού»* (Ρωμ.5:1-2).

Ο δρόμος λοιπόν για τη σωτηρία είναι ελεύθερος. Δεν υπάρχει πια κανένα εμπόδιο, για να βαδίσει ο αμαρτωλός προς την παρουσία του Ελεήμονος Θεού. Εκεί είναι τα πραγματικά "Άγια των Αγίων", και εκεί προσκαλείται, να λάβει δια της πίστεως στον Θείο Λυτρωτή την άφεση των αμαρτιών του από την καταδίκη του θανάτου. *«τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν· τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθείς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; – Ποιος θα κατηγορήσει τους εκλεκτούς του Θεού; Ο Θεός είναι που δικαιώνει. Ποιος είναι αυτός που θα τους κατακρίνει; Ο Χριστός είναι Αυτός που πέθανε, αλλά περισσότερο και εγέρθηκε, ο Οποίος και είναι στα δεξιά του Θεού, ο Οποίος και μεσιτεύει για μας. Ποιος θα μας χωρίσει από την αγάπη του Χριστού;»* (Ρωμ.8:33-35).

«Ελεήμων Εγώ είμαι, λέει ο Κύριος». Η ιδιότητά του αυτή Τον ώθησε να αναζητήσει τρόπους με τους οποίους θα ικανοποιούσε τις απαιτήσεις της Θείας Του Δικαιοσύνης και συγχρόνως θα χορηγούσε στον αμαρτωλό την άφεση των αμαρτιών του. *«Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν οἱ οἰκτιρμοὶ καὶ οἱ ἱλασμοί – Στον Κύριο τον Θεό μας είναι οι οικτιρμοί και οι ιλασμοί»* (Δαν.9:9).

Πώς μπορεί λοιπόν ο αμαρτωλός να αποκτήσει τη σωτηρία του και τη χάρη

του Θεού; Με τη μετάνοια και την πίστη στο λυτρωτικό έργο του Ιησού Χριστού. Όταν δηλαδή, μετανοώντας εξομολογηθεί την αμαρτωλότητά του στον πανταχού παρόντα Θεό. Έτσι ο αμαρτωλός γίνεται κάτοχος της Χάριτος και της σωτηρίας, η οποία είναι *«Θεοῦ δῶρον»* (Εφεσ.2:8).

Η Χάρη, είναι θεία δωρεά, από καμία προσδιορισμένη ανθρώπινη συνθήκη. Η σωτηρία δηλαδή είναι δώρο της θείας αγάπης, ο δε φυσικός άνθρωπος δεν μπορεί να καταστήσει τον εαυτό του αξιόμισθο και δικαιούχο αναμένοντας τη Χάρη ως κάποια αμοιβή, την οποία οφείλει να απονείμει σε αυτόν ο Θεός. Αξιωνόμαστε τη θεία Χάρη όχι για τα δικά μας έργα, αλλά για την ευσπλαχνία του Θεού.

Με το πνεύμα αυτό έγραψαν και με θεία έμπνευση διακήρυξαν το χαρμόσυνο άγγελμα της σωτηρίας και της εν Χριστώ Χάριτος αυτοί που έγιναν *«ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος – αυτόπτες μάρτυρες της μεγαλειότητας Εκείνου»* (Β' Πετρ.1:16), λέγοντες: *«Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ – Πίστεψε στον Κύριο Ιησού Χριστό, και θα σωθείς»* (Πραξ.16:31), καθώς επίσης *«ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν* (στον Θεό), *πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας – Αν ομολογούμε τις αμαρτίες μας* (στον Θεό), *είναι πιστός και δίκαιος, για να αφήσει σ' εμάς τις αμαρτίες και να καθαρίσει εμάς από κάθε αδικία»* (Α' Ιν.1:9).

Ακολουθώντας την ίδια γραμμή *«ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων – πάνω στο θεμέλιο των αποστόλων»* (Εφεσ.2:20), αυτοί που τους διαδέχτηκαν, Αποστολικοί συγγραφείς, είπαν: «Ούτε από τον εαυτό μας δικαιούμαστε ούτε με τη δική μας σοφία ή σύνεση ή έργα, αλλά δια της πίστεως» (Κλήμης Ρώμης Α'Κορ.).

Ο Θεοκίνητος αυτός τρόπος άλλαξε όταν παρά τη βούληση του Θεού συστήθηκε το "ειδικό ιερατείο". Σκοπός του ήταν να κυριαρχήσει στις συνειδήσεις των ανθρώπων. Γι' αυτό θέσπισε το "Μυστήριο της Εξομολογήσεως" στον ιερέα και με τα καμώματά τους αυτά θόλωσαν το σχέδιο της Πατρικής αγάπης του Θεού προς τον άνθρωπο. Το Μυστήριο αυτό έθεσαν ως βάση και προϋπόθεση της σωτηρίας και της Χάριτος. Σύμφωνα με τη διδασκαλία αυτή του ιερατείου, όχι του Θεού, ο αμαρτωλός δεν συγχωρείται πια από τον Θεό μέσω του Λυτρωτή Χριστού, αλλά "μέσω του ιερέα". Έτσι παραμερίστηκε ο Χριστός, ο Οποίος θυσιάστηκε για να αποκτήσει ως αντιπρόσωπος του ανθρώπου το χάρισμα της απονομής της Χάριτος, και τη θέση την πήρε ο ιερέας, σφετεριζόμενος το απαράβατο αυτό Υπούργημα του Υιού του Θεού. Πόσο τούτο έχει ή όχι Βιβλική, ιστορική και της Ιεράς Παράδοσης, βάση, θα δούμε στη συνέχεια.

Η εξομολόγηση και η άφεση στην Παλαιά Διαθήκη

Από την εποχή που ο άνθρωπος έδωσε το δείγμα της παρακοής του στην εντολή του Θεού, έγινε ένα αμαρτωλό πλάσμα. Από τότε έχει την ροπή προς την αμαρτία. Ο Θεός, με την άπειρη αγάπη Του ως σύμμαχο, αναζήτησε τρόπους παροχής του θείου Ελέους Του προς το πλάσμα Του. Χρησιμοποίησε αρκετούς. Εφόσον όμως η θεία Δικαιοσύνη παρέμενε ανικανοποίητη, οι τρόποι αυτοί δεν ήταν δυνατόν να αποδώσουν τους καρπούς της αναγέννησης και υιοθεσίας. Εξασφάλιζαν μόνο την ευμένεια του Θεού, ώστε να μπορεί ο Δημιουργός να επιβλέπει προς τον άνθρωπο με ευσπλαχνία για την προστασία του, με την προοπτική της ελπίδας στο εξιλαστήριο έργο του Ιησού Χριστού. Οι τρόποι αυτοί ήταν οι θυσίες των ζώων, τις οποίες συνέστησε να γίνονται από τους ιερείς. Οι αμαρτάνοντες δηλαδή, έθεταν τα χέρια τους ή ο αρχιερέας τα δικά του στην κεφαλή των ζώων και εξομολογούμενοι τις α-

μαρτίες τους, τις μεταβίβαζαν με κάποιο τρόπο προς τα ζώα, τα οποία προορίζονταν για θυσία ή για αποπομπή. Η εντολή του Θεού για την προκείμενη περίπτωση ήταν η εξής:

«Εάν δὲ ψυχὴ ἁμάρτῃ... καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν, περὶ ὧν ἡμάρτηκε κατ᾽ αὐτῆς, καὶ οἴσει περὶ ὧν ἐπλημμέλησε Κυρίῳ, περὶ τῆς ἁμαρτίας ἧς ἥμαρτε, θῆλυ ἀπὸ τῶν προβάτων, ἀμνάδα ἢ χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, περὶ ἁμαρτίας· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία... καὶ συντελέσει ἐξιλασκόμενος τὸ ἅγιον καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ περὶ τῶν ἱερέων καθαριεῖ· καὶ προσάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα. καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ᾽ αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἑτοίμου εἰς τὴν ἔρημον, καὶ λήψεται ὁ χίμαρος ἐφ᾽ ἑαυτῷ τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς γῆν ἄβατον, καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χίμαρον εἰς τὴν ἔρημον – Και εάν μία ψυχή αμαρτήσει... και αναγγείλει την αμαρτία, για αυτά που αμάρτησε με αυτήν. Και θα φέρει γι' αυτά που αμάρτησε στον Κύριο, για την αμαρτία που αμάρτησε, ένα θηλυκό αρνί από πρόβατα ή έναν τράγο από κατσίκια για προσφορά περί αμαρτίας· και ο ιερέας θα κάνει εξιλέωση γι' αυτόν για την αμαρτία του, την οποία αμάρτησε... Και αφού τελειώσει να κάνει εξιλέωση για το αγιαστήριο, και τη σκηνή του μαρτυρίου, και το θυσιαστήριο... θα φέρει τον ζωντανό τράγο. Και θα επιθέσει ο Ααρών τα δύο χέρια του πάνω στην κεφαλή του ζωντανού τράγου, και θα αναγγείλει πάνω σε αυτόν όλες τις αμαρτίες των γιων Ισραήλ, και όλες τις αδικίες αυτών και όλες τις αμαρτίες αυτών και θα επιθέσει αυτές πάνω στην κεφαλή του ζωντανού τράγου και θα εξαποστείλει αυτόν, με χέρι διορισμένου ανθρώπου στην έρημο. Και θα λάβει ο τράγος πάνω του όλες τις αδικίες αυτών σε γη άβατη, και θα εξαποστείλει τον τράγο στην έρημο» (Λευιτ. 5:1, 5-6, 16:20-22).

Οι θυσίες ήταν διαφόρων ειδών, ανάλογα πάντοτε με τη μορφή της αμαρτίας. Όλες έδειχναν τη συναίσθηση της ενοχής και την απόλυτη ανάγκη της εξιλέωσης. Με την επίθεση των χεριών στην κεφαλή του ζώου, μεταβιβάζονταν οι αμαρτίες εκείνου που το προσέφερε για μία τέτοια θυσία. Η πράξη δε αυτή συμβόλιζε τη θυσία του Χριστού, ο Οποίος πήρε τη θέση μας με όλες τις συνέπειές της, γιατί δέχτηκε να μεταβιβαστούν πάνω Του όλες οι αμαρτίες μας: *«ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε» – Αυτός τις αμαρτίες μας τις βάσταξε ο Ίδιος στο σώμα Του πάνω στο ξύλο, για να ζήσουμε για τη δικαιοσύνη, αφού πεθάνουμε ως προς τις αμαρτίες· με του Οποίου τους μώλωπες γιατρευτήκατε»* (Α' Πετρ.2:24).

Με τις θυσίες όμως αυτές της Παλαιάς Διαθήκης γινόταν μόνο *«ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας – ανάμνηση αμαρτιών κάθε έτος. Γιατί είναι αδύνατον αίμα ταύρων και τράγων να αφαιρεί αμαρτίες»* (Εβρ. 10:3-4).

Με τον τρόπο αυτό ο Θεός, "κατ' οικονομία" αντιπαρέρχονταν τις αμαρτίες των ανθρώπων – πριν από τον Χριστό. Έτσι οι αμαρτάνοντες είχαν την ευμένεια και την καλοκαγαθία του Ελεήμονος Θεού, εξομολογούμενοι αυτοί ή οι ιερείς αντί αυτών, ανάλογα πάντα με τη μορφή της αμαρτίας. Σχετικά σημεία της Αγίας Γραφής είναι μεταξύ άλλων τα εξής: *«καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ Ἄχαρ· δὸς δόξαν σήμερον τῷ Κυρίῳ*

Θεῷ Ἰσραὴλ καὶ δὸς τὴν ἐξομολόγησιν καὶ ἀνάγγειλόν μοι τί ἐποίησας καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ – Και είπε ο Ιησούς στον Άχαρ: Δώσε δόξα σήμερα στον Κύριο τον Θεό του Ισραήλ, και δώσε την εξομολόγηση και ανάγγειλέ μου τι έκανες και μην το κρύψεις από εμένα» (Ιησ. Ναυή 7:19), *«καὶ ἐβόησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον λέγοντες· ἡμάρτομέν σοι, ὅτι ἐγκατελίπομεν τὸν Θεὸν καὶ ἐδουλεύσαμεν τῷ Βααλίμ – Και βόησαν οι γιοι Ισραήλ στον Κύριο, λέγοντας: Αμαρτήσαμε σε Σένα, γιατί εγκαταλείψαμε τον Θεό και υπηρετήσαμε τους Βααλίμ»* (Κριτές 10:10), *«Καί ὡς προσηύξατο Ἔσδρας καὶ ὡς ἐξηγόρευσε κλαίων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον οἴκου τοῦ Θεοῦ, συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι, ὅτι ἔκλαυσαν ὁ λαὸς καὶ ὕψωσε κλαίων. καὶ ἀπεκρίθη Σεχενίας υἱὸς Ἰεὴλ ἀπὸ υἱῶν Ἠλάμ, καὶ εἶπε τῷ Ἔσδρᾳ· ἡμεῖς ἠσυνθετήσαμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλλοτρίας ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς· καὶ νῦν ἐστιν ὑπομονὴ τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ... καὶ ἀνέστη Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἠσυνθετήκατε καὶ ἐκαθίσατε γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμέλειαν Ἰσραήλ· καὶ νῦν δότε αἴνεσιν Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ διαστάλητε ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλοτρίων – Και όταν προσευχήθηκε ο Έσδρας και όταν εξομολογήθηκε κλαίγοντας και προσευχόταν ενώπιον του οίκου του Θεού, μία εκκλησία υπερβολικά μεγάλη από τον Ισραήλ συγκεντρώθηκαν κοντά του, άνδρες και γυναίκες και νεαροί, γιατί έκλαψαν ο λαός και έκλαψαν δυνατά. Και αποκρίθηκε ο Σεχενίας, ο γιος του Ιεήλ, από τους γιους του Ηλάμ, και είπε στον Έσδρα: Εμείς απιστήσαμε στον Θεό μας και πήραμε γυναίκες ξένες από τους λαούς της γης· τώρα όμως υπάρχει ελπίδα στον Ισραήλ για το πράγμα τούτο... Και σηκώθηκε ο Έσδρας, ο ιερέας, και είπε σε αυτούς: Εσείς απιστήσατε και πήρατε γυναίκες ξένες για να προσθέσετε στην παράβαση του Ισραήλ. Και τώρα, δώστε δόξα στον Κύριο, τον Θεό των πατέρων σας, και κάνετε το αρεστό ενώπιον Αυτού, και χωριστείτε από τους λαούς της γης και από τις γυναίκες τις ξένες»* (Έσδρας 10:1-2, 10-11), *«ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι τοῦ ἀκοῦσαι προσευχὴν τοῦ δούλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ νύκτα περὶ υἱῶν Ἰσραὴλ δούλων σου. καὶ ἐξαγορεύσω ἐπὶ ἁμαρτίαις υἱῶν Ἰσραήλ, ἃς ἡμάρτομέν σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ οἶκος πατρός μου ἡμάρτομεν – ας είναι τώρα το αυτί Σου προσεκτικό και οι οφθαλμοί Σου ανοιχτοί, για να ακούσεις την προσευχή του δούλου Σου, την οποία εγώ προσεύχομαι ενώπιόν Σου σήμερα ημέρα και νύχτα για τους γιους Ισραήλ, τους δούλους Σου, και εξομολογούμαι για τις αμαρτίες των γιων Ισραήλ, τις οποίες αμαρτήσαμε σε Σένα. Και εγώ και ο οίκος του πατέρα μου αμαρτήσαμε»* (Νεεμ.1:6).

Όλες αυτές τις θυσίες και εικονικές παραστάσεις και εξομολογήσεις δια των ιερέων, τις κατάργησε η θυσία του Σωτήρα Χριστού. Ο αμαρτωλός πλέον σώζεται μόνο με την πίστη στον σταυρωθέντα Χριστό, εξομολογούμενος απευθείας προς τον Θεό τις αμαρτίες του· *«ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου – αυτά γράφω σ' εσάς για να μην αμαρτήσετε. Και αν κάποιος αμαρτήσει, έχουμε Παράκλητο κοντά προς τον Πατέρα, τον Ιησού Χριστό τον δίκαιο. Και Αυτός είναι ιλασμός για τις αμαρτίες μας· και όχι μόνο για τις δικές μας, αλλά και για όλου του κόσμου»* (Α' Ιν.2:1-2). Έτσι ο Θεός *«ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ – αναι-*

ρεί το πρώτο, για να στήσει το δεύτερο» (Εβρ.10:9). Αυτά ως προς την Παλαιά Διαθήκη.

Η εξομολόγηση και η άφεση κατά την Καινή Διαθήκη

Το κήρυγμα και η διδασκαλία στην οποία ο Χριστός κάλεσε τους Μαθητές και Αποστόλους Του να απευθύνουν προς τα έθνη, ήταν, ότι ο Θεός συγχωρεί τέλεια και αποτελεσματικά κάθε είδους αμαρτία. Αυτό ακριβώς διακήρυξε και ο απ. Παύλος όταν βρέθηκε στην Αθήνα: *«Ἄνδρες Ἀθηναῖοι... τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν – Άνδρες Αθηναίοι... τους χρόνους λοιπόν της άγνοιας παραβλέποντας πράγματι ο Θεός, τώρα παραγγέλλει στους ανθρώπους όλους παντού να μετανοούν»* (Πραξ.17:22, 30). Στο κήρυγμα αυτό της μετανοίας ήταν συνυφασμένη φυσικά και η εξομολόγηση προς τον Θεό. Σκοπός δε της εξομολόγησης είναι η ταπείνωση του ανθρώπου. Ο Θεός βέβαια γνωρίζει τις αμαρτίες μας, αλλά όταν εξομολογούμαστε, ταπεινωνόμαστε, αναγνωρίζοντας τις πτώσεις μας και τα σφάλματά μας, τα γλιστρήματα της ζωής, συγχρόνως δε καταδικάζουμε τους εαυτούς μας ως άξιους τιμωρίας και ζητούμε τη Χάρη και την άφεση των αμαρτιών μας, στηριζόμενοι στην αξιομισθία της θυσίας του θείου Λυτρωτή.

Χαρακτηριστικά λέει ο Χρυσόστομος τα εξής: «Όχι επειδή αγνοεί την από εμάς ομολογία, επιζητεί Αυτός που γνωρίζει τα πάντα πριν γίνουν αυτά, αλλά θέλοντας εμείς να λάβουμε μαζί την αίσθηση των ομολογουμένων δια της ομολογίας και την ευγνωμοσύνη να επιδείξει σε αυτούς». Για να γίνει όμως δεκτή από τον Θεό η εξομολόγηση, απαιτείται η συντριβή της καρδιάς από την ειλικρινή και με επίγνωση μετάνοια. Η συντριβή αυτή δεν είναι μόνο απαραίτητος όρος για την εξομολόγηση, αλλά αποτελεί και το πρώτο βήμα και θεμέλιο της μετάνοιας. Η συντριβή φανερώνει ευκρινέστατα, ότι ο μετανοήσας και εξομολογούμενος, έχει πλήρη επίγνωση των αμαρτιών του και της θέσεώς του έναντι του Αγίου και δικαίου Θεού. Και εφόσον γνωρίζει ότι η αμαρτία είναι βδέλυγμα ενώπιον του Θεού, η συντριβή είναι φυσική συνέπεια της επιγνώσεως των αμαρτιών. Αυτό είχε υπόψη του και ο απ. Παύλος, όταν έγραφε: *«ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται – Γιατί η κατά Θεό λύπη κατεργάζεται μετάνοια για σωτηρία αμεταμέλητη»* (Β' Κορ.7:10).

Παρακολουθώντας την πράξη της αρχέγονης Εκκλησίας, βλέπουμε τους μετανοούντες να μη ντρέπονται δημόσια να εξομολογούνται. *«πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν – Και πολλοί από αυτούς που είχαν πιστέψει έρχονταν και εξομολογούνταν και ανάγγελλαν τις πράξεις τους»* (Πραξ.19:18). Πρέπει να σημειώσω μία λεπτομέρεια που αφορά αυτό το εδάφιο, ότι η δημόσια αυτή εξομολόγηση ήταν προαιρετική. «Καθώς από το χωρίου τούτο φαίνεται, οι εξομολογήσεις αυτές δεν ήταν υποχρεωτικές, αλλά προαιρετικές. Γιατί λέει: "*πολλοί τῶν πεπιστευκότων – πολλοί από αυτούς που είχαν πιστέψει*", δεν λέει "πάντες που είχαν πιστέψει" και επομένως δεν είχαν σκοπό να πάρουν συγχώρεση από τον Θεό –γιατί τότε θα συμμορφώνονταν άπαντες– αλλά οι εξομολογήσεις εκείνες ήταν μία αυθόρμητη ψυχολογική εξωτερίκευση της αποδοκιμασίας των πρότερων αμαρτιών τους» ("Έρευνα περί Εξομολογήσεως", Κ. Μεταλληνού, σελ.14).

Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις μετανοούντων στην Αποστολική εποχή στις οποίες δεν βλέπουμε ούτε την εκδήλωση της εξομολόγησης, αλλά ούτε και τη σύστασή της από μέρους των Αποστόλων. Εύλογη όμως γεννιέται η απορία:

Γιατί να συμβεί αυτό, εφόσον η εξομολόγηση είναι απαραίτητος όρος και αποτελεί το πρώτο βήμα και το θεμέλιο της μετάνοιας; Η απάντηση βρίσκεται στον τρόπο με τον οποίο εκτίθεται η διδασκαλία από αυτόν που τη σημειώνει και την ψυχική εκδήλωση του μετανοούντος για τα πεπραγμένα αμαρτήματα. Έτσι βλέπουμε την ημέρα της Πεντηκοστής τον απ. Πέτρο να προτρέπει τα πλήθη να μετανοήσουν, χωρίς να κάνει λόγο περί εξομολογήσεως· *«Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Ο Πέτρος τότε είπε σ' αυτούς: Μετανοήστε και ας βαφτιστεί καθένας από εσάς στο όνομα του Ιησού Χριστού σε άφεση αμαρτιών, και θα λάβετε τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος»* (Πραξ.2:38). Ούτε και εκείνοι που πίστεψαν στο κήρυγμά του δεν έδειξαν σημεία εξομολόγησης. Πολλές παρόμοιες περιπτώσεις έχει να μας παρουσιάσει η Καινή Διαθήκη, αλλά χάρη συντομίας αρκούμαστε σε αυτά.

Όλα αυτά μας δίνουν την αφορμή να προσέξουμε τη θεόσδοτη θέση που είχε η εξομολόγηση στα Αποστολικά και Μεταποστολικά χρόνια. Γιατί, αν και δεν φαίνεται σε ορισμένες περιπτώσεις, στα χρόνια εκείνα, εντούτοις υπήρχε στη διδασκαλία και στην πράξη της μετάνοιας. Για να μη νομισθεί ότι δεν είναι αναγκαία η εξομολόγηση, θα αναφέρω μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις, που φανερώνουν την αναγκαιότητά της, αλλά και τη χρήση της στα χρόνια της αρχέγονης Εκκλησίας.

Ρητά και κατηγορηματικά ο Ευαγγελιστής Ιωάννης τονίζει τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ αμαρτωλού και Άγιου Θεού, λέγοντας: *«ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας… ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου – Αν ομολογούμε τις αμαρτίες μας, είναι πιστός και δίκαιος, για να αφήσει σ' εμάς τις αμαρτίες και να καθαρίσει εμάς από κάθε αδικία… αυτά γράφω σ' εσάς για να μην αμαρτήσετε. Και αν κάποιος αμαρτήσει, έχουμε Παράκλητο κοντά προς τον Πατέρα, τον Ιησού Χριστό τον δίκαιο. Και Αυτός είναι ιλασμός για τις αμαρτίες μας· και όχι μόνο για τις δικές μας, αλλά και για όλου του κόσμου»* (Α' Ιν.1:9, 2:1-2). Η πληροφορία αυτή μας παρουσιάζει την απόλυτη ανάγκη της εξομολόγησης για να τύχουμε από τον Θεό συγχώρεση. Την εκδήλωση αυτή της εξομολόγησης εκτιμά ο Θεός, γιατί η πράξη αυτή φανερώνει την πίστη, την ταπείνωση, την αναγνώριση της ενοχής και την αυτοκατάκριση του αμαρτωλού. Και αυτά είναι που ζητά ο Θεός. Κατόπιν αυτών έρχεται ο Θεός να εκδηλώσει το χαρακτήρα Του και πιστός στην υπόσχεσή Του, ότι παύει να ενθυμείται ανομίες, αδικίες και αμαρτίες· *«καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι – και τις αμαρτίες αυτών δεν θα τις θυμηθώ πια»* (Εβρ.8:12). Δίνει τη Χάρη και παρέχει την άφεση δια της αξιομισθίας του Αίματος του Ιησού Χριστού.

Την εκδήλωση όμως αυτή της εξομολόγησης, δεν τη δέχεται ο Θεός, εάν δεν προηγηθεί και προς εκείνους τους οποίους ο μετανοών έχει αδικήσει. Για το λόγο αυτό, η θεοκίνητη πέννα του απ. Ιακώβου μάς έγραψε τη σχετική εντολή: *«ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε – Εξομολογείστε ο ένας στον άλλο τα παραπτώματά σας και προσεύχεστε ο ένας για τον άλλο, για να γιατρευτείτε»* (Ιακ.5:16).

Στη θεϊκή αυτή εντολή βλέπουμε, ότι πρέπει να αποκατασταθεί η ηθική τάξη των παραστρατημάτων μας. Αυτό γίνε-

ται με την ομολογία μας προς εκείνους που αδικήσαμε, από τους οποίους ζητούμε συγνώμη, και οι οποίοι σύμφωνα με τη θεϊκή απαίτηση υποχρεούνται να την παραχωρήσουν. Η αλληλοεξομολόγηση αυτή πρέπει να γίνεται και για ψυχολογικούς λόγους προς τους πνευματικούς αδελφούς, οι οποίοι οφείλουν να εύχονται και να προσεύχονται για τη θεραπεία των τραυμάτων που δημιουργεί η αμαρτία. Αυτό άλλωστε τονίζει και ο Κύριος, όταν λέει: *«Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος – Γιατί εάν αφήσετε στους ανθρώπους τα παραπτώματά τους, θα τα αφήσει και σ' εσάς ο Πατέρας σας ο ουράνιος»* (Μτ.6:14).

Η εξομολόγηση προς τους πνευματικούς αδελφούς, συμβάλλει αρκετά στην πνευματική σταδιοδρομία του Χριστιανού, όταν βέβαια οι αδελφοί αυτοί είναι σε θέση να δώσουν σωστή συμβουλή και παρηγοριά, προκειμένου να στηρίξουν στην πίστη αυτόν που παραστράτησε, ή να δώσουν σωστή κατεύθυνση σε κάποιο πρόβλημα που απασχολεί τον εξομολογούμενο.

Αυτό ακριβώς εννοούσε και ο Μέγας Βασίλειος, όταν έγραφε: «Η εξομολόγηση των αμαρτημάτων, τούτον έχει το λόγο τον οποίο έχει και η επίδειξη των σωματικών παθημάτων. Όπως λοιπόν τα παθήματα του σώματος δεν τα φανερώνουν σε όλους οι άνθρωποι, αλλά στους έμπειρους για τη θεραπεία τους, έτσι και η εξομολόγηση των αμαρτημάτων πρέπει να γίνεται σε εκείνους που μπορούν να θεραπεύσουν, κατά το γεγραμμένο, "εσείς οι δυνατοί, τα ασθενήματα των αδυνάτων βαστάζετε", δηλαδή, με τη φροντίδα σας θεραπεύετε» (Μέγας Βασίλειος, "Όροι κατ' επιτομή").

Τα λόγια αυτά του Βασιλείου παρουσιάζουν την εξομολόγηση "ως επίσκεψη ενός αρρώστου στο γιατρό της εμπιστοσύνης του".

Μόνο λοιπόν με τον τρόπο αυτό πραγματοποιείται η αποκατάσταση μεταξύ Θεού και ανθρώπων και την οποία δέχεται και ευλογεί ο Θεός. Αυτός είναι ο Βιβλικός μηχανισμός της εξομολόγησης, ο Οποίος μας την παρουσιάζει σε δύο διαφορετικές όψεις:

1) Εξομολόγηση του μετανοούντος προς τον Θεό (*«ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας – Αν ομολογούμε τις αμαρτίες μας, είναι πιστός και δίκαιος, για να αφήσει σ' εμάς τις αμαρτίες και να καθαρίσει εμάς από κάθε αδικία»* Α' Ιν.1:9), και

2) Εξομολόγηση του παραστρατημένου Χριστιανού σε αυτόν που αδίκησε και για ψυχολογικούς όρους (*«ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε – Εξομολογείστε ο ένας στον άλλο τα παραπτώματά σας και προσεύχεστε ο ένας για τον άλλο, για να γιατρευτείτε»* Ιακ.5:16). Με τον τρόπο αυτό η αποκατάσταση είναι πραγματική, με την έγκριση και ευλογία του Θεού.

Με το πνεύμα αυτό και με τη θεόσδοτη Βιβλική γραμμή πολιτεύονταν η Αποστολική και Μεταποστολική Εκκλησία, όπως θα δούμε περισσότερα στη συνέχεια.

Πόσο όμως άλλαξαν τα πράγματα, όταν το πολίτευμα τούτο έπεσε στα χέρια του παρείσακτου ιερατείου – των "ειδικών ιερέων". Από απλό έγινε πολύπλοκο, και από τη φυσική του μορφή παρουσιάστηκε μεταμφιεσμένο.

Η αρχέγονη Εκκλησία με το Βιβλικό πολίτευμά της, όταν δεν είχε τους "ειδικούς ιερείς" να την ενοχλούν (η ιστορία δείχνει ότι αυτοί, μόνο ενοχλούν), και χωρίς τα πολυδάπανα εξοργιστικά άμφια, μεγαλουργούσε, προκαλούσε το θαυμασμό και οι θαυμαστές δεν δίσταζαν μπροστά σε όλη την ομήγυρη των πιστών αυθόρμητα να εξομολογούνται και δημόσια να αποκαλύπτονται, γιατί υπήρχε η δύναμη του Πνεύματος του Θεού στη δράση της Εκκλησίας. Ύστερα όμως από αρκετά χρόνια, που δεν

έλαβαν υπόψη το Βιβλικό πολίτευμα “οι ειδικοί ιερείς”, θόλωσαν τον τρόπο της παροχής της Χάριτος και της άφεσης των αμαρτιών. Προοδευτική βέβαια υπήρξε η εξέλιξη των πραγμάτων και η θαλασσοποίηση των θείων δωρεών.

Η επίσημη θεολογική διδασκαλία της Ανατολικής και Ρωμαϊκής Εκκλησίας είναι, ότι ο ιερέας με το “Μυστήριο της Εξομολογήσεως” έχει την εξουσία του “δεσμείν και λύειν” επί των αμαρτιών. Με βάση αυτή την εξουσία, λένε οι παπάδες, όχι ο Θεός, κανείς δεν μπορεί να λάβει τη Χάρη του Θεού και την άφεση των αμαρτιών του, έστω και αν ειλικρινά μετανόησε, έστω και αν είναι ενάρετος, παρά μόνο δια του ιερέα, εξομολογούμενος σε αυτόν τις αμαρτίες του. Από την εξω-Βιβλική αυτή διδασκαλία, δόθηκε και ο αχαρακτήριστος χαρακτηρισμός στην ιερατική εξομολόγηση, ότι “είναι θεοσύστατη πράξη, κατά την οποία ο Θεός δια του ιερέα αφήνει τις μετά το βάπτισμα αμαρτίες”. Σε αυτά δυστυχώς τα παράξενα θεμέλια οικοδόμησαν “Το Μυστήριο της Εξομολογήσεως”. Με αυτό το παπαδικό κατασκεύασμα έδωσαν θεϊκή Εξουσία στους εαυτούς τους, υποδούλωσαν τη συνείδηση και απομάκρυναν τον άνθρωπο από τον Θεό. Έτσι, αντί να οδηγούν τον άνθρωπο στον Λυτρωτή, τον κατευθύνουν στον άνθρωπο, και μάλιστα σε αμαρτωλό άνθρωπο, ιερέα, που καταστρατηγεί τα Υπουργήματα του Σωτήρα Χριστού, που για να τα αποκτήσει Εκείνος ως αντιπρόσωπος του ανθρώπου, θυσιάστηκε στο Σταυρό.

Επίσημα και θεολογικά υποστηρίζεται ότι, διάδοχοι των Αποστόλων είναι οι ιερείς. Και εφόσον ο Κύριος έδωσε την Εξουσία του “δεσμείν και λύειν” στους Αποστόλους, την διαδέχτηκαν οι διάδοχοί τους ιερείς. Αυτό δεν έχει ούτε την ελάχιστη Βιβλική αλήθεια, και θα το αποδείξω.

Κατ’ αρχήν πρέπει να έχουμε υπόψη μας:

1) Οι Απόστολοι δεν ήταν “ειδικοί ιερείς”, αλλά διαγγελείς του κηρύγματος της σωτηρίας προς τα έθνη, και,

2) Το σώμα των Αποστόλων έμεινε αναντικατάστατο. Τούτο πολύ ορθά υποστηρίζει και ο Π. Τρεμπέλας στο βιβλίο του “Οι Λαϊκοί στην Εκκλησία”, σελ.42, ως εξής: «Ο χορός των καθ’ αυτό Αποστόλων, δηλαδή, όποιος απαρτίζονταν αποκλειστικά και μόνο από Δώδεκα πρόσωπα στα οποία προστέθηκε μετά ο Παύλος καλεσμένος στο αποστολικό αξίωμα *“οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ – όχι από ανθρώπους ούτε μέσω ανθρώπου, αλλά μέσω του Ιησού Χριστού”* (Γαλ.1:1), αποτέλεσε ιδιαίτερο τάγμα στη Εκκλησία, από τον Ίδιο τον Κύριο συγκροτημένο και με εξαιρετικά χαρίσματα και ιδιαίτερης αποστολής και προικισμένο με έκτακτη εξουσία και παρέμεινε αναντικατάστατο, από τους “ποιμένες και διδασκάλους” της Εκκλησίας που αποδέχθηκαν τους Αποστόλους».

Συνεπώς, τα δώδεκα άτομα τα οποία σχημάτισαν τον Αποστολικό κύκλο είχαν αφενός μεν προσωπική πρόσκληση, αφετέρου δε, ήταν προικισμένα με μία μοναδική Αποστολική ιδιότητα ή οποία έμεινε αναντικατάστατη. Γι’ αυτό και ο Κύριος τούς είπε: *«Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; – Εγώ δεν εξέλεξα εσάς τους δώδεκα;»* (Ιν.-6:70). Ο δε Παύλος πρόσθεσε: *«μὴ πάντες ἀπόστολοι; – Μήπως όλοι είναι απόστολοι;»* (Α’ Κορ.12:29). Συνεπώς, η θέση των Αποστόλων ήταν αναντικατάστατη, γιατί μόνο σε αυτούς ανέθεσε τη διατύπωση της νέας διδασκαλίας να εξαγγείλουν *«πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ»* και τους οποίους χρησιμοποίησε ως ειδικά όργανα, σχηματίζοντας έτσι τον Αποστολικό κύκλο.

Από όλα αυτά οδηγούμαστε σε ένα άλλο πολύ ικανοποιητικό συμπέρασμα. Εφόσον οι Απόστολοι αποτελούσαν **“ιδιαίτερο τάγμα στη Εκκλησία”,** αναντικατάστατο στα χαρίσματα και

στις Εξουσίες, σε καμιά περίπτωση δεν έχουν δικαίωμα οι κληρικοί της Ρωμαϊκής και Ορθόδοξης Εκκλησίας να παρουσιάζονται ως ιερείς και να υποστηρίζουν, ότι από τους Αποστόλους έλαβαν την Εξουσία του "δεσμείν και λύειν", και ότι είναι διάδοχοί τους. Σε καμιά περίπτωση δεν έθεσε ο Κύριος θέμα διαδοχής, αλλά αναγεννήσεως. Αυτό αποδεικνύεται σαφώς, χωρίς περιστροφές και κλωθογυρίσματα.

Όσον αφορά τα θεμέλια των χωρίων Ματθαίος 18:18 και Ιωάννης 20:23 τα οποία αναφέρουν την Εξουσία του "δεσμείν και λύειν" (*«ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – όσα δέσετε πάνω στη γη θα είναι δεμένα στον ουρανό, και όσα λύσετε πάνω στη γη θα είναι λυμένα στον ουρανό», «ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται – Αν σε κάποιους αφήσετε τις αμαρτίες, έχουν αφεθεί σ' αυτούς· αν σε κάποιους τις κρατάτε, έχουν κρατηθεί»*), ο αναγνώστης παραπέμπεται στο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ", στο οποίο αναλύω και σαφώς εξηγώ την έννοια της Εξουσίας αυτής και σημασία της εντολής. Με Βιβλικές επίσημες ερμηνευτικές μαρτυρίες, αναφέρω μεταξύ άλλων τα εξής:

Το "δεσμείν και λύειν", ο Κύριος το είπε σε δύο διαφορετικές περιπτώσεις. Στον απ. Πέτρο και στους Μαθητές οι οποίοι νοούνται όχι μόνο οι Δώδεκα, αλλά όλοι οι πιστοί. Στον Πέτρο, ο οποίος πρώτος Τον ομολόγησε Υιό Θεού, κατ' αρχήν έδωσε "τα κλειδιά", ως σύμβολο δύναμης και εμπιστοσύνης, και κατόπιν του είπε: *«ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς – ό,τι δέσεις πάνω στη γη θα είναι δεμένο στους ουρανούς και ό,τι λύσεις πάνω στη γη θα είναι λυμένο στους ουρανούς»* (Μτ.-16:19).

Έτσι λοιπόν ο Πέτρος είχε την Εξουσία αυτή της εμπιστοσύνης, είχε και το δικαίωμα να δεχτεί ή να αποκλείσει μέλη από τον κύκλο της Εκκλησίας. Αλλά η Εξουσία αυτή που δόθηκε στον Πέτρο, παραχωρήθηκε κατόπιν και στους άλλους Μαθητές, και όπως είναι φυσικό σε όλους τους πιστούς. Γιατί αυτοί και οι άλλοι πιστοί (*«...εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς –* ***...****βρήκαν συναθροισμένους τους έντεκα και όσους ήταν μαζί τους»* Λκ.24:33) αποτελούσαν την τότε Εκκλησία, δεδομένου ότι, όπως φαίνεται στην περικοπή Ιωάννης 20:18-19 *«ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι – Έρχεται η Μαρία η Μαγδαληνή και αναγγέλλει στους μαθητές ότι έχει δει τον Κύριο, και αυτά που είπε σ' αυτήν. Μόλις λοιπόν βράδιασε εκείνη την ημέρα, την πρώτη ημέρα της εβδομάδας, και ενώ οι θύρες ήταν κλεισμένες εκεί όπου ήταν συναγμένοι οι μαθητές»*, «"Μαθητές"... είναι βεβαίως όλοι οι συνηγμένοι πιστοί» ("Υπόμνημα κατά Ιωάννη", Π. Τρεμπέλα, σελ.707).

Στην Εκκλησία, λοιπόν, αυτή των Μαθητών, ο Κύριος είπε: *«Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε... εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – αν αμαρτήσει σ' εσένα ο αδελφός σου, πήγαινε... πες το στην Εκκλησία· αν τότε και την Εκκλησία παρακούσει, ας είναι για σένα όπως ακριβώς ο εθνικός και ο τελώνης. Αλήθεια σας λέω: όσα δέσετε πάνω στη γη θα είναι δεμένα στον ουρανό, και όσα λύσετε πάνω στη γη θα είναι λυμένα στον ουρανό»* (Μτ.18:15, 17-18).

Η αλήθεια και εδώ παρουσιάζεται πλήρης, ότι η Εξουσία του "δεσμείν και λύειν" δόθηκε σε όλη την Εκκλησία, και στους *«οὗ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι – όπου είναι δύο ή τρεις συναγμένοι»* στο όνομα του Χριστού *«συμφωνήσωσιν περὶ παντὸς πράγματος – συμφωνήσουν για κάθε πράγμα»* (Μτ.18:19-20).

Μία λεπτομέρεια θέλω εδώ να παραθέσω για την ερμηνεία την οποία ο Χρυσόστομος δίνει στην Εξουσία του "δεσμείν και λύειν" (βλέπε υπότιτλο: "Το "Δεσμείν και Λύειν" για τεχνικούς όρους", στο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ", σελ.265), στο οποίο φαίνεται αυτό που τόνισα και άλλοτε, ότι φάσκει και αντιφάσκει στη διδασκαλία του. Στην Ξ' ομιλία του, του Ευαγγελίου του Ματθαίου, σελ.197-198, δεν αποδίδει στον ιερέα την Εξουσία του "δεσμείν και λύειν", αλλά στον αδικημένο. Ενώ στους λόγους του "Περί Ιεροσύνης" Γ' παρ. 5, την Εξουσία αυτή εντοπίζει στον ιερέα. Τι να υποθέσουμε; Δεν γνώριζε τι έλεγε; Πρέπει να έχουμε υπόψη μας πάντως, ότι όταν κάνει λόγο περί ιερέα, δεν εννοεί τον σημερινό ιερέα, αλλά τον "πρόεδρο" της Εκκλησίας (βλέπε Ξ' ομιλία Χρυσοστόμου κατά Ματθαίο, σελ.197-198).

Ας δούμε όμως αν κατά τους Αποστολικούς και Μεταποστολικούς χρόνους χρησιμοποιήθηκε ή όχι η Εξουσία αυτή και με ποιο πνεύμα εξέλαβαν την έννοια των λόγων του Κυρίου: *«ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – όσα δέσετε πάνω στη γη θα είναι δεμένα στον ουρανό, και όσα λύσετε πάνω στη γη θα είναι λυμένα στον ουρανό»* (Μτ.18:18), και *«ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται – Αν σε κάποιους αφήσετε τις αμαρτίες, έχουν αφεθεί σ' αυτούς· αν σε κάποιους τις κρατάτε, έχουν κρατηθεί»* (Ιν.20:23).

Υπήρξαν σοβαρές περιπτώσεις στις ημέρες των Αποστόλων, στις οποίες θα εφάρμοζαν στο απόλυτο την Εξουσία του "δεσμείν και λύειν", εάν πράγματι ο Κύριος τούς είχε παραχωρήσει ένα τέτοιο δικαίωμα, άφεσης αμαρτιών. Δεν νομίζω όμως ότι θα πρέπει να κουράσω τον αναγνώστη, επιστρατεύοντας όλα τα σχετικά μέρη. Ένα θα επαρκέσει να αποδείξω την αλήθεια του θέματος. Το μέρος αυτό αναφέρεται στην περίπτωση του Σίμωνα του μάγου. Ο άνθρωπος αυτός είχε πιστέψει, είχε βαπτιστεί, και παρέμενε με τους άλλους αδελφούς. Δεν είχε όμως τα χαρίσματα του Πνεύματος που είχαν οι Απόστολοι, με τα οποία έκαναν θαύματα. Επιθυμούσε λοιπόν να τα αποκτήσει. Δεν χρησιμοποίησε όμως τη δύναμη της πίστης, αλλά τη δύναμη των χρημάτων, τα οποία διέθετε. Πρόσφερε χρήματα αρκετά στους Αποστόλους και ζήτησε να λάβει τη θαυματουργική δύναμη του Πνεύματος.

Η προσωπική αντίληψη της δράσης της Εκκλησίας την οποία είχε, δεν του επέτρεπε να πέσει σε ένα τόσο σοβαρό αμάρτημα. Η σοβαρότητα αυτή του αμαρτήματος και η παραμονή του με τους άλλους αδελφούς, έδιναν όλο το δικαίωμα και το θάρρος στους Αποστόλους, να τον καλέσουν και να του συστήσουν να εξομολογηθεί σε αυτούς, για να του δώσουν άφεση αμαρτιών. **Καμία τέτοια σύσταση δεν έγινε.** Έπρεπε όμως να του συστήσουν εκείνα που το Πνεύμα πάντα επιτάσσει για την αποκατάστασή του. Γι' αυτό ανέλαβε ο Πέτρος, εξ ονόματος και των άλλων, και του είπε: *«μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου – Μετανόησε λοιπόν από την κακία σου αυτήν και δεήσου στον Θεό, μήπως σου αφεθεί αυτή η σκέψη της καρδιάς σου»* (Πραξ.-8:22).

Η έννοια των λόγων αυτών του Πέτρου είναι σαφής. Δεν υπάρχει ανάγκη να επιστρατεύσουμε ερμηνείες και ερμηνευτές, ιστορικούς και γραφολόγους,

να μας βοηθήσουν στην ερμηνεία. Με όλη την απλότητα και τη λύπη για την κατάντια του Σίμωνα, του συνέστησε να μετανοήσει, και να δεηθεί στον Θεό, που σημαίνει και να εξομολογηθεί, για να του συγχωρήσει ο Θεός την αμαρτωλή επινόηση της καρδιάς Του.

Εφάρμοσαν λοιπόν οι Απόστολοι στους εαυτούς τους την Εξουσία του "δεσμείν και λύειν", σε μια τόσο σοβαρή περίπτωση; Ασφαλώς, όχι! Σε ποια άλλη περίπτωση την εφάρμοσαν; Σε καμία, απολύτως σε καμία.

Χωρίς καμία δυσκολία διαπιστώνει ο αναγνώστης της Καινής Διαθήκης, ότι ουδέποτε οι Απόστολοι ή οι μαθητές τους κάλεσαν άλλους να εξομολογηθούν σε αυτούς για να τους δώσουν άφεση αμαρτιών, όπως δυστυχώς γίνεται σήμερα με τους "ειδικούς ιερείς".

Στην παραβολή άλλωστε του Τελώνου και Φαρισαίου, μας δίνει ο Κύριος το σοβαρότερο παράδειγμα του τρόπου της Χάριτος, της δικαίωσης, της άφεσης και της γενικής αμνηστίας. Σε ποιον προσευχόταν ο Τελώνης; Σε κάποιο προφήτη ή Απόστολο ή ιερέα; Όχι! Στον Θεό! Και το αποτέλεσμα ποιο ήταν; *«λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ – Σας λέω, αυτός κατέβηκε δικαιωμένος στον οίκο του»* (Λκ.18:14). Το ίδιο συνέβηκε και με τον ληστή· *«καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμήν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ – Και έλεγε στον Ιησού: Θυμήσου με, Κύριε, όταν έρθεις μέσα στη βασιλεία Σου. Και είπε σ' αυτόν ο Ιησούς: Αλήθεια σου λέω, σήμερα μαζί Μου θα είσαι μέσα στον Παράδεισο»* (Λκ.23:42-43). Μήπως αυτή η θεοδίδακτη πληροφορία βρίσκεται σε συμφωνία με τη θεολογία των ιερέων; Όχι!

Η θεολογία διδάσκει: "Αν εξομολογηθείς απευθείας προς τον Θεό, και δεν εξομολογηθείς στον ιερέα, άφεση δεν λαβαίνεις". Ποιος όμως ψεύδεται, η θεολογία ή ο Θεός; *«γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – ας είναι ο Θεός αληθινός και κάθε άνθρωπος ψεύτης»* (Ρωμ.3:4).

Επίσης, με την παραβολή του άσωτου γιου μάς πληροφορεί ο Κύριος, πως ο αμαρτωλός μπορεί να γίνει δεκτός στην πατρική αγκαλιά του Θεού και να τύχει πλήρης συμπάθειας και συγχώρεσης. Σε ποιον εξομολογήθηκε ο άσωτος; Σε κανένα! Πήγε κατευθείαν στον πατέρα του, ο οποίος τον δέχθηκε με όλη την πατρική στοργή και τον αποκατάστησε στην αρχική κληρονομιά (δες Λκ.15:11-32). Εάν όμως η εξομολόγηση έπρεπε να γίνεται στους ιερείς, αν η συγχώρεση των αμαρτιών δινόταν από τους ιερείς, και αν οι Απόστολοι ήταν ιερείς όπως τους σημερινούς, ασφαλώς ο Κύριος στα ως άνω παραδείγματα της διδασκαλίας Του, θα χρησιμοποιούσε κάποιο αντιπροσωπευτικό τύπο από τους μαθητές Του, ως ιερέα εξομολόγο, και θα κατέληγε, ότι μόνο με τον τρόπο αυτό δίνεται η Χάρη και παρέχεται η άφεση. Αλλά όχι, τέτοια διδασκαλία δεν περιέχει το Ευαγγέλιο, το οποίο διασαλπίζει την αλήθεια, ότι η συγχώρηση δίνεται μόνο από τον Θεό, όταν ο άνθρωπος καταφύγει κατευθείαν σ' Εκείνον και εξομολογηθεί στον Ίδιο για τα αμαρτήματά του, με την εξής πληροφορία: *«πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με – όλη την οφειλή εκείνη σου τη χάρισα, επειδή με παρακάλεσες»* (Μτ.18:32).

Επιμένουσα η θεολογία των "ειδικών ιερέων" –όχι της Βίβλου– λέει ότι, "σε κάθε περίπτωση αμαρτίας πρέπει ο αμαρτάνων να εξομολογείται στον ιερέα". Ο αψευδής Λόγος του Θεού όμως καταρρίπτει από τα θεμέλιά του αυτό τον ισχυρισμό. Για κάθε αμαρτία προτρέπει τον άνθρωπο να καταφεύγει στον Παράκλητο του ουρανού: *«ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον – αν κάποιος αμαρτήσει, έχουμε Παράκλητο κοντά προς τον Πατέρα, τον Ιησού Χριστό τον δίκαιο»* (Α' Ιν.2:1). *«προσερ-*

χώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς βοήθειαν – Ας προσερχόμαστε λοιπόν με παρρησία στο θρόνο της χάρης, για να λάβουμε έλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια» (Εβρ. 4:16).

Στο μήνυμα τούτο και στη θεϊκή αυτή διακήρυξη, μήπως φαίνεται ιερατική εξομολόγηση; "Άλαλα τα χείλη των ασεβών". Με τη διακήρυξη αυτή, σε ποιον στέλνει ο Λόγος του Θεού, τον άνθρωπο; Στον εξομολόγο ιερέα; Όχι! Πού τον στέλνει; Στον Παράκλητο. Ποιος είναι Αυτός ο Παράκλητος; Εκείνος τον Οποίο κάλεσε ο Θεός της αγάπης να μένει μεταξύ Αυτού και των ανθρώπων, ως Εγγυητής και συνήγορος, για την εξομάλυνση των σχέσεών τους. Και Αυτός είναι ο λατρευτός μας Ιησούς. Γιατί ο Χριστός *«οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα Ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν – δεν εισήλθε σε χειροποίητα Άγια, αντίτυπα των αληθινών, αλλά στον ίδιο τον ουρανό, για να εμφανιστεί τώρα στο πρόσωπο του Θεού για χάρη μας»* (Εβρ. 9:24). Αυτά σημαίνουν ότι μόνο μέσω του Χριστού πρέπει ο άνθρωπος να εξομολογείται στον Θεό, προσερχόμενος *«μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος»*. Την ίδια έννοια διατυπώνει ο Λόγος του Θεού και σε άλλη περίπτωση: *«ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ Κυρίῳ· καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου – Θα εξομολογηθώ εναντίον μου την ανομία μου στον Κύριο· και Εσύ συγχώρησες την ασέβεια της καρδιάς μου»* (Ψαλμ.31:5). Ποιος λοιπόν λέει την αλήθεια, ο Λόγος του Θεού ή οι ιερείς;

Έχοντας υπόψη μας, ότι *«πολλὰ πταίομεν ἅπαντες – σε πολλά φταίμε όλοι»* (Ιακ.3:2), που σημαίνει, ότι καθημερινά κάποια σκόνη αμαρτίας εισχωρεί στις ψυχές μας, πρέπει καθημερινά να τρέχουμε στον εξομολόγο ιερέα; Και η ζωή με τις ανάγκες της, πώς θα αντιμετωπιστεί; Ο Χριστιανός βέβαια, πρέπει να εξομολογείται τακτικά, γιατί και μετά την αναγέννηση φέρει ασθενική σάρκα, η οποία επηρεάζεται από τις παραστάσεις και εικόνες της ζωής. Η εξομολόγησή του όμως αυτή πρέπει να γίνεται απευθείας στον Θεό, όχι στον ιερέα, ο οποίος είναι παρείσακτος στους κόλπους των Εκκλησιών.

Με ποιο τρόπο όμως εφαρμόστηκαν στην Αποστολική Εκκλησία τα λόγια του Κυρίου: *«ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – όσα δέσετε πάνω στη γη θα είναι δεμένα στον ουρανό, και όσα λύσετε πάνω στη γη θα είναι λυμένα στον ουρανό»* (Μτ.18:18), και *«ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται – Αν σε κάποιους αφήσετε τις αμαρτίες, έχουν αφεθεί σ' αυτούς· αν σε κάποιους τις κρατάτε, έχουν κρατηθεί»* (Ιν.20:23). Ας δούμε λοιπόν την πράξη της Εκκλησίας εκείνης στο θέμα αυτό.

Θα μπορούσα να παραθέσω αρκετή ύλη γι' αυτό το θέμα. Για να συντομεύσω όμως την εργασία μου, παραπέμπω καθέναν που θέλει να γνωρίσει περισσότερα, στο βιβλίο μου "ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ", στο οποίο θα βρει λεπτομερείς εξηγήσεις. Αλλά για να μην παραμείνει κενό το μέρος στο σημείο τούτο, και για να μην νομιστεί ότι υπάρχει αδυναμία απάντησης, και για να γνωρίσετε, αγαπητέ αδελφέ, ότι για το τόσο σοβαρό τούτο θέμα δεν στηρίχτηκα μόνο στις δικές μου αντιλήψεις, αλλά έλαβα υπόψη μου πολλά συγγράμματα ποικίλων συγγραφέων, ανεξάρτητα με την εκκλησιαστική τους τοποθέτηση, θα παραθέσω λίγα από την Πραγματεία του Κ. Μεταλληνού "Έρευνα περί Εξομολογήσεως", σελ.48-49, 8. Η Πραγματεία αυτή παρουσιάζει από την Καινή Διαθήκη, πρόσωπα και παραστάσεις στις οποίες η αρχέγονη Εκκλη-

σία εξάσκησε με Βιβλικό τρόπο την Εξουσία του "δεσμείν και λύειν".

«Κατά την Καινή Διαθήκη κάθε επί μέρους Εκκλησία στην ολομέλειά της – αδελφοί και πρεσβύτεροι– έχει εξουσιοδότηση και υποχρέωση να κρίνει πρόσωπα δικά της, τα οποία δημόσια και φανερά αμαρτάνοντα, προσβάλλουν τον αγιασμό της και θίγουν την υπόληψή της στα μάτια του κόσμου.

Ιδού πως ο Παύλος κάνει χρήση της εξουσίας αυτής σε συμφωνία με την Εκκλησία της Κορίνθου, εναντίον κάποιου μέλους της, το οποίο είχε γυναίκα του την μητριά του προς κοινό σκάνδαλο. Ιδού πώς γράφει στην Εκκλησία: *"συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ – αφού συναχτείτε εσείς και το δικό μου πνεύμα μαζί με τη δύναμη του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, να παραδώσετε τέτοιον άνθρωπο στον Σατανά προς όλεθρο της σάρκας του, για να σωθεί το πνεύμα του κατά την ημέρα του Κυρίου Ιησού"* (Α' Κορ.5:4-5). Αυτή είναι η εφαρμογή του "δεσμείν" κατά τα λόγια του Χριστού και η ανάλογη εφαρμογή αυτού που έκανε και η Εκκλησία των τεσσάρων πρώτων αιώνων αποκόπτοντας τα σκανδαλώδη ανάξια μέλη της.

Αντίθετα προς το μέτρο του "δεσμείν" ο Παύλος στην περικοπή Β' Κορινθίους 2:5-11 ζητά με την Επιστολή επιείκεια προς κάποιον "επιτημηθέντα από τους περισσότερους"... και παρακαλεί *"κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην – να επικυρώσετε σ' αυτόν την αγάπη σας "*. Διακήρυττε δε ότι, εκ των προτέρων είναι και αυτός σύμφωνος προς κάθε μέτρο επιείκειας που θα έδειχνε η Εκκλησία της Κορίνθου προς παρεκτρεπόμενους και μετανοούντας: *"ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ – Και σ' όποιον κάτι συγχωρείτε, συγχωρώ κι εγώ "* (Β' Κορ.-2:10).

Τούτο είναι το "λύειν" κατά τα λόγια του Χριστού και έτσι εφαρμόστηκε από την Εκκλησία των τεσσάρων πρώτων αιώνων προς τους σκανδαλώδεις αμαρτωλούς ύστερα από δημόσια μετάνοιά τους και δημόσια εξομολόγησή τους ενώπιον της Εκκλησίας, καθώς είδαμε.

Οι δύο ριζικές αυτές ενέργειες – αποκοπής ή πρόσληψης– γινόμενες κατόπιν εγκρίσεως της ολομέλειας της επί μέρους Εκκλησίας, θα έχουν κατά τα λόγια του Κυρίου μας θείο κύρος: "*ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ ἤ λελυμένα*" εφόσον, εννοείται, η Εκκλησία είναι στη θέση της απέναντι του Κυρίου, δηλαδή, κρίνει με Άγιο Πνεύμα» (σελ.48-49).

«Έτσι, το να μη θεωρεί πλέον αμαρτωλούς το σώμα μιας επί μέρους Εκκλησίας, ανθρώπους που ζούσαν πρωτύτερα στην αμαρτία αλλά κατόπιν ομολόγησαν μετάνοια και πίστη στον Χριστό ενώπιον της Εκκλησίας, και να ενσωματώνει αυτούς ως μέλη του δικαιωθέντα δια του Χριστού, τούτο είναι η έννοια του *"ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς – αν σε κάποιους αφήσετε τις αμαρτίες, έχουν αφεθεί σ' αυτούς"* (Ιν.20:23). Και *"ὅσα ἐὰν λύσητε, ἔσται λελυμένα – όσα εάν λύσετε, θα είναι λυμένα"* (Μτ.18:18).

Και αντιθέτως το να θεωρήσει η ολομέλεια μιας Εκκλησίας ως αμετανόητους αμαρτωλούς ανθρώπους οι οποίοι ενώ ήταν άλλοτε μέλη της, κατόπιν δια της δημόσιας σκανδαλώδης ζωής τους και της περιφρόνησης των παραινέσεων της Εκκλησίας διασύρουν την υπόληψή της ενώπιον του κόσμου, και να θεωρεί αυτούς ως "εθνικούς και Τελώνες" αυτό είναι η έννοια των διακηρύξεων: *"ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται – αν σε κάποιους τις κρατάτε, έχουν κρατηθεί»* και *"ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – όσα δέσετε πάνω στη γη, θα είναι δεμένα στον ουρανό"* (σελ.8).

Η Εξουσία λοιπόν αυτή εφαρμοζόταν στην αρχέγονη Εκκλησία με τη συ-

γκατάθεση της ολομέλειας των πιστών, πρεσβυτέρων και αδελφών, να δέχονται νέα, άξια της προσκλήσεως του Χριστού μέλη στους κόλπους της Εκκλησίας ή να απαγορεύουν και να αποκόπτουν τα ανάξια που είχαν εισχωρήσει. Αυτή, κατά τον Αποστολικό μηχανισμό, ήταν η σημασία των λόγων του Κυρίου στις περικοπές Ματθαίου 18:18 *«ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – όσα δέσετε πάνω στη γη θα είναι δεμένα στον ουρανό, και όσα λύσετε πάνω στη γη θα είναι λυμένα στον ουρανό»,* και Ιωάννη 20:23 *«ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται – Αν σε κάποιους αφήσετε τις αμαρτίες, έχουν αφεθεί σ' αυτούς· αν σε κάποιους τις κρατάτε, έχουν κρατηθεί».* Γι' αυτό βλέπουμε ότι η χρήση τους ήταν ανάλογη και η εφαρμογή τους Βιβλικά τοποθετημένη. Η εντολή αυτή δόθηκε για πειθαρχικούς λόγους Διοικητικής και Νομοθετικής Εξουσίας, αλλά και προς τεχνικούς όρους, για τη σύσταση των όρων διοικήσεως της Εκκλησίας, όπως ακριβώς χρησιμοποιούνταν οι όροι αυτοί στην Ιουδαϊκή Νομική διδασκαλία.

Ποτέ άλλωστε δεν πρέπει να ερμηνεύουμε μεμονωμένα χωρία της Βίβλου παρασυρόμενοι από τη φαινομενική κυριολεκτική δύναμη των λέξεων, γιατί συγκρινόμενα προς άλλα σχετικά, ανατρέπεται η σημασία τους, την οποία τυχόν θα δώσουμε ερμηνεύοντας αυτά μεμονωμένα. Η Βίβλος αυτό δεν το επιτρέπει. Ανατρέχοντας λοιπόν στα σχετικά με το θέμα που μας ενδιαφέρει χωρία της Γραφής και κάνοντας τη χρήση της Ιστορικο-γραμματικής Μεθόδου, βρίσκουμε την έννοια και τη σωστή θέση. Και να, πώς αποδεικνύεται η ορθότητα των απόψεών μας αυτών απευθείας από το Ευαγγέλιο:

Εάν για την άφεση των αμαρτιών μας στηριχθούμε μόνο στις λέξεις των περικοπών Ματθαίος 18:18 και Ιωάννης 20:23, ερμηνεύοντας αυτά όπως η Ρωμαϊκή και Ανατολική θεολογία, τότε πού θα τοποθετήσουμε το δικαίωμα το οποίο δίνει ο λατρευτός μας Σωτήρας σε κάθε άνθρωπο, δια της Κυριακής προσευχής: *«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν – Πατέρα μας που είσαι στους ουρανούς... άφησε σ' εμάς τις οφειλές μας»* (Μτ.6:9, 12), δυνάμει της οποίας μπορεί όποιος θέλει να ζητήσει ο ίδιος, απευθείας από τον Θεό την άφεση των αμαρτιών του; Η βαρυσήμαντη πληροφορία της θείας Γραφής, ότι οι Χριστιανοί αποτελούν ένα σώμα που λέγεται *«ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων»* (Εβρ.12:23) μας πείθει, ότι κάθε μέλος της και όλοι μαζί, έχουν όλα τα πρωτοτόκια – δικαιώματα επί της Πατρικής κληρονομιάς, επομένως και του δικαιώματος να ζητήσουν απευθείας από τον Πατέρα την άφεση των αμαρτημάτων τους. Ποιος λοιπόν λέει την αλήθεια, οι Δυτικοί – Ανατολικοί ιερείς, ή ο Θεός;

Αυτά περί της εξομολογήσεως κατά την Καινή Διαθήκη, τα οποία μαρτυρούν σαφέστατα για την αδιάψευστη αλήθεια που υποστηρίζω. Γιατί, *«Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν – Ο Κύριος θα διηγηθεί αυτή στη γραφή λαών»* (Ψαλμ.86:6).

Η Εξομολόγηση στα χρόνια της Μεταποστολικής Εκκλησίας

Αν η εξομολόγηση στον ιερέα ήταν θεϊκή διάταξη και απαραίτητη για τον άνθρωπο πράξη, θα ήταν και το σπουδαιότερο μέσον της σωτηρίας. Η θέση της στη Χριστιανική διδασκαλία θα κατείχε πρωτεύοντα ρόλο. Οι διαδεχθέντες τους Θεοδίδακτους Μαθητές του Χριστού θα έβλεπαν την απόλυτη ανάγκη να την συνιστούσαν με κάθε λεπτομέρεια. Τι παρατηρούμε όμως; Ακριβώς το αντίθετο· να συνιστάται η απευθείας εξομολόγηση προς τον Θεό, χωρίς να γίνεται η παραμικρή νύξη για ιερατική εξομολόγηση.

Ο Κλήμης, επίσκοπος της Εκκλησία της Ρώμης (92-101), πήρε αφορμή να γράψει την Επιστολή προς την Εκκλησία της Κορίνθου εξαιτίας κάποιας ανωμαλίας μεταξύ των πιστών και των πρεσβυτέρων. Τη συμπεριφορά τους αυτή αποδοκίμασε ο Κλήμης. Ήταν λοιπόν η καταλληλότερη ευκαιρία να συστήσει προς τους πιστούς να εξομολογηθούν στους ιερείς για να λάβουν άφεση αμαρτιών. Τι βλέπουμε όμως; Να τους προτρέπει να εξομολογηθούν απευθείας προς το Θεό.

«Ας προσπέσουμε προς τον Παντοκράτορα και ας κλαύσωμε παρακαλώντας Αυτόν όπως γίνει ευμενής και συμφιλιωθεί μαζί μας... καθώς είναι γεγραμμένο: Ανοίξτε Μου πύλες της δικαιοσύνης για να εισέλθω και να εξομολογηθώ εις τον Κύριο... Ο Παντοκράτωρ των απάντων αδελφοί, δεν χρειάζεται ούτε ζητά κανενός τίποτε, παρά μόνο να εξομολογούμαστε εις Αυτόν. Γιατί λέει ο εκλεκτός Δαβίδ: Θα εξομολογηθώ προς τον Κύριο... Σ' Εσέ μόνο εξομολογούμαστε δια του Αρχιερέα και Προστάτη των ψυχών μας Ιησού Χριστού» (Α' Κορ. Κλήμης XLIII, 1-2, LII, 1-2, LXI, 3).

Από τα λόγια αυτά του Κλήμεντος, φαίνεται ιερατική εξομολόγηση; Όχι! Τι φαίνεται; Η απευθείας προς τον Θεό εξομολόγηση. Να υποθέσουμε ότι ο Κλήμης δεν γνώριζε τι έγραφε; Κανείς δεν έχει τέτοια τόλμη! Ε, τότε λοιπόν να υποθέσουμε ότι δεν γνωρίζουν τι γράφουν εκείνοι που υποστηρίζουν την ιερατική εξομολόγηση; Επ' αυτού, η Βίβλος θέτει τη σφραγίδα της και η κρίση του Θεού την υπογραφή της. Γιατί ο Κλήμης στη συνέχεια συνιστά στους διαπληκτιζόμενους Χριστιανούς της Κορίνθου να πλησιάσουν τους πρεσβυτέρους, όχι για να εξομολογηθούν σ' αυτούς, αλλά για να διδαχτούν από αυτούς, με σκοπό να μετανοήσουν. «Τους πρεσβυτέρους να πλησιάσουν και να εκπαιδευτούν στη μετάνοια».

Ο Πολύκαρπος (68-155), μαθητής του Ευαγγελιστή Ιωάννη, επίσκοπος Σμύρνης, γράφει στους Φιλιππησίους, τους οποίους συμβουλεύει και προτρέπει σε μετάνοια και συγχωρητικότητα. Εφαρμόζει απόλυτα στη διδασκαλία του την προτροπή του Κυρίου δια του "Πάτερ ημών"... «Εάν ικετεύουμε τον Κύριο για να μας αφήσει τις αμαρτίες μας, οφείλουμε και εμείς να αφήσουμε (τα αμαρτήματα των άλλων)» (Πολύκ. προς Φιλ. VI, 2). Ούτε λοιπόν ο Αποστολικός αυτός Πατέρας κάνει λόγο περί ιερατικής εξομολόγησης.

Η Επιστολή Βαρνάβα (130) επίσης από όσα λέει περί εξομολόγησης (XIX, 12), αναφέρεται σε δημόσια εξομολόγηση, όχι σε ιερατική.

"Η Διδαχή" (150) επίσης ακολουθεί την ίδια Γραφική γραμμή περί δημόσιας εξομολόγησης (IV, 14 XIV, 1) και δεν αναφέρει τίποτε περί αφέσεως αμαρτιών από τον ιερέα.

"Ο Ποιμήν του Ερμά" (160) βρίσκεται ακριβώς στην ίδια γραμμή περί δημόσιας εξομολόγησης.

Ο Ειρηναίος επίσκοπος Λουγδούνου (140-201) επίσης δεν διαφέρει από αυτούς τους αρχαίους συγγραφείς τους οποίους ανέφερα κατά χρονολογική σειρά, περί δημόσιας εξομολόγησης.

Αυτή την Αποστολική γραμμή ακολούθησαν όλες οι Εκκλησίες μέχρι τον 3ο αιώνα. Την εποχή αυτή χρησιμοποιήθηκε το μέτρο του "Πρεσβυτέρου της μετανοίας". Οι επίσκοποι της εποχής εκείνης νόμισαν, ότι για λόγους σεμνότητας και εκκλησιαστικής ευταξίας, το μέτρο αυτό ήταν απαραίτητο. Αφορμή του νέου μέτρου έδωσε το εξής περιστατικό. Εξαιτίας του διωγμού των Χριστιανών από τον Αυτοκράτορα Δέκιο, πολλοί Χριστιανοί αρνήθηκαν την πίστη τους. Κατόπιν όμως ορισμένοι από αυτούς μετανοούσαν, επέστρεφαν στους εκκλησιαστικούς κύκλους και εξομολογούνταν την πτώση τους ενώπιον της Εκκλησίας. Επειδή όμως η εξομολόγηση αυτή προκαλούσε δυ-

σφορία και σκάνδαλα, αποφασίστηκε, όπως οι ολισθαίνοντες εξομολογούνται σε έναν και μόνο πρεσβύτερο, όχι για να λάβουν άφεση αμαρτιών, αλλά για λόγους μόνο ψυχολογικούς, και για την αποφυγή σκανδάλων και δυσφοριών.

Το μέτρο αυτό λοιπόν δεν έχει καμία σχέση με την ιερατική εξομολόγηση του "δεσμείν και λύειν".

Αργότερα, το έτος 391, το μέτρο αυτό καταργήθηκε από τον επίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως Νεκτάριο. Αφορμή έδωσε ένα σοβαρό σκάνδαλο μοιχείας που έγινε εξαιτίας αυτής της εξομολόγησης. Έτσι αφέθηκαν πάλι οι Χριστιανοί στις υπαγορεύσεις της συνείδησής τους, να εξομολογούνται απ' ευθείας προς τον Θεό, όπως έκαναν και πριν συστηθεί το μέτρο του "Πρεσβυτέρου της μετανοίας" (Ιστορία Σωκράτη, βιβλίο Ε' κεφ.9).

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, στις ημέρες του οποίου δεν είχε μορφοποιηθεί το Μυστήριο της Εξομολόγησης όπως έχει σήμερα, λέει: «Αν έχεις αμαρτήματα μη απογνώς. Και αν κάθε μέρα αμαρτάνεις, κάθε μέρα μετανόα... όπως στις παλιές οικίες κάνουμε, όταν γίνουν σαθρές... υπεξαιρούμεθα απ' αυτών τα σαθρωμένα και τα κακά επισκευάζουμε. Παλαιώθεις σήμερα από την αμαρτία; Ανακαίνισε τον εαυτό σου με τη μετάνοια... μέτρο έχει (η αμαρτία), το δε φάρμακο μέτρο δεν έχει» (Ομιλ. Περί μετανοίας). Ενώ λοιπόν λέει αυτά ο Χρυσόστομος, δεν κατευθύνει τον αμαρτωλό σε ιερατική εξομολόγηση. Σε άλλο δε μέρος μάλιστα λέει για την ενώπιον του Κυρίου εξομολόγηση, τα εξής: «Γιατί την ανομία μου, λέω, γνώρισα και την αμαρτία μου δεν κάλυψα και θα πω φανερά κατ' εμού την ανομία μου στον Κύριο και Εσύ θα αφήσεις την ασέβεια της καρδιάς μου».

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος ασχολήθηκε αρκετά με το θέμα της εξομολόγησης. Δυστυχώς για την προσωπικότητά του τον βλέπουμε να αντιφάσκει προς τη διδασκαλία του εκείνη που αφορά την εξομολόγηση. Η αιτία ήταν η δράση του σε δύο περιόδους. Στην περίοδο που ίσχυε ο θεσμός του "Πρεσβυτέρου της μετανοίας" και στην περίοδο της κατάργησης αυτού του θεσμού. Και σαν δικηγόρος που ήταν τα "περδούκλωσε".

Στην περίοδο του "Πρεσβυτέρου της μετανοίας", ο Χρυσόστομος υποστήριξε τη συνήθεια της τότε εποχής περί της εξομολογήσεως, και είπε: «Μεγάλη είναι η αξία των ιερέων. Όσων συγχωρήσετε, συγχωρούνται οι αμαρτίες, κλπ».

Όταν όμως διαδέχτηκε τον επίσκοπο Νεκτάριο, που εντωμεταξύ κατήργησε το θεσμό του "Πρεσβυτέρου της μετανοίας", ο Χρυσόστομος άλλαξε γραμμή και διακήρυττε και βροντοφωνούσε: «Αμάρτησες; Πες στον Θεό ότι "αμάρτησα"... Αλλά ντρέπεσαι και κοκκινίζεις να πεις τα αμαρτήματά σου;... δεν είναι ανάγκη ενώπιον μαρτύρων να εξομολογείσαι... Ο Θεός να σε βλέπει μόνο, εξομολογούμενο... Αυτός που συγχωρεί το αμάρτημα... Μήπως τα λες σε άνθρωπο; Στον Παντοκράτορα... σε γιατρό φανερώνεις το τραύμα... όχι για να σε τιμωρήσει, αλλά να σε συγχωρήσει... Σε Μένα μόνο (λέει ο Θεός) πες ιδιαιτέρως το αμάρτημά σου για να θεραπεύσω την πληγή σου... Παρακαλώ και δέομαι και ικετεύω να εξομολογείστε προς τον Θεό συνεχώς... Ούτε σε αναγκάζω να φανερώνεις τα αμαρτήματά σου στους ανθρώπους. Άνοιξε τη συνείδησή σου ενώπιον του Θεού και δείξε σε Αυτόν τα τραύματα και από Αυτόν ζήτησε τα φάρμακα... Σε συμβουλεύω να πείθεσαι στον προφήτη που λέει: Φανέρωσε στον Κύριο την οδό σου. Στον Θεό ομολόγησε, στον Δικαστή φανέρωσε τα αμαρτήματά σου, προσευχόμενος εάν όχι με τη γλώσσα, αλλά με την ενθύμηση και έτσι ζήτα να σε ελεήσει» (Πατρολογία Migne, τόμος 48ος, σελ.746-747, σελ.1012, τόμος 49ος, σελ.285, τόμος 50ος, σελ.658, τόμος 63ος, σελ.217).

Η θέση αυτή του Χρυσοστόμου ανταποκρίνεται με τη Βιβλική γραμμή στην οποία σαφώς φαίνεται, ότι στις περικοπές Ματθαίος 18:18 και Ιωάννης 21:23 (*«ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – όσα δέσετε πάνω στη γη θα είναι δεμένα στον ουρανό, και όσα λύσετε πάνω στη γη θα είναι λυμένα στον ουρανό»*, και *«ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται – Αν σε κάποιους αφήσετε τις αμαρτίες, έχουν αφεθεί σ' αυτούς· αν σε κάποιους τις κρατάτε, έχουν κρατηθεί»*), δεν δικαιολογεί το δικαίωμα του "δεσμείν και λύειν" στους ιερείς. Στις σημειώσεις του αυτές δεν εννοείται με κανέναν τρόπο ιερατική εξομολόγηση. Τα λόγια αυτά του Χρυσοστόμου έρχονται σε τέλεια αντίθεση με τη σημερινή θεολογία των Εκκλησιών Ρωμαιοκαθολικής και Ορθοδόξου Καθολικής. Εάν ζούσε σήμερα και ακολουθούσε αυτή την τακτική θα τον χαρακτήριζαν ως επικίνδυνο και αιρετικό. Δεν μου διαφεύγει άλλωστε το γεγονός, ότι οι συνάδελφοί του τον εξόντωσαν, και για να καλύψουν το έγκλημά τους αυτό σκέφτηκαν αργότερα να τον χρυσώσουν με το όνομα "Χρυσόστομος". Αυτός είναι ο τρόπος που σκέπτονται και ενεργούν ανέκαθεν αυτοί, οι ιερείς που λαθραία εισχώρησαν στους κύκλους των Εκκλησιών.

Η εξω-Βιβλική ακαταστασία άρχισε, ως φαίνεται, από τον 5ο αιώνα, στις ημέρες του Πάπα Λέοντος του Α'. Δεν έμενε ικανοποιημένος ο Πάπας με την αρχική συνήθεια της δημόσιας εξομολόγησης και έγραψε προς τους επισκόπους της Καμπανίας ότι «αρκεί να γίνεται προς τους πρεσβυτέρους μυστηριακή εξομολόγηση». Προϊόντος του χρόνου, βλέπουμε ότι η καινοτομία αυτή εξελίχτηκε σε ιερατική μάλλον ευχή του ιερέα προς τον Θεό υπέρ της συγχώρεσης του εξομολογούμενου. Η αχαλίνωτη αυτή γραμμή, οδήγησε την μεν Παπική Εκκλησία για λόγους κολακείας και σε λαϊκά πρόσωπα. Παραχώρησε λοιπόν το δικαίωμα της εξομολόγησης και σε λαϊκούς. Η δε Ανατολική Εκκλησία παραχώρησε το δικαίωμα αυτό στους Μοναχούς, δηλαδή, στους "αποστόλους του σκότους". Το δικαίωμα αυτό το παραχώρησε στους "αποστόλους του σκότους", ως αμοιβή, για τους απάνθρωπους αγώνες τους εναντίον των εικονομάχων (800-125). «Από το τέλος του αγώνα κατά των εικονομάχων μέχρι τον 13ο αιώνα, την εξουσία του "δεσμείν και λύειν" διαχειρίζονταν αποκλειστικά οι Μοναχοί».

Εξαιτίας του εγκληματικού αυτού γεγονότος, λέει η ιστορική πληροφορία: «Τις εξομολογήσεις και εξαγγελίες των αμαρτημάτων και τις επ' αυτών επιτιμίες και αφέσιμους λύσεις στους Μοναχούς μετετέθησαν».

Αυτή ήταν η εξέλιξη της αχαλίνωτης γραμμής, η οποία μας γεννά την απορία να ρωτήσουμε τους Πανεπιστημιακούς δασκάλους μας: Μας διδάξατε την αλήθεια ή το ψεύδος; Και ποιος τέλος πάντων έχει την εξουσία του "δεσμείν και λύειν;" Γιατί οι ιστορικές πληροφορίες μάς πείθουν «Ότι το σήμερον ισχύον εν τη Εκκλησία μυστήριο της Εξομολογήσεως, είναι κατασκεύασμα του Πάπα, ο οποίος δι' αυτού εύρε τον τρόπο να μανθάνει τα μυστικά των Χριστιανών και να κυριαρχεί επί της συνειδήσεώς τους». Και: «Ότι λόγω των μεγάλων δυσκολιών του Βυζαντινού Κράτους, ο αυτοκράτωρ Μιχαήλ Παλαιολόγος για να τύχει της υποστήριξης του αυτοκράτορα της Γαλλίας, με τη μεσολάβηση του Πάπα, αναγκάστηκε να σβήσει το μυστήριο της Μοναχικής τάξεως και να εισάγει αντ' αυτού εις την Εκκλησία το Μυστήριο της Εξομολογήσεως, μόλις το 1274».

Δεδομένου άλλωστε ότι επειδή μέχρι τον 11ο αιώνα δεν είχε θεσπιστεί το "Μυστήριο της Εξομολογήσεως", όπως είναι σήμερα, όλοι που ασχολήθηκαν με το θέμα αυτό, Βασίλειος ο Μέγας,

Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, Γρηγόριος ο Νύσσης, προσέδωσαν ψυχολογική θέση και μορφή στο νόημα της εξομολογήσεως.

Ενώ λοιπόν δεν υπάρχει Βιβλική βάση, ούτε της Ιεράς Παράδοσης θέση, που να υποστηρίζει την ιερατική εξομολόγηση, οι πλαστογράφοι, "απόστολοι του σκότους" παρουσίασαν πλαστογραφημένα βιβλία, τα "Ψευδοκλημέντια", Παραδόσεις δήθεν του Ιππόλυτου Ρώμης και κάτι Αιγυπτιακές Διατάξεις, στα οποία αναφέρεται ψευδέστατα η Εξουσία των ιερέων επί του "δεσμείν και λύειν". Έτσι τοποθέτησαν αντι-Γραφικότατα τα χωρία, *«ἄν τινων ἀφῆτε... ὅσα ἐὰν δήσητε»,* στην αποστολή των ιερέων.

Με βάση τα ψεύτικα αυτά συγγράμματα θέσπισαν το "Δόγμα", ότι το ιερατείο είναι "Ταμειούχος της Θείας Χάριτος", με Εξουσία... να συγχωρεί όταν θέλει και να αφορίζει όταν επιθυμεί.

Αφού η ιερατική εξομολόγηση δεν είναι ούτε της Καινής Διαθήκης διδασκαλία, ούτε της Ιεράς Παράδοσης διδαχή, δεν έχει ούτε Μυστηριακό χαρακτήρα. Τι είναι λοιπόν η ιερατική εξομολόγηση; **Ανάποδο** της θρησκείας μέσον.

Κανείς μελετημένος θεολόγος δεν μπορεί να αρνηθεί, ότι οι αρχαιότερες μαρτυρίες που μέχρι του σημείου αυτού ανέφερα, ενώ κάνουν λόγο περί εξομολογήσεως, δεν αναφέρει καμία από αυτές ότι γινόταν στον ιερέα, για άφεση αμαρτιών. Πού λοιπόν στηρίζονται οι Πανεπιστημιακοί μας δάσκαλοι και υποστηρίζουν αυτή την εχθρική προς το Ευαγγέλιο διδασκαλία; Δεν μου διαφεύγει ότι είναι επαγγελματίες – υπάλληλοι. Εφόσον άλλωστε δέχονται ως θεμελιώδη διδασκαλία, ότι η πίστη στο Αίμα του Ιησού, καθαρίζει κάθε αμαρτία, και ότι κάθε άλλη απαίτηση, "μπορεί να ερμηνευτεί ότι το Αίμα του Κυρίου δεν έχει την δέουσα ιλαστική πάντοτε και υπέρ πασών των αμαρτιών δύναμη". Τούτο μου υπενθυμίζει έναν διευθυντή εφημερίδος, που απευθυνόμενος προς υποψήφιο ρεπόρτερ, του λέει: «Να περιγράψετε ένα γεγονός για το οποίο δεν έχετε πληροφορίες. Πώς θα αρχίζατε το άρθρο σας: "Πληροφορούμεθα εξ εγκύρου πηγής..." Ωραία! Και πώς θα το τελειώνατε; "Μολονότι θα μπορούσαμε να αφιερώσουμε και άλλες λεπτομέρειες, ελλείψει χώρου αναγκαζόμαστε να μην το κάνουμε". Λαμπρά! Σας προσλαμβάνω στην εφημερίδα μου».

Το περιστατικό αυτό λέει πολλά, που αφορούν τις εκκλησιαστικές αυτές αταξίες.

Ερευνώντας επίσης τη θεολογία των δύο Εκκλησιών, Ρωμαϊκής και Ορθοδόξου, βλέπουμε ότι δεν συμφωνούν μεταξύ τους. Γιατί ενώ ο Ορθόδοξος ιερέας, παρόλο που παίρνει θέση "Κριτή" έναντι του αμαρτωλού, εντούτοις τον απολύει ικετευτικά. Ο Καθολικός ιερέας όμως, τον απολύει αυτοδικαίως. Γιατί η μεν Ρωμαϊκή δέχεται ότι, όταν ο αμαρτωλός ειλικρινά μετανοήσει, και δεν μπορεί να εξομολογηθεί σε ιερέα, συγχωρείται, «γιατί η ειλικρινής μετάνοια ενεργεί ήδη εν αυτή την άφεση (Votum) προς εξομολόγηση και απόλυση». Τούτο όμως η Ορθόδοξη θεολογία το απορρίπτει και το θεωρεί ως ασέβεια και ανοησία.

Οι ως άνω παραβάσεις και ανεπίτρεπτες παραβιάσεις έδωσαν το δικαίωμα στους ιερείς να πάρουν θέση Κριτή και Δικαστή έναντι του αμαρτωλού και η εξομολόγηση να παίρνει δικαστικό χαρακτήρα. Έτσι καταστρατηγούν την Εξουσία του Θεού, δυνάμει της οποίας *«τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ – την κρίση όλη την έχει δώσει στον Υιό»* (Ιν.5:22).

Προχωρούν οι "ειδικοί ιερείς" στην αντι-Βιβλική γραμμή. Παρουσιάζονται ως μεσίτες μεταξύ αμαρτωλού και Θεού. Παραμερίζουν και ποδοπατούν το Υπούργημα της Μεσιτείας του Κυρίου (*«εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων – ένας και μεσίτης μεταξύ Θεού*

και ανθρώπων» Α' Τιμ.2:5), για την εξάσκηση του οποίου έλαβε θέση στα δεξιά του Πατρός, ώστε *«ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα – αν κάποιος αμαρτήσει, έχουμε Παράκλητο κοντά προς τον Πατέρα»* (Α' Ιν. 2:1).

Όλα αυτά ενέπνευσαν τους ιερείς να επιβάλλουν και τα επιτίμια (τρόποι τιμωρίας), ως διορθωτικά μέσα: Νηστεία, ελεημοσύνες, κακουχίες του σώματος, κλπ., σαν να μην αρκούσε η ανεκτίμητη αξιομισθία του Κυρίου, ο Οποίος θυσιάστηκε για κάθε αμαρτωλό, ακριβώς, γιατί πρόθεσή Του ήταν και είναι να δώσει τη Χάρη ως δώρο προς τον μετανοούντα, *«οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται – όχι από έργα, για να μην καυχηθεί κανείς»* (Εφεσ.2:9). Μήπως άλλωστε ο Χριστός, όταν συγχώρεσε την πόρνη, τον Πέτρο που Τον αρνήθηκε, επέβαλε σε αυτούς επιτίμια; Και εφόσον ο αμαρτωλός συγχωρείται δια της πίστεως, χρειάζεται και ο ιερέας για να επισφραγίσει μέσω της μυστικής εξομολογήσεως την απόφαση του Θεού περί αμνηστεύσεως του αμαρτωλού; Αυτό είναι αδιανόητο. Εφόσον ο αμαρτωλός συγχωρείται από τον Θεό, δια του Χριστού, σε ποια θέση τοποθετείται το "δόγμα", ότι συγχωρείται δια του ιερέα; Ώστε το Αίμα του Χριστού μάταια χύθηκε πάνω στο Σταυρό; Όλα αυτά είναι διδάγματα ασύστατα και εντελώς αντι-Βιβλικά.

Κατόπιν όλων αυτών δημιουργήθηκε στη Ρωμαϊκή Εκκλησία "το βλάσφημο δόγμα" περί "Καθαρτηρίου πυρός", μέσω του οποίου συγχωρούνται οι πρόσκαιρες αμαρτίες, δεδομένου, όπως λένε, «δια της μετανοίας μόνο αιώνιες ποινές» συγχωρούνται.

Κατά την αυθαίρετη επίσης διδασκαλία τους, οι Άγιοι έκαναν περισσότερα καλά έργα απ' όσα χρειάζονταν για τη σωτηρία τους. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει περίσσευμα. Από αυτό το περίσσευμα παίρνουν οι αυθαίρετοι επίσης ιερείς τους και "δημιουργούν" ένα θησαυροφυλάκιο, από το οποίο δίνουν σε όσους υπολείπονται.

Στη συνέχεια δημιουργήθηκε το αίσχιστο εμπόριο των περίφημων συγχωροχαρτιών του Πάπα, εξαιτίας των οποίων επαναστάτησε ο Λούθηρος και οι σύντροφοί του, γιατί δεν μπορούσαν να ανεχθούν ότι με αυτά συγχωρούνται οι αμαρτίες, και ότι με τον ήχο των χρημάτων ανασηκώνονται από την κόλαση οι ψυχές. Στο σημείο αυτό, την ακολούθησε πιστά η αδελφή της Ορθόδοξη Εκκλησία, εκτός από τα σχετικά συγχωροχάρτια που χρησιμοποιεί στις Λειτουργίες, για χρηματισμό. Αυτά τα συγχωροχάρτια των Λειτουργιών, υποστηρίζει, χωρίς να έχει Βιβλικό έρεισμα, ότι εξευμενίζουν τον Θεό.

Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, το οποίο, σε ωραίο πλαίσιο εκδίδει επίσημα, και σήμερα, συγχωροχάρτια, διαστάσεων 55,5 x 49,5 εκ. και τα οποία πωλεί με διατίμηση.

Το κείμενο του βλάσφημου αυτού συγχωρόχαρτου έχει ως εξής:

(Συγχωροχάρτι)

Βενέδικτος ελέω Θεού Πατριάρχης της Αγίας Πόλεως Ιερουσαλήμ και πάσης Παλαιστίνης

«Η μετριότης ημών από της χάριτος, δωρεάς τε και εξουσίας του Παναγίου και Ζωαρχικού Πνεύματος, της δοθείσης παρά του Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού τοις Ιεροίς αυτού Μαθηταίς και Αποστόλοις εις το δεσμείν και λύειν τας των ανθρώπων αμαρτίας, ειρηκότος αυτοίς, "λάβετε Πνεύμα Άγιον, άν τινων αφήτε τας αμαρτίας, αφίενται αυτοίς, άν τινων κρατήτε, κεκράτηνται, και όσα αν δήσητε και λύσητε επί της γης, έσται δεδεμένα και λελυμένα εν τοις ουρανοίς"· εξ εκείνων δε και εις ημάς αλληλοδιαδόχως ταύτης διαβάσης της θείας χάριτος, έχει συγκεχωρημένον και κατά το Πνεύμα αυτής τέκνον Νικόλαον προσκυνητήν του Παναγίου Τάφου εις όσα και αυτός ως άνθρωπος

ήμαρτεν εν λόγω ή έργω ή διανοία εκουσίως ή ακουσίως και ή υπό κατάρα ή αφορισμόν Αρχιερέως ή Ιερέως εγένετο ή πατρός ή μητρός αυτού ή τω ιδίω αναθέματι υπέπεσεν ή όρκον παρέβη ή άλλοις τισίν αμαρτήμασιν ως άνθρωπος περιεπάρη και ταύτα Πνευματικοίς Πατράσιν εξωμολογήσατο και τον παρ' αυτών κανόνα εκ καρδίας εδέξατο και πληρώσαι προεθυμήθη εκ πάντων τούτων ενοχής τε και του πταίσματος λύομεν αυτόν και ελεύθερον έχομεν και συγκεχωρημένον τη Παντοδυνάμω εξουσία και χάριτι του Παναγίου Πνεύματος. Όσα δε δια λήθην ανεξομολόγητα είασε, κακείνα πάντα συγχωρήσειεν αυτός ο ελεήμων Θεός δι' ιδίαν φιλανθρωπίαν και αγαθότητα, πρεσβείαις της Υπερευλογημένης Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας, του Αγίου Ενδόξου και Πανευφήμου Αποστόλου Ιακώβου του Αδελφοθέου και πρώτου Ιεράρχου των Ιεροσολύμων και πάντων των Αγίων. Αμήν»

Εν τη Αγία Πόλει Ιερουσαλήμ
έτει σωτηρίω 1963

Αυτοί είναι *«τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων – που καταπνίγουν την αλήθεια με την αδικία»* (Ρωμ.1:18), και για να δικαιολογήσουν την αυτοκρατορικο-Ιουδαϊκή θέση τους, τον Απόστολου του Χριστού, Ιάκωβο, ονόμασαν Ιεράρχη. Μέχρι πότε θα αδικούν τη νοημοσύνη του λαού;

Οικουμενικέ Πατριάρχη!

Είναι διδασκαλία Ορθόδοξη, είναι του Ευαγγελίου, αυτή η βλάσφημη, η εμπορική και εχθρική προς τον Χριστιανισμό, ενέργεια του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων; Ή μήπως την αγνοείτε; Ασφαλώς, όχι! Γιατί δεν διαμαρτύρεστε; Θα μου πείτε, ότι δεν αναμιγνύεστε στα θέματα που αφορούν τα άλλα Πατριαρχεία. Νομίζω, ότι σαν Χριστιανός και σαν Οικουμενικός, έχετε ιερή υποχρέωση να διαμαρτυρηθείτε για την καπηλεία αυτή, και την εχθρική προς τη διδασκαλία του Σωτήρα Χριστού, ενέργεια. Έχω λάθος;

«Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν – Γι' αυτό, να αποβάλετε το ψέμα και να μιλάτε την αλήθεια» (Εφεσ.4:25).

Νομίζω όμως ότι δεν διαμαρτύρεστε επειδή ίσως θα ξέρατε ότι ανέκαθεν και η Ανατολική Εκκλησία, παράλληλα με την Παπική, έχει και αυτή την ίδια συνήθεια, και μάλιστα νομοθετημένη.

Η εφημερίδα "ΤΟ ΒΗΜΑ – ΕΒΔΟΜΑΔΑ", 27 Νοεμβρίου 1983, δημοσίευσε μία σχετική έρευνα και αποδεικνύει ότι:

«Και οι Ορθόδοξοι δίνουν συγχωροχάρτια»

«Ήταν γνωστό, ως τώρα, πως μονάχα οι Καθολικοί έκαναν χρυσές δουλειές πουλώντας στους πιστούς τα πιστοποιητικά για άφεση αμαρτιών. Να όμως, τώρα, που αποδεικνύεται, πως το συνήθιο υπήρχε και στην Ορθοδοξία και μάλιστα νομοθετημένο.

Ήρθε λοιπόν τώρα ο Φίλιππος Ηλιού με τη μελέτη του και αποκαλύπτει ότι, το ίδιο αυτό διάστημα και οι δικοί μας ανατολικοί Ορθόδοξοι Πατριάρχες, εκδίδανε και αυτοί συγχωροχάρτια, γραφτά, χειρόγραφα πρώτα και αργότερα τυπωμένα, και συγχωρούσανε αμαρτίες ζωντανών και πεθαμένων. Διεκδικούσαν μάλιστα με ζήλο το προνόμιο».

Υπήρξε αποχή που ξεχώρισαν οι αρμοδιότητες – ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων είχε ειδικότητα στα συγχωροχάρτια για τους ζωντανούς, ενώ ο Κωνσταντινουπόλεως τύπωνε τα συγχωροχάρτια για τους πεθαμένους.

Η έρευνα αποδεικνύει ότι, συγχωροχάρτια εκδίδονταν και πριν από την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως και σε όλο το διάστημα της Τουρκοκρατίας, αλλά και μετά, μέχρι τις μέρες μας. Οι αμαρτίες που συγχωριόντουσαν ήταν

αμαρτίες νεκρών και αμαρτίες ζωντανών, αμαρτίες εξομολογημένες και αμαρτίες ανομολόγητες, ως και αμαρτίες που επρόκειτο να διαπραχθούν νυν και αεί.

Με τα συγχωροχάρτια λύνονταν ακόμα και αφορισμοί και επιτίμια και κατάρες γονέων και αναθέματα ιεραρχών.

Η μελέτη αυτή δημοσιεύεται στο πρώτο, μόλις τεύχος σοβαρού επιστημονικού περιοδικού "Τα Ιστορικά - Historica", που εκδίδουν οι Σπύρος Ασδρακάς, Φίλιππος Ηλιού, Βασίλης Παναγιωτόπουλος με διευθυντή τον Γιώργο Ραγιά. Αυστηρή έκδοση, με πλήθος υποσημειώσεων, ασπρόμαυρη και με μικρά γράμματα: Αλλά, ω θρίλερ! Γνωρίζουμε την εν Τριδέντω Σύνοδο, την "αντιμεταρρυθμιστική", που καταδίκασε τον Λούθηρο και επαναβεβαίωσε την εκ Θεού δύναμη των συγχωροχαρτιών. Και μόλις τώρα μαθαίνουμε την Ορθόδοξη Σύνοδο της Κωνσταντινουπόλεως, του 1727, που συγκαταλέγει τα συγχωροχάρτια στους "Ιερούς όρους και τα δόγματα της Ανατολικής του Χριστού Εκκλησίας" και τα ορίζει ως ακολούθως:

«Την εξουσία υπέρ της αφέσεως των αμαρτιών εγγράφως διδομένη τοις ευσεβέσιν, η μεν Ανατολική του Χριστού Εκκλησία ονομάζει συγχωροχάρτια. Λατίνοι δε ταύτα καλούσιν ιντουλκέντζας».

Άλλωστε και πιο πριν, το 1961, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, με επίσημη πράξη του, υπενθυμίζει ότι επίσκοποι και πνευματικοί μπορούν να δέχονται εξομολογήσεις και να δίνουν αφέσεις, αλλά γραφτά συγχωροχάρτια μονάχα το Πατριαρχείο έχει προνόμιο να εκδίδει: «Το Πατριαρχικόν γαρ τούτο προνόμιον ιδιαίτατον, και κατ' ουδέν εις άλλον διαβαίνειν δύναται!»

Το πότε και πώς θεσπίστηκε το συγχωροχάρτι στην Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία δεν είναι πια γνωστό. Τα Πατριαρχεία επικαλούνταν, όταν χρειαζόταν, «συνήθεια και παράδοση αρχαία», που έφτανε μέχρι τους Πατέρες. Υπερβολή ίσως. Πάντως είναι βέβαιο ότι μετά το 1400 εκδίδονταν συγχωροχάρτια, δεν αποκλείεται και νωρίτερα. Εκείνη την εποχή κιόλας, ο συγγενής των Παλαιολόγων Ματθαίος Ραούλ Μελίκης, ποιος ξέρει από τι είδους ενοχές σπρωγμένος, είχε μαζέψει οκτώ συγχωροχάρτια για την αμαρτωλή αφεντιά του, ένα από τον Πατριάρχη Ιωακείμ των Ιεροσολύμων, ένα από τον Νήφωνα τον Οικουμενικό, ένα από τον Μητροπολίτη της Μονεμβασίας Δοσίθεο και πέντε από άλλους ιεράρχες. Και ο Άγιος Διονύσιος ο δικός μας, το 1024 ταξίδεψε στα Ιεροσόλυμα, όπου είχαν συγκεντρωθεί οι τέσσερεις Ανατολικοί Πατριάρχες «επειδή είχε πόθο να λάβει και από τους τέσσερεις συγχωρητικά γράμματα».

Να ήρθε άραγε η συνήθεια με τις Σταυροφορίες, ο Φίλιππος δεν προβληματίζεται πάνω σε αυτό. Γεγονός πάντως είναι ότι και των Δυτικών συγχωροχαρτιών η αρχή είναι χαμένη.

Από ό,τι ερεύνησα και βρήκα στη Δύση ήταν άγνωστα τα συγχωροχάρτια μέχρι την εποχή του Γρηγορίου 7ου, τον 11ο νομίζω αιώνα. Τα συστηματοποίησε πρώτος ο Ουρβανός Β', γύρω στην Πρώτη Σταυροφορία, τέλος σε όσους συμβάλανε οικονομικά στο χτίσιμο της Βασιλικής του Αγίου Πέτρου. Και όχι μονάχα αυτό, μα έδωσε το προνόμιο έκδοσης συγχωροχαρτιών για τη Σαξονία στην αδελφή του τη Μαγδαληνή και στον άνδρα της, γιο του Ιννοκέντιου Η'. Από εκεί κληρονόμησε το προνόμιο ένας αρχιεπίσκοπος και γέμισε τη Γερμανία με ένα τόσο εκτεταμένο, που έκανε τον Λούθηρο να αγανακτήσει.

Όμως, και πριν από τον Λούθηρο, τα Δυτικά συγχωροχάρτια απ' την αρχή αμφισβητήθηκαν από θεολογικές προσωπικότητες μέσα στην Καθολική Εκκλησία, ιδιαίτερα τον 14ο αιώνα.

Μήπως γι' αυτό δεν γίνανε τόσο γνωστά και τα συγχωροχάρτια της Ορθοδοξίας;

Στην Ανατολική Εκκλησία, η αμφισβήτηση κορυφώθηκε με τους Πατέρες στον 4ο και στον 5ο αιώνα και σχεδόν έσβησε μετά τον Ιουστινιανό. Κανένας δεν διαφωνούσε, πέρα από τις εσωτερικές διαμάχες και τα προνόμια. (Όπως έγινε και με τον καυγά των Σιναϊτών και του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως για το προνόμιο έκδοσης συγχωροχαρτιών, από το 1680 μέχρι το 1691). Μα αυτές οι διαφωνίες δεν περνούσαν στο ευρύ κοινό.

Στις αρχές του 18ου αιώνα, ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Δοσίθεος Νοταράς επαινούσε από τη μία μεριά τον Λούθηρο και μάλιστα έγραψε ότι «για τα συγχωρητικά δικαίως αγωνίστηκε». Ο ίδιος όμως, όχι μονάχα εξέδιδε συγχωροχάρτια, αλλά και υπεράσπιζε, γραπτά και πάλι το προνόμιο των Ανατολικών Πατριαρχών να τα εκδίδουν.

Μα και πιο πριν, οι Πατριάρχες Ιερεμίας Β', Μελέτιος Πηγάς, Κύριλλος Αλεξανδρείας και Θεοφάνης Ιεροσολύμων, αντιμετώπισαν όλοι με συμπάθεια τα κινήματα του Προτεσταντισμού, μα αυτό δεν τους εμπόδισε να εκδίδουν αθρόα οι ίδιοι συγχωροχάρτια.

Ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ιερεμίας Β' ήταν συγχυσμένος μάλιστα που, το 1576, ένας έξαρχος του Πατριαρχείου, ο Θεοδόσιος Ζυγομαλάς, του ζήτησε συγχωροχάρτια να διαθέσει για να μαζέψει χρήματα για το Πατριαρχείο, και ο Πατριάρχης βρέθηκε να έχει έτοιμα «μόνο 62»: «Κρίμα, αυτά μού βρέθηκαν μόνο. Τέλος πάντων, σου τα στέλνω με το πρώτο ταχυδρομείο».

Μου έκανε εντύπωση η γενική μας άγνοια επί του θέματος και άνοιξα το Εκκλησιαστικό Δίκαιο του Παναγόπουλου, έκδοση 1980. Δεν βρήκα τίποτε στα περιεχόμενα για τα συγχωροχάρτια. Έψαξα και στη δωδεκάτομη "Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια". Εδώ η έκπληξη ήταν ακόμη μεγαλύτερη. Από το λήμμα "Συγκρητισμός" πηγαίνει κατευθείαν στο λήμμα "Συκάμινος" – δέντρο που φύεται στην Παλαιστίνη και στην Αίγυπτο και αναφέρεται κάπου από τον Ευαγγελιστή Λουκά (17:6). Λήμμα "συγχωροχάρτι" δεν υπάρχει.

Κατέφυγα στον καθηγητή της Θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Σάββα Αγουρίδη. Γνώριζε την ύπαρξη συγχωροχαρτιών στη Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά του έκανε εντύπωση η μελέτη του Ηλιού. Τον άφησα και τη διάβασε και ύστερα μου είπε:

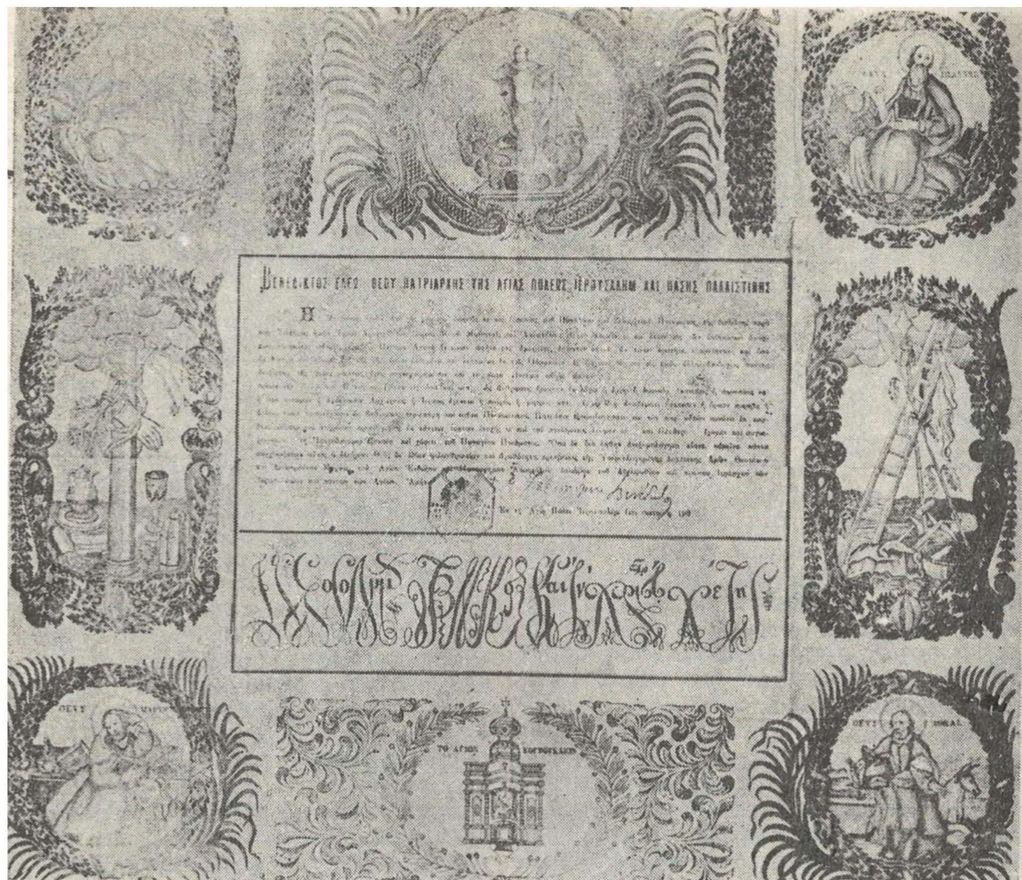
«Από πλευρά θεολογική έχει μεγάλη σημασία η μελέτη αυτή: Αποδεικνύει πως πράγματα για τα οποία η Ανατολική Εκκλησία κατηγορεί τη Δυτική, στην ουσία τα εφαρμόζει και η ίδια με πολύ ασήμαντες παραλλαγές. Τέτοιες μελέτες θα βοηθούσαν ιδιαίτερα το διάλογο ανάμεσα στις Εκκλησίες. Συχνά οι Καθολικοί διαμαρτύρονται ότι στοιχεία που θεωρούνται αποκλειστικά δικά τους υπάρχουν και στην Ανατολική. Και οι Ανατολικοί εξεγείρονται και χαλάει ο διάλογος, όχι από άλλο λόγο, αλλά από άγνοια των πραγμάτων.

Δεν είναι μόνο τα συγχωροχάρτια. Μα και άλλα. Όπως το θέμα της μεταστάσεως της Θεοτόκου που, δογματικά δεν δεχόμαστε, υπάρχει όμως στη λατρεία, ψέλνεται. Το θέμα του ορισμού του αριθμού των Μυστηρίων, κλπ.

Ο Ηλιού κάνει ίσως μία περισσότερο κοινωνική μελέτη, της εποχής κυρίως της Τουρκοκρατίας. Το ρόλο, δηλαδή, τον κοινωνικό και οικονομικό που έπαιζαν τα συγχωροχάρτια. Όμως τέτοιες ιστορικές μελέτες είναι εξαιρετικά διαφωτιστικές και θα μπορούσαν να συμπληρώσουν και άλλα μεγάλα κενά.

Μια έρευνα για τους αφορισμούς θα διαφώτιζε πάρα πολύ τη σχέση Εκκλησίας και λαού, θα είχε μεγάλο κοινωνικό ενδιαφέρον. Ή μια μελέτη για τις οικονομικές οφειλές ενός Χριστιανού στην Εκκλησία τότε. Γιατί πολλά λέγονται για τις σχέσεις Εκκλησίας και λαού

κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, συστηματική όμως έρευνα σε τέτοια ζητήματα αιχμής, όπως αυτή για τα συγχωροχάρτια, δεν έχει γίνει ως τώρα».

ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

Το αντιχριστιανικό “Συγχωροχάρτι” του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων σε μικρογραφία.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

Σχεδιογραφηθὲν παρὰ Νικολάου Χίου ζωγράφου, ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1818

Συγχωροχάρτι του 1818, φιλοτεχνημένο από τον ζωγράφο Νικόλαο Χίο με μονοκοντυλιά την υπογραφή του Πατριάρχη της Ιερουσαλήμ και πάσης Παλαιστίνης Πολυκάρπου.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

Επιστολή 13η

Το Μυστήριο του Γάμου

Αγαπητέ αδελφέ,

Σκοπός για τον οποίο ο Θεός δημιούργησε τη γη, ήταν να κατοικείται από τους ανθρώπους (*«Οὕτως λέγει Κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρανόν, οὗτος ὁ Θεὸς ὁ καταδείξας τὴν γῆν καὶ ποιήσας αὐτήν, αὐτὸς διώρισεν αὐτήν, οὐκ εἰς κενὸν ἐποίησεν αὐτήν, ἀλλὰ κατοικεῖσθαι ἔπλασεν αὐτὴν – Έτσι λέει ο Κύριος, Αυτός που δημιούργησε τον ουρανό, Αυτός ο Θεός που παρουσίασε τη γη και δημιούργησε αυτή, Αυτός που διόρισε αυτή, δεν τη δημιούργησε μάταια, αλλά για να κατοικείται έπλασε αυτή»* (Ησ.45:18), *«...κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς – ...για να κατοικούν πάνω σε όλο το πρόσωπο της γης»* (Πραξ.17:26). Για το λόγο αυτό τοποθέτησε την ατμόσφαιρα της γης σε κατάλληλη απόσταση από τον ήλιο για να υπάρχουν συνθήκες ζωής.

Αφού λοιπόν περατώθηκε η δημιουργία της γήινης σφαίρας και καθώς πλησίαζε το τέλος της "έκτης ημέρας" (χρονική περίοδος) και αφού τελείωσε καθετί που ήταν αναγκαίο για τη διατήρηση του νέου ζωντανού πλάσματος για το οποίο προοριζόταν, *«εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ᾽ εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν – είπε ο Θεός: Ας δημιουργήσουμε άνθρωπο σύμφωνα με την εικόνα τη δική μας και σύμφωνα με τη δική μας ομοίωση»* (Γεν.1:26). Η επιθυμία αυτή του Θεού, η οποία έγινε έργο, μας δείχνει ότι ο άνθρωπος έγινε επίγειος γιος του Θεού, με θείες ιδιότητες, της σοφίας, της δύναμης, της δικαιοσύνης και της αγάπης. Συνεπώς, ο άνθρωπος ήταν ικανός να γνωρίζει τη θεϊκή του εξάρτηση.

«Καὶ ἔλαβε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν – Και έλαβε Κύριος ο Θεός τον άνθρωπο, τον οποίο έπλασε, και έθεσε αυτόν μέσα στον παράδεισο της τρυφής, για να εργάζεται αυτόν και να τον φυλάει» (Γεν.2:15).

Στον άνθρωπο αυτό ο Δημιουργός έδωσε σύντροφο από το είδος του, από τη σάρκα του και από τα οστά του· *«καὶ ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν ᾿Αδάμ, καὶ ὕπνωσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ καὶ ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ᾽ αὐτῆς. καὶ ᾠκοδόμησεν ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ᾿Αδάμ, εἰς γυναῖκα καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν ᾿Αδάμ – Και επέβαλε ο Θεός έκσταση πάνω στον Αδάμ, και κοιμήθηκε· και έλαβε μία από τις πλευρές αυτού και αναπλήρωσε με σάρκα αντί γι' αυτήν. Και κατασκεύασε ο Θεός την πλευρά, την οποία έλαβε από τον Αδάμ, σε γυναίκα και οδήγησε αυτήν προς τον Αδάμ»* (Γεν.2:21-22). Το νέο αυτό πλάσμα έφερε ο Θεός προς τον Αδάμ και τους ένωσε ως συζύγους σε άνδρα και γυναίκα. Η πανσοφία του Δημιουργού έπλασε τα σώματα των δύο αυτών υπάρξεων κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι ικανά για την αναπαραγωγή του γένους. Γι' αυτό: *«εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός, λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς – ευλόγησε αυτούς ο Θεός, λέγοντας: Αυξάνεστε και πληθύνεστε και γεμίστε τη γη και κατακυριέψετε αυτήν»* (Γεν.1:28).

Η πρόθεση του Θεού ήταν να αυξηθούν, να πολλαπλασιαστούν και να επεκτείνουν την παραδεισιακή κατάσταση σε όλο το πρόσωπο της γης.

Αυτός είναι ο πρώτος γάμος, ο οποίος έγινε από τον Ίδιο τον Δημιουργό, και ο Οποίος εγκαινίασε τους γάμους του μέλλοντος. Από τότε και σε όλη τη συνέχεια, ο γάμος διακανονιζόνταν από τους γονείς του γαμπρού και

της νύφης, στους οποίους μεσολαβούσε και κάποιο έμπιστο και φιλικό πρόσωπο, όπως βλέπουμε στην Αγία Γραφή (Γεν.κεφ.24, Μτ.22:1-14, 25:1-10, Ιν.3:29).

Για την εγκυρότητα του γάμου δεν ήταν αναγκαία η συμμετοχή θρησκευτικού ιερατικού αντιπροσώπου.

Στους καθυστερημένους λαούς που δεν διέθεταν κάποιο πολιτισμό, εκτός από το λαό Ισραήλ, υπήρχε μια ζωώδης κατάσταση, όσον αφορά το Γάμο. Οι ενδιαφερόμενοι κινούνταν πάντοτε, οδηγούμενοι από το ένστικτο. Στους πολιτισμένους λαούς όμως «ο γάμος απετέλεσε ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα στον ανθρώπινο βίο, καθόσον αποσκοπεί προ πάντως στη διαιώνιση της κοινωνίας των ανθρώπων». Για το λόγο αυτό, ο Ρωμαίος Νομοδιδάσκαλος Μοδεστίνος, έδωσε τον εξής ορισμό στο γάμο: **«Ανδρός και γυναικός συνάφειαν και συγκλήρωσιν του βίου παντός, θείου τε και ανθρωπίνου δίκαιον κοινωνίαν».** Τον ορισμό αυτό δέχτηκαν και οι Βυζαντινοί. Είναι γεγονός όμως ότι η περί δικαίου Ρωμαϊκή αντίληψη απέφυγε κάθε σχετικό ορισμό για να αποφύγει τους κινδύνους. Ακολουθώντας την αρχή αυτή και ο Αστικός Κώδικας απέφυγε τον ορισμό του γάμου.

Για να δούμε πώς μέσα στους αιώνες εξελίχθηκε η πράξη του γάμου και πώς έφτασε στη σημερινή ιερολογία "Μυστηρίου", θα τον παρακολουθήσουμε από τα Βυζαντινά χρόνια, από τα οποία άρχισε η εξέλιξη της τελετής σε "Μυστήριο".

«Οι Ρωμαϊκοί περί γάμου κανόνες και τα θέσμια διατηρήθηκαν και μετά την σε Βυζάντιο μετάσταση της πρωτευούσης της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Αλλά η επικράτηση του Χριστιανισμού και η δια των Χριστιανικών διδασκαλιών αγωγή του γάμου σε Θείο Μυστήριο, προσέθεσε νέα στοιχεία στα υπάρχοντα έθιμα και προσέδωσε νέα αίγλη στο μέγιστο τούτο των κοινωνικών θεσμών. Εντούτοις, οι μεταβολές αυτές δεν υπήρξαν ούτε άμεσες ούτε ταχείες. Ο γάμος, παρά την επιβολή της νέας θρησκείας, εξακολουθούσε να αποτελεί δικαιοπραξία ρυθμιζόμενη από το Αστικό Δίκαιο, η δε τέλεση αυτού δεν περιεβάλλετο με κάποιο θρησκευτικό τύπο. Μάλιστα δε ο δια θρησκευτικού τύπου τελούμενος γάμος, τον οποίο συνιστούσαν προ της τελικής επικράτησης του Χριστιανισμού οι επίσκοποι, ουδεμία εγκυρότητα είχε, αυτή αναγνωριζόμενη μόνο σε πολιτικό γάμο. Μόλις περί τα τέλη του 9ου αιώνα μ.Χ. το έτος 893, επεβλήθη δια "Νεαράς" Λέοντος του Σοφού η υποχρεωτική ιεροτελεστία του γάμου, ως στοιχείο συστατικό αυτού και καθιερώθηκε επί Αλεξίου Α' του Κομνηνού η μέχρι των ημερών μας εν χρήσει ακολουθία του γάμου».

Η ιστορική αυτή πληροφορία μάς γνωρίζει τα εξής λίαν σημαντικά, που πρέπει ιδιαίτερα να προσέξουμε:

1) Ο γάμος, παρά την επιβολή της νέας θρησκείας, διατηρούσε τους Ρωμαϊκούς κανόνες, παρόλο ότι πρόσθεσε νέα στοιχεία. Συνεπώς ο γάμος δεν ήταν εκκλησιαστική ή ιερουργική πράξη, πολλή μάλλον δεν ήταν Μυστήριο, δηλαδή, "μέσον της Χάριτος". Καταρρίπτεται λοιπόν εκ θεμελίων ο θεολογικός ισχυρισμός, ότι «ο γάμος κατά τους χρόνους της Καινής Διαθήκης συστήθηκε από τον Κύριο, ως Μυστήριο».

2) Την Τελετή του Γάμου δεν περιέβαλε θρησκευτικός τύπος. Ήταν φυσικό βέβαια ύστερα από την επικράτηση του Χριστιανισμού, να ήθελαν οι Εκκλησιαστικές Αρχές, ο Γάμος να έχει θρησκευτικό χαρακτήρα. Και αυτό έκαναν. Σε όλους το συνιστούσαν αυτό. Δεν ήταν όμως υποχρεωτικό – δεν το επέβαλλαν σε κανένα. Γιατί την υπόθεση του γάμου τακτοποιούσε μόνο ο Αστικός Κώδικας. Και όταν ακόμη ο γάμος γινόταν θρησκευτικός, η τελετή αυτή δεν πρόσθετε κανένα κύρος στη νομιμοποίηση του Γάμου. Αναγνωρίζονταν μόνο ο πολιτικός. Συνεπώς, ο Γά-

μος δεν ήταν "Μυστήριο", ούτε αποτελούσε θεμελιώδη διδασκαλία της Εκκλησίας. Επειδή όμως *«εν Κυρίω», «πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω – όλα ας γίνονται ευπρεπώς και με τάξη»* (Α' Κορ.14:40) γι' αυτό, σωστή ήταν η επιθυμία των Εκκλησιαστικών Αρχών, ο γάμος να γίνεται θρησκευτικός.

3) «Μόλις περί τα τέλη του 9ου αιώνα, το 893, η ιεροτελεστία του γάμου ως Μυστήριο επεβλήθη με αυτοκρατορική απόφαση του Λέοντος ΣΤ' «ως στοιχείο απαραίτητο νομιμότητας αυτού». Για την επιβολή αυτή του αυτοκράτορα μας πληροφορεί και η "Εκκλησιαστική Ιστορία" του Β. Στεφανίδη, σελ.415, τα εξής: «...μέχρι του αυτοκράτορα τούτου η ιερολογία του γάμου δεν ήταν υποχρεωτική... ο αυτοκράτορας αυτός πρώτος κατέστησε την ιερολογία του γάμου υποχρεωτική». Βέβαια προηγήθηκε τη ΟΔ' (74) "Νεαρά" του Ιουστινιανού, η οποία καθόριζε τη μεταβίβαση «προς κάποιο των ευκτήριων οίκων», και μαρτυρία τριών η τεσσάρων μαρτύρων, αλλά μόνο για την επισημοποίηση του γάμου, όχι για την μυστηριοποίηση.

Έτσι θεσπίστηκαν νέες προϋποθέσεις για τη σύναψη του γάμου. «Νόμιμος προς γάμο ηλικία καθορίστηκε για τον μεν άνδρα το 14ο έτος, για δε τη γυναίκα το 12ο, βραδύτερο το 13ο». Ο Αστικός Κώδικας όμως του έτους 1940, στα άρθρα του 1350-1352 καθορίζει την ηλικία για τον μεν άνδρα το 18ο έτος, για τη δε γυναίκα το 14ο.

Είναι γνωστό άλλωστε, ότι από τα Αποστολικά χρόνια δεν υπήρχε τελετουργία Γάμου. Η Καινή Διαθήκη, τα αρχαιότερα εκκλησιαστικά συγγράμματα και η Ιερά Παράδοση, δεν περιέχουν καμία τέτοια πληροφορία. Μιλούν μόνο για τον ιερό σκοπό του γάμου, για τα καθήκοντα των συζύγων μεταξύ τους και για το διαζύγιο. Έτσι βλέπουμε στην Επιστολή προς Διόγνητο (αρχές του 3ου αιώνα) την εξής σύγκριση και αντιπαραβολή μεταξύ των Χριστιανών και ειδωλολατρών: «Χριστιανοί γαρ ούτε γη ούτε φωνή ούτε έθεσι διακεκριμένοι των λοιπόν εστίν ανθρώπων... Γαμούσιν ως πάντες, τεκνοποιούσιν· αλλ' ού ρίπτουσι τα γενόμενα» (κεφ.5). Η πληροφορία αυτή μάς παρουσιάζει το γεγονός, ότι οι Χριστιανοί έκαναν τους Γάμους τους όπως και όλοι οι άλλοι άνθρωποι, και στους γάμους τους δεν είχαν ιερατικές Μυστηριώδεις τελετές, αλλά εξακολουθούσαν να διατηρούν τα έθιμα του γάμου της εποχής τους και της πατρίδας τους. Και αυτό δείχνει ότι ποτέ η αρχέγονη Εκκλησία δεν δίδαξε ότι ο Γάμος είναι "Μυστήριο", μυστικής και κρυπτογραφημένης ιδιότητας και αλήθειας.

Οι Ιουδαίοι Χριστιανοί εξακολουθούσαν να διατηρούν τα δικά τους έθιμα της Παλαιάς Διαθήκης (δες Τωβίτ κεφ.6 και 7). Ήταν όμως απαλλαγμένος ο Γάμος θρησκευτικής και τελετουργικής πράξεως ("Ο Ισραηλιτικός Γάμος", Β. Βέλλα, σελ.24).

Οι άλλοι Χριστιανοί που προέρχονταν από ειδωλολατρικές τάξεις, εξακολουθούσαν να διατηρούν τις διατάξεις του πολιτικού γάμου, δεδομένου ότι, "Γάμος" κυρίως σημαίνει την αμοιβαία συγκατάθεση του άνδρα και της γυναίκας, για να ζήσουν μια αρμονική ζωή και με τις ευχές της Εκκλησίας και την ευλογία του Θεού, να δημιουργήσουν μία νέα οικογενειακή εστία. Με άλλα λόγια· ο Γάμος είναι θεσμός ιερός, τον οποίο ίδρυσε ο Θεός. Είναι η ένωση ανδρός και γυναικός σε έναν αδιάσπαστο δεσμό σώματος και πνεύματος, σε μια αρμονική ζωή αμοιβαίας αγάπης και συνεργασίας μέχρι θανάτου, για την εφαρμογή της εντολής του Θεού, που αφορά την αναπαραγωγή του ανθρώπινου γένους. Για το λόγο αυτό: *«Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν... καὶ ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ ὕπνωσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν*

αὐτοῦ καὶ ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς. καὶ ᾠκοδόμησεν ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, εἰς γυναῖκα καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ. καὶ εἶπεν Ἀδάμ· τοῦτο νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη αὕτη· ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν... ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός, λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς – Και είπε Κύριος ο Θεός: Δεν είναι καλό να είναι ο άνθρωπος μόνος· θα δημιουργήσουμε σε αυτόν βοηθό όμοιο με αυτόν... Και επέβαλε ο Θεός έκσταση πάνω στον Αδάμ, και κοιμήθηκε· και έλαβε μία από τις πλευρές αυτού και αναπλήρωσε με σάρκα αντί γι' αυτήν. Και κατασκεύασε ο Θεός την πλευρά, την οποία έλαβε από τον Αδάμ, σε γυναίκα και οδήγησε αυτήν προς τον Αδάμ. Και είπε ο Αδάμ: Τούτο τώρα είναι οστό από τα οστά μου και σάρκα από τη σάρκα μου· αυτή θα ονομαστεί "γυναίκα", επειδή από τον άνδρα της λήφθηκε αυτή· εξαιτίας αυτού, θα εγκαταλείψει ο άνθρωπος τον πατέρα του και τη μητέρα του, και θα προσκολληθεί στη γυναίκα του, και θα είναι οι δύο σε σάρκα μία... αρσενικό και θηλυκό δημιούργησε αυτούς. Και ευλόγησε αυτούς ο Θεός, λέγοντας: Αυξάνεστε και πληθύνεστε και γεμίστε τη γη και κατακυριέψετε αυτήν» (Γεν.2:18, 21-24, 1:27-28).

Εφόσον λοιπόν 900 ολόκληρα έτη μ.Χ. η ιερολογία του γάμου δεν ήταν υποχρεωτική ούτε μεταξύ των Εκκλησιών, πώς υποστηρίζεται ότι «ο γάμος κατά τους χρόνους της Καινής Διαθήκης συστήθηκε από τον Κύριο ως Μυστήριο;» Ποιος όμως λέει την αλήθεια; Οι ιερείς ή το Ευαγγέλιο και η ιστορία; Ο Κύριος παραβρέθηκε στο Γάμο της Κανά, αλλά δεν έλαβε μέρος στην τελετή. Έγινε συμμέτοχος μόνο στην ευφροσύνη και τη χαρά του Γάμου, γιατί με το θαύμα Του προμήθευσε τον οίνο (δες Ιν.2:1-11).

Το γεγονός ότι μέχρι την 9η εκατονταετηρίδα δεν ήταν αναγκαία η ιερολογία του γάμου, μας πείθει, ότι πολύ περισσότερο δεν ήταν "Μυστήριο". Και το γεγονός επίσης της απλής μόνο σύστασης ορισμένων επισκόπων, πως ο Γάμος παίρνει θρησκευτικό χαρακτήρα, μας παρουσιάζει την αλήθεια ότι από τους Αποστόλους και τους διαδόχους τους δεν διδάχτηκε ο Γάμος ως "Μυστήριο".

Για τη σύναψη του γάμου υπήρχε ελευθερία μέχρι τον 9ο αιώνα μ.Χ. Μόνο κοινοποίηση γινόταν ενώπιον της Εκκλησίας. «Όποιος σκεπτόταν να συνάξει γάμο, έπρεπε να κάνει αυτό γνωστό στην Εκκλησία» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Α. Κυριακού, τόμος 1ος, σελ.183).

Για να γίνονται όμως τα πάντα *«εν Κυρίω»*, όπως ανέφερα και προηγουμένως, από νωρίς βλέπουμε να γίνεται σύσταση, πως η σύναψη του γάμου γίνεται ενώπιον της Εκκλησίας. Τη σύσταση αυτή βλέπουμε στον Ιγνάτιο και τον Τερτυλλιανό. Αξίζουν ιδιαίτερης προσοχής τα λόγια του Ιγνατίου περί του γάμου, για τον οποίο δεν ομιλεί περί "Μυστηρίου", αλλά περί γνώμης απλής του επισκόπου. Να, τα λόγια του: «**Πρέπει αυτοί που παντρεύονται με τη γνώμη του επισκόπου να γίνεται** για να είναι ο γάμος κατά τον Κύριο και όχι κατ' επιθυμία. Όλα σε τιμή του Θεού να γίνονται» (Επιστ. προς Πολύκαρπο, κεφ.5, 2). (Σημείωσα άλλοτε ότι δεν χρησιμοποιώ τις μαρτυρίες του Ιγνατίου, εφόσον οι επιστολές του έχουν νοθευτεί. Επειδή όμως η ως άνω μαρτυρία του έχει ιστορική αλήθεια, γι' αυτό την επικαλούμαι).

Ο δε **Τερτυλλιανός** λέει ότι, για να μην κινδυνεύσουν να χαρακτηριστούν οι γάμοι ως μοιχεία και πορνεία πρέπει να γνωστοποιούνται στην Εκκλησία.

Καμία νύξη όμως περί “Μυστηρίου” δεν σημειώνει.

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία ομολογουμένως δεν παρέβλεψε στο σύνολό τους όλες αυτές τις Βιβλικές και ιστορικές αλήθειες για το γάμο και βρίσκεται σε καλύτερη εν προκειμένω θέση από την Ανατολική. Γιατί η μεν Ανατολική δέχεται την απόλυτη αρμοδιότητα του ιερέα στην ευλογία του Γάμου για την εγκυρότητά του, η δε Ρωμαιοκαθολική «δέχεται μόνο την αμοιβαία συγκατάθεση των συζευγνυομένων, τους οποίους και θεωρεί ως λειτουργούς του Μυστηρίου σε συνδυασμό και με τη γενική διδασκαλία της ιεροσύνης του Πάπα Λέοντος ΙΓ’ που διακηρύττει, ότι κάθε μεταξύ Χριστιανών δίκαια σύζευξη εξ’ αυτής και καθ’ αυτήν είναι Μυστήριο... Ούτε ο Χριστός ούτε η Εκκλησία εξάρτησαν την εγκυρότητα του Γάμου από έγκριση ή από ευλογία του ιερέα. Ανέκαθεν η Εκκλησία αναγνώριζε ως έγκυρους και ως μυστηριακούς τους γάμους, που τελέστηκαν χωρίς παρέμβαση του ιερέα, αρκεί, να μην υπήρχαν άλλα κωλύματα» (Scheeben).

Υπάρχει λοιπόν και σ’ αυτό το θέμα πλήρης διαφωνία μεταξύ των δύο ιερατικών Εκκλησιών στο “Μυστήριο του Γάμου”, δεδομένου ότι, οι οπαδοί του Πάπα «**έχουν εξίσου** το δικαίωμα, τόσο παρουσία ιερέα, όσο και χωρίς αυτόν να συνάψουν γάμο».

Εξαιτίας των διαφωνιών αυτών εύλογο γεννιέται για μια ακόμη φορά το ερώτημα: Γιατί διαφωνούν η Ανατολική με τη Δυτική Εκκλησία σε τόσο σοβαρά και θεμελιώδη θέματα, εφόσον, ως διατείνονται *[ισχυρίζονται],* κρατούν και διαφυλάσσουν την “Ιερά Παράδοση” και την “κληρονομιά” της διαδοχής; Η απάντηση είναι, ότι οι θεσμοί τους είναι δικά τους κατασκευάσματα, δεν είναι του Ευαγγελίου διδασκαλία ούτε της Ιεράς Παράδοσης διδαχή. Επίσης θα μπορούσε να δοθεί η απάντηση, ότι η Ανατολική και Δυτική Εκκλησία φανερώνουν μεν **την ανατολή,** αλλά και **τη δύση.** Ανέτειλαν κάποτε Χριστιανικά, αλλά έδυσαν κατόπιν, Βιβλικά.

Η διαφωνία δεν παρατηρείται μόνο μεταξύ των ως άνω Εκκλησιών στο θεολογικό τομέα, αλλά διαφωνία υφίσταται και στη διδασκαλία του ίδιου Πανεπιστημιακού Δασκάλου. Νομίζω ότι δεν θα έχει τόση αξία αν αναφέρω τις από έδρας παραδόσεις των Πανεπιστημιακών δασκάλων προκειμένου να αποδείξω τη διαφωνία που θέλω, αλλά τα γραπτά τους, από τα οποία μπορεί όποιος θέλει να τα ερευνήσει και να διαπιστώσει αυτά που σημειώνω. Γι’ αυτό λοιπόν παραθέτω από τη “ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ” του Χρ. Ανδρούτσου τις εξής διαφωνίες: Στη σελίδα 396 γράφει, ότι ο Χριστός «αναφέρεται στην εξύψωση του Γάμου σε Μυστήριο στην Καινή Διαθήκη». Κατόπιν, στη συνέχεια, και στη σελίδα 397 γράφει: «Και μαρτυρίας μεν δηλωμένης ρητώς και απευθείας την από του Κυρίου εξύψωση αυτή του γάμου σε Μυστήριο δεν έχουμε, στην Καινή Διαθήκη... Βεβαίως μεταξύ της εκδοχής του γάμου ως υπό την θεία ροπή, εισηγούνται τα σημειωμένα χωρία (δες Β’ Τιμ.2:15, Κολ.3:18, Α’ Κορ.7:14, 39, Α’ Πετρ.3:7) και της εκδοχής αυτού ως Μυστήριο, δηλαδή, ως δραστικού οργάνου της χάριτος κατά την εκκλησιαστική διδασκαλία, υπάρχει απόσταση αρκετή». Στη συνέχεια ο Ανδρούτσος πραγματεύεται και εξετάζει το Γάμο ως Μυστήριο. Συμφωνεί όμως με τον εαυτό του; Ήταν και αυτός επαγγελματίας Καθηγητής. Πάντως, δεν απέφυγε να παραθέσει την αλήθεια, πράγμα το οποίο δεν κάνει ο κ. Τρεμπέλας στη δική του “Δογματική”.

Κανείς λογικός δεν αμφιβάλλει για την ιερότητα του Γάμου. Την ιερότητά του όμως δεν την οφείλει στην ιερολογία του ιερέα, όπως υποστηρίζεται από τους ίδιους ότι, «χορηγείται δια του ιερέα η Χάρη του Αγίου Πνεύματος, που αγιάζει και εξυψώνει το Γάμο». Η ιερότητα αυτή έγκειται στο φυσικό δεσμό, τον οποίο ο Πάνσοφος Θεός έταξε,

ούτως ώστε από το δεσμό αυτό των νυμφευμένων να είναι δυνατή η αναπαραγωγή και διαιώνιση του ανθρώπινου γένους. Ο δεσμός αυτός επιβάλλει την αμέριστη αγάπη στο μεγαλύτερο βαθμό να έχουν και οι δύο –άνδρας και γυναίκα– την οποία ο απ. Παύλος παραλληλίζει με την αγάπη του Χριστού προς της Εκκλησία. Στο δεσμό αυτό πραγματοποιείται τούτο: Δύο ξένες μεταξύ τους υπάρξεις γίνονται ένα σώμα με αδιάσπαστο δεσμό, μια σάρκα σε κοινωνία ζωής ισόβιας, με την ίδια θέληση και την ίδια καρδιά. Γι' αυτό λέει η Γραφή, για τον άνδρα, ότι θα προσκολληθεί προς τη γυναίκα· δεν λέει ότι απλά θα συνοικήσει μαζί της. *«ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν – θα είναι οι δύο σε σάρκα μία»*.

Στις Θεόπνευστες συμβουλές του ο απ. Παύλος, μάς παραθέτει τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα του άνδρα προς τη γυναίκα και της γυναίκας προς τον άνδρα (*«Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ, ὅτι ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί. οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν· ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ· ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα – Οι γυναίκες, να υποτάσσεστε στους δικούς σας άνδρες, όπως στον Κύριο· γιατί ο άνδρας είναι κεφαλή της γυναίκας, όπως ο Χριστός είναι κεφαλή της εκκλησίας, και Αυτός είναι σωτήρας του σώματος. Αλλά όπως ακριβώς η εκκλησία υποτάσσεται στον Χριστό, έτσι και οι γυναίκες να υποτάσσονται στους δικούς τους άνδρες σε καθετί. Οι άνδρες, να αγαπάτε τις δικές σας γυναίκες, καθώς και ο Χριστός αγάπησε την εκκλησία, και παράδωσε τον Εαυτό Του υπέρ αυτής· για να την αγιάσει, αφού την καθάρισε στο λουτρό του ύδατος με το λόγο, για να την παρουσιάσει στον Εαυτό Του ένδοξη την εκκλησία, χωρίς να έχει κηλίδα ή ρυτίδα ή κάτι τέτοιο, αλλά να είναι άγια και άμωμη. Έτσι οφείλουν οι άνδρες να αγαπούν τις δικές τους γυναίκες σαν τα δικά τους σώματα. Όποιος αγαπά τη δική του γυναίκα τον εαυτό του αγαπά. Γιατί κανείς ποτέ δεν μίσησε τη δική του σάρκα, αλλά την τρέφει και την περιθάλπει καθώς και ο Κύριος την εκκλησία. Γιατί είμαστε μέλη του σώματός Του, από τη σάρκα Του και από τα οστά Του. Γι' αυτό θα εγκαταλείψει ο άνθρωπος τον πατέρα του και τη μητέρα του, και θα προσκολληθεί στη γυναίκα του, και θα είναι οι δύο μία σάρκα. Το μυστήριο τούτο είναι μεγάλο· εγώ λοιπόν το λέω για τον Χριστό και για την εκκλησία. Αλλά όμως κι εσείς, ο καθένας σας ξεχωριστά, τη δική του γυναίκα έτσι ας την αγαπά, σαν τον εαυτό του· και η γυναίκα να φοβάται τον άνδρα της»* Εφεσ.5:22-23). Ή μάλλον παραθέτει τη φυσική λειτουργία των δύο υπάρξεων σε μία. Γιατί η Χριστιανική συζυγική ζωή και η σχέση των

μελών της νύφης Εκκλησίας με τον Νυμφίο Χριστό, δεν είναι καθήκον, αλλά φυσική λειτουργία του οργανισμού σωματικού και πνευματικού.

«*Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ... οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν... ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – Οι γυναίκες, να υποτάσσεστε στους δικούς σας άνδρες, όπως στον Κύριο... Οι άνδρες, να αγαπάτε τις δικές σας γυναίκες, καθώς και ο Χριστός αγάπησε την εκκλησία... Γι' αυτό θα εγκαταλείψει ο άνθρωπος τον πατέρα του και τη μητέρα του, και θα προσκολληθεί στη γυναίκα του, και θα είναι οι δύο μία σάρκα. Το μυστήριο τούτο είναι μεγάλο· εγώ λοιπόν το λέω για τον Χριστό και για την εκκλησία*».

Στις συμβουλές του αυτές ο Παύλος χρησιμοποιεί και τη λέξη "Μυστήριο". Αυτό είναι το "κλασσικό" χωρίο στο οποίο στήριξαν οι ιερατικές Εκκλησίες την ιερολογία του Γάμου σε "Μυστήριο". Η φύση του θέματος όμως μας οδηγεί να αντιληφθούμε την αιτία που ώθησε τον Παύλο να χρησιμοποιήσει αυτή τη λέξη. Η αιτία είναι ο αδιάρρηκτος δεσμός που έχει ο Χριστός με την Εκκλησία. *«ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ...ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος – ο Οποίος, ενώ υπήρχε με μορφή Θεού τον Εαυτό Του κένωσε και έλαβε μορφή δούλου, όταν έγινε όμοιος με τους ανθρώπους»* (Φιλιπ.2:6-7), ήρθε προς τη Νύφη Του την Εκκλησία και έγινε ένα Σώμα. *«ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ – Γιατί είμαστε μέλη του σώματός Του, από τη σάρκα Του και από τα οστά Του»* (Εφεσ.5:30).

Βλέπουμε λοιπόν από αυτές τις θεϊκές πληροφορίες, ότι τη λέξη "Μυστήριο", δεν την τοποθετεί στο Γάμο, αλλά στην Εκκλησία με τον οποία είναι ενωμένος. Να, πώς το λέει λίγο παρακάτω ο Παύλος: *«ἐγὼ δὲ λέγω* [εκλαμβάνω] *εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – εγώ λοιπόν το λέω* [εκλαμβάνω] *για τον Χριστό και για την εκκλησία»* (Εφεσ. 5:32). Με τις συμβουλές του αυτές θέλει ο Παύλος να δείξει, ότι ο Γάμος είναι τύπος και εικόνα της μυστηριώδους ένωσης του Χριστού με την Εκκλησία, η οποία κάποτε ήταν ξένη προς Αυτόν και μακριά από τις ευλογίες Του. *«νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ – Τώρα όμως μέσω του Χριστού Ιησού, εσείς που κάποτε ήσασταν μακριά γίνατε κοντά με το αίμα του Χριστού»* (Εφεσ.2:13). Συνεπώς, μεταξύ των νυμφευόμενων πρέπει να υπάρχει απόλυτη αρμονία θελημάτων και επιθυμιών και για το λόγο αυτό είναι αναγκαία η αμοιβαία συγκατάθεση για τη σύναψη του Γάμου. Γιατί, «το πρόσωπο που νυμφεύεται αναλαμβάνει μία ευθύνη που φράσσει την προσωπική του ελευθερία και αναλαμβάνει την πιο άμεση φροντίδα για ένα ισόβιο σύντροφο». Πρόκειται λοιπόν περί θυσίας, την οποία αναλαμβάνει ο ένας προς τον άλλο, με μάρτυρα τον Θεό. Αυτός είναι ο λόγος, για τους Χριστιανούς που ξέρουν να ζουν τη Χριστιανική ζωή, που ο Γάμος πρέπει να είναι θρησκευτικός γενόμενος *«εν Κυρίω»,* αλλά όχι "εν Μυστηρίω", όπως η καθιερωμένη Ορθόδοξη θεολογία τον αντιλαμβάνεται.

Για τους λόγους αυτούς

Η Εκκλησία έχει αποστολή να διδάξει, όχι "Μυστήρια", αλλά της πρακτικής ζωής τα αποκαλυπτήρια. Δεδομένου ότι Χριστιανισμός δεν σημαίνει στείρες ιερολογίες Καλογηρικής πνοής, αλλά **μετατόπιση των τρόπων ζωής.** Όταν οι καλής θέλησης άνθρωποι γνω-

ρίσουν με αυτό το Πνεύμα το Χριστιανισμό, θα αντιληφθούν και το σκοπό του Γάμου και δεν θα τον έχουν μόνο για την ικανοποίηση της φυσικής ορμής και φιληδονίας, αλλά για την αλληλοσυμπλήρωση με την έλξη της ουράνιας ευλογίας.

Αντιμετωπίζοντας το σκοπό του Γάμου με αυτό το πνεύμα οι συζευγμένοι, θα φέρουν στη ζωή υπάρξεις που θα είναι αντάξιες του σκοπού τούτου και της αποστολής του ανθρώπου στον κόσμο. Τότε, γονείς πλέον οι συζευγμένοι και από την ευλογία του Θεού στη ζωή τους ικανοποιημένοι, θα μπορούν να λένε όσα και ο Ιησούς του Ναυή είπε για την οικογένειά του: ***«ἐγὼ δὲ καὶ ἡ οἰκία μου λατρεύσομεν Κυρίῳ, ὅτι ἅγιός ἐστι – εγώ όμως και η οικία μου θα λατρεύουμε τον Κύριο, γιατί είναι άγιος»*** (Ιησ. Ναυή 24:15).

Με τις προϋποθέσεις αυτές, η αμοιβαία υποταγή των συζύγων θα είναι φυσική συνέπεια του δεσμού της αγάπης και δεν θα υπάρχει το αντίστοιχό της, παρά μόνο στην αγάπη και την ένωση του Σωτήρα Χριστού προς την Εκκλησία· *«Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ, ὅτι ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος – Οι γυναίκες, να υποτάσσεστε στους δικούς σας άνδρες, όπως στον Κύριο· γιατί ο άνδρας είναι κεφαλή της γυναίκας, όπως ο Χριστός είναι κεφαλή της εκκλησίας, και Αυτός είναι σωτήρας του σώματος»* (Εφεσ.5:22-23, *«Αἱ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς – Οι γυναίκες, να υποτάσσεστε στους δικούς σας άνδρες, όπως είναι σωστό στον Κύριο. Οι άνδρες, να αγαπάτε τις γυναίκες σας και μη γίνεστε πικροί προς αυτές»* Κολ.3:18-19, *«Ὁμοίως αἱ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές. οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα - ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. Οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμήν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν – Όμοια οι γυναίκες να υποτάσσεστε στους δικούς σας άνδρες, ώστε, και αν μερικοί απειθούν στο λόγο του Θεού, να κερδηθούν χωρίς λόγια με τη συμπεριφορά των γυναικών τους, όταν παρατηρήσουν την αγνή συμπεριφορά σας με φόβο Θεού. Ας είναι ο στολισμός σας όχι εξωτερικός, το πλέξιμο των μαλλιών και το να βάζετε γύρω από τα μέλη σας χρυσαφικά ή το να ντύνεστε πολυτελή φορέματα, αλλά ο κρυφός άνθρωπος της καρδιάς με τον άφθαρτο στολισμό του πράου και ήσυχου πνεύματος, που είναι ενώπιον του Θεού πολυτελές. Γιατί έτσι κάποτε και οι άγιες γυναίκες που έλπιζαν στον Θεό κοσμούσαν τους εαυτούς τους και υποτάσσονταν στους δικούς τους άνδρες, όπως η Σάρρα υπάκουσε στον Αβραάμ και τον καλούσε "κύριο" – της οποίας γίνατε τέκνα, αν αγαθοποιείτε και δεν φοβάστε κανένα τρόμαγμα. Οι άνδρες, όμοια, να κατοικείτε μαζί τους με κατανόηση, γιατί είναι ασθενέστερο σκεύος το γυναικείο, απονέμοντας τιμή σε αυτές, επειδή είναι και συγκληρονόμοι μ' εσάς στη ζωή της χάρης, για να μην εμποδίζονται οι προσευχές σας»* (Α' Πετρ.3:1-7).

Ζώντας με τις ως άνω αρχές οι σύζυγοι, θα αισθάνονται ότι είναι μεν δύο υπάρξεις, αλλά μία προσωπικότητα, με τις ίδιες χαρές και ελπίδες, και με τον ίδιο πόθο και την ίδια πορεία της ζωής, αναλογιζόμενοι τον υψηλό χαρακτήρα και τη σημασία της ένωσής τους σε άνδρα και γυναίκα, για να εξαγιάζονται έτσι και οι φυσικές ορμές και οι σαρκικές επιθυμίες.

Έτσι ο γάμος παίρνει ειδικό και γενικό χαρακτήρα. Ειδικό μεν με την αλληλοσυμπλήρωση και τον αδιάρρηκτο δεσμό της αγάπης και ένωσης των δύο ξένων προσώπων σε ένα. Γενικό δε με τη συμβολή των συζύγων για τη διάδοση του ανθρώπινου γένους και την αύξηση των μελών της Εκκλησίας, δηλαδή, των συγκληρονόμων του Σωτήρα Χριστού.

Οι “απόστολοι του σκότους” Καλόγεροι, δραστήρια εργάστηκαν και για τους συγγενικούς βαθμούς. «Ανέμιξαν διάφορες ξένες προς την εξ αίματος συγγένεια διαστάσεις, και δημιούργησαν ένα σωρό συγγενικών βαθμών. Ντρέπεται κανείς αληθινά με μελετήσει τις Ιεροπηδαλικές και Αρμενοπουλικές διατάξεις περί των ποικίλων βαθμών της συγγένειας».

Τον 4ο μ.Χ. αιώνα ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος ομιλεί μεν περί γάμου, ως “μυστήριο”, αλλά πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι την εποχή εκείνη ονόμαζαν “μυστήρια” κάθε θρησκευτική εκδήλωση, τα δε σημερινά “Μυστήρια” ήταν άγνωστα, όπως γράψαμε λεπτομερώς σε προηγούμενα φύλλα. Και δεν ονομάζει ο Χρυσόστομος το Γάμο “μυστήριο”, αλλά τα «σεμνά του γάμου». Δίνει συγχρόνως συμβουλή, όχι δόγματος εντολή, να καλούνται ιερείς για τη σύναψη του γάμου. Πρέπει δε να προσέξουμε το πνεύμα των εκφράσεων του Χρυσοστόμου. Όταν κάνει λόγο περί ιερέων, δεν εννοεί τους σημερινούς, αλλά τους προέδρους των Εκκλησιών. Να, τα λόγια του: «Τι σεμνά του γάμου μυστήρια θα εκπομπεύσεις; Πρέπει όλα αυτά να απελαύνουν και την αιδώ εκ προοιμίων να εκπαιδεύσεις την κόρη, και ιερέα να καλέσεις και με ευχές και ευλογίες την ομόνοια του συνοικεσίου να συσφίξει, γιατί και ο πόθος του νυμφίου αυξάνει και της κόρης η σωφροσύνη επιτείνεται και με όλα τα έργα της αρετής θα εισέρθει στην οικεία εκείνη και όλες οι μηχανές του διαβόλου θα εμποδίζονται».

Τα λόγια αυτά του Χρυσοστόμου μάς οδηγούν στα εξής βασικά συμπεράσματα:

1) Η ιερολογία του γάμου δεν ήταν υποχρεωτική, γιατί λέει: «Πρέπει... ιερέα να καλέσεις». Άρα, γίνονταν και Χριστιανικοί γάλοι χωρίς ιερείς.

2) Η ιερολογία του γάμου που συνιστούσε δεν είχε το σημερινό μυστηριακό χαρακτήρα, και

3) Η πρόσκληση των ιερέων απέβλεπε στην ενθάρρυνση των νεόνυμφων, όχι σε μυστηριακή πράξη, και τούτο για να γίνονται τα πάντα *«εν Κυρίω»*.

Ζυγός και διαζύγιο

Θεολογικά διδάσκεται και τελετουργικά επικυρώνεται, ότι με την τελετουργία του Μυστηρίου του Γάμου από ιερέα, παρέχεται η θεία Χάρη στους παντρεμένους, η οποία τους διδάσκει, τους σωφρονίζει και τους αγιάζει, για να διατηρήσουν “τίμιο το γάμο και το κρεβάτι αμόλυντο”· *«Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος – Άξιος τιμής ας είναι ο γάμος στα πάντα και το συζυγικό κρεβάτι αμόλυντο»* (Εβρ.13:4). Όλα δε αυτά, ισχυρίζονται, ότι γίνονται μόνο δια του Μυστηρίου, το οποίο όπως το παρουσιάζουν ενεργεί κατά τρόπο μαγικό, μόνο του Ex Ope-re Operato, χωρίς να είναι αναγκαία προς αυτό η πίστη ή η αγαθή διάθεση. Η ζωή όμως ολοκληρωτικά τους διαψεύδει. Τα καθημερινά διαζύγια είναι ο αψευδής μάρτυρας, ότι το “Μυστήριο” δεν επέφερε καμία ενέργεια Χάριτος στο ζυγό των νυμφευμένων, όταν και εφόσον «ο

ζυγός του Χριστού» δεν τους έχει ενώσει δια της ενσυνείδητης πίστης και πλήρης αναγέννησης **πριν ακόμα συνάψουν το γάμο.**

Η θέα των παιδιών των διαζευγμένων οικογενειών τα οποία αποτελούν ένα "παράξενο είδος ορφανών" στην κοινωνία, πρέπει να πείσει τους μυστηριοπομπούς ιερείς και αυτούς που τους υποστηρίζουν, ότι η κρίση της "δαμόκλειας σπάθης" θα πέσει "την ημέρα της κρίσεως" στις κεφαλές τους. Και αν υπήρχε ζωντανή Εκκλησία θα θρηνούσε για τα τέκνα της όπως «η Ραχήλ στη Ραμά».

Για να αποδείξουμε με πόση αναισθησία και επιπολαιότητα συζητούνται μεταξύ των ανδρογύνων τα διαζύγια και με πόση ευκολία εκδίδονται από τις πολιτικές και εκκλησιαστικές αρχές, θα παραθέσω λίγα από τα πολλά τα οποία αναφέρει ο Μητροπολίτης Αυγουστίνος Καντιώτης, στο βιβλίο του "Σημεία των Καιρών", σελ.130. «...το διαζύγιο θεωρείται κάτι το φυσικό και ως λέξη έρχεται συχνά στα χείλη του ανδρογύνου: "Καλέ μου! Δεν συμφωνούμε. Θα χωρίσουμε..." Και χωρίζουν τα ανδρόγυνα. Χωρίζουν κατά δεκάδες και εκατοντάδες και χιλιάδες. Χωρίζουν σε όλη την Ελλάδα. Αλλά προπαντός χωρίζουν στην Αθήνα. Ο αριθμός των διαζυγίων που εξεδόθησαν μόνο από το ειδικό Γραφείο της Αρχιεπισκοπής Αθηνών κατά την τελευταία δωδεκαετία (1940-1951) είναι τρομακτικός: 12.672 διαζύγια στην Αθήνα και μόνο εξεδόθησαν. Και εάν στον αριθμό αυτό προστεθεί και ο αριθμός των διαζυγίων που κατά την ίδια χρονική περίοδο εξεδόθησαν στις άλλες Μητροπόλεις και επισκοπές της πατρίδος μας, ο αριθμός των διαζυγίων τουλάχιστον θα τριπλασιαστεί και θα προσεγγίζει τις 40 χιλιάδες. Πού κατάντησε η Ελλάς! Επί τεσσάρων τελουμένων γάμων, ο ένας διαλύεται. **Ωραίος Μαραθώνιος δρόμος ταχύτητος...**»

Επίσης, η Εφημερίδα "Ακρόπολις" 4/8/1957, έκανε μία έρευνα μεταξύ γάμων και διαζυγίων και διαπίστωσε μείωση των γάμων και αύξηση των γνωστών διαζυγίων, δεδομένου ότι υπάρχει «ένα ποσοστό ανεπίσημων χωρισμένων ανδρογύνων που δεν είναι εύκολο να καθορίσουμε την ακρίβεια».

Τι μαρτυρούν λοιπόν όλα αυτά; Τι θέλει να μας διδάξει η εικόνα; Τι έγινε "η Χάρη" η οποία μεταδόθηκε 12.672 φορές σ' αυτούς τους γάμους; Έχασε τη δραστική της δύναμη; Ή μήπως κοιμήθηκε όπως ο θεός του Βάαλ στις ημέρες του προφήτη Ηλία; Τα "Μυστήρια" όμως των γάμων έγιναν. Ο ζυγός επιβλήθηκε. Αλλά το διαζύγιο δεν το απέφυγαν. Πού είναι η Χάρη που μεταδίδει το "Μυστήριο" του Γάμου, η οποία σωφρονίζει, εμπνέει και αγιάζει το ανδρόγυνο;

Αγαπητέ Γέροντα. Ο Λόγος του Θεού λέει ότι ο άνθρωπος λαμβάνει τη Χάρη, **μόνο** με τη μετάνοια, την πίστη και την αναγέννηση, από το πλήρωμα της Χάρης του Χριστού, γιατί, *«ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος – από το πλήρωμά Του όλοι εμείς λάβαμε, και χάρη πάνω σε χάρη»* (Ιν.1:16). Και έτσι η Εκκλησία γίνεται και εξακολουθητικά αποτελεί, *«τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – το πλήρωμα Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους»* (Εφεσ.1:23). Συνεπώς, ο πιστός δεν αναμένει να λάβει τεμαχισμένη τη Χάρη, άλλη στο Βάπτισμα, άλλη στην κοινωνία του Θείου Δείπνου, άλλη στο Γάμο και άλλη στα άλλα Μυστήρια. Αποτελούσα η Εκκλησία –όλοι οι πιστοί– *«το πλήρωμα»* του Σωτήρα Χριστού, λαμβάνει κατά φυσικό τρόπο την ευλογία της Χάριτος όπως ακριβώς παίρνουν τα κλαδιά του δέντρου τους χυμούς του κορμού και της ρίζας του. Αυτό άλλωστε δεν τονίζει ο Κύριος, όταν λέει: *«ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα; – Εγώ είμαι η άμπελος, εσείς τα κλήματα;»* (Ιν.15:5). Για τη διατήρηση των

κλημάτων πρέπει να μεσολαβήσει άλλος παράγοντας; Όχι! Αρκεί μόνο να είναι ενωμένα με τη ρίζα. Αυτό δεν εννοεί ότι κατά τον ίδιο τρόπο συμβαίνει και στην Εκκλησία με τη Ρίζα της, τον Χριστό;

Αγαπητέ Γέροντα, αυτά λέει ο Λόγος του Θεού. Εσείς τι λέτε;

Τεμαχίσατε τη Χάρη σε επτά "διακεκριμένα Μυστήρια" και την παραχωρείτε, αν την παραχωρείτε, στους αμαθείς. Η Χάρη όμως δεν παρέχεται ούτε τεμαχισμένη, αλλά ούτε και με ανθρώπινο παράγοντα, παρά μόνο μέσω του Ιησού Χριστού, «με την ιδιοποίηση των αγαθών που πηγάζουν από το Σταυρό, η οποία κατόπιν θα γεννήσει και άφθονα θα καλλιεργήσει την εν Χριστώ ζωή και θα παρασκευάσει τον άνθρωπο για την αιωνιότητα».

Μόνο *«ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως* (ανθρώπινος παράγοντας) *ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο – ο νόμος μέσω του Μωυσή* (ανθρώπινος παράγοντας) *δόθηκε, η χάρη όμως και η αλήθεια μέσω του Ιησού Χριστού έγιναν»* (Ιν.1:17). Και τούτο σημαίνει, ότι ο Νόμος που είχε δουλικό χαρακτήρα δόθηκε με ανθρώπινο παράγοντα, δεδομένου ότι ο Μωυσής ήταν μόνο μεσολαβητής. *«ἡ χάρις διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο – η χάρη μέσω του Ιησού Χριστού έγινε»,* ο Οποίος είναι συνυφασμένος με αυτή και κατά φυσική συνέπεια παραχωρείται μόνο από Αυτόν, χωρίς τη μεσολάβηση του ανθρώπινου παράγοντα, των Μυστηρίων και Μυστηριοπομπών.

Οι Μυστηριακές πράξεις απορρόφησαν τελείως την Αποστολική δραστηριότητα του σημερινού ιερατείου, και όχι μόνο δεν ασχολούνται με τίποτα άλλο, αλλά και ο τρομακτικός αριθμός των διαζυγίων δεν τον ενοχλεί. Ανεξάρτητα τού αν βρίσκεται ή όχι το ιερατείο στην Αποστολική Γραμμή, πρέπει πάντως να τρομοκρατηθεί εξαιτίας του πλήθους των διαζυγίων, γιατί με αυτά κατασκάβονται τα θεμέλια του έθνους. Η δε επίσημη Εκκλησία του Κράτους κοιμάται και αδιαφορεί, όπως ο Ιωνάς, ο οποίος, ενώ το πλοίο κλυδωνιζόταν, αυτός *«κατέβη εἰς τὴν κοίλην τοῦ πλοίου καὶ ἐκάθευδε καὶ ἔρρεγχε – κατέβηκε στο κοίλωμα του πλοίου και κοιμήθηκε και ροχάλιζε»* (Ιωνάς 1:5) .

Θα ισχυριστείτε, ασφαλώς, ότι τα διαζύγια τα εκδίδει το Πρωτοδικείο της Πολιτείας. Σύμφωνοι! Την έκδοση όμως αυτή την αναγνωρίζει επίσημα το ιερατείο και στη συνέχεια παρέχει αβίαστα νέα άδεια γάμου. Έτσι φαίνεται ότι είναι παραβάτης της σαφής εντολής του Κυρίου, για το αδιάλυτο του γάμου.

Μόνο σε μία περίπτωση επιτρέπει ο Κύριος το διαζύγιο· όταν υπάρχουν λόγοι "πορνείας"· (*«ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται – όποιος χωρίσει τη γυναίκα του, εκτός για πορνεία, και παντρευτεί άλλη, μοιχεύεται»* Μτ. 19:9). Κάθε άλλη αιτία αποτελεί τρανή απόδειξη της ηθικής κατάπτωσης των κοινωνιών. Για το λόγο ακριβώς αυτό, ο Κύριος, σε σχετική ερώτηση των Φαρισαίων, *«Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; – επιτρέπεται σ' έναν άνθρωπο να χωρίσει τη γυναίκα του για κάθε αιτία;»*, απάντησε: *«Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς καὶ εἶπεν, ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται –*

Δε διαβάσατε ότι ο Δημιουργός από την αρχή αρσενικό και θηλυκό έκανε αυτούς, και είπε: Γι' αυτό θα εγκαταλείψει ο άνθρωπος τον πατέρα του και τη μητέρα του και θα προσκολληθεί στη γυναίκα του, και θα είναι οι δύο μία σάρκα; Ώστε δεν είναι πια δύο, αλλά μία σάρκα. Αυτό λοιπόν που ο Θεός συνέζευξε, ο άνθρωπος ας μην το χωρίζει. Λένε σ' Αυτόν: Γιατί τότε ο Μωυσής έδωσε εντολή να δώσει έγγραφο διαζυγίου και να τη χωρίσει; Τους απαντά: Ο Μωυσής για τη σκληροκαρδία σας επέτρεψε σ' εσάς να χωρίσετε τις γυναίκες σας· από την αρχή όμως δεν έχει γίνει έτσι. Σας λέω μάλιστα ότι όποιος χωρίσει τη γυναίκα του, εκτός για πορνεία, και παντρευτεί άλλη, μοιχεύεται· και όποιος παντρευτεί χωρισμένη, μοιχεύεται» (Μτ.19:3-9).

Τα λόγια αυτά του Κυρίου παρουσιάζουν,

1) Αδιάσπαστο και αδιάλυτο ο Γάμο των δύο προσώπων των οποίων την ένωση όχι «απλά νομοθέτησε αλλά και "κολληθήναι", με τον τρόπο της λέξεως το αδιάσπαστο εμφαίνων», *«ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν»*.

2) Το διαζύγιο διατέμνει τη μία σάρκα σε δύο, όπως ακριβώς το ιερατείο διαχώρισε το Σώμα της Εκκλησίας σε δύο, σε "ειδικούς ιερείς" και σε λαό, και

3) Το διαζύγιο εργάζεται «παρά φύση και παρά νόμο... παρά φύση μεν, γιατί η μία σάρκα διατέμνεται· παρά νόμο δε, γιατί του Θεού συνάψαντος και προστάζοντας μη διαχωρίζεστε, ασεβούν και τους Νόμους Του ποδοπατούν, καταφεύγοντας στο διαζύγιο» (Ομιλ. ΞΒ' Κατά Ματθαίου, Χρυσόστομος, τόμος Β', σελ.217).

Πού βρίσκεται λοιπόν η δραστική δύναμη του "Μυστηρίου" με την οποία οι συνάπτοντες το γάμο φωτίζονται, εμπνέονται, δυναμώνουν και αγιάζονται; Τη δύναμη αυτή πρέπει να την έχει ο άνθρωπος μέσα του δια της επενέργειας του Αγίου Πνεύματος, το Οποίο ενεργεί, όχι δια των Μυστηρίων, αλλά **μόνο** δια της μετανοίας και της ειλικρινής πίστης. Βλέποντας δε οι άνθρωποι, ότι το "Μυστήριο" δεν επιφέρει καμία δραστηριότητα στη ζωή των νυμφευμένων, αλλά μόνο κερδοσκοπική επιχείρηση δημιουργεί στους ιερείς, ονόμασαν τη θρησκεία "ουτοπία". Όχι μόνο αυτό, αλλά και εξαιτίας αυτού παραμένουν ψυχροί, αδιάφοροι σε ό,τι αφορά τη σωτήρια Διδασκαλία του Υιού του Θεού. Την αδιαφορία αυτή και την ψυχρότητα, διετύπωσαν προσφάτως με όλη τη σαφήνεια οι φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών στο περιοδικό τους "Αργώ", Φεβρουάριος 1967, στο οποίο γράφουν τα εξής: «Δεν έχουμε τίποτε προσωπικά με την υπόθεση της θρησκείας... Η ύπαρξή της μας αφήνει αδιάφορους... Της κάναμε τη χάρη και δεν ασχολούμεθα μαζί της». Και πρέπει να σημειωθεί ότι αυτοί θα είναι οι μέλλοντες καθηγητές, στους οποίους οι δύσμοιροι γονείς θα εμπιστευτούν τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών του. Φρίξε ήλιε!

Κατάργηση του γάμου

Ενώ έχουμε γραπτή τη θεία εντολή περί γάμου και εκ των φυσικών του Θεού Νόμων γνωρίζουμε ότι **ο γάμος είναι κανόνας της ζωής,** αυτός που αντιπράττει στα Σχέδια και σκοπούς του Αιωνίου, ενέπνευσε το "ειδικό ιερατείο" να τον καταργήσει. Έτσι παρουσίασε μια ολέθρια και διαβρωτική εκδήλωση ζωής εκείνων που ισχυρίζονται ότι εκπροσωπούν τον Υιό του Θεού. Με το πνεύμα αυτό, υποβιβάστηκε ο Γάμος τον οποίο η Βίβλος ονομάζει: *«Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι – Άξιος τιμής είναι ο γάμος στα πάντα»* (Εβρ. 13:4) και υπερεκτιμήθηκε η αγαμία την οποία το Ευαγγέλιο χαρακτηρίζει ως "διδασκαλία δαιμονίων", *«Τὸ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν*

συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν... – Το Πνεύμα ρητά λέει ότι στους υστερινούς καιρούς θα αποστατήσουν μερικοί από την πίστη, προσέχοντας σε πνεύματα πλάνης και σε διδασκαλίες δαιμονίων, με την υποκρισία ψευδολόγων, που έχουν καυτηριασμένη τη δική τους συνείδηση, οι οποίοι εμποδίζουν το γάμο...» (Α' Τιμ.4:1-4). Ποιοι έκαναν αυτή την αντι-Βιβλική καινοτομία; Οι ιερείς, που ισχυρίζονται ότι εκπροσωπούν Εκείνον, που έθεσε το Γάμο ως κανόνα της ζωής για τη φυσιολογική κατάσταση του ανθρώπου. Βλέπουμε λοιπόν για μία ακόμη φορά ότι οι ιερείς δεν άφησαν τίποτε στη θέση του. **Αναποδογύρισαν** τα πάντα και «ο γάμος θεωρήθηκε ασυμβίβαστος με την ιεροσύνη», η οποία είναι ανθρώπινο κατασκεύασμα, ενώ ο γάμος είναι θείος θεσμός. Το σατανικό αυτό μικρόβιο της υπερεκτίμησης της αγαμίας προήρθε από τους χειρότερους αιρετικούς της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, τον γνωστό Σατουρνίνο, ο οποίος ισχυριζόταν ότι, **«ο γάμος και η γέννα εκ του Σατανά υπάρχουν»,** και από τους Μοντανιστές (2ος αιώνας), οι οποίοι και το Βάπτισμα έκαναν «εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Μοντανού και της Πρισκίλλας». Στη συνέχεια έχουμε την τερατώδη απόφαση της Συνόδου τη Ελβίρας (μετά το 300), η οποία όρισε για τους έγγαμους κληρικούς, **«Να αποχωριστούν των συζύγων και να μην γεννούν τέκνα».** Ταυτόχρονα σχηματίστηκε το τάγμα των "αποστόλων του σκότους" Μοναχών, οι οποίοι «φρονούσαν ότι ο γάμος και η κρεοφαγία καθιστούν αδύνατη τη σωτηρία». «Ήθελαν να επιβάλουν το μοναχικό βίο περισσότερο σε όλους τους κληρικούς».

Ο Κύριος μίλησε μεν περί παρθενίας (*«Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω – Δε μπορούν όλοι να δεχτούν το λόγο αυτό, αλλά μόνο αυτοί στους οποίους έχει δοθεί. Γιατί είναι ευνούχοι που από την κοιλιά της μητέρας τους γεννήθηκαν έτσι, και είναι ευνούχοι που ευνουχίστηκαν από τους ανθρώπους, και είναι ευνούχοι που ευνούχισαν τους εαυτούς τους για τη βασιλεία των ουρανών. Όποιος μπορεί να δεχτεί το λόγο αυτό ας τον δεχτεί»* Μτ.19:11-12), αλλά είπε ότι είναι ιδιαίτερο θεϊκό χάρισμα. «Πάντως, κανόνας για τον Χριστιανό είναι, ο γάμος, τιμητική δε (εάν υπάρχει θείο χάρισμα), αλλά δυσκατόρθωτη και επικίνδυνη εξαίρεση είναι η αγαμία». Ομιλεί και ο απ. Παύλος περί αγαμίας, αλλά δίνει ατομική γνώμη (*«Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι... ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς, οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι – Σχετικά όμως με τους παρθένους διαταγή του Κυρίου δεν έχω, αλλά γνώμη δίνω ως ελεημένος από τον Κύριο να είμαι πιστός... Αν όμως και παντρευτείς, δεν αμάρτησες· και αν παντρευτεί η παρθένα, δεν αμάρτησε. Θλίψη όμως στη σάρκα θα έχουν οι τέτοιοι, κι εγώ σας λυπάμαι»* Α' Κορ.7:25, 28) και την θεωρεί ως *«χάρισμα»* από τον Θεό. Γι' αυτό λέει: *«ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως. Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐστιν ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ ἐστι γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι – καθένας δικό του χάρισμα έχει από τον Θεό, ο ένας έτσι, ο άλλος αλλιώς. Αλλά λέω στους άγαμους και στις χήρες, είναι καλό γι' αυτούς να μείνουν όπως κι εγώ. Αν όμως δεν εγκρατεύονται, ας παντρευτούν· γιατί είναι καλύτερο να παντρευτεί κανείς παρά*

να πυρώνεται από επιθυμία» (Α' Κορ. 7:7-9).

Ειδικά όμως για τους πρεσβυτέρους – επισκόπους, δηλαδή, τους επιτηρητές των Εκκλησιών και τους διακόνους, ο Λόγος του Θεού δίνει ρητή και απαράβατη εντολή: *«Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι,* ***μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα****... διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες... Τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην, εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος,* ***μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ*** *– Πρέπει λοιπόν ο επίσκοπος να είναι ανεπίληπτος,* ***μιας γυναίκας άνδρας****... Οι διάκονοι να είναι μιας γυναίκας άνδρες... Γι' αυτό σε άφησα στην Κρήτη, για να επιδιορθώσεις τις ελλείψεις και να καταστήσεις από πόλη σε πόλη πρεσβυτέρους όπως εγώ σε διέταξα: αν κάποιος είναι ακατηγόρητος,* ***μιας γυναίκας άνδρας****»* (Α' Τιμ. 3:2, 12, Τιτ.1:5-6).

Γιατί όμως η ειδική αυτή εντολή για τους κληρικούς της Εκκλησίας; Την αιτιολογεί ο Λόγος του Θεού: *«εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; – γιατί αν κάποιος δεν ξέρει το δικό του οίκο να διευθύνει, πώς θα επιμεληθεί την εκκλησία του Θεού;»* (Α' Τιμ.3:5). Πρέπει λοιπόν οι κληρικοί να πειραματιστούν στη δική τους οικογένεια για την κυβέρνηση της Εκκλησίας. Δόθηκε όμως ο απαιτούμενος σεβασμός και η ανάλογη θέση στη θεϊκή αυτή εντολή; Ασφαλώς, όχι! Τόσο η Ανατολική Εκκλησία, όσο και η Δυτική, επέβαλαν την αγαμία στους κληρικούς τους. Βέβαια, η Ανατολική Εκκλησία περιόρισε κάπως την αγαμία στους επισκόπους μόνο με τον 12ο Κανόνα της "Πενθέκτης εν Τρούλω Οικουμενικής Συνόδου" (691) ενώ στους άλλους κληρικούς της άφησε ελευθερία, επιτρέπουσα όμως το Γάμο προ της χειροτονίας. Παρόλα αυτά, σε καμία ως φαίνεται, εποχή δεν τηρήθηκε αυτός ο Κανόνας, και μέχρι του Λέοντος του Σοφού (911), «οι μέλλοντες να χειροτονηθούν πρεσβύτεροι και διάκονοι, αν εξέφραζαν τη θέληση να νυμφευθούν, μπορούσαν να τελέσουν αμέσως τη χειροτονία, εντός δε διετίας το γάμο». Η Δυτική – Παπική Εκκλησία, "η υπερέχουσα πάντα νουν" σε κάθε ανάποδο στοιχείο και δρομαίως δαιμονοποιούσα κάθε Βιβλικό και Θείο, επέβαλε γενικά την καταναγκαστική αγαμία σε όλους τους κληρικούς της, χωρίς να ληφθεί υπόψη η απαράβατη εντολή του Κυρίου: ***«ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω – Όποιος μπορεί να δεχτεί το λόγο αυτό ας τον δεχτεί»*** (Μτ.19:12). Τούτο δε έγινε κατά παραχώρηση των "ειδικών ιερέων", στην προσπάθεια του αντιπράττοντος στα σχέδια και τους σκοπούς του Παντοδύναμου και Πάνσοφου Θεού. Στους αγάμους δε αυτούς, δηλαδή, στους παραβάτες των εντολών του Θεού, ανατίθεται κατά κύριο λόγο η εκπαίδευση των νέων, η εξομολόγηση των πιστών (και των γυναικών βεβαίως) αναλαμβάνοντας συγχρόνως και τη θέση του "συμβουλάτορα" της οικογένειας, πράγμα που σημαίνει, σχήμα οξύμωρο.

Ενώ όμως στην Ανατολική Εκκλησία υπάρχει ελευθερία Γάμου στους κληρικούς, εκτός των επισκόπων, υπάρχει και η δοξομανής τάση προς τα Δεσποτικά μεγαλεία, τις δόξες και τον πλούτο τους, και έτσι, το πλήθος των άλλων κληρικών γίνονται μνηστήρες των "μιτροπατεριτσοφόρων" και των "κουδουνάτων αρχιερέων". Η τάση αυτή τα θυσιάζει όλα και καθόλου δεν απασχολεί τους μνηστήρες αυτούς η εντολή του Κυρίου: ***«ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω – Όποιος μπορεί να δεχτεί το λόγο αυτό ας τον δεχτεί».*** Και τα παρατράγουδα είναι αναπόφευκτα, γιατί ακολουθούν άκρως αντίθετη πορεία με το Ευαγγέλιο. Εάν δε και στην Α' Οικουμενική Σύνοδο δεν αντιδρούσε ο επίσκοπος Παφνούτιος κατά της αγαμίας, θα την είχαν επιβάλει ως

καταναγκαστική σε όλους τους κληρικούς. Πάντως, μέχρι τον 5ο μ.Χ. αιώνα περίπου, δεν γίνονταν καμία διάκριση άγαμου ή έγγαμου υποψήφιου επισκόπου. Επειδή όμως η Εκκλησία δεν παρέμεινε αυστηρά στη Βίβλο, την Ιερά Παράδοση και στο αρχικό εκκλησιαστικό καθεστώς, σιγά και βαθμιαία ξέκλινε και έτσι βλέπουμε από τον 3ο αιώνα να δυσχεραίνεται και να διαφοροποιείται στο θέμα της αγαμίας των κληρικών. Έτσι έχουμε την απόφαση της Συνόδου Ελβίρας, η οποία ορίζει να απέχουν από τις γυναίκες τους οι έγγαμοι επίσκοποι και λοιποί κληρικοί. Έχουμε όμως και τους "Αποστολικούς Κανόνες", τις "Αποστολικές Διαταγές" και τον 13ο Κανόνα της ΣΤ' Οικουμενικής Συνόδου, που εκφράζουν το πνεύμα του Παφνούτιου, ο οποίος υποστήριξε στην Α' Οικουμενική Σύνοδο τα εξής: «Μη βαρύν ζυγόν επιθήναι τοις ιερομένοις ανδράσι, *"Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος – Άξιος τιμής είναι ο γάμος στα πάντα, και το συζυγικό κρεβάτι αμόλυντο"* (Εβρ.13:4), μη τη υπερβολή της ακριβείας μάλλον την Εκκλησίαν προσβάψωσιν· ου γαρ πάντες δύνανται της απαθείας την άσκησιν, ουδέ ίσως φυλαχθήσεται την σωφροσύνην της εκάστου γαμετής».

Ο 5ος δε Αποστολικός Κανόνας αφορίζει και καθαιρεί τους κληρικούς εκείνους που για λόγους έστω ευσέβειας θα απομακρύνουν τις γυναίκες τους. Επίσης και ο 2ος Κανόνας της Συνόδου της Αγίας Σοφίας παρουσιάζει έγγαμους τους επισκόπους (343).

«Βαθμηδόν όμως αύξανε η προτίμηση των αγάμων για δύο λόγους: 1) Ότι άρχισε να υπερτιμάται το μοναστηριακό ιδεώδες. Οι μοναχοί υπήχθησαν πλήρως στην εκκλησιαστική διοίκηση και δέχτηκαν εκκλησιαστικά αξιώματα, 2) Ο επίσκοπος ήταν διαχειριστής της εκκλησιαστικής περιουσίας και μπορούσε να υπάρξει σύγχυση της εκκλησιαστικής περιουσίας και αυτής της ατομικής από τα τέκνα των εγγάμων».

«Προσπάθεια προς επιβολή της αγαμίας στους επισκόπους εξεδήλωσε συστηματικώς και επιμόνως ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός ο Α' (527-565). Αυτός κατά στάδια προσπάθησε να επιβάλει τις απόψεις του, αλλά οι διατάξεις του δεν τηρούνταν από πολλούς τουλάχιστον εκκλησιαστικούς άρχοντες, γι' αυτό δε είχε επιβάλλει και στους εκλέκτορες ποινές. Τα στάδια αυτά είναι τέσσερα:

1) Να μην εκλέγονται επίσκοποι όσοι έχουν τέκνα, γιατί ο επίσκοπος είναι πνευματικός πατέρας όλων των πιστών, τα δε φυσικά τέκνα πολύ απασχολούν τους γονείς και λόγω πολλών εξόδων μπορεί να σφετεριστούν την εκκλησιαστική περιουσία (Codex 1, 3, 42-42, παρ. 2-4, έτους 528).

2) Να μην εκλέγονται επίσκοποι, όσοι έχουν σύζυγο ή τέκνα, όσοι δε εκλεγούν να καθαιρεθούν (Codex 1, 3, 47-48, έτους 531).

3) Να εκλέγεται επίσκοπος, ή μοναχός ή πρώην έγγαμος χωρίς τέκνα, αφού προ έξι μηνών έπαυσε να συγκατοικεί με τη σύζυγο και ετάχθη σε μονή (ως μοναχός ή κληρικός). Η παράβαση συνεπάγεται την καθαίρεση του χειροτονούντος και του χειροτονουμένου ("Νεαρά" 6, 1, παρ.3, 4, 7, έτος 531).

4) Να εκλέγεται επίσκοπος ο οποίος δεν έχει (τώρα) ούτε σύζυγο ούτε τέκνα. Εάν εκλεγεί "με κάθε τρόπο εκβάλλεται από την επισκοπή" και ο χειροτονηθείς και ο χειροτονίσας ("Νεαρά" α' 137, κεφ.2, έτους 549).

Με τις ίδιες σχεδόν λέξεις εκφράζεται και "Νεαρά" 123, κεφ.1, έτους 546. Codex 1, 3, 42 ή 41, παρ.2-4: «Προσήκει τούτους επιλέγεσθαι και χειροτονείσθαι ιερείς, οις ουκ έστι, ούτε τέκνα ούτε έγγονοι, επειδή ουχ οίον τε εστι το περί τας βιοτικάς ασχολούμενον φροντίδας, οις παίδες μάλιστα τοις γονεύσι παρέχουσι την πάσαν σπουδήν τε και είνοια, περί την Θείαν Λειουργίαν και τα ακκλησιαστικά έχειν πράγματα. Τινών γαρ δια την εις τον Θεόν ελπίδα

και δια των εαυτών περισώσαι ψυχάς προστρεχόντων ταις αγιωτάτας Εκκλησίαις και τα υπάρχοντα αυτοίς ταύταις προσφερόντων και καταλιμπανόντων επί τω εις πτωχούς και πένητας και ετέρας ευβεσείς ταύτας δαπανάσθαι χρείας άτοπον εστιτους επισκόπους εις οικείον ταύτα αποφέρεσθαι κέρδος ή περί τα ίδια τέκνα και συγγενείς καταναλίσκειν. Χρη γαρ και τον επίσκοπον μη εμποδιζόμενον προσπαθεία σαρκικών τέκνων πάντων των πιστών πνευματικόν είναι πατέρα. Δια ταύτα τοίνυν απαγορεύομεν τον έχοντα τέκνα ή εγγόνους χειροτονείσθαι επίσκοπόν» (Codex 1, 3, 48 – ή 47).

«Μήτε γυναικί συνοικοίη μήτε παίδων είη πατήρ, αλλ' αντί μεν γυναικός προσκαρτεροίη τη αγιωτάτη Εκκλησία, αντί δε παίδων άπαντα τον Χριστιανόν και Ορθόδοξον έχει λαόν… Οι γαρ μετά ταύτην ημών διάταξιν ποιήσαί επισκόπους παρά την ταύτην δύναμιν ή γενέσθαι θαρρήσαντες ούτε εν επισκόποις έσονται ούτε μένουσιν επί των ιερών, αλλ' εξελαθέντες αυτών ετέροις δώσουσιν χώραν χειροτονίας» ("Νεαρά" 6η, κεφ.1, παρ.3, 4, 7). «Ούτε γαμετή συνοικείν, αλλ' ή παρθενία συζήσας εξ' αρχής ή γυναίκα μεν σχων… Ούτε παίδας ή εγγόνους έχων… Ο παρά ταύτα τι πράττων, χειροτονών όμως έξω της επισκοπής ελαθήσεται… Πρότερον δε ή μοναχικός βίον ασκήσας, ή εν κλήρω καταλεγόμενος ουν έλαττον μηνών εξ, γυναικί μέντοι… μη συνοικείν, ή παίδας ή εγγόνους έχων. Του λοιπού δε εκ της θέσεως του νόμου μηδενί συγχωρούντες γαμετήν έχοντι τοιαύτην επιτιθέναι χειροτονίαν… Ει παρά ταύτα γένηται, αυτός τε εκπέσαι της ιεροσύνης, τον χειροτονήσαντα τε ομοίως εκβληθήναι ταύτης παρασκευάσειεν» ("Νεαρά" 137η, κεφ.2). Ούτε γαμετή ούτε παίδας ίσασί τινα εξ αυτών έχειν… αλλ' ει και πρότερόν τις εξ αυτών γαμετήν είχεν εκβληθήναι… ουδέ τοις ιεροίς κανόσιν απηγορευμένην… Ει τις παρά την μνημονευθείσαν παραφυλακήν επίσκοπος χειροτονηθή, κελεύομεν και αυτόν πάσι τρόποις της επισκοπής εκβάλλεσθαι, και τον παρά ταύτα τολμήσαντα χειροτονήσαι» ("Θρησευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια", Α. Μαρτίνου, τόμος Α', σελ.120-121).

Ποιος έβαλε τους νόμους αυτούς της αγαμίας και των διαζυγίων στους έγγαμους επισκόπους; Το αυτοκρατορικό σπαθί. Ποιος ήταν ο Ιουστινιανός; Ικανός αυτοκράτορας για πολλά, αλλά όχι για όλα. Ήταν «φιλάργυρος συνάμα και πολυδάπανος, αρεσκόμενος να ασχολείται περί πολλά… αλλά χωρίς να κέκτηται την εις τας επιχειρήσεις αναγκαία ικανότητα, σπούδασε να αποκτήσει τη φήμη, ότι ήταν κύριος παντός είδους της ανθρώπινης επιστήμης… Ούτως ηθέλησε και ως θεολόγος για καταθλίψεως πασών των αιρέσεων… να θεμελιώσει εσαεί την αληθινή Ορθοδοξία. Αλλά εάν πληροί την Εκκλησία των δωρεών του, συνταράσσει όμως και την Εκκλησία και το κράτος πάντοτε με τους δογματικούς τους νόμους». Στην προσπάθειά του αυτή τον βοήθησε και η σύζυγός του Θεοδώρα, την οποία είχε ερωτευθεί ενώ ζούσε έκλυτη *[χωρίς ηθικές αναστολές]* ζωή στην Κωνσταντινούπολη «προς πάσαν ακολασία». Και για να ικανοποιήσει τον έρωτά του προς το γύναιο αυτό, ο αυτοκράτορας την ανύψωσε «σε συνάρχουσα επί του κράτους», αλλά όπως συνεχίζει ο ιστορικός «επί του θρόνου αποβάσα τυραννική» στις επιδιώξεις του Ιουστινιανού ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Α. Κυριακού, τόμος 1ος, σελ.248).

Την επιβολή αυτή των αντι-Βιβλικών αυτών νόμων, επικύρωσε δυστυχώς η ΣΤ' Οικουμενική Σύνοδος μετά από 145 έτη (691 μ.Χ.), η οποία επέβαλε το διαζύγιο στους έγγαμους επισκόπους δια των 12ου και 48ου Κανόνων, για να εκπληρωθεί ο προφητικός λόγος του Ουρανοβάμονα Παύλου, *«ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει*

ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν – ότι στους υστερινούς καιρούς θα αποστατήσουν μερικοί από την πίστη, προσέχοντας σε πνεύματα πλάνης και σε διδασκαλίες δαιμονίων, με την υποκρισία ψευδολόγων, που έχουν καυτηριασμένη τη δική τους συνείδηση, οι οποίοι εμποδίζουν το γάμο» (Α' Τιμ.4:1-3). Αυτά, αγαπητέ Γέροντα, λέει ο Λόγος του Θεού. Εσείς, τι έχετε να πείτε;

Η ως άνω Σύνοδος θέσπισε «τα φρικαλέα υποτιμήσαντα το **αμίαντο του Γάμου** και υποβοηθήσαντα τα οξύμωρα καλογερικά αρσενικοθήλυκα τάγματα των Παπικών και τις παλλακίδες των αυτοκρατόρων και τις συνείσακτες ή γερόντισσες των καλογήρων και τις ομολόγους πορνείας και μοιχείας των φυγογάμων λαϊκών και των δυσνυμφεύτων αυτών γυναικών» ("τα 39 Αγγλιικανά Άρθρα...", σελ.79).

Πρέπει να σημειωθεί ότι, «παρά τις περιοριστικές διατάξεις της Εκκλησίας και τις επανειλημμένες τοιαύτες της Πολιτείας, δεν έπαυσαν να εκλέγονται και έγγαμοι επίσκοποι. Μέχρι τον 12^{ο} αιώνα, αναφέρονται έγγαμοι επίσκοποι». Οι δε σύζυγοι των επισκόπων, «ανυπόστολα στις κατοικίες διατριβούσαν, στις οποίες κατοικούσαν και πρότερα» ("Νεαρά" Ισαακίου Δ', έτος 1187). Για δε τους πρώτους αιώνες, «παράδειγμα εγγάμων επισκόπων κατά την 4^{η} και 5^{η} εκατονταετηρίδα δεν ήταν σπάνια· ο πατήρ Γρηγορίου του Ναζιανζηνού, Γρηγόριος ο Νύσσης, Συνέσιος ο Πτολεμαΐδας και άλλοι».

Οι ιστορικές αυτής πληροφορίες μάς πείθουν ότι,

1) Τον θεόσδοτο κανόνα της ζωής, το Γάμο, κατάργησαν πρώτοι "οι ειδικοί ιερείς", και

2) Το διαζύγιο εφάρμοσαν πρώτα στους εαυτούς τους οι ίδιοι. Πώς λοιπόν θα δώσουν σημασία στο Γάμο και με ποια έμπνευση θα ενδιαφερθούν για το ζυγό και το διαζύγιο;

Σχολιάζοντας τις ιστορικές αυτές πηγές ο Γρ. Στεφάνου στο βιβλίο του "Ο ΕΡΩΣ", σελ.32-35, γράφει τα εξής: «Κατά τους πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού τόσο οι ιερείς, όσο και οι επίσκοποι νυμφεύονταν. Πολλοί μάλιστα αγανάκτησαν όταν επρόκειτο να καθιερωθεί η αγαμία του κλήρου».

«Απόδειξη της ακρίβειας των ανωτέρω είναι το γεγονός, ότι κατά τον 4^{ο} αιώνα η Σύνοδος της Νέο-Καισαρείας (314 μ.Χ.) θέσπισε, ότι κάθε ιερέας, ο οποίος θα νυμφευόταν από την ημέρα εκείνη θα καθαιρείτο και θα επανερχόταν στην κατάσταση των λαϊκών. Τέσσερα έτη αργότερα, άλλη Σύνοδος διεκήρυξε, ότι οι επιθυμούντες να εισέλθουν εις την ιεροσύνη μπορούν, κατά βούληση, να νυμφεύονται ή όχι. Έκτοτε, κληρικοί και επίσκοποι είχαν όχι μόνο γυναίκες διάφορες, αλλά και νόμιμα τέκνα. Η συνήθεια αυτή διήρκησε τόσα έτη... Στην εν Τολέδω συγκροτηθείσα Σύνοδο (400 μ.Χ.) απηγορεύθη η κοινωνία στους νυμφευμένους εξομολογητές, τους έχοντας παλλακίδα ενώ επετράπη αυτή στους έχοντας παλλακίδες άγαμες. Δύο έτη αργότερα, η συνήθεια αυτή υφίστατο ακόμα, κατά την μαρτυρία του Ισίδωρου, λέγοντος ότι επιτρέπετο στους Χριστιανούς να έχουν μία μόνο γυναίκα, σύζυγο ή παλλακίδα. Κατά τον 13^{ο} αιώνα οι ένοχοι αγαμίας κληρικοί κρίνονταν ως ασυγχώρητοι».

«Η κατάσταση αυτή διήρκησε επί μακρά έτη, παρά την άγρια της καθολικής Εκκλησίας αντίδραση. Καίτοι δε η εν Τολέδω Σύνοδος (633 μ.Χ.) ρητά απαγόρευσε στους κληρικούς το γάμο, κατά το 1230 υπήρχαν ακόμα έγγαμοι ιερείς. Έρχεται όμως η Σύνοδος των Τριάκοντα (1545 μ.Χ.), η οποία, συζητώντας ευρέως το θέμα τούτο, έθεσε τέρμα σε αυτό, στερώντας τους δυσπειθείς των ωφελημάτων και των μέσων τα οποία απέρρεαν εκ τους αξιώματος αυτών. Και έτσι, ενώ κατ' αρχάς

η αγαμία ήταν εξαίρεση, έγινε κατόπιν συνήθεια και τέλος αυστηρός νόμος».

«Ο μέγας θρησκευτικός αναμορφωτής Λούθηρος πολέμησε λυσσωδώς την αγαμία». Τα λόγια του ισχύουν ακόμη και σήμερα: Γυναίκα, λέει, μπορεί να στερηθεί ο άνδρας τόσο, όσο το να τρώει, το να κοιμάται, το να πίνει και τις τόσες φυσικές ανάγκες. Ομοίως και η γυναίκα, δεν μπορεί να στερηθεί τον άνδρα. Αφορμή τούτου η οποία είναι η ανάγκη τού να παράγει τέκνα, είναι τόσο βαθιά εμφυτευμένη στη φύση, όσο το να τρώει και το να πίνει. Όποιος δε θέλει να αντισταθεί σε τούτο, το οποίο η φύση θέλει, τι άλλο, πράττει ή ζητά, παρά τη φύση, να μην είναι φύση, η φωτιά να μην καίει, το νερό να μην υγραίνει, ο άνθρωπος να μην τρώει, να μην πίνει, να μην κοιμάται;» (Α. Μπέμπελ: "Η Γυναίκα και ο Κοινωνισμός", σελ.41).

«Αυτοί που θέλουν δε να μελετήσουν τους συγγραφείς εκείνους, που ασχολήθηκαν με το ζήτημα τούτο, καθώς και τους βίους των αγίων, θα βρουν άπειρα παραδείγματα που αποδεικνύουν την άγρια πάλη, η οποία συντελείται μεταξύ των ατόμων τούτων και της φυσικής τους ορμής». «Η Αγία Ειρήνη υπέφερε συχνότατα από τοιαύτη και τοσαύτη αφροδίσια διέγερση, ώστε για να κατευνάσει αυτή, κοιμόταν κατά γης φωνάζοντας: "Έρως, έρως, αδύνατον πλέον να αντέξω". Ο βίος της Αγίας Θηρεσίας βρίθει ερωτοθρησκευτικών ανεκδότων: "Φίλησέ με, λέει, αλλά φίλησέ με τα θερμά φιλιά του στόματός σου"».

Από τις πληροφορίες της Βίβλου, των φυσικών νόμων και των ως άνω παρατηρήσεων, οδηγούμεθα στο συμπέρασμα ότι η γενετήσια ορμή είναι μια ισχυρή δύναμη, γιατί είναι φυσική ανάγκη, πίεση και λειτουργία ολόκληρου του οργανισμού. «Αλλά», γράφει ο Γ. Στεφάνου, «και το παράδειγμα του δειλότερου των ζώων, του λαγού, ο οποίος πραγματοποιεί ολόκληρα νυχτερινά ταξίδια άφοβα προς εύρεση και απόκτηση θηλυκού, διεξάγοντας συχνότατα αιματηρές μονομαχίες με συναδέλφους του για το σκοπό αυτό, δεν είναι παράδειγμα χαρακτηριστικό; Και τα τόσα καθημερινά εγκλήματα, που έχουν ως ελατήρια λόγους ερωτικούς, δεν αρκούν για να αποδείξουν τη δύναμη της γενετήσιας ορμής;»

Η αγαμία λοιπόν του κλήρου είναι θέμα πολύ σοβαρό, αλλά ποτέ η Ιεραρχία δεν το αντιμετώπισε με τη σοβαρότητα που του πρέπει.

Από όσα ξέρω, αγαπητέ αδελφέ, δεν ευνοείτε την αγαμία του κλήρου. Δεν κάνατε όμως ποτέ κανένα διάβημα για τη διόρθωση του κακού. Και έτσι έρχομαι εγώ στην ανάγκη να χτυπήσω τον κώδωνα και να επισημάνω τον κίνδυνο για να σας βοηθήσω, όχι να σας κατηγορήσω. Γιατί όταν ο κλήρος κατώτερος ή ανώτερος, καλείται να είναι **άγγελος** του ποιμνίου του, γίνεται άκρως επικίνδυνος, όταν προσπαθεί να νεκρώσει και να κατασιγάσει τις φυσιολογικές του παρορμήσεις, τη στιγμή που έχει να εξομολογήσει νεαρές γυναίκες και να ακούσει τις ανώμαλες εκδηλώσεις της φυσικής ζωής κατά την εξομολόγηση ή κατά την ποιμαντική του δραστηριότητα. Στις περιπτώσεις αυτές δημιουργούνται νευρωτικές αντιδράσεις, με τους πιο έντονους πειρασμούς και τις πιο φοβερές και επικίνδυνες εκδηλώσεις στο φυσιολογικό άνθρωπο. Έτσι ακούμε κατόπιν "τα παρατράγουδα", τα οποία ρίχνουν την αγιότητα της Εκκλησίας στο πεζοδρόμιο.

Τελευταία μόνο ασχοληθήκατε με το θέμα αυτό με επιστολές σας προς τον Πάπα Παύλο τον ΣΤ'. Τα σημεία που παραθέτω από τις επιστολές σας εκείνες, είναι πολύ ικανοποιητικά. Αυτό σημαίνει ότι τώρα άρχισε να σας απασχολεί σοβαρά το θέμα αυτό. Γράφετε:

«...Πιστεύω ότι η ύπαρξη εγγάμων κληρικών στην Ορθόδοξη Εκκλησία είναι ένα μεγάλο ευεργέτημα. Πιστέψτε με, αργά ή γρήγορα θα υπάρξουν

έγγαμοι ιερείς και στην Καθολική Εκκλησία... Και εμείς επίσης, στην Ορθόδοξη Εκκλησία, επιβαρύνουμε τον άνθρωπο με φορτία άχρηστα, που δεν δικαιολογούνται από το Ευαγγέλιο. Έτσι χειροτονούμε έναν άνθρωπο έγγαμο αλλά απαγορεύουμε το γάμο σε έναν ανύπανδρο ιερέα. Γιατί;»

«Η γνώμη μου είναι ότι ένας ιερέας πρέπει να έχει το δικαίωμα να παντρευτεί. Ένας άγαμος ιερέας, που δεν έχει παντρευτεί πριν από τη χειροτονία του, επειδή δεν έτυχε να συναντήσει την κατάλληλη γυναίκα, πρέπει να έχει το δικαίωμα του γάμου αν αργότερα την συναντήσει. Διαφορετικά δεν υπάρχει δικαιοσύνη στην Εκκλησία. Και για να ανακαλύψουν ότι Χριστιανισμός και Εκκλησία συμβιβάζονται πρέπει να υπάρχει πραγματική δικαιοσύνη μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας. Όταν ήμουν Αρχιεπίσκοπος Αμερικής, ήμουν έτοιμος να προτείνω, σε μία "Σύνοδο" της τοπικής Εκκλησίας, τη μεταρρύθμιση εκείνη που θα επέτρεπε σε έναν ιερέα να παντρεύεται και μετά τη χειροτονία του. Αλλά τότε εξελέγην Πατριάρχης και το θέμα παρέμεινε υπό εκκρεμότητα. Αλλά προτίθεμαι να το ανακινήσω στη Σύνοδο για να γραφτεί στο πρόγραμμα της προσεχούς Πανορθόδοξου Συνόδου».

«Η Πανορθόδοξη θα ασχοληθεί οπωσδήποτε με το πρόβλημα αυτό. Δεν υπάρχουν πλέον αυτοκρατορικές Εκκλησίες, ο μοναχισμός δεν έχει πλέον την παλαιά ισχύ του, αλλά ούτε και το ίδιο πνεύμα. Έγγαμοι ιερείς, καθόλα αξιόλογοι, δεν μπορούν να γίνουν επίσκοποι. Νέοι άνθρωποι παραμερίζονται ή είναι υποχρεωμένοι να παραμείνουν άγαμοι, για να ακολουθήσουν μια επισκοπική σταδιοδρομία. Γιατί να μην υπάρχουν παντρεμένοι επίσκοποι; Ο Απόστολος Παύλος μάς λέει, ότι ο Πέτρος και οι άλλοι Απόστολοι ήταν παντρεμένοι».

Αυτά είναι δικά σας λόγια, λόγια σωστά, Βιβλικά και λογικά. Αναφερόμενος δε και ο πολύς Κ. Καλλίνικος, ιερέας, στο ίδιο θέμα, γράφει για τον κληρικό που ζει υποχρεωτικά άγαμη ζωή, ότι «ζει αφύσικη και άφιλη ζωή. Μη έχοντας οικείους περί των οποίων να φροντίζει, καθίσταται εγωιστής» ("Ανάπλαση", αρ.57).

Θεωρώ υποχρέωσή μου να καταχωρίσω λίγα τουλάχιστον σχετικά με το θέμα του γάμου των κληρικών, από δύο διαπρεπείς Έλληνες επιστήμονες κ. κ. Αλ. Βαμβέτσο, διακεκριμένου νομομαθή, και του ψυχαναλυτή ιατρού Ν. Ν. Δρακουλίδη. Ο κ. Βαμβέτσος γράφει τα εξής:

«Θεωρώ, από της νεότητάς μου ακόμη, εγκληματική για την Εκκλησία την αγαμία μιας μερίδας του κλήρου. Για να εκπληρώσει ο κληρικός την αποστολή του... πρέπει να μην υφίσταται τον πειρασμό της σάρκας, η οποία προκειμένου περί **υγιών** ανθρώπων δεν μπορεί να νεκρωθεί εύκολα. Γνωρίζω ότι πολλοί συντηρητικοί κληρικοί θα διαρρήξουν τα ιμάτιά τους. Προτού όμως το πράξουν, θα πρέπει να παράσχουν **απτές αποδείξεις,** χωρίς υποκρισία, ότι τουλάχιστον αυτοί οι ίδιοι αντέχουν στον πειρασμό και δεν τον καταστέλλουν με μεθόδους κατά ή παρά φύσιν... θα ήθελα να εξεταστούν ένας-ένας κατ' ιδίαν οι 100-200 άγαμοι αυτοί κληρικοί για να απαντήσουν ειλικρινά, αν και πώς αντιμετωπίζουν τον πειρασμό της σάρκας. Επί παραδείγματι, ποιος βαθμός συγγενείας ενώνει μερικούς με τις συνοικούσες "ανιψιές" ...Είναι προτιμότερο να αφεθούν κατά μέρος τα κατά συνθήκη ψεύδη και να αντιμετωπιστούν ευθέως η αλήθεια και η πραγματικότητα».

Στη συνέχεια ο κ. Βαμβέτσος, καλεί τους "άγιους πατέρες" να εγκαταλείψουν την υποκρισία και «αντί να έχουν ανιψιές και οικονόμους, για να μην πούμε κάτι χειρότερο, προτιμότερο είναι να έχουν συζύγους» (Εφημερίδα "ΕΘΝΟΣ", 21/2/1962).

Επίσης ο Ν. Ν. Δρακουλίδης γράφει: «Θεωρώ την αγαμία του κλήρου ολέθρια και διαβρωτική για ολόκληρο το οικοδόμημα της Εκκλησίας και παράγοντα εξευτελισμού της Θρησκευτικής ιδέας από το λαό... Νομίζω ότι θα πρέπει να απαγορευθεί η χειροτόνηση σε κάθε άγαμο και, κυρίως, η προς τα ανώτερα αξιώματα πορεία των αγάμων και ατέκνων κληρικών... Στον άνευ ευνουχισμού, βιολογικά καλούμενο, να ζήσει ζωή ευνούχου δημιουργούνται οι πλέον έντονοι πειρασμοί και οι πλέον φοβερές και επικίνδυνες αντιδράσεις... Γιατί ο παρεμποδισμός της ισχυρότερης και πολυτιμότερης ενστικτικής λειτουργίας, με τον υποχρεωτικό ευνουχισμό ενός σφριγώντος ανδρισμού, προκαλεί τέτοιο αίσθημα κατωτερότητας και εξευτελισμού, ώστε αυτομάτως να ωθείται το άτομο σε πολλών ειδών αντισταθμίσεις...»

Στη συνέχεια ο κ. Δρακουλίδης δεν αποκλείει τις εξαιρέσεις, αλλά, λέει, «αντί να διερωτόμαστε, αν τυχόν υπάρχουν εξαιρέσεις», είναι φρονιμότερο να εξασφαλιστούν οι συνθήκες της ηθικής των κληρικών, όχι «όπως γίνεται σήμερα μέσω της αγαμίας» (Εφημερίδα "ΕΘΝΟΣ", 23/2/1962).

Ο Σοφός του Γένους δάσκαλος Αδ. Κοραής, όταν κατά τη Γαλλική επανάσταση καταργήθηκαν πολλά Μοναστήρια και δόθηκε άδεια να παντρεύονται οι καλόγηροι και οι καλόγριες, είπε: «Τούτο είναι θεάρεστο έργο να έχει κάθε φλάρος *[ιερέας της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας]* τη γυναίκα του παρά να χρεμετίζει ως ίππος θηλυμανής εις τας αλλότριας... Γίνε απόστολος της αγαμίας, αν θέλεις να γεμίσεις την πόλη από μοιχείες, πορνείες και άλλες ακαθαρσίες»

Μυριόστομη λοιπόν είναι η κραυγή, κραυγαλέα η μαρτυρία και απερίφραστη η βεβαίωση, ότι πρέπει να καταργηθεί η αγαμία σε όλους τους κληρικούς. Συμπληρώνοντας το έτερο ήμισυ της ζωής του ο κληρικός με τη σύντροφο δίπλα στο πλευρό του θα αισθάνεται ολοκληρωμένο τον εαυτό του.

Εξαιτίας του θέματος αυτού, «Ένας Γάλλος επίσκοπος, Ερμάν, παρατήθηκε της θέσης του, απέβαλε το ράσο, απλά και μόνο γιατί θέλει να δημοσιεύσει το βιβλίο του, στο οποίο υποστηρίζει, ότι οι ιερωμένοι πρέπει να παντρεύονται και ότι η ιεραρχία οφείλει να αλλάξει γνώμη επί του θέματος αυτού» ("ΤΑ ΝΕΑ", 30/11/63).

«Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον – Και είπε Κύριος ο Θεός: Δεν είναι καλό να είναι ο άνθρωπος μόνος» (Γέν.2:18).

Επιστολή 14η

Το Μυστήριο του Ευχελαίου

Αγαπητέ αδελφέ,

Η θρησκευτική φαντασία και η έλλειψη σεβασμού προς τις θεϊκές υποδείξεις υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους εχθρούς της Εκκλησίας. Εξετάζοντας Βιβλικά και ιστορικά μέσα στους αιώνες τη θρησκευτική φαντασία, παρατηρούμε, ότι ολοταχώς βάδιζε στο δρόμο της, χωρίς χαλινάρι.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι σύστησε και ενέπνευσε συνθήκες και συστήματα και δημιούργησε σε μεγάλη ποικιλία εκκλησιαστικές καταστάσεις, που αντί να διδάσκουν και να οικοδομούν, προκαλούν αλλεργία. Πρόκειται λοιπόν περί μιας αχαλίνωτης φαντασίας. Τα συστήματα που δημιούργησε προσπάθησε να τα στηρίξει σε κάποια φαινομενική Βιβλική βάση. Το υπόλοιπο οικοδόμημα το στήριξε στην αχαλίνωτη φαντασία. Τη Βιβλική βάση όμως που θέλησε να χρησιμοποιήσει, η φαντασία την υπέταξε σε μια οδυνηρή "προκρούστια" μεταχείριση,[9] για να την εξυπηρέτηση του εγωισμού, του πλούτου, των υψηλών φρονημάτων και των πλανεμένων δοξασιών. Δεδομένου ότι η Βίβλος πρέπει να είναι ο απόλυτος ρυθμιστής της Εκκλησίας, και επειδή δεν χρησιμοποιήθηκε ως χαλινάρι στη φαντασία, διαπράχτηκε, χωρίς αμφιβολία, μεθοδολογικό και λογικό λάθος. Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι από την εποχή, που το "ειδικό ιερατείο" επιδόθηκε στην αχαλίνωτη φαντασία και την καλλιέργησε με κάθε φροντίδα, η γραμμή της Χριστιανικής αλήθειας, δεν τηρήθηκε με διαύγεια.

Έτσι παρατηρούμε ότι στα αχαλίνωτα αυτά συστήματα, τα οποία διαμόρφωσαν και παραμόρφωσαν το εκκλησιαστικό πολίτευμα, «πολλών ποιοτήτων ζήλος υπάρχει, και από διάφορες πηγές αναβλύζει». Στα συστήματα αυτά υπάρχουν κατά καιρούς και οι "ζηλωτές", οι οποίοι ενεργούν μεν πολύ, αλλά δεν υπηρετούν τον Χριστό. Μιλούν αρκετά, αλλά δεν μαρτυρούν το εξιλαστήριο Αίμα του θείου Λυτρωτή. Δείχνουν αφοσίωση, αλλά δεν προσφέρουν πνευματική και αληθινή Βιβλική υπηρεσία. Γι' αυτό λοιπόν ήρθαν "Οι Γερανοί του Ιβύκου"[10] να σας καταγγείλουν.

Η χρήση του ελαίου για θεραπευτικούς λόγους

Με ακρίβεια διαπιστώνονται όσα σημείωσα για την αχαλίνωτη φαντασία, στο "Μυστήριο" του "Επταπάπαδου Ευχελαίου". Ενώ ο Θεός , δια του Σωτήρα Χριστού έκανε τη μεγαλύτερη συγκατάβαση, για να κάνει ικανό τον άνθρωπο να Τον χρησιμοποιεί μόνος του στη ζωή του, ελεύθερα και χωρίς

9 *"Προκρούστης":* Μυθικός ληστής της Αθήνας. Το λημέρι του ήταν στην Ελευσίνα. Προσκαλούσε κάθε διαβάτη να ξαπλώσει σε ένα σιδερένιο κρεβάτι, γνωστό ως *"Προκρούστειος κλίνη"*. Αν το θύμα ήταν ψηλό και εξείχε από το κρεβάτι, ο Προκρούστης έκοβε το περίσσιο τμήμα του σώματός του. Αντιθέτως, αν το θύμα ήταν πιο κοντό, τότε τραβούσε τα άκρα του μέχρι να φτάσουν στο μήκος του κρεβατιού.

10 *"Γερανοί του Ιβύκου":* Στο δρόμο του για τα Ίσθμια, λίγο πριν φθάσει στην Κόρινθο, ο ποιητής Ίβυκος σκοτώνεται από δύο ληστές. Ξεψυχώντας, βλέπει ένα κοπάδι γερανών να περνούν στον ουρανό και ως μάρτυρες του εγκλήματος τους καλεί να αποκαλύψουν τους δολοφόνους. Το πτώμα του καλλιτέχνη βρέθηκε σύντομα και πολλοί άνθρωποι που συγκεντρώθηκαν για τους αγώνες στο θέατρο ήταν σοκαρισμένοι και εξοργισμένοι από τη δολοφονία, αλλά μάρτυρες δεν υπήρχαν και δεν έβλεπαν τρόπο να βρουν τους ενόχους.

εμπόδια, το “ειδικό ιερατείο” όμως δημιούργησε άλλο εμπόδιο με “το αγιασμένο έλαιο”. Έτσι βλέπουμε ότι και στις αρρώστιες τους οι άνθρωποι πρέπει να χρησιμοποιήσουν τον ιερέα με “το αγιασμένο έλαιο”, το οποίο θέσπισαν ως “Μυστήριο”, δηλαδή, ως “Μέσον της Χάριτος”.

Βέβαια, υπάρχει κάποιο Βιβλικό έδαφος, που αναφέρεται στην επάλειψη των ασθενών με λάδι, αλλά η χρησιμοποίησή του από τις Εκκλησίες της Ανατολής και της Δύσης είναι οδυνηρή και “προκρούστια”.

Ο απόστολος Ιάκωβος, όπως και ο Απόστολος Παύλος, δεν παρέλειψαν να συστήσουν, μαζί με την προσευχή και τα θεραπευτικά μέσα της ιατρικής του λαού της εποχής εκείνης, δηλαδή, τον οίνο και το λάδι, δεδομένου ότι τα φάρμακα και η ιατρική επιστήμη είναι στην Πρόνοια του Θεού για την εξυπηρέτηση του ανθρώπου. Και δεδομένου ότι τα φάρμακα προέρχονται από τη γη, δηλαδή, από τη Δημιουργία του Θεού, είναι προϊόν της ευλογία Του. Γιατί, *«τού Κυρίου [είναι] ή γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ»* (Ψαλμ.23:1, Α' Κορ.10:26). Και ο μεν Παύλος γράφει προς τον μαθητή του Τιμόθεο να κάνει χρήση οίνου για το στομάχι του και τις συχνές του αδιαθεσίες (*«οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας – να χρησιμοποιείς λίγο κρασί για το στομάχι σου και τις συχνές σου ασθένειες»* Α' Τιμ. 5:23), ο δε Ιάκωβος για το άλλο θεραπευτικό μέσο της λαϊκής ιατρικής, το έλαιο, και λέει: *«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· **καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος·** κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ – Ασθενεί κανείς μεταξύ σας; Ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και ας προσευχηθούν πάνω του, αφού αλείψουν αυτόν με λάδι στο όνομα του Κυρίου. **Και η προσευχή της πίστης θα σώσει τον αποκαμωμένο ασθενή και θα εγείρει αυτόν ο Κύριος.** Κι αν έχει κάνει αμαρτίες, θα αφεθούν σ' αυτόν»* (Ιακ.5:14-15).

Η πράξη όμως αυτή της επαλείψεως του ελαίου, με κανένα λόγο δεν προϋποθέτει ιερατική ιερουργία, όπως δυστυχώς εξελίχτηκε σε Βιβλική κακοπραξία.

Ο απ. Ιάκωβος θεώρησε αναγκαία τη συμπαράσταση των πρεσβυτέρων στον ασθενή, γιατί αυτοί ως πνευματικά ώριμοι, είναι οι πλέον κατάλληλοι να τον ενθαρρύνουν, να τον εμψυχώσουν και να τον ενισχύσουν πνευματικά, προσευχόμενοι προς τον Θεό υπέρ της θεραπείας του και της ανάρρωσής του. Στην περίπτωση λοιπόν αυτή συμβουλεύει ο απ. Ιάκωβος να χρησιμοποιούν και την επάλειψη του ελαίου, ως μέσου της θείας Πρόνοιας, για τη θεραπευτική του ιδιότητα. Είναι ιστορικά γνωστό, ότι από αρχαιοτάτων χρόνων το λάδι και το κρασί αποτελούσαν σπουδαία θεραπευτικά μέσα της λαϊκής ιατρικής. Με το κρασί έπλυναν τις πληγές και με το λάδι έκαναν επαλείψεις. Γενικά με το λάδι έκαναν τις εντριβές στα σημεία του σώματος στα οποία υπήρχε πόνος για την ανακούφιση των νευραλγιών, των φλογώσεων και της δυσκαμψίας.

Σοβαρό παράδειγμα έχουμε την παραβολή του καλού Σαμαρείτη, ο οποίος τις πληγές του πληγωμένου έπλυνε με οίνο και για τη θεραπεία τους τις επάλειψε με λάδι (δες Λκ.10:30-37).

Με βάση λοιπόν τις ως άνω παρατηρήσεις , δεν νομίζω ότι θα είναι βεβιασμένη ερμηνεία εάν τονίσω, ότι η σύσταση του Ιακώβου για την απάλειψη με έλαιο, είναι ατομική γνώμη, εφόσον άλλωστε πρόκειται περί ιδιωτικής ενέργειας, όχι περί μυστηριακής πράξης. Την άποψη αυτή ενισχύει η περίπτωση του Παύλου, κατά την οποία συμβου-

λεύει τον Τιμόθεο να πίνει λίγο οίνο για το στομάχι του, ενώ ιατρικά απαγορεύεται ο οίνος σ' αυτούς που υποφέρουν από το στομάχι τους. Άρα και του Παύλου η γνώμη ήταν ατομική , δεδομένου ότι, οι Απόστολοι δεν είχαν αποστολή να διδάξουν ιατρική, ούτε αστρονομία, αλλά να κηρύξουν *«Χριστό εσταυρωμένο»,* και τον ιλασμό της θυσίας Του.

Ότι οι Μαθητές του Κυρίου χρησιμοποίησαν ως θεραπευτικό μέσο το λάδι, αναφέρεται και στο Ευαγγέλιο του Μάρκου: *«...ἤλειφον [άλειφαν] ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον»* (6:13). Εάν η επάλειψη αυτή ήταν "Μυστήριο", διέφυγε της θεοπνευστίας των Αποστόλων να το χαρακτηρίσουν και ήλθαν μετά από 800 χρόνια "οι απόστολοι του πνευματικού σκότους" να το αναπτύξουν και το 1300 να το τελειοποιήσουν;

Η θεολογία ως φαίνεται βρέθηκε σε δύσκολη θέση να δικαιολογήσει την πληροφορία αυτού του Ευαγγελίου του Μάρκου και λέει ότι εκεί πρόκειται περί υπερφυσικών χαρισμάτων των Αποστόλων κλπ. Η δε Σύνοδος του Τριδέντου το χαρακτήρισε ως προετοιμασία του εδάφους για τη δημιουργία του "Επταπάπαδου" Μυστηρίου του Ευχελαίου, το οποίο θέσπισε η Εκκλησία των ιερέων το 1300 μ.Χ. Πόσο είναι σφαλερή αυτή η ερμηνεία, μόλις είναι ανάγκη να το σημειώσω. Και τούτο για να αποφύγω αυστηρές εκφράσεις και να μη δώσω βαρείς χαρακτηρισμούς, που άλλωστε τις αξίζουν. Με αυτά τα καμώματά τους εκθέτουν τον εαυτό τους και υποτιμούν τη νοημοσύνη του λαού.

Υπήρξε πάντως ένας ψευδομεσίας από τη Σαμάρεια, ο οποίος έλεγε το τερατώδες ψεύδος, ότι διέθετε κάποιο βότανο σωματικής αθανασίας, το οποίο έδινε μόνο στους οπαδούς του. Μήπως και από αυτόν "οι ειδικοί ιερείς" εμπνεύστηκαν, όσα κατόπιν δια του Ευχελαίου "Μυστηρίου" θέσπισαν;

Εάν επίσης η χρήση αυτή του ελαίου ήταν "Μυστήριο" θείας εντολής, ο απ. Παύλος αρνήθηκε να την εκτελέσει και να τη συστήσει στον μαθητή του Τιμόθεο και να τη χρησιμοποιήσει ο ίδιος για τον εαυτό του, για τη θεραπεία του σκόλοπα που τον ενοχλούσε, και για τον οποίο "τρεις", δηλαδή, πολλάκις προς τον Κύριο προσευχήθηκε; (*«ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί... ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ – μου δόθηκε αγκάθι στη σάρκα... γι' αυτό, τρεις φορές τον Κύριο τον παρακάλεσα, να απομακρυνθεί από εμένα»* Β' Κορ.12:7-8).

Βλέπετε, αδελφέ μου, ότι υπάρχουν σοβαρότατοι εσωτερικοί λόγοι, οι οποίοι αποκλείουν το θεσμό ενός τέτοιου "Μυστηρίου;" Πόσο θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στα περί του Θεού· **μόνο η Καινή Διαθήκη είναι ικανή να μας συμβουλεύσει** και σε σωστές βάσεις να μας τοποθετήσει.

Πηγές του επταπάπαδου Ευχελαίου

Πηγή σύστασης του "Μυστηρίου" τούτου χρησιμοποιήθηκε προφανώς η προτροπή του Ιακώβου (*«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ – Ασθενεί κανείς μεταξύ σας; Ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και ας προσευχηθούν πάνω του, αφού αλείψουν αυτόν με λάδι στο όνομα του Κυρίου. Και η προσευχή της πίστης θα σώσει τον αποκαμωμένο ασθενή και θα εγείρει αυτόν ο Κύριος. Κι αν έχει κάνει αμαρτίες, θα αφεθούν σ' αυτόν»* (Ιακ. 5:14-15). Όπως απέδειξα όμως, δεν έχουν καμία τέτοια σχέση ή έννοια, τα λόγια του. Γι' αυτό η Ιερά Παράδοση διαθέτει σχετικές πληροφορίες, παρόλο που οι Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι μι-

λούν για την Ιερά Παράδοση, χωρίς να έχουν ούτε την ελάχιστη μαρτυρία να παρουσιάσουν.

Πού να τη βρουν; Δεν υπάρχει! Ομιλούν επίσης, ότι το "Μυστήριο" τούτο, «διετάχθη ακριβώς από τον Κύριο και διαιωνίζεται στην Εκκλησία», αλλά δεν έχουν να παραθέσουν τα λόγια "της διδαχής", γιατί δεν υπάρχουν.

Όταν δε οι κυριότερες πηγές, Αγία Γραφή και η Αποστολική – Ιερά Παράδοση σιγούν, οδηγούμαστε στο ασφαλές συμπέρασμα, ότι δεν είναι Αποστολικής προελεύσεως το "Μυστήριο" του "Επταπάπαδου Ευχελαίου". Είναι προϊόν των μεταγενέστερων χρόνων. Και εξ αφορμής τούτου γεννάται το ερώτημα: Ποιος ψεύδεται, το Ευαγγέλιο ή οι Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι με τους ιερείς;

Την επάλειψη του ελαίου στους ασθενείς εξακολούθησαν διαμέσου των αιώνων ορισμένοι μόνο από τους Χριστιανούς να εφαρμόζουν, αλλά όχι ως Μυστηριακή πράξη, αλλά σύμφωνα με τη σύσταση του απ. Ιακώβου, δεδομένου άλλωστε ότι τότε δεν υπήρχαν ιερείς, ούτε Μυστήρια ούτε ιερατικές "Επταπάπαδες" ακολουθίες. Είναι γεγονός ότι η αρχέγονη Εκκλησία δεν έδωσε μεγάλη σημασία στην προτροπή αυτή του Ιακώβου, 1ον) Γιατί, ήταν πανθομολογούμενο και γνώριζαν όλοι της χρήση του ελαίου στους ασθενείς, ως φαρμακευτικού ή θεραπευτικού μέσου της λαϊκής ιατρικής, και 2ον) Γιατί ήταν βέβαιοι οι Χριστιανοί, από την Αποστολική Παράδοση, ότι η χρήση του ελαίου δεν ήταν "μέσον σωτηρίας", "Μυστήριο", αλλά συμβουλή του Ιακώβου, δεδομένου ότι, κατά τη Χριστιανική πεποίθηση, οι σωματικές ασθένειες είναι το αποτέλεσμα της παράβασης των φυσικών και ηθικών νόμων (*«διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς – Γι' αυτό είναι μεταξύ σας πολλοί ασθενείς»* Α' Κορ.11:30). Συνεπώς, οι σωματικές ασθένειες βρίσκονται πολλές φορές σε συνάφεια και αλληλεπίδραση προς τις ψυχικές, ως παραβάσεις φυσικών και ηθικών νόμων, δηλαδή, γενικότερα, ως εκδηλώσεις της αμαρτίας, υπό μορφή "σωματικών ασθενειών". Αυτός είναι ο λόγος που τα αρχαιότερα συγγράμματα δεν αναφέρουν τίποτε περί του "Μυστηρίου" τούτου.

Από τον 4ο κυρίως αιώνα αναφέρονται **σποραδικά** μόνο ορισμένα σημεία, χωρίς να έχουν καμία ομοιότητα με το σημερινό "Επταπάπαδο Ευχέλαιο". Βαθμιαία όμως, και εφόσον για λόγους ευσεβείας, αλλά και αμάθειας άρχισαν οι Χριστιανοί να ονομάζουν κάθε θρησκευτική εκδήλωση "Μυστήριο", και εφόσον "ειδική" τάξη των ιερέων διαμορφώθηκε στην Εκκλησία, η χρησιμοποίηση του ελαίου της λαϊκής ιατρικής, άρχισε να παίρνει "Μυστηριακό" και κρυπτογραφικό χαρακτήρα. Και τούτο, για να έχει η "ειδική" τάξη των ιερέων να ασχολείται με ιδιαίτερες πράξεις, δικαιολογώντας την αντι-Βιβλική θέση της. Έτσι άρχισαν να εμφανίζονται ψευδεπίγραφα συγγράμματα, ως δήθεν αναγόμενα στους πρώτους αιώνες, τα οποία μεταξύ άλλων, αναφέρουν και περί του "αγίου ελαίου", το οποίο αγιάζονταν δήθεν από τον επίσκοπο ή τον πρεσβύτερο. Όμως αυτό το "άγιο έλαιο" δεν χαρακτηρίζεται ακόμα ως "Μυστήριο", γιατί τα ψευδεπίγραφα αυτά συγγράμματα, εμφανίζονται από τον 4ο περίπου αιώνα. Τα συγγράμματα αυτά είναι: Αιγυπτιακές Διατάξεις, του Ιππόλυτου, δήθεν Αποστολικές παραδόσεις, Αποστολικές Διαταγές και η Διαθήκη του Κυρίου.

Θα αποδείξω, σε ορισμένα τουλάχιστον σημεία του περιεχομένου των ψευδεπίγραφων αυτών βιβλίων, ότι σε πολλά σημεία έχουν ειδωλολατρική έμπνευση. Και να! Ο απ. Ιάκωβος ομιλεί μόνο περί ελαίου. Ενώ το ψευδεπίγραφο βιβλίο "Αποστολικές Διαταγές", αναφερόμενο στην επάλειψη του ελαίου, κάνει λόγο **περί ὕδατος και ελαίου:** «Ευλογείτο ο επίσκοπος το ύδωρ ή το έλαιον...» Τι σχέση όμως έχει το ύ-

δωρ στην προκειμένη περίπτωση; Ο απ. Ιάκωβος ομιλεί περί ύδατος; Όχι! Αλλά όμως και σήμερα οι ιερείς ακολουθούν τις πληροφορίες του ψευδεπίγραφου αυτού βιβλίου και κάνουν το "Μυστήριο του Ευχελαίου" με νερό και λάδι. Το Οικουμενικό μόνο Πατριαρχείο χρησιμοποιεί αντί νερού κρασί. Από πού έχει την πηγή του το κατασκεύασμα τούτο;

Από τον Απολλώνιο, τον Τυανέα. Ποιος ήταν ο Απολλώνιος; Καππαδόκης την καταγωγή, ειδωλολάτρης το θρήσκευμα και Βραχμανιστής κυρίως στη μόρφωση. Ονομαζόταν "γιος του Διός", "Θεόσοφος" και "Θεουργός". «Θυσίασε, κατά την κατηγορία, και παιδί κάποιου Αρκάδα, ώστε από τα σπλάχνα του να μαντευτεί περί της επιτυχίας των σχεδίων της συνωμοσίας» κατά του αυτοκράτορα της Ρώμης. Δημιούργησε φιλοσοφικοθρησκευτική ομάδα ανθρώπων, η οποία πρέσβευε ένα μίγμα μύθων και λίγων θρησκευτικών ιδεών από το Χριστιανισμό. Λόγω της μεγάλης ηθικής μορφής του Απολλώνιου, ως νομίζετο, η διδασκαλία του βρήκε απήχηση από το λαό και έτσι βλέπουμε κατά τον 3ο μ.Χ. αιώνα κάποια κίνηση εναντίον αυτής της ομάδας. Οι άνθρωποι λοιπόν αυτοί πρέσβευαν ότι, εάν «κατά την εβδόμη (Μαλχούλ) ώρα της νυκτός, άνθρωπος καθαρός αρπάξει ύδωρ, και λάβει αυτό ο ιερέας και μίξει με έλαιο και αγιάσει αυτό και αλείψει από αυτό ασθενή αγρυπνούντα, παρευθύς της νόσου απαλλαγήσεται».

Ο Απολλώνιος τίμονταν πολύ και από τους Χριστιανούς. «Κατά τας μακρότατας εις τας χώρας του Ελληνορωμαϊκού κόσμου περιοδείας του, ζητούσε να διδάσκει πανταχού τους ιερείς». Οι εθνικοί τον συνέκριναν με τον Χριστό. «Στους μεταγενέστερους Βυζαντινούς είχε καταστεί το "ενδιάμεσο" τούτο "Θεού και ανθρώπου", ο "μεταξύ ανθρώπων παρεπιδημών θεός", εντελώς μυθώδες πρόσωπο, νομιζόμενος από αυτούς πως έζησε κατά τους χρόνους του Κωνσταντίνου του Μεγάλου».

Με βάση λοιπόν αυτές τις πληροφορίες, είναι δύσκολο να συμπεράνουμε ότι η διδασκαλία του μεγάλου αυτού άνδρα δεν επέδρασε επί του "Μυστηρίου του Ευχελαίου", εφόσον άλλωστε βλέπουμε τα ίδια στοιχεία –ύδωρ και έλαιο– να χρησιμοποιούνται και για τον ίδιο σκοπό να αγιάζονται;

Η Καινή Διαθήκη, δεν αναφέρει ότι πρέπει να αγιαστεί το έλαιο, αλλά να γίνει προσευχή υπέρ του ασθενούς και απλή επάλειψη ελαίου. Αλλά και αν ακόμα δεχτούμε την αντι-Βιβλική άποψη της θεραπείας των σωματικών και ψυχικών ασθενειών δια του "αγιασμένου ελαίου", για ποιο λόγο αναφέρονται κατά την τελετή – ακολουθία του κανόνα του "αγίου ελαίου" στο πρόσωπο της Μητρός του Κυρίου. Γιατί την αποκαλούν μοναδικό ιατρό και με θερμές παρακλήσεις επικαλούνται την **εξάσκηση** του υπουργήματός της; «Επίβλεψον ευμενώς… και την πικράν κάκωσιν, λύσον του νοσούντος… σκέπη στερεά και φύλαξ μου, λιμήν τε και τείχος, κλίμαξ και προπύργιον, ελέησον, οίκτειρον προς σε γαρ και μόνην κατέφυγον… ελέησον τους τω θείω χρισμένους ελαίω και σώσον τον ικέτην σου… Συ… Μήτηρ Θεού… υπέρ του κάμνοντος (εννοείται το "Μυστήριο του αγίου Ελαίου), εξιλέωσον τούτον δεόμεθα».

Σε ποιο συμπέρασμα οδηγείται ο λατρευτής, που αγνοεί την Αγία Γραφή; Ότι η θεραπεία εξαρτάται αποκλειστικά από την Μητέρα του Κυρίου. Μπορείτε όμως, αγαπητέ αδελφέ, να μου πείτε, ποιος από του Μαθητές του Κυρίου ή απολογητής ή επίσημος Πατέρας της Εκκλησίας δίδαξε παρόμοια έστω διδασκαλία; Όχι, δεν μπορείτε να έχετε μια τέτοια τόλμη, γιατί η Αγία Γραφή και η ιστορία θα σας διαψεύσουν. Η Παναγία άλλωστε, είναι πανταχού παρούσα; Είναι καρδιογνώστης, παντογνώστης; Όχι! Άρα, δεν έχει ιδέα των ανθρωπίνων παρακλήσε-

ων και ικεσιών. Ή μήπως έχει αναλάβει θεϊκό Υπούργημα; Ασφαλώς, όχι! Στο Γάμο στην Κανά, ο Κύριος της απέκλεισε μια τέτοια επιθυμία (*«Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; – Τι σχέση έχουμε Εγώ κι εσύ γυναίκα;»* Ιν.2:4). Εξ αφορμής τούτων, προβάλλει το πρόσωπό της η απορία: Είναι Χριστιανική αυτή η διδασκαλία; Απαντήστε.

Δεν υπάρχει απάντηση. Εάν όμως αφήσουμε την Αγία Γραφή να μας απαντήσει, θα μας πει τα εξής: *«Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ – Εσείς λοιπόν, αγαπητοί, επειδή προγνωρίζετε αυτά, να φυλάγεστε, για να μη συμπαρασυρθείτε από την πλάνη των ανόμων και να μην ξεπέσετε από το δικό σας στήριγμα, αλλά να αυξάνετε στη χάρη και στη γνώση του Κυρίου μας και Σωτήρα Ιησού Χριστού»* (Β' Πετρ.3:17-18). *«Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν – Προσέχετε μήπως υπάρξει κάποιος που σας εξαπατήσει μέσω της φιλοσοφίας και της κενής απάτης κατά την παράδοση των ανθρώπων, κατά τα στοιχεία του κόσμου και όχι κατά Χριστό»* (Κολ.2:8).

Θα βρεθεί, ίσως, κάποιος "Καππαδόκης" θεολογίσκος, και θα μου πει: «Στην τελετή – ακολουθία, αναφέρεται και το όνομα του Κυρίου, και μάλιστα ο διάκονος εύχεται, "Υπέρ του ευλογηθήναι το έλαιον τούτο, τη δυνάμει, και ενεργεία και επιφοιτήσει του Αγίου Πνεύματος, του Κυρίου δεηθώμεν"». Σύμφωνοι! Έχω δική μου αντίληψη του πράγματος. Αλλά με τούτο εμφανίζεται μια λατρεία στερούμενη συγκεκριμένης και κατανοητής έννοιας. Έχω λάθος;

Ανάγκη, να αφήσουμε να λάβει ο Λόγος του Θεού τη θέση του και να τον αφήσουμε να διεκδικήσει τα δικαιώματά του. *«εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν – Αν τη μαρτυρία των ανθρώπων τη δεχόμαστε, η μαρτυρία του Θεού είναι μεγαλύτερη»* (Α' Ιν.5:9).

Το γεγονός άλλωστε, ότι κατά της Απολλώνιας διδαχής αντέδρασε ζωηρά και ο Κύριλλος Αλεξανδρείας, μας οδηγεί στο ασφαλές συμπέρασμα, ότι η ειδωλολατρική αυτή διδασκαλία, είχε ζωηρά επιδράσει επί του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Αντιδρώντας δε κατά της διδαχής αυτής, ο Κύριλλος, **δεν αναφέρεται** σε κανένα **απολύτως Μυστήριο Ευχελαίου,** ούτε επταπαπαδικού πολυελαίου, αλλά απλά λέει: «Θυμάμαι δε και της Θεόπνευστης Γραφής, που λέει: *«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Ασθενεί κανείς μεταξύ σας; Ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και ας προσευχηθούν πάνω του, αφού αλείψουν αυτόν με λάδι στο όνομα του Κυρίου»* (Ιακ.5:14).

Άλλοι αρχαίοι συγγραφείς, οι οποίοι αναφέρονται στη χρήση του ελαίου, είναι ο Ωριγένης και ο Χρυσόστομος. Και ο μεν Ωριγένης κάνει απλή μόνο νύξη περί χρήσεως ελαίου, όταν ομιλεί περί μετανοίας, ο δε Χρυσόστομος αναφέρεται στα λόγια του Ιακώβου περί χρησιμοποίησης ελαίου, όταν ομιλεί περί ιεροσύνης. Εάν όμως η χρησιμοποίηση αυτή του ελαίου ήταν "Μυστήριο", δηλαδή, ένα από τα επτά "μέσα Χάριτος", δεν θα έκαναν λόγο σοβαρό οι Μεγάλοι αυτοί και Πατέρες της επιστημονικής θεολογίας; Θα παρέλειπαν από τη θεολογία τους ένα τόσο σοβαρό θέμα; Θα παρουσίαζαν ελλιπή θεολογία; Πώς να χαρακτηρίσουμε τη σιωπή τους; Επίσης ο επίσκοπος Αρελάτης Καισάριος (6ος αιώνας) προτρέπει τους γονείς να επαλείφουν με λάδι οι ίδιοι τα αρρώστα παιδιά τους. Ο δε Θεοφύλα-

κτος και Βίκτωρ Αντιοχείας, ερμηνεύοντας την περικοπή Μάρκος 6:13 «*...καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον – ...και δαιμόνια πολλά έβγαζαν, και άλειφαν με λάδι πολλούς αρρώστους και τους θεράπευαν»*, χαρακτηρίζουν το έλαιο ως σύμβολο της Χάριτος του Αγίου Πνεύματος, όχι ως στοιχείο "Μυστηρίου".

Η κυριότερη μαρτυρία για την αναγκαιότητα της χρήσεως του ελαίου ως ιερατικής τελετής, όχι πάντως ως Μυστηρίου, προέρχεται από τον Πάπα Ιννοκέντιο Α' (402-417), σε επιστολή του προς τον επίσκοπο Δεκέντιο, εξ αφορμής «των διαδιδομένων τότε απαιτήσεων των πρεσβυτέρων έναντι των επισκόπων ως προς το δικαίωμα της συγχώρησης των αμαρτιών». Οι επίσκοποι για να κατοχυρώσουν τη θέση τους, εφόσον έλαβαν βασιλική θέση στην Εκκλησία του Θεού και δεσποτική Εξουσία στην κληρονομιά του Υψίστου και για να παρουσιάζονται ως κεφάλες των Εκκλησιών, σαν να ήταν ο Χριστός πολυκέφαλο τέρας, περιόρισαν το δικαίωμα της άφεσης των αμαρτιών μόνο στους εαυτούς τους. Αντέδρασαν όμως οι ιερείς. Παρουσίασαν την περικοπή του Ιακώβου 5:14, *«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Ασθενεί κανείς μεταξύ σας; Ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και ας προσευχηθούν πάνω του, αφού αλείψουν αυτόν με λάδι στο όνομα του Κυρίου»,* και υποστήριξαν, ότι το δικαίωμα της άφεσης το έχουν οι πρεσβύτεροι, γιατί σε αυτούς είναι η εντολή προσκλήσεως να επισκέπτονται τους ασθενείς για την άφεση των αμαρτιών, επαξείψαντες τούτους με έλαιο.

Επεξηγώντας ο Πάπας Ιννοκέντιος Α' το χωρίο αυτό του Ιακώβου που τους τάραξε, γράφει προς τον επίσκοπο Δεκέντιο, ότι τούτο είναι μεν δικαίωμα και εξουσία των επισκόπων, αλλά για το πολυάσχολο παραχωρούν την εξάσκησή του και στους ιερείς. Ο Πάπας, ήθελε δηλαδή, να συμβιβάσει τα πράγματα, άσχετα εάν η θέση και η ερμηνεία και των δύο ήταν αντι-Γραφική. Σ' αυτό, έχω κι εγώ να πω, απομακρυνόμενος λίγο του πνευματικού χρωματισμού του κειμένου μου (ο Θεός ας με συγχωρήσει), ότι αφού δεν έχουμε ποντίκια για να πάρουμε γάτα, αρκεί το νιάου, νιάου στα κεραμίδια. Πάντως, ο Πάπας αυτός εμφανίζεται μετριοπαθέστερος των άλλων, γιατί ναι μεν απαγορεύει τη χρήση του ελαίου σ' αυτούς που βρίσκονται σε εκκλησιαστική ποινή, παραχωρεί όμως το δικαίωμα και στους λαϊκούς, ως μυστηριώδη πράξη, όχι ως Μυστήριο.

Εξετάζοντας τη θεολογία των σχολαστικών θεολόγων της Δύσης του $12^{ου}$ και $13^{ου}$ αιώνα, παρατηρούμε πλήρη ασυμφωνία μεταξύ τους, γιατί άλλοι μεν δέχονταν την έμμεση, άλλοι δε την άμεση σύσταση του Μυστηρίου από τον Χριστό. Συνήλθε κατόπιν η Σύνοδος του Τριδέντου (1545-1563) για την καταπολέμηση της μεταρρυθμίσεως και υιοθέτησε την άμεση σύσταση του "Μυστηρίου" από τον Κύριο και αναθεμάτισε εκείνους που την απορρίπτουν και δεν δέχονται ως «αληθώς και κυρίων μυστήριον υπό του Κυρίου ημών ιδρυθέν και υπό του μακαρίου Ιακώβου του αποστόλου κοινοποιηθέν».

Οι διαφωνίες όμως υπήρξαν μεγάλες μεταξύ των μελών της Συνόδου, και ο Πάπας Παύλος ο Γ' αναγκάστηκε να μεταθέσει την έδρα της Συνόδου στη Βονωνία. Αποτέλεσμα ήταν να διαιρεθούν μεταξύ τους, και η Σύνοδος να μην πετύχει το σκοπό της και έτσι διέκοψε τις εργασίες της. Συνήλθε πάλι την $1^{η}$ Μαΐου 1550, αλλά πάλι απέτυχε και διαλύθηκε. Μετά από δέκα χρόνια συνήλθε για τρίτη φορά τον Ιανουάριο του 1562 και το 1564 επικυρώθηκαν οι αποφάσεις της, τα αναθέματά της και οι κατάρες της.

Μήπως αυτός ο τραγέλαφος που παρουσιάζεται στη Σύνοδο του Τριδέντου, έχει κάτι κοινό με την Αποστολική Σύνοδο; (δες Πράξεις κεφ.15). Η σύγκριση παρουσιάζει το Πνεύμα του Θεού και το πνεύμα του Πύθωνος.

Τελειώνοντας τις πληροφορίες αυτές από τις πηγές του αφορούν το Μυστήριο του Επταπάπαδου Ευχελαίου, παραθέτω τα λόγια του Π. Τρεμπέλα από το βιβλίο του "Λειτουργικών Πλανών Έλεγχος", σελ.16, τα οποία μαρτυρούν τουλάχιστον το χρόνο της εξέλιξης του "Μυστηρίου" τούτου και της τελειοποιήσής του: «Η σημερινή μορφή άρχισε εξελισσόμενη από τον 8ο αιώνα συντελεσθείσα μόλις κατά τον 13ο αιώνα».

Το επταπάπαδο και η εκμετάλλευση του ελαίου

Η αχαλίνωτη φαντασία των "ειδικών ιερέων" προχώρησε. Βρήκε κάποιο έδαφος στο σχετικό χωρίο του Ιακώβου 5:14, *«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Ασθενεί κανείς μεταξύ σας; Ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και ας προσευχηθούν πάνω του, αφού αλείψουν αυτόν με λάδι στο όνομα του Κυρίου»,* στο οποίο γράφει σε πληθυντικό αριθμό περί προσκλήσεως πρεσβυτέρων, και εμπνεόμενη από το πνεύμα του μεσαίωνα, αποφάσισε όπως το "Μυστήριο" του Ευχελαίου να τελείται από επτά ιερείς. Αυτός είναι ο λόγος που το "Μυστήριο" ονομάστηκε "επταπάπαδο". Ο θεσμός αυτός του "επταπάπαδου" Μυστηρίου, ορίστηκε από τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Αρσένιο τον 13ο αιώνα. Ασφαλώς θα φαντάστηκαν, ότι έτσι θα δινόταν μεγαλύτερη δύναμη και περισσότερη δραστηριότητα από το "άγιο έλαιο". Και το έργο αυτό της αχαλίνωτης φαντασίας, είχε ως αποτέλεσμα να γίνει το φθαρτό λάδι υποκατάστατο του Ουράνιου Ελέους και της Παντοδύναμης ενέργειάς του.

Ότι γράφει ο Ιάκωβος σε πληθυντικό περί πρεσβυτέρων, τούτο δεν σημαίνει ούτε ότι πρέπει να καλούνται επτά, ούτε δέκα πρεσβύτεροι. Επειδή η επιστολή του απευθύνεται προς όλους τους Χριστιανούς της διασποράς των Ιουδαϊκών κοινοτήτων, και όχι προς ορισμένη Εκκλησία, και δεδομένου ότι η Εκκλησία, τότε, δεν ήταν χωρισμένη, αλλά όλες οι Χριστιανικές κοινότητες αποτελούσαν μία και την αυτή Εκκλησία, αλλά και γιατί οι συναθροίσεις δεν είχαν έναν μόνο πρεσβύτερο αλλά πολλούς, για το λόγο αυτό γράφει ο θείος Απόστολος *«προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας – ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας».*

Η δράση αυτή της αχαλίνωτης φαντασίας, είχε τους καρπούς της. Για ευλογία; Όχι! Για κατάρα! Για εκμετάλλευση! Κατά τον αισχρότερο τρόπο εκμεταλλεύτηκαν το "άγιο έλαιο", όπως στη μαύρη αγορά εκμεταλλεύονται οι επιτήδειοι τα τρόφιμα και οι έμποροι τα εμπορεύματα. Η αξία του "αγίου ελαίου" έφθασε σε υψηλές τιμές και ο πλούτος του κόσμου συσσωρευόταν σε αισχρούς εμπόρους του "αγίου ελαίου". Λόγω της υψηλής τιμής το αγόραζαν μόνο οι πλούσιοι και όσοι, φοβούμενοι "την κόλαση των παπάδων", όπως την παρουσίαζαν με πίσσες και καζάνια. Πουλούσαν τα υπάρχοντά τους για να το αγοράσουν. Για το λόγο αυτό επεκράτησε η γνώμη, ότι το "άγιο έλαιον" του "Μυστηρίου του Ευχέλαιου" ήταν αποκλειστικά και μόνο για τους πλούσιους (δες και "Δογματική", Τρεμπέλα, τόμος 3ος, σελ.357).

Υπήρξε και μία άλλη εποχή, στην οποία δεν υπήρχαν ανθρωποκατασκεύαστοι ιερείς, με τα καμώματά τους, αλλά θείοι Απόστολοι, και στην οποία, οι Χριστιανοί πουλούσαν μεν τα υπάρχοντά τους, αλλά με την αξία τους δεν αγόραζαν "εμπορικά μέσα χάριτος",

αλλά την διέθεταν στο Ταμείο του Κυρίου για τους φτωχούς, για να έχουν "τα πάντα κοινά" και να υπάρχει μεταξύ τους ισότητα, *«οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης – Όχι βέβαια να είναι σε άλλους άνεση και σ' εσάς θλίψη, αλλά με ισότητα: στο σημερινό καιρό, το δικό σας περίσσευμα να δοθεί στο υστέρημα εκείνων, ώστε και το περίσσευμα εκείνων να γίνει συμπλήρωμα στο δικό σας υστέρημα, για να γίνει ισότητα»* (Β' Κορ.8:13-14, δες επίσης Πραξ.4:32-36).

Αντι-Βιβλικός ο σκοπός του Μυστηρίου

Το Ευχέλαιο παρουσιάζεται ως "Μυστήριο" και ως "μέσον της Χάριτος" για την άφεση των αμαρτιών. Πότε όμως παίρνει ο άνθρωπος την άφεση των αμαρτιών του; Στο Μυστήριο της Εξομολόγησης ή στο Μυστήριο του επταπάπαδου Ευχελαίου, με λίγο λαδάκι; Όπως ήδη έχουμε εκθέσει, η άφεση των αμαρτιών, κατά την Αγία Γραφή, προϋποθέτει δύο όρους: Τη **μετάνοια** και την **πίστη.** Το λαδάκι σε τι χρειάζεται; Αλλά το γράφει ο Ιάκωβος: *«κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ – Κι αν έχει κάνει αμαρτίες, θα αφεθούν σ' αυτόν»* (5:15). Σύμφωνοι! Εξηγήσαμε όμως, ότι επειδή οι ψυχικές αρρώστιες είναι σε κάποιο βαθμό αποτέλεσμα ηθικών παραβάσεων και επομένως είναι συνέπεια αμαρτωλών εκδηλώσεων, για το λόγο αυτό συνδέει την ψυχική με τη σωματική θεραπεία, αλλά κυρίως για σωματική αρρώστια γράφει. Σημείωσα επίσης ότι η συμβουλή αυτή είναι ατομική του Ιακώβου. Γιατί, εφόσον η δικαίωση του ανθρώπου εξαρτάται από τους όρους της σωτηρίας, τη μετάνοια και την πίστη, είναι εντελώς περιττό να αναζητούνται άλλα μέσα και άλλοι τρόποι.

Συνηθισμένοι οι "ειδικοί" να φάσκουν και να αντιφάσκουν και επειδή ούτε με το Μυστήριο αυτό μπορούσαν οριστικά να βεβαιώσουν ότι πραγματοποιείται η άφεση των αμαρτιών, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να αντικαταστήσεις τους όρους της σωτηρίας, υποστηρίζουν ότι έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα, για "τα τελευταία υπολείμματα της αμαρτίας". Δηλαδή, είναι σαν να λένε, ότι "το Αίμα του Ιησού Χριστού" δεν καθαρίζει αποτελεσματικά τον αμαρτωλό και χρειάζεται το λαδάκι του παπά να αποτινάξει τα κατακάθια της αμαρτίας. Αλλά, η Γραφή λέει: *«τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας – το αίμα του Ιησού Χριστού, του Υιού Του, καθαρίζει εμάς από κάθε αμαρτία»* (Α' Ιν.1:7). Είναι λοιπόν αντι-Βιβλικός ο σκοπός του "Μυστηρίου" και ανάποδη η εξήγηση που του δίνουν.

Η όλη διατύπωση του Μυστηρίου του Ευχελαίου, από τους θεολογούντες και θεολόγους, τους εκθέτει στο άκρον επιπόλαιους ερμηνευτές. Γιατί δεν πρόσεξαν, ότι ο απ. Ιάκωβος χρησιμοποιεί το ρήμα **"Αλείφω",** *«ἀλείψαντες»* (5:14), που σημαίνει την επίθεση – επάλειψη φαρμακευτικής ουσίας (δες *«ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν – αγόρασαν αρώματα, για να έρθουν και να αλείψουν Αυτόν»* Μκ. 16:1, *«κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ... ἐλαίῳ τὴν κεφα-λήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας – καταφιλούσε τα πόδια Του και τα άλειφε με το μύρο... Με λάδι την κεφαλή Μου δεν την άλειψες· αυτή όμως με μύρο Μου άλειψε τα πόδια»* Λκ.7:38, 46), δεν χρησιμοποιεί το ρήμα **"χρίω",** το οποίο εκφράζει ιερή πράξη. Σ' αυτούς τους "ερμηνευτές" έπεσε η δύσμοιρη θεολογία. Αλίμονο!

Αλλά η αχαλίνωτη φαντασία των ιερέων δεν έχει όρια. Αποφάσισαν να προβούν σε τεράστιο άλμα και να κατέβουν στον Άδη με το "άγιο έλαιον" για να ελευθερώσουν τους αμαρτωλούς

από τα "τάρταρα του Άδη" και να τους αγιάσουν. Κατά τον 13ο λοιπόν αιώνα έγιναν μεγάλες και πολλές προσπάθειες, όπως το Μυστήριο του Ευχελαίου λάβει μεγαλύτερη έκταση για να το χρησιμοποιούν και προς τους νεκρούς. Η προσπάθεια αυτή συνεχίστηκε μέχρι τον 15ο αιώνα, αλλά τέλος ματαιώθηκε. Υποχώρησαν και οι πρωτεργάτες της κίνησης αυτής, γιατί θα υπολόγισαν ίσως τις δυσκολίες των συνεργείων που χρειάζονταν για την περισυλλογή των κοκάλων... Αναγκάζομαι να πω: «Σε άλλους είναι γιατροί, κι αυτοί πληγές γεμάτοι».

Μέχρι πότε όμως θα αδικούν τη νοημοσύνη του λαού;

Ιερατική ασυμφωνία

Ενώ ο Ιάκωβος γράφει, ότι η επάλειψη του ελαίου, ως λαϊκού φαρμάκου, γίνεται στους άρρωστους, η Ορθόδοξη Εκκλησία κάνει το Μυστήριο και στους υγιείς, στηριζόμενη στη σφαλερή ερμηνεία, ότι με αυτό παρέχεται άφεση αμαρτιών και εξορκισμός των δαιμονίων.

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία όμως κάνει το Μυστήριο μόνο στους ασθενείς που πλησιάζουν τις πύλες του θανάτου. Γι' αυτό στην Καθολική Εκκλησία στο Ευχέλαιο έδωσαν την ονομασία "Μυστήριο της έσχατης κρίσης", και εφόδιο των μελλοθανάτων.

Επίσης παρατηρούμε ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία όρισε να γίνεται το "Μυστήριο" από επτά ιερείς, στην ανάγκη μόνο από λιγότερους. Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία περιόρισε την εκτέλεση του "Μυστηρίου" στον έναν ιερέα. Πώς συμβαίνει όμως οι ιερατικές Εκκλησίες που θέλουν να ισχυρίζονται ότι διατηρούν τη διαδοχή και φυλάσσουν τις παραδόσεις, να βρίσκονται σε τόσο σοβαρές διαφωνίες;

Τη χρήση του Βιβλικού ελαίου, σύμφωνα με τα λόγια του Ιακώβου, διατηρούν και όλοι σχεδόν οι κλάδοι της Διαμαρτυρόμενης Εκκλησίας, ως απλή επάλειψη επί των ασθενών, αφού προηγηθεί προσευχή. Το δέχονται ως εντολή της Αγίας Γραφής και από ευλάβεια το θεωρούν απαραίτητο στην εφαρμογή του, προκειμένου να μην παραλείψουν κάτι το οποίο ορίζει ο Λόγος του Θεού.

Το λάθος τους όμως είναι, ότι δεν εξετάζουν ιστορικά το θέμα, για να ξέρουν εκείνα που σημείωσα προηγουμένως, ότι το λάδι και το κρασί, την εποχή εκείνη, ήταν τα σπουδαιότερα φάρμακα της λαϊκής ιατρικής. Ύστερα όμως από την πρόοδο της ιατρικής και φαρμακολογίας, κάθε άνθρωπος του λαού ξέρει κάτι από τις πρώτες ιατρικές βοήθειες. Επομένως το λαδάκι του Ιακώβου (*«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Ασθενεί κανείς μεταξύ σας; Ας προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και ας προσευχηθούν πάνω του, αφού αλείψουν αυτόν με λάδι στο όνομα του Κυρίου»*) και το κρασί του Παύλου (*«οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας – να χρησιμοποιείς λίγο κρασί για το στομάχι σου και τις συχνές σου ασθένειες»*), δεν είναι σωστό να χρησιμοποιούνται, γιατί παρουσιάζουν ερμηνευτική ρηχότητα και επιπολαιότητα.

«γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν – θα γνωρίσετε την αλήθεια» (Ιν.8:32).

Επιστολή 15η

Η Τελετή και το θαύμα του Αγίου Φωτός στον Τάφο του Χριστού

Αγαπητέ αδελφέ,

Η Αγία Γραφή είναι ο αλάθητος και απόλυτος ρυθμιστής της Εκκλησίας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να ακολουθούμε χωρίς επιφύλαξη τους θείους Νόμους της και τις Εντολές της. Γιατί, οι Νόμοι της είναι Νόμοι του Θεού και οι Εντολές της Εντολές Εκείνου. Παραμελήθηκε όμως και τη θέση της κατέλαβαν οι αλληλοσυγκρουόμενοι "Κανόνες". Το γεγονός αυτό παρουσιάζει ανεπίτρεπτη την ανάγκη *«ἐγὼ γνωρίζω σοι τὰ ἐσόμενα ἐπ' ἐσχάτων τῆς ὀργῆς – εγώ θα σου γνωρίσω αυτά που θα συμβούν στο τέλος της οργής»* και *«ἢ ἀναγγελῶ σοι τὸ ἐντεταγμένον ἐν γραφῇ ἀληθείας – θα σου αναγγείλω αυτό που είναι θεσπισμένο στη γραφή της αλήθειας»* (Δανιήλ 8:19, 10:21).

"Η Γραφή της Αλήθειας" γραμμένη από τη θεοκίνητη πέννα των θείων οργάνων, μας δίνει την παραγγελία να προσέξουμε και επιμελώς να φυλάξουμε τη "μαρτυρία του Θεού" και να τη διαχωρίσουμε από τις ανθρώπινες μαρτυρίες (*«ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ ἣν μεμαρτύρηκε – γιατί αυτή είναι η μαρτυρία του Θεού την οποία έχει μαρτυρήσει»* Α' Ιν.5:9). Η ιστορία έχει αποδείξει ότι η ανθρώπινη μαρτυρία, πότε λίγο πότε πολύ, είναι ελλιπής σε πληρότητα και ορθότητα. Επομένως δεν υπηρετεί ολοκληρωτικά την αλήθεια. Εάν λοιπόν εσείς και εγώ σεβόμαστε τον Θεό, *«οὐ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας – δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα κατά της αλήθειας, αλλά υπέρ της αλήθειας»* (Β' Κορ.13:8). Και η αλήθεια είναι σαφής και καθαρή, φωτεινή και λάμπουσα.

Με βάση τη Βιβλική αλήθεια και τις ιστορικές μαρτυρίες εξέτασα τα Μυστήρια ως "Μέσα της Χάριτος", όπως τα θέλει η Ορθόδοξη θεολογία και απέδειξα ότι έχει τρομερό λάθος. Αυτό το λάθος είναι η αιτία που μέχρι σήμερα δεν επέστρεψε η Εκκλησία στις ρίζες της και στο αρχικό πολίτευμά της.

Στηριζόμενος στις ίδιες βάσεις, της Αγίας Γραφής, της Ιεράς Παράδοσης και της Ιστορίας, θα εξετάσω στη συνέχεια τις εκκλησιαστικές Τελετές, οι οποίες δεν έχουν βέβαια θέση "Μυστηρίου", απέχουν όμως θέση λατρευτικής δύναμης στην εκκλησιαστική ζωή και θεωρούνται ως απαραίτητες για τον αγιασμό και την πνευματικότητα των ανθρώπων. Οι Τελετές αυτές είναι οι εξής:

1) Η Τελετή του Αγίου Φωτός στον Τάφο του Χριστού.
2) Η Τελετή της Νίψεως των ποδών.
3) Η Τελετή του Μικρού Αγιασμού.
4) Η Τελετή του Μεγάλου Αγιασμού.
5) Η Τελετή της Παρακλήσεως.
6) Η Τελετή του Ψυχορραγούντος.
7) Η Νεκρώσιμη Τελετή.
8) Η Τελετή των Μνημοσύνων.

Είναι και η Τελετή του "Τρισάγιου" στους τάφους των νεκρών, αλλά αυτή είναι ενσωματωμένη με τα μνημόσυνα.

Θα αρχίσω από τη σπουδαιότερη Τελετή, του "Αγίου Φωτός", στην οποία θέλουν οι "ειδικοί ιερείς" να στηρίξουν "την αλήθεια", ότι η Ορθοδοξία των "ειδικών ιερέων" είναι η μόνη αληθινή Εκκλησία.

Απατηλό φως αντί του Θεϊκού Φωτός

Είναι αναμφισβήτητη αλήθεια, ότι οι συνθήκες, οι πράξεις, οι καταστάσεις και οι θεσμοί της αρχέγονης Εκκλησίας δεν αφορούσαν μόνο την εποχή εκείνη. Αυτά αποτελούσαν τις βάσεις του ξεκι-

νήματος της αγίας Εκκλησίας. Επομένως ήταν υποδειγματικές θέσεις για το μέλλον.

Γι’ αυτό λέει ο Λόγος του Θεού: *«ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας – Υπόδειγμα υγιών λόγων έχε αυτούς που άκουσες από εμένα»* (Β’ Τιμ.1:13), *«εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε,* ***ἀνάθεμα ἔστω*** *– αν κάποιος κηρύττει σ’ εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που παραλάβατε,* ***ας είναι ανάθεμα****»* (Γαλ .1:8-9). Ό,τι παρέδωσαν, έγραψαν ή προφορικά δίδαξαν οι **«από Πνεύματος Αγίου κινούμενοι»** Μαθητές του θείου Λυτρωτή, με κανένα λόγο δεν επιτρέπεται να παραγκωνίζονται ή να θεωρούνται συζητήσιμα. Μόνο οι ανθρώπινες σκέψεις και γνώμες ανήκουν στα θεολογούμενα. Ενώ τα της Θεία Γραφής κατατάσσονται στα Θεόπνευστα.

“Η Γραφή της Αλήθειας” μάς πληροφορεί, ότι ο Υιός του Θεού ήρθε ως *«φῶς εἰς τὸν κόσμον»* (Ιν.12:46). Οι κοινωνοί του Φωτός τούτου, οι αναγεννημένοι Χριστιανοί, ονομάζονται “γιοι φωτός” και “φως του κόσμου”. *«Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου – Εσείς είστε το φως του κόσμου»* (Μτ.5:14), *«πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας – Όλοι εσείς είστε γιοι φωτός και γιοι ημέρας»* (Α’ Θεσ.5:5), *«ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε – Γιατί κάποτε ήσασταν σκοτάδι, αλλά τώρα είστε φως μέσα στον Κύριο· ως τέκνα φωτός περπατάτε»* (Εφεσ.5:8).

Είναι αρκετά τιμητική αυτή η προσωνυμία. Έχει όμως σοβαρές υποχρεώσεις και μεγάλες ευθύνες. Γιατί οι Χριστιανοί, ως “φως του κόσμου”, καλούνται να αναστηλώσουν σε υγιείς βάσεις τα διαφθαρμένα ήθη των λαών, να στερεώσουν τους παραλυμένους οικογενειακούς και κοινωνικούς δεσμούς, να ανυψώσουν το ανθρώπινο φρόνημα, να απελευθερώσουν τη διάνοια από τα χαμερπή πάθη και να εμπνεύσουν στις καρδιές ανώτερα ιδανικά και υψηλά ιδεώδη. Είναι λοιπόν ο Χριστιανός “φως του κόσμου”, εφόσον μεν γιατί είναι κάτοχος της θείας αλήθειας, αφετέρου δε γιατί είναι ηθικά αναδημιουργημένος από τη θεία φύση· *«ἵνα γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως – για να γίνετε κοινωνοί θείας φύσεως»* (Β’ Πετρ.1:4). Αυτή ήταν η διδασκαλία και η γραμμή της αρχέγονης Εκκλησίας.

Περνούσαν όμως τα χρόνια και άλλαξαν οι καιροί. Πολλά πράγματα παραγκωνίστηκαν και πολλά θεωρήθηκαν συζητήσιμα. Οι υποδειγματικές πράξεις, συνθήκες και θεσμοί της Αποστολικής Εκκλησίας, δεν παρέμειναν στη θέση τους. Μετακινήθηκαν από τη βάση τους και μετατοπίστηκαν από τη θέση τους. Άλλαξαν θέση και έλαβαν άλλη μορφή. Η τιμητική προσωνυμία που έδωσε ο Χριστός στους δικούς Του, έλαβε άλλη μορφή και άλλη παρουσία. Οι “απόστολοι του πνευματικού σκότους”, οι Καλόγηροι, έκαναν πάλι το έργο τους. Η καπηλεία και η αισχροκέρδεια, η άτακτη ζωή και η αμαρτωλή πορεία, τους αποξένωσε από την ωραία αυτή προσωνυμία, ως “φως του σκότους”, και σκέφτηκαν να παρουσιάσουν αυτοί τεχνητό φως, ως δήθεν ουρανοκατέβατο, με τον υποβολιμαίο σκοπό να αυξήσουν το εμπόριό τους και τα είδη της επιχείρησής τους. Το τεχνητό αυτό φως το ονόμασαν “άγιο φως του Τάφου του Χριστού”. Και είπαν στο λαό: «Ο Πατριάρχης των Ιεροσολύμων, της αληθινής και γνήσιας Ορθόδοξης Εκκλησίας, το παίρνει το Μεγάλο Σάββατο, κάθε χρόνο με θαυματουργικό τρόπο από τον **Τάφο του Χριστού».** Για να πείσουν δε περισσότερο τον αμαθή λαό, κάνουν το εξής: Πριν ακόμα προχωρήσει ο Πατριάρχης μέσα στο Κουβούκλιο, στο οποίο υπάρχει ο Τάφος του Χριστού, «ενδύεται άπασαν την Πατριαρχικήν στολήν πλην του στιχαρίου, και μετά μικράν τυπικήν του Διοικητού έρευναν επ’ αυτού, αι σφρα-

γίδες της Πύλης θραύονται και ο Πατριάρχης εισέρχεται εις τον Πανάγιον Τάφον κρατών τους πυρσούς, εν ω ο Διοικητής και ο Αρμένιος Πατριάρχης ίστανται επί της Πύλης… Δύο ή τρία παρέρχονται λεπτά της ώρας κατά το διάστημα των οποίων ο Πατριάρχης τοποθετών επί του Παναγίου Τάφου τους πυρσούς ψάλλει γονυπετής το "Φως ιλαρόν" και επικαλείται την Θείαν Δύναμην, οπότε… οι πυρσοί αναφλέγονται αυτομάτως». – Ψεύδος» ("Ιερά Αποδημία εις Ιεροσόλυμα", Μητροπολίτου Θηβών και Λεβαδείας, Συνεσίου Ζ. Φιλιππίδου, 1903).

Με αυτό τον πλαστό τρόπο παίρνει δήθεν ο Πατριάρχης θαυματουργικά το "Άγιο Φως". Στη συνέχεια το μεταδίδει στους αφελείς… προσκυνητές. Έχω ύλη πολλή να αποδείξω ότι είναι πλαστό φως και θα καλέσω τους υπεύθυνους να μου πουν, αν αυτά που σημειώνω είναι αληθινά ή αν σφάλλω. Αν μου αποδείξουν ότι έχω λάθος, δηλώνω ειλικρινά, ότι θα αναιρέσω αυτά που γράφω και θα ζητήσω "εν σάκκω και σποδώ" δημόσια συγγνώμη. Αν όμως δεν μπορέσουν, τους ρωτώ: Εσείς τι σκέπτεστε να κάνετε; Θα εξακολουθήσετε να μεταδίδετε πλαστό φως στους αφελείς ή θα μετανοήσετε; Μέχρι πότε θα αδικείτε τη νοημοσύνη και την πίστη του λαού;

Διαβάζοντας το βιβλίο του Μητροπολίτη Θηβών και Λεβαδείας, "Ιερά αποδημία εις Ιεροσόλυμα", ρώτησα τον εαυτό μου: Μήπως το ιδανικό των "ειδικών ιερέων" είναι η υποκρισία και το ψέμα;

Περιληπτικά το ιστορικό της Τελετής του "Αγίου Φωτός", έχει ως εξής:

Το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου αρχίζει η μακροσκελέστατη ακολουθία της ημέρας. Στις 1 μ. μ. αρχίζει η λιτανεία. Ο Πατριάρχης με τους άλλους κληρικούς βάζουν τις μεγαλοπρεπείς και χρυσοΰφαντες βασιλικές στολές τους – άμφια ("άμφια" σημαίνει "βασιλικά ενδύματα"). Η πομπή ξεκινά από την Ωραία Πύλη του Ναού. Όταν φτάσουν μπροστά στο Κουβούκλιο, μέσα στο οποίο βρίσκεται ο Τάφος του Χριστού (αν είναι αυτός, γιατί άλλοι δείχνουν άλλο τάφο), λιτανεύουν τρεις φορές γύρω από αυτόν ψάλλοντας διάφορα τροπάρια – ύμνους και κατόπιν τον λυχνικό ύμνο "Φως ιλαρόν".

Στη συνέχεια, οι μεν κληρικοί επιστρέφουν στο Ναό, ο δε Πατριάρχης βγάζει τα αρχιερατικά του άμφια και μένει μόνο με το εσωτερικό στιχάριο. Ο Δραγομάνος αποσφραγίζει την είσοδο του Κουβουκλίου στο οποίο υπάρχουν δύο πολύ στενόχωρα διαμερίσματα. Στο πρώτο παραμένει ο Αρμένιος Αρχιερέας που συνοδεύει τον Πατριάρχη, στο δεύτερο που είναι ο Τάφος, εισέρχεται ο Έλληνας Πατριάρχης. Η είσοδος του Κουβουκλίου κλείνει. Ο Πατριάρχης γονατίζει, ψάλλει το "Φως ιλαρόν", και προσευχόμενος, όχι σαν Χριστιανός αφού δεν πρόκειται να μεταδώσει αληθινό θαυματουργικό φως, δέεται υποκριτικά προς τον Θεό, και ταυτόχρονα ανάβει ο αθεόφοβος την λαμπάδα – πυρσό του από το Καντήλι που βρίσκεται αναμμένο στον Τάφο του Χριστού. Το **απατηλό** αυτό φως μεταδίδει αμέσως από μία ωοειδή οπή, που γι' αυτό το σκοπό είναι ανοιγμένη στο τοίχωμα του Κουβουκλίου. Το φως αυτό παίρνει αμέσως και ο Αρμένης Αρχιερέας και το μεταδίδει σε έναν "ειδικό" Αρμένιο λαϊκό άνθρωπο. Ο δυστυχής αυτός Αρμένης, θύμα των θεοκάπηλων κληρικών, αγοράζει «αντί χιλίων λιρών το δικαίωμα να λάβει πρώτος αυτός το "Άγιο Φως" εκ του Κουβουκλίου και να μεταφέρει τούτο εις το Αρμενικό Παρεκκλήσι».

Τη στιγμή εκείνη ακούγεται φρενίτιδα αλαλαγμών. Παραληρήματα και βάρβαρες εκδηλώσεις ακούγονται με δυνατές φωνές, κυρίως από τους ιθαγενείς Ορθοδόξους. Κραυγάζουν γοερά και ρυθμικά επιφωνήματα υπέρ του Πατριάρχη, του Μοναστηρίου, της Ορθοδοξίας και με ύβρεις εις βάρος των

Αρμενίων. Αυτά τα βάρβαρα μέσα και οι απολίτιστοι τρόποι διαδέχονται την παρουσία του "Αγίου Φωτός".

Για την τελετή αυτή, η Εγκυκλοπαίδεια Π. Δρανδάκη (πρώην Πυρσού) γράφει:

«Είναι μία από τις ασχημότερες επιδείξεις της θρησκοληψίας όχλου βαρβάρου... Είναι δε τόσος ο φανατισμός ώστε νομίζεται ότι το φως αυτό φωτίζει, αλλά δεν καίει, και γι' αυτό το πλησιάζουν στο στήθος τους, περιλούουν με αυτό τον πώγωνα και βαπτίζουν στη φλόγα το χέρι. Εννοείται ότι τις κινήσεις αυτές τις κάνουν ακαριαία, όταν ο ιδρώτας δυσχεραίνει την καύση. Κανείς δεν τολμά επί ένα λεπτό να κρατήσει το χέρι στη φλόγα ή τον πώγωνα». Στη συνέχεια, γράφει η Εγκυκλοπαίδεια, ότι πρόκειται περί θεατρικής αναπόφευκτα τελετής, βάρβαρου φανατισμού «και ακόμα δυσχερέστερο ότι η Εκκλησία αφήνει να υποκαίει τη δεισιδαιμονία, γιατί δεν πρόκειται περί θαύματος».

Να όμως τι γράφει ο Μητροπολίτης Συνέσιος στο βιβλίο του εκείνο, που ανέφερα προηγουμένως, σελ.51-53:

«Η Τελετή του Αγίου Φωτός, είναι η εξοχότερη των τελετών για όλον τον Χριστιανισμό, είναι η κατεξοχήν πληρούσα χαράς, αλλά και, ας μου επιτραπεί, υπερηφάνειας το Ορθόδοξο πλήρωμα για την εξαιρετική σημασία την οποία έχει για την Ορθοδοξία... Έχει εξαιρετική σημασία για την Ορθοδοξία, η από του Ζωοδόχου Τάφου προέλευση του Παναγίου Φωτός, γιατί οι ετερόδοξες Εκκλησίες, ούτε αυτής της Λατινικής εξαιρουμένης, αν και κάθε ευκαιρίας επιλαμβανόμενες για να κερδίσουν έστω και σπιθαμή εδάφους επί των αγίων προσκυνημάτων, ουδέποτε όμως απετόλμησαν, για την ωφέλεια αυτών, να διαφιλονικήσουν την αλήθεια τής από του Παναγίου Τάφου προελεύσεως του Αγίου Φωτός, επιτυγχανομένης υπό μόνου του Έλληνος Πατριάρχου ή του νομίμου αντιπροσώπου αυτού. Έχει εξαιρετική σημασία για την Ορθοδοξία, η εις τον Ορθόδοξο Πατριάρχη και μόνο παραχώρηση του Αγίου Φωτός, γιατί με αυτήν αδήλως μαρτυρείται, ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία διατήρησε και διατηρεί αλώβητη την Αλήθεια της Μίας Αγίας Χριστιανικής πίστεως, καθώς αυτήν ο Θεμελιωτής της πίστης μας, ο Σωτήρας, και οι Απόστολοι Αυτού παρέδωσαν στους διαδόχους αυτών».

Αυτά τα ψεύδη δυσκολεύονται και του πεζοδρομίου οι άνθρωποι να τα λένε. Με αυτές τις τερατώδεις πλαστές δηλώσεις, δολοφονείται η Ορθοδοξία. Η αλήθεια, αν θέλει να παραμείνει σε Ορθόδοξη θέση και βάση δεν υιοθετεί ποτέ ούτε τη μείωση του περιεχομένου της, ούτε και την υπερβολή. Η Χριστιανική αλήθεια έχει δικές της δυνάμεις, είναι αυτοδύναμη. Τα παπαδικά τερτίπια μείωσαν την αξία της και υποβάθμισαν τη δύναμή της.

Για τις αναληθέστατες αυτές σημειώσεις του Μητροπολίτη Συνέσιου και των ομοίων του, αξίζει και εγώ να σημειώσω: Εάν σήμερα ζούσε ο απ. Παύλος, ασφαλώς δεν θα έλεγε: *«Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται – Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες»,* αλλά θα έλεγε: «Ιερείς αεί [είναι πάντοτε]...» Ο Κύριος έκλαψε τότε για την προφητοκτόνο Ιερουσαλήμ, σήμερα κλαίει, για την φωτοκτόνο από τους Ιερείς Άγια Πόλη.

Παράδοση με ανθρώπινα περιττώματα

Το εμπόριο και η πλάνη, οι ασχήμιες και οι μύθοι, η κακή διάθεση και η θεομίσητη εκμετάλλευση δεν περιορίζονται μόνο στην Τελετή του "Αγίου φωτός". Η Εγκυκλοπαίδεια του Δρανδάκη επίσης σημειώνει:

«Όσοι έζησαν στην Ανατολή μεταξύ Αρμενίων, θα παρατήρησαν, ότι όταν σε οικία ή γραφείο αρμένικο εισέλθει επισκέπτης Ορθόδοξος και προσφέρουν τον απαραίτητο καφέ, ο υπηρέτης

φέρει τα κύπελλα κενά, και ενώπιον του επισκέπτη κενώνει τον καφέ, πρώτος δε ροφά ο αρμένιος οικοδεσπότης. Τούτο το κάμνει για να δείξει ότι ο καφές δεν μολύνθηκε με "περιττώματα ανθρώπου". Η παράδοση λέει, ότι στα 1530 επί Πατριάρχου Σωφρονίου, οι Αρμένιοι με ραδιουργίες στο Διβάνιο (ιεροδικείο) κατόρθωσαν να αποκλείσουν τους Ορθοδόξους έξω, στην Άγια Αυλή, αξιώνοντας αυτοί να κατεβάσουν το "Άγιο Φως". Σε περίπτωση αποτυχίας είχαν αναλάβει την υποχρέωση να "γευτούν περιττώματα". Αλλά το Άγιο Φως όχι μόνο δεν κατήλθε στις επικλήσεις τους, αλλά και διαρρήξαν την κλειστή Πύλη της μεγάλης εισόδου, επεφάνει στους ενώπιον αυτής αποκλεισμένους Ορθοδόξους. Τότε ένας Εμίρης (Διοικητής Κυβερνήτης) πίστεψε και έξαλλος ζήτησε από τον Πατριάρχη να βαπτισθεί. Αλλά άλλοι παρόντες Μουσουλμάνοι τον έσφαξαν αυτοστιγμεί και τον έκαψαν στην Άγια Αυλή. Οι Ορθόδοξοι εξετέλεσαν βιαίως την ποινή των Αρμενίων, έκτοτε δε οι Αρμένιοι επιζητούν να ανταποδώσουν το βδέλυγμα. Όταν δε προσκυνητής επισκέπτεται το Ναό δείχνει σε αυτόν έναν από τους κίονες της αριστερής παραστάδος της Πύλης φέροντα μελανή σχισμή. Δι' αυτής εξέλαμψε το Άγιο Φως αναζητώντας τους Ορθοδόξους».

Αυτό είναι ψέμα με περικεφαλαία. Και αυτοί που το υποστηρίζουν είναι μεγάλοι στη μικρότητά τους και μικροί στο μεγαλείο τους.

Από το ίδιο το κείμενο, αλλά και από το αναμμένο Καντήλι που υπάρχει μέσα στον Τάφο του Χριστού, φαίνεται ότι πρόκειται περί φανταστικής παραδόσεως.

1) Εφόσον υπάρχει αναμμένο Καντήλι στον Τάφο του Χριστού, οι Αρμένιοι θα άναβαν τη λαμπάδα τους, όπως τη ανάβει και ο Έλληνας Πατριάρχης. Και με τον ίδιο τρόπο θα μετέδιδαν και αυτοί το απατηλό φως.

2) Εφόσον έκαψαν τον Εμίρη, τι είδους σκήνος δείχνουν, όπως ισχυρίζονται; Αυτή είναι η μωρία των "ειδικών ιερέων" που νομίζουν ότι μπορούν να την διαφημίζουν και σε αυτούς που έχουν οξεία την όραση. Η ανοησία τους έφτασε στο σημείο να δημιουργήσουν μια απαίσια παράδοση και να αναμίξουν την Τελετή με ανθρώπινες ακαθαρσίες. Ο διάβολος, τους βοήθησε στην εφεύρεση της Τελετής, αλλά κατόπιν τους περιέλουσε και με ανθρώπινα περιττώματα. Εάν ήταν άνθρωποι με στοιχειώδη μόνο λογική, θα χρησιμοποιούσαν σε ένα τέτοιο ιερό σκοπό τα ανθρώπινα περιττώματα; Εάν κανένα άλλο σημείο δεν υπήρχε σε βάρος τους, μόνο αυτό αρκεί για να πείσει κάθε άνθρωπο, ότι οπουδήποτε είναι δυνατόν αυτοί να ανήκουν και να χρησιμοποιηθούν, εκτός από τον Θεό και τη λογική των ανθρώπων. Και δεν αισχύνονται μέχρι σήμερα να επιμένουν σ' αυτή τη βρωμερή παράδοση, ότι επειδή αυτοί μόνο παίρνουν δήθεν το "Άγιο Φως", «εξετέλεσαν βιαίως την ποινή κατά των Αρμενίων» και τους έδωσαν και έφαγαν ανθρώπινα περιττώματα. Και τούτο, για να δείξουν την "Ορθοδοξία" τους.

Εάν θα άρμοζε τη λογική να ρωτούσε κάποιος, ποιος θα έπρεπε να γευόταν αυτές τις ακαθαρσίες, νομίζω ότι χωρίς καμία δυσκολία θα εύρισκε τους ικανούς. Ο Θεός να με συγχωρήσει.

Εάν θα εκδηλωνόταν η οργή του Θεού σε βάρος τους, θα έπεφτε, όχι φως από τον ουρανό, αλλά κεραυνός να τους εξολοθρεύσει, ή θα άνοιγε η γη να τους καταπιεί, όπως τον Κορέ και τον Αβειρών (δες Αριθμοί κεφ.16).

Ποιος λογικός νους είναι δυνατόν να δεχθεί αυτή τη βρωμερή ιστορία; Ο Θεός όμως τους ανέχεται. Γιατί από τη στιγμή που ο θείος Λυτρωτής πλήρωσε την ποινή κάθε αμαρτωλού στο Σταυρό, ζούμε στην εποχή της Χάριτος, και *«Ό Θεὸς πάσης [κάθε] χάριτος»* (Α' Πετρ.5:10) περιμένει για να μετανοή-

σουν. Θα εκτιμήσουν άραγε τη μακροθυμία αυτή του Θεού;

Αυτά είναι τα έργα ης απάτης των Καλογήρων. Με αυτές τις ανοησίες, τις απάτες και τις βρωμερές παραδόσεις θέλουν να στηρίξουν, όχι την Ορθοδοξία, αλλά την επιχείρησή τους και να πλουτίσουν τα είδη της θεοκαπηλίας τους.

Το χαλκείο *[χώρος όπου επινοούνται και διασπείροντα ψευδείς ειδήσεις]* αυτό αγνοεί ο περισσότερος κόσμος. Πολλοί άνθρωποι στερούν και το ψωμί των παιδιών τους, για να έχουν την οικονομική ευχέρεια να επισκέπτονται το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, προκειμένου να πάρουν το "Άγιο Φως", με την ελπίδα, ότι θα φωτίσει τη ζωή τους και θα δώσει λύση στη δυστυχία τους. Στους πολλούς αυτούς ανθρώπους δεν υπάρχουν μόνο αμόρφωτοι. Υπάρχουν και μορφωμένοι, οι οποίοι μάλιστα στηρίζουν και αυτό το γεγονός της ανάστασης του Ιησού στο "Άγιο Φως", το οποίο δήθεν αναπηδά από τον Τάφο Του. Σε αυτούς ανήκει και ο συγγραφέας του βιβλίου "Η Αθέατη Όψη του Σταυρού", κ. Άγγελος Ρουσσάκης, στο οποίο υποστηρίζει ότι το φως αυτό είναι ο αψευδής μάρτυρας της ανάστασης του Κυρίου. Να, τα λόγια του, σελ.142:

«Το αναστάσιμο φως που κατά τρόπο μυστηριώδη αναπηδά κάθε χρόνο το Μέγα Σάββατο από τον Πανάγιο Τάφο του Χριστού, επί είκοσι αιώνες τώρα συνεχώς, είναι ο διαρκής αψευδής μάρτυρας του μέγιστου θαύματος που έλαβε χώρα ποτέ πάνω στη γη. Αυτό διαλαλεί ανά τους αιώνες το γεγονός της εκ νεκρών ανάστασης του Θείου Λυτρωτή μας και στον ορατό φυσικό κόσμο μας». Δηλαδή, άβυσσος άβυσσο επικαλείται, και η αμάθεια από την παχυλή πλάνη διδάσκεται.

Ντροπή, κύριοι. Πρέπει να μιλήσω με ανοιχτή γλώσσα. Γιατί δεν ανέχομαι να βλέπω Εκείνον που μας λύτρωσε από την αμαρτία, να καπηλεύεται με τρόπο απαράδεκτο και απατηλό.

Αγαπητέ Γέροντα. Η Ορθοδοξία είναι ορθή δοξασία. Δεν είναι ψευδοκακοδοξία και θεοκαπηλία, όπως την έκαναν εκείνοι, που την εμπορεύονται και την καταπατούν. Στην Ορθοδοξία αρκεί μόνο η ορθή δοξασία για να δείχνει πάντοτε το καθαρό πρόσωπό της και το μεγαλείο της. Τα ψεύδη των "ειδικών ιερέων" την κατακεραύνωσαν και βαριά, με θανατηφόρο ρόπαλο στο πρόσωπο τη χτύπησαν. Είναι αυτή η Ορθοδοξία των πατέρων μας; Με τα ψεύδη θέλουν να τη στηρίξουν και με την πλάνη να την εξυψώσουν;

Πληροφορίες από άνθρωπο του Πατριαρχείου

Την πλαστότητα θα αποδείξω κατ' αρχήν από μαρτυρία κληρικού ανθρώπου του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, και κατόπιν θα επικαλεστώ όσα γράφει ο σοφός του γένους διδάσκαλος Αδαμάντιος Κοραής, στον 3ο τόμο του βιβλίου του "ΑΤΑΚΤΑ".

Ήταν το έτος 1964. Τότε δοκίμασα την απρεπή συμπεριφορά της Αυλής του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων. Το φυλλάδιό μου, του μηνός Δεκεμβρίου 1963 μού επεστράφη από το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, πάνω στο οποίο ήταν αποτυπωμένες δύο τεταμένες παλάμες, σαν εκείνα τα αποτυπώματα που αφήνουν γνωστά τετράποδα με τα πόδια τους όταν αυτά λερωθούν από λάσπη και βρωμιά. Χριστιανικά φερόμενος έγραψα επιστολή, μεστή αγάπης προς τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων, στην οποία εσώκλεισα φωτοαντίγραφα των ασχημιών με τις τεταμένες παλάμες. Κοινοποίησα το γεγονός στη Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, και προς εσάς, αγαπητέ Γέροντα. Αλλά κανείς δεν απάντησε. Όλοι τήρησαν σιγή ιχθύος.

Ο Θεός όμως χρησιμοποίησε την απρεπή αυτή συμπεριφορά με άλλο τρόπο για να πληροφορηθώ αυτά που συμβαίνουν στο Πατριαρχείο Ιεροσο-

λύμων, και προ πάντων εκείνα που ήθελα, περί του "Αγίου Φωτός".

Λίγο μετά το ως άνω επεισόδιο, με επισκέφτηκε άνθρωπος κληρικός του Πατριαρχείου με αγαθές διαθέσεις. Αφού διαπίστωσα τούτο, παρεκάλεσα τον άνθρωπο να με πληροφορήσει περί του θαύματος του "Αγίου Φωτός" και της Τελετής. Ευχαρίστως δέχτηκε ο άνθρωπος και με την έγκρισή του έθεσα και το μαγνητόφωνο σε λειτουργία, προκειμένου να κρατήσω μαγνητοφωνημένη αυτή την ιστορία.

Αφού ο άνθρωπος εκδήλωσε την ευχαρίστησή του για τη συνάντησή μας, άρχισε να λέει:

«Τα περί του λεγομένου θαύματος του "Αγίου Φωτός", δεν είναι δυνατόν να κοινοποιηθούν, λόγω σκανδάλου. Ευχαρίστως όμως, εφόσον με ρωτάτε, θα σας πω εν περιλήψει πώς γίνεται η Τελετή και πώς λαμβάνεται το "Άγιο Φως"».

«Την Μεγάλη Παρασκευή και μετά την περιφορά του Επιταφίου πέριξ του Παναγίου Τάφου, ο Πατριάρχης τοποθετεί τον Επιτάφιο επί του Τάφου. Κατόπιν τούτου σβήνουν όλα τα κανδήλια τα εντός και εκτός του Τάφου. Την επόμενη, Μέγα Σάββατο, ο Σκευοφύλακας μεταφέρει καλυμμένη με αργυρό κάλυμμα, μία ειδική κανδήλα αναμμένη, την οποία τοποθετεί εντός του Παναγίου Τάφου. Εν συνεχεία ο διοικητής των Ιεροσολύμων σφραγίζει τον Τάφο. Ενώ λοιπόν, όλα τα φώτα και τα κανδήλια έχουν σβηστεί, η ειδική κανδήλα εντός του Τάφου παραμένει αναμμένη. Την 10ην ώρα και μετά τη σχετική λιτανεία πέριξ του Αγίου Τάφου, κατά την οποία ψάλλουν το λυχνικό "Φως ιλαρό", ανοίγονται οι Πύλες του Ναού του Παναγίου Τάφου και εισέρχεται ο λαός. Συγχρόνως ανοίγει η Πύλη του Κουβουκλίου στον οποίο βρίσκεται ο Τάφος και εισέρχεται ο Πατριάρχης, αφού προηγουμένως τυπικά αφαιρεί τα αρχιερατικά του άμφια και μένει μόνο με το στιχάριο. Μετά από μία σχετική τυπική προσευχή, λαμβάνει το "Άγιο Φως", όχι βεβαίως θαυματουργικά, για να είμαι ειλικρινής, αλλά ανάπτει τον πυρσό του από την αναμμένη ειδική κανδήλα την οποία είχε μεταφέρει προηγουμένως ο Σκευοφύλακας. Αυτή με λίγα λόγια είναι η διαδικασία περί του "Αγίου Φωτός"».

Σο σημείο αυτό σταμάτησα τον ομιλητή, έκλεισα τα μαγνητόφωνο και του είπα: «Από όσα μέχρι της στιγμής αυτής μου είπατε, είναι φανερό ότι δεν πρόκειται περί θαυματουργικού Φωτός. Θέλω να μου πείτε συγκεκριμένα και χαρακτηριστικά επειδή εσύ φέρεις ευθύνη έναντι του Θεού, γιατί επί τόσα χρόνια θωπεύεις αυτές τις ανωμαλίες; Πρόκειται περί αλήθειας ή περί καλλιεργημένου ψεύδους;»

Και ο άνθρωπος απάντησε: **«Δεν πρόκειται περί αλήθειας».**

«Πώς όμως πρέπει να χαρακτηρίσουμε την προσπάθεια αυτή του καλλιεργημένου ψεύδους;»

«Μμμ... ασφαλώς, ως απάτη», απάντησε ο άνθρωπος.

«Ώστε, η προσπάθεια του εκεί Πατριαρχείου, για το οποίο γίνονται χιλιάδων δραχμών έρανοι, και το οποίο ενισχύει οικονομικά το δύσμοιρο Κράτος μας και τόσοι φτωχοί στερούν το ψωμί των παιδιών τους για να στείλουν τον όβολό τους, η προσπάθεια, λέω, των εκεί, είναι να εξαπατούν τους αμαθείς, ότι τους δίνουν "Άγιο Φως", ενώ τους δίνουν πλαστό και απατηλό;»

«Δυστυχώς, έτσι έχουν τα πράγματα», απάντησε επίσης ο άνθρωπος του Πατριαρχείου.

«Αυτή την προσπάθεια, εσύ τον δέχεσαι αβασάνιστα ή την καταδικάζεις στη συνείδησή σου;» ρώτησα.

«Ασφαλώς, την καταδικάζω. Αλλά πριν γίνω κληρικός τού εκεί Πατριαρχείου, αυτά δεν τα γνώριζα», απάντησε με χλωμή μορφή ο άνθρωπος.

«Πώς λοιπόν, και με ποια καρδιά υπηρετείς και θωπεύσεις καταστάσεις και επαγγέλλεσαι ψευδείς υποθέσεις,

τις οποίες καταδικάζεις στη συνείδησή σου;»

«Μμμ... αυτά και άλλα με έκαναν να καλλιεργήσω σκέψεις διάφορες».

«Να καλλιεργήσεις, αγαπητέ μου, τη σκέψη της θέσης σου έναντι του Αγίου Θεού και να κάνεις κτήμα σου το πραγματικό Φως του Κυρίου, το οποίο πρέπει να διαλάμπει στη ζωή σου».

Η όλη συνομιλία μας δημιούργησε πνευματική ατμόσφαιρα και ο άνθρωπος συνέχισε και είπε:

«Οι Αρμένιοι, από αντιπάθεια κατεχόμενοι, διαδίδουν την ίδια στιγμή που πρόκειται να ανάψει τον πυρσό ο Πατριάρχης (γνωρίζουν την ώρα της τέχνης), ότι ήρθε το Φως, ενώ ο Πατριάρχης δεν έχει εξέλθει ακόμα από το Κουβούκλιο. Γιατί σκέπτονται ως εξής: Γιατί ηθελημένα να μας κοροϊδεύουν οι Έλληνες, εφόσον γνωρίζουμε περί τίνος πρόκειται; Γιατί να παίρνουμε έτοιμο το ψεύδος από τους Έλληνες και κατόπιν να το προσφέρουμε στους δικούς μας, και γιατί να μην το κάνουμε εμείς;»

«Γενομένης συζητήσεως κάποτε υπό της εκεί Συνόδου», συνέχισε ο ομιλητής, «μερικοί δήθεν θεοφοβούμενοι Συνοδικοί, μεταξύ των οποίων ήταν και ο αποθανών Κυριακός, είχαν την απαίτηση όπως στα Προγράμματα των Ιεροτελεστιών της Μεγάλης Εβδομάδας, να αναγράφουν και "Τελετή του Μυστηρίου του Αγίου Φωτός", αντί "Τελετή του Αγίου Φωτός", που συνήθως αναγράφεται. Ήθελαν να το μετατρέψουν σε "Μυστήριο". Αλλά ευτυχώς, υπήρχε κάποιος εκεί, ο Μητροπολίτης Κυριακουπόλεως, Αριστόβουλος, ο οποίος διαφέρει από τους άλλους, αλλά λόγω σχήματος δεν μπορεί να εξωτερικευθεί και ο οποίος ζωηρά αντέδρασε και είπε: "Όχι, αυτό δεν είναι δυνατόν να γίνει, γιατί δεν είναι Μυστήριο, είναι δικό μας κατασκεύασμα. Ο κόσμος μάς έχει αντιληφθεί"».

«Και έτσι δεν έγινε "Μυστήριο" το πλαστό φως».

Κατά τον ίδιο όμως τρόπο και με ανθρώπους της αυτής ποιότητας, έγιναν τα άλλα μυστήρια.

Και ο συνομιλητής μου συνέχισε: «Δυστυχώς, πολλά γίνονται εκεί. Υπάρχει μία ομάδα Μοναχών, η οποία έχει ως έργο, να παραλαμβάνει τους προσκυνητές. Άπαξ λοιπόν και ο έρθει ο προσκυνητής, τον παραλαμβάνει αυτή η κλίκα, η οποία αποτελείται από ανθρώπους που έχουν σπουδάσει την τέχνη να επιφέρουν ζάλη και τύφλωση στους ανθρώπους, ώστε να βλέπουν, χωρίς να γνωρίζουν τι βλέπουν. Η κλίκα αυτή οδηγεί τους προσκυνητές όπου θέλει, τους εξηγεί τα πράγματα όπως θέλει, τους θεοποιεί πρόσωπα που κάθε άλλο παρά έντιμοι άνθρωποι υπήρξαν. Επίσης υπάρχει και ανάρμοστος τρόπος εισπράξεως χρημάτων εκεί. Και για το σκοπό αυτό είναι μία άλλη επιτροπή η οποία πείθει τους προσκυνητές ότι πρέπει να εφοδιαστούν με το Συγχωροχάρτι του Πατριάρχη, για να συγχωρεθούν οι αμαρτίες τους. Για την απόκτηση όμως τούτου, είναι αναγκαία η καταβολή της "ταρίφας" αξίας διατίμησης μία λίρα στερλίνα. Και συνήθως πολλοί από λόγους ευλάβειας προσφέρουν περισσότερες από τη μία λίρα. Και οι περισσότεροι της μίας εξαφανίζονται».

Εδώ, σταμάτησε η συζήτηση.

Δεν νομίζω ότι χρειάζονται περισσότερα σχόλια. Τα πράγματα μιλούν μόνα τους. Και όποιος αμφιβάλλει, είμαι πρόθυμος να του θέσω σε λειτουργία το μαγνητόφωνο να ακούσει το ιστορικό.

Χρησιμοποιούν όμως και δεύτερο τρόπο για να πάρουν το πλαστό αυτό "άγιο φως". Επαλείφουν την πλάκα του Τάφου με φώσφορο, από την προηγούμενη ημέρα, και όταν ο Πατριάρχης εισέρχεται για να λάβει το φως, σπογγίζει την πλάκα με βαμβάκι και με την τριβή αναδύεται φως. Απ' αυτό ανάβει τον πυρσό του και εξερχόμενος το μεταδίδει προς τους αφελείς και λέει: «Δεύτε λάβετε φως εκ του ανεσπέρου και θείου φωτος».

Εάν το φως αυτό ήταν εξ ουρανού, θα ήταν πράγματι ανέσπερο, και δεν θα έσβηνε με την παραμικρή πνοή του ανέμου, όπως ακριβώς συμβαίνει με αυτό. Το σημείο αυτό μάς δίνει μια μεγάλη απόδειξη, ενδεικτική του ψεύδους.

Παραδείγματα φωτός από τον ουρανό έχουμε στην Αγία Γραφή, στα οποία φαίνεται, ότι όντως το φως εκείνο ήταν ανέσπερο, και όχι μόνο η πνοή του ανέμου δεν το έσβηνε, αλλά ούτε το νερό, ή άλλο στοιχείο της φύσης.

Τέτοια παραδείγματα έχουμε τα εξής:

1) Όταν ο προφήτης Ηλίας θέλησε να δώσει σημεία της ύπαρξης του αληθινού Θεού, κατάβρεξε για τρίτη φορά με νερό το θυσιαστήριο, και όταν κατόπιν προσευχήθηκε *«ἔπεσε πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς σχίδακας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλειξε τὸ πῦρ – έπεσε φωτιά από τον Κύριο από τον ουρανό και κατέφαγε τα ολοκαύτωματα και τα ξύλα και το νερό που ήταν στο αυλάκι, και έγλειψε η φωτιά τις πέτρες και το χώμα»* (Γ' Βασιλειών 18:30-39).

2) Όταν ο Κύριος μεταμορφώθηκε ήρθε φως από τον ουρανό *«καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς – και έλαμψε το πρόσωπό Του όπως ο ήλιος, και τα ρούχα Του έγιναν λευκά όπως το φως»* (Μτ.17:2). Κανείς όμως δεν είδε ποτέ το πρόσωπο ή τα ρούχα του Πατριάρχη Ιεροσολύμων μετά τη λήψη του λεγομένου “Αγίου Φωτός”, να λάμπουν όπως ο ήλιος ή όπως το φως, όπως έλαμψαν του θείου Λυτρωτή.

3) Όταν ο Σαούλ *«ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου – πνέοντας ακόμα μέσα του απειλή και φόνο για τους μαθητές του Κυρίου»,* πήγαινε προς τη Δαμασκό, *«περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ – άστραψε γύρω του φως από τον ουρανό»,* το οποίο και τον τύφλωσε (δες Πραξ.κεφ.9).

4) Όταν ο Μωυσής πήγε στο όρος Σινά για να του δώσει ο Θεός τις Δέκα Εντολές, το πρόσωπό του έγινε λαμπρό, και οι Ισραηλίτες δεν μπορούσαν να το βλέπουν από τη λαμπρότητα αυτή του προσώπου του, και αναγκάστηκε να χρησιμοποιήσει κάλυμμα, προκειμένου να μιλήσει στο λαό (δες Εξοδ.34:29-35, Β' Κορ.3:13)

Τα φώτα αυτά των τεσσάρων αυτών Βιβλικών περιπτώσεων, ήταν στην πραγματικότητα ανέσπερα, θεία και ουράνια, και δεν έφεραν καμία ομοιότητα με το αναληθέστατο "Άγιο Φως" των σκοταδιστών Καλογήρων της Ιερουσαλήμ. Κανείς λοιπόν δεν πρέπει να με αδικήσει όταν λέω ότι όλα αυτά αποτελούν τα “ΑΝΑΠΟΔΑ” μέσα της θρησκείας, τα οποία αποξενώνουν τον άνθρωπο από τον Θεό. Εάν έχετε αντίρρηση, να την ακούσω.

Σχόλια του Αδαμάντιου Κοραή

Επειδή δεν χρειάζονται περισσότερα σχόλια, δεδομένου ότι, όταν τα πράγματα μιλούν, τα λόγια περιττεύουν, θα δώσω το λόγο στο σοφό του Γένους διδάσκαλο, τον Αδαμάντιο Κοραή, του οποίου το φλογερό πατριωτισμό και τα ευγενή και ειλικρινή Ορθόδοξα φρονήματα, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει.

Ο σοφός αυτός άνθρωπος δημοσιεύει μία μεγάλη πραγματεία που αφορά το θεοκάπηλο αυτό έργο, στον Γ' τόμο του βιβλίου του “ΑΤΑΚΤΑ”

Αναγνωρίζει ένα μόνο ΦΩΣ, τον Υιό του Θεού. Αναφέρει, ιστορικά, αρκετά παρόμοια “ψευδοκατέβατα φώτα” των αρχαίων Ελλήνων και των Ρωμαίων. Επίσης αναφέρει, αποδεικτικά, ότι «οι Χριστιανοί Πατέρες, ουδέν αναφέρουν περί του Αγίου Φωτός, μέχρι τον 9ο αιώνα».

Στη συνέχεια γράφει ότι την πρώτη πληροφορία για το πλαστό αυτό φως,

έχουμε μόνο τον 9ο αιώνα μ.Χ. και με πολύ αγανάκτηση καταφέρεται εναντίον της θεοκαπηλίας του πλαστού αυτού φωτός και της εξέλιξής του μέσα στους αιώνες.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Όσα σημεία του κειμένου είναι μέσα σε εισαγωγικά, είναι του Αδαμάντιου Κοραή τα εκτός εισαγωγικών είναι δικά μου σχόλια υπό το πρίσμα της όλης πραγματείας του Κοραή.

Στην πραγματεία του αυτή ο Κοραής, αποδοκιμάζει την καθόλου πολιτεία των ιερέων και των μοναχών, και σημειώνει καταφανέστατα την έλλειψη της πνευματικότητας που τους διακρίνει. Η έλλειψη αυτή της πνευματικότητας έγινε αιτία να χάσουν το πραγματικό Φως του Χριστού και γι' αυτό το αντικαθιστούν μία φορά το έτος, με πλαστή υλική μορφή. Ο σοφός Κοραής όμως, δεν αναγνωρίζει άλλο φως, εκτός από τον Ιησού Χριστό. Όπως έπραξε η Α' Οικουμενική Σύνοδος, στην οποία δόθηκε τότε η «ευλογοτέρα αφορμή να προσθέσει το κατ' έτος φαινόμενο "Άγιο Φως", αν ήξερε ότι αληθώς φαινόταν». Η Σύνοδος αυτή αναγνώρισε μόνο το Πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ως *«φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ»*.

Αναφερόμενος δε στους Αγιοταφίτες ιερείς, τους ονομάζει «λαοπλάνους». Γνωρίζει ότι «το ψευδοθαύμα αυτό το πιστεύουν λίγοι, ίσως κάποιοι για μωρία και άλλοι για αισχροκέρδεια· αλλά γνώρισα πολλούς Αγιοταφίτες άνδρες σεβαστούς, και σεβαστές της αληθινής θρησκείας, οι οποίοι το συγκαταριθμούν με τα παραμύθια... αλλά δεν τολμούν να ελευθερώσουν τη θρησκεία από τέτοιο όνειδος».

«Εξ ουρανού ψευδοκατέβατα φώτα, μας φύλαξε η ιστορία πολλά... λέει ο Παυσανίας περί των ναών της Λυδίας, όπου οι ιερείς άναβαν τα ξύλα για τις θυσίες με φωτιά αόρατη. Κάτι τέτοιο γινόταν στην Εγνατία, πόλη ιταλική. Τούτο στη Μακεδονία, στο ιερό του Διονύσου. Τούτο ακόμα στην Τήνο, και όχι σε ολίγες πόλεις της Ασίας και της Ευρώπης. Αυτά ήταν τα προ Χριστού. Αν θέλεις νεότερα, ανάγνωσε τον Ζώσιμο, της 5ης εκατονταετηρίδας μ.Χ.».

Παρόμοιο ορατό φως ισχυρίζονται και οι Αγιοταφίτες ιερείς ότι παίρνουν, για το οποίο εξηγεί ο Κοραής, ότι είναι «θαύμα ειδωλολατρικό ενεργούμενο από Χριστιανούς».

Προχωρεί ο Κοραής στη θέση και εκδήλωση του οιουδήποτε θαύματος, και λέει, ότι το θαύμα δεν ενεργείται συχνά, γιατί παρουσιάζει αταξία της φύσης, «γι' αυτό και σπανίως γίνονται». Ο Θεός διέταξε τη φύση με Νόμους σταθερούς και βάσει αυτών λειτουργεί ολόκληρο το Σύμπαν. Τους Νόμους λοιπόν αυτούς έθεσε ο Δημιουργός «να μην ταράσσονται, ούτε να ατακτούν κάθε μέρα». Η πίστη όμως στο συχνό θαύμα κατηγορεί ατεχνία του Δημιουργού, πράγμα το οποίο αποτελεί μεγάλη βλασφημία. Η αποστολή άλλωστε του Χριστού στον κόσμο, δεν ήταν να κάνει θαύματα, αλλά να πληρώσει με τη ζωή Του την αμαρτία κάθε αμαρτωλού. Γιατί όμως πραγματοποίησε ορισμένα θαύματα; Για να δείξει ότι ήταν Υιός του Θεού *«ἐν δυνάμει»* (Ρωμ. 1:4). Επί του σημείου τούτου γράφει και ο Κοραής, ότι «τα θαύματα γίνονται εξ ανάγκης εις μαρτυρία και βεβαίωση, ότι, το κήρυγμα των Αποστόλων ήταν διδασκαλία Θεόπνευστη» (*«ἐκεῖνοι ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων – εκείνοι βγήκαν και κήρυξαν παντού, ενώ ο Κύριος συνεργούσε και βεβαίωνε το λόγο μέσω των θαυματουργικών σημείων που επακολουθούσαν»* Μκ.16:20, *«διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν – και έδινε σημεία και τέρατα να γίνονται με τα χέρια τους»* Πραξ.14:3, *«συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι καὶ ποικίλαις δυνάμεσι καὶ Πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν*

αὐτοῦ θέλησιν – επικυρώνοντας συγχρόνως με τη μαρτυρία Του ο Θεός, με θαυματουργικά σημεία και με τέρατα και με ποικίλες υπερφυσικές δυνάμεις και με μερισμούς χαρισμάτων Πνεύματος Αγίου κατά τη θέληση Αυτού» Εβρ.2:4). Για το θαύμα του "Αγίου Φωτός" επικαλείται και τον Ιωάννη το Χρυσόστομο και λέει: «Ούτε ο Χρυσόστομος το πίστευε ή μάλλον ούτε το γνώριζε· γιατί, αν στον καιρό του θαυματουργούνταν το Άγιο Φως, πώς ήταν δυνατόν να λέει ότι δεν γίνονται πλέον θαύματα;» Είναι πολύ λογικό και ακαταμάχητο το επιχείρημα τούτο του Κοραή. Ή μήπως ο Χρυσόστομος ήταν αφελής προς το θαύμα;

Φτάνει στο σημείο της κατάργησής του, ο σοφός Κοραής, και ρωτά: «Τι φοβούνται να το καταργήσουν; Αυτούς τους Άραβες ληστές, οι οποίοι συμμερίζονται με τους Αγιοταφίτες τα κέρδη του θαύματος· αυτούς (το πλέον αξιοθρήνητο) τους κατ' έτος τρέχοντες **μωρούς** προσκυνητές του θαύματος. Ή νομίζεις εύκολο μετά μακράν και πολυχρόνιο πλάνη, να φανερώσεις στους πλανημένους, ότι θαυματουργούσες για να τους πλανάς;»

Στο σημείο αυτό οι Αγιοταφίτες ιερείς, υπερβήκαν όχι μόνο τον Άχαρ (δες Ιησ. Ναυή 7:24-26), αλλά και τον Σίμωνα τον μάγο (δες Πραξ.8:18-24). Είναι όμως καταδικαστέοι μόνο οι Αγιοταφίτες ιερείς;

Εσείς, αγαπητέ Γέροντα, που ανέχεστε να εμφωλεύει ένα τέτοιο ψεύδος και μία απέραντη πλάνη στους Αγίου Τόπους, εκεί που γεννήθηκε, ανδρώθηκε, δίδαξε την αλήθεια και θυσιάστηκε γι' αυτήν ο Υιός του Θεού, ο θείος Λυτρωτής. Εσείς, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, είστε ανεύθυνος; Όλο το ιερατείο και το πλήθος των θεολόγων οι οποίοι θωπεύουν και συστηματικά πολλοί από αυτούς καλλιεργούν την απέραντη αυτή πλάνη και το Θεομίσητο ψεύδος, είναι ανεύθυνοι; Ζυγιστήκατε στην πλάστιγγα και βρεθήκατε ελλιπείς (δες Δαν.5:26-28). Ακούστε τη φοβερή προειδοποίηση: ***«φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος – Φοβερό είναι να πέσει κανείς στα χέρια του ζωντανού Θεού»*** (Εβρ.10:31). Δεν φοβάστε; **«Την ημέρα εκείνη»** κατά την οποία **«βιβλία ανοίγονται και πράξεις ελέγχονται»,** θα τρομάξετε!

Υπήρξε Φως στον τόπο εκείνο που τώρα καλλιεργείται συστηματικά το πλαστό και η μορφή του Αγγέλου έμοιαζε σαν αστραπή, κατά την Ανάσταση. Αλλά ήταν Φως αναστάσεως, δεν ήτα φως κερδοσκοπικό. Το Φως τότε ήταν, να βεβαιωθεί η Φωτεινή Ανάσταση του θείου Λυτρωτή. Το φως το σημερινό είναι για να βεβαιωθεί η σκοτεινή δράση των ιερέων που το καλλιεργούν και των άλλων που το θωπεύουν.

Ο σοφός Κοραής τοποθετεί το θέμα και σε μορφή υποθέσεως, και λέει: «Ας υποθέσουμε ότι είναι αλήθεια». «Είχαν ισχυρότερη απόδειξη άλλη παρά τούτο οι πρώτοι κήρυκες του Ευαγγελίου για να πείσουν τους Ιουδαίους και τους Έλληνες να επιστρέψουν στον Χριστό;... Και μ' όλο τούτο δεν την μεταχειρίστηκαν ποτέ. Φέρουν πολλές άλλες αποδείξεις, ενεργούν άλλα κάποια θαύματα, χύνουν το ίδιο τους το αίμα... και σιωπούν την ισχυρότατη όλων των αποδείξεων, την ετήσια επιφάνεια του "Αγίου Φωτός!" Σιωπά περί αυτής το Ευαγγέλιο, σιωπούν οι Πράξεις και Επιστολές των Αποστόλων. Πώς αλλιώς έχεις να εξηγήσεις την τόση σιωπή... Την ίδια σιωπή φύλαξαν και οι Πατέρες της Εκκλησίας». Ασέβησαν, ως φαίνεται και εκείνοι, ως προς το θαύμα...

Με αφορμή τα πολλά ατοπήματα, που προηγήθηκαν του πλαστού φωτός, ο Γρηγόριος Νύσσης, «συμβουλεύει και τους άλλους να απέχουν από το ταξίδι της Ιερουσαλήμ, ως περισσότερης βλάβης παρά ωφέλεια ψυχής προξενεί, για τα εκεί συμβαίνοντα τότε πολλά άτοπα». Την ίδια συμβουλή δίνει και ο Ιε-

ρώνυμος. Συνεχίζει ο Κοραής και γράφει: «Τα οποία σήμερα είναι και περισσότερα και χειρότερα. Σε όλη αυτή την επιστολή (Γρηγορίου) μιλά περί άλλων σημείων τής εκεί παρουσίας του Χριστού, ενεργηθέντων στον καιρό των Αποστόλων, περί δε του "Αγίου Φωτός" δεν λέει τίποτε».

Πώς θα εξηγήσουμε τη σιωπή αυτή;

Είναι αναγκαίο όμως να γνωρίσουμε την πρώτη μαρτυρία περί του "Αγίου Φωτός". Ο Κοραής την τοποθετεί κατά την 9η εκατονταετηρίδα (870) σε Μοναχό της Δυτικής Εκκλησίας ονομαζόμενο Βερνάρδο. Ομιλεί περί των Κατηχήσεων του Πατριάρχου Ιεροσολύμων Κυρίλλου, ο οποίος δεν αναφέρει περί "Αγίου Φωτός". Ομιλεί περί των Αποστολικών Πατέρων μέχρι και της 12ης εκατονταετηρίδας, όπως είναι οι: Θεοδώρητος, Ιλάριος, Ισίδωρος, Βασίλειος Σελευκίας, Ιωάννης ο Δαμασκηνός, ο φημισμένος για τη σοφία του και την πολυμάθειά του Πατριάρχης Φώτιος οι οποίοι, όχι μόνο δεν γνώριζαν, αλλά ούτε ονόμασαν "Άγιο Φως". Εάν υπήρχε, θα ήταν τόσο ασεβείς να το παρέλειπαν; Ασφαλώς, όχι!

Ανέκαθεν επισκέπτονταν τους Άγιους Τόπους οι Χριστιανοί, για να προσκυνήσουν «στον τόπο τον οποίο πάτησαν τα πόδια του Κυρίου». Στις αρχές όμως της 7ης εκατονταετηρίδας, όπου οι Σαρακηνοί, οπαδοί του Μωάμεθ, κατέλαβαν από τους Ρωμαίους την Ιερουσαλήμ, ερήμωσαν τα πάντα. Εξ αφορμής αυτής της ερημώσεως έπαψε η επίσκεψη των προσκυνητών, και τα κέρδη των Λατίνων Μοναχών σταμάτησαν. Τότε, κύριοι των τόπων, ήταν κυρίως Δυτικοί. Περί τα τέλη της 8ης εκατονταετηρίδας, ο Αυτοκράτορας της Δύσης Μέγας Κάρολος «λαβών την άδεια από τον βασιλέα των Σαρακηνών Καλιφά, και από τον βασιλέα της Περσίας Ααρών Αλ Ρασχίδ, στόλισε πάλι την Ιερουσαλήμ με Εκκλησίες και Μοναστήρια και ανανέωσε το ζήλο των προσκυνητών». Της Δύσεως, λοιπόν, ήταν ο ανακαινιστής αυτοκράτορας και Δυτικοί που κρατούσαν τα ανακαινισθέντα, ιερείς και μοναχοί. Μετά το θάνατο όμως του βασιλέως Καλιφά και του Καρόλου, οι Άραβες άρχισαν τις συνηθισμένες ληστείες και καταδρομές. Έτσι λιγόστεψαν πάλι οι προσκυνητές και επομένως και τα κέρδη των άπληστων Λατίνων Μοναχών.

«Οι Μοναχοί, ως φρόνιμοι, δεν άργησαν να θεραπεύσουν τη δυστυχία, επινοώντας το θαύμα του "Αγίου Φωτός". Τούτο και των ηλιθίων Αράβων την αγριότητα ελπιζόταν να μετριάσει όπως και των προσκυνητών τον ηλίθιο ζήλο να ενισχύσει». Επί του σημείου τούτου ο Κοραής επικαλείται ιστορικό και λέει: Άκουσε τι λέει ένας από τους εμπειρότερους της εκκλησιαστικές ιστορίας νεότερους θεολόγους: «Η αρχή του Φωτός τούτου συμπίπτει με τους χρόνους του Μεγάλου Καρόλου... Ο Μέγας Κάρολος ζήτησε φιλία με τον Ρασχίδ και τον Καλιφά των Σαρακηνών, στον οποίο τότε υποτασσόταν η Ιερουσαλήμ, η Παλαιστίνη και η Συρία. Λαβαίνοντας την άδεια από τον Ααρών, ο Κάρολος, βιάστηκε να κάνει πολλά νέα στην Ιερουσαλήμ, έμβασε τους Λατίνους στο ιερό του Αγίου Τάφου... Αφού όμως πέθανε (809) ο Ααρών, και μετά λίγους χρόνους (814), ο Κάρολος, η ευτυχία των προσκυνητών ελαττώθηκε πάρα πολύ. Οι Μωαμεθανοί, επιστρέφοντας στην πρότερη φύση ενοχλούσαν τον Άγιο Τάφο και τους φύλακες... και τους ξένους. Αυτή η δυστυχία υποπτεύομαι ότι έγινε αιτία και αφορμή του θαύματος. Επειδή των προσκυνητών ο αριθμός λιγόστεψε... οι φύλακες του Αγίου Τάφου, μην έχοντας πλέον να χορτάσουν την απληστία των Σαρακηνών και να εκπληρώσουν τις δικές τους ανάγκες, νόμισαν πράγμα συγχωρημένο να ελαφρύνουν με κάτι πλαστό θαύμα τη δυστυχία τους... Και πιστεύω ότι το θαύμα επινοήθηκε πλέον από τους τότε ευρισκόμενους στην Ιερουσαλήμ Λατίνους... οι Λατίνοι είναι επι-

δεξιότεροι σε αυτά και αυτή τους την επιδεξιότητα να πλανούν το λαό με πλαστά θαύματα... δεν την αρνούνται ούτε αυτοί οι πλέον λόγιοι και πλέον ενάρετοι των ανδρών της Εκκλησίας».

«Πότε πέρασε (ο Άγιος Τάφος) στα χέρια των Γραικών ή μάλλον των Γραικορωμαίων; Ο χρόνος δεν διορίστηκε ακριβώς... Η συμβαίνουσα μεταβολή των Αγιοταφικών πραγμάτων, την 9η εκατονταετηρίδα... έδωσε αφορμή στη γέννηση του θαύματος. Έτσι έχοντας γεννηθεί, το έτρεφαν και το ζωοποιούσαν κατ' έτος οι τρεφόμενοι και οι τρυφώντες απ' αυτό πατέρες του, έως περί τις αρχές της 11ης εκατονταετηρίδας, όταν ο Σουλτάνος της Αιγύπτου Αχέμ Βαμριλλάχ, ακούγοντας ότι γινόταν με δόλο των ιερέων θαύμα ετήσιο στην Ιερουσαλήμ, οργίστηκε τόσο, ώστε και το Ναό του Αγίου Τάφου κατέσκαψε και όλα τα ευρεθέντα σε αυτόν πλούτη μετέφερε στο βασιλικό θησαυρό» (Moshem).

«Ώστε πάλι το θαύμα, για λίγο καιρό σταμάτησε. Τόσο επικερδές εργαστήριο, του οποίου τα κέρδη απόλαυσαν διακοσίους σχεδόν χρόνους οι Δυτικοί Μοναχοί, δεν ήταν πιθανό ότι έμελλαν να το αμελήσουν πολύ καιρό κατασχεμένο. Κίνησαν πάλι λίθο, μέχρι που συγχωρήθηκαν πάλι να το αναγείρουν από συνεισφορές των απανταχού ευρισκομένων Χριστιανών· και έτσι πάλι πραγματεύονταν το θαύμα...»

Δεν ήταν όμως ανενόχλητοι οι κάπηλοι ιερείς και μοναχοί του Τάφου του Χριστού, από τους Άραβες. Τότε επινόησαν την εγκληματική εκστρατεία των Σταυροφοριών για να κυριεύσουν την Ιερουσαλήμ από τους Σουλτάνους και να υποτάξουν τους Άραβες, «επειδή πίστευαν, ότι η απόκτηση της Ιερουσαλήμ έμελλε να εξαλείψει όλες τις προ της εκστρατείας ανομίες τους, και όσα δεν έπαυσαν να ανομούν σ' αυτή την εκστρατεία, καταστρέφοντας πόλεις, ληστεύοντας, φονεύοντας άνδρες και γυναίκες αθώους, βιάζοντας παρθένες, με ένα λόγο, όσα απαγορεύει με απειλή κολάσεως ο Χριστός, του Οποίου έφεραν σημείο το Σταυρό». Αυτά τα ψεύδη, περί εξαλείψεως των αμαρτιών, μετέδωσαν οι ιερείς στον αμαθή λαό για να τον παρακινήσουν να λάβει μέρος στον ιερό, κατ' αυτούς, πόλεμο.

Για την κατάσταση της Ιερουσαλήμ, έκλαιγαν και οδύρονταν στους ομοθρήσκους τους, από τα κακά τα οποία προξένησαν οι Σαρακηνοί.

Ο πρώτος εκστρατεύσας δια των σταυροφοριών ήταν Μοναχός, στο στράτευμα του οποίου ήταν, «πολλές μυριάδες Μοναχών, περιζωσμένοι ρομφαία αγγέλου εξολοθρευτή». Αυτός ονομαζόταν Πέτρος Ερημίτης Α' ή Κουκούπετρος. Πάπας της Ρώμης τότε ήταν ο Ουρβανός Β'.

Μετά την εγκληματική εκστρατεία των σταυροφοριών, οι Λατίνοι παρέμειναν στην Ιερουσαλήμ, «ογδόντα οκτώ έτη και έθρεψαν με το θαύμα τούτο την ακολασία τους, μέχρι που πέρασε πάλι στα χέρια των Ανατολικών ο Άγιος Τάφος». «Όλο το διάστημα, όσο κράτησαν την Ιερουσαλήμ (οι Λατίνοι) μπορεί δικαίως να ονομαστεί ο Χρυσός Αιώνας των Μοναχών της Ρώμης».

Όταν όμως το έτος 1187 ο περίφημος Σαλαδίνος, Σουλτάνος της Αιγύπτου, αφού κατέκτησε την Ιερουσαλήμ, κατόπιν σκληρής μάχης με τους Δυτικούς, «χάρισε τον Άγιο Τάφο στους Ανατολικούς, τόσο πολύ λυπήθηκαν οι Δυτικοί, ώστε ο Πάπας Ουρβανός Γ' πέθανε από τη λύπη της αγγελίας της αλώσεως». Τότε, μαζί με τον Τάφο, παρέλαβαν οι Ανατολικοί και το θαύμα του "Αγίου Φωτός". «Έπραξαν ό,τι ήθελε να πράξει και κάθε άλλος κοσμικός, ο οποίος κληρονομεί εργαστήριο πλούσιο, συχναζόμενο από πολλούς αγοραστές, δεν το κλείνει· εξ εναντίας φροντίζει και τις πραγματείες να αυξήσει και τους αγοραστές να πολλαπλασιάσει... Τέτοιο δόλο δεν επρόκειτο βέβαια να δεχτούν

οι Ανατολικοί στους χρόνους των Γρηγορίων και των Χρυσοστόμων».

Και το συμπέρασμα του Κοραή είναι το εξής: «Όπου βλέπεις θρησκεία μολυσμένη, συμπέρανε, ότι η βαρβαρότητα αυτών που πιστεύουν είναι ανάλογη του μολυσμού».

Όταν λοιπόν το Τάφος παραδόθηκε στους Ανατολικούς, οι Δυτικοί αποκήρυξαν ως νόθο το "Άγιο Φως", αν και ήταν τέκνο τους. «Λέγουν, ότι αντί του γνήσιου, ουρανοκατέβατου Αγίου Φωτός, το οποίο κατέλαμπε αυτούς, όταν κρατούσαν την Ιερουσαλήμ, έπλασαν οι Γραικοί, μετά την έξωση εκείνων, νέο άλλο φως... Ενόσω είχαν το μονοπώλιο, το θαύμα ήταν θαύμα· αφού πέρασε σε χέρια των Ανατολικών, και η πραγματεία και τα κέρδη της κρίθηκαν κίβδηλα».

Το πλαστό αυτό θαύμα του "Αγίου Φωτός", καλλιέργησαν οι Ανατολικοί και για έναν άλλο λόγο: «Το μεταχειρίστηκαν σαν όπλο επιτήδειο να πολεμούν την καινοτομηθείσα από τον Πάπα Γρηγόριο ΙΓ' (1582) διόρθωση του Μηνολογίου και ακολούθως την εορτή του Πάσχα». Τη διόρθωση αυτή δέχτηκαν όλα τα Χριστιανικά κράτη της Ευρώπης, πλην της Ελλάδος και της Ρωσίας. Με τη διόρθωση αυτή, το Πάσχα των Ανατολικών εορτάζεται μετά από το Πάσχα των Δυτικών. «Το "Άγιο Φως" λοιπόν, φαινόμενο στο Πάσχα των Ανατολικών, δείχνει φανερά, ότι το παλαιό Μηνολόγιο του Ιουλίου Καίσαρος είναι το μόνο αληθές, και η κατ' αυτό γενομένη εορτή του Πάσχα, η μόνη αψευδέστατη... άθλια απόδειξη».

Γάλλος περιηγητής, επί του θέματος του πλαστού θαύματος τούτου, έγραψε: «Οι Πατριάρχες τους, δεν τους σύρουν από την πλάνη, γιατί είναι πολλάκις επικίνδυνη η κατάργηση κάποιων τελετών αδιάφορων, ως δυνάμενη να ψυχράνει την πίστη. Και βέβαια εάν επιχειρούσε κάποιος να φανερώσει στους Χριστιανούς ότι το "Άγιο Φως" δεν κατεβαίνει από τον ουρανό, θα δίσταζαν ίσως και για την αλήθεια των δογμάτων της πίστεως, ή κι αν μετριάσει την ευλάβεια στους Αγίου Τόπους, όπου πηγαίνουν κάθε έτος από όλα τα μέρη της Ανατολής, για να δουν, ό,τι δεν βλέπουν, αν και ισχυρίζονται ότι το βλέπουν».

«Κι αν σήμερα, όταν άρχισε η ταλαίπωρη Ελλάδα να φωτίζεται, χρεωστούν οι ιερωμένοι μας να παύσουν το θαυματούργημα, το οποίο ατιμάζει τόσο τη θρησκεία... και φθείρει τα ήθη του λαού... Αλλά τι να κάνουν· πώς να καταργήσουν το ψεύδος;»

Το χρήμα διαφθείρει την ψυχή!...

Αφού ανακάλυψαν εύκολο τρόπο ζωής, αναπαύονται εκεί και απολαμβάνουν τα κέρδη της επιχείρησής τους. Αλλά επί το σημείου τούτου, λέει ο Κοραής:

«Άρα συλλογίστηκαν ποτέ πόση ζημιά προξενούν στο έθνος, γινόμενοι εμπόδιο της προκοπής και της ευδαιμονίας των Ελλήνων; Ή νομίζουν τάχα, ότι δεν είναι αυτοί μέλη του γένους, αλλά αφού ρασσοφόρησαν έπαυσαν πλέον να είναι Έλληνες;... Η δεισιδαιμονία, καθώς όλα τα πάθη, αφού μία φορά κυριεύσει ως έξη τον άνθρωπο, του ζαλίζει το νου ζάλη ασυγκρίτως ταραχωδέστερη της προξενουμένης από την μέθη ζάλη... Δοκίμασε να κηρύξεις στους προσκυνητές, ότι μάταια ξοδεύουν τόσα χρήματα, μάταια κοπιάζουν ταξιδεύοντας μακριά για θαύματα... δοκίμασε να διδάξεις την τόσο απλή αλήθεια τούτη και θα δεις στράτευμα προσκυνητών μεθυσμένων, ή (όπως δεν αισχύνονται να ονομάζονται) Χατζήδες, στρατηγούμενο από ολίγους θρασύτατους γόητες, πνέοντες τον όλεθρό σου, ως ανατροπέα των καθεστώτων. (Αυτά θα πάθει ο γράφων το παρόν). Για τους μεθυσμένους πρέπει η ταλαίπωρη Ελλάδα να γυμνώνεται από τα μέσα της στις επιστήμες και τέχνες προκοπής, και (το πλέον αξιοθρήνητο) να ονειδίζεται από τους αλλογενείς, ως καταστήσασα σε ανίατη βαρβαρότητα,

ή μάλλον σε αληθινή νηπιώδη μωρία... πρέπει να ανανήψουν και να εντραπούν για τις ασχημοσύνες της μέθης· και τότε παύουν αφ' εαυτών και οι γόητες να κερνούν αυτούς το φαρμακερό της δεισιδαιμονίας κέρασμα... Αλλά αυτοί εξεναντίας, όχι μόνο την κηρύττουν ως έργο σχεδόν αναγκαίο για σωτηρία, όχι μόνο δεν παύουν να παρακινούν τους απλούστερους να ασωτεύουν εκεί ό,τι χρεωστούν να οικονομήσουν σε ανατροφή των δικών τους τέκνων, άλλη κάποια κοινή ωφέλεια του γένους, αλλά και όσους υποπτεύονται ή ακούν εμποδίζοντας της Ιερουσαλήμ το ταξίδι, δεν αισχύνονται να διαβάλλουν ως ασεβείς».

Οι γόητες και κάπηλοι αυτοί Αγιοταφίτες, προχωρούν ακόμη περισσότερο. Έχουν την αυθάδεια και τη δαιμονιώδη απαίτηση να τους τρέφει ο λαός. Να, επ' αυτού τι γράφει ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Χρύσανθος, σε βιβλίο του: «Οι Χριστιανοί έχουν χρέος να τρέφουν τους Αγιοταφίτες, βοηθώντας, ελεώντας, όχι μόνο από το περίσσευμα, αλλά και από το υστέρημα, όχι μόνο κατά δύναμη, αλλά και υπέρ δύναμη».

Τούτο είναι άξιο αϊδίου λήθης. Αλλά θα το ερμηνεύσω. Τα λόγια αυτά του Πατριάρχη, στην πλατειά τους έννοια σημαίνουν: Να στερηθούν οι φτωχοί το ψωμί τους, τα ορφανά την τροφή τους, οι άποροι το ρούχο τους, οι φοιτητές τη φοίτησή τους, και να δίνουν χρήματα όσο το δυνατόν περισσότερα, σε ορισμένους κηφήνες και κάπηλους των Αγίων Τόπων, για να "δύνανται εσαεί – μπορούν για πάντα" να συνεχίζουν το αμαρτωλό τους έργο.

"Αλλάχ κερίμ", στα Τούρκικα, "κι έχει ο Θεός", Ρωμαίικα. Έχει ο παντογνώστης Κύριος να εκπληρώσει το Λόγο Του για κάθε "πλεονέκτη ο οποίος είναι ειδωλολάτρης" με την οργή της παντοδυναμίας Του, *«ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας... τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν – πάνω στους γιους της απείθειας... γιατί εκείνα που γίνονται κρυφά από αυτούς είναι αισχρό και να λέγονται»* (Εφεσ.5:6, 12).

«Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται» ή Ιερείς;

Τα ατοπήματα αυτά των ιερέων με ωθούν να παραλληλίσω ένα ιστορικό μέρος της Καινής Διαθήκης, με την ανειλικρίνειά τους, για να υποδείξω ότι αν ο απ. Παύλος ζούσε στις μέρες μας, ίσως δεν θα έλεγε: *«Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται – Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες»,* αλλά ιερείς... Γιατί στους Κρήτες αποδίδεται ο χαρακτηρισμός αυτός, ενώ για την περίπτωση που θα εξηγήσω δεν υπάρχει, ενώ στους ιερείς δυστυχώς υπάρχει και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό.

Αφού ο Θεός δέχεται και δικαιώνει αμαρτωλούς, έχει την απαίτηση να γίνουν στην κατόπιν ζωή τους, «λαός εκλεκτός, ζηλωτής καλών έργων». Τούτο έχοντας υπόψη του και ο απ. Παύλος, έγραψε προς τον Τίτο, επίσκοπο της Εκκλησίας της Κρήτης, αυτά που αφορούν την υγιαίνουσα διδασκαλία, και του συνέστησε, με αυτά να φροντίζει και να μορφώνει το χαρακτήρα των ακροατών του – πιστών. Γιατί όπως είχε την πληροφορία ο Παύλος, *«εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται – Είπε κάποιος από αυτούς, δικός τους προφήτης: "Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες"»* (Τιτ.1:12).

Ποιος όμως ήταν αυτός ο προφήτης; Στην περίπτωση αυτή θα μας βοηθήσει σε απέραντο βαθμό μια πολύτιμη έρευνα την οποία έκανε ο στρατηγός Ι. Σ. Αλεξάκης, με τον οποίο ήρθα σε προσωπική επαφή για το σκοπό ακριβώς αυτό.

Κατ' αρχήν, ο προφήτης αυτός ήταν ο ιατροφιλόσοφος Επιμενίδης. Την εποχή εκείνη τους σοφούς ονόμαζαν και προφήτες. Ο Επιμενίδης, εγκυκλοπαιδικά ήξερε το γνωμικό αυτό, *«Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται – Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες»,* το οποίο προήλθε από τους Αθηναίους, που μισούσαν τους Κρητικούς, σε βάρος των οποίων «δημιουρ-

γούν μομφές κατ' αυτών και εκτός των άλλων τη μομφή, ότι είναι ψεύτες».

Αφορμή του μίσους των Αθηναίων προς τους Κρητικούς, έδωκαν αθλητικοί αγώνες και κυρίως η υποχρέωση των Αθηναίων «να δίνουν βαρύ φόρο στους Κρήτες, δηλαδή, επτά νέους και επτά νεανίδες κατ' έτος».

Την αιτία όμως της κατηγορίας σε βάρος των Κρητών, ότι είναι ψεύτες, έδωσε το εξής περιστατικό: Οι Αθηναίοι, όπως και όλη η Ελλάδα, λάτρευαν τον Δία ως τον μεγαλύτερο θεό, αθάνατο. Πίστευαν, δηλαδή, ότι ο Ζευς δεν πέθανε, ήταν αθάνατος. Οι Κρήτες όμως, κατά τον κ. Αλεξάκη, «έλεγαν ότι ο Ζευς πέθανε και τον έθαψαν, έδειχναν δε και τον τάφο του». Τον ισχυρισμό αυτό των Κρητών οι Αθηναίοι δεν τον πίστευαν, και με την αιτία του μίσους που διατηρούσαν σε βάρος τους, τους κατηγορούσαν ότι ήταν ψεύτες και έλεγαν: ***«Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται – Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες».***

«Αλλά ο ισχυρισμός των Κρητών, ότι έθαψαν τον Δία είναι αληθέστατος. Γιατί ο Δίας ήταν άνθρωπος θνητός, γεννήθηκε στην Κρήτη (Κρητογενής), καθώς μαρτυρεί ο Ησίοδος και άλλοι αρχαίοι συγγραφείς, βασίλευσε στην Κρήτη, επέκτεινε το Κράτος του με πολέμους... και μετέφερε την πρωτεύουσα του μεγάλου κράτους του από την Κνωσό της Κρήτης σε Θεσσαλική πόλη, κοντά στον Όλυμπο, γι' αυτό καλείται Ολύμπιος, κατά τα γηρατειά του δε επέστρεψε στην Κρήτη, όπου πέθανε να ετάφη (καθώς αναφέρουν ο Ευήμερος, ο Διόδωρος, κλπ)».

«Ο τάφος του έγινε επί του βουνού "Κνωσσία Δίκτη", ευρισκόμενου επτά χιλιόμετρα νοτίως της Κνωσού και τον οποίο έπειτα εκ του τάφου αυτού μετονομάστηκε "Διός όρος", επί Ρωμαϊκής δε εποχής (69 π.Χ. – 330 μ.Χ.) καλείτο "όρος Γιούπιτερ" (όρος Ζευς πατήρ), και σήμερα κατά παραφθορά καλείται "Γιούχτας"».

«Τον τάφο αυτό του Διός μαρτυρούν πολλοί (Ευριπίδης, Κρέτα-Σάκρα, Δίων ο Κάσσιος, ο Σοβαρύ, ο Σιβερ κλπ), σώζονται δε και μέχρι σήμερα τα ερείπια του τάφου, τα οποία επισκέφτηκα και τα περιέγραψα».

«Η θεοποίηση του Διός από τους ανθρώπους έγινε μετά το θάνατό του, ένεκα της ένδοξης και εκπολιτιστικής εν ζωή δράσεως του ανδρός τούτου και επειδή, λατρευόμενος ως θεός επιστεύετο αθάνατος, νομίστηκε ψευδής ο ισχυρισμός των Κρητών ότι τον έθαψαν».

«Με την έλευση όμως στον κόσμο του Σωτήρα Χριστού, απεδείχθη ότι ο νομιζόμενος αθάνατος θεός Ζευς, ήταν ψευδής θεός, άρα θνητός. Επομένως απεδείχθη ότι οι Κρητικοί δεν είπαν ψεύδος, και "Οι Κρητικοί δεν είναι ψεύτες"».

Ο κ. Ι.Σ. Αλεξάκης αναφέρει στην έρευνά του, «τας επί της ψευδούς φράσεως γνώμες και κρίσεις των μελετητών και ερμηνευτών, οι οποίοι γνώρισαν τους Κρητικούς (όπως οι: Χρυσόστομος, Ιερώνυμος, Θεοδώρητος, Δωσίθεος, Μαραφαράς, Πάσλεϋ Π. Χρήστου κλπ) οι οποίοι όλοι συμφωνούν ότι εκτός του ότι είναι αβάσιμη η φράση και στην πραγματικότητα υποδεικνύεται αυτή αναληθής».

Με τις αποδείξεις αυτές φάνηκε, ότι για την περίπτωση εκείνη είναι λανθασμένος ο χαρακτηρισμός σε βάρος των Κρητών, ότι είναι ψεύτες, δεδομένου ότι ο Παύλος δεν μετέδωσε θεόπνευστη πληροφορία, αλλά ούτε και διατύπωσε δική του γνώμη. Είπε, για άλλο πρόσωπο: *«εἶπέ τις ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται – Είπε κάποιος δικός τους προφήτης: "Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες"»*.

Η αρχαία διαμάχη, την οποία ανέφερα προηγουμένως μεταξύ Αθηναίων και Κρητών, που αφορά τον Δία, αν ήταν θεός (ειδωλολατρικός) ή όχι, εδέησε να λάβει τέλος στην εποχή μας και σύγχρονοι μελετητές υποστήριξαν το

αβάσιμο της θεότητας του Δία. Αλλά το Χριστιανικό κόσμο, λίγο τον ενδιαφέρει το θέμα αυτό. Τον ενδιαφέρει όμως, και μάλιστα πολύ, να πληροφορηθεί επιτέλους, στον εικοστό αιώνα, ότι τα περί του "Αγίου Φωτός" μυθολογούμενα, ούτε αληθινά είναι, ούτε και σχέση έχουν με το αληθινό Φως, τον Χριστό και την αλήθεια του Ευαγγελίου.

Εάν όμως επιμένει ο Πατριάρχης των Ιεροσολύμων, ότι αόρατα και κατά θαυματουργικό τρόπο παίρνει το Άγιο Φως, του προτείνω, για να αποδείξει τον ισχυρισμό του, να ενεργήσει ενώπιον εξουσιοδοτημένης Επιτροπής. Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα.

Ή μήπως θα θεωρηθεί ιεροσυλία η είσοδος των λαϊκών μέσα στο Κουβούκλιο του Παναγίου Τάφου; Τι είναι όμως το μαγείρεμα που γίνεται για την κατασκευή του λεγομένου "Αγίου Φωτός;"

Για το λόγο αυτό

Σας καταγγέλλω, αγαπητέ Γέροντα, ενώπιον του Θεού και της Εκκλησίας των αναγεννημένων Χριστιανών κάθε εκκλησιαστικής θέσης και θρησκευτικής τοποθέτησης, προκαλώ δε το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, και το πλήθος των ιερέων και των θεολόγων να μου δηλώσουν: Είναι αληθινά αυτά που γράφω ή λανθασμένα; Αν τηρήσουν σιγή, θα επιβεβαιώσουν την αλήθεια. Μέχρι σήμερα δε, που γίνεται η δεύτερη έκδοση, έχουν περάσει 13 χρόνια και απάντηση δεν δόθηκε από κανέναν.

Κατόπιν αυτών, δεν νομίζω ότι πρέπει να κατηγορηθώ ότι χρησιμοποίησα αυστηρή γλώσσα. Ο Πλούταρχος λέει: Η αυστηρή γλώσσα είναι σαν άγκυρα στις ημέρες της τρικυμίας.

Αγαπητέ Γέροντα.

Ο Θεός λέει σήμερα και για σας: *«εἰ δὲ ὑμεῖς πεποίθατε ἐπὶ λόγοις ψευδέσιν, ὅθεν οὐκ ὠφεληθήσεσθε... καὶ ἤλθετε καὶ ἔστητε ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν τῷ οἴκῳ, οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ εἴπατε· ἀπεσχήμεθα τοῦ μὴ ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα ταῦτα – αλλά εσείς εμπιστευτήκατε λόγους ψευδείς, απ' όπου δεν θα ωφεληθείτε... και ήρθατε και σταθήκατε ενώπιον Εμού εις τον οίκο, όπου επικαλείται το όνομά Μου σε αυτόν, και είπατε: Αποφύγαμε να κάνουμε όλα τα βδελύγματα αυτά»* (Ιεζ.7:8-10).

Αιώνιε Θεέ. Δεν μπορώ να εξηγήσω πώς ο Δίκαιος οφθαλμός Σου βλέπει τέτοιες ασχημίες μεταξύ εκείνων, που καυχώνται ότι Σε εκπροσωπούν επί της γης και δεν έρχεσαι ως φλόγα πυρός να εξολοθρεύσεις τους υπεναντίους. Πώς το χέρι της Δυνάμεώς Σου δεν απλώνει για να μεταβάλει σε στάχτη και κονιορτό τους κάπηλους των υποθέσεών Σου, τους αλαζόνες και λαοπλάνους της κληρονομιάς Σου;

Ας έχει δόξα η μακροθυμία Σου, Κύριε.

Λίγο διάλειμμα για σκέψεις

Όταν ετοίμαζα το θέμα αυτό περί του "Αγίου Φωτός", διάβασα στην εφημερίδα "ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ", ότι ο Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Νικόλαος, μετέφερε το "Άγιο Φως" από τον Τάφο του Χριστού. Παράλληλα πληροφορήθηκα ότι ο Μητροπολίτης κ. Νικόλαος πήγε στα Ιεροσόλυμα για το σκοπό αυτό, κατόπιν εντολής της Ιεράς Συνόδου. Για το λόγο αυτό ενημέρωσε το λαό της Χαλκίδας με σχετικές ανακοινώσεις στις οποίες ανέφερε περί της εντολής που του ανέθεσε η Ιερά Σύνοδος, να μεταφέρει το "Άγιο Φως" από τα Ιεροσόλυμα.

Με αφορμή το γεγονός αυτό έγραψα την 6/5/1970 προς τον Μητροπολίτη Χαλκίδος και την 11/5/1979 προς τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών κ. Ιερώνυμο με συστημένη επιστολή και με απόδειξη παραλαβής, αυτά που γνωρίζω περί του "Αγίου Φωτός" από τα συγγράμματα:

1) "ΑΤΑΚΤΑ", Γ' τόμος, Αδαμάντιου Κοραή.

2) "ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ", Π. Κολεσίδου.

3) “ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΛΟΙΜΟΚΑΘΑΡΤΗΡΙΟ”, ιατρού Μοναχού Χριστοφόρου (ο άνθρωπος αυτός προσπαθεί με εύσχημο τρόπο να καλύψει την αλήθεια).

4) “ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ” Δανδράκη (πρώην “Πυρσού”).

5) Από αξιωματικό του Ελληνικού στρατού.

6) Από ιερέα του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, γνώστη, ως φυσικό του πράγματος, ότι δεν πρόκειται περί Θαυματουργού Φωτός, αλλά περί φωτός το οποίο παίρνει ο Πατριάρχης από αναμμένο Καντήλι, που υπάρχει μέσα στον Τάφο του Χριστού.

Παρακαλούσα στις επιστολές μου να με πληροφορήσουν ποιο απ’ όλα ανταποκρίνεται προς την αλήθεια; Το πρώτο, ότι ο Πατριάρχης παίρνει κατά θαυματουργικό και αόρατο τρόπο το Φως, ή το δεύτερο, όσα, δηλαδή, λένε οι αυτόπτες μάρτυρες;

Ο Μητροπολίτης Χαλκίδος ασφαλώς βρέθηκε σε δύσκολη θέση και δεν απάντησε. Η σιγή όμως αυτή, ή αν υποθέσω, η περιφρόνηση, δεν αρμόζει ούτε στη θέση του, ούτε στη μόρφωσή του, αλλά ούτε και στο ζήλο του, αν διαθέτει.

Ο δε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών είχε την ευγενή καλοσύνη και με όλη την αγάπη και την ειλικρίνεια, μου έστειλε την εξής απάντηση, 26/5/1970.

Αξιότιμε κ. Χαραλαμπάκη.

Ευχαρίστως απαντών εις την επιστολήν σας, επιθυμών να σας διαβεβαιώσω, ότι η μεταφορά εις Αθήνας εκ του Παναγίου Τάφου του Σωτήρος Ιησού Χριστού του “Αγίου Φωτός”, δεν εγένετο κατ’ εντολήν μου, ως σας επληροφόρησαν, αλλά κατά παλαιάν συνήθειαν. Ως προς τον τρόπον αφής του φωτός αυτού ομολογώ, ότι δεν έχω ειδικώς ασχοληθή μέχρι τούδε.

Συγχαίρων υμάς, διότι επιθυμείτε να ελέγχετε το περιεχόμενον της πίστεως και ευχόμενος, όπως ο Κύριος την αυξάνη συνεχώς.

Διατελώ ευχέτης προς Κύριον

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ύστερα απ’ όλα αυτά, δεν πιστεύω να βρεθεί κανείς που να ισχυριστεί ότι η υπόθεση του “Αγίου Φωτός”, τυγχάνει τοσαύτης αθώας λευκότητας και τηλικαύτης λευκής αθωότητας, όσης έχει και διατηρεί *«τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον... καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος – το φως το αληθινό που φωτίζει κάθε άνθρωπο, ερχόμενο στον κόσμο... και από το πλήρωμα Αυτού όλοι εμείς λάβαμε και χάρη πάνω σε χάρη»* (Ιν.1:9, 16).

Επιστολή 16η

Η Τελετή του Θείου Νιπτήρος

Αγαπητέ αδελφέ,

Κατά την μυθολογία, στην Ελευσίνα της Αττικής υπήρχε ένας ληστής που έφερε το όνομα Προκρούστης. Ο ληστής αυτός λήστευε τους περαστικούς ανθρώπους. Είχε και ένα κρεβάτι πάνω στο οποίο υποχρέωνε να ξαπλώσουν αυτοί τους οποίους αιχμαλώτιζε. Και αν μεν είχαν τα ίδια μέτρα με το κρεβάτι, τους άφηνε να φύγουν. Αν ήταν μεγαλύτεροι, τους απέκοπτε το μέρος του σώματος που περίσσευε, τα πόδια ή την κεφαλή. Αν ήταν πιο μικροί, τραβούσε βίαια το σώμα τους, μέχρις ότου φτάσει το μήκος του κρεβατιού. Ο ληστής αυτός ήθελε να προσαρμόσει τους ανθρώπους στα δικά του μέτρα.

Στη μυθική αυτή διήγηση έχει την αρχή της η μέθοδος της προκρούστειας πράξης και μεταχείρισης, η οποία αποβαίνει σε βάρος, είτε ενός νοήματος, είτε ενός οργανισμού, που για να φέρουμε στα μέτρα μας τα αυξομειώνουμε κατά την αρέσκειά μας.

Η μέθοδος αυτή αρμόζει απόλυτα να την παραλληλίσω με τις αυξομειούμενες πράξεις και ενέργειες των “ειδικών ιερέων”, στις οποίες παρατηρείται σε απόλυτη αναλογία η προκρούστεια μεταχείριση. Μία τέτοια μεταχείριση υπάρχει και στην Τελετή του θείου Νιπτήρος, την οποία θα παραθέσω στο κεφάλαιο που ακολουθεί.

Ο Θείος Νιπτήρας και η Προκρούστεια μεταχείρισή του

Η Τελετή θείου Νιπτήρα είναι άγνωστη στους περισσότερους, γιατί δεν αποτελεί λατρευτική ανάγκη ή υποχρέωση και δεν θεωρείται απαραίτητη η συμμετοχή των Χριστιανών. Γι’ αυτό η Τελετής της δεν είναι γενική. Επεκράτησε να τελείται μόνο στο Πατριαρχείο των Ιεροσολύμων, στη Μονή του Ευαγγελιστή Ιωάννη στο νησί της Πάτμου και σε ορισμένους άλλους τόπους. Η Τελετή αυτή έχει μεν Βιβλική θέση, αλλά προκρούστεια μεταχείριση.

Όπως είναι γνωστό, οι άνθρωποι κατά την αρχαιότητα φορούσαν σανδάλια και όπως είναι φυσικό, τα πόδια τους ήταν ακάθαρτα. Ήταν λοιπόν προφανής η ανάγκη να πλένουν τα πόδια τους, προ πάντων όταν επρόκειτο να φάνε, γιατί έτρωγαν καθήμενοι, αλλά και ανακλημένοι. Στην περίπτωση δε φιλοξενίας, ο οικοδεσπότης προμήθευε το αναγκαίο νερό ή οι δούλοι του έπλεναν τα πόδια των φιλοξενουμένων (*«καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας – Και αφού στράφηκε προς τη γυναίκα, είπε στον Σίμωνα: Βλέπεις αυτήν τη γυναίκα; Εισήλθα στην οικία σου, νερό για τα πόδια Μου δεν Μου έδωσες»* Λκ. 7:44). Αυτό ακριβώς έκανε και ο Χριστός όταν ήθελε να δώσει το ύψιστο παράδειγμα ταπεινοφροσύνης στους Μαθητές Του και προς την Εκκλησία του μέλλοντος. Πήρε τη θέση του δούλου και έπλυνε τα πόδια των Μαθητών Του. Είναι περιττό βέβαια να αναφέρω ότι με τις σημερινές συνθήκες η πράξη αυτή του Κυρίου δεν είναι αναγκαία, γιατί η υπόδηση είναι τελειοποιημένη και οι άνθρωποι τρώνε καθήμενοι κι όχι ανακλημένοι, οπότε δεν δημιουργείται στους άλλους που κάθονται μαζί στο τραπέζι κανένα πρόβλημα. Η πράξη όμως αυτή του Κυρίου είχε βαθύτερη έννοια. Το κατ’ εξοχήν αυτό παράδειγμα ταπεινοφροσύνης, μας το φύλαξε ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, στην περικοπή 13:1-16.

Η αρχέγονη Εκκλησίας είχε αντιληφθεί πλήρως το νόημα της πράξεως αυτής του Κυρίου και έτσι παρατηρούμε έκδηλους τους καρπούς της ταπεινοφροσύνης στους κατά καιρούς προεστώτες των κατά τόπους Εκκλησιών και στα μέλη τους.

Ήρθε όμως η εποχή που οι αυτοκράτορες του Βυζαντίου χορήγησαν στους προεστώτες των Εκκλησιών προνόμια δόξας και μεγαλείου, τα οποία διέφθειραν συνειδήσεις, άλλαξαν καταστάσεις και με προκρούστειες μεθόδους αντάλλαξαν τις θεϊκές διατάξεις.

Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του M.V. Vevtchenko, "Ιστορία της Βυζαντικής Αυτοκρατορίας", σελ.40-54.

«Η Εκκλησία (δια των ως άνω προνομίων) εξελίχθη σε έναν ισχυρό θεσμό... και είχε στήσει δική της τάξη και Εξουσία, τόσο πολύπλοκη και καταπιεστική, όσο και η Διοίκηση του Κράτους. Ο ανώτατος κλήρος ήταν απολύτως ανεξάρτητος από τη μάζα των πιστών και στεκόταν πάνω από αυτή. Η Εκκλησία προ πολλού είχε αποτυπώσει στην οργάνωσή της τη διοικητική ιεραρχία του Κράτους... Σκληρή έκαναν τη ζωή εκείνων που τολμούσαν να μη συμφωνήσουν με τη διδασκαλία τους... αλλά αντιθέτως, προκαλούσαν νέες αιρέσεις... Η ιθύνουσες τάξεις της Ελληνορωμαϊκής κοινωνίας, κατόρθωσαν στους χρόνους του 3ου και 4ου αιώνα, να προσαρμόσουν τον Χριστιανισμό στις ανάγκες τους. Τον μετέτρεψαν σε ένα θρησκευτικό και φιλοσοφικό αλύγιστο δόγμα, το οποίο στηρίζονταν στην ιδεαλιστική φιλοσοφία του Πλάτωνα. Αλλά οι αντιπρόσωποι του κλήρου με τη μισαλλοδοξία τους και το θρησκευτικό τους φανατισμό, προέβησαν σε μεγαλύτερα άλματα από την Κυβέρνηση».

Έτσι λοιπόν οι ιερείς και οι Καλόγεροι περιόρισαν τον Οικουμενικό χαρακτήρα της ουράνιας αλήθειας που αποκάλυψε ο Θεός, μόνο στον εαυτό τους. Όπως στη συνέχεια διαμόρφωσαν το πολίτευμα της Εκκλησίας, φαίνεται ότι πράγματι η Χριστιανική αλήθεια έπεσε στις σκοτεινές συνειδήσεις τους και έλαβε σχήμα ιδιάζον στη διανόηση και τρόπους τού σκέπτεσθαι. Η σκοτεινή επίδραση της βίας των αυτοκρατόρων, της νοθείας των ιερέων και της εκμετάλλευσης των καπήλων (ιερέων και αυτοκρατόρων), έθεσαν ιδιάζουσα σφραγίδα στη οικουμενικότητας της Χριστιανικής αλήθειας και έτσι το πλατύ πνεύμα του Χριστιανισμού και η αλήθεια του κατάντησαν σε μορφή ειδικότητας για ορισμένα άτομα. Με το μέτρο αυτό τόσο η Ρωμαϊκή όσο και η Ορθόδοξη Εκκλησία επηρεαζόμενες και από τη φιλοσοφική επίδραση των ειδωλολατρών, δεν παρέμειναν στη «διδαχή των Αποστόλων». Έτσι η μεν Ρωμαϊκή σχηματοποιήθηκε κατά τα "βαρβαρικά" ειδωλολατρικά ήθη και έθιμα, η δε Ανατολική Ορθόδοξη, κατά το αρχαίο Ειδωλολατρικό Ελληνικό πνεύμα.

Κάτω από τις συνθήκες αυτές αυξήθηκε μεν η δύναμη των "ειδικών ιερέων", αλλά παράλληλα άρχισε να ελαττώνεται η ζωτική ευσέβεια της Εκκλησίας και να διαχωρίζεται το «ένα Σώμα» σε δύο, σε ανώτερη τάξη και σε κατώτερη. Και η μεν ανώτερη τάξη διατήρησε ένα φιλοσοφικό πνεύμα, η δε κατώτερη μια άγρια και απολίτιστη μοναστική δεισιδαιμονία, η οποία κατέλαβε τη θέση της ταπεινοφροσύνης των πρώτων Χριστιανών. Εξαιτίας αυτών προήλθε τρομακτική αποστασία στην Εκκλησία του Θεού. Πάντως, και οι δύο αυτές τάξεις, αν και συγγενείς, ακολούθησαν ιδιαίτερο δρόμο, μακριά από την Αποστολική γραμμή. Διατήρησαν όμως το όνομα "Χριστιανοί", αλλά σε εισαγωγικά. Και τούτο για να εκπληρωθεί ο Λόγος του Θεού, που λέει: *«ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς – όνομα έχεις ότι ζεις, αλλά είσαι νεκρός»* (Αποκ.3:1).

«Από αυτή την ελεεινή μεταμόρφωση γεννήθηκαν πολλές ιεροπραξίες άγνωστες στην αρχαία Εκκλησία» (Κοραής). Γνωστές και ά-

γνωστες όμως πέρασαν από την προκρούστεια μεταχείριση.

Γνωστή πράξη ήταν το πλύσιμο των ποδιών στους Μαθητές του Χριστού. Με τη συμπεριφορά Του αυτή, ο Κύριος, όπως εξήγησα ήδη, έδωσε παράδειγμα ταπεινοφροσύνης. Δεν έδωσε δείγμα πάγιας ιεροτελεστίας, ούτε είπε να πρωταγωνιστεί σ' αυτήν ο Πατριάρχης ή ο Ηγούμενος και μάλιστα με πολυτελή αυτοκρατορική ενδυμασία, ούτε είπε η πράξη να τελείται με θεατρικό τρόπο, όπως σήμερα γίνεται. Είτε έτσι είτε αλλιώς, πήραν τη γνωστή αυτή πράξη της ταπεινοφροσύνης και τη μετέτρεψαν σε μία θεατρική παράσταση για την εγωιστική προβολής τους και κατά της θρησκείας τους. Και να, πώς:

Τη Μεγάλη Τετάρτη (στην Ιερουσαλήμ) τοποθετείται στην αυλή του Ναού μία μεγάλη εξέδρα, στην οποία την επόμενη γίνεται η "Ιερά Ακολουθία του Θείου Νιπτήρος". Στη δυτική πλευρά αυτής της εξέδρας τοποθετείται ο αυτοκρατορικός – πατριαρχικός θρόνος του Πατριάρχη, ο οποίος θα πάρει τη θέση του Κυρίου, δεξιά δε και αριστερά τοποθετούνται δώδεκα μικρότεροι θρόνοι, για εκείνους τους κληρικούς, οι οποίοι θα πάρουν τη θέση των Μαθητών. Μπροστά από τον Πατριαρχικό θρόνο τοποθετείται μία επίχρυση λεκάνη με ένα δοχείο – κανάτα διακοσμημένο με πολύτιμους λίθους.

Την επόμενη, Μεγάλη Πέμπτη, τελείται από τον Πατριάρχη λειτουργία στο Ναό του Αποστόλου Ιακώβου, κατά την οποία οι ειδικά και για το σκοπό αυτό φανατισμένοι άνθρωποι του Πατριαρχείου δημιουργούν μια απολίτιστη ατμόσφαιρα, με τις βάρβαρες κραυγές τους και τα άγρια χειροκροτήματά τους ψάλλοντες –"αγρίως κραυγάζοντες"– επινίκιο της Ορθοδοξίας άσμα. Έτσι κατακεραυνώνουν την αγνότητα της "Ορθοδοξίας", προσδίδουν μία, με όλη τη σημασία της λέξεως, βάρβαρη κακοδοξία και ρίχνουν στο πεζοδρόμιο την αγιότητά της.

Μετά το πέρας της Λειτουργίας, παρατάσσονται δώδεκα κληρικοί μπροστά από την "ωραία Πύλη" του Ναού. Εκεί περιμένουν τον Πατριάρχη, τον οποίο κατόπιν ακολουθούν. Έτσι δημιουργούν μια Φαραωνική πομπή, που στη συνέχεια παίρνει τις θέσεις των θρόνων. Μόλις ενθρονιστούν, οι κολασμένοι, για να πάρουν τη θέση εκείνων που μίσησαν τους θρόνους και τα μεγαλεία, αρχίζουν με φωνή Στέντορος να ψάλλουν, σαν άλλοι Μουεζίνες, διαλογικά, ορισμένες περικοπές των Ευαγγελιστών Ματθαίου και Ιωάννη, οι οποίες αναφέρονται στα τελευταία λόγια του Κυρίου και στο πλύσιμο των ποδιών, των Μαθητών Του. Τη στιγμή δε που αναφέρονται τα λόγια του πλυσίματος των ποδιών, ο Πατριάρχης σηκώνεται από το θρόνο του και βγάζει τα αρχιερατικά – βασιλικά άμφια, εκτός από το στιχάρι (εσωτερικό φουστάνι). Παίρνει στα χέρια του τη λεκάνη και την κανάτα, και κατά τρόπο εντελώς θεατρικό, κάνει ότι δήθεν πλένει και σκουπίζει το δεξιό πόδι του καθενός.

Μου είναι δύσκολο να καταλάβω, πώς ησυχάζουν τη συνείδησή τους, εκείνοι που παίρνουν τη θέση του Κυρίου και των Μαθητών Του, όταν ο Πατριάρχης σηκώνεται από το θρόνο του προκειμένου να επαναλάβει θεατρικά την πράξη του λαμπρού παραδείγματος της ταπεινοφροσύνης του Κυρίου, πλένοντας τα πόδια των υποτεθειμένων μαθητών Του. Ο Χριστός κάθησε σε ένα θρόνο; Και αν θα έπρεπε να χρησιμοποιούσε θρόνο, είχε τη διάθεση, αφού η ψυχή του ήταν περίλυπη μέχρι θανάτου; Ή μήπως έχει την εντύπωση ο Πατριάρχης, ότι ο θρόνος του είναι όμοιος με το θρόνο του Θεού, από τον οποίο πηγάζει η φωνή με το σωτήριο μήνυμα και την οποία ακολουθούν «αστραπές και φωνές και βροντές και σεισμός;» Τα σημεία αυτά του θεϊκού θρόνου, τον παρουσιάζουν ως πηγή φωτός, σωτηρίας και δύναμης, που εντυπώνουν στο μυαλό του ανθρώπου τη

Δόξα και τη Δύναμη του Παντοδύναμου (*«Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· Γέγονε. καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας – Και ο έβδομος άγγελος έχυσε τη φιάλη του στον αέρα: Και εξήλθε φωνή μεγάλη από το ναό του ουρανού, από το θρόνο, που λέει: Έχει γίνε". Και έγιναν αστραπές και φωνές και βροντές, και σεισμός έγινε μεγάλος, τέτοιος που δεν έγινε αφότου οι άνθρωποι δημιουργήθηκαν πάνω στη γη, σεισμός έτσι, τόσο πολύ μεγάλος»* Αποκ.16:17-18). Ο θρόνος όμως του Πατριάρχη δεν έχει να επιδείξει σε κανένα απολύτως σημείο θεϊκή προέλευση ή μορφή. Έχει να επιδείξει μόνο μάταιη δόξα και αμβλεία αυταρέσκεια. Αυτός λοιπόν είναι ο θρόνος, πάνω στον οποίο χτυπά πάντα δυνατά το σφυρί της ματαιοδοξίας και τον οποίο αισχύνεται και αποδοκιμάζει ο Θεός (*«τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ – το υψηλό μεταξύ των ανθρώπων είναι βδέλυγμα ενώπιον του Θεού»* Λκ.16:15).

Συνεχίζοντας ο Πατριάρχης "το έργο του", φτάνει στον υποτιθέμενο Πέτρο. Συζητά μαζί του, όπως δήθεν έγινε και την ιστορική εκείνη νύχτα, λίγο πριν του Μυστικού Δείπνου.

«Μετά τούτο ακολουθεί στιχομυθία μεταξύ των υποτιθέμενων μαθητών και του Πατριάρχη, περί προδοσίας, περί άρνησης του Πέτρου, και των αποριών, οι οποίες γίνονταν στο πνεύμα τους από τα τελευταία λόγια του Σωτήρα, κλπ».

Στη συνέχεια αρχίζει η παράσταση της προσευχής του Κυρίου κοιμωμένων των Μαθητών, και ακολουθεί η απόλυση τη Τελετής.

Αυτή είναι η Τελετή του "Ιερού Νιπτήρος" στο Πατριαρχείο των Ιεροσολύμων. Όπως θα εκτεθεί στη συνέχεια, δεν πέρασε μόνο από τη δοκιμασία της προκρούστειας μεταχείρισης, αλλά και της κερδοσκοπικής εκμετάλλευσης.

Όπως τα πόδια των ανθρώπων ήταν ακάθαρτα από τις ακαθαρσίες του δρόμου, κατά τον ίδιο τρόπο και οι ακαθαρσίες της κερδοσκοπίας και εκμετάλλευσης, έκαναν ακάθαρτη την Τελετή του "Ιερού Νιπτήρος". Ο γιατρός Αγιορείτης Μοναχός, Χριστόφορος, γράφει στο βιβλίο του (1866) "ΤΟ ΙΕΡΟ ΛΟΙΜΟΚΑΘΑΡΤΗΡΙΟ", σελ.88, τα εξής πληροφοριακά:

«Επικρατεί συνήθεια να πλένουν τα πόδια των προσερχομένων προσκυνητών εις ανάμνηση, δήθεν, του Χριστού, ο Οποίος έπλυνε εκείνα των Μαθητών Του, και κανονισμένα πληρώνει καθένας εκατό παράδες γι' αυτό. Μετά την αποπεράτωση της εργασίας αυτής και μετά το τέλος της εκκλησιαστικής ακολουθίας του όρθρου, όλοι αυτοί τίθενται σε γραμμή, και πληρώνουν τους εκατό παράδες, και τότε τους προσφέρονται λίγες σταφίδες και καφές. Ήμουν συναριθμούμενος και εγώ μαζί με έναν ιερέα Αγιορείτη από Σκήτη στη γραμμή αυτή, και επειδή προτείναμε πτώχεια έναντι της αιτήσεως της πληρωμής των εκατό παράδων (μ' όλο που δεν δεχτήκαμε να μας πλύνουν και τα πόδια), πέρασαν από εμάς οι εισπράκτορες, όλοι που ήταν στη γραμμή έβλεπαν την υπέρβαση αυτή, χωρίς ωστόσο να μας δώσουν δύο σταφίδες και λίγο καφέ. Παραπονέθηκα σε κάποιους αρχιερείς για τη διαγωγή αυτή των εισπρακτόρων, και άκουσα εις απάντηση ότι δεν βρίσκουν άλλους ικανούς για την αναγκαία αυτή υπηρεσία».

Η Τελετή του "Ιερού Νιπτήρος" στη Μονή της Πάτμου

Είχα την ευκαιρία το έτος 1952 να παρακολουθήσω, ως κληρικός, την Τελετή αυτή στη Μονή του Ευαγγελιστή Ιωάννη στην Πάτμο. Με απογοήτευσε. Ήταν μία παρωδία, όχι πράξη που έ-

μοιαζε με εκείνη που πραγματοποίησε ο Ιησούς λίγο πριν απ τον Θείο Δείπνο. Εκεί παίζεται ένα μωροφιλοσοφικό παιχνίδι Βυζαντινής νοοτροπίας, συσχετισμένη με την καλογερική κακοτροπία και κακοδοξία, άσχετο με το πρωτότυπο, και παράξενο του Θεϊκού. Αποτελεί έναν τρόπο που ρίχνει στο πεζοδρόμιο το σκοπό και το νόημα της πράξης αυτής του θείου Λυτρωτή.

Από το ημερολόγιο της ζωής μου, θα παραθέσω λίγα γι' αυτό το μωροφιλοσοφικό παιχνίδι.

Η Τελετή άρχισε την 10η πρωινή ώρα της Μεγάλης Πέμπτης. Εκείνοι που πήραν μέρος ήταν δώδεκα ιερομόναχοι του Μοναστηριού και ο Ηγούμενος δέκα τρεις. Ήταν μια θεατρική παράσταση. Έπαιζαν θέατρο. Ένας, ένας ανέβαινε σε ένα μεγάλο διακοσμημένο υπόβαθρο, συνοδευόμενος και θυμιατιζόμενος με τα Ιουδαϊκά θυμιατά του τζιγκήρ τζιγκήρ θυσιαστηρίου από τέσσερις διακόνους, δύο μπροστά και δύο πίσω. Τούτο επαναλαμβανόταν μέχρι του 13ου ο οποίος ήταν ο Ηγούμενος. Όλοι ήταν με τα χρυσοΰφαντά τους άμφια στολισμένοι. Ο δε Ηγούμενος με την αυτοκρατορική Ράβδο και αυτοκρατορικό Μανδύα, κάθησε σε θρόνο περιστοιχισμένος από δύο Διακόνους.

Το διάστημα που έβλεπα τη μωροφιλοσοφική αυτή Τελετή, σκεφτόμουν, αν οι άνθρωποι αυτοί διαθέτουν μικρή έστω δόση Χριστιανικής λογικής, ή αν δικαιολογούν τη λογική τους ιδιότητα, ή αν τους απασχολεί η σκέψη: Σε περίπτωση που θα ξυπνήσει αυτός ο κοιμισμένος Χριστιανικά λαός, και θα διαπιστώσει ότι αδικούμε τη νοημοσύνη του, δεν αξίζουμε να μας θεωρήσει ως τους μεγαλύτερους εσωτερικούς εχθρούς της Εκκλησίας του Υιού του Θεού;

Η Τελετή γίνεται όπως και στην Ιερουσαλήμ, την οποία περιέγραψα, με τους Καλόγερους, οι οποίοι έψαλλαν με φωνή Στέντορος διαλογικά τις ίδιες Ευαγγελικές περικοπές. Όταν δε ο Ηγούμενος έπρεπε να πλύνει τα πόδια των μαθητών, οι Διάκονοι, κατά Βυζαντινή νοοτροπία, του έβγαλαν τα χρυσοΰφαντα άμφια και άρχισε η παράσταση... του πλυσίματος, δήθεν των ποδιών των Καλογήρων. Δεν γίνεται πραγματικό πλύσιμο.

Ο Ηγούμενος με το ένα χέρι κρατά άπλα μία λεκάνη, χωρίς νερό, και με το άλλο ένα μεγάλο μαντήλι. Σκύβει προς τον κάθε υποτιθέμενο μαθητή και ακουμπώντας το μαντήλι στα παπούτσια του, του πλένει δήθεν τα πόδια.

Νομίζω ότι είναι ευτύχημα που δεν βγάζουν τουλάχιστον τα παπούτσια τους. Γιατί αν τα έβγαζαν και ήταν φανατικοί οπαδοί του πάτρωνά τους, αγίου Αντωνίου, «ο μηδόλως τούς πόδας απονίψας» (ο οποίος ποτέ του δεν πλύθηκε – ούτε και τα πόδια του έπλυνε ποτέ), ίσως δεν θα μπορούσαν να παραμείνουν πολλοί θεατές.

Το ιερό όμως παράδειγμα της ταπεινοφροσύνης από μέρος του Ιησού, δεν έμοιαζε με αυτό που κατασκεύασαν τα εχθρικά και στείρα πνεύματα των Βυζαντινών και των Καλόγερων.

Ο Κύριος *«ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν – σηκώνεται από το δείπνο και βάζει κάπου τα εξωτερικά Του ρούχα και, αφού έλαβε μια πετσέτα, την έζωσε γύρω στον Εαυτό Του»* (Ιν.13:4). Ούτε διακόνους είχε ο Κύριος, γιατί Αυτός ήταν Διάκονος: ***«οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι – δεν ήρθε για να υπηρετηθεί, αλλά για να υπηρετήσει»*** (Μκ.10:45). Ούτε χρησιμοποίησε θυμιάματα και πολυτελή θυμιατήρια και της πλάνης ανόητα πειστήρια. Ούτε φορούσε χρυσοΰφαντες ενδυμασίες, γιατί, **δεν είχε *«ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ – πού να γείρει την κεφαλή»*** (Μτ.8:20). Ούτε έφερε Ράβδο, γιατί είπε στους Μαθητές Του: *«Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας... μηδὲ ῥάβδον – Μην κατέχετε χρυσάφι μήτε άργυρο μήτε χάλκινα νομίσματα στις*

ζώνες σας· όχι σακίδιο στην οδό μήτε δύο χιτώνες... μήτε ράβδο» (Μτ.10:9-10). Ούτε φόρεσε ποτέ αυτοκρατορικό Μανδύα, γιατί ήταν πράος και ταπεινός: *«μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾷός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ – μάθετε από Εμένα, γιατί πράος είμαι και ταπεινός στην καρδιά»* (Μτ.11:29). Ούτε είχε θρόνο, γιατί ήρθε να παρουσιάσει το λαμπρό παράδειγμα ζωής με πνεύμα υψηλής ταπεινοφροσύνης. Και όταν πήγε να προσευχηθεί, ήταν μόνος Του, *«καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· Καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ – και λέει στους μαθητές: Καθίστε αυτού, ωσότου πάω εκεί και προσευχηθώ»* (Μτ.26:36), ενώ ο Ηγούμενος όταν παίρνει τη θέση Του στην προσευχή αυτή συνοδεύεται από δύο διακόνους, ακριβώς όπως συνοδευόταν ο Φαραώ της Αιγύπτου.

«Όλα δε αυτά γίνονται για να αποδείξουν για πολλοστή φορά, ότι δεν εκπροσωπούν Εκείνον που είπε: *«τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ – το υψηλό μεταξύ των ανθρώπων είναι βδέλυγμα ενώπιον του Θεού»* (Λκ.16:15). Εάν ακολουθούσαν Εκείνον που νομίζουν ότι εκπροσωπούν, θα έκαναν και το ταπεινό παράδειγμα της ζωής Του και τους τρόπους της συμπεριφοράς Του. Στην Τελετή έδωσαν αυτή τη μορφή για να προσελκύσουν την προσοχή των ανθρώπων. Εξετάζοντάς όμως κάτω από το φως της κρίσεως του Θεού, και ζυγίζοντας την προκρούστεια μεταχείρισή της, στην πλάστιγγα του θείου Λόγου, βλέπουμε, ότι δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μόνο ένα τρομερό κενό, ένα μεγάλο χάσμα, ανάξιο να κατέχει θέση στις σχέσεις του Πάνσοφου και Άγιου Θεού. Βλέπουμε για μία ακόμη φορά, ότι η ιστορία των "ειδικών ιερέων" είναι ένα διάστημα θλιβερών γεγονότων, μέσα στα πλαίσια του θείου πολιτεύματος της Αγίας Εκκλησίας. Αλλά αυτός που αντιπράττει στα σχέδια του Θεού, ο Σατανάς, γνωρίζει να χρωματίζει κατάλληλα τις ανθρώπινες προσθήκες, που αποβλέπουν στη διασπάθιση του θείου θελήματος.

Έτσι, αιφνίδια και απροσδόκητα πραγματοποίησαν και στην περίπτωση αυτή την κατάλλαξη, με την τροποποίηση και μεταβολή της ποιοτικής και κληρονομικής ουσίας των θείων βλαστογενών ιδιοτήτων του οργανισμού του Πνεύματος.

Υποσχέθηκε ο Θεός, ότι θα εξαποστείλει τους σωσμένους της Ιερουσαλήμ στα έθνη, Θαρσείς, Φουδ και Λουδ, Μοσόχ Θοβέλ και Ελλάδα για τη φήμη Του και τη δόξα Του, προκειμένου να στρέψει *«ὡς ποταμὸς εἰρήνης καὶ ὡς χειμάρρους ἐπικλύζων δόξαν ἐθνῶν – σαν ποταμός ειρήνης και σαν χείμαρρους φέρνοντας πάνω σε αυτούς τη δόξα των εθνών»*. Αλλά ασφαλώς, δεν θα είναι οι απόστολοι αυτοί από τους "ειδικούς ιερείς", και μάλιστα από εκείνους της σημερινής Ιερουσαλήμ. Γι' αυτούς ο Κύριος, *«ὡς πῦρ ἥξει καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν αὐτοῦ καὶ ἀποσκορακισμὸν αὐτοῦ ἐν φλογὶ πυρός... κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λογισμὸν αὐτῶν ἐπίσταμαι – σαν φωτιά θα έρθει και σαν καταιγίδα τα άρματα Αυτού για να αποδώσουν με θυμό την εκδίκηση Αυτού και την επιτίμηση Αυτού με φλόγες φωτιάς... Εγώ γνωρίζω τα έργα αυτών και τους συλλογισμούς αυτών»* (Ησ. 66:12-23).

«Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις – Όποιος έχει αυτί ας ακούσει τι το Πνεύμα λέει στις εκκλησίες» (Αποκ.3:6)

Επιστολή 17η

Η Τελετή του Μεγάλου Αγιασμού

Αγαπητέ αδελφέ,

Αυτοί που μελετούν την "Γραφή της Αλήθειας", ξέρουν, ότι από τη στιγμή που διακόπηκε η αυτάρκης ζωή, που είχε ο άνθρωπος πλησίον του Δημιουργού του, δηλαδή, από τη στιγμή της πτώσης των πρωτοπλάστων, έκανε την εμφάνισή του ένας άλλος νόμος, μέσα του, ο νόμος της αμαρτωλής τάσης. Η τάση αυτή καλλιέργησε τις απαιτήσεις της και βαθμιαία μόλυνε όλη τη φύση του ανθρώπου.

Ο θείος Λυτρωτής λοιπόν, ανέλαβε να καταστρέψει τα έργα του διαβόλου (*«εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου – Γι' αυτό φανερώθηκε ο Υιός του Θεού, για να καταστρέψει τα έργα του Διαβόλου»* Α' Ιν.3:8) και να καλέσει τον άνθρωπο σε αγιασμό – σε μια αγιασμένη ζωή αναγέννησης. Γι' αυτό προτρέπει ο Λόγος του Θεού τον κάθε άνθρωπο και λέει: *«Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον – Ειρήνη να επιδιώκετε με όλους, και τον αγιασμό, χωρίς τον οποίο κανείς δεν θα δει τον Κύριο»* (Εβρ. 12:14). Αυτό ήταν το έργο και η επιδίωξη της αρχέγονης Εκκλησίας. Δυστυχώς, ο Βιβλικός αυτός αγιασμός έπεσε στα χέρια των "ειδικών ιερέων", και αυτοί έκαναν το έργο τους. Τον πέρασαν από την προκρούστεια μεταχείριση.[11] Η δε Τελετή του ιερατικού αγιασμού, που δημιούργησαν εκείνοι, έδωσε τη χαριστική βολή στο έργο και τη Λειτουργία του Αγίου Πνεύματος, το Οποίο ανακαινίζει οντολογικά την αμαρτωλή τάση του ανθρώπου και τη μετατρέπει σε κατάσταση εγκεντρισμού, δια του οποίου ενεργείται η νέα φύση, η φύση της αναγέννησης και του αγιασμού.

Από τις Θεόπνευστες πληροφορίες λοιπόν της Ιερής Βίβλου, ξέρουμε, ότι **"αγιασμός" είναι η ψυχική μεταβολή που ενεργείται δια του Αγίου Πνεύματος, η οποία επιφέρει στον άνθρωπο φρόνημα αγαθό και διάθεση άγια, που σφραγίζουν πλέον όλες τις εκδηλώσεις της ζωής. Η ενέργεια αυτή του αγιασμού ονομάζεται Βιβλικά και θεολογικά "Αναγέννηση".**

Το έργο αυτό του Αγίου Πνεύματος ανατρέπει τις αμαρτωλές τάσεις και τις μετατρέπει σε τάσεις αγίων εκδηλώσεων, χωρίς βέβαια να νομίζει κανείς, ότι ο άνθρωπος είναι δυνατόν να γίνει άγγελος ή άπταιστος. Έτσι, με την επενέργεια της εξω-κόσμιας δύναμης του Πνεύματος πραγματοποιείται η μετάλλαξη, δηλαδή, η συνεχής ποιοτική μεταβολή των βλαστογενών ιδιοτήτων του οργανισμού.

Έτσι γίνεται ικανός ο άνθρωπος να δικαιολογεί τη λογική του ιδιότητα και το χώρο που καταλαμβάνει σ' αυτή τη σφαίρα που ζει, σαν εικόνα και ομοίωμα του Δημιουργού του· (*«ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· εἰ δέ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην – Εσείς όμως δεν ζείτε με τη σάρκα αλλά με το Πνεύμα, αν βέβαια το Πνεύμα του Θεού κατοι-*

---

[11] *"Προκρούστης":* Μυθικός ληστής της Αθήνας. Το λημέρι του ήταν στην Ελευσίνα. Προσκαλούσε κάθε διαβάτη να ξαπλώσει σε ένα σιδερένιο κρεβάτι, γνωστό ως *"Προκρούστειος κλίνη"*. Αν το θύμα ήταν ψηλό και εξείχε από το κρεβάτι, ο Προκρούστης έκοβε το περίσσιο τμήμα του σώματός του. Αντιθέτως, αν το θύμα ήταν πιο κοντό, τότε τραβούσε τα άκρα του μέχρι να φτάσουν στο μήκος του κρεβατιού.

κεί μέσα σας. Αλλά αν κάποιος δεν έχει το Πνεύμα του Χριστού, αυτός δεν είναι δικός Του. Αν όμως ο Χριστός είναι μέσα σας, αφενός το σώμα είναι νεκρό εξαιτίας της αμαρτίας, αφετέρου το πνεύμα είναι ζωή εξαιτίας της δικαιώσης» Ρωμ.8:9-10).

Εξετάζοντας ιστορικά τον άνθρωπο κατά τις πληροφορίες της Βίβλου, βλέπουμε, ότι μετά την πτώση, «εκδηλώθηκε ρήγμα στην ομαλή συνέχιση της ζωής, πράγμα το οποίο συνετέλεσε στην καταστροφή των ανθρωπολογικών στοιχείων». Η καταστροφή αυτή επέφερε στον άνθρωπο την παρά φύση εξέλιξη. Εξαιτίας αυτής της εξέλιξης, βλέπουμε ότι όλες οι εκδηλώσεις της ανθρώπινης φύσης ενεργούνται παρά φύση. Γι' αυτό ο άνθρωπος, ενώ στη συνείδησή του καταδικάζει το κακό, δεν μπορεί να το αποφύγει. Τι σημαίνει αυτό; Την παρά φύση ενέργεια της ζωής. Το ίδιο σημειώνει και ο απ. Παύλος:

«Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ εὑρίσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος! τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας – Γιατί ξέρουμε ότι ο νόμος είναι πνευματικός, εγώ όμως είμαι σαρκικός, πουλημένος κάτω από την αμαρτία. Επειδή αυτό που κατεργάζομαι δεν το γνωρίζω. Γιατί αυτό που θέλω, τούτο δεν πράττω, αλλά αυτό που μισώ, τούτο κάνω. Αν όμως αυτό που δεν θέλω τούτο κάνω, συμφωνώ με τον νόμο ότι είναι καλός. Τώρα όμως, δεν κατεργάζομαι πια εγώ αυτό το κακό, αλλά η αμαρτία που κατοικεί μέσα μου. Γιατί ξέρω ότι δεν κατοικεί μέσα μου, δηλαδή μέσα στη σάρκα μου, αγαθό· γιατί το να θέλω παραβρίσκεται σ' εμένα, αλλά το να κατεργάζομαι το καλό, δεν το βρίσκω. Γιατί δεν κάνω το αγαθό που θέλω, αλλά το κακό που δεν θέλω, τούτο πράττω. Αν όμως αυτό που δεν θέλω εγώ, τούτο κάνω, δεν το κατεργάζομαι πια εγώ, αλλά η αμαρτία που κατοικεί μέσα μου. Άρα, βρίσκω πως σ' εμένα που θέλω να κάνω το καλό ότι κυριαρχεί ο νόμος, ότι σ' εμένα το κακό παραβρίσκεται. Γιατί ευχαριστιέμαι στον νόμο του Θεού σύμφωνα με τον εσωτερικό μου άνθρωπο, αλλά βλέπω άλλον νόμο στα μέλη μου, που αντιστρατεύεται στον νόμο του νου μου και με αιχμαλωτίζει στον νόμο της αμαρτίας που είναι στα μέλη μου. Ταλαίπωρος εγώ ο άνθρωπος! Ποιος θα με ελευθερώσει από αυτό το σώμα του θανάτου; Ευχαριστώ τον Θεό μέσω του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας. Άρα, λοιπόν, εγώ ο ίδιος αφενός με το νου είμαι δούλος στον νόμο του Θεού, αφετέρου με τη σάρκα στον νόμο της αμαρτίας» (Ρωμ. 7:14-25).

Οι πληροφορίες αυτές του απ. Παύλου μάς βεβαιώνουν, ότι η αμαρτία γέννησε μία άλλη φύση στον άνθρωπο, τη φύση της αμαρτίας. Αυτό σημαίνει ότι ο άνθρωπος έχει διπλή φύση.

Βλέπουμε λοιπόν ότι ο μη αναγεννημένος άνθρωπος, το καλό δεν μπορεί να το κάνει και το κακό δεν μπορεί να το αποφύγει.

Την καταστροφή των ανθρωπολογικών στοιχείων και τη διακοπή της αυτάρκης και ομαλής συνέχισης της ζωής, γνωρίζουμε από το φαινόμενο της διακοπής, εξαιτίας του γήρατος, της ανανέωσης των κυττάρων του ανθρώπινου οργανισμού. Όπως ξέρουμε, ο άνθρωπος από το 10ο έτος της ηλικίας του περίπου, δεν φέρει το ίδιο σώμα με το οποίο γεννήθηκε. Τα κύτταρα του οργανισμού γερνούν και ανανεώνονται με νέα. Δέκα φορές περίπου, κατά τη διάρκεια της ζωής, ανανεώνεται το σώμα, με την αντικατάσταση όλων των υλικών στοιχείων, από νέα. Παρόλα αυτά όμως και εξαιτίας της φθοράς της ύλης, και τα ανανεωμένα κύτταρα γερνούν πολύ πιο γρήγορα, όταν ο άνθρωπος φτάσει σε μεγάλη ηλικία. Τότε δεν προλαβαίνουν να ανανεωθούν τα κύτταρα και έρχεται ο θάνατος, που αποτελεί "παρά φύση" στοιχείο στη ζωή. Όταν όμως, κατά την ιατρική, ο άνθρωπος βρεθεί σε τέλειο περιβάλλον, που να μην ενοχλείται ούτε από μικρόβια, ούτε από οτιδήποτε άλλο ενοχλητικό στοιχείο, τα κύτταρα θα μπορούν να ανανεώνονται εύκολα και ο άνθρωπος θα ζει πολλά χρόνια. Ατυχώς, το τέλειο αυτό περιβάλλον δεν υπάρχει, και το οδυνηρό αποτέλεσμα είναι το μέτρο του θανάτου.

Ένα τέτοιο περιβάλλον ήταν ο Κήπος της Εδέμ, ο Παράδεισος των Πρωτοπλάστων. Μετά την πτώση, όμως, επήλθε το ρήγμα στην ομαλή συνέχιση της ζωής. Καταστράφηκαν όχι μόνο τα ανθρωπολογικά στοιχεία, αλλά επήλθε και κατάπτωση στο πνεύμα. Εξαιτίας αυτών φαίνεται πολύ καθαρά, ότι πράγματι διακόπηκε η αυτάρκης ζωή από Θεού και τη θέση της κατέλαβαν η επιθυμία της σάρκας, η επιθυμία των οφθαλμών και η αλαζονεία του βίου, τα οποία δεν είναι εκ του Πατρός (*«ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς – Γιατί καθετί που είναι μέσα στον κόσμο, η επιθυμία της σάρκας και η επιθυμία των οφθαλμών και η αλαζονεία του βίου, δεν είναι από τον Πατέρα»* Α' Ιν.2:16).

Οδυνηρό αποτέλεσμα όλης αυτής της κατάστασης ήταν η επικράτηση των έργων της σάρκας *«ἅτινά ἐστι μοιχεία πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις – τα οποία είναι: μοιχεία, πορνεία, ακαθαρσία, ασέλγεια, ειδωλολατρία, μαγεία, έχθρες, έριδες, ζήλιες, θυμοί, φατριασμοί, διχοστασίες, αιρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθες, άσεμνα γλέντια και τα όμοια με αυτά»* (Γαλ.5:19-21).

Από όλη αυτή την οδυνηρή και εκτροχιασμένη κατάσταση, ελευθερώνει τον άνθρωπο το Άγιο Πνεύμα, το Οποίο φωτίζει, καθοδηγεί, δίνει νέες τάσεις και τον ωθεί σε έργα θεάρεστα, εξαγιάζει τάσεις, σκέψεις και λογισμούς. Με άλλα λόγια· αναγεννά τον άνθρωπο. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Μεγάλου Βασιλείου: «Γιατί η παλιγγενεσία, καθώς και το ίδιο το όνομα δηλώνει, δεύτερου βίου είναι αρχή».

Ο αγιασμός όμως και η αναγεννημένη ζωή, με κανέναν άλλο τρόπο δεν πραγματοποιούνται, παρά μόνο με την απόλυτη πίστη και εκτίμηση στο απολυτρωτικό έργο του θείου Λυτρωτή. Ο Λυτρωτής Κύριος αμείβει παράλληλα την πίστη και εκτίμηση του πιστού και του χορηγεί το Πνεύμα, το Οποίο τον βοηθά στην επιθυμία της καρδιάς του να αναγεννηθεί και να αγιαστεί.

Εφόσον ο Κύριος ήρθε και ανάλαβε το πρόβλημα του ανθρώπου, δεν είναι δυνατόν ποτέ να στερήσει τον πιστό από τη Δωρεά του Αγίου Πνεύματος, γιατί μόνο έτσι γίνεται ο άνθρωπος όπως Εκείνος τον θέλει – "Τέλειο σε

κάθε αγαθό". Ότι το έργο του Πνεύματος και η αποστολή Του εξαρτάται από τη θέληση του Σωτήρα Χριστού, το λέει ο Ίδιος. Ας ακούσουμε τα λόγια Του: *«τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι* ***ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν*** *– το Πνεύμα της αλήθειας, θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθεια. Γιατί δεν θα μιλήσει από τον Εαυτό Του, αλλά όσα ακούσει θα μιλήσει και τα ερχόμενα θα αναγγέλλει σ' εσάς. Εκείνος Εμένα θα δοξάσει, γιατί* ***από το δικό Μου θα λάβει και θα αναγγέλλει σ' εσάς****»* (Ιν.16:13-14).

Η πλούσια δράση του Πνεύματος στην καρδιά του πιστού εκφράζεται από τους Θεοκίνητους συγγραφείς ως βάπτισμα του Πνεύματος, πλήρωση, επιφοίτηση, δύναμη, ενέργεια κλπ. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά του Πνεύματος εκφράζουν ένα και το αυτό μήνυμα – την εξω-κόσμια Δύναμη που έχει ανάγκη ο άνθρωπος στη ζωή του και την οποία του χορηγεί ο Θεός δια του Αγίου Πνεύματος.

Δια του αγιασμού προβάλλεται η ενέργεια και το έργο του Πνεύματος, δια του οποίου δημιουργούνται νέες μορφές ζωής, σε σχέση με τα αμαρτωλά στοιχεία, που δημιούργησε η αμαρτωλή αποκοπή από την αυτάρκη ζωή του Θεού. Οι νέες αυτές μορφές της ζωής, δημιουργούν μία οντολογικά ανακαινιστική δύναμη στον εσωτερικό άνθρωπο, και τα μεν αμαρτωλά στοιχεία εμβολιάζουν και μετατρέπουν σε άγια, τον δε άνθρωπο ωθούν *«ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν – για έργα αγαθά, τα οποία προετοίμασε ο Θεός, για να περπατήσουμε σε αυτά»* (Εφεσ.2:10).

Ποιο λοιπόν είναι το έργο του Αγίου Πνεύματος; Η καταπολέμηση και εξουδετέρωση των αμαρτωλών στοιχείων, η αποκατάσταση της θεϊκής τάξης και η πνευματική δημιουργία μιας νέας θεάρεστης και άγιας ζωής. *«ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου – Γιατί ο νόμος του Πνεύματος της ζωής μέσα στον Χριστό Ιησού με ελευθέρωσε από τον νόμο της αμαρτίας και του θανάτου»* (Ρωμ.8:2).

Η νέα αυτή κατάσταση ή αποκατάσταση, εκφράζει την επιθυμία του Κυρίου για πλούσια ζωή: *«ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν – Εγώ ήρθα για να έχουν ζωή, και μάλιστα περίσσια να την έχουν»* (Ιν.10:10).

Από όλα αυτά οδηγούμαστε στο αληθινό συμπέρασμα, ότι τα αποτελέσματα της Λειτουργίας του Αγίου Πνεύματος, δεν είναι έργο των δυνάμεων ή των ικανοτήτων του ανθρώπου, με έργα και αγιαστικά κατασκευάσματα που κάνει ο ίδιος. Η αμαρτωλή φύση είναι μια δύναμη που δημιούργησε στον άνθρωπο μια δεύτερη και ακατανίκητη φύση, την οποία μόνο η Δύναμη του Πνεύματος μπορεί να εξουδετερώσει. Ο αμαρτωλός όμως πρέπει να αφήσει τον Χριστό χωρίς επιφύλαξη να εργαστεί στην καρδιά του και να του προσφέρει τις υπηρεσίες τις οποίες προτίθεται να του χορηγήσει. «Εάν συντελεστεί ο δια της πίστεως αγιασμός, τότε έχουμε αυτομάτως υγιείς εκδηλώσεις και άρα έργα καλά», τα οποία διανθίζουν την πορεία του ανθρώπου και κοσμούν την αγιασμένη ζωή του Χριστιανού.

Ο ανθρώπινος αγιασμός εκτόπισε τον Θεϊκό

Τον Βιβλικό και Θεοσύστατο αγιασμό, δυστυχώς εντόπισαν τα παπαδικά τερτίπια και η θεοκαπηλία τους. Όταν ο αυτοκράτορας Μέγας Θεοδόσιος επέβαλε την Ορθοδοξία με το σπαθί του, όπως ο Μωάμεθ το Κοράνι, «ήταν πλέον ικανή η Εκκλησία, ώστε να αναγκάζει να εισέλθουν». Τότε της κατάφερε το μεγαλύτερο πλήγμα. «Οι εθνικοί

(τότε, μαζί με τους Ιουδαίους, πιεζόμενοι) κατά μάζες προσερχόμενοι στο Χριστιανισμό, έφεραν μαζί τους όλες σχεδόν τις εθνικές τους κακίες και πολλές κακές συνήθειές τους και έξεις, οι οποίες ήταν ξένες πρώτα και αποτροπιαστικές θεωρούμενες, λίγο-λίγο εισχωρούσαν στη Χριστιανική κοινωνία, της οποίας η όψη με αυτές εντελώς αλλοιωμένη παρουσιάζεται» ("Βιβλική Ιστορικοδογματική", Α. Αλιβιζάτου, σελ.36). Μεταξύ των κακών συνηθειών, ήταν και ο "νεροποιημένος αγιασμός" τον οποίο οι "ειδικοί ιερείς" πρόσθεσαν σε όλο εκείνο το συνονθύλευμα των αποτροπιαστικών ειδωλολατρικών και Ιουδαϊκών έξεων και συνηθειών, τον οποίο, αγιασμό, ανάμιξαν με κάτι αγιαστικά μέσα των ξένων αυτών λαών. Αυτός είναι ο λόγος, που σε ορισμένες αρχαίες κατακόμβες υπάρχουν παραστάσεις, που αναφέρονται στην απολυτρωτική δύναμη του νερού ("Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια", Α. Μαρτίνου, τόμος 1ος, σελ.215). Η αντιχριστιανική και βλάσφημη αυτή προσθήκη του "νεροποιημένου αγιασμού" των παπάδων, ασφαλώς προστέθηκε από αντίδραση των Ιουδαίων, οι οποίοι έγιναν Χριστιανοί πολλοί από αυτούς, πιεζόμενοι από τα αυτοκρατορικά διατάγματα του Θεοδοσίου, όταν κατά μάζες και χωρίς επίγνωση προστέθηκαν στους Χριστιανικούς κύκλους. Επιμένω σ' αυτό, γιατί έχω λόγους να πιστεύω, ότι η Αποστολική και Μεταποστολική Εκκλησία, ποτέ δεν δίδαξε ούτε θώπευσε μια τέτοια, ξένη προς τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής, απολυτρωτική δύναμη του νερού.

Ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Βασ. Στεφανίδης ("Εκκλησιαστική Ιστορία", σελ.109), επιβεβαιώνει τούτο ιστορικά, και λέει:

«Οι Ιουδαίοι είχαν καθαρτικούς αγιαστικούς ραντισμούς ανθρώπων και αντικειμένων δι' ύδατος. Για το ραντισμό του ύδατος μεταχειρίζονταν κλώνους του φυτού υσσώπου· *«ραντιεῖς με ὑσσώπῳ, καὶ καθαρισθήσομαι – Ράντισέ με μέ ύσσωπο, και θα καθαριστώ»* (Ψαλμ.50:9)... Οι Χριστιανοί εισήγαγαν αντίστοιχες ιερουργικές πράξεις, τον αγιασμό και τα εγκαίνια»

Η αναμφισβήτητη αυτή ιστορική πληροφορία μάς βεβαιώνει ότι ο παπαδικός αγιασμός είναι απομίμηση του Ιουδαϊκού. Πρώτη μαρτυρία της νόθου αυτής Τελετής του αγιαστικού ραντισμού, έχουμε μόνο από τα μέσα του 4ου αιώνα. Η αρχέγονη Εκκλησία δεν ήξετε τον "αγιασμό" αυτό ή μάλλον την παρωδία του αγιασμού, γιατί οι πιστοί σέβονταν τις θεϊκές οδηγίες, *«ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων – και επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδαχή των αποστόλων»* (Πραξ.2:42).

Τότε δεν είχαν "ειδική" τάξη ιερέων, που κατασκευάζουν κατ' απομίμηση άλλων και ξένων συνηθειών, "αγιαστικά" και πλουτοφόρα μέσα. Τότε ζούσαν και συμπεριφέρονταν όλοι σαν ιερείς – λάτρεις, λατρεύοντας Θεό αχειροποίητο. Γιατί οι μεταγενέστεροι "ειδικοί ιερείς" κατασκεύασαν θεό δικό τους, χειροποίητο, τον οποίο λατρεύουν με χειροποίητα δικά τους μέσα, με τα σιδερικά τους και τα εργαλεία τους. Αυτά όμως δεν δίνουν καμία πνευματική γνώση, και με κανέναν τρόπο δεν προσφέρουν πνευματική οικοδομή.

Από τον Ιουδαϊκό αγιασμό που ανέφερα προηγουμένως, γράφει στη συνέχεια ο Βασ. Στεφανίδης, προέκυψε και «ο αγιασμός των υδάτων» κατά την εορτή των Θεοφανείων, της 6ης Ιανουαρίου.

Έτσι ο Βιβλικός αγιασμός άλλαξε μορφή και υιοθέτησε ξένο περιεχόμενο. Οι "ειδικοί ιερείς" για να δικαιολογήσουν την παράχορδη ειδικότητά τους, έπρεπε να δημιουργήσουν και "ειδικό αγιασμό", τον οποίο κανείς άλλος δεν έχει το "δικαίωμα" να επιτελέσει. Έτσι και έγινε.

Αλλά, θα ρωτήσει κάποιος: Εξαφάνισαν το Βιβλικό Αγιασμό; Από τη θεο-

λογία, όχι. Από τη λατρευτική και πρακτική ζωή, ναι. Η θεολογία, θεωρητικά τον διδάσκει, αλλά εκκλησιαστικά η λατρευτική πράξη τον δολοφόνησε και τον έθαψε. Στη θέση του τοποθέτησαν αυτοί, που τον δολοφόνησαν, τον "νεροποιημένο αγιασμό", της δικής τους κατασκευής. Έτσι λοιπόν "αγιασμός" έγινε μια λειτουργική πράξη από "ειδικό" αντι-Βιβλικό ιερέα με την οποία αγιάζεται το νερό στην παπαδική αγιαστούρα με ορισμένες στερεότυπες ευχές. Με το "αγιασμένο" αυτό άψυχο νερό, θέλουν να αγιάσουν κατόπιν τα έμψυχα όντα, τους ανθρώπους, για τους οποίους ο θείος Λυτρωτής παρεκάλεσε τον Αιώνιο Θεό, και είπε: *«άγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι – Αγίασε αυτούς μέσα στην αλήθεια Σου· ο λόγος ο δικός Σου είναι αλήθεια»* (Ιν.17:17). Εφόσον όμως ο ιερατικός "νεροποιημένος", ανθρώπινος "αγιασμός" δεν υπάρχει στην αλήθεια του Λόγου του Θεού, άρα, με πλαστό αγιασμό θέλουν να προσφέρουν στους ανθρώπους αγιοσύνη.

Ο Μεγάλος Αγιασμός

Με το όνομα "ΑΓΙΑΣΜΟΣ" συνέταξαν μία ιερατική πράξη Μεγάλου και μικρού "αγιασμού". Και ο μεν Μεγάλος τελετουργείται μία φορά το έτος, την 6η Ιανουαρίου, στην εορτή των Θεοφανείων, στην οποία εορτάζεται η επέτειος του Βαπτίσματος του Σωτήρα Χριστού στον Ιορδάνη ποταμό. Ο δε μικρός σε κάθε θρησκευτική εκδήλωση. Αυτός αποτελεί πλέον την εκκίνηση κάθε θρησκευτικής μορφής, κίνηση, δράση και εκδήλωση.

Η αρχέγονη Εκκλησία, που διατηρούσε την αγιότητά της μόνο από τον αγιασμό του Πνεύματος του Αγίου, αυτά τα τεχνάσματα δεν τα ήξερε. Ο Μεγάλος Αγιασμός βρήκε έδαφος στους Χριστιανικούς κύκλους τον 4ο αιώνα, αλλά τον 5ο αιώνα διακρίθηκε και επισημοποιήθηκε, τότε, που χάρη στους "ειδικούς ιερείς" άρχισαν οι σκοτεινοί αιώνες να βρίσκουν έδαφος στη Χριστιανική Εκκλησία.

Η εορτή αυτή ονομάζεται και "Ημέρα των Φώτων", γιατί την ημέρα αυτή βάπτιζαν τους κατηχούμενους και το Βάπτισμα το ονόμαζαν Φώτισμα.

Με την εορτή αυτή ήταν συνδεδεμένη και η εορτή των Χριστουγέννων, αλλά γρήγορα χωρίστηκε. Μετά το χωρισμό αυτό και κατά το 2ο ήμισυ του 5ου αιώνα, ο Μονοφυσίτης Πατριάρχης Αντιοχείας Πέτρος ο Γναφέας, «μετέθεσε την ευλογία των υδάτων των Θεοφανείων» στην παραμονή της εορτής. «Την επί των υδάτων εν τοις Θεοφανείοις επίκλησιν εν τη εσπέρα γίγνεσθαι».

Την παραμονή της εορτής, αυτής της εσπέρας, οι Χριστιανοί είχαν μαζί τους αναμμένες λαμπάδες, και αυτός ήταν ένας ακόμα λόγος, που ονομάστηκε τη εορτή αυτή, "Εορτή των Φώτων".

Στο διαχωρισμό αυτό προχώρησε ο Πέτρος ο Γναφέας, για πρακτικούς λόγους, να διευκολύνει εκείνους που επρόκειτο να βαπτιστούν, και τούτο γιατί γινόταν ιδιαίτερος αγιασμός του νερού που προορίζονταν για το Βάπτισμα, από το άλλο που χρησιμοποιούσαν για να υδρεύονται. Προηγείτο ο αγιασμός του νερού για το Βάπτισμα, και οι βαπτισθέντες, αλλά και οι άλλοι Χριστιανοί περίμεναν κατόπιν να πάρουν το αγιασμένο πόσιμο νερό.

Έτσι βλέπουμε εξελισσόμενες και διακρινόμενες δύο λειτουργικές πράξεις καθαγιασμού του νερού, κατά τον 6ο πλέον αιώνα.

Όταν ατόνησε ο αρχικός τρόπος του Βαπτίσματος των ενηλίκων και επεκράτησε ο νηπιοβαπτισμός, ο εκμεταλλευτικός σκοπός των Τελετών αυτών των "αγιασμών", όχι μόνο δεν ατόνησε, αλλά πλούσια καλλιεργήθηκε. Μετάθεση μόνο έγινε στην ώρα της Τελετής. Από το εσπέρας μετέθεσαν την Τελετή στις πρωινές ώρες της ίδιας ημέρας. Και εφόσον δεν γίνεται πια το Βάπτι-

σμα των Χριστιανών την ημέρα των Φώτων, δεν γίνεται ούτε και ο σχετικός αγιασμός του νερού για το Βάπτισμα. Αυτό σημαίνει, ότι έπρεπε να είχε καταργηθεί η πρώτη Τελετή της ημέρας των Φώτων. Δεν την κατάργησαν όμως. Κάνουν την ίδια ακριβώς Τελετή, που γίνεται και την επόμενη. Γιατί, άραγε; Γιατί μέσω αυτής καλλιέργησαν την εύσχημη θρησκευτική επαιτεία των αγιασμών των Φώτων. Κάνοντας λοιπόν τον αγιασμό μία ημέρα πριν από την 6η Ιανουαρίου, που πρέπει να γίνεται, έχουν στη διάθεση τους οι ιερείς δύο ημέρες να περιφέρονται, "αγιάζοντας" τα σπίτια των Χριστιανών και ευσχημόνως να επαιτούν στο όνομα του Χριστού, από ανθρώπου σε άνθρωπο.

Έτσι, ο Μέγας Αγιασμός για λόγους καθαρά κερδοσκοπικούς, γίνεται δύο φορές, και για λόγους κατάπληξης του λαού, τον ονόμασαν "μυστηριώδη τελετή". Παράλληλα ισχυρίζονται και διδάσκουν τον αμαθή λαό, ότι το νερό αυτό του "Αγιασμού", είναι «δια τον καθαρισμόν ψυχών και σωμάτων, προς ιατρείαν παθών, προς αγιασμόν οίκων, προς πάσαν ωφέλειαν επιτήδειον». Δηλαδή, με τον "νεροποιημένο αγιασμό" κατάργησαν:

1. Το Αίμα του Ιησού Χριστού, το οποίο είναι για τον καθαρισμό ψυχών και σωμάτων (*«τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας – το αίμα του Ιησού Χριστού, του Υιού Του, καθαρίζει εμάς από κάθε αμαρτία»* Α' Ιν.1:7).

2. Το Όνομα και τη δύναμη του θείου Λυτρωτή, δια των οποίων, και της προσευχής, όταν είναι θέλημα Θεού, οι ασθενείς θεραπεύονται (*«εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει. καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν – Ο Πέτρος όμως είπε: Άργυρος και χρυσάφι δεν υπάρχει σ' εμένα· αλλά ό,τι έχω, αυτό σου δίνω: στο όνομα του Ιησού Χριστού του Ναζωραίου σήκω και περπάτα. Και αφού τον έπιασε από το δεξί χέρι, τον σήκωσε. Αμέσως τότε στερεώθηκαν τα πόδια του και οι αστράγαλοι, και αναπηδώντας στάθηκε όρθιος και περπατούσε, και εισήλθε μαζί τους στον περίβολο του ιερού ναού, περπατώντας και πηδώντας και δοξολογώντας τον Θεό»* Πραξ. 3:6-8).

3. Την ανάγκη τού να εμφανίζονται οι Χριστιανοί απευθείας ενώπιον του Θεού, για την προμήθεια του θείου ελέους (*«προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν – Ας προσερχόμαστε λοιπόν με παρρησία στο θρόνο της χάρης, για να λάβουμε έλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια στον κατάλληλο καιρό»* Εβρ.4:16).

4. Την ατομική προσευχή και επίκληση του Θεού, από καθέναν, όπως ορίζει ο Κύριος, δια του "Πάτερ Ημών" (*«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ – Πατέρα μας που είσαι στους ουρανούς, ας αγιαστεί το όνομά Σου· ας έρθει η βασιλεία Σου· ας γίνει το θέλημά Σου, όπως στον ουρανό έτσι και πάνω στη γη. Τον άρτο μας, τον απαραίτητο για τη ζωή, δώσε μας σήμερα. Και άφησε σ' εμάς τις οφειλές μας, όπως κι εμείς τις αφήνουμε στους οφειλέτες μας. Και μη μας φέρεις σε πειρασμό, αλλά σώσε μας από τον Πονηρό»* Μτ.6:9-13).

Με άλλα λόγια· κατάργησαν τη "Γραφή της Αλήθειας", και στη θέση της τοποθέτησαν την αναληθέστατη Καλογερο-παπαδική γραφή, για το εμπόριό τους και την πλάνη τους, για την οποία επιμένουν, ότι με το "αγιασμένο" νερό «αγιαζόμεθα και καθαριζόμεθα των αμαρτιών. Δια τούτο δεόμεθα του Θεού, όπως το αγιαζόμενον ύδωρ γένηται ιαματικόν ψυχών και σωμάτων και πάσης αντικειμένης δυνάμεως αποτρεπτικον».

Με το νερό του Κατακλυσμού, κάποτε ο Θεός κατέστρεψε τον αμαρτωλό κόσμο και τα έργα του. Με το ίδιο μέσον, το νερό, σήμερα ο διάβολος προσπαθεί με σύμμαχούς του τους "ειδικούς ιερείς", να καταστρέψει το έργο του Θεού και να ματαιώσει την αντιμισθία του Αίματος του Σωτήρα του κόσμου. Αυτή είναι η Ορθοδοξία των πατέρων μας;

Ο Χριστός διαβεβαίωσε ότι το Άγιο Πνεύμα θα αγιάζει τους ανθρώπους. Οι ιερείς όμως αντιτάσσονται στην εντολή αυτή. Παίρνουν αρνητική, δική τους θέση και επιμένουν: «Εμείς θα δώσουμε εντολή στον Θεό να ευλογήσει το νεράκι της αγιαστούρας μας και με αυτό θα αγιαστούμε όλοι και θα αγιάσουμε.

Δεν πρέπει να παραλείψω λοιπόν να επαινέσω τη θαρραλέα... αυτή στάση των παπάδων και να ομολογήσω, ότι: «Αν ο Θεός είχε ανάγκη από διπλωμάτες, δεν θα δίσταζε να έδινε πολλά, προκειμένου να συνεργαστεί μαζί τους. Αλίμονο, για την ημέρα της κρίσεως! Τη σκέπτονται άραγε; Μάλλον, όχι, αφού δεν διαθέτουν πνευματικότητα.

Αγαπητέ Γέροντα. Ο Θεός διαβεβαιώνει: *«ἐὰν τὰ δικαιώματά μου βεβηλώσωσι καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν, ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν – αν τα διατάγματά Μου βεβηλώσουν και τις εντολές Μου δεν τις φυλάξουν, θα επισκεφθώ με ράβδο τις ανομίες τους»* (Ψαλμ.88:31-32).

Η Τελετή πάντως γίνεται. Ψάλλονται και διαβάζονται όσα γι' αυτήν έχουν συνταχθεί. Και τέλος, με το σχήμα οργάνου – όπλου, όμοιο με εκείνο που δολοφόνησαν τον Σωτήρα Κύριο, το Σταυρό, ευλογούν σταυροειδώς το νερό, «βαπτίζοντες τούτον τρις, κατάγοντες και ανάγοντες, επάδοντες και ψάλλοντες, "Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου Σου Κύριε", κλπ). Αμέσως κατόπιν ραντίζουν σύμφωνα με το Ιουδαϊκό έθιμο, το λαό, ο οποίος προσερχόμενος πίνει από αυτόν τον "αγιασμό", από τον οποίο παίρνει για να αγιάσει και αυτός και το σπίτι του, αλλά και να τον τοποθετήσει ως φρουρά της οικογένειάς του και του νοικοκυριού του. Ο Χριστός κλείνεται απ' έξω. Τι φοβερή πλάνη!

Το ευτύχημα για όλους μας είναι, ότι η ευσπλαχνία Του δεν Τον αφήνει να κουράζεται όσο κι αν στέκεται απ' έξω και όσο κι αν περιμένει. Μας το βεβαιώνει ο Ίδιος:

«ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ – Ιδού, έχω σταθεί μπροστά στη θύρα και κρούω. Αν κάποιος ακούσει τη φωνή Μου και ανοίξει τη θύρα, θα εισέλθω προς αυτόν και θα δειπνήσω μαζί του και αυτός μαζί Μου» (Αποκ.3:20). Τι σκέφτεστε, παπάδες, θα Του ανοίξετε; Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάτε, ότι με πολλούς τρόπους κλείσατε την πόρτα, τόσο σ' Αυτόν, όσο και στους ανθρώπους που επιθυμούν να Τον πλησιάσουν. ***«ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν – επειδή εσείς δεν εισέρχεστε ούτε τους εισερχόμενους αφήνετε να εισέλθουν»*** (Μτ.23:14).

Για να δώσουν οι ιερείς κύρος στην Τελετή του Αγιασμού, απέδωσαν τη σύνταξή του στον Μέγα Βασίλειο, επίσκοπό Καισαρείας της Καππαδοκίας. Αλλά ούτε και εδώ είπαν την αλήθεια. Σε αυτό συμφωνεί και ο Πανεπιστημι-

ακός δάσκαλος κ. Π. Τρεμπέλας, ο οποίος γράφει χαρακτηριστικά: «Το να υποθέσουμε ότι ο Μέγας Βασίλειος συνέταξε την Ακολουθία του Μεγάλου Αγιασμού, παρουσιάζεται απίθανο».

Οι κατασκευαστές του λεγόμενου αυτού "αγιασμού", τον διαφήμισαν κατάλληλα. Είπαν και διέδωσαν, ότι την ημέρα του Μεγάλου Αγιασμού, αγιάζονται τα νερά των ποταμών και των θαλασσών. Για το λόγο αυτό ρίχνουν το σταυρό στις θάλασσες και στους ποταμούς. Και ο λαός, που οι παπάδες τον άφησαν στραβό, το πιστεύει – όχι βέβαια όλοι.

Η θάλασσα όμως αποδεικνύεται ασεβέστατη στην "αγιαστική" αυτή προσπάθεια των ιερέων, γιατί πνίγει πάντοτε και κατά τρόπο άσπλαχνο τούς ναυαγούς. Δεν μας διαφεύγει πάντως, ότι παράλληλα γίνεται και κάτι το σωστό και δίκαιο. Αυτό είναι το λουτρό που κάνουν την ημέρα εκείνη, στο Σταυρό. Όλες τις ημέρες του χρόνου οι "Χριστιανοί" βρίζουν και κατασπιλώνουν το Σταυρό με τις πιο πορνικές και βρωμερές λέξεις, οι δε ιερείς ασταμάτητα τον καπηλεύονται. Γι' αυτό λοιπόν την 6η Ιανουαρίου τον λούζουν και τον καθαρίζουν στους ποταμούς και στις θάλασσες. Θα ήταν προτιμότερο όμως να ονόμαζαν την εορτή της 6ης Ιανουαρίου "Λουτρό–μπουγάδα του Σταυρού", όχι εορτή του Μεγάλου Αγιασμού.

Συνέπεσε κάποτε να βρίσκεται στο Λιμάνι του Πειραιά κατά την ημέρα των Θεοφανείων – Μεγάλου Αγιασμού, ένα Τούρκικο πλοίο. Ο πλοίαρχος, βλέποντας την Τελετή του Αγιασμού και το ρίξιμο του σταυρού στη θάλασσα, είπε μπροστά σε αρκετό κόσμο: «Οι Χριστιανοί, ξέρω, ότι 364 ημέρες του έτους βλαστημούν και βρίζουν το Σταυρό και μία ημέρα του έτους τον ρίχνουν στις θάλασσες και στους ποταμούς για να τον καθαρίσουν». Η πληροφορία έρχεται από αυτόπτη μάρτυρα, τον Ε.Ρ.

Αυτές τις κρίσεις προκαλούν οι Τελετές εκείνες, που δημιουργούν μόνο ξερούς και άγονους θρησκευτικούς τύπους και δεν προσφέρουν γνώση. Και η θρησκεία εκείνη που σε κάθε εκδήλωσή της δεν γεννά και δεν μεταδίδει γνώσεις, είναι θρησκεία νεκρή.

Τον "Αγιασμό" της ημέρας των Θεοφανείων χρησιμοποιούν πολύ πλατειά και κατά τρόπο τελείως μαγικό. «Τον ρίχνουν σε βαρέλια, αποθήκες, ακάθαρτους χώρους, πηγάδια, δέντρα, κήπους, αμπέλια, αυλάκια, ποτάμια και στα σπίτια». Τον φυλάσσουν σε μικρά φιαλίδια "για τα δαιμόνια". «Εις τα παράλια μέρη θεωρούν αγιασμό και το νερό της θάλασσας, αμέσως μόλις ρίψουν το σταυρό. Το φυλάσσουν σε μπουκαλάκια για πονοκέφαλο και άλλες αρρώστιες». Με τον τρόπο αυτό συνδυάζεται η "Χριστιανική ευλογία" με την πίστη των ειδωλολατρών, οι οποίοι πίστευαν "στην καθαρτική δύναμη της θάλασσας".

Όταν φυλάσσουν το νερό του αγιασμού σε φιαλίδια, συμβαίνει καμιά φορά να παραμείνει το νερό καθαρό, μέχρι το τέλος του έτους. Το γεγονός αυτό αποδίδουν οι ιερείς και ο αμαθής λαός, συνήθως οι γυναικούλες, σε θαύμα. Γι' αυτό υποστηρίζουν ότι ο "αγιασμός" έχει θαυματουργική ενέργεια. Συμβαίνει πράγματι να διατηρείται το νερό αυτό, αλλά όχι πάντοτε. Γιατί μέσα στο νερό παρουσιάζεται συνήθως το λεγόμενο αιώρημα. Η διατήρηση του νερού, όταν συμβαίνει, οφείλεται κυρίως στη χημική σύστασή του, ή στο ερμητικό κλείσιμο του φιαλιδίου. Συμβαίνει όμως και τούτο: Πολλές γυναίκες που φυλάσσουν τον αγιασμό, βάζουν μέσα στο φιαλίδιο του νερού, για κάθε ενδεχόμενο, ασπιρίνες και αλάτι. Με την τέχνη αυτή, το θαύμα κατασκευάζεται. Συνέπεσε όμως επί των ημερών μου ως κληρικού ιερωμένου να διαπιστώσω μουχλιασμένο "αγιασμό".

Το κατασκεύασμα αυτό της διατήρησης του "αγιασμού" από τις γυναίκες, μου θυμίζει το εξής περιστατικό: Μία συγγενής μου, γυναίκα, έλεγε ότι

ζύμωνε ψωμί και δεν χρησιμοποιούσε προζύμι, αλλά πάνω στο ζυμάρι έβαζε το άνθος βασιλικό που έπαιρνε από το Σταυρό της Εκκλησίας στις 14 Σεπτεμβρίου που είναι η εορτή του, και το ζυμάρι ανέβαινε, ετοιμαζόταν, σαν να είχε προζύμι. Και το γεγονός αυτό το απέδιδε σε θαύμα του βασιλικού του Σταυρού. Περίεργος εγώ για το "θαύμα", την ρώτησα να μου πει, ειλικρινά αν πράγματι δεν χρησιμοποιεί προζύμι. Η απάντηση ήταν η εξής: «Ε... βάζω λίγο, αλλά όχι όπως πάντα και θέτω το βασιλικό πάνω στη ζύμη». Δηλαδή, "αυγό δεν ήταν, αλλά κότα το έκανε", ή "όχι Μανώλης, αλλά Μανωλιός".

Εάν σήμερα ζούσε ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος θα έλεγε όσα είπε στις ημέρες του παραπονούμενος στην Αντιόχεια για τους ειδωλολατρο-ιουδαΐζοντες Χριστιανούς, ότι κατά τα τρία τέταρτα οι Χριστιανοί ήταν Ιουδαίοι και ειδωλολάτρες, και μόνο το ένα τέταρτο, ήταν Χριστιανοί.

Ο Παπαδικός "αγιασμός" «σχετίζεται μάλλον προς τις δεισιδαιμονίες των Καλικαντζάρων, καθόσον αυτοί κατά το δωδεκαήμερο –από των Χριστουγέννων μέχρι των Φώτων– εισέρχονται στις οικείες, συνήθως δια της οπής της καπνοδόχου... Κατά τις παραδόσεις λοιπόν του Ελληνικού λαού, οι Καλικάντζαροι φοβούνται τον "αγιασμό" και συναθροίζονται φωνάζοντας ο ένας προς τον άλλο να φύγουν: «Φύγετε να φύγουμε κι έφτασε ο τουρλόπαπας με την αγιαστούρα του και με τη βρεχτούρα του, και θα μας λερώσει».

"Καλικάντζαρους" ο λαός αποκαλεί "τα δαιμονικά" στα οποία αποδίδει μια μεγάλη δυσμορφία. Πιστεύεται ότι ήταν άνθρωποι και από την κακή τους μοίρα έγινα Καλικάντζαροι ή, «γιατί ο παπάς δεν διάβασε σωστά τα γράμματα της βάπτισής τους», κλπ. Υπάρχουν δε γυναίκες Καλικάντζαροι, Καλικαντζαρούδες, τζόβες, βερβελούδες».

Αυτή είναι η γνώση της πίστης του λαού της Ελλάδας. Συνεπώς, ο "αγιασμός" των παπάδων είναι πολύ κατάλληλος να θωπεύει και να ζωογονεί αυτές τις τερατώδεις δεισιδαιμονίες.

Με το "αγιαστικό" λοιπόν νερό συνδυάζεται απόλυτα η ειδωλολατρική λατρεία και πίστη της αρχαιότητας των ειδωλολατρικών χρόνων «επί του ύδατος, η λατρεία του οποίου υπήρχε σε όλους τους λαούς».

Στη Βυζαντινή εποχή οι παπαδοκαλόγεροι "ανακάλυψαν" πολλές αγιαστικές πηγές. Εκεί οικοδόμησαν και ναούς για να γίνει πιο ασφαλέστερη η εκμετάλλευση του αγιάσματος. Τέτοιες θαυματουργικές αγιαστικές πηγές είναι το "αγίασμα των Βλαχερνών", του αγίου Φωτεινού «ένδα η μαρμαρίνη εικών της Θεοτόκου, εκ των χειρών της οποίας εκχύνεται το αγίασμα», της "Ζωοδόχου Πηγής", «του Σωτήρος φιλανθρώπου, κλπ». Δηλαδή, στα μέρη αυτά υπάρχουν βρυσούλες και το νερό τους εκμεταλλεύτηκαν οι κάπηλοι ιερο-παπάδες ως θαυματουργικό και το ονόμασαν "αγίασμα". Έτσι δημιούργησαν παραπλανητικά προσκυνήματα εκμεταλλευόμενοι την άγνοια του Λαού. Παρόμοιο "αγίασμα" χρησιμοποιούν και οι Αναστενάρηδες πυροβάτες.

«Το αγίασμα έχει συνήθως έναν άγιο προστάτη... και εκτυλίσσονται λατρευτικά έθιμα στη γιορτή του. Λέγεται τότε (σ. σ. ψευδώς), ότι το νερό το βρήκε ο άγιος με θαυματουργικό τρόπο ή ότι παριστάνει το δάκρυ του, όταν ασκήτευε... Υπάρχει συνήθως (σ. σ. ειδωλολατρική) δοξασία, για τους προσκυνητές, ότι (πριν πιείς αγίασμα), χρειάζεται προηγουμένως κάτι να ρίξεις στο αγίασμα. Πιθανόν αυτό να το διέδωσαν οι εμπορευόμενοι το αγίασμα για να ρίχνουν οι προσκυνητές χρήματα. Προς δυστυχία τους όμως, ο λαός τον οποίο άφησαν τυφλό, ή δεν αντιλήφθη το σκοπό τους, αντί χρημάτων ρίχνουν μία κλωστίτσα ή μία φουρκέτα ή ένα κουμπί, ενώ παλαιότερα ήταν απαραίτητο να γίνει κοντά στο νερό θυσία προβάτου ή πετεινού – του ζώου που θα φα-

γωθεί στη γιορτή» ("Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια", Α. Μαρτίνου, τόμος 1ος, σελ.-218).

Οι ειδωλολατρικές αυτές ενέργειες των παπάδων μού φέρνουν στη μνήμη το εξής περιστατικό: Ένας Χριστιανός κάλεσε τον ιερέα στον τάφο του πατέρα του, για να του κάνει τρισάγιο. Μέχρι να τελειώσει το τρισάγιο έψαχνε τις τσέπες του ο Χριστιανός, για να δώσει στον ιερέα την αμοιβή του. Δυστυχώς δεν είχε μαζί του χρήματα. Πίστευε όμως ότι κάτι έπρεπε να δώσει στον ιερέα, "για να πιάσει το τρισάγιο". Με αστραπιαία ταχύτητα έστριψε το κουμπί από το σακάκι του, το έκοψε και το έδωσε στο απλωμένο χέρι του παπά. Ο άνθρωπος αυτός σκέφτηκε ως εξής, όταν αντί χρημάτων ετοίμασε να δώσει το κουμπί, ότι αφενός μεν θα του έδινε κάτι, αφετέρου δε ίσως δεν θα γινόταν αντιληπτός, επειδή ο παπάς βιαζόταν να κάνει περισσότερα τρισάγια. Δυστυχώς για τον πελάτη, ο ιερέας ήταν εξασκημένος και κατάλαβε αμέσως την απάτη. Σήκωσε απειλητικά το χέρι του και είπε στον πελάτη του: «Βρε ρουφιάνε, τι είναι αυτό που μου δίνεις;» Ο πελάτης εξήγησε στον ιερέα τη σκέψη του, ότι δηλαδή, όπως πίστευε, "το τρισάγιο δεν θα έπιανε", αν δεν του έδινε κάτι από πάνω του, εφόσον δεν είχε χρήματα μαζί του.

Επιστολή 18η

Ο Μικρός Αγιασμός

Αγαπητέ αδελφέ,

Πολλά είναι τα παπαδικά καμώματα και τα ανώμαλα στοιχεία, τα οποία δικαιολογούν την αγανάκτηση του Αδαμάντιου Κοραή, ο οποίος είπε χαρακτηριστικά: **«Από τούτη την ελεεινή μεταμόρφωση, γεννήθηκαν πολλές ιεροπραξίες άγνωστες στην αρχαία Εκκλησία».** Μια τέτοια άγνωστη για την αρχέγονη Εκκλησία, Τελετή, θα παρουσιάσω σ' αυτό το κεφάλαιο.

Το γεγονός ότι ο Μεγάλος Αγιασμός θεσπίστηκε να τελείται μία φορά το έτος, την 6η Ιανουαρίου, παρουσίασε την ανάγκη της ύπαρξης άλλου μικρότερου, τον οποίο θα μπορούσαν οι ιερείς να τελούν σε κάθε καιρό και χρόνο. Πολύ νωρίς, μετά τη διαμόρφωση του Μεγάλου Αγιασμού, έκανε την παρουσία του και ο Μικρός Αγιασμός. Ο Μεγάλος γέννησε τον Μικρό, όπως ο Αμιναδάβ γέννησε τον Ναασσών.

«Η αγιαστική αυτή Τελετή γίνεται ομοίως προς ίαση νόσων ψυχής και σώματος και προς αποτροπή πάσης αντικείμενης δυνάμεως». Επί του σημείου τούτου, ισχύουν όσα έγραψα προηγουμένως περί του Μεγάλου Αγιασμού, ότι κατάργησε την ιλαστήρια δύναμη του Αίματος του Λυτρωτή, το Όνομά Του και τη Δύναμή Του, την ατομική επίκληση του Θεού και την ανάγκη της απευθείας επικοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό. Γιατί αν πιστέψουμε ότι ο "νεροποιημένος" παπαδικός "Αγιασμός" θεραπεύει την ψυχή και το σώμα, και ότι αποτρέπει κάθε πειρασμό, είναι εντελώς περιττή η αξιομισθία του Αίματος του θείου Λυτρωτή, η αναζήτηση του ελέους του Θεού. Η θέση αυτή του "Αγιασμού", καταργεί επίσης και τα Μυστήρια, τα οποία έθεσαν ως "Μέσα της Χάριτος".

Αν ο άνθρωπος θεραπεύεται, σώζεται και αγιάζεται στην ψυχή και στο σώμα με τον "αγιασμό" των ιερέων, σε τι του χρειάζονται τα Μυστήρια; Ή αν ο άνθρωπος λυτρώνεται, αγιάζεται και αναγεννιέται με τα Μυστήρια, σε τι τον εξυπηρετεί ο Αγιασμός;

Ιερείς και Ιεράρχες. Τι απ' όλα αυτά πρέπει να πιστέψει το αμαθέστατο ποίμνιό σας; Τα Μυστήρια ή το "νεροποιημένο αγιασμό" σας; Αλίμονο! Το ένα καταργεί το άλλο. Μέχρι πότε θα σας ανέχεται ο Θεός;

Δεν σας απασχόλησε ποτέ, γιατί απομακρύνονται τα μέλη της Ορθοδόξου Εκκλησίας και δημιουργούν άλλες πνευματικές εστίες, τις οποίες ονομάζεται "αιρέσεις;" Δεν ικανοποιούνται με τα παπαδικά καμώματα, μελετούν το θέμα με το Φως της Αγίας Γραφής και διαπιστώνουν τη μεγάλη απόσταση που υπάρχει μεταξύ της θεϊκής γραμμής και των "ειδικών ιερέων" με τα τεχνάσματά τους. Από τη μελέτη τους πείθονται ότι δεν μπορούν να λατρεύουν έναν αληθινό Θεό σε ένα εκκλησιαστικό πολίτευμα, με θεσμούς και καταστάσεις, που κατά τα τρία τέταρτα είναι ανθρώπινα κατασκευάσματα και ξένα του Χριστιανισμού στοιχεία. Αδυνατούν λοιπόν να συνταυτιστούν και να συνδυάσουν τα ανθρώπινα τεχνάσματα με τη θρησκεία του Ιησού, την *«λογικὴν λατρείαν»* (Ρωμ.12:1), και το *«λογικὸν ἄδολον γάλα»* (Α' Πέτρ.2:2). Για το σκοπό αυτό δημιουργούν άλλες πνευματικές εστίες, τις οποίες εσείς κατονομάζετε με τις προσφιλείς σας εκφράσεις, "αιρέσεις", "κακοδοξίες" κλπ.

Οι παπαδικές Εκκλησίες είναι πάντα πρόθυμες να κατηγορήσουν και πολλές φορές με χυδαίες φράσεις, κάθε ξένη απ' αυτούς κίνηση. Δεν είναι όμως ποτέ πρόθυμες να διορθώσουν τον εαυτό

τους και τα λάθη τους, για να σταματήσουν από μόνες τους και αυτομάτως οι "αιρέσεις".

Ο Μικρός Αγιασμός γίνεται και ιερατικά τελείται με ειδική Τελετή στην οποία άδονται και ψάλλονται ύμνοι παρακλητικοί προς την Παναγία, που αναφέρονται στον "καθαρισμό ψυχής και σώματος". Οι παρακλήσεις των ύμνων αυτών, «διαδηλούν την πεποίθηση των προσευχομένων επί τη αρραγή προστασίαν της Θεοτόκου». Η όλη ακολουθία των παρακλητικών αυτών ύμνων προς την Παναγία, με τους οποίους ζητούν βοήθεια, προστασία, έλεος, ευσπλαχνία, σωτηρία κλπ. απέχουν τόσο από το νόημα της Αγίας Γραφής και της Αποστολικής Παραδόσεως, όσο απέχει ο ουρανός από τη γη, ο λαμπερός ήλιος με το βαθύ σκοτάδι.

Με το σεβασμό που διατηρούσε η Αρχέγονη Εκκλησία στη θεϊκή Γραμμή και πιστεύοντας στη πληροφορία του Ιδρυτή της, ότι Αυτός και μόνο μπορεί να είναι μαζί της *«πάσας τὰς ἡμέρας»*, τελούσε όλες τις εκδηλώσεις της, προσευχές, δεήσεις, παρακλήσεις, τελετές προς τον Θεό, μόνο δια του Ιησού Χριστού, του μόνου Μεσίτη και Λυτρωτή. Γιατί μόνο Εκείνος έχει το αιώνιο προνόμιο να είναι πανταχού παρών, πάνσοφος, παντοδύναμος και καρδιογνώστης. Αλλά εκτός αυτού, ο Θεός όρισε ειδικό Μεσίτη Έναν, ως ενδιάμεσο στοιχείο μεταξύ Θεού και ανθρώπων, τον Ιησού Χριστό, τον Οποίο κάθησε σε εξαιρετική θέση θεϊκής εύνοιας στα δεξιά του θρόνου Του για να μεσιτεύει για εμάς· *«ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν – ο Οποίος και μεσιτεύει για μας»* (Ρωμ.8:34), *«κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος – κατά την ομοιότητα του Μελχισεδέκ αναδείχνεται άλλος ιερέας»* (Εβρ.7:15). *«εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς – γιατί ένας Θεός υπάρχει, ένας και μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων, ο άνθρωπος Χριστός Ιησούς»* (Α' Τιμ.2:5).

Όταν λοιπόν αυτά ορίζει ο Λόγος του Θεού, η Εκκλησία οφείλει να τα σεβαστεί; Ασφαλώς, ναι! Η Αρχέγονη Εκκλησία τα σεβάστηκε. Αλλά όταν αντί του Χριστού που έχει **το μοναδικό δικαίωμα** της Μεσιτείας και της βοηθείας, η Εκκλησίες Ανατολική και Δυτική, παρατάσσουν πλήθος άλλων μεσιτών, μεταξύ των οποίων την πρώτη θέση κατέχει η Παναγία, σέβονται τον Θεό; Ασφαλώς, όχι! Άρα, και με την Τελετή του Μικρού Αγιασμού ασεβούν, αντί να αγιάζουν και να ευλογούν. Ασεβούν απευθείας προς τις θεϊκές διατάξεις που εκτός των άλλων ορίζουν: *«οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – δεν υπάρχει σε κανέναν άλλο η σωτηρία· γιατί ούτε υπάρχει άλλο όνομα κάτω από τον ουρανό, που να έχει δοθεί μεταξύ των ανθρώπων, με το οποίο να πρέπει εμείς να σωθούμε»* (Πραξ.4:12).

Σαφέστατη είναι η Πρόσκληση του Κυρίου, με την οποία καλεί όλους **μόνο προς τον Εαυτό Του:** *«Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς – Ελάτε σ' Εμένα όλοι όσοι κουράζεστε και είστε φορτωμένοι, κι Εγώ θα σας αναπαύσω»* (Μτ. 11:28).

Με τον Μικρό Αγιασμό όμως, οι ιερείς αντιτάσσονται στην πρόσκληση αυτή του Κυρίου και προτρέπουν τους Χριστιανούς να προτιμήσουν την Θεοτόκο, δηλαδή, την Μητέρα του γιατρού, όχι τον γιατρό. Γι' αυτό ψάλλουν τα παρακάτω:

«Τη Θεοτόκω εκτενώς νυν προσδράμωμεν αμαρτωλοί και ταπεινοί και προσπέσωμεν εν μετανοία κράζοντες εκ βάθους ψυχής· Δέσποινα, βοήθησαν εφ' ημίν σπλαχνισθείσα σπεύσον, απολλύμεθα υπό πλήθους πταισμάτων. Μη αποστρέψης σούς δούλους κενούς· σε γαρ και μόνην ελπίδα κεκτήμεθα». – «Παρθένε σώζε τούς Σε μεγαλύνοντας... Παντός κινδύνου ρύσαι τούς

ικέτας σου... προστασία του κόσμου, Πανάμωμε». – «Επί σε μου τας ελπίδας ανεθέμην, Θεοτόκε· σώσον ταις πρεσβείας σου και δώρησαί μοι πταισμάτων την άφεσιν». – «Λύτρωσόν με του πυρός του αιωνίου, και βασάνων των αποκειμένων μοι, Θεογεννήτορ, όπως μακαρίζω σε». «Νοσημάτων και παντοίων αλγηδόνων και κινδύνων ημάς ελευθέρωσον, τη ιερά σου σκέπη καταφεύγοντας». – «Τις προστρέχων τω Ναώ σου, Θεοτόκε, ου λαμβάνει ταχέως την ίασιν, ψυχής ομού τε και σώματος, Άχραντε;» – «Της ευσπλαχνίας την πύλην άνοιξον ημίν, ευλογημένη Θεοτόκε· ελπίζοντες εις σε μη αστοχήσωμεν· ρυσθείημεν δια σου των περιστάσεων· συ γαρ η σωτηρία του γένους των Χριστιανών».

Παρόλα αυτά όμως, όπως φαίνεται δε και από τα κείμενα, δεν έχουν οι ιερείς εμπιστοσύνη στην Παναγία ότι θα τους λυπηθεί, και γι' αυτό επικαλούνται και τις μεσιτείες των Αγγέλων, του Βαπτιστή Ιωάννη και των Αγίων Αναργύρων. Ξεχνούν όμως, ότι οι Άγιοι Ανάργυροι, δεν θα θελήσουν ποτέ να συνεργαστούν μαζί τους, γιατί οι παπάδες που τους επικαλούνται είναι αργυρώνητοι, φιλοχρήματοι, και μεταξύ αναργύρων (ανθρώπων χωρίς αργύρια) και αργυρώνητων λεφτάδων, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει ποτέ επαφή και συνεργασία.

Νομίζω ότι χρειάζεται μεγάλη δόση ασέβειας και πλήρης αποστασία, σε εκείνον που ξέρει τη θεϊκή Γραμμή, για να δεχτεί και να υιοθετήσει τους "αγιασμούς" αυτούς και τις παρακλήσεις, γιατί αποτελούν άπελπη *[χωρίς ελπίδα]* ελπίδα, μάταιη και άκαρπη ικεσία, μώμο και ασέβεια κατά της Αγιοτάτης Μητρός του Κυρίου. Σε καμία απολύτως περίπτωση δεν την υπέδειξε ο Χριστός, αλλά ούτε εκείνη τον εαυτό της, ως τη μόνη ελπίδα σωτηρίας, ούτε δόθηκε από τον Θεό το προνόμιο να σώζει ή να μεσιτεύει άλλο πρόσωπο αγίου ή προφήτη παρά μόνο το όνομα του Δυνάμενου Ιησού Χριστού (*«τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν – Γι' Αυτόν μαρτυρούν όλοι οι προφήτες ότι καθένας που πιστεύει σ' Αυτόν θα λάβει άφεση των αμαρτιών μέσω του ονόματός Του»* Πραξ.10:43). Το αληθινό συμπέρασμά μας λοιπόν είναι ότι όλα αυτά δεν έχουν Αποστολική προέλευση. Επομένως απορρίπτονται. Δεν εγκρίνονται «υπό των Αποστόλων και των προφητών». Άρα και ο Μικρός Αγιασμός σας είναι υπό την αποδοκιμασία του Θεού. Απορώ λοιπόν πώς δεν επαναστατεί η ψυχή σας.

Όταν ο Κύριος απευθύνει την πρόσκλησή Του και λέει: *«Δεῦτε πρός με πάντες – Ελάτε σ' Εμένα όλοι»,* δεν εννοεί, ελάτε και προς την Μητέρα Μου, ή σε κανέναν άλλο άγιο ή αγία. Επιβεβαιώνοντας την πρόσκλησή Του, τονίζει: *«τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω – αυτόν που έρχεται σ' Εμένα δεν θα τον βγάλω έξω»* (Ιν.6:37).

Εάν δεχτούμε τις παρακλήσεις αυτές προς την Παναγία, αυτομάτως παραμερίζεται ο Χριστός και η ιλαστήρια θυσία Του.

Τέλος, αφού ο ιερέας ψάλλει την ακολουθία του Μικρού Αγιασμού, παίρνει στα χέρια του το Σταυρό, τον οποίο βουτά μέσα στο νερό της παπαδικής αγιασούρας (λέγε "παραδοσακούλας"), και ψάλλει: «Σώσον ο Θεός τον λαόν Σου... νίκας τοις βασιλεύσι κατά βαρβάρων δωρούμενο, κλπ». Τον ύμνο αυτό συνέταξαν στα Βυζαντινά χρόνια οι αρχιερείς για να κολακεύσουν τους Αυτοκράτορες, οι οποίοι με το σπαθί τους, στους βοήθησαν να δημιουργήσουν την "ειδική" θέση που κατέχουν μέχρι σήμερα.

Με τον τρόπο αυτό γίνεται ο Μικρός Αγιασμός και με το νερό του ραντίζει και "αγιάζει" ο ιερέας τα σπίτια, τα χωράφια και τους παραβρισκόμενους αφελείς και απροσγείωτους ανθρώπους.

Στο νερό αυτό του Μικρού Αγιασμού αποδίδουν μικρότερη αξία, από το νερό του Μεγάλου Αγιασμού. Πάντως, ο Μικρός Αγιασμός αποτελεί, όπως ήδη ανέφερα, το ξεκίνημα κάθε θρησκευτικής εκδήλωσης και τον αγιασμό των έργων και άλλων ανθρωπίνων προσπαθειών. Για το λόγο αυτό, ο Αγιασμός αυτός γίνεται στις θεμελιώσεις των σπιτιών, στα σχολεία κατά την έναρξη των μαθημάτων, στα εγκαίνια Καταστημάτων, θεάτρων, Κινηματογράφων και στις αρχές κάθε μήνα στα σπίτια. Έτσι αντικαθιστούν τις νεομηνίες των Εβραίων, για τις οποίες οργισμένος ο Θεός, είπε: ***«τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχή μου – τις νεομηνίες σας και τις γιορτές σας μισεί η ψυχή Μου»*** (Ησ.1:14). Την οργή όμως του Θεού δεν φοβούνται οι παπάδες, γιατί η δικής τους οργή έχει μεγαλύτερη δύναμη, με την οποία αφορίζουν τους εχθρούς τους και αφήνουν αδιάλυτα τα πτώματά τους για να μεταδίδουν μεγαλύτερη ευχέρεια στην πτωμαΐνη, αντί του πραγματικοί αγιασμού.

Ο αψευδής Λόγος του Θεού, αναφορικά με το θεϊκό αγιασμό τον οποίο πρέπει όλοι να σέβονται και να εκτιμούν οι Χριστιανοί, σημειώνει τα εξής: *«ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ – είμαστε αγιασμένοι μέσω της προσφοράς του σώματος του Ιησού Χριστού μια φορά για πάντα»* (Εβρ.10:10). Αυτή είναι η Ορθοδοξία των πατέρων μας. Αυτά λέει ο Λόγος του Θεού. Εσείς οι παπάδες λέτε τα εντελώς αντίθετα, γιατί δεν υπηρετείτε θεϊκή αποστολή.

Η Αγία Γραφή επίσης σημειώνει: *«καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν – Γιατί είναι καλό με χάρη να ενισχύεται η καρδιά»* (Εβρ.13:9). Άρα, οι παπαδικοί "αγιασμοί" παραμερίζονται ως "νεροποιημένοι", γιατί δεν μεταδίδουν τη Χάρη, δεν εμπνέουν την καρδιά και δεν οικοδομούν την πίστη.

Είναι πολύ λυπηρό το γεγονός ότι οι παπάδες συνήθισαν τους ανθρώπους να αγαπούν μόνο εκείνα που μπορούν αισθητά να βλέπουν και να αφοσιώνονται σε εκείνα που μπορούν να παρατηρούν, και τα οποία ανταποκρίνονται στις αισθήσεις τους. Αυτά τους μάθατε να τους ικανοποιούν, γιατί με ψευδαισθήσεις πλαισιώνονται και με απατηλές υποσχέσεις στολίζονται. Η καθαρή και αμίαντη όμως πίστη μπορεί «να βλέπει τον αόρατο και να καρτερεί» τη Χάρη, το έλεος και τον αγιασμό, από την Παρουσία του Παντοδύναμου και Αιώνιου Θεού, δια του Πνεύματος του Αγίου.

Ο αγιασμός ποτέ δεν γίνεται με τη χρυσοφόρο της παπαδικής αγιαστούρας εργασία, αλλά από τη Χριστοφόρο του θείου Λυτρωτή ευλογία.

Όλα αυτά μας πείθουν, ότι οι Εκκλησίες «υπήρξαν ενεργητικά απασχολημένες με το εργαλείο στο χέρι, κατασκευάζοντας με τη δική τους την τέχνη χαράζοντας σχέδια και τρόπους, τον έναν κατόπιν του άλλου, με τρόπον ώστε, σήμερα δεν βρίσκουμε πλέον ουδεμία αναλογία μεταξύ εκείνου που βλέπουμε και του άλλου που στο Λόγο του Θεού διαβάζουμε.

Επιστολή 19η

Η Τελετή της Παρακλήσεως

Οι υπερβασίες της Παπικής Εκκλησίας ώθησαν τον Τσέχο θεολόγο Ιωάννη Χούσιο, να αγωνιστεί εναντίον της. Εξαιτίας της μεταρρυθμιστικής του κίνησης συνελήφθη και αφού βασανίστηκε αρκετούς μήνες από τους ιερείς, κατόπιν τον έκαψαν ζωντανό, το έτος 1414. Πριν από τον οικτρό θάνατό του, είπε τα εξής: «Μολονότι η Χήνα (“Χους” σημαίνει Χήνα) είναι ένα οικιακό, ειρηνικό πτηνό και η πτήση της δεν διαρκεί για πολύ στον αέρα, εντούτοις με τους μόχθους της πέταξε υψηλότερα από τα άλλα πτηνά, τα οποία πετούν με περισσότερο θάρρος προς τον ουρανό και υπερέβαλε την πορεία τους με ακόμη περισσότερη δύναμη. Αντί της ασθενούς Χήνας, η αλήθεια θα αποσταλεί με αετούς και με τους έχοντες οξυδερκείς οφθαλμούς γύπες».

Είναι πολύ χαρακτηριστική η δήλωση αυτή του μάρτυρα της αλήθειας Ιωάννη Χούσιου, για την αλήθεια που υποστηρίζω και εγώ και τις ιερατικές υπερβάσεις που εκθέτω. Και εγώ, δεν είμαι τίποτε άλλο, παρά ένα μικρό πτηνό, με αδύνατη πτήση. Πιστεύω όμως ότι οι αλήθειες που υποστηρίζω θα πετάξουν με τα φτερά των Αετών και θα συνεχίσουν την πτήση τους, γιατί τα φτερά αυτά είναι μεγάλης αντοχής. Την πραγματικότητα αυτή θα υποδείξω με την εξέταση της...

Τελετής της Παρακλήσεως προς την Παναγία

Η Τελετή αυτή, γέννημα των “αποστόλων του σκότους” (μετά τον 10ο αιώνα) και δημιούργημα εκείνων που αγνοούν την Αλήθεια του Ευαγγελίου και το πολίτευμα της Αρχέγονης Εκκλησίας, είναι προσφιλέστατη ακολουθία σ’ αυτούς που δεν σχετίζονται με τα θεϊκά μηνύματα. Η Τελετή αυτή της Παρακλήσεως θεωρείται αναγκαία για τη θεραπεία των αρρώστων, των ψυχασθενών, για την απομάκρυνση των πειρασμών και δαιμονικών ενεργειών, για τη χειραγώγηση από την Παναγία των ξενιτεμένων, των στρατιωτών και για όλες γενικά τις ανθρώπινες ανάγκες. Κατά τη διάρκεια της Τελετής αυτής, “οι πιστοί” δοξολογούν την Παναγία, ασπάζονται την εικόνα της, και παρόλο ότι η αυθυποβολή εξασκεί την επιρροή της, δεν αισθάνονται καμία ανακούφιση. Γιατί άραγε; Μήπως η Παναγία ακολουθεί τη γραμμή του Νίτσε και είναι «σκληρή προς τους αδυνάτους;» Ασφαλώς, όχι! Αλλά επειδή δεν είναι πανταχού παρούσα, δεν ξέρει τις παρακλήσεις των ικετών της και τις ικεσίες “των δούλων της”.

Πώς όμως, και με πιο τρόπο θα ερχόμαστε σε επαφή και επικοινωνία με τον Θεό προκειμένου να Του ζητήσουμε τη βοήθειά Του, αφοί η Παναγία δεν είναι:

1. Πανταχού παρούσα,
2. Δεν είναι παντογνώστης – καρδιογνώστης,
3. Δεν είναι πάνσοφος,
4. Δεν έχει δικαίωμα μεσιτείας, και
5. Οι παρακλήσεις που γίνονται στο όνομά της είναι μάταιες;

Εδώ ακριβώς βρίσκεται το λεπτό σημείο του θέματος: Η παρεξήγηση της Πρόνοιας του Θεού προς τον άνθρωπο, και η παραγνώριση της θέσεως του Λυτρωτή, ως εκπροσώπου και εγγυητή του ανθρώπινου γένους, ενώπιον του Θεού.

Από εκείνα που η “Γραφή της Αλήθειας” αναφέρει, πληροφορούμεθα χωρίς καμία δυσκολία, ότι «ο θείος Λυτρωτής, αναλαμβανόμενος στους ουρανούς έλαβε θέση Παρακλήτου ενώπιον του Θεού ως *«ἱλασμός περὶ τῶν ἁμαρ-*

τιῶν ἡμῶν... καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου – ιλασμός για τις αμαρτίες μας... και για όλου του κόσμου» (Α' Ιν.1:1-2). Τι σημαίνει όμως Παράκλητος; «Κατά κυριολεξία σημαίνει, τον καλούμενο πλησίον κάποιου, ιδίως σε δίκη, άρα τον συνήγορο, αυτόν που αναλαμβάνει την υπεράσπιση και τη χειραγώγηση».

Ο θείος Λυτρωτής λοιπόν, μετά την ανάστασή Του, έλαβε πρόσκληση από τον Πατέρα και ανέλαβε πλησίον Του θέση συνηγόρου και εγγυητή του ανθρώπινου γένους, προκειμένου να αναλαμβάνει την υπεράσπιση και χειραγώγηση εκείνων που αισθάνονται το βάρος της αμαρτίας και μετανοούν, και των άλλων που οι αδύνατες θέσεις της ζωής τούς οδηγούν σε καταστάσεις που δεν τους συνιστούν στην αγιότητα του Θεού. Εκεί παραμένει ο Συνήγορος και Εγγυητής εκείνων που Τον πιστεύουν, Συνήγορος που μπορεί να είναι πανταχού παρών (*«ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας – ιδού, Εγώ είμαι μαζί σας όλες τις ημέρες»* Μτ.28:20), *«καὶ σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν – και να σώζει ολοτελώς εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυτού στον Θεό, ζώντας πάντοτε για να μεσιτεύει υπέρ αυτών»* (Εβρ.7:25).

Για την στρατευόμενη Εκκλησία, η οποία έχει πάντοτε ανάγκη ζωοποιού δυνάμεως, υπομνήσεων και οδηγιών, υποσχέθηκε ο Κύριος, *«ἄλλον παράκλητον... τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθεί-ας»* (Ιν. 14:16-17, δες Ιν.14:26, 15:26, 16:8-14). Έτσι βλέπουμε, ότι μετά την ανάστασή Του ο Κύριος, και κατά την πρώτη συνάντηση που είχε με τους Μαθητές Του, τους ενεφύσησε και τους έδωσε *«Πνεῦμα ἅγιον»*, για να ζωοποιήσει την αδύνατη φυσική τους κατάσταση και να τους ετοιμάσει για τη συνέχιση του σωτήριου έργου Του (*«καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν. καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον – Και αφού είπε αυτό, έδειξε σ' αυτούς τα χέρια και την πλευρά Του. Χάρηκαν τότε οι μαθητές, όταν είδαν τον Κύριο. Είπε λοιπόν σ' αυτούς ο Ιησούς πάλι: Ειρήνη σ' εσάς· καθώς Με έχει αποστείλει ο Πατέρας κι Εγώ στέλνω εσάς. Και όταν είπε αυτό, φύσηξε πάνω τους και λέει σ' αυτούς: Λάβετε Πνεύμα Άγιο»* Ιν.20:20-22).

Μετά την Πεντηκοστή, οπότε η Εκκλησία εισήλθε στην Οικονομία του Πνεύματος, το Πνεύμα – Παράκλητος δόθηκε με όλη Του την πληρότητα, για να μένει μαζί της *«εις τον αιώνα»*, προκειμένου να την ζωογονεί, να μαρτυρεί περί του Χριστού (*«ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος... ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ»* Ιν.15:26), να οδηγεί τους ειλικρινείς κήρυκες του Ευαγγελίου *«εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν»* (Ιν.16:13), να πληροί σοφίας τους υπευθύνους της Εκκλησίας (*«ὁ παρά-κλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον... ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν – ο Παράκλητος, το Πνεύμα το Άγιο... Εκείνος θα τα διδάξει σ' εσάς όλα και θα σας υπενθυμίσει όλα όσα είπα σ' εσάς»* Ιν.14:26), και να ελέγχει με θεία παιδαγωγική *«ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως – όταν έρθει Εκείνος, θα ελέγξει τον κόσμο περί αμαρτίας και περί δικαιοσύνης και περί κρίσεως»* (Ιν.16:8).

Έτσι, η Εκκλησία, πληρωμένη Πνεύματος Αγίου δρα στον κόσμο και εμφανίζει στις εξωτερικές της εκδηλώσεις την εσωτερική ζωή της θεότητας, την οποία δια του Πνεύματος κατέχει. Εξυψωμένη δια του Πνεύματος και ολοκληρωμένη δια της Χάριτος, η Εκκλησία, εμφανίζεται απόλυτα ενωμένη με τον Λυτρωτή της και συνδεδεμένη με τον Παράκλητό της. *«ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – Γιατί είμαστε μέλη του σώματος Αυτού»* (Εφεσ.5:30).

Ύστερα από τις αδιάψευστες αλήθειες, εφόσον επικυρώνονται από την Αγία Γραφή, η Εκκλησία πλέον φαίνεται απόλυτα σχετιζόμενη και συνοικούσα με τον Θεό. Όταν λοιπόν τα μέλη της υποφέρουν από αρρώστιες και πειρασμούς, όταν για τα προβλήματά τους και τους ξενιτεμένους τους έχουν ανάγκη θείας χειραγώγησης, επιτρέπεται να χρησιμοποιούν πεθαμένους ανθρώπους, τους νεκρούς και να αναθέτουν σε αυτούς τα ζητήματα της ζωής τους και τη λύση των προβλημάτων τους; Όχι, δεν επιτρέπεται, γιατί υποτιμούν τον Ζώντα Χριστό και προτιμούν τους πεθαμένους. Εφόσον ο Θεός της αγάπης τοποθέτησε Παράκλητο στην Παρουσία Του και άλλο Παράκλητο επί της Εκκλησίας, με ποιο δικαίωμα οι "ειδικοί ιερείς" τοποθέτησαν στη θέση αυτή άλλους "παράκλητους;" Είναι αυτοί παράκλητοι; Όχι! Είναι παρείσακτοι. Όταν οι Εκκλησίες Δυτική και Ανατολική χρησιμοποιούν τις χιλιάδες των αγίων, οσίων, μαρτύρων και ομολογητών, ως μεσίτες – παράκλητους, δεν νομίζετε, αγαπητέ αδελφέ, ότι στην πραγματικότητα χρησιμοποιούνται άλλοι παρείσακτοι παράκλητοι; Και για τον καθέναν μάλιστα από αυτούς συνέταξαν και ιδιαίτερο Παρακλητικό Κανόνα στα Μηνολόγια. Υπερέχει βέβαια όλων των Παρακλητικών Κανόνων, ο "προσφιλέστατος" παρακλητικός προς την Παναγία.

Ο Ιδρυτής της Εκκλησίας, Κύριος Ιησούς, υποσχέθηκε στην άγια κοινωνία των πιστών περί του Παρακλήτου – Πνεύματος Αγίου, ότι θα παραμείνει μαζί της *«εις τον αιώνα»,* για τους λόγους που προηγουμένως εξέθεσα. Όταν όμως οι Εκκλησίες επιζητούν και χρησιμοποιούν στη λατρεία τους άλλους "παράκλητους", για τους οποίους ψάλλουν, άδουν και δοξολογούν με τους ειδικούς παρακλητικούς κανόνες, είναι φανερό ότι στις Εκκλησίες αυτές δεν παραμένει ο θεϊκός Παράκλητος. Είναι Εκκλησίες που στερούνται του Πνεύματος του Αγίου. Κατόπιν αυτού, η φυσική συνέπεια αναζήτησης άλλου παράκλητου, αλλά παράκλητου που δεν έχει την έγκριση του Ιδρυτή της Εκκλησίας, του Ιησού.

Ο Παρακλητικός Κανόνας προς την Παναγία τον οποίο ανέφερα προηγουμένως, που ονομάζεται και Τελετή Παρακλήσεως, διακρίνεται σε Μεγάλο και Μικρό. Υπάρχουν δηλαδή δύο Παρακλήσεις και ψάλλονται εναλλάξ, κυρίως στους εσπερινούς του "Δεκαπενταύγουστου", και αναφέρονται «εις ίασιν ψυχών και σωμάτων, εις πάσαν θλίψιν, μνημονευομένων και των ονομάτων, υπέρ των οποίων τελείται η ακολουθία ασθενών, ξενητευμένων, στρατευομένων και πασχόντων».

«Οι παρακλητικοί αυτοί Κανόνες οφείλουν την προέλευσή τους, ο μεν Μικρός σε κάποιο υμνογράφο Θεοφάνη, άγνωστης εποχής, πάντως μετά τον 10ο αιώνα, ο δε Μέγας, στον Θεόδωρο Β' βασιλέα της Νικαίας, ασφαλώς, ανήκων στα μέσα του 13ου αιώνα».

Οι ύμνοι των Παρακλήσεων αυτών, εκτός από ελάχιστους, δεν έχουν καμία Βιβλική αιτιολόγηση, ούτε της Ιεράς Παράδοσης βάση. Οι Θεοδίδακτοι και Θεόπνευστοι Απόστολοι του Ιησού, και αυτοί που τους διαδέχτηκαν, ποτέ δεν κήρυξαν ούτε γραπτώς δίδαξαν τη χρησιμοποίηση άλλου Παράκλητου ή επίκληση παρακλητικών Τελετών που να αναφέρονται σε άλλο πρόσωπο εκτός του Ιησού και του Πνεύματος του Αγίου, δεδομένου άλλωστε ότι μοναδικό Υπούργημα μεσιτείας έχει μόνο ο Ιησούς Χριστός, *«εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις – Γιατί ένας Θεός υπάρχει, ένας και μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων, ο άνθρωπος Χριστός Ιησούς, ο Οποίος έδωσε τον Εαυτό Του αντίλυτρο για όλους, τη μαρτυρία που δόθηκε στους δικούς του καθορισμένους καιρούς»* (Α' Τιμ.2:5-6). Άρα, η Πα-

ράκληση προς την Παναγία δεν βρίσκεται ούτε στα πλαίσια της Ιεράς Παράδοσης, εάν θέλουν μερικοί να τη χρησιμοποιήσουν για να υποστηρίξουν τις παρακλήσεις τους. Κανένα απολύτως σύγγραμμα των πρώτων αιώνων δεν αναφέρει τέτοιες υπερβασίες. Βιβλικά και ιστορικά γνωρίζουμε, ότι η Αρχέγονη Εκκλησία, για κάθε ζήτημα, υπόθεση και αμαρτωλή κατάσταση: θλίψεων, ασθενειών, πειρασμών, για την "ίαση ψυχών και σωμάτων", για τη θεία χειραγώγηση των ξενιτεμένων, για την άφεση των αμαρτιών και απονομή της Χάριτος, απευθύνονταν μόνο στον Θεό, μέσω του μοναδικού Παράκλητου Ιησού Χριστού. Με δίκαιη, λοιπόν, αγανάκτηση μπορώ να διακηρύξω και να διαμαρτυρηθώ, ότι οι ύμνοι των Παρακλήσεων αυτών είναι κατάφορες παραβάσεις και ανεπίτρεπτες παραβιάσεις της Αγίας Γραφής και της Ιεράς Παραδόσεως, που υπηρετούν μόνο του ιερατικού κλάδου, "των παθών τους τον τάραχο".

Για χάρη μόνο του κάθε αναγνώστη θα καταχωρούσα αρκετά σημεία αυτών των Παρακλήσεων, τα οποία δείχνουν σαφέστατα πως αντιστρατεύονται την Αγία Γραφή και την Ιερά Παράδοση, αλλά αυτά θα τα επικαλεστώ στο κεφάλαιο περί της μεσιτείας των Αγίων. Εδώ θα καταχωρήσω λίγα μόνο, τα εξής:

«Πολλάκις συνεχόμενος πειρασμοίς, προς σε καταφεύγω, σωτηρίαν επιζητών... Διάσωσον από κινδύνων τους δούλους σου, Θεοτόκε... Ως τείχος καταφυγής κεκτήμεθα και ψυχών σε παντελή σωτηρίαν... Από των πολλών μου αμαρτιών, ασθενεί το σώμα, ασθενεί μου και η ψυχή προς σε καταφεύγω την Κεχαριτωμένην· ελπίς απηλπισμένων, συ μοι βοήθησον. – Της ευσπλαχνίας την πύλην άνοιξον ημίν, ευλογημένη, Θεοτόκε· ελπίζοντες εις σε μη αστοχήσωμεν ρυσθείημεν δια σού των περιστάσεων· συ γαρ η σωτηρία του γένους των Χριστιανών. – Δέσποινα, πρόσδεξε τας δεήσεις των δούλων σου και λύτρωσε ημάς από πάσης ανάγκης και θλίψεως».

Όλα αυτά αντιστρατεύονται κατηγορηματικότατα στο Υπούργημα των θεϊκών Παρακλήσεων, του Ιησού και του Πνεύματος. Παράλληλα δείχνουν ότι ο Ιερατικός κλάδος έχει τέλεια άγνοια της Αγίας Γραφής, η οποία διακηρύττει και σαφώς παρουσιάζει, ως πανταχού παρόντα, πάνσοφο, καρδιογνώστη, παντογνώστη, Αυτόν που δέχεται προσευχές και παρακλήσεις, μόνο τον Υιό του Θεού. Των προσόντων αυτών στερείται η Παναγία.

Στους ύμνους των Παρακλήσεων συναντούμε και την εξής άτοπη και βλάσφημη ικεσία: «Ότι ουκ έχομεν παρρησίαν δια τα πολλά ημών αμαρτήματα, σύ τον εκ σου γεννηθέντα δυσώπησον, Θεοτόκε Παρθένε...» Ενώ ο Λόγος του Θεού, λέει: *«προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν – Ας προσερχόμαστε λοιπόν με παρρησία στο θρόνο της χάρης, για να λάβουμε έλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια στον κατάλληλο καιρό»* (Εβρ.4:16). Ποιος λοιπόν λέει την αλήθεια, η Παράκληση των παπάδων ή το Ευαγγέλιο; *«γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – αλλά ας είναι ο Θεός αληθινός και κάθε άνθρωπος ψεύτης»* (Ρωμ. 3:4). Διαφωνείτε, αγαπητέ, Γέροντα; Όταν η Βίβλος ομιλεί και η Ιερά Παράδοση επικυρώνει, κλείνονται τα στόματα των αντιφρονούντων παπάδων. *«Σιγησάτο πάσα σαρξ»*.

Δεν προκαλώ μόνο εσάς, αγαπητέ Γέροντα, αλλά και κάθε ιερέα, θεολόγο και Πανεπιστημιακό καθηγητή, να μου υποδείξει αν έχω λάθος. Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα. Με μόνη τη διαφορά, ότι αν αναλάβει κάποιος αντίλογο μαζί μου, δεν θα πρέπει να λάβει υπόψη του μεμονωμένα μόνο σημεία των Γραφών ή των κειμένων μου, γιατί θα είναι κακής πίστεως άνθρωπος. Ούτε θα πρέπει να προσδώσει στον αντί-

λογό του υβριστικό ύφος, γιατί η Αλήθεια είναι εχθρά και άμοιρη τέτοιου ύφους. Εάν είναι άνθρωπος Θεού πρέπει να λάβει υπόψη του τη θεϊκή προτροπή: *«δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, ἐν πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους – Ο δούλος όμως του Κυρίου δεν πρέπει να μάχεται, αλλά να είναι ήπιος προς όλους, διδακτικός, ανεξίκακος, εκπαιδεύοντας με πραότητα τους αντίθετους»* (Β' Τιμ.2:24-25). Η ανάγκη λοιπόν της επαναφοράς της Εκκλησίας στο αρχέγονο πολίτευμά της, στη *«διδαχῇ τῶν ἀποστόλων»* (Πραξ.2:42), είναι προφανής, η δε θέση σας, αγαπητέ Γέροντα, έναντι του Θεού και της Εκκλησίας, είναι τρομακτική. Αυτό πρέπει να το λάβετε σοβαρά υπόψη σας. Γιατί όσα παραθέτω δείχνουν ότι εσείς, το ιερατείο, εμποδίζετε τους ανθρώπους να χρησιμοποιούν τον Θεό στη ζωή τους και γ' αυτό δεν ξέρουν να ασκούν πίστη στον Ζώντα Θεό.

Έτσι, όπως έχουν τα πράγματα, οι μεν λαϊκοί νομίζουν ότι εισακούγονται από τον Θεό μόνο με την Παράκληση προς την Παναγία, οι δε ιερείς βρίσκουν κατάλληλη την ευκαιρία να δημιουργούν πλουτοφόρες επιχειρήσεις.

Πολύ χαρακτηριστικό, αλλά μοναδικό στο είδος του, είναι το εξής περιστατικό:

Μία γυναίκα πλησίασε τον ιερέα της ενορίας της, και του είπε: «Πάτερ μου, σε παρακαλώ, μπορείς να μου διαβάσεις μία παράκληση;» «Ξέρεις, παιδί μου, τι πάει να πει "παράκληση;" Παράκληση είναι προσευχή, ομιλία με τον Θεό· και ο Θεός από μεγάλη Του ευσπλαχνία, έδωσε σε κάθε πιστό το δικαίωμα να παρουσιάζεται μπροστά Του, οποιαδήποτε στιγμή, και να Του εκθέτει ο ίδιος τις ανάγκες του. Αφού λοιπόν έχετε αυτό το προνόμιο να προσεύχεστε απευθείας στον Θεό, γιατί έρχεστε στον ιερέας σαν σε ρομπότ, και περιμένετε απ' αυτόν, μηχανικά, να σας συνδέσει με τον Θεό, χωρίς εσείς να συμμετέχετε συνειδητά στην επικοινωνία με τον Θεό; Το μόνο που μπορούσες να μου ζητήσεις, είναι να μου πεις: "Πάτερ μου, έρχεσαι, σε παρακαλώ, να συμπροσευχηθείς μαζί μου;"» (περιοδικό "Χριστιανικές πενιές", Ιουλίου-Αυγούστου 1961, σελ.5).

Αλλά ενώ της έδωσε τη σωστή αυτή συμβουλή, δεν έκανε εκείνο που της είπε. Στη συνέχεια την παρέλαβε και στο όνομά της πραγματοποίησε την Τελετή της Παρακλήσεως προς την Παναγία, όχι προς τον πανταχού Παρόντα Χριστό. Η συμπεριφορά αυτή του ιερέα σημαίνει, ότι κάπου-κάπου βλέπουν οι παπάδες το ίσιο από το στραβό, και ελέγχονται αλλά δεν είναι ικανοί να πραγματοποιήσουν εκείνο που αισθάνονται. Άρα, τους ανθρώπους που δεν πρέπει ποτέ κανείς να τους ακούει, είναι αυτοί που αποτελούν τον εκκλησιαστικό κλήρο, τους παπάδες. Έχω λάθος; Δεν νομίζω.

Το ιερατείο λοιπόν βρίσκεται στην Αποστολική Γραμμή; Ασφαλώς, όχι! Αυτό όμως μορφώνει χριστιανικά το λαό. Αλλά αυτό δεν είναι σχήμα οξύμωρο; Έτσι, άβυσσος, άβυσσο επικαλείται και η αμάθεια από την παχυλή πλάνη διδάσκεται.

Η αντι-Βιβλική συμπεριφορά των ιερέων, μου θυμίζει επίσης το εξής ανέκδοτο:

Ένας άρρωστος κάποτε, αλλά ανόητος, είπε από τηλεφώνου στο γιατρό του, ότι επιθυμούσε να τον επισκεφτεί για εξέταση, γιατί αισθανόταν την υγεία του κλονισμένη. Ο γιατρός τού όρισε ώρα επισκέψεως. Σε λίγο όμως, πάλι ο ίδιος είπε από τηλεφώνου στο γιατρό: «Σκέφτηκα, γιατρέ μου, να επισκεφτώ τη μητέρα σου για εξέταση». Και ο γιατρός τού απάντησε: «Είσαι πολύ ανόητος. Ποιος είναι γιατρός; Η μητέρα μου ή εγώ;» – Αυτό ισχύει σε όλους εκείνους που χρησιμοποιούν την Μητέρα του Κυρίου, αντί να χρησιμοποιούν τον θεράποντα γιατρό, τον Υιό

της, ο Οποίος *«σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ – μπορεί και σώζει ολοτελώς εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυτού στον Θεό»,* γιατί Αυτός *«νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν – τώρα εμφανίζεται στο πρόσωπο του Θεού για χάρη μας»* (Εβρ. 7:25, 9:24).

Έτσι λοιπόν, το ιερατείο, αντί να κατευθύνει το λαό προς τον "Ιατρό", τον οδηγεί προς την Μητέρα Του, για την οποία είπαν οι Ορθόδοξοι Πατέρες: *«Εν τιμή έστω Μαρία... Μηδείς προσκυνείτω».*

Επιστολή 20η

Η Τελετή του Ψυχορραγούντος

Αγαπητέ αδελφέ,

Ο άνθρωπος, σαν καρπός κακού δέντρου, «είναι εκ φύσεως τέκνο οργής» (*«ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς – ήμασταν από τη φύση μας τέκνα οργής»* Εφεσ. 2:3), από τη φύση του και από τα έργα του. Η Ιλαστήρια όμως θυσία του Ιησού, τον ανέσυρε και τον ανύψωσε από τα βάθη της κατάπτωσής του, και χάρη στα πλούτη της θείας Χάριτος, έγινε πάλι κατάλληλος να είναι γιος του Θεού, συγκληρονόμος του Ιησού Χριστού και μέλος της οικογένειας των πρωτοτόκων (δες Εβρ.12:23). Στη θέση όμως αυτή που περιβάλλεται με τόσα προνόμια, ο άνθρωπος έχει έργο να επιτελέσει και αγώνα να αγωνιστεί. Τα πλούτη της θείας Χάριτος εξιλεώνουν τον αμαρτωλό, αλλά του αναθέτουν και τρία μεγάλα προνόμια – υποχρεώσεις υπεύθυνης θέσης:

1. Του αγωνιστή.
2. Του ιερέα, και
3. Του υπηρέτη.

Ως πολεμιστής οφείλει να αγωνιστεί κατά της αμαρτίας και για την εξάπλωση των θεϊκών Αληθειών.

Ως ιερέας έχει το προνόμιο να λατρεύει απευθείας και ελεύθερα τον Θεό, η δε λατρεία του να προσφέρει καρπούς ομολογίας και δόξας στον Ουράνιο Πατέρα (*«οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς – Έτσι ας λάμψει το φως σας έμπροσθεν των ανθρώπων, για να δουν τα καλά σας έργα, και να δοξάσουν τον Πατέρα σας που είναι στους ουρανούς»* Μτ.5:16).

Ως υπηρέτης του θείου θελήματος οφείλει να αναλάβει να υπηρετήσει με το μέτρο των ικανοτήτων του την προσπάθεια και το έργο της Εκκλησίας. Στον αγώνα του αυτόν, έχει επτά εχθρικές καταστάσεις να αντιμετωπίσει και επτά μεγάλους άθλους να επιτελέσει για να κληρονομήσει τις μεγάλες υποσχέσεις: 1) Αγώνας παραμονής στην πρώτη αγάπη. 2) Πιστότητα μέχρι θανάτου, έναντι των διωγμών που θα υποστεί. 3) Αγώνας εναντίων των σαρκικών επιθυμιών (θυγατέρων του Μωάβ) οι οποίες είναι ξένες προς το Πνεύμα του αγιασμού. 4) Αγώνας αντιδράσεως προς το πνεύμα της αποστασίας του αληθινού Θεού (πνεύμα Ιεζάβελ) και παραμονής στην ελευθερία του Χριστού. 5) Αγώνας κατά του πνευματικού νυσταγμού και αποφυγή μολύνσεως της αγιασμένης ζωής. 6) Πάλη προς τη διαφύλαξη των ρημάτων της ζωής στην καρδιά και προς αποφυγή αρνήσεως του Αγίου Ονόματος του Θεού. 7) Αγώνας κατά της στασιμότητας, ώστε η πνευματική ανάπτυξη να συντελεστεί *«εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ – στο μέτρο του αναστήματος της πληρότητας του Χριστού»* (Εφεσ.4:13).

«Λαμβανόμενες όλες μαζί οι επτά αυτές νίκες, καθιστούν τον άνθρωπο του Θεού νέο κτίσμα εν Χριστώ, τέλειο κατά το θείο κανόνα. Τον καθιστούν σύμμορφο της εικόνας του Υιού του Θεού (*«ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ – Γιατί αυτούς που προγνώρισε, και τους προόρισε να είναι σύμμορφοι με την εικόνα του Υιού Του»* Ρωμ.8:29). Τον καθιστούν *«εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ – σε άνθρωπο τέλειο, στο μέτρο του αναστήματος της πληρότητας του Χριστού»* (Εφεσ.4:13), *«πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ,*

ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος – Όλη η Γραφή είναι θεόπνευστη και ωφέλιμη για διδασκαλία, για έλεγχο, για επανόρθωση, για παιδεία που γίνεται με δικαιοσύνη, για να είναι άρτιος ο άνθρωπος του Θεού, καταρτισμένος για κάθε έργο αγαθό» (Β' Τιμ.3:16-17). Η παραμονή στην αληθινή πίστη του Χριστού και η συνεχής διατροφή από το Λόγο του Θεού, θα επιτελέσουν το θαύμα».

Η "διατροφή" όμως αυτή δεν προσφέρεται στο λαό. Το σύστημα της καλογερικής θεολογίας δεν επιτρέπει αυτή την παροχή. Αν στο λαό παραχωρηθεί μια τέτοια τροφή, και αναπτυχθεί κατάλληλα, ο λαός αυτός θα παραβιάσει τις καλογερικές και πραγματικές παραβάσεις και θα διασαλεύσει τις ιερατικές παραβάσεις. Και οι μεν ιερείς της Δυτικής Εκκλησίας θα αναγκαστούν να εγκαταλείψουν τα σιδερικά τους, οι δε της Ανατολικής θα παραμερίσουν τα εργαλεία τους. Θα καταλάβουν τότε, αναγκαστικά, ότι ο Αριστοτέχνης Θεός, δεν άφησε καμία θέση για την εκδήλωση του ανθρώπινου θελήματος στο έργο της Εκκλησίας, εκτός από το "γεγραμμένο". Το βιβλίο του θείου σχεδίου και της Βουλής του Παντοδύναμου, για την πορεία του Χριστιανού, είναι *«γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν – γραμμένο από μέσα και από έξω»* (Αποκ.5:1) από τη θεοκίνητη πέννα εκείνων που ήταν εντεταλμένοι του Πνεύματος. Και αυτό σημαίνει ότι το βιβλίο είναι πλήρες, ώστε κανείς δεν έχει δικαίωμα να προσθέσει ή να αφαιρέσει από όσα το Πνεύμα σημείωσε· *«τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα. αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας – Γιατί ποιος γνώρισε τον νου του Κυρίου; Ή ποιος έγινε σύμβουλός Του; Ή ποιος έδωσε πριν σε Αυτόν, και θα ανταποδοθεί σ' αυτόν; Γιατί από Αυτόν και μέσω Αυτού και σε Αυτόν είναι τα πάντα. Σε Αυτόν η δόξα στους αιώνες»* (Ρωμ.11:34-36).

Αγαπητέ Γέροντα. Αυτά πρέπει αναλυτικά να διδαχτεί ο λαός. Τα διδάσκεται όμως; Όχι, εκτός από εκείνους που ηγούνται ορισμένων θρησκευτικών ομάδων και οι οποίοι γνώρισαν και πειραματίστηκαν τη στείρα πνευματική ζωή των ανθρώπων. Αλλά και αυτοί, αντί να οδηγήσουν τους ανθρώπους τους στην "Πηγή των ζωντανών υδάτων", τους κατευθύνουν σε αποστειρωμένες και άνυδρες πηγές. Αντί να τους οδηγήσουν άνω του τάφου *«οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος – εκεί όπου ο Χριστός κάθεται συνεχώς στα δεξιά του Θεού»* (Κολ.3:1), μεσιτεύοντας για εμάς, τους οδηγούν στον τάφο, στα λείψανα των πεθαμένων και στα κόκκαλα των διαλυμένων. *«οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί σε, Κύριε, οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ᾅδου, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν Κύριον, ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος – Οι νεκροί δεν θα Σε δοξάσουν, Κύριε, ούτε όλοι εκείνοι που κατεβαίνουν στον Άδη, αλλά εμείς οι ζωντανοί θα ευλογούμε τον Κύριο, από τώρα και μέχρι τον αιώνα»* (Ψαλμ.113:25-26).

Για να δώσουν οι ιερείς αυτή την πνευματική τροφή στο λαό, ώστε να γνωρίσει ο καθένας, ότι από την πρόσκαιρη αυτή ζωή πρέπει να εξασφαλίσει τη θέση του στην αιωνιότητα, γιατί εδώ είναι το στάδιο του αγώνα, πρέπει να έχουν πλούσια παρακαταθήκη στις καρδιές τους. Επειδή όμως τη στερούνται προλαβαίνουν τον άνθρωπο ψυχορραγούντα, στις τελευταίες στιγμές της ζωής του, όταν πλέον έχει χάσει τις αισθήσεις του και τη λογική του. Για το σκοπό αυτό οι "ειδικοί ιερείς" ως μωροφιλόσοφοι, συνέταξαν "ειδική" Τελετή – ακολουθία του ψυχορραγούντος, η οποία είναι πολύ πλούσια σε ανοησίες και μωρολογήματα.

Τα τροπάρια της Τελετής αυτής απέχουν τόσο πολύ από τις αλήθειες και

το Πνεύμα της Αγίας Γραφής, ώστε να ντρέπεται καθένας να ονομάζεται Ορθόδοξος. Όταν κατά την πρώτη έκδοση διάβασε την Τελετή του ψυχορραγούντος ένας ανώτερος υπάλληλος της Κρατικής Μηχανής, μου είπε χαρακτηριστικά: «Μωαμεθανός γίνομαι, Ορθόδοξος δεν γίνομαι. Τι φοβερά πράγματα είναι αυτά, τι ανοησίες και μωρολογίες περιέχει η Τελετή αυτή, και ο κόσμος τις δέχεται με κλειστά μάτια!»

Κατά τη διάρκεια της Τελετής ο ιερέας παριστάνει τον ψυχορραγούντα σαν να παρακαλεί το λαό να θρηνήσουν την ψυχή του γιατί με κάθε φροντίδα και κατά τον αισχρότερο τρόπο υπηρέτησε τους δαίμονες και αποξενώθηκε της θείας Χάριτος. Ο χρόνος της ζωής του πέρασε σαν καπνός και τώρα έφτασε η στιγμή, που ο οργισμένος Θεός έστειλε τους αγγέλους Του, οι οποίοι χωρίς καμιά συμπάθεια ζητούν να κατασπαράξουν την άθλια ψυχή του.

Ενώ όμως ψάλλονται αυτά από τους ιερείς για τους αγγέλους του Θεού, αμέσως μεταπηδούν, χωρίς λογική συνέπεια, και βρίσκονται με τους ψαλμούς τους στο στρατόπεδο του διαβόλου, ψάλλοντες περί πονηρών δαιμονίων, οι οποίοι με όλη τη δύναμή τους κράζουν και με αναίδεια φωνάζουν, «εκζητούντες αναιδώς την ταπεινή του ψυχή».

Μέσα σε αυτή την τρομακτική αγωνία, όπως την παρουσιάζουν τα τροπάρια των παπάδων, ο ψυχορραγών, με το στόμα του ιερέα πάντοτε, βρίσκεται σε τέλεια απόγνωση. Βλέπει ότι δεν υπάρχει καταφύγιο ελπίδα σωτηρίας, και ανακράζει: «Σε ποιον θα φωνάξω; Ποιος θα δεχτεί το θρήνο μου, τον πόνο μου και το στεναγμό της καρδιάς μου;» Αλλά ευτυχώς βρίσκει... σανίδα σωτηρίας. Ποια όμως; Όχι, την μόνη, ικανή σανίδα για να τον σώσει, τον Ιατρό, αλλά τη Μητέρα Του, και λέει: «Ποιος θα δεχτεί το στεναγμό μου, παρά μόνο εσύ, που είσαι η ελπίδα των Χριστιανών και όλων των αμαρτωλών;» Άρα, η πρόσκληση του Λυτρωτή με την οποία καλεί κάθε αμαρτωλό για να τον συγχωρήσει και να του δώσει τη χαρά της ζωής, για τους ιερείς δεν ισχύει. Ατόνησε. Ενώ ο Θεός έσπευσε σε βοήθεια των ανθρώπων μέσω του Υιού Του, και πρέπει οι άνθρωποι να γνωρίσουν ότι μπορούν να Τον έχουν ως μοναδικό καταφύγιο ζωής, εκείνοι ψάλλουν και στεντόρεια φωνάζουν, ότι δεν έχουν καταφύγιο. Ενώ ο Θεός λέει «άκουσα το στεναγμό σου», εκείνοι διατυμπανίζουν και με την τελετουργία τους δογματίζουν, ότι δεν υπάρχει κανείς στον ουρανό ούτε στη γη, πρόθυμος να δεχτεί το στεναγμό τους και να ακούσει τον πόνο τους. Άρα, οι ιερείς απορρίπτουν και τον Θεό και τις πληροφορίες της Αγίας Γραφής (*«Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται· καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάξει – Υπήρξαν όμως και ψευδοπροφήτες μεταξύ του λαού, όπως και μεταξύ σας θα υπάρξουν ψευδοδιδάσκαλοι, οι οποίοι θα εισαγάγουν κρυφά αιρέσεις απώλειας και θα αρνιούνται τον Δεσπότη που αγόρασε αυτούς, επιφέροντας στους εαυτούς τους γρήγορη απώλεια. Και πολλοί θα ακολουθήσουν αυτούς στις ασέλγειές τους, εξαιτίας των οποίων η οδός της αλήθειας θα βλασφημηθεί. Και με πλεονεξία θα εμπορεύονται εσάς με πλαστά λόγια· γι' αυτούς η καταδίκη από παλιά δεν αργεί και η απώλειά τους δεν νυστάζει»* Β' Πετρ.2:1-3).

Συνεχίζοντας την ανακόλουθη ακολουθία τους οι ιερείς, παρακαλούν φίλους και γνωστούς να θρηνήσουν από την ψυχή και την καρδιά τους τον ψυχορραγούντα, ως «ξένον από Θεού»

και να παρακαλέσουν «Χριστόν πάντων Θεόν», αντί ο ίδιος ο αμαρτωλός – ψυχορραγών να το κάνει αυτό, για να γίνει έλεος σε αυτόν. Στην τρομακτική αυτή ατμόσφαιρα που δημιούργησαν, παρακαλούν για άλλη μια φορά την Μητέρα του Γιατρού, όχι τον Γιατρό – Σωτήρα, όπως από τη θέση της δόξας της ακούσει το στεναγμό του ψυχορραγούντος. Τούτο δε για να παραβιάσουν πάλι την Αγία Γραφή, η οποία μας πληροφορεί, ότι μόνο ο Ιησούς Χριστός, ως εκπρόσωπος του ανθρώπινου γένους ανήλθε στο ύψος της δόξας για να μας εκπροσωπήσει εκεί *«ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς... ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν – ο Οποίος κάθισε στα δεξιά του θρόνου της μεγαλοσύνης στους ουρανούς, και έγινε λειτουργός των αγίων... για να εμφανιστεί τώρα στο πρόσωπο του Θεού για χάρη μας»* (Εβρ.8:1-2, 9:24), και *«ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν – να έχουμε ισχυρή ενθάρρυνση»* (Εβρ.6:18) της ελπίδας της σωτηρίας μας εις ζωή αιώνιο **διότι *«πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος – γιατί πιστός είναι Εκείνος που υποσχέθηκε»*** (Εβρ.10:23).

Όλα αυτά, οι ιερείς τα παραμερίζουν και προβαίνουν σε αντι-Βιβλικά διαβήματα, τα οποία αντί να υμνούν τη σωτηρία μέσω του Λυτρωτή, βλασφημούν το άγιο Όνομά Του.

Ο Θεός υπόσχεται *«ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν – Εγώ είμαι με εσάς [μαζί σας]»* (Αγγαίος 1:13). *«ὅτι πάντες εἰδήσουσί με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν· ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι – γιατί όλοι τους θα Με ξέρουν, από τον μικρό τους ως τον μεγάλο τους. Επειδή θα είμαι ευμενής στις αδικίες τους και τις αμαρτίες τους και τις ανομίες τους δεν θα τις θυμηθώ πια»* (Εβρ. 8:11-12). Αυτή είναι υπόσχεση θεϊκή και αιώνια. Απόδειξη όμως ότι όλα αυτά δεν λαμβάνονται υπόψη από τους ιερείς, είναι το γεγονός που μας παρουσιάζει στη συνέχεια η Τελετή του ψυχορραγούντος.

«Αλίμονο», ψάλλουν οι ιερείς εκ μέρους δήθεν του ψυχορραγούντος, «αλίμονο σε μένα τον άσωτο και τον άθλιο, "ότι χείρας εκτείνω προς εμούς φίλους τε, και δάκρυα εξ οφθαλμών μου προχέω, αλλ' ουδείς ο ελεών με". Δεν βρίσκει λοιπόν ο δυστυχής έλεος από τους φίλους του και βλέποντας τον όλεθρο μπροστά του, βοά και φωνάζει, ζητώντας βοήθεια και από τους αγγέλους του Θεού, «αλλ' ουδείς ο εισακούων μου». Και παραπονούμενος «ο άθλιος», για την έλλειψη συμπάθειας από μέρους των επιγείων και ουρανίων πλασμάτων, φτάνοντας δε σε τέλεια απόγνωση, καλεί τους δήμους των αγγέλων και των ανθρώπων, όπως πενθήσουν και θρηνήσουν την ολέθρια θέση του, γιατί η ψυχή του άθλια χωρίζεται από το σώμα του.

Σ' αυτή την άθλια θέση και κατάσταση βλέπουν οι ανειδίκευτοι "ειδικοί ιερείς" τον άνθρωπο, όταν βγαίνει η ψυχή του. Δεν έμαθαν να εκτιμούν και να πιστεύουν, να ευλαβούνται και να δέχονται τα λόγια και τις υποσχέσεις του Αιώνιου Θεού, που μας παρουσιάζει τα πλούτη της Θείας Χάριτος και μας βεβαιώνει, ότι όσο μεγάλες και πολλές αν είναι η αμαρτίες, μεγαλύτερη είναι πάντοτε η θεϊκή ευσπλαχνία και το μέτρο της συγχώρεσης. *«οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις – Όπου όμως πλεόνασε η αμαρτία, υπερπερίσσευσε η χάρη»* (Ρωμ.5:20).

Στις ανακοινώσεις του Κυρίου περί των επτά Εκκλησιών της Αποκάλυψης, αναφέρεται η αποδοκιμασία Του για την κακή τους πορεία. *«οἶδά σου τὰ ἔργα... μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου – Ξέρω τα έργα σου... μέλλω να σε κάνω εμετό από το στόμα Μου»* (Αποκ.3:15-16). Παρά την αποδοκιμασία Του όμως αυτή, δεν καταδικάζει καμία, αλλά η πλούσια Χάρη Του Τον ωθεί και

λέει: «Μετανόησε». Αυτή τη μικρή, αλλά ανεκτίμητη λέξη, δεν την ξέρουν να την πουν οι παπάδες στον “άθλιο” ψυχορραγούντα; Δεν έμαθαν οι δυστυχισμένοι, ότι με τη λέξη αυτή έκλεισε η Παλαιά Διαθήκη και με την ίδια λέξη άνοιξε η Καινή; Να την πούμε λοιπόν πρώτα σ’ εκείνους, αφού δεν την ξέρουν και ύστερα στο λαό: *«Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν – Μετανοείτε· γιατί έχει πλησιάσει η βασιλεία των ουρανών»* (Μτ.4:17). Αμφιβάλει κανείς ότι δεν ξέρουν τη μετάνοια; Αλλά αντί να προτρέψουν τους ανθρώπους να μετανοήσουν και να τους βεβαιώσουν για την αιώνια σωτηρία τους, παίρνουν τα αργύρια της Τελετής και με αυτά *«ἠγόρασαν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως – αγόρασαν τον αγρό του κεραμέα»* (Μτ.27:7), για να θάπτουν εκεί τους ψυχορραγούντες, τους οποίους αφήνουν στερημένους από τον πλούτο του ελέους και τη γενική αμνηστία του Ελεήμονος Θεού.

Έτσι αφήνουν τον ψυχορραγούντα αμαρτωλό απογυμνωμένο από το θείο έλεος και τον παρουσιάζουν, σύμφωνα με την Τελετή, ως το αισχρότερο υποκείμενο του κόσμου, το οποίο χτυπιέται από τη συνείδησή του και δίνει προς τους φίλους του και τους δικούς του την τελευταία του παραγγελία και λέει:

«Μη θάπτετε λοιπόν το σώμα μου στη γη· αφήστε με άταφο, να φάνε οι σκύλοι την καρδιά μου. Γιατί, τι το όφελος, αν η ψυχή μου σύρεται στη φοβερή κόλαση, και εσείς να ψάλλετε το σώμα μου; Δεν είναι άξιο τέτοιας τιμής. Σύρετέ το έξω και πετάξτε το στους σκύλους να το καταξεσκίσουν. Ίσως οι περαστικοί ξένοι που θα βλέπουν τα κόκαλά μου να τραβιούνται από τους σκύλους, ίσως να με λυπηθούν και να υψώσουν τη φωνή τους προς την Μητέρα του Γιατρού –όχι προς τον Γιατρό– να βοηθήσει την ψυχή μου».

Ευρισκόμενος ο “άθλιος” ψυχορραγών, σύμφωνα με τους πράγματι άθλιους που τον παρουσιάζουν, σ’ αυτή τη θλιβερή κατάσταση, όπως αναφέρονται οι ύμνοι της Τελετής, λέει στη συνέχεια, ότι έσυραν βίαια την ψυχή του, ίσως οι σκύλοι, και την οδηγούν προς τον φρικτό και φοβερό Κριτή. Για τους παπάδες, δηλαδή, Θεός αγάπης και μετανοίας δεν υπάρχει. Και ενώ προηγουμένως ήταν παραπονούμενος ο ψυχορραγών, για την ασπλαχνία των αγγέλων του Θεού, οι οποίοι ούτε τον ακούν, ούτε τον ελεούν, τώρα, εντελώς απρόοπτα μεταπηδά και αποβλέπει σε αυτούς ως “πανάγιους” και λυτρωτές και τους παρακαλεί: «Ελεήστε με άγγελοι πανάγιοι… και λυτρώσασθαι τελωνίων πάντων πονηρών». «Στενάξτε όλα τα πέρατα της γης», φωνάζει ο άθλιος, «γιατί φοβερή απόφαση δόθηκε από τον Θεό, που μου δένει τα χέρια και μου βγάζει έξω τα πόδια. Επειδή υπήρξα αμαρτωλός, οδηγούμε στον πάτο του Άδη».

Στη συνέχεια παραπονείται και προς τη Μητέρα του Γιατρού – Σωτήρα Ιησού και λέει: «Πώς με ξέχασες, και γιατί για μένα τα σπλάχνα σου έκλεισες;»

Συναισθανόμενος την τρομακτική και ολέθρια θέση του μέσα στην κόλαση, που του ετοίμασαν οι παπάδες, και φθάνοντας πλέον στις τελευταίες του δραματικές επικλήσεις, ψελλίζει: «Δεν πρόκειται πλέον να θυμηθώ τον Θεό· ούτε να μνημονεύσω στον Άδη τον Κύριο. Αλλά καλυπτόμενος από το φοβερό σκοτάδι, θα κάθομαι και θα περιμένω να με ρίξουν στο πυρ το εξώτερο».

Εκεί πράγματι πρέπει να ρίξουν αυτούς που καλλιεργούν αυτές τις βλακώδεις και βλάστημες καταστάσεις, γιατί τον αμαρτωλό που θα μετανοήσει, τον περιμένει η Χάρη και το έλεος του Θεού της αγάπης.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι όλα αυτά στερούνται πνευματικού βάθους και αγίας σοβαρότητας – στερούνται λογικής και μυαλού που σκέπτεται. Εάν οι ιερείς είχαν πνευματικό ζήλο και μορφώνονταν Βιβλικά, θα μελετούσαν την έννοια και τη σημασία του εξιλαστήριου θανάτου του Ιησού και θα ανακάλυ-

πταν την αντικατάσταση του κάθε αμαρτωλού που έγινε με τη θυσία Του και τη Χάρη που πήγασε από αυτή. Ώστε ο αμαρτωλός μπορεί μεν να ομολογήσει την αμαρτία του, αλλά και με όλο το θάρρος και την παρρησία να ζητήσει και ασφαλώς να λάβει την άφεση των αμαρτιών του. *«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν – Πατέρα μας που είσαι στους ουρανούς... άφησε σ' εμάς τις οφειλές μας»* (Μτ.6:9, 12).

Άρα, μετά το θάνατο του θείου Λυτρωτή, κανείς δεν πρέπει να φοβάται την αμαρτία, γιατί *«Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι – ο Χριστός Ιησούς ήρθε στον κόσμο να σώσει αμαρτωλούς»* (Α' Τιμ. 1:15). Πράγμα το οποίο έκανε.

Χαρακτηριστικά είναι τα σχόλια που κάνουν για την Τελετή αυτή του ψυχορραγούντος άνθρωποι κοσμικοί, όχι θεολόγοι. Παραθέτω μερικά αποσπάσματα άρθρου από το περιοδικό "Ο Κόσμος της Ψυχής", Οκτώβριος 1964, σελ.185-186):

«Όλες γενικώς οι ακολουθίες της Ορθοδόξου Εκκλησίας έχουν ανάγκη όχι μόνο συντόμευσης αλλά και γενικής αναθεώρησης. Για παράδειγμα: Εάν αναγνώσει κάποιος τις προς ψυχορραγούντες ευχές, θα νομίσει ότι ο ψυχορραγών υπήρξε εγκληματίας, γιατί έτσι περίπου χαρακτηρίζεται. Εάν αντιληφθεί το περιεχόμενο αυτών ο ψυχορραγών θα καταληφθεί από απελπισία. Ιδού, σχετικές περικοπές:

«Δεύτε συναχθήτε πάντες οι ευσεβώς εν βίω ζήσαντες και θρηνήσατε ψυχήν, ξενωθείσαν δόξης του Θεού, και δουλεύσασαν αισχρώς. Δαίμοσι, πάση σπουδή... Οιμοί τον άσωτον, οιμοί τον άθλιον... νέφος Δαιμόνων άφνω επήλθέ μοι και σκότος των αισχρών μου έργων, καλύπτει με... Τι γαρ το όφελος την ψυχήν εν φοβεροίς κολαστηρίσις σύρασθαι, το δε σώμα μου ψάλλεσθαι, υφ' υμών, ούκ εστι γαρ άξιον, αλλά σύραντες έξω τούτο ρίψατε, κλπ.»

«Εν τούτοις ενδέχεται να πρόκειται περί ευσεβούς ανθρώπου, οπότε εφαρμόζεται γι' αυτόν η εξής ρήση της Αποκάλυψης: *«μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνῄσκοντες ἀπ' ἄρτι – Μακάριοι οι νεκροί που πεθαίνουν με τον Κύριο από τώρα»* (Αποκ.14:13).

«Την επόμενη όμως ημέρα, κατά την ώρα της κηδείας, ο εγκληματίας της χθες θα χαρακτηριστεί ως «αξιομακάριστος και αείμνηστος», τούτο θα απαγγέλλεται μετά την σχεδόν υλιστικού χαρακτήρα έχουσα υποθετική επίκληση του κηδευομένου, ο οποίος φέρεται λέγοντας: «Ορώντες με άφωνον και άπνουν προκειμένον, κλαύσατε πάντες επ'εμοί».

Αυτή είναι η κρίση του κόσμου, η οποία καταδικάζει εξολοκλήρου την Τελετή αυτή και παρουσιάζει αυτούς που την συνέταξαν και τους άλλους που υποστηρίζουν αυτούς, ότι στερούνται λογικής, Βιβλικής γνώσης και θεολογικής παιδείας. Σε όλα αυτά μέλλει να έρθει και να τα θερίσει το Δρέπανο του Θεού, γιατί εξαιτίας τους *«ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς – ξεράθηκε ο θερισμός της γης»* (Αποκ.14:15).

Αλλά επειδή ο λόγος είναι προς εσάς, αγαπητέ Γέροντα, σας ρωτώ: Πώς μπορείτε και με ποια καρδιά ανέχεστε μια τέτοια φοβερή κατάσταση στην Εκκλησία, την οποία ο Ίδιος ο Θεός απέκτησε με το αίμα Του; *(«...τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος – ... την εκκλησία του Κυρίου και Θεού, την οποία απέκτησε με το δικό Του αίμα»* Πραξ.20:28). Γιατί δεν διαμαρτύρεστε, τη στιγμή κατά την οποία, με την Τελετή του Ψυχορραγούντος η θεία Χάρη καταπατείται και τα στείρα και καλογερικά τερτίπια παρουσιάζονται ως θεία και ως ιερά; Και επειδή αυτά γίνονται και οι αμαρτωλοί δεν πληροφορούνται τον τρόπο της σωτηρίας τους από τους ιερείς, πρέπει εγώ να τα πω σε όλους σας. **Μετανοείτε!**

Επιστολή 21η

Η Νεκρώσιμη Τελετή

Αγαπητέ Γέροντα,

Τα αισθήματα και η ειλικρινής αγάπη που τρέφω για την Εκκλησία του Χριστού με ωθούν να γράφω, όσα με την πέννα μου εκθέτω. Μετά λύπης μου παρατηρώ ότι ο Βιβλικός έλεγχος, η προσπάθεια για μια Βιβλική εκπαίδευση και η αναμενόμενη επανόρθωση, δεν δημιουργούν τις προϋποθέσεις για να εισχωρήσουν μέσα στην καρδιά και να χτυπήσουν τις λεπτές χορδές της θεϊκής αγάπης και της ακαπήλευτης Βιβλικής υπηρεσίας στο έργο του Θεού, γιατί υπάρχει έλλειψη ζήλου και ειλικρινής πίστεως. Για το λόγο αυτό οι ιερείς εξασκούν μια τυπική και εντελώς εμπορεύσιμη υπηρεσία. Γι' αυτό δεν διαθέτουν το ζήλο της Βιβλικής εκπαίδευσης και επανόρθωσης των σφαλμάτων, που οι σκοτεινοί αιώνες επισώρευσαν στην αγνή διδασκαλία του Ευαγγελίου και στο πολίτευμα της αρχέγονης Εκκλησίας. Έτσι παρατηρούμε την ανομοιομορφία και την ετερογένεια της σκέψης, πληρότητας και ορθότητας κρίσεως, που υπάρχει μεταξύ των τροπαρίων – ύμνων και των Τελετών.

Με σαφήνεια διατύπωσα και αποδεικτικά ανέπτυξα στην προηγούμενη ανάλυση της Τελετής του Ψυχορραγούντος, ότι σύμφωνα με την Τελετή, δεν υπάρχει γι' αυτόν έλεος, δεν υπάρχει Χάρη, παρά μόνο να ριφθεί σαν θνησιμαίο ζώο στους σκύλους να τον κατασπαράξουν. Σ' αυτό το συμπέρασμα οδηγείται όποιος μελετήσει την Τελετή.

Με τη μελέτη όμως της Νεκρώσιμης Τελετής, αποδεικνύεται το εντελώς αντίθετο, ότι δηλαδή, οποιοσδήποτε νεκρός, ευσεβής ή ασεβής, άγιος ή αμαρτωλός, πορεύεται την «μακάριαν οδόν», που τον οδηγεί στον τόπο της αναπαύσεως. **«Μακαρία η οδός η πορεύει σήμερον, ότι ητοιμάσθη σοι τόπος αναπαύσεως».**

Τα λόγια αυτά είναι μεν Βιβλικά, αλλά δεν αναφέρονται σε οποιοδήποτε άνθρωπο. Έχουν θέση μόνο σε εκείνους που ειλικρινά μετανόησαν, ακράδαντα πίστεψαν και τη ζωή τους ευθυγράμμισαν με το θείο θέλημα· τους ανθρώπους που αγωνίστηκαν «τον καλό αγώνα της πίστεως», υποτασσόμενοι στο θέλημα και τη Βουλή του Παντοδύναμου, αναφέροντες πάντοτε *«θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστι καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ – θυσία αινέσεως διαπαντός στον Θεό, δηλαδή τον καρπό των χειλιών που ομολογούν το όνομά Αυτού»* (Εβρ.13:15)· στους ανθρώπους που αναγεννήθηκαν δια Πνεύματος Αγίου, εκδύθηκαν *«τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον... καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον... κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν – τον παλιό άνθρωπο... και ντύθηκαν τον νέο... κατά την εικόνα Εκείνου που τον δημιούργησε»* (Κολ.3:9-10)· τους ανθρώπους που ζουν δια της πίστεως και δια της Χάριτος του Λυτρωτή και έχουν το θάρρος να ομολογήσουν: *«ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός... ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ – ζω, λοιπόν, όχι πια εγώ, αλλά ζει μέσα μου ο Χριστός... τη ζω με την πίστη του Υιού του Θεού, ο Οποίος με αγάπησε και παράδωσε τον Εαυτό Του για μένα»* (Γαλ.2:20).

Άνθρωποι όμως με τη θεοπρεπή αυτή ζωή και με τις αρετές αυτές, πολύ δύσκολα βρίσκονται. Όμως, οι Βιβλικοί λόγοι: «Μακαρία η οδός η πορεύει σήμερον, ότι ητοιμάσθη σοι τόπος αναπαύσεως», λέγονται και με καλλικέλαδη φωνή ψάλλονται από τους ιερείς και ψάλτες για όλους γενικά τους ανθρώ-

πους· σε ανθρώπους που ποτέ δεν εξάσκησαν πίστη στον Ζώντα Θεό, σε ασεβείς και βλάσφημους, σε άρπαγες και κλέφτες, σε φονιάδες και εγκληματίες, σε άθεους και αρνητές. Υπάρχει λογική και Βιβλική θέση σ' αυτή τη συμπεριφορά των παπάδων; Έχετε, παπάδες, την άτοπη αξίωση να απευθύνεται τα μακάρια αυτά λόγια και σε εκείνους που βλαστημούν και περιφρονούν τη Χάρη του Θεού, τους οποίους καταδικάζει ο Θεός και λέει, ότι για τη σκληρότητά τους και αμετανόητη καρδιά τους θησαυρίζουν για τους εαυτούς τους οργή για την ημέρα της οργής και αποκάλυψης της δικαιοκρισίας του Θεού, ο Οποίος τότε θα αποδώσει στον καθένα κατά τα έργα του; (*«κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ – Σύμφωνα με τη σκληρότητά σου, λοιπόν, και την αμετανόητη καρδιά σου, θησαυρίζεις για τον εαυτό σου οργή κατά την ημέρα της οργής και της αποκάλυψης της δικαιοκρισίας του Θεού, ο Οποίος θα αποδώσει στον καθέναν σύμφωνα με τα έργα του»* Ρωμ.2:5-6). Αυτά λέει ο Θεός, «Ο θαυμαστός εν βουλή και μέγας εν συνέσει». Εσείς όμως, οι παπάδες, λέτε άλλα. Δεν συμφωνείτε μαζί Του, και κατασκευάσατε Τελετές με τις οποίες εύχεστε στους καταφρονητές του Θεού, όπως αναπαυθούν μετά των αγίων, γιατί, για εσάς, όχι για το Ευαγγέλιο, πορεύονται την «μακαρίαν οδόν». «Μετά των αγίων ανάπαυσον, Χριστέ, την ψυχήν του δούλου Σου». Είναι δούλος του Θεού ο ασεβής, ο βλάστημος, ο κλέφτης, ο εγκληματίας, ο άπιστος και ο καταφρονητής της Χάρης του Θεού; Θα χρειαζόμαστε μεγάλη δόση ασέβειας για να δεχτούμε αυτούς τους παραλογισμούς.

Αλλά και στο σημείο αυτό παρατηρούμε επίσης την ανομοιομορφία και την ετερογένεια. Γιατί η θεολογική επίσημη διδασκαλία διακηρύττει, ότι οι ευχές της Εκκλησίας αναφέρονται μόνο στους νεκρούς που κατά κάποιο τρόπο έμειναν ελλιπείς στα έργα της μετάνοιας και της αποκατάστασής τους. Κατά την πρακτική εφαρμογή όμως της στερεότυπης Νεκρώσιμης Τελετής, δεν γίνεται διάκριση μεταξύ τους, δεδομένου άλλωστε, ότι πολύ δύσκολα γίνεται γνωστή η αιώνια τακτοποίηση ή μη, του μετανοούντος, όπως έχει η συστηματοποιημένη τάξη στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Άλλωστε δεν υπάρχει καμία απόφαση ή Διάταξη που να ορίζει ότι, ο ιερέας μπορεί να αρνηθεί την τέλεση της στερεότυπης Νεκρώσιμης Τελετής και τις ευχές της συγχώρεσης, έστω και στους αποδεδειγμένους εγκληματίες. Η ίδια Τελετή λοιπόν γίνεται χωρίς καμία διάκριση σε όλους τους νεκρούς. Αυτό έχει τις ρίζες του στο νηπιοβαπτισμό, για τον οποίο υποστηρίζεται, ότι κάθε βαπτισμένος είναι "και Χριστιανός και αναγεννημένος".

Σύμφωνα λοιπόν με το σύστημα που επικρατεί, ο ιερέας μπορεί να απευθύνει και στους εγκληματίες και αρνητές τις ευχές και τους ύμνους, που έχουν θέση μόνο στους ευσεβείς και αγίους: «Μακαρία η οδός η πορεύει σήμερον, ότι ητοιμάσθη σοι τόπος αναπαύσεως». «Μετά των αγίων ανάπαυσον Χριστέ την ψυχή του δούλου Σου». Κατά πόσο έχουν ή όχι, θεμελίωση στην Αγία Γραφή, καθόλου δεν ενδιαφέρει τους παπάδες, ούτε τη θεραπαινίδα τους, θεολογία.

Η αρχέγονη Εκκλησία έθαπτε τους νεκρούς με κάθε τιμή. Κατά τη μεταφορά του νεκρού ψάλλονταν «εξόδια άσματα» τα οποία ήταν αποσπάσματα της Παλαιάς Διαθήκης, και τα ποία αναφέρονταν στον έπαινο της ενάρετης ζωής, με την οποία ο νεκρός αντιμετώπισε τίμια το θάνατο, με πίστη για την μετά θάνατο ζωή, και η μνήμη του αξίζει να αναφέρεται με εγκώμια, όπως είναι τα ωραία εκείνα λόγια: «*τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων*

αὐτοῦ – Πολύτιμος μπροστά στον Κύριο είναι ο θάνατος των οσίων Αυτού» (Ψαλμ.115:6), κλπ).

Επίσης τα εξόδια αυτά άσματα αναφέρονταν στην ελπίδα της Αναστάσεως και στη βεβαιότητα της Βίβλου, ότι νεκροί εξακολουθούν να είναι το αντικείμενο της αγάπης του Θεού, γιατί «ο Θεός δεν είναι Θεός νεκρών, αλλά ζώντων, διότι πάντες ζώσιν εν Αυτώ». Σχετικές πληροφορίες μας δίνει το βιβλίο "Διαταγές των Αποστόλων", σύγγραμμα του 5[ου] αιώνα. Ο συγγραφέας του βιβλίου αυτού φρόντιζε να συστήσει στους Χριστιανούς να μη χρησιμοποιούν τις Ιουδαϊκές συνήθειες που ήξεραν, των καθαρμών περί μιασμού, «επί θίξει νεκρού». Γι' αυτό γράφει και τα Βιβλικά μέρη, τα οποία πρέπει να ψάλλονται και να διαβάζονται κατά την κηδεία.

«Απαραιτήτως δε συναθροίζεσθε εν τοις κοιμητηρίοις, την ανάγνωση των Ιερών Βιβλίων ποιούμενοι... και εν ταις εξόδοις των κεκοιμημένων ψάλλοντες προπέμπετε αυτούς εάν ώσιν πιστοί εν Κυρίω *"τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ – Πολύτιμος μπροστά στον Κύριο είναι ο θάνατος των οσίων Αυτού"* (Ψαλμ.115:6), και πάλι: *"ἐπίστρεψον, ψυχή μου, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, ὅτι Κύριος εὐηργέτησέ σε – Επίστρεψε, ψυχή μου, στην ανάπαυσή σου, γιατί ο Κύριος σε ευεργέτησε"* (Ψαλμ.114:7), και εν άλλοις· *"μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων – Η μνήμη των δικαίων είναι με ευλογία"* (Παρ.10:7), και *"Δικαίων δὲ ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ – αλλά οι ψυχές των δικαίων είναι στο χέρι του Θεού "* (Σοφία Σολομώντος 3:1)».

Αυτούς και άλλους σχετικούς ψαλμούς και ύμνους χρησιμοποιούσε η αρχέγονη Εκκλησία όταν έθαπτε τους νεκρούς της. Η πληροφορία αυτή μάς είναι πολύ σημαντική. Χωρίς περιστροφές μάς παρουσιάζει την τάξη και τις συνήθειες της Εκκλησίας μέχρι τον 5[ο] αιώνα, όσον αφορά τη Νεκρώσιμη Τελετή. Από αυτά που παρατηρούμε σε αυτό το κείμενο, οδηγούμεθα στο ασφαλές συμπέρασμα, ότι οι υπεύθυνοι των Εκκλησιών, δεν επέτρεπαν κανένα άλλο, ξένο στοιχείο να εισχωρήσει στην Νεκρώσιμη Τελετή, παρά μόνο όσα αναφέρονται ή εγκρίνονται από τη Βίβλο. Ύστερα απ' όλα αυτά μπορούμε άνετα να συμπεράνουμε, ότι αυτό το μέτρο ίσχυε για όλες τις Τελετές και τις άλλες εκκλησιαστικές εκδηλώσεις.

Επίσης στο κείμενο αυτό παρατηρούμε, ότι η Τελετή αυτή ήταν μόνο για τους αγίους, τους αδελφούς, τους πιστούς. Δεν ήταν για τους βλάστημους, τους εγκληματίες και τους αρνητές της Χάρης του Θεού. Αυτό προκύπτει από τα εξής σημεία του κειμένου:

«Την ανάγνωσιν των ιερών βιβλίων ποιούμενοι ψάλλοντες υπέρ των κεκοιμημένων μαρτύρων και πάντων των απ' αιώνος αγίων και των αδελφών των εν Κυρίω κεκοιμημένων... και εν ταις εξόδοις των κεκοιμημένων ψάλλοντες προπέμπετε αυτούς, **εάν ώσιν πιστοί εν Κυρίω**».

Καταβάλλεται όμως σήμερα φροντίδα εξετάσεως, «εάν ώσιν πιστοί εν Κυρίω», οι άνθρωποι τους οποίους γενικά οι ιερείς θάπτουν και κηδεύουν; Ποτέ! Αν υπήρξαν δήμιοι, εγκληματίες, εμπαίκτες και καταφρονητές της Χάριτος του Θεού, θα γίνει και γι' αυτούς η τελετή που γίνεται για όλους, θα τους αποπέμψουν στην «μακαρίαν οδόν», και θα διατάξουν τον Θεό να τους αναπαύσει μετά των αγίων. «Μετά των αγίων ανάπαυσον, Κύριε, την ψυχήν του δούλου Σου και κατάταξον αυτόν εν τω Παραδείσω όπου χοροί των αγίων...» Πορεύεται λοιπόν την «μακαρίαν οδόν» ο δήμιος, ο εγκληματίας και ο εμπαίκτης του Θεού; Έχετε δικαίωμα να ψάλλεται, έστω και ικευτικά για τους ανθρώπους αυτούς όπως τους αναπαύσει ο Θεός μεταξύ των αγίων, τη στιγμή κατά την οποία αυτοί απέρριψαν τη Χάρη και τον Θεό από της ζωή τους. Όμως ψάλλετε γι' αυτούς και ομιλούντες εν ονόματί τους, λέτε: «Από

των κριμάτων Σου ουκ εξέκλινα, ότι Συ νομοθέτησάς με». Ποιος λογικός νους μπορεί να ανεχθεί μια τέτοια τραγελαφική κατάσταση; Αυτά, θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν μόνο από πέννα μειρακίων *[παιδιών]*, όχι από πέννα ώριμων ανθρώπων και προεστών της Εκκλησίας του Θεού, οι οποίοι υποτίθεται ότι είναι κατηρτισμένοι στις Γραφές, και ξέρουν να σταθμίζουν σωστά τις θεϊκές υποθέσεις.

Ιδιαίτερης επίσης προσοχής χρήζει η αντι-Βιβλική θέση του "ειδικού ιερέα" κατά την Τελετή. Ο ιερέας παραβιάζει το Λόγο του Θεού, παίρνει τη θέση μεσίτη, καταργεί τη θέση αυτή που ανήκει στον Υιό του Θεού και μεσιτεύει προς τον Θεό, όπως μέσω εκείνου να συγχωρήσει «παν αμάρτημα το παρ' αυτού (του νεκρού) πραχθέν εν λόγω ή έργω ή διανοία». Και στο σημείο αυτό υπάρχει επίσης πλήρης καταστρατήγηση του Υπουργήματος της μεσιτείας του Ιησού Χριστού, ο Οποίος για το σκοπό αυτό κάθησε στα δεξιά του Θεού μεσιτεύων υπέρ ημών, για να *«σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ – μπορεί και να σώζει ολοτελώς εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυτού στον Θεό»* (Εβρ. 7:25), όχι μέσω των ιερέων. Ο ιερέας όμως παίρνει τη θέση του Κυρίου και λέει: «Κύριε ο Θεός ημών... συγχώρησον αυτώ δι' εμού... και το μεν σώμα αυτού, εις τα εξ ων συνετέθη διάλυσον, την δε ψυχήν αυτού εν σκηναίς Αγίων κατάταξον. Ναι, Κύριε ο Θεός ημών... (εδώ προστάζεται ο Θεός) λύσον τον κοιμηθέντα δούλόν Σου (δείνα) του ψυχικού και σωματικού αμαρτήματος και έστω συγκεχωρημένος, και εν τω νυν αιώνι, και εν τω μέλλοντι... Αυτός Πανάγαθε Βασιλεύ, δι' εμού... συγχώρησον τω δούλω Σου (δείνι), είτε εν τω παρόντι βίω, ως άνθρωπος επλημμέλησε· και άφες αυτώ, όσα εν λόγω ή έργω ή κατά διάνοιαν ήμαρτε», κλπ.

Όλα αυτά βέβαια είναι πυκνό σκοτάδι, το οποίο διαλύει το φως της Αγίας Γραφής. Οι τυφλοί όμως δεν το βλέπουν, γιατί τους λείπει η πνευματική όραση και η θεϊκή ικανότητα.

Η συγχωρητική αυτή ευχή του ιερέα αποτελεί τρομακτικό λάθος στον οργανισμό της Εκκλησίας. Γιατί καταργεί εξολοκλήρου την Αγία Γραφή, την Ιερά Παράδοση και τον Υιό του Θεού ως μεσίτη και Λυτρωτή. Ο Λόγος του Θεού σαφώς διακηρύττει ότι, *«εἰσῆλθεν ὁ Χριστός... εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν – ο Χριστός εισήλθε... στον ίδιο τον ουρανό, για να εμφανιστεί τώρα στο πρόσωπο του Θεού για χάρη μας»* (Εβρ.9:24), *«καὶ σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ – μπορεί και να σώζει ολοτελώς εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυτού στον Θεό»* (Εβρ.7:25)· οι δε ιερείς με το θάρρος της θεραπαινίδας τους θεολογίας, παραβλέπουν το έργο της σωτηρίας το οποίο γίνεται «δι' Αυτού», του Χριστού, και λένε: «Συγχώρεσε αυτόν «δι' εμού». Χρειάζεται όμως μεγάλη δόση αποστατικού από την αλήθεια του Πνεύματος για να δεχτούμε και να θέσουμε σε εφαρμογή την επαναστατική ιερατική ρήση, «δι' εμού». Γιατί οι ιερείς εμφανίζονται σαν Θεοί και σαν μεσίτες, εκπληρώνοντας την πρόρρηση του Θεού: *«καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ὁ βασιλεὺς ὑψωθήσεται καὶ μεγαλυνθήσεται ἐπὶ πάντα θεὸν καὶ λαλήσει ὑπέρογκα καὶ κατευθυνεῖ, μέχρις οὗ συντελεσθῇ ἡ ὀργή, εἰς γὰρ συντέλειαν γίνεται... προσενόουν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ κέρας ἕτερον μικρὸν ἀνέβη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ τρία κέρατα τῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐξερριζώθη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ὀφθαλμοὶ ὡσεὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπου ἐν τῷ κέρατι τούτῳ καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα... ἐθεώρουν καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἴσχυσε πρὸς αὐτούς... καὶ λόγους πρὸς τὸν Ὕψιστον λαλήσει καὶ τοὺς ἁγίους Ὑψίστου παλαιώσει καὶ ὑπονοήσει τοῦ*

ἀλλοιῶσαι καιροὺς καὶ νόμον. καὶ δοθήσεται ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἕως καιροῦ καὶ καιρῶν καὶ ἥμισυ καιροῦ – Και θα κάνει σύμφωνα με το θέλημά του και ο βασιλιάς θα υψωθεί και θα μεγαλυνθεί πιο πάνω από κάθε θεό, και θα μιλήσει υπέρογκα λόγια και θα ευημερεί, μέχρις ότου συντελεστεί η οργή, γιατί πλησιάζει στο τέλος... Παρατηρούσα τα κέρατά του, και ιδού, ένα άλλο κέρατο μικρό ανέβηκε στο μέσο αυτών, και τρία από τα προηγούμενα κέρατα ξεριζώθηκαν από το πρόσωπό του, και ιδού, οφθαλμοί σαν οφθαλμοί ανθρώπου ήταν στο κέρατο τούτο, και στόμα που μιλούσε μεγάλα πράγματα... Θωρούσα, και το κέρατο εκείνο έκανε πόλεμο με τους αγίους και υπερίσχυε εναντίον τους... Και θα μιλήσει λόγια ενάντια στον Ύψιστο, και θα εξαντλήσει τους αγίους του Υψίστου, και θα διανοηθεί να μεταβάλλει καιρούς και νόμο. Και δύναμη θα δοθεί στο χέρι του μέχρι καιρό και καιρούς και μισό καιρό» (Δαν.11:36, 7:8, 21, 25).

Πότε οι Μαθητές του Κυρίου ή αυτοί που τους διαδέχτηκαν, εφάρμοσαν μια τέτοια τακτική; Ποτέ! Πότε τα θεοδίδακτα αυτά όργανα του Λόγου Του, είπαν, για τον νεκρό, «συγχώρησον αυτόν δι' εμού;» Ποτέ! Η Βίβλος και η Ιερά Παράδοση σιγούν. Σε κανένα αρχαίο κείμενο των Αποστολικών και Μεταποστολικών χρόνων δεν βρίσκεται παρόμοια συγχωρητική ευχή. Παρέλειψαν οι Πηγές της Χριστιανικής Αλήθειας ένα τόσο σημαντικό στοιχείο της λατρευτικής δύναμης της Εκκλησίας και το συμπλήρωσαν ύστερα από πολλούς αιώνες οι ιερείς; Με ποια Βιβλική εντολή; Με την εντολή του δόγματός τους, του ποτισμένου με την καλογερική και εξω-Βιβλική αχαλίνωτη φαντασία (*«ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν... καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται... ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται – με όποιο τρόπο ο Ιαννής και ο Ιαμβρής αντιστάθηκαν στον Μωυσή, έτσι και αυτοί αντιστέκονται στην αλήθεια, άνθρωποι διεφθαρμένοι στο νου, αδόκιμοι ως προς την πίστη... Αλλά και όλοι όσοι θέλουν να ζουν ευσεβώς στον Χριστό Ιησού θα καταδιωχτούν... Γιατί θα υπάρξει καιρός που την υγιή διδασκαλία δεν θα την ανέχονται, αλλά κατά τις δικές τους επιθυμίες θα μαζέψουν για τους εαυτούς τους σωρό από διδασκάλους, επειδή θα αισθάνονται φαγούρα στα αυτιά· και αφενός θα αποστρέψουν την ακοή τους από την αλήθεια, αφετέρου θα εκτραπούν προς τους μύθους»* Β' Τιμ.3:8, 12, 4:3-4).

Αποτέλεσμα όλης αυτής της θλιβερής για την Εκκλησία κατάστασης είναι η έλλειψη ενδιαφέροντος από μέρους των μελών των Εκκλησιών Ρωμαϊκής και Ορθοδόξου, για την πνευματική σταδιοδρομία τους, γιατί πιστεύουν ότι, έτσι ή αλλιώς, θα λάβουν συγχώρηση από τον ιερέα· εάν δε διαθέτουν και άφθονο χρήμα, θα τη λάβουν και από τον αρχιερέα, οπότε η σωτηρία τους... είναι εξασφαλισμένη, χάρη των αργυρίων τα οποία καταβάλλουν, ως "διόδια" για την είσοδό τους στην Ουράνια Βασιλεία.

Επανειλημμένως έχω τονίσει τον Βιβλικό τρόπο και μέσον με το οποίο ο άνθρωπος μπορεί να αποκτήσει την άφεση των αμαρτιών του – πιστεύοντας, μετανοώντας και εξομολογούμενος απευθείας προς τον Θεό τις αμαρτίες του, και ζητώντας δια της θυσίας του Ιησού, την άφεση και τη Χάρη. *«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν – Πατέρα μας που είσαι στους ουρανούς... άφησε σ' εμάς τις οφειλές μας»* (Μτ.6:9, 12). Με

βάση, την εντολή αυτή του Κυρίου, με κανέναν απολύτως τρόπο δεν δικαιολογείται η συγχώρεση που προσφέρει ο ιερέας προς το νεκρό. Γιατί έτσι δίνεται η συγχώρηση με αντιπρόσωπο τον ιερέα, δεδομένου ότι ο νεκρός ούτε αισθάνεται, ούτε έχει ικανότητες να εξασκήσει πίστη και να εκδηλώσει πρόθεση εξομολόγησης και μετάνοιας – είναι νεκρός. Σε ποιο μέρος της Αγίας Γραφής ή της Ιεράς Παράδοσης μπορούμε να στηρίξουμε μια τέτοια συγχωρητική ευχή, με αντιπρόσωπο; Σε κανένα! Η συμπεριφορά όμως αυτή δεν σας παρουσιάζει ότι παραβαίνετε τις Πηγές της Χριστιανικής Αλήθειας;

Στο λόγο αυτό της συγχωρητικής από τον ιερέα ευχής, θα εγείρετε ίσως αντίλογο, υποστηρίζοντας ότι αυτή έχει ικετευτικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι η ποιμένουσα Εκκλησία φροντίζουσα για τα μέλη της εύχεται υπέρ αυτών. Το περιεχόμενο όμως της συγχωρητικής ευχής, δηλαδή, το πρακτικό μέρος, ανατρέπει τον ισχυρισμό αυτό. Γιατί ο ιερέας απαγγέλλει την ευχή αυτή με Αποστολική Εξουσία, ασχέτως τού ότι οι Απόστολοι ούτε είχαν, ούτε μετέδωσαν παρόμοια Εξουσία (τη σημασία της εξουσίας τού “δεσμείν και λύειν”, ανέλυσα στο βιβλίο μου “Βασίλειο Ιεράτευμα”). Ας δούμε το περιεχόμενο της αντι-Βιβλικής συγχωρητικής ευχής:

«Κύριε, ο Θεός ημών, ο τοις αγίοις Μαθηταίς και Αποστόλοις την εξουσίαν δους ταύτην, ώστε των αμαρτημάτων διδόναι την άφεσιν, και ειπών: Όσα αν δήσητε και λύσητε, ίνα ώσι δεδεμένα και λελυμένα· δι’ αυτών δε **και εις ημάς,** ει και αναξίους, ωσαύτως την τηλικαύτην δωρεάν φιλανθρώπως διαβιβάσας, λύσον τον κοιμηθέντα δούλόν Σου (δείνα) του ψυχικού και σωματικού αμαρτήματος, και έστω, συγκεχωρημένος, και εν τω νυν αιώνι και εν τω μέλλοντι».

Όπως εξήγησα όμως στο θέμα του “δεσμείν και λύειν”, απέδειξα ότι ο Χριστός δεν έδωσε στους Αποστόλους Εξουσία συγχώρησης ή μη, των αμαρτιών. Με τα λόγια Του *«ὅσα ἐὰν δήσητε... καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε,* κλπ» (Μτ. 18:18), ο Κύριος μετέδωσε στους Μαθητές Του πειθαρχική μόνο Εξουσία. Εκείνοι δε κατάλαβαν ακριβώς το νόημα των λόγων Του, και ποτέ δεν έκαναν χρήση εξουσίας συγχωρήσεως ή μη των αμαρτιών.

«Ουδέποτε ο Κύριος Ιησούς είπε ότι θα δεχθεί όσους οι Απόστολοι συγχωρήσουν και κρίνουν άξιους της Βασιλείας. Τουναντίον, Αυτός προσωπικά εμφανίζεται πάντοτε ως Κριτής, ο Οποίος θα διαχωρίσει τα πρόβατα από τα ερίφια. Αυτός θα ανταμείψει και θα κατακρίνει. Το Σύμβολο της Πίστεως, άλλωστε, δεν λέει: «Και πάλιν ερχόμενον μετά δόξης κρίναι ζώντας και νεκρούς;»

Σε τι χρησιμεύει λοιπόν η εξουσία του “δεσμείν και λύειν” από μέρους των ιερέων, αν κατά την ημέρα της τελικής κρίσεως, ο Ιησούς, ως απόλυτος Κριτής, θα λύσει τις αμαρτίες που αυτοί έδεσαν ή, τουναντίον, αν δέσει τις αμαρτίες που αυτοί έλυσαν; Αν οι Απόστολοι πράγματι πίστευαν, ότι ο Κύριος τούς εξουσιοδότησε να συγχωρούν αμαρτίες, ασφαλώς θα κήρυτταν επιμόνως στους ανθρώπους την ανάγκη να εξομολογούνται τις αμαρτίες τους στους Αποστόλους και στους πρεσβυτέρους που αυτοί διόρισαν. Εφόσον όμως τέτοιο κήρυγμα δεν φαίνεται πουθενά στην Καινή Διαθήκη, αλλά μάλλον το ενάντιο, αυτό σημαίνει πως οι Απόστολοι δεν ερμήνευσαν τα λόγια αυτά του Κυρίου κατ’ αυτό τον τρόπο. Αν ο Κύριος Ιησούς πράγματι συνέδεσε τη σωτηρία των ανθρώπων με τη συγχώρεση των αμαρτιών από άλλους ανθρώπους, παραμένει ανεξήγητο, γιατί ο Απόστολοι δεν εννόησαν έτσι το ζήτημα και άφησαν τους πιστούς δεμένους στις αμαρτίες τους, μολονότι είχαν την εξουσία να τους συγχωρήσουν;

Ας υποθέσουμε προς στιγμή ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία ερμηνεύει ορθά τα

λόγια αυτά του Κυρίου και ότι πράγματι οι Απόστολοι και οι διάδοχοί τους έλαβαν αυτή την εξουσία, τότε ασφαλώς οι αμαρτίες που αυτοί λύνουν πρέπει να παραμένουν λυμένες για πάντα. Και επίσης, οι αμαρτίες που αυτοί δένουν πρέπει να παραμένουν δεμένες για πάντα. Οπότε πρέπει να δεχτούμε ότι ο Κύριος Ιησούς, μεταβιβάζοντας την εξουσία της συγχώρεσης των αμαρτιών στους Αποστόλους και τους διαδόχους τους, Αυτός ο Ίδιος έπαυσε να είναι ο Κριτής των ανθρώπων. Οι Κριτές της τύχης των αμαρτωλών είναι πλέον ειδικά εξουσιοδοτημένοι να ασκήσουν το προνόμιο του Κριτή, οι Απόστολοι και οι διάδοχοί τους. Και όμως, ο Ιησούς είπε, ότι Αυτός προσωπικά θα κρίνει όλα τα έθνη· (Μτ.25:32-46).

Η διακονία των Αποστόλων ήταν να "αναγγείλουν" το Ευαγγέλιο "σε όλη την κτίση", να κηρύξουν δηλαδή στον κόσμο ότι ο Θεός συγχωρεί δια του Χριστού τις αμαρτίες των ανθρώπων και ότι ως συνέπεια αυτής της συγχώρεσης ο Θεός δικαιώνει τους αμαρτωλούς δωρεάν, δια της πίστεως.

Ίσως, επίσης, να επικαλεστείτε τις ιστορικές μαρτυρίες, που υπάρχουν κατά τον 3ο αιώνα, στην 36η επιστολή του Κυπριανού, ή άλλες του Τερτυλλιανού, και να στηρίζετε, ότι από τους αρχαίους χρόνους η Εκκλησία ευχόταν υπέρ των νεκρών. Σύμφωνοι! Σημειώστε όμως τα εξής:

1) Οι μαρτυρίες αυτές είναι του 3ου και 4ου αιώνα, δεν είναι του 1ου ή του 2ου αιώνα στους οποίους υπήρχε ανόθευτη η διδασκαλία του Ευαγγελίου.

2) Οι μαρτυρίες αυτές δεν αναφέρονται σε δεήσεις και συγχωρητικές ευχές υπέρ της αναπαύσεως των ψυχών των νεκρών, αλλά σε "ένδειξη τιμής", σε ανάμνηση και μίμηση του νικηφόρου αγώνα της πίστεως των προαπελθόντων αδελφών μας. Δεν ήταν λοιπόν συγχωρητικές ευχές.

Αλλά εκτός αυτών πρέπει να παρατηρήσουμε και κάτι άλλο: Όλοι γενικά οι άνθρωποι έχουν ανάγκη αυτής της συγχωρητικής ευχής; Άγιοι δεν υπάρχουν στο Σώμα της Εκκλησίας; Αλλά η αληθινή Εκκλησία αποτελείται από αγίους. Και αν υπάρχουν, πρέπει απαραίτητα να συγχωρεθούν από τους ιερείς, εφόσον είναι άγιοι, και πραγματοποίησαν και θαύματα για τα οποία καυχάστε, τους οποίους λατρεύετε, και των οποίων τη μεσιτεία επικαλείστε; Αυτά, αδελφέ μου, είναι σοβαρά ερωτήματα, που θα μείνουν αναπάντητα.

Θα ήταν δυνατόν, ίσως η Νεκρώσιμη Τελετή να γίνει μια κατανυκτική Τελετή, εάν οι ύμνοι της και οι ευχές της περνούσαν από μια αυστηρή Βιβλική πλύση, μέσω της οποίας θα γινόταν η αποκάθαρση, η μάξη και απόμαξη των αντι-Βιβλικών σημείων. Με αυτά και τα εξόδια άσματα που χρησιμοποιούσε η αρχέγονη Εκκλησία, θα ήταν δυνατόν να συνταχθεί μια Βιβλική Νεκρώσιμη Τελετή, ικανή να παρηγορήσει τους πενθούντες, να ενθαρρύνει τους λοιπούς, και να κινήσει το ενδιαφέρον στους απαθείς. Ελπίζω να με βοηθήσει ο Θεός να το κάνω και αυτό.

Επιστολή 22η

Η Τελετή των Μνημοσύνων

Αγαπητέ Γέροντα,

«Ταχέως σκύλευσον, ὀξέως προνόμευσον – Γρήγορα λαφυραγώγησε, βιαστικά λεηλάτησε» (Ησ.8:3), δηλαδή, "Σύντομα να αγωνιστείς και αμέσως τον εχθρό να απογυμνώσεις".

Η Βιβλική και ιστορική αλήθεια, η οποία εκτίθεται με το έργο μου τούτο, παρουσιάζει εμφανή τα θλιβερά αποτελέσματα της δράσης ενός μεγάλου εχθρού, που βρίσκεται μέσα στην Εκκλησία.

Τέτοιος εχθρός δεν υπήρξε ούτε ο Νέρων, ούτε ο Διολκητιανός· ούτε οι αιρέσεις, ούτε ο υλισμός. Ο εχθρός αυτός γεννήθηκε μέσα στους κόλπους την Εκκλησίας, θήλασε το γάλα της και καταβρόχθισε τη στερεά τροφή της. Έτσι, η Εκκλησία αδυνατισμένη από την πείνα, σχεδόν εξέπνευσε.

Ο εχθρός αυτός πολλαπλασιάστηκε. Και οι απόγονοί του, όπως ήταν φυσικό, δεν ακολούθησαν τον ίσιο δρόμο. Οδηγούμενοι από το κακό παράδειγμα των γονέων τους, ακολούθησαν ολισθηρό δρόμο· αποξενώθηκαν από την οικογένειά τους. Πήραν δικά τους ονόματα και δημιούργησαν ιδιαίτερες, υλιστικού χαρακτήρα εστίες. Και αυτά είναι, τα πλανεμένα παιδιά της Εκκλησίας, τα οποία διαρκώς βρίσκονται σε αταξία, γιατί εξακολουθούν να παραμένουν σε νηπιώδη κατάσταση, χωρίς αντίληψη και χωρίς αγωγή. Ποιος, όμως, ευθύνεται; Τα νήπια ή οι γεννήτορες; Ασφαλώς, οι γεννήτορες! Αυτό, δυστυχώς, δεν το καταλαβαίνουν! Και αντί να διορθώσουν τους εαυτούς τους, δριμύτατα πολλές φορές καταφέρονται εναντίον "των κακών παιδιών τους". Τούτο παρατηρείται πολλές φορές στα κηρύγματά τους και στα περιοδικά τους. Αλλά αυτά, αγαπητέ μου, είναι παιδιά σας. Εσείς τα γεννήσατε! Η έλλειψη όμως κατάλληλης αγωγής και η απουσία του πρακτικού πνεύματος, τα οδήγησε σε ολισθηρό δρόμο. Υπεύθυνοι είστε εσείς, οι γεννήτορες! Σ' αυτό ο Κύριος δίνει την πρέπουσα απάντηση: *«ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου – Υποκριτή, βγάλε πρώτα το δοκάρι από τον οφθαλμό το δικό σου, και τότε θα δεις καθαρά, για να βγάλεις την αγκίδα από τον οφθαλμό του αδελφού σου»* (Μτ.7:5).

"Η μητέρα τους" όμως –Εκκλησία– δεν τα εγκαταλείπει. Εφόσον δεν ήταν σε θέση να τους δώσει καλή αγωγή, ώστε να αισθάνονται ότι "μέσα στον Θεό ζουν και κινούνται και υπάρχουν", εφόσον τα έχασε, τουλάχιστον τα φροντίζει νεκρά και τυμπανιαία, όταν "οίχοντο θανόντα", σώζονται οι ημέρες τους και τελειώνουν τα βήματά τους. Στην "καλή" προσπάθειά της η "μητέρα τους" βρήκε τρόπο και ανακάλυψε "μέσον" με το οποίο θα επαναφέρει τα πλανεμένα παιδιά της, «εν τόπω φωτεινώ, εν τόπω χλοερώ, εν τόπω αναψύξεως, ένθα απέδρα πάσα οδύνη, λύπη και στεναγμός». Άσχετα ότι τα πλανεμένα παιδιά της έγιναν άλλα εγκληματίες και δήμιοι με ποικιλίας μορφής τρόπους, άλλα φονιάδες, άλλα κλέφτες και αισχροκερδείς, άλλα αρνητές του Θεού και άλλα βλάστημοι του θείου Λυτρωτή. Το επίτευγμά της όμως, της επιτρέπει να αποκαταστήσει "τα ανάγωγα παιδιά" της, παρόλο ότι δεν τήρησαν τους όρους της καλής αγωγής, δηλαδή, τη μετάνοια και την πίστη.

Το εφεύρημα λοιπόν αυτής της "μητέρας", ο έξυπνος τρόπος και το κατάλληλο "μέσον" είναι τα Μνημόσυνα. Με αυτά επαναφέρει κατά μαγικό τρόπο τα "κακά παιδιά" της, «ένθα οι δίκαιοι

αναπαύονται». Πόσο το “μέσον” τούτο είναι Χριστιανικό ή όχι, θα εξετάσω στη συνέχεια.

Η προέλευση των Μνημοσύνων

Τι σημαίνει “μνημόσυνο;” Σημαίνει θρησκευτική Τελετή με κόλλυβα στη μνήμη των νεκρών, με δέηση του ιερέα για την ανάπαυση της ψυχής τους.

Στην έρευνά μου για την ιστορία των Μνημοσύνων, ανακάλυψα, ότι έχουν την προέλευσή τους από τους αρχαίους Έλληνες ειδωλολάτρες. Κανένα απολύτως σημείο της Καινής Διαθήκης δεν συνηγορεί υπέρ των Μνημοσύνων των νεκρών, ούτε της συγχώρησής τους μετά θάνατον. Αυτοί που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα επικαλούνται ορισμένα Γραφικά σημεία, αλλά όπως θα παρατηρηθεί στην εξέταση που ακολουθεί, θα διαπιστωθεί χωρίς δυσκολία, ότι δεν έχουν καμία σχέση με τα Μνημόσυνα και την μετά θάνατον συγχώρηση. Επιζητούν οι Μνημοσυνο-καλλιεργητές κάπου να στηρίξουν τις πλανεμένες δοξασίες τους, αλλά μάταιος ο κόπος τους και κενή η προσπάθειά τους. Γιατί δεν μιλούν “κατά το γεγραμμένον” – “Τάδε λέγει Κύριος”. Στη θέση της εντολής αυτής τοποθέτησαν μία άλλη: Τάδε λέγει άνθρωπος.

Για το λόγο αυτό θα εξετάσω χωριστά τι λέει ο άνθρωπος και τι λέει ο Κύριος, και στη συνέχεια θα περιμένω να διαπιστώσω: Εσείς και το πλήθος των ιερέων και των θεολόγων, πώς και τί θα εκτιμήσετε, τα του ανθρώπου ή τα του Θεού. Αρχίζω από αυτά που οι άνθρωποι είπαν και οι θνητοί παρέδωσαν.

Τάδε λέγει άνθρωπος

«Το έθος των μνημόσυνων βρίσκουμε και εις την αρχαιότητα. Οι αρχαίοι Έλληνες, πίστευαν, ότι δια δεήσεων, θυσιών και προσφορών, μπορούσαν να επιτύχουν παρά των θεών συγγνώμη για τα αμαρτήματα των νεκρών» (Ιλ.10:497). Υπήρχαν μάλιστα και ιερείς αγύρτες, που επισκέπτονταν τις οικίες των πλουσίων και ισχυριζόμενοι, ότι έχουν από τους θεούς την εξουσία να συγχωρούν τις αμαρτίες ζώντων ή και αποθανόντων με κατάλληλες προς τούτο ιεροτελεστίες και θυσίες (Πλάτωνος “Πολιτεία” Β’ 364 β’ εξ). Οι αρχαίοι Έλληνες, τελούσαν μνημόσυνα την τρίτη ημέρα μετά το θάνατο, την ένατη και την τριακοστή (τριακάς) όταν τελούνταν και νεκρόδειπνα. Στο Άργος το πρώτο μνημόσυνο ετελείτο υπέρ του νεκρού προς τιμήν του Απόλλωνος, το δε της τριακοστής προς τιμήν του Ερμή. Γενικά δε σε όλη την Ελλάδα ετελούντο μνημόσυνα υπέρ των νεκρών» (“Εγκυκλοπαίδεια Ηλίου”, τόμος 13ος, σελ.695).

Τις ως άνω ιστορικές και αδιάψευστες πληροφορίες επιβεβαιώνει και η “Εκκλησιαστική Ιστορία” Β. Στεφανίδη, σελ.108, με τα εξής: «Από τους εθνικούς υπήρχαν μνημόσυνα των νεκρών, γεύματα κατά την τρίτη, ενάτη και τριακοστή ημέρα μετά την ταφή, και κατ’ έτος κατά την επέτειο των γενεθλίων του αποθανόντος (“γενέσια”, “γενέθλια”). Κατ’ εξωτερική όλως αναλογία εισήχθησαν τα Χριστιανικά μνημόσυνα εις τις αυτές περίπου ημέρας μετά την ταφή, δηλαδή, τρίτη, ενάτη, τεσσαρακοστή ημέρα και επέτειο του θανάτου» (“Αποστολικές Διαταγές”, 8, 42).

Όλα αυτά μας πείθουν, ότι τα μνημόσυνα κληρονόμησε η Εκκλησία από τις προχριστιανικές θρησκείες των ειδωλολατρών, μνημόσυνα τα οποία «κατ’ αναλογία εισήχθησαν εις τις αυτές περίπου ημέρες μετά την ταφή». Δεδομένου δε ότι είναι γνωστές οι ημέρες στις οποίες τελούνται τα μνημόσυνα των νεκρών, αντίστοιχοι προς τις ειδωλολατρικές, δεν υπάρχει λόγος να επιμείνω περισσότερο στο σημείο αυτό. Και δεδομένου επίσης, ότι τις ως άνω ιστορικές πληροφορίες κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει, είναι βέβαιο, ότι τα ειδωλολατρικά μνημόσυνα «επέδρασαν προς καθιέρωση ομοίων και

παρά των Χριστιανών λειτουργικών εκδηλώσεων, ή επέτρεψαν τη συνέχιση αρχαιοτάτων νεκρικών εθίμων».

Αρχικά νομίστηκε ότι τα μνημόσυνα δεν παρέβαιναν την ορθή πίστη, ενώ στην ουσία **καταργούν το Ευαγγέλιο.** Μήπως δεν είναι αρκετά όσα ο Λόγος του Θεού διακηρύττει, αλλά έπρεπε να δανειστούν από τους ειδωλολάτρες ανόητα και μωρά ήθη και έθιμα; Το γεγονός αυτό δεν υποτιμά την Ιερή Βίβλο, η οποία διδάσκει, ελέγχει, επανορθώνει τα κακώς κείμενα, εκπαιδεύει και ετοιμάζει τον άνθρωπο του Θεού να είναι τέλειος για κάθε έργο αγαθό; (*«πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος – Όλη η Γραφή είναι θεόπνευστη και ωφέλιμη για διδασκαλία, για έλεγχο, για επανόρθωση, για παιδεία που γίνεται με δικαιοσύνη, για να είναι άρτιος ο άνθρωπος του Θεού, καταρτισμένος για κάθε έργο αγαθό»* Β' Τιμ.3:16-17).

Ας δούμε πώς άρχισαν τα μνημόσυνα των ειδωλολατρών να επιδρούν επί της Χριστιανικής Εκκλησίας: Όπως ξέρουμε, από τους ειδωλολάτρες «τελούνταν κοντά στους τάφους των νεκρών τα ήδη από τον Όμηρο μαρτυρούμενα και από άλλους αρχαίους λαούς τα γνωστά περίδειπνα[12]». Όταν δε οι ειδωλολάτρες ασπάστηκαν το Χριστιανισμό, πολλοί από αυτούς δεν εγκατέλειψαν τις κακές τους συνήθειες. Και, όπως ήταν φυσικό, εξακολούθησαν να τις χρησιμοποιούν. Για το λόγο ακριβώς αυτόν βλέπουμε, ότι νωρίς, από τα μέσα περίπου του 3ου μ.Χ. αιώνα, άρχισαν να παρουσιάζονται τα πρώτα σημεία της φροντίδας για τους νεκρούς, με προσευχές, ελεημοσύνες, έργα αγάπης κλπ. «Παράλληλα με τις ελεημοσύνες και σε συνάρτηση προς αυτές οι Χριστιανοί εξακολούθησαν να τελούν κοντά στους τάφους των νεκρών τα "περίδειπνα" ή "μακαρίες", τα οποία επιβίωσαν, κατά τόπους, μέχρι και σήμερα... Σε αυτά έχουν την αρχή και τα μέχρι σήμερα προσφερόμενα εις μνήμη των νεκρών κόλλυβα».

Σαφέστατη είναι η ιστορική αυτή πληροφορία περί της επίδρασης των ειδωλολατρικών μνημόσυνων στη Χριστιανική Εκκλησία. «Ήδη, στις "Αποστολικές Διαταγές" συναντάται η διάκριση των μνημόσυνων σε "τρίτα", "ένατα", "τεσσαρακοστά" και "ετήσια", αναλόγως του χρόνου του θανάτου της τέλεσης αυτών (Η' 43). Η εξακολούθηση εδώ της σχετικής πράξεως των εθνικών είναι καταφανής» ("Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια", Α. Μαρτίνου, τόμος 8ος, σελ.1226-1227).

Τούτο επιβεβαιώνει και η "Εγκυκλοπαίδεια Ηλίου", η οποία λέει: «...τα από τους Χριστιανούς μνημόσυνα φαίνεται ότι αποτελούν συνέχεια των εθίμων των αρχαίων Ελλήνων, τελούνται δε ως δεήσεις προς τον Θεό υπέρ αναπαύσεως των νεκρών».

Καταφανές λοιπόν είναι το γεγονός ότι τα ειδωλολατρικά μνημόσυνα υιοθέτησαν οι Εκκλησίες της Δύσης και της Ανατολής, παραβαίνοντας κατά τρόπο ασυμβίβαστο προ τη φύση τους, τη διδασκαλία της Ιερής Βίβλου: «Μην προσθέσεις, ούτε να αφαιρέσεις». Είναι δε τόσο σαφείς οι πληροφορίες αυτές, ώστε θεωρώ εντελώς περιττό να κάνω δικά μου σχόλια.

Μνημόσυνα δεν παρατηρούμε ούτε στο γνήσιο Ιουδαϊσμό, του οποίου η θρησκεία θεμελιώθηκε με θεϊκή αποκάλυψη. Όπως συμβαίνει όμως με όλους εκείνους που δεν παραμένουν στην αρχική διδασκαλία, αλλά παρασύρονται από κάθε άνεμο, έτσι και ορισμένοι από τους Ιουδαίους παρασυρόμενοι από τον άνεμο της ειδωλολατρικής φαντασίας, εμπνεύστηκαν να υιο-

[12] *"Περίδειπνο":* δείπνο που παρέθεταν στους συγγενείς και στους φίλους του νεκρού εννιά μέρες μετά την ταφή.

θετήσουν ορισμένες ειδωλολατρικές δεισιδαιμονίες. Τούτο βλέπουμε στο βιβλίο Β' Μακκαβαίων 12:38-45, όπου αναφέρεται, ότι όταν ο Ιούδας ανέλαβε το στράτευμα των Εβραίων, απέστειλε δύο χιλιάδες δραχμές στα Ιεροσόλυμα «για να κάνει θυσία περί αμαρτίας» για τους Εβραίους που έπεσαν στον πόλεμο. Αλλά στο σημείο αυτό πρέπει να παρατηρήσουμε τα εξής:

1) Το διάβημα αυτό του Μακκαβαίου ήταν μια ευσεβής εκδήλωση αυθορμητισμού.

2) Ο Ιούδας δεν αντιπροσώπευε την επιστήμη και από θεία αποκάλυψη διδασκαλία των Εβραίων, και

3) Το βιβλίο "Μακκαβαίων Β'", στο οποίο αναφέρεται η περικοπή αυτή, δεν είναι Θεόπνευστο. Συνεπώς, η ενέργεια του Ιούδα, δεν ήταν διδασκαλία θείας αποκάλυψης, αλλά ανθρώπινη, (δηλαδή, τάδε λέγει άνθρωπος), παραφθαρμένη και ειδωλολατρονοθευμένη. Η πράξη αυτή του Μακκαβαίου, είναι μοναδική τέλεσης μνημόσυνου υπέρ των νεκρών, γιατί στους Εβραίους είναι άγνωστο το έθιμο των μνημόσυνων. Αλλά το γεγονός ότι το βιβλίο αυτό δεν είναι Θεόπνευστο, μας γίνει το δικαίωμα να απορρίψουμε την πράξη του Ιούδα και τη δήθεν πληροφορία περί Μνημόσυνων.

Ας σταματήσουν λοιπόν να επικαλούνται την πληροφορία αυτή οι υποστηρίζοντες τα μνημόσυνα, γιατί είναι από τον παραφθαρμένο και νοθευμένο Ιουδαϊσμό, που έχει ασπαστεί ειδωλολατρικές δεισιδαιμονίες, όπως τη θυσία αυτή του Ιούδα υπέρ των νεκρών.

Καμία απολύτως Βιβλική και ρητή πληροφορία δεν υπάρχει, που να υποστηρίζει τα Μνημόσυνα. Και εφόσον η πληροφορία δεν προέρχεται από το θείο Νόμο και από τη Βιβλική μαρτυρία (*«νόμον γὰρ εἰς βοήθειαν ἔδωκεν, ἵνα εἴπωσιν οὐχ ὡς τὸ ρῆμα τοῦτο, περὶ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ – Γιατί νόμο για βοήθεια έδωσε, για να μην πουν σύμφωνα με το λόγο τούτο, για τον οποίο δεν έχουν δοθεί δώρα γι' αυτόν»* Ησ.8:20), η **αλήθεια** δεν υπάρχει στην τέλεση Μνημοσύνων.

Επέδρασαν και ρίζωσαν τα Μνημόσυνα σε παρόμοιες με τις ειδωλολατρικές εκδηλώσεις, για την ανάπαυση των ψυχών. Πρέπει να σημειωθεί ότι αρχικά δεν είχαν τη σημερινή μορφή. Άρχισαν ως προσευχές, ελεημοσύνες, αγαθοεργίες και παράλληλα με αυτά τελούσαν και τα "νεκρόδειπνα" ή "μακαρίες" όπως και οι ειδωλολάτρες.

Αυτά από το ένα μέρος και η έλλειψη επαρκούς γνώσης της Αγίας Γραφής, από το άλλο, ενέπνευσαν την ιδέα κυρίως στους κληρικούς, ότι μπορούν να βοηθούν τις ψυχές των νεκρών με τα έργα τους και τα Μνημόσυνά τους. Σε αυτά οφείλονται και οι εγχάρακτες επικλήσεις των νεκρών που βρίσκονται σε παλαιοχριστιανικούς τάφους, για δεήσεις και ευχές των ζώντων.

Δυστυχώς όλα αυτά επηρέασαν και ορισμένους από τους Πατέρες της Δυτικής Εκκλησίας (Τερτυλλιανός, Κυπριανός, Αυγουστίνος, ψευδο-Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης, ψευδο-Αθανάσιος, Ιερώνυμος, Χρυσόστομος, Γρηγόριος Ναζιανζηνός και Γρηγόριος Νύσσης), οι οποίοι συνιστούν μεν την τέλεση των μνημοσύνων, δεν παύουν όμως να διακηρύττουν, ότι δεν υπάρχει έλεος στην πέρα του τάφου ζωή. Να τα λόγια του Χρυσοστόμου: «Μέχρι που να βρισκόμαστε στην παρούσα ζωή, είναι δυνατόν, μετανοούντες, να διαφύγουμε την τιμωρία, εκεί δε απελθόντες, εις μάτην θα οδυρόμαστε». «Μετά τον θάνατο δεν είναι πλέον καιρός μετανοίας και εξομολογήσεως, και εν τω Άδη η ψυχή η οποία νεκρώθηκε δια της αμαρτίας δεν μπορεί πλέον, να επανέλθει στη ζωή την κατά Θεό». Να, και τα λόγια του Ιωάννη του Δαμασκηνού: «Στον αιώνα στον οποίο βρισκόμαστε – είμαστε ικανοί– και να πράξουμε και να ενεργήσουμε, στον δε μελλοντικό, δεσμούνται όλες οι πρακτικές δυνάμεις της ψυχής και δεν υπάρχει –ευκαιρία–

να πράξουμε κάτι αγαθό για την άφεση των αμαρτιών».

Αυτά μας πείθουν απόλυτα, ότι δεν πρέπει να έχουμε εμπιστοσύνη σε ανθρώπους, όσο ευσεβείς και αν υπήρξαν, γιατί ο άνθρωπος από τη φύση του, είναι επιδεικτικός πλάνης και σφαλμάτων.

«Έτσι, από εμάς, από τους Βυζαντινούς χρόνους, τελούνται υπέρ της αναπαύσεως της ψυχής των νεκρών μνημόσυνα», την τρίτη, την ενάτη, την τεσσαρακοστή ημέρα από του θανάτου, κατά τη συμπλήρωση τριών μηνών, έξι μηνών, εννέα μηνών και έτους. Πλην αυτών και προς "πλουτισμό" της φροντίδας υπέρ των νεκρών συνέστησαν και τα Ψυχοσάββατα, στα οποία τελούνται μνημόσυνα υπέρ όλων. «Κατά τα μνημόσυνα ταύτα διανέμονται τα λεγόμενα "κόλλυβα" από σιτάρι βρασμένο με σταφίδες και άλλα εδέσματα, τα οποία καλούνται και "συγχώρια', γιατί καθένας, τρώγοντας από αυτά, εύχεται να συγχωρήσει ο Θεός την ψυχή του θανόντος».

Η ειδωλολατρική αυτή συνήθεια που υιοθέτησε η Εκκλησία, ενέπνευσε στον αμαθή λαό άφθονες μωρές και ανόητες αντιλήψεις. Έτσι, λοιπόν, πιστεύεται, ότι: «Τα μνημόσυνα πάνε κανίσκια[13] στον Θεό. Τα παίρνει ο Άγγελος και τα πάει στον Θεό, για να απαλλάξει (τους νεκρούς). Άμα δεν τους κάνεις στάρι και λειτουργιά, έρχονται στον ύπνο σου και σου τα ζητάνε».

«Αν περάσουν οι τρεις, εννέα και σαράντα μέρες χωρίς μνημόσυνο, ο πεθαμένος θα πάρει κι άλλον σπιτικό τους στον τάφο. Στις Κυδωνίας της Μικράς Ασίας γίνονταν τα σαράντα, δύο τρεις ημέρες πιο πριν, για να πάει το κόλλυβο στον άλλο κόσμο, πριν από το νεκρό. Γιατί ο νεκρός γυρίζει σαράντα μέρες κι απάνω στις σαράντα πάει στον άλλο κόσμο και βρίσκει τα κόλλυβα» ("Θρησκευτική εγκυκλοπαίδεια", σελ.1231).

Για το πόσο όλα αυτά αποτελούν τις παχουλότερες μωρολογίες, δεν είναι ανάγκη να επιμείνω περισσότερο.

Επειδή, δεν υπάρχει καμία Βιβλική και της Αποστολικής Παράδοσης μαρτυρία για τη στήριξη των μνημοσύνων, χρησιμοποιούν οι υποστηρικτές τους την εξής εκκλησιαστική παράδοση:

«Κατά τον 4ο αιώνα, ο αυτοκράτορας Ιουλιανός ο Παραβάτης, έγειρε διωγμό κατά των Χριστιανών και μη μπορώντας να κλονίσει την πίστη τους σοφίστηκε, κατά την καλογερική παράδοση, το εξής τέχνασμα: Έδωσε εντολή στον έπαρχο της πόλης να αφαιρέσει, με μυστικό τρόπο, από την αγορά όλα τα τρόφιμα, πλην εκείνων, τα οποία αυτός ήθελε να διαθέσει προς πώληση, αφού πρότερα θα ράντιζε αυτά με αίμα των θυσιών των ειδώλων. Έτσι, οι Χριστιανοί, μη γνωρίζοντας το τέχνασμα του αυτοκράτορα και μη βρίσκοντας άλλες τροφές, κατ' ανάγκη θα έτρωγαν από αυτά και θα μολύνονταν όλοι. Αλλά ο τότε αρχιεπίσκοπος Ευδόξιος, λέει η ως άνω παράδοση, είδε στον ύπνο του τον άγιο Θεόδωρο τον Τήρωνα, ο οποίος του αποκάλυψε το σχέδιο του αυτοκράτορα και του είπε, να διατάξει τους Χριστιανούς να μην αγοράσουν τρόφιμα, αλλά να βράσουν σίτο για να αναπληρώσουν την τροφή τους. Κατ' αυτό τον τρόπο διαφυλάχτηκαν αμόλυντοι και επέδωσαν ευχαριστία στον Άγιο το Σάββατο της εβδομάδας εκείνης. Έκτοτε, προς τιμή του Αγίου, έβραζαν σίτο την ημέρα αυτή, τον οποίο μετέφεραν στην Εκκλησία και διαμοίραζαν αυτόν μεταξύ τους, ευχαριστώντας τον Άγιο». Τούτο έγινε μια συνήθεια, η οποία δημιούργησε τα κόλλυβα των μνημοσύνων, τα οποία έγιναν απαραίτητα στη λατρεία της Εκκλησίας, ως **ψευδής ελπίδα** για την μετά θάνατο συγχώρεση. Το "θαύμα" λοιπόν αυτό υπήρξε η αρχή της επικράτησης των μνημοσύνων.

13 *"Κανίσκι":* κάνιστρο γεμάτο με δώρα, συνήθως φαγώσιμα.

Στην παράδοση αυτή στήριξε την από Ραδιοφώνου ομιλία του και ο κ. Βασίλειος Σταθοπούλος, τον Απρίλιο του 1955, υπό τον τίτλο: "Τι είναι τα κόλλυβα και γιατί γίνονται". Στην ομιλία του ο κ. Σταθοπούλος δεν αναφέρεται σε κανένα σημείο στις πληροφορίες της Καινής Διαθήκης, αλλά αναφέρεται μόνο στην ως άνω παράδοση και στις γνώμες ανθρώπων. Μεταξύ δε άλλων, αναφέρει και τα εξής αντι-Χριστιανικά:

«Από το εξαίσιο, λοιπόν, τούτο θαύμα έμαθαν οι Χριστιανοί ότι το βρασμένο σιτάρι, τα κόλλυβα δηλαδή, είναι αρεστά στον Θεό, ο Οποίος τα δέχεται ευπρόσδεκτα και έκτοτε επεκράτησε ως συνήθεια η χρησιμοποίησή τους στα μνημόσυνα για τη συγχώρεση των ψυχών».

«Κατά την Ιερά Παράδοση», συνεχίζει ο κ. Σταθοπούλος. «άγγελοι αόρατα παραλαμβάνουν αυτά και τα μεταφέρουν στον Παράδεισο, ενώπιον του θρόνου της Μεγαλειότητας του Θεού, αιτούμενοι από Αυτόν εις αντάλλαγμα, την άφεση των αμαρτιών της ψυχής εκείνης. Έπειτα δε στην Υπεραγία Θεοτόκο, στους λοιπούς αγίους ζητούντες από αυτούς, να μεσιτεύσουν στον Πανάγιο και να συγχωρήσει τις αμαρτίες της, τις οποίες στο βίο της έπραξε».

Στην ομιλία του αυτή ο κ. Σταθοπούλος όχι μόνο δεν στηρίζεται σε καμία Βιβλική βάση, αλλά κάνει και κατάχρηση της Ιεράς Παράδοσης. Αυτό που λέει, ότι αντλεί από την «Ιερά Παράδοση», είναι λάθος. Αυτό το γεγονός το οποίο αναφέρει προέρχεται από την ανόητη λαογραφία των αγράμματων ανθρώπων, όπως ανέφερα προηγουμένως. Η Ιερά Παράδοση δεν περιέχει τέτοιες ανόητες πράξεις και εγκεφαλομαλακύνσεως παραληρήματα. Αυτές οι διδασκαλίες είναι μωρές και ανάξιες να χρησιμοποιούνται από μορφωμένους ανθρώπους. Κατόπιν αυτών είμαι υποχρεωμένος να πω στον κ. Σταθοπούλο, ότι «εμβατεύει σε πράγματα τα οποία δεν είδε, ματαίως φουσκωμένος από το νου της σάρκας του» (*«μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ – Κανείς ας μη σας στερήσει το βραβείο, κάνοντας το δικό του θέλημα με ψεύτικη ταπεινοφροσύνη και με θρησκεία των αγγέλων· τα οποία δεν έχει δει καθώς δήθεν εμβαθύνει σ' αυτά, ενώ χωρίς λόγο φουσκώνει με υπερηφάνεια από το νου της σάρκας του»* Κολ.2:18). Κανείς όμως, απ' όσα ξέρω, δεν βρέθηκε να ανασκευάσει όσα λανθασμένα είπε ο κ. Σταθοπούλος. Κανείς από τους θεολόγους Καθηγητές του Πανεπιστημίου, από τους Αρχιερείς, ιερείς, θεολόγους ή απλούς Χριστιανούς. Τούτο όμως δεν μπορούσε να ανεχτεί ένας ετερόδοξος Βιβλικός Χριστιανός, ο Μάρκος Καρακατσάνης, ο οποίος με επιστολή του (22 Απριλίου 1955) και με πνεύμα αγάπης τού έγραψε μεταξύ άλλων και τα εξής: «Στην ομιλία σας... δεν κάνετε καμία νύξη τι διδάσκει ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, **ο μόνος έγκυρος** Διδάσκαλος, για όλα τα ζητήματα που αφορούν την ανθρώπινη ψυχή και τη μέλλουσα ζωή, αλλά αναφέρετε τις γνώμες σεβαστών μεν Πατέρων, αλλά πάντως ανθρώπων επιδεκτικών πλάνης και σφαλμάτων, η γνώμη των οποίων δεν μπορεί ποτέ να καταργήσει το θείο κύρος της Καινής Διαθήκης (*«ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην – Αλλά και αν εμείς ή άγγελος από τον ουρανό κηρύττει σ' εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που κηρύξαμε σ' εσάς, ας είναι ανάθεμα. Όπως έχουμε προείπει και τώρα πάλι λέω: αν κάποιος κηρύττει σ' εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που*

παραλάβατε, ας είναι ανάθεμα. Γιατί τώρα ανθρώπους πείθω ή τον Θεό; Ή ζητώ να αρέσω σε ανθρώπους; Γιατί αν ακόμα σε ανθρώπους άρεσα, δεν θα ήμουν δούλος του Χριστού» Γαλ.1:8-10, *«πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος – Όλη η Γραφή είναι θεόπνευστη και ωφέλιμη για διδασκαλία, για έλεγχο, για επανόρθωση, για παιδεία που γίνεται με δικαιοσύνη, για να είναι άρτιος ο άνθρωπος του Θεού, καταρτισμένος για κάθε έργο αγαθό»* Β' Τιμ.3:16-17)».

Γιατί όμως μία επίσημη φωνή της Εκκλησίας δεν δόθηκε για διαμαρτυρία; Γιατί πιστεύουν στη δύναμη των Μνημοσύνων.

Σύμφωνοι! Πιστεύουν όμως και στην Ιερά Παράδοση! Γιατί λοιπόν δέχονται την **κακοποίηση** της Ιεράς Παράδοσης από τον κ. Σταθοπούλο;

Απάντηση: Γιατί δεν είναι Βιβλικοί άνθρωποι· δεν αγαπούν να υπερασπίζονται το Λόγο του Θεού· δεν πονούν το λαό. Για το λόγο αυτό δεν έχουν την τόλμη να υψώσουν φωνή ειλικρίνειας και να θέσουν τέρμα στις κακοποιήσεις της Ιεράς Παράδοσης.

Το θλιβερότερο φαινόμενο είναι η θέση των θεολόγων Καθηγητών των Πανεπιστημίων. Γνωρίζουν καλύτερα από κάθε άλλο την ειδωλολατρική προέλευση των Μνημοσύνων. Παρά το γεγονός αυτό, διδάσκουν την δήθεν αναγκαιότητά τους. Από ιστορική όμως ανάγκη δεν μπορούν να αποφύγουν και να μην τονίσουν της ειδωλολατρική τους προέλευση, όπως στη συνέχεια θα εξηγήσω.

Για να μη νομιστεί, ότι υποστηρίζω ετερογενείς διδασκαλίες και για να μην μπορέσει κανείς να με χαρακτηρίσει ως αιρετικό της Αποστολικής Εκκλησίας, και για να μείνουν εσαεί «άλαλα τα χείλη των ασεβών», θα παραθέσω τη διδασκαλία της πίστεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας στο θέμα της μετά θάνατον καταστάσεως και στη συνέχεια θα παρουσιάσω για άλλη μια φορά τις φάσεις και αντιφάσεις των Πανεπιστημιακών Δασκάλων.

Η επίσημη, λοιπόν, διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας είναι η εξής: «Αποθνήσκων ο άνθρωπος κρίνεται παρά Θεού, δηλαδή περατώνεται η περαιτέρω ηθική πρόοδος του ανθρώπου και αρχίζει η ανταπόδοση, αποκλειόμενης κάθε μετανοίας ή βελτίωσης αυτού μετά το χωρισμό του ανθρώπου σε αυτά τα οποία συνετέθη. Κατά τη στιγμή του θανάτου αποφασίζεται η οριστική αυτή στην αιωνιότητα τύχη». «Την τοιαύτην ηθική του ανθρώπου κατάσταση προσδιορίζει η σχέση αυτού προς την εν Χριστώ απολύτρωση, εάν δηλαδή, ο άνθρωπος αποδέχτηκε και ιδιοποιήθηκε το έργο της εν Χριστώ σωτηρίας, ή τουλάχιστον, απέκρουσε την προσενεχθείσα χάρη, ή αποδεξάμενος εξέπεσε από αυτή».

Αυτή είναι η επίσημη διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας, για την οριστική και αιώνια τύχη του ανθρώπου. Η διδασκαλία αυτή διδάσκεται επίσημα στις θεολογικές Σχολές και βρίσκεται έστω και αναμεμιγμένη με πλάνες στα Δογματικά βιβλία των Πανεπιστημιακών Δασκάλων.

Κατόπιν όμως αυτής της διδασκαλίας είναι απορίας άξιο το μέτρο, με το οποίο ανέπτυξαν τη θεολογία, με την οποία επίσης διακηρύττουν τη συγχώρηση των νεκρών με τα Μνημόσυνα.

Όταν η αιώνια θέση του ανθρώπου εξαρτάται από τη σχέση του προς την «εν Χριστώ απολύτρωση», εάν την εδέχθη ή εάν την απέρριψε, ποια θέση είναι δυνατόν να έχουν άλλα μέσα και άλλοι τρόποι; Είναι εντελώς ακατανόητη αυτή η διδασκαλία. Εάν έχω λάθος, θα ευγνωμονώ αυτόν που θα με διορθώσει. Αλλά κανείς δεν θα έχει την τόλμη. Γιατί, απαίτηση της υγιούς θεολογίας είναι τα επιχειρήματά της να

έχουν **μόνο** Βιβλική και της Ιεράς Παραδόσεως βάση. Απαίτηση επίσης κάθε λογικού ανθρώπου είναι ο διαχωρισμός και η διάκριση των σημείων της θεολογικής διδασκαλίας, τα οποία παρουσιάζουν φάσεις και αντιφάσεις. Και προς το παρόν, ας παρατηρήσουμε τις Βιβλικές κατ' αρχήν θέσεις δύο τουλάχιστον Καθηγητών του Πανεπιστημίου, του Χ. Ανδρούτσου και του Π. Τρεμπέλα, και κατόπιν θα δούμε και τις αντι-Βιβλικές. Στη συνέχεια, δε, θα σας καλέσω, αγαπητέ Γέροντα, που έχετε την επισημότερη στην Εκκλησία γνώμη, τι πρέπει να πιστεύει ο λαός; Κατ' αρχήν, λοιπόν, ας δούμε τις σχετικά ορθές θέσεις του Χ. Ανδρούτσου ("Δογματική", σελ.427, 429, 430-433).

Γράφει: «Και η μεν Γραφή ουδέν αποφαίνεται περί του εύχεσθαι υπέρ των κεκοιμημένων, πλην των γενικών περί του δέχεσθαι τους ζώντας υπέρ αλλήλων και περί ευχών δικαίων εισακουομένων, εξ ων αποπειρώνται τινές να εξαγάγωσι κατ' αναλογίαν και τας υπέρ των κεκοιμημένων δεήσεις».

Όταν λοιπόν, δεν αναφέρει τίποτα η "Γραφή της Αλήθειας" περί των ευχών και των μνημοσύνων των νεκρών, είναι δυνατόν να το αναφέρει η Ιερά Παράδοση, η οποία πάντοτε πρέπει να έχει ως βάση τη Βίβλο και να βρίσκεται απόλυτη συμφωνία μεταξύ της; Όχι, ποτέ! Άρα, ούτε η Ιερά Παράδοση αναφέρεται σ' αυτό το θέμα. Συνεπώς, οι ευχές και τα μνημόσυνα είναι εκτός της Βίβλου και της Ιεράς Παράδοσης.

Δεν είναι λογικό λοιπόν, οι υποστηρίζοντες τα μνημόσυνα να επικαλούνται την Ιερά Παράδοση. Μπορούν να επικαλούνται μόνο την εκκλησιαστική παράδοση στην οποία όμως η υγιής θεολογία είναι πάντοτε επιφυλακτική, γιατί γνωρίζει ότι αποτελείται μόνο από καλογερικές και αχαλίνωτες φαντασίες.

Επίσης, ο Χ. Ανδρούτσος, αναφερόμενος στην επικρατούσα γνώμη για την ωφελιμότητα των μνημοσύνων της Πατερικής διδασκαλίας, αμφιβάλλει γι' αυτήν, γιατί λέει: «Ζήτημα όμως σπουδαίο είναι πώς ενοητέα η τοιαύτη όνησις (ωφέλεια), και ποια η σχέση αυτής προς τα περί μερικής κρίσεως εκτελεσθέντα διδάγματα, διότι είναι φανερό ότι αποδεχόμενοι δυνατή επιστροφή τινών εκ του Άδου και ταύτη εκ των ευχών της Εκκλησίας και των επιζώντων εξαρτώντες, προσκρούομε εις το δόγμα της μερικής κρίσεως (σ. σ. μέχρι της Β' Παρουσίας αποκατάσταση και προαπόλαυση αγαθών ή κακών), καθ' ο ο μεν παρών βίος είναι το στάδιο της μετανοίας και της παρασκευής δια την μέλλουσα ζωή, ο δε θάνατος το χρονικό σημείο εν ω κρίνεται η τύχη εκάστου».

Η διδασκαλία λοιπόν περί της δήθεν ωφέλειας των νεκρών με τις ευχές και τα Μνημόσυνα, προσκρούει στο δόγμα της μερικής κρίσεως. Αυτό σημαίνει ότι η διδασκαλία αυτή δεν μπορεί να σταθεί ούτε να στηριχθεί στη Δογματική της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Για το λόγο αυτό και από όσα στη συνέχεια αναφέρει ο Χ. Ανδρούτσος, αμφιβάλλει γι' αυτήν. Στη συνέχεια αποκρούσει και την τραγελαφική διδασκαλία της Ρωμαϊκής Εκκλησίας που αφορά "Το Καθαρτήριο Πυρ". Όπως ισχυρίζεται η Παπική Εκκλησία, οι ψυχές, αποχωριζόμενες του σώματος, μεταβαίνουν στο "Καθαρτήριο Πυρ", για την εξόφληση χρέους ορισμένων ποινών, τις οποίες οι Παπικοί βοηθούν προκαταβολικά ή μετά το θάνατο, τις οποίες συντομεύουν ή αφαιρούν από το περίσσευμα της αξιομισθίας των Αγίων. Για το θέμα αυτό γράφει: «Αλλ' είδομεν, ότι η θεωρία της ικανοποιήσεως και η προϋπόθεση αυτής... δι' ων ικανοποιείται η θεία Δικαιοσύνη, είναι ασύστατη και απόβλητη».

Εφόσον λοιπόν αποκλείεται από μέρους των ανθρωπίνων τεχνασμάτων η ικανοποίηση της θείας Δικαιοσύνης, και εφόσον και τα Μνημόσυνα είναι ανθρώπινα τεχνάσματα, είναι μάταιος ο κόπος και ανωφελείς οι ευχές των Μνημοσύνων.

Για το λόγο αυτό πρέπει να εννοηθεί και κατάλληλα να εκτιμηθεί το γεγονός ότι η Θεία Δικαιοσύνη ικανοποιήθηκε πλήρως με τον εξιλαστήριο θάνατο του θείου Λυτρωτή και συνεπώς κάθε άλλη προσπάθεια ικανοποιήσεως αποτελεί παραβελονιά και κουρελομπάλωμα στο Βασιλικό Μανδύα του Υιού του Θεού.

«Αν ο αποδημήσας», γράφει ο Ανδρούτσος, «μετανόησε αληθινά και πραγματικά... η μετάνοια είναι πλήρης άφεσης των αμαρτιών και ως τέτοια δικαιώνει και σώζει τον μη επιζώντα πιστό... και αν ο μετανοήσας δεν επέζησε για να προχωρήσει επιπλέον στο στάδιο του αγιασμού, ως μετανοήσας όμως είναι ήδη αγνός και δικαιωμένος και ως τέτοιος κατάλληλος νε εισέλθει στη Βασιλεία του Θεού καταλαμβάνοντας την ανάλογη θέση... Αφού η χάρη και η μετάνοια είναι μεν εδώ δυνατή, πέραν δε του τάφου αποκλείεται το δυνατόν της αμαρτίας και της μετανοίας κατά τη Γραφή και κατά την Παράδοση, ο δε άνθρωπος κρίνεται κατά το ολικό αποτέλεσμα της εδώ ηθικής του ενέργειας, η μετά θάνατον παρεισαγωγή της Χάριτος της απολύτρωσης "ενοφθαλμιζομένης εις τα εδώ ηθικά στοιχεία", ανατρέπει προφανώς το δόγμα του κόσμου, ως του μόνου σταδίου της ηθικής βελτίωσης».

Οι παρατηρήσεις αυτές του Πανεπιστημιακού αυτού Δασκάλου Χ. Ανδρούτσου, στηρίζονται στη Βιβλική Αλήθεια. Πλην όμως είναι σκόρπιες σε δέκα περίπου σελίδες, και δυστυχώς αναμεμιγμένες με μεγαλύτερη δόση αναληθειών και σφαλμάτων, τα οποία καλύπτουν τη Βιβλική Αλήθεια. Μόνο ο γνώστης της Αγίας Γραφής είναι ικανός να ανακαλύψει τη Βιβλική Αλήθεια και να τη διαχωρίσει από τις πλάνες.

Ας δούμε μερικά από τα λανθασμένα σημεία που υπάρχουν στο σύγγραμμα του Χ. Ανδρούτσου, που αναμιγνύονται με τις Βιβλικές Αλήθειες:

«Η επί της γης αγωνιζόμενη Εκκλησία εκδηλώνει την σχέση της και προς τους εν πίστη μεν και στην κοινωνία της Εκκλησίας κεκοιμημένους, αλλά αποδημήσαντες του κόσμου με τις κηλίδες της αμαρτίας, ελεημοσύνες και άλλα αγαθά έργα υπέρ αυτών τελούσα και δη και μάλιστα προσφέρουσα την αναίμακτη ευχαριστία».

Με άλλα λόγια, ο Ανδρούτσος λέει, ότι οι αποδημήσαντες άνθρωποι, ευρισκόμενοι με την "θριαμβεύουσα Εκκλησία", οι "γενναίοι του Θεού αθλητές, οι ικανοί σε όλα στον δικό τους βίο, τους αόρατους εχθρούς παλεύοντας", έχουν ανάγκη των μνημοσύνων. Πώς, όμως, συσχετίζει αυτά έστω και με αφελή λογική, αποτελεί μεγάλη πολύ μεγάλη απορία. Και στη συνέχεια λέει: «...το να δέεστε υπέρ των κεκοιμημένων... είναι έθος καθολικό μαζί και σταθερό... μέσω των ελεημόνων έργων και δια των προσευχών της Εκκλησίας και δη της Θείας Ευχαριστίας παρέχεται όνηση (ωφέλεια) στους εν πίστει κεκοιμημένους... πέραν του τάφου εκτεινόμεναι οι δεήσεις πιστεύομεν, ότι είναι δυνατόν να αποβούν ωφέλιμες... η εξήγηση αυτή των μνημοσύνων είναι η μόνη υγιής, αποδίδουσα το πνεύμα της αρχαίας Εκκλησίας μνήμη των κεκοιμημένων ποιουμένη» ("Δογματική", Χ. Ανδρούτσου, σελ.426-428, 434, 436).

Πώς οι διδασκαλίες αυτές του Χ. Ανδρούτσου, είναι δυνατόν να συμφωνήσουν με τις άλλες Βιβλικές αλήθειες που αναφέρει, τις οποίες σημείωσα προηγουμένως, και μάλιστα με τα χαρακτηριστικά λόγια του, ότι «το θείο έλεος κατά γενικό κανόνα δεν επεκτείνεται σε πέραν του τάφου χώρα;» Τα γραπτά του αυτά αποτελούν τεράστια και άλυτη απορία. Και επειδή μπορεί καθένας να υποθέσει ότι μία από τις δύο διδασκαλίες που αναφέρει αληθεύει και επειδή ο γράφων έχει πείρα της Θεϊκής αλήθειας, οδηγείται στο συμπέρασμα, ότι ο Χ. Ανδρούτσος δεν ομιλεί ως Βιβλικός Χριστιανός, αλλά σαν επαγγελματίας Καθηγητής. Δεν θίγει τα όσα δημιούργησε το Καλογερικό και

στείρο πνεύμα και προσπαθεί με κάθε τρόπο να σκεπάσει τις αιώνιες αλήθειες του Λόγου του Θεού. Αλλά, *«γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – ας είναι ο Θεός αληθινός και κάθε άνθρωπος ψεύτης»* (Ρωμ.3:4). Είναι λοιπόν αναγκαιότατη η αναθεώρηση της θεολογίας.

Άξια προσοχής είναι η σιωπή του Χ. Ανδρούτσου για τα σημερινά Μνημόσυνα με κόλλυβα. Δεν αναφέρει τίποτε. Ούτε επικαλείται την παράδοση που χρησιμοποίησε ο Β. Σταθόπουλος περί Μνημοσύνων. Εξετάζει τα Μνημόσυνα υπό το πρίσμα της καλογερικής Ορθοδοξίας, αλλά δεν αναφέρεται στην ειδωλολατρική τους προέλευση. Συνεπώς το θέμα δεν εξετάζεται κατά τρόπο επιστημονικό και αδιάβλητο. Σε ορισμένα σημεία μάλιστα, φαίνεται ότι διαφωνεί με τη συνείδησή του. Ό,τι έγραψε οφείλεται στην πίεση της επαγγελματικής του θέσης και μόνο, όχι όμως και στην ευθύνη του απέναντι της θεϊκής αλήθειας. Νομίζω ότι είναι τρομακτική η θέση εκείνου που υποστηρίζει κάτι το οποίο στη συνείδησή του το καταδικάζει. Έχει διασταυρωθεί μια πληροφορία, αλλά εγώ δεν έχω δική μου αντίληψη και δεν ξέρω κατά πόσο είναι σωστή, ότι κάποτε ένας ποιμένας μιας Ευαγγελικής Εκκλησίας των Αθηνών έκανε μια φιλική παρατήρηση στον Χ. Ανδρούτσο, για ορισμένα αναληθή σημεία που είχε γράψει. Η απάντηση, λένε, του Χ. Ανδρούτσου ήταν η εξής: «Άκουσε, φίλε μου, εγώ είμαι μισθωτός Καθηγητής. Πληρώνομαι γι’ αυτά που γράφω. Πλήρωσέ με και συ να σου γράψω ό,τι θέλεις».

Το ίδιο πνεύμα έκθεσης των πραγμάτων παρατηρούμε και στον Π. Τρεμπέλα, ως προς την εξέταση του θέματος των Μνημοσύνων. Συγχύζει την πατερική διδασκαλία της εκκλησιαστικής παράδοσης με τη διδασκαλία της Βίβλου και της Ιεράς Παράδοσης. Έτσι παρατηρούμε στην εξέταση του θέματος των Μνημοσύνων και της άφεσης των αμαρτιών μετά θάνατο, από τον κ. Τρεμπέλα, Βιβλικές αλήθειες και αντι-Βιβλικές προσθήκες. Και ως προς τις Βιβλικές αλήθειες, σημειώνει: «...μεταπήδηση από την κατάσταση της πονηρίας και αθλιότητας στην κατάσταση της αγιότητας και μακαριότητας, καθώς και ελπίδα επανορθωτικής και εξαλείφουσας τα αμαρτήματα και τις συνέπειας αυτών μετανοίας για τους μέχρι της τελευταίας αυτών πνοής εμμείναντες στην αμαρτία, αποκλείεται».

Επίσης ο κ. Τρεμπέλας απορρίπτει τη διδασκαλία άλλων συναδέλφων του, ότι «δια των Μνημοσύνων επέρχεται τελείωση στους εν μετανοία αποθανόντες αλλά, μη προφθάσαντας να αποδώσουν καρπούς αγιότητας». Για υποστήριξη των απόψεών του, σημειώνει: «Αλλά οι πιθανολογίες αυτές ουδέν στήριγμα έχουν στην Αγία Γραφή, στερούνται ερεισμάτων βεβαίων και ασφαλών και μαρτυρημένων στην Παράδοση». Αναφερόμενος για δεύτερη φορά στη μη μεταπήδηση της ψυχής μετά θάνατο, γράφει: «Ούτε είναι παραδεκτή η μετά θάνατο μεταπήδηση από τη μία κατάσταση στην άλλη αντίθετη από αυτή, αποκλειόμενη από το στόμα του Κυρίου, που διαβεβαιώνει στην παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου, ότι χάσμα μέγα και ανυπέρβλητα στηριγμένο υπάρχει μεταξύ αυτών» (“Δογματική”, τόμ.3ος, σελ.410-411).

Επίσης ο κ. Τρεμπέλας δεν αναφέρει τίποτε για τα Μνημόσυνα των κολλύβων. Μόνο στο βιβλίο του “Λειτουργικών Πλανών Έλεγχος”, σελ.29, αναγκάστηκε από ιστορική ανάγκη να σημειώσει την ειδωλολατρική τους προέλευση.

Ύστερα από τις δηλώσεις αυτές ενός από τους επίσημους και Πανεπιστημιακούς Δασκάλους της Θεολογίας, πώς είναι δυνατόν να υποστηριχθούν και να έχουν θέση άλλα μέσα και τρόποι, για τη μεταπήδηση των ψυχών από τη μία κατάσταση στην αντίθετη, μετά θάνατον;

Αυτός που θα διαβάσει μόνο τις δηλώσεις αυτές του κ. Τρεμπέλα, πείθεται ότι ο Καθηγητής αυτός δεν θα υποστηρίζει με κανένα τρόπο τα Μνημόσυνα. Και όμως! Αρκετά αναφέρει, τα οποία τον προδίδουν, ότι δεν συμφωνεί με τον εαυτό του. Ας δούμε τους αντίλογους της δικής του διδαχής.

«Πραγματευόμενοι την περί θείας ευχαριστίας ως θυσία διδασκαλία της Εκκλησίας, είπαμε, ότι προσφέρει ταύτη η επί γης στρατευόμενη Εκκλησία και υπέρ των τεθνεώντων πιστεύουσα, ότι "μέγιστη όνηση (βοήθεια)" παρέχεται "στις ψυχές τις οποίες η δέηση αναφέρεται"».

«Ως ήδη και αλλού αναπτύξαμε», συνεχίζει, «σχέση των επί γης αγωνιζομένων πιστών με τα προσφιλή αυτών, των επελθόντων από τον κόσμο τούτο, εκδηλωμένη και δια προσευχών και ελεημοσύνων και αναφοράς της θείας Ευχαριστίας προς συγχώρηση αυτών, δικαιολογείται... Δικαιολογείται... και δεόμενα υπέρ αυτών και εμείς, αιτούμενοι δια αγαθοεργών και μνημοσύνων το θείο έλεος υπέρ των εκ τούτων χρηζόντων αυτού. Και ότι μεν δια των αγαθοεργιών των επί της γης ζώντων και της προσφοράς της θείας Ευχαριστίας υπέρ των εκ των τεθνεώντων εχόντων ανάγκη του θείου ελέους, προσγίνεται σε αυτούς ωφέλεια και ανακούφιση στην κατάσταση της αθλιότητας, στην οποία διατελούν για τις μη στην επί γης ζωή αυτών επανορθωθείσας και θεραπευθείσας για της μετανοίας αμαρτίες, μαρτυρείται από των Πατέρων» ("Δογματική", τόμος 3ος, σελ.410-411).

Αυτοί, λοιπόν, είναι οι λόγοι και αντίλογοι, οι φάσεις και αντιφάσεις, οι φωνές και οι διαφωνίες των Καθηγητών του Πανεπιστημίου, προς τον εαυτό τους. Δικαίωμά τους είναι να διαφωνούν με τον εαυτό τους, με τη διδασκαλία τους και με τη συνείδησή τους. Δεν είναι δικαίωμά τους όμως, ως επίσημοι διδάσκαλοι της θεολογίας, να μη λαβαίνουν σαφείς θέσεις σε τόσο σοβαρά θέματα. Και εξ αφορμής αυτών, βλέπουμε ότι οι θεολόγοι θόλωσαν τη θεολογία. Αυτά βλέπουν και οι φοιτητές τους οι οποίοι, αφού αποκτήσουν το "πτωχείο" (πτυχίο), ειδικεύονται και εκείνοι στη θόλωση της Χριστιανικής διδασκαλίας και στη θαλασσοποίηση της θεολογίας. Αρκετά, αλλά ανόητα έχουν γράψει περί μνημοσύνων οι: Ρωμανός, Νεκτάριος Κεφαλάς ("άγιος Νεκτάριος"), ο Μιχ. Γαλανός, οι οποίοι δεν είχαν ούτε την ελάχιστη ειλικρίνεια να αναφέρουν περί της ειδωλολατρικής τους προέλευσης.

Δεν θεωρώ αναγκαίο να ασχοληθώ ειδικά με αυτούς, εφόσον αναφέρομαι σε Καθηγητές του Πανεπιστημίου, οι οποίοι άλλωστε αποτελούν την επίσημη φωνή της θεολογίας. Αναγκαίο, όμως, είναι να αναφέρω, όπως άλλωστε υποσχέθηκα, τα χωρία εκείνα των Γραφών στα οποία θέλουν να στηρίξουν ορισμένοι τις άδοξες δοξασίες τους περί μνημοσύνων, γιατί τα παρουσιάζουν στους αδαείς, και με τον τρόπο τους, τους πείθουν ότι τα Μνημόσυνα θεμελιώνονται στην Αγία Γραφή.

Περισσότερες λεπτομέρειες από εκείνους, που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα, γράφει ο Νεκτάριος Κεφαλάς, "άγιος Νεκτάριος" Αιγίνης, στο βιβλίο του "Τα Ιερά Μνημόσυνα". Γράφει, γνωσσαλγεί *[φλυαρεί]* και απεραντολογεί και θέτει το ερώτημα: «Ποιος δίδαξε εμάς, ότι ο Θεός δεν δέχεται ευχές υπέρ των τεθνεώτων; Σε ποιο μέρος της Γραφής γράφει "Μην δέεστε υπέρ των κεκοιμημένων;"» (σελ.26).

Στο ερώτημα αυτό του Νεκταρίου μπορεί να δοθεί με τις ίδιες τις λέξεις, άλλο ερώτημα ως απάντηση, πλην των αρνητικών μορίων "δεν" και "μη" – Ποιος δίδαξε, ότι ο Θεός δέχεται ευχές περί των νεκρών;

Οι άνθρωποι όχι ο Θεός – Ταύτα λέγει άνθρωπος.

Σε ποιο μέρος της Αγίας Γραφής γράφει να δεώμεθα υπέρ των κεκοιμησμένων; Σε κανένα!

Και ενώ θέτει αυτά τα ερωτήματα “ο άγιος”, δεν παραθέτει κανένα χωρίο της Αγίας Γραφής με σαφή μαρτυρία υπέρ των Μνημοσύνων. Αυτά ανταποκρίνονται απόλυτα, με όσα στις ημέρες του έγιναν στο Μοναστήρι του στην Αίγινα.

Ήταν πάμπτωχο Μοναστήρι και έπρεπε να βρεθεί τρόπος οικονομικής ενίσχυσης. Γι’ αυτό επινόησε “ο άγιος” το εξής τέχνασμα: Κατά συχνά χρονικά διαστήματα έστελνε μια φτωχή γυναίκα, η οποία υπηρετούσε εκεί, στο Λιμάνι Πειραιώς, με διάφορα “αγιαστικά” αντικείμενα. Την γυναίκα αυτή είχε διδάξει ο “άγιος” να διαφημίζει θαυματουργικές εικόνες και να προτρέπει τους ανθρώπους να επισκέπτονται το Μοναστήρι και να τάσσονται στη θαυματουργική δύναμη των εικόνων. Πράγματι η γυναίκα αυτή, φτωχή με οικογένεια, είχε την ανάγκη του δεσπότη, έκανε το έργο της και εκτελούσε ακριβώς την αποστολή της. Στο Λιμάνι του Πειραιά είχε πλούσια δράση και, όπως ήταν φυσικό, αρκετή ικανοποίηση έφερε στον “άγιο”.

«Ελάτε», φώναζε η γυναίκα, «ελάτε να δείτε τις θαυματουργικές εικόνες· ελάτε άρρωστοι, ελάτε πονεμένοι, πάρτε και αγιαστικά· ελάτε να δείτε πώς τρίζουν οι εικόνες και πώς δακρύζουν τα μάτια τους... κλπ.»

Η διαφήμιση αυτή, απέδωσε. Άνοιξε το δρόμο των προσκυνητών – αφελών, και το Μοναστήρι “πήρε τα πάνω του”. Η διαφήμιση αυτή ώθησε και μία από τις ωραιότερες κόρες – μοναχοκόρη της Αίγινας να εγκαταλείψει τους γονείς της και να γίνει Μοναχή στο διαφημιζόμενο Κέντρο του Νεκταρίου. Η απουσία όμως της Κόρης και η τάση της προς την παρέα του Νεκταρίου, με σχετικές εντωμεταξύ πληροφορίες, έπεισαν τους γονείς της, ότι θα βρισκόταν στο Μοναστήρι του Νεκταρίου. Η αναζήτηση έγινε από την Αστυνομία. Η Κόρη όμως δεν βρέθηκε. Και δεν ήταν δυνατόν να ανακαλυφθεί, γιατί τις καλογερικές πανουργίες δεν τις ξέρει η Αστυνομία. “Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους”. Ο “άγιος” είχε κρύψει την κοπέλα σε μια άνυδρη υπόγεια στέρνα – πηγάδι, κάτω από το ιερό βήμα της Εκκλησίας. Ο Αστυνόμος, σύμφωνα με τις πληροφορίες που είχε, ήταν βέβαιος ότι η κοπέλα ήταν εκεί, αλλά ο “άγιος” πρόβαλε άρνηση: «Δεν γνωρίζω τι λες!» Στην επιμονή και άρνησή του αυτή, ο Αστυνόμος σήκωσε το χέρι και έδωσε ένα γερό ράπισμα στην κεφαλή του Κεφαλά, και έφυγε.

Κατόπιν ο δεσπότης μετέφερε την κοπέλα σε ένα ερημοκκλήσι, μέχρι που κόπασε η οργή, και την παρέλαβε πλησίον του, ως Καλόγρια. Η πληροφορία είναι από αξιόπιστη πηγή – από τη θυγατέρα της γυναίκας που υπηρετούσε εκεί.

Μετά το θάνατο του Νεκταρίου, οι Καλόγριες ακολούθησαν το παράδειγμα του διδασκάλου τους και για μεγαλύτερη ενίσχυση του Μοναστηριού, τον διαφήμισαν ως θαυματουργό άγιο, και έπεται η σημερινή μάταια συρροή των προσκυνητών στο Μοναστήρι του Αγίου Νεκταρίου. Με τα τεχνάσματα λοιπόν αυτά το Μοναστήρι εκεί ενισχύθηκε οικονομικά.

Ρωτώ λοιπόν, και εγώ:

Ποιος δίδαξε ότι ο Θεός δέχεται αυτά τα απαίσια και τρομακτικά έργα του Νεκταρίου; Σε ποιο μέρος της Βίβλου γράφει να γίνουμε κλέφτες ανθρώπων και να ψευδόμαστε χωρίς συστολή; Σε κανένα! Την ανθρωποκλοπή, μάλιστα, αυστηρά και με ποινή θανάτου απαγορεύει ο Θεός: *«ὃς ἐὰν κλέψῃ τίς τινα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ... θανάτῳ τελευτάτω... Ἐὰν δὲ ἁλῷ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ... ἀποθανεῖται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος· καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν – Όποιος κλέψει κάποιον από τους γιους Ισραήλ... θα θανατωθεί οπωσδήποτε... Και αν κάποιος πιαστεί να κλέβει έναν από τους αδελφούς του... τότε θα θανατώνεται ο κλέφτης εκείνος· και θα εξα-*

φανίσεις τον κακό από ανάμεσά σας» (Εξ.21:17, Δευτ.24:7). Ανθρωποκλοπή λοιπόν πραγματοποίησε ο Νεκτάριος και αν ήταν υπό τον Μωσαϊκό Νόμο, έπρεπε να καταδικαστεί σε θάνατο.

Για την υποστήριξη αυτών που αναφέρει περί ευχών των Μνημοσύνων, χρησιμοποιεί δύο μόνο χωρία της Καινής Διαθήκης, τα οποία καθόλου δεν σχετίζονται με τα Μνημόσυνα. Αυτά είναι τα εξής:

1) *«δῴη ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε – Είθε να δώσει έλεος ο Κύριος στον οίκο του Ονησιφόρου, γιατί πολλές φορές με ανακούφισε»* (Β' Τιμ.1:16).

2) *«δῴη αὐτῷ ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ – Είθε να δώσει σ' αυτόν ο Κύριος να βρει έλεος από τον Κύριο εκείνη την ημέρα»* (Β' Τιμ.1:18).

Από αυτά συμπεραίνει ο Νεκτάριος, ότι ο Ονησιφόρος είχε πεθάνει και ο Παύλος δέεται υπέρ του νεκρού Ονησιφόρου, όπως, δηλαδή «έλεος να κάνει ο Θεός στην ψυχή αυτού τη μεγάλη ημέρα της κρίσεως» (σελ.93).

Την αυθαίρετη αυτή ερμηνεία δίνουν εκείνοι που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα, εκτός από τους Καθηγητές θεολόγους των Πανεπιστημίων, εξ όσων γνωρίζω. Δηλαδή, την ερμηνεία αυτή δίνουν αυτοί που αποτελούν την ανεπίσημη φωνή της θεολογίας. Αυτοί όμως που αποτελούν την επίσημη φωνή, δηλαδή, οι Πανεπιστημιακοί Δάσκαλοι, ξέρουν από την παράδοση, ότι ο Ονησιφόρος, όχι μόνο δεν ήταν νεκρός, τότε που ο Παύλος έγραφε γι' αυτόν, αλλά και μετά την αποχή αυτή, ο Ονησιφόρος υπήρξε επίσκοπος Κολοφώνος.

Νομίζουν δε ακόμη, αυτοί που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα, ότι την άποψή τους ενισχύουν και οι ασπασμοί του Παύλου προς τον οίκο του Ονησιφόρου (*«Ἄσπασαι... καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον – Χαιρέτησε... και τον οίκο του Ονησιφόρου»* Β' Τιμ.4:19). Και από αυτά συμπεραίνουν, ότι ο Ονησιφόρος είχε πεθάνει και ο Παύλος έστελνε τους χαιρετισμούς του στους οικείους του. Αλλά όχι! Έχουν μεγάλο λάθος. Ο Ονησιφόρος ήταν έμπορος τότε που ο Παύλος έγραφε τους χαιρετισμούς του, ταξίδευε γατί λίγο πριν είχε επισκεφτεί τον Παύλο δέσμιο στη Ρώμη. Επομένως δεν ευσταθεί η ερμηνεία που δίνουν αυτοί που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα και θέλουν να τα στηρίξουν σε υποθετικές φαντασίες.

Επίσης επικαλούνται άλλο ένα χωρίο της Καινής Διαθήκης. *«ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι – σ' όποιον πει λόγο κατά του Υιού του ανθρώπου θα του αφεθεί. Σ' όποιον όμως πει κατά του Πνεύματος του Αγίου, δεν θα του αφεθεί ούτε σε τούτον τον αιώνα ούτε στο μελλοντικό»* (Μτ.12:32). Από το σημείο αυτό συμπεραίνουν (Κ. Ρωμανός), ότι είναι δυνατόν να συγχωρεθούν αμαρτίες *«ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι»*. Προσέχοντας όμως τα λόγια αυτά του Κυρίου, βλέπουμε ότι δεν κάνει διάκριση μεταξύ αμαρτιών που συγχωρούνται στην παρούσα ζωή και άλλων που δεν συγχωρούνται μετά θάνατο. Αφορμή να πει τα λόγια Του αυτά υπήρξε η απιστία των ανθρώπων, που ενώ έβλεπαν τα θαύματά Του, τα οποία γίνονταν δια Πνεύματος Αγίου, δεν πίστευαν ότι είναι ο Μεσσίας, αλλά έλεγαν: «Δαιμόνιο έχει». Οι άνθρωποι αυτοί είναι τελείως ασυγχώρητοι. Ενώ οι άλλοι, διέθεταν μεν πίστη Θεού, αλλά από ανθρώπινη αδυναμία αδυνατούσαν να δεχτούν ότι κάτω από την ανθρώπινη μορφή παρουσιάστηκε ο Υιός του Θεού, αυτοί θα συγχωρεθούν. Άρα, οι λέξεις Του *«οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι – ούτε σε τούτον τον αιώνα ούτε στο μελλοντικό»*, έχουν την εξής έννοια: Και στον παρόντα κόσμο και στον μέλλοντα είναι ασυγχώρητοι. Ο Κύριος για την προκειμένη

περίπτωση, έχει υπόψη Του τα εξής: Πολλοί στην παρούσα ζωή δοκιμάζονται, αλλά στη μέλλουσα αναπαύονται, όπως ο φτωχός Λάζαρος (*«νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι – τώρα όμως αυτός παρηγορείται, ενώ εσύ πονάς τρομερά»* Λκ.16:25). Άλλοι όμως, όπως οι Σοδομίτες, είναι και εδώ και στο μέλλον καταδικασμένοι. Δεν έχει σημασία αν οι καταδικασμένοι ζουν μια πλούσια ζωή, με διασκεδάσεις κλπ., όπως οι Σοδομίτες, γιατί συγκρινόμενη η ζωή τους, με την πνευματική των ανθρώπων του Θεού, είναι καταδίκη, είναι στην ουσία, φθορά της ζωής. Με τα λόγια Του αυτά περί διπλής άρνησης, ο Κύριος αναφέρεται στην απιστία των ανθρώπων και διατυπώνει το αδύνατο της συγχώρεσης. Με την έννοια αυτή, μπορούμε να χαρακτηρίσουμε τις λέξεις της διπλής άρνησης *«οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι – ούτε σε τούτον τον αιώνα ούτε στο μελλοντικό»*, ως Εβραϊκό πλεονασμό, τον οποίο πολλές φορές χρησιμοποιεί η Αγία Γραφή (*«καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον, καὶ πῦρ παρὰ Κυρίου ἐξ οὐρανοῦ – και ο Κύριος έβρεξε πάνω στα Σόδομα και στα Γόμορρα θειάφι και φωτιά από τον Κύριο από τον ουρανό»* Γεν.19:24, *«δῴη αὐτῷ ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ – Είθε να δώσει σ' αυτόν ο Κύριος να βρει έλεος από τον Κύριο εκείνη την ημέρα»* Β' Τιμ.1:18). Εσωτερικοί λοιπόν είναι οι λόγοι, που μας πείθουν, ότι η ερμηνεία που δίνουν αυτοί που αποτελούν την ανεπίσημη φωνή της θεολογίας, υποστηρικτές των Μνημοσύνων, είναι βεβιασμένη και αυθαίρετη. Αλλά είπαμε – Αυτά λέει ο άνθρωπος.

Επικαλούνται και τα χωρία: *«Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν – Και αυτοί όλοι, αν και είχαν καλή μαρτυρία μέσω της πίστης τους, δεν απόκτησαν την υπόσχεση»* (Εβρ.11:39), *«Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστί· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον – Αν κάποιος δει τον αδελφό του να αμαρτάνει αμαρτία που δεν οδηγεί σε θάνατο, να ζητήσει, και ο Θεός θα δώσει σ' αυτόν ζωή· δηλαδή σ' εκείνους που αμαρτάνουν αμαρτία που δεν οδηγεί σε θάνατο. Υπάρχει αμαρτία που οδηγεί σε θάνατο· δεν λέω για εκείνη να παρακαλέσει. Κάθε αδικία είναι αμαρτία· και υπάρχει αμαρτία που δεν οδηγεί σε θάνατο»* (Α' Ιν.5:16-17), *«Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων – Προτρέπω, λοιπόν, πρώτα απ' όλα να κάνετε δεήσεις, προσευχές, παρακλήσεις, ευχαριστίες για όλους τους ανθρώπους»* (Α' Τιμ.2:1) και *«ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη – Εξομολογείστε ο ένας στον άλλο τα παραπτώματά σας και προσεύχεστε ο ένας για τον άλλο, για να γιατρευτείτε. Πολύ ισχύει η δέηση ενός δικαίου, όταν ενεργείται ένθερμα»* (Ιακ.5:16), τα οποία ούτε αυτά σχετίζονται και τις ευχές για την μετά θάνατο συγχώρηση. Αυτά αναφέρονται σε πρόσωπα που υπήρχαν στη ζωή, όχι σε νεκρά και τυμπανιαία.

Νομίζουν οι θεολόγοι και οι θεολογούντες, ότι η Παλαιά Διαθήκη τούς βοηθά. Γι' αυτό επικαλούνται ορισμένα μέρη από τα βιβλία της, από θεόπνευστα και μη, τα οποία ντρέπεται καθένας να χρησιμοποιήσει σ' ένα τέτοιο θέμα, γιατί δεν σχετίζονται με αυτό. τα χωρία αυτά είναι τα εξής: *«καὶ λαμβάνουσι τὰ ὀστᾶ αὐτῶν καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν Ἰαβὶς καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας – Και πήραν τα οστά τους και τα έθαψαν κάτω στον οργώσιμο αγρό που είναι στην Ιαβίς και νήστεψαν επτά ημέρες»* (Α'

Βασιλειών 31:13), *«καὶ ἐκόψαντο καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως δείλης ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ... ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ρομφαίᾳ – Και θρήνησαν και έκλαψαν και νήστεψαν μέχρι την εσπέρα για τον Σαούλ και για τον Ιωνάθαν, τον γιο του... γιατί χτυπήθηκαν με ρομφαία»* (Β' Βασιλειών 1:12), Νεεμίας κεφ.9, *«καὶ οὐ μὴ κλασθῇ ἄρτος ἐν πένθει αὐτῶν εἰς παράκλησιν ἐπὶ τεθνηκότι, οὐ ποτιοῦσιν αὐτὸν ποτήριον εἰς παράκλησιν ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ αὐτοῦ – και δεν θα κόψουν ψωμί στο πένθος τους για παρηγοριά για τον πεθαμένο, δεν θα δώσουν να πιεί από ποτήρι για παρηγοριά στον πατέρα και μητέρα του»* (Ιερ.16:7), *«χάρις δόματος ἔναντι παντὸς ζῶντος, καὶ ἐπὶ νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσῃς χάριν – ένα δώρο έχει χάρη μπροστά σε κάθε ζωντανό, και για τον νεκρό μην παρακρατείς τη χάρη»* (Σοφία Σειράχ 7:33), δες Β' Μακκαβαίων 12:39-45. Ερευνώντας όμως τα χωρία αυτά, βλέπουμε:

1) Περιγραφή μόνο θρήνου, πένθους και νηστείας επτά ημερών, για τον Σαούλ και τους γιούς του (Α' Βασιλειών 31:13, Β' Βασιλειών 1:12).

2) Αναγνώριση μόνο των Ισραηλιτών περί των αμαρτιών τους και των πατέρων τους. Πρόκειται για μια εκδήλωση πένθους, μετά φωνής μεγάλης προς Κύριο τον Θεό αυτών, για τη μακρά αιχμαλωσία τους στη Βαβυλώνα. Αφού επέστρεψαν στην πατρίδα τους, κατάλαβαν την ανάγκη να εκδηλώσουν το πένθος τους για τις αμαρτίες των πατέρων τους, γιατί αυτοί ήταν η αιτία που επέτρεψε ο Θεός τη μακροχρόνια εκείνη αιχμαλωσία. Σε όλη όμως εκείνη την εθνική αφιέρωση και εξομολόγηση προς τον Θεό, δεν υπάρχει ούτε μία λέξη με την οποία να ζητείται η συγχώρεση και άφεση των αμαρτιών των πατέρων τους (δες Νεεμίας κεφ.9».

3) Απαγόρευση μόνο των Αιγυπτιακών συνηθειών σε ένδειξη πένθους (εντομές και σωματικά χτυπήματα, ξύρισμα της κεφαλής και διανομή άρτου και οίνου) για την παρηγοριά των πενθούντων (Ιερ.16:7).

4) Συμβουλή μόνο του Σειράχ, να μην παραβλέπουν την επιθυμία του νεκρού, την οποία εκδήλωσε στις τελευταίες στιγμές της ζωής του (Σοφία Σειράχ 7:33).

5) Περί της περικοπής Β' Μακκαβαίων 12:39-45, εξηγήσαμε ήδη, προηγουμένως.

Βλέπουμε λοιπόν και στην περικοπή αυτή, ότι οι νέοι αυτοί "καππαδόκες" αυθαιρεσίες κάνουν και βεβιασμένα μιλούν. Αλλά, επαναλαμβάνουμε: Αυτά λέει ο άνθρωπος. Ας δούμε όμως τώρα τι λέει και ο Θεός.

«Τάδε λέγει Κύριος»

«ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν – Εσείς φίλοι Μου είστε, αν κάνετε όσα Εγώ δίνω εντολή σ' εσάς» (Ιν.15:14). *«ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε – αν δεν μετανοείτε, όλοι όμοια θα χαθείτε»* (Λκ. 13:5). *«μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς – Να θυμάσαι λοιπόν από πού έχεις πέσει, και μετανόησε και κάνε τα πρώτα έργα. Ειδεμή έρχομαι σ' εσένα γρήγορα και θα κινήσω τη λυχνία σου από τον τόπο της, αν δεν μετανοήσεις»* (Αποκ.2:5). *«μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ – Μετανόησε λοιπόν· ειδεμή, έρχομαι σ' εσένα γρήγορα»* (Αποκ.2:16). «ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας – Κάντε λοιπόν καρπό άξιο της μετανοίας» (Μτ.3:8). *«ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα – Γιατί πάντα εμείς που ζούμε, σε θάνατο παραδινόμαστε»* (Β' Κορ.4:11). *«τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακὸν – Γιατί όλοι εμείς πρέπει να φανερωθούμε μπροστά στο βήμα του Χριστού, για να*

απολάβει καθένας αυτά που σχετίζονται με όσα έπραξε με το σώμα του, είτε αγαθό είτε κακό» (Β' Κορ.5:10). *«καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις – καθώς είναι αποφασισμένο στους ανθρώπους μια φορά για πάντα να πεθάνουν και μετά από αυτό η κρίση»* (Εβρ.9:27). *«Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις – Όποιος έχει αυτί ας ακούσει τι το Πνεύμα λέει στις εκκλησίες»* (Αποκ.3:22).

Τα λόγια αυτά του Κυρίου, μεστά αγάπης προς τον άνθρωπο, μιλούν και παραγγέλνουν την ανάγκη της υπακοής **μόνο** σε Αυτόν. Η επιμονή Του αυτή σκοπό έχει να γνωστοποιήσει σε όλους την ανάγκη της μετάνοιας, βάσει της οποίας θα χαρίσει στον μετανοούντα τη γενική αμνηστία και τη Χάρη της απολύτρωσης, χωρίς Μνημόσυνα και τελετουργίες. Αυτό είναι το πνεύμα ολόκληρης της Καινής Διαθήκης, αυτό είναι το ευλογημένο σχέδιο του Θεού και αυτός είναι ο σκοπός της θυσίας του θείου Λυτρωτή.

Θα ήταν λοιπόν προτιμότερο, αγαπητέ Γέροντα, αντί να δίνετε με τα Μνημόσυνα ψευδείς ελπίδες στους ανθρώπους, να τους οδηγήσετε, κατά το πνεύμα της αρχέγονης Εκκλησίας στο Χριστό, ο Οποίος τοποθετείται μεταξύ Θεού και ανθρώπων για τη σωτηρία κάθε αμαρτωλού· στον Χριστό, ο Οποίος έλαβε τη θέση του αμαρτωλού για να σηκώσει το βάρος των αμαρτιών του· στον Χριστό, ο Οποίος χτυπά την θύρα της καρδιάς, και αναμένει με ανοιχτή την αγκαλιά να δεχτεί οιονδήποτε αμαρτωλό για να του δώσει άφεση των αμαρτιών του και δύναμη πνεύματος να ζήσει μια ζωή, όπως αρμόζει στους οπαδούς Του.

Αγαπητέ αδελφέ! Σέβεστε το Λόγο του Θεού; Θέλω να πιστεύω ότι τον σέβεστε! Ο Λόγος λοιπόν του Παντοδύναμου, λέει: *«ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει – Όποιος έχει τον Υιό έχει τη ζωή· όποιος δεν έχει τον Υιό του Θεού τη ζωή δεν την έχει»* (Α' Ιν.5:12). Όταν λοιπόν ο άνθρωπος δεν έχει δεχτεί τον Υιό του Θεού Σωτήρα του, όταν δεν Τον αναγνώρισε Λυτρωτή του, όταν δεν Τον ομολόγησε ενώπιον των ανθρώπων (*«ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν – αν ομολογήσεις με το στόμα σου ως Κύριο τον Ιησού και πιστέψεις με την καρδιά σου ότι ο Θεός έγειρε Αυτόν από τους νεκρούς, θα σωθείς. Γιατί με την καρδιά πιστεύει κανείς για να έχει δικαίωση και με το στόμα ομολογεί για να έχει σωτηρία»* Ρωμ.10:9-10), όταν δεν πίστεψε όπως η Θεία επιταγή ορίζει, πώς είναι δυνατόν μετά θάνατον να βελτιωθεί η κατάστασή του, εφόσον δεν μπορεί πλέον να διδαχθεί και να δεχθεί τον Υιό του Θεού και να ασκήσει πίστη στον Θεό; Το χωρίο αυτό καταργεί κάθε ανθρώπινη πράξη και ενέργεια για την μετά θάνατο αλλαγή της καταστάσεως των ανθρώπων. Όποιος, λοιπόν, σέβεται το Λόγο του Κυρίου, ας προσέξει το ανωτέρω χωρίο, ας του αποδώσει το σεβασμό που του οφείλεται και ας σταματήσει το έργο των ψευδών ελπίδων με τα Μνημόσυνα. Μόνο το χωρίο αυτό κλείνει τα στόματα των αντιφρονούντων, καταργεί κάθε σύγγραμμα υπέρ των Μνημοσύνων, και ανατρέπει κάθε διδασκαλία που αποβλέπει στις αφέσεις εκ των υστέρων. Με αφορμή αυτό το Βιβλικό χωρίο, θέτω το ερώτημα:

Κύριοι, Καθηγητές των Πανεπιστημίων: Με ποια τόλμη διδάσκετε την ανάγκη των Μνημοσύνων και τις μετά θάνατον αφέσεις και γιατί παραβλέπετε το Λόγο του Θεού; Ιερείς και Αρχιερείς: Με ποιο δικαίωμα απαγγέλλεται με προστακτικό ύφος τη συγχωρητική ευχή σε ανθρώπους, οι οποίοι ουδέποτε ασχολήθηκαν με το πρόσωπο του θείου Λυτρωτή;

Συγγραφείς των Μνημοσύνων: Με ποια παρρησία υψώνετε ανάστημα ανευλάβειας στις σαφείς δηλώσεις του Παντοδύναμου και στις θέσεις τους τοποθετείτε τις ανθρώπινες; Σε όλους εσάς, λέω: Μετανοείτε! Σεβαστείτε το Λόγο του Θεού! Σταματήστε να γιατρεύετε επιπόλαια το σύντριμμα του λαού του Θεού, δολώνοντας το Λόγο Του (*«καὶ ἰῶντο σύντριμμα τοῦ λαοῦ μου ἐξουθενοῦντες καὶ λέγοντες· εἰρήνη - εἰρήνη. καὶ ποῦ ἐστιν εἰρήνη; – και θεράπευσαν το σύντριμμα του λαού Μου εξουθενώνοντας και λέγοντας: Ειρήνη - ειρήνη. Και πού είναι η ειρήνη;»* Ιερ.6:14). Σε τέτοιο σημείο επιπολαιότητας φτάσατε, ώστε τα ίδια Μνημόσυνα συγχώρεσης κάνετε σε όλους τους νεκρούς, σε αμαρτωλούς και αγίους. Αλλά οι άγιοι έχουν ανάγκη Μνημοσύνων; Έτσι παρατηρούμε ότι αφού πραγματοποιήθηκαν όλα τα καθιερωμένα Μνημόσυνα προς τον Νεκτάριο, όπως ο Θεός τον συγχωρήσει από τις αμαρτίες του, κατόπιν του δώσατε το χρίσμα του προσκυνητή αγίου, προσκυνώντας και ικετεύοντας αυτόν όπως φανεί ίλεως, βοηθός και αντιλήπτορας «εις ίασιν ψυχών και σωμάτων».

Με την ίδια επιπολαιότητα η εφημερίδα "Απογευματινή" (5/8/1969) δημοσίευσε το Μνημόσυνο που έγινε του "Αγίου Μηνιάτη" κατά την 10/8/1969. Εάν είναι άγιος, έχει ανάγκη Μνημοσύνων συγχώρεσης και άφεσης αμαρτιών;

Νομίζω, ότι όλα αυτά δεν χαρακτηρίζουν ωριμότητα ανθρώπων, ούτε άγια σοβαρότητα των ποιμένων της Εκκλησίας, οι οποίοι υποτίθεται ότι εμπνέονται από το Άγιο Πνεύμα και είναι σοφοί...

Παραχωρήσατε στις αντι-Βιβλικές ενέργειες επί των Μνημοσύνων και διακηρύττετε, ότι «από ηθική άποψη εξεταζόμενα τα Μνημόσυνα παρέχουν στους επιζώντες μεγάλη ωφέλεια. Με αυτά», λέτε, «διδάσκονται οι Χριστιανοί φιλοσοφία, την πανταχού παρουσία του Χριστού, κλπ». Φρίξε ήλιε! Ώστε για να διδαχτούν οι Χριστιανοί τις θεμελιώδεις αρχές του Χριστιανισμού, ήταν αναγκαίο να δανειστούν οι ποιμένες των Εκκλησιών ειδωλολατρικά ήθη και έθιμα; Η Ιερή Βίβλος δεν είναι ικανή; Φρίξε ήλιε και αναστέναξε γη!

Κύριοι, σεβαστείτε το Λόγο του Θεού!

Αιώνιε Θεέ! Και αν ακόμα δεν γνωρίσαμε τη θαυμαστή Σου αγάπη, η οποία Σε ώθησε να προσφέρεις εξιλαστήριο θύμα τον Υιό Σου τον Μονογενή υπέρ των αμαρτιών μας, γνωρίζοντες όμως τη μακροθυμία Σου επί των ιερατικών παραβάσεων και ακροβασιών, αιχμαλωτιζόμαστε στην αγαθότητά Σου.

Αναφορικά με την ωφέλεια των Μνημοσύνων έχουμε να πούμε ότι, αντί αυτής προσφέρουν κάκιστη υπηρεσία στην ηθική και πνευματική ζωή των ανθρώπων. Γιατί οι άνθρωποι που νομίζουν, ότι με τα Μνημόσυνα και τις ιερατικές ευχές θα λάβουν τη συγχώρηση μετά θάνατον, δεν καλλιεργούν την πνευματική ζωή, αλλά ζουν και πολιτεύονται με αχαλίνωτη ζωή, κατά την κτηνώδη τάση, την οποία δίνουν οι ορμές της αμαρτωλής σάρκας.

Για όλα αυτά

Πρέπει να σκεφτούν σοβαρά οι υπεύθυνοι της Εκκλησίας. Να εγκαταλείψουν την επιπολαιότητα και το ρηχό πνεύμα. Γιατί δεν είναι Βιβλικά επιτρεπτό να νομίζουν, ότι οι ιερείς με τις ευχές θα μεταπείσουν τον αναλλοίωτο Θεό να αλλάξει τη δικαιοκρισία Του και να αθετήσει τους αναλλοίωτους Νόμους Του, να κατατάξει τον άξιο καταδίκης πελάτη των ιερέων, «εν τόπω φωτεινώ, εν τόπω αναψύξεως... ένθα οι δίκαιοι αναπαύονται». Κατόπιν αυτών "το ευσεβές εκκλησίασμα" θαυμάζει "το θρίαμβο" και την επιδεξιότητα των ποιμένων και πιστεύει ότι, αυτοί είναι ικανοί να επέμβουν και να μεταπείσουν τον Θεό να αλλάξει την τελεσίδικη δι-

καιοκρισία Του, με τη δωροδοκία των κολλύβων –και κάπου-κάπου, με παραθείο– και ο ασεβής πελάτης τους να μετατεθεί «εις τον χορόν των αγίων». Εάν δε η πράξη των Μνημοσύνων δεν είναι αντι-Βιβλικός θεσμός, τότε, τι είναι βλασφημία και τι αμαρτία; Εάν οι ιερείς έχουν τέτοια επιδεξιότητα, πού πρέπει να τοποθετήσουμε τα Βιβλικά χωρία *«μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστι Θεός; – Κανείς ας μη σας εξαπατήσει κατά κανέναν τρόπο. Γιατί δεν θα έρθει η ημέρα εκείνη αν δεν έρθει πρώτα η αποστασία και αποκαλυφτεί ο άνθρωπος της αμαρτίας, ο γιος της απώλειας, αυτός που αντιτάσσεται και υπερυψώνεται ενάντια σε καθέναν που λέγεται Θεός ή σέβασμα, ώστε να καθίσει αυτός στο ναό του Θεού ως θεός, για να αποδεικνύει τον εαυτό του ότι είναι θεός;»* (Β’ Θεσ.2:3-4). «Εδώ είναι ο νους που έχει σοφία».

Στην τελεσίδικη απόφαση του Θεού, *«καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις – καθώς είναι αποφασισμένο στους ανθρώπους μια φορά για πάντα να πεθάνουν και μετά από αυτό η κρίση»* (Εβρ. 9:27), δεν υπάρχει κανένα περιθώριο εισήγησης για τη μετατροπή της απόφασης αυτής και ακύρωση της κρίσης της πανσοφίας Του. Συνεπώς, η κατάσταση του νεκρού παραμένει αμετάκλητη, για την ημέρα κατά την οποία ο Δίκαιος Κριτής θα αποδώσει στον καθέναν “το μισθό του” – *«μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως – Μη θαυμάζετε γι’ αυτό, γιατί έρχεται ώρα κατά την οποία όλοι όσοι είναι στα μνήματα θα ακούσουν τη φωνή Του, και θα βγουν έξω· όσοι έκαναν τα αγαθά σε ανάσταση ζωής, ενώ όσοι έπραξαν τα κακά σε ανάσταση κρίσης για καταδίκη»* (Ιν.5:28-29), *«μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ – Γιατί ο Υιός του ανθρώπου πρόκειται να έρθει μέσα στη δόξα του Πατέρα Του μαζί με τους αγγέλους Του, και τότε θα αποδώσει σε καθέναν κατά τις πράξεις του»* (Μτ. 16:27), *«διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ – γιατί όρισε ημέρα κατά την οποία πρόκειται να κρίνει την οικουμένη με δικαιοσύνη»* (Πραξ.17:31), *«...τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς – ...που πρόκειται να κρίνει ζωντανούς και νεκρούς»* (Β’ Τιμ.4:1), *«Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις – Δεν θέλουμε όμως εσείς να αγνοείτε, αδελφοί, όσα αφορούν αυτούς που έχουν κοιμηθεί, για να μη λυπάστε, καθώς και οι λοιποί που δεν έχουν ελπίδα. Γιατί αν πιστεύουμε ότι ο Ιησούς πέθανε και αναστήθηκε, έτσι και ο Θεός αυτούς που κοιμήθηκαν,*

μέσω του Ιησού θα τους φέρει μαζί Του. Γιατί αυτό σας λέμε βασισμένοι στο λόγο του Κυρίου, ότι εμείς οι ζωντανοί, που θα απομένουμε στην παρουσία του Κυρίου, δεν θα προλάβουμε να φτάσουμε αυτούς που κοιμήθηκαν. Γιατί ο Ίδιος ο Κύριος με πρόσταγμα, με φωνή αρχαγγέλου και με σάλπιγγα Θεού θα κατεβεί από τον ουρανό, και οι νεκροί στον Χριστό θα αναστηθούν πρώτα. Έπειτα εμείς οι ζωντανοί, που θα απομένουμε, συγχρόνως μαζί μ' αυτούς θα αρπαχτούμε μέσα σε νεφέλες για συνάντηση του Κυρίου στον αέρα. Και έτσι πάντοτε θα είμαστε μαζί με τον Κύριο. Ώστε να παρηγορείτε ο ένας τον άλλο με τα λόγια αυτά» (Α' Θεσ.4:13-18), *«ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; – Ιδού, μυστήριο λέω σ' εσάς: όλοι δεν θα κοιμηθούμε, όλοι όμως θα αλλάξουμε, σε μια στιγμή, σε ριπή οφθαλμού, κατά την έσχατη σάλπιγγα. Γιατί θα σαλπίσει και οι νεκροί θα εγερθούν άφθαρτοι και εμείς θα αλλάξουμε. Γιατί πρέπει το φθαρτό τούτο να ενδυθεί αφθαρσία και το θνητό τούτο να ενδυθεί αθανασία. Όταν λοιπόν το φθαρτό τούτο ενδυθεί αφθαρσία και το θνητό τούτο ενδυθεί αθανασία, τότε θα πραγματοποιηθεί ο λόγος ο γραμμένος: Καταπιώθηκε ο θάνατος σε νίκη. Πού είναι, θάνατε, το κεντρί σου; Πού είναι, Άδη, η νίκη σου;»* (Α' Κορ.15:51-55), *«καὶ πολλοὶ τῶν καθευδόντων ἐν γῆς χώματι ἐξεγερθήσονται, οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς αἰσχύνην αἰώνιον – Και πολλοί από αυτούς που κοιμούνται μέσα στο χώμα της γης θα εγερθούν, οι μεν σε ζωή αιώνια και οι δε σε ονειδισμό και καταισχύνη αιώνια»* (Δαν.12:2), *«Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ – Ιδού έρχομαι γρήγορα, και ο μισθός Μου είναι μαζί Μου, για να αποδώσω σε καθέναν όπως είναι το έργο του»* (Αποκ.22:12).

Με τα Μνημόσυνα δύο μόνο ωφελούνται: 1ον) Ο διάβολος, που γελοιοποιεί την τελεσίδικη απόφαση του Θεού, 2ον) ο ιερέας, που κατόρθωσε να πείσει τους ανθρώπους και μετά θάνατον, για πολλά χρόνια να καταβάλλουν το δασμό τους και τα "διόδιά" τους σ' αυτόν, χωρίς καμία διαμαρτυρία.

Μόνο η παρούσα ζωή είναι το στάδιο του αγώνα... Η μετά θάνατον κατάσταση, ανήκει στη δικαιοκρισία του **μόνου** έχοντος την αθανασία **Θεοῦ** και στην αρμοδιότητα του Παντοδύναμου, γιατί *«καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις – καθώς είναι αποφασισμένο στους ανθρώπους μια φορά για πάντα να πεθάνουν και μετά από αυτό η κρίση»* (Εβρ. 9:27). Εμείς, θα αναμένουμε την ανάσταση *«ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακὸν – για να απολάβει καθένας αυτά που σχετίζονται με όσα έπραξε με το σώμα του, είτε αγαθό είτε κακό»* (Β' Κορ.5:10).

Εφόσον λοιπόν αποδεικνύεται, ότι αυτά αποτελούν τα "ανάποδα" της θρησκείας μέσα, μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι η Εκκλησία βρίσκεται στο στάδιο της ετεροδιδασκαλίας (*«Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν*

νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν· ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων – Αν κάποιος διδάσκει διαφορετικά και δεν ακολουθεί τους υγιείς λόγους που είναι του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και στη διδασκαλία που συμφωνεί με την ευσέβεια, είναι θολωμένος από υπερηφάνεια, δεν γνωρίζει τίποτε καλά, αλλά νοσεί για συζητήσεις και λογομαχίες, από τις οποίες γίνεται φθόνος, φιλονικία, βλασφημίες, υπόνοιες πονηρές, μάταιοι διαπληκτισμοί ανθρώπων διεφθαρμένων στο νου και που έχουν στερηθεί την αλήθεια, οι οποίοι νομίζουν πως η ευσέβεια είναι πορισμός κέρδους. Να απομακρύνεσαι από τέτοιους ανθρώπους» Α' Τιμ.6:3-5). Συστηματικά και με κάθε σπουδή καλλιέργησε και εξακολουθητικά καλλιεργεί την τάση να δημιουργεί απομιμήσεις στις θείες πραγματικότητες και να κάνει φαντασίας δόγματα και αντι-Βιβλικά συστήματα. Και κατόπιν να καλεί τον αμαθή λαό να στηρίξει τη ζωή του και την ελπίδα του στις απομιμήσεις αυτές και τα αντι-Βιβλικά συστήματα. Έτσι απομακρύνει τον άνθρωπο από τη θεία πραγματικότητα.

Από τα μέχρι σήμερα δημοσιεύματά μου, αποδείχτηκε με τρόπο αναντίρρητο, ότι οι παραποιήσεις και οι απομιμήσεις κατά τρόπο αυθαίρετο έχουν πολλαπλασιαστεί. Απομακρυνόμενοι δε της θείας πραγματικότητας δημιουργούν τις παραποιήσεις και οι καλούμενοι να τις μιμηθούν, είναι αδύνατο να προβλέψουν ή να διακρίνουν την πλάνη από την αλήθεια. Το γεγονός αυτό παρατηρούμε τόσο στο ιερατείο, όσο και στο λαό. Σε καμία πρόβλεψη και σε καμία διάκριση, μεταξύ πλάνης και αλήθειας, είναι ικανοί, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων.

Είναι αναγκαίο να ενθυμούμεθα, ότι ο Χριστός έστησε την Εκκλησία Του σε μια αποκατεστημένη αλήθεια, με *«πᾶσαν [όλη] τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ»*. Έτσι η Εκκλησία απολάμβανε με θεία τελειότητα τους καρπούς της ευλογίας, της σοφίας, της αγαθότητας και της παρουσίας του Παντοδύναμου Θεού. Από την εποχή, όμως, που άρχισε μόνη της να αγωνίζεται, έπεσε. Παράκουσε στην εντολή του Θεού, εισήγαγε παραποιημένα συστήματα και δημιούργησε πνευματική ερήμωση. Έσπειρε στον Αμπελώνα του Κυρίου τα απαγορευμένα "ετεροειδή σπέρματα", της μάταιης ανθρώπινης φιλοσοφίας, της ψευδώνυμης γνώσης, από τις στείρες πηγές της ανθρώπινης φαντασίας. Αυτά εξανέμισαν την ορθή διδασκαλία με τις ψευδώνυμες γνώσεις και η μεν πορεία στον ολισθηρό δρόμο είναι αναπόφευκτη η δε ετεροδιδασκαλία άμεση.

Επιστολή 23η

Η Προσκύνηση των Αγίων και της Παναγίας

Αγαπητέ αδελφέ,

Η εξέταση των θεμάτων που αφορούν τα Μυστήρια και τις Τελετές, περατώθηκε. Με βάση τη Βιβλική Αλήθεια, τη μαρτυρία της Ιεράς Παράδοσης και αποδείξεις της Ιστορίας, απέδειξα χωρίς περιστροφές, ότι αυτά που κατονομάζουν οι "ειδικοί ιερείς", ως "μέσα της Χάριτος", αποτελούν τα "Ανάποδα της Θρησκείας" μέσα. Παράλληλα παρεκάλεσα τους αντιφρονούντες να αντιδράσουν και με τα ίδια μέτρα να αποδείξουν το λανθασμένο, αν υπάρχει, στα σημεία που δεν συμφωνούν.

Τα ανάποδα όμως της θρησκείας και τα παράξενα της λατρείας δεν υπάρχουν μόνο στα θέματα αυτά, που μέχρι τώρα ασχολούμεθα. Τα ανάποδα θρησκευτικά θέματα αποτελούν ένα μεγάλο κύκλωμα και επεκτείνονται σε όλες τις θρησκευτικές και λατρευτικές εκδηλώσεις. Για το λόγο αυτό θα συνεχίσω την έρευνά μου και θα αποδείξω στα ίδια μέτρα, άλλα ανάποδα σημεία και στις θρησκευτικές εκδηλώσεις, που αφορούν το θέμα της προσκύνησης και της μεσιτείας των Αγίων στην Εκκλησία. Για το σκοπό αυτό θα περιγράψω αρχικά τα γνωρίσματα που συνθέτουν την αγιότητα ενός προσώπου, τη θέση του και τον προορισμό τους στο άγιο Σώμα της Εκκλησίας, γιατί όπως ξέρουμε, στους Αγίους δόθηκαν θείες ιδιότητες – θεϊκά γνωρίσματα, τα οποία κατέχει μόνο ο Θεός. Έτσι θα προσφέρω και στην περίπτωση αυτή, το μέλι της Αγίας Γραφής, όχι το ξινόγαλο των παπάδων.

Οι Άγιοι στην Εκκλησία

Άγιος, κατά την Καινή Διαθήκη είναι ο άνθρωπος που πίστεψε, μετανόησε, ακολούθησε την άγια κλήση του Θεού, και ζει μια ζωή αγνή εσωτερική – της καρδιάς, και καθαρή εξωτερική – του σώματος.

Τέτοιους αγίους ανθρώπους συναντούμε μόνο μεταξύ των αναγεννημένων Χριστιανών, οι οποίοι ονομάζονται *«ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι – άγιοι, μέτοχοι επουρανίου κλήσεως»* (Εβρ.3:1), *«ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις – στους αγιασμένους μέσα στον Χριστό Ιησού, στους καλεσμένους αγίους»* (Α' Κορ.1:2), *«κλητοῖς ἁγίοις – καλεσμένους αγίους»* (Ρωμ.1:7), *«...καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ – ...μας κάλεσε σε κλήση άγια»* (Β' Τιμ. 1:9). Έτσι λοιπόν, η Αληθινή του Θεού Εκκλησία αποτελείται από Αγίους. Την πίστη αυτή ομολογούμε με το Σύμβολο της Πίστεως: «Πιστεύω εις μίαν Αγίαν, Καθολικήν και Αποστολικήν Εκκλησίαν».

Το γνώρισμα λοιπόν των κατά συνείδηση Χριστιανών είναι η αγιότητα. Άρα, οι Χριστιανοί είναι άγιοι. Ακολουθώντας την άγια κλήση του Θεού, απομακρύνθηκαν από το αμαρτωλό περιβάλλον, αποχωρίστηκαν από τις αμαρτωλές εκδηλώσεις, και πήραν την απόφαση να ζήσουν μια καθαρή ζωή. Η αγιότητα αυτή, επιτρέπει στον άνθρωπο το προνόμιο να είναι παιδί του Θεού (*«ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι – όσοι όμως δέχτηκαν Αυτόν, σ' αυτούς έδωσε εξουσία τέκνα Θεού να γίνουν»* Ιν.1:12). Άλλη ιδιότητα ή προνόμιο δεν του παραχωρεί ο Θεός. Ο Χριστιανός – άγιος είναι ένας κατά Χάρη σωσμένος αμαρτωλός, τίποτε περισσότερο.

Στο πέρασμα των αιώνων όμως, αυτό δεν το διατήρησε η Εκκλησία. Από την εποχή που συστηματοποιήθηκε η

“ειδική τάξη των ιερέων” και οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες έλαβαν μέρος στις εκκλησιαστικές υποθέσεις, όχι μόνο άλλαξε πολιτεία η Εκκλησίας, αλλά δημιούργησε και αντι-Βιβλικές εορτές Χριστιανών αγίων, αγγέλων και της Παναγίας. Αφορμή προ πάντων έδωσε ο πολλαπλασιασμός των Μοναστηριών και των Καλογέρων, για δικαιολογούν τη θέση τους στο αμαρτωλό περιβάλλον που τους πρόσφερε η Μοναστηριακή ζωή και η απαλλαγή από το στρατιωτικό, μας πληροφορούν οι ιστορικοί.

Πρώτος ο Μέγας Κωνσταντίνος με νόμο κατόπιν κατοχύρωσε τις Χριστιανικές εορτές και ως Κρατικές.

«Οι “ειδικοί ιερείς”, όπως πάντα, ενήργησαν και στην περίπτωση αυτή με “αδόκιμο νου”». Πήραν αφορμή από τις εορτές και απέδωσαν στους αγίους θεϊκές ιδιότητες, της μεσιτείας, της πανσοφίας, της παντοδυναμίας, της πανταχού παρουσίας, της καρδιογνωσίας, κλπ. Έτσι οι εορτές των αγίων έλαβαν τεράστιες διαστάσεις στη Χριστιανική ζωή και λατρεία. Οι Άγιοι, κατά κάποιο τρόπο, έγιναν δεύτεροι θεοί, παρόλο ότι θεολογικά δεν θεωρούνται τέτοιοι στην Εκκλησία. Πρακτικά όμως σχεδόν λατρεύονται ως θεοί. Γιατί όταν από τον Άγιο ή την Αγία ζητείται από τα εκατομμύρια των Ορθοδόξων και των Καθολικών, η μεσιτεία τους, η φροντίδα τους και η βοήθειά τους, αποδίδεται σε αυτούς η ιδιότητα της πανταχού παρουσίας, της πανσοφίας, της καρδιογνωσίας, της παντοδυναμίας, κλπ. Καθώς αυτοί, δηλαδή οι Άγιοι, έχουν ανθρώπινη ύπαρξη, νομίζουν οι άνθρωποι ότι πρέπει να καταφεύγουν σε αυτούς, και όχι απευθείας στον Θεό. Όταν μάλιστα βρήκε έδαφος και το εμπορικό στοιχείο στην Εκκλησία, και οι κάπηλοι πολλαπλασιάστηκαν, οι εορτές έλαβαν μεγαλύτερη λαμπρότητα, γιατί και ο χρωστήρας *[πινέλο]* των ζωγράφων εντωμεταξύ τούς παρουσίασε με ουράνια φωτοστέφανα και με άμφια – βασιλικά ενδύματα ουράνιας καλλονής και θεϊκής παρουσίας τελείως άγνωστα στους Αγίους. Παράλληλα με τις εορτές αυτές, δημιούργησαν και ειδικές Τελετές – ακολουθίες για κάθε Άγιο ή Αγία. Έτσι η Εκκλησία έφθασε στο σημείο να έχει καθημερινά εορταζόμενους Αγίους. Αυτούς παρουσιάζει ενώπιον του Θεού, ότι ικανοποίησαν τη Θεία Δικαιοσύνη. Ενώ, κατά τη Βιβλική άποψη, η Εκκλησία πρέπει να παρουσιάζει **μόνο** τον Χριστό, γιατί **μόνο** Αυτός ικανοποίησε τη Δικαιοσύνη του Θεού, και **μόνο** Αυτόν υπέδειξε ο Θεός και στον Οποίο εξεδήλωσε την απόλυτη ευαρέσκειά Του. Βέβαια, αγίους πρέπει να έχει να δείχνει η Εκκλησία, δεδομένου ότι από αγίους αποτελείται, αλλά όχι ως πρόσωπα λατρείας ή ως μέσα μεσιτείας, αλλά ως αμαρτωλούς τούς οποίους κέρδισε με τους αγώνες της στην υπηρεσία του Ευαγγελίου.

Κατά τη λατρεία μας δεν έχουμε να παρουσιάσουμε στον Θεό ανθρώπους, έστω αγίους, γιατί είναι χρεωκοπημένες υπάρξεις, οι οποίοι έλαβαν Χάρη από τον Θεό και σώθηκαν. Έχουμε να παρουσιάσουμε όμως το Λυτρωτή Ιησού, στο όνομα του Οποίου και προσευχόμαστε. Σε ποιον από τους ανθρώπους εκδήλωσε ο Θεός την ευαρέσκειά Του, όπως την εκδήλωσε στον Χριστό; Σε κανέναν, απολύτως! Όλοι, κατά τη Βιβλική πληροφορία ζυγίστηκαν στην Πλάστιγγα του Θεού και βρέθηκαν ελλιπείς. Ο Θεός βέβαια, έκανε έργο σωτηρίας και *«πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται – καθένας που πιστεύει δικαιώνεται»* (Πραξ.13:39), αλλά και μετά τη σωτηρία, την αναγέννηση και τον αγιασμό, εξακολουθεί να ισχύει για όλους αυτό που είπε ο Κύριος: *«ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν – όταν κάνετε όλα αυτά που σας διέταξαν, να λέτε: Δούλοι αχρείοι είμαστε· γιατί αυτό που οφείλαμε να κάνουμε έχουμε κάνει»* (Λκ.17:10).

Καθένας που μελετά με σοβαρότητα την Αγία Γραφή, διαπιστώνει, ότι η κυριαρχούσα ιδέα της είναι το Ευλογημένο Πρόσωπο του θείου Λυτρωτή, στη σχέση του προς τον Θεό, κανένα άλλο πρόσωπο, μη εξαιρουμένης και αυτής της Αγίας Μητρός Του. Τούτο δε, γιατί ο Χριστός ως "Υιός ανθρώπου" ανέλαβε να γίνει το μεσάζον στοιχείο μεταξύ Θεού και ανθρώπου, ανέλαβε να εκπροσωπεύσει την καθόλου ζωή του άνθρωπου, τόσο στις καθημερινές ανάγκες του, όσο και την αιώνια αποκατάστασή του. Και αυτό είναι που ευφραίνει την καρδιά του Θεού: Αυτός, *«ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου – έγινε σε όλους εκείνους που υπακούν σ' Αυτόν αίτιος αιώνιας σωτηρίας»* (Εβρ.5:9). *«ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον – Αυτός τις αμαρτίες μας τις βάσταξε ο Ίδιος στο σώμα Του πάνω στο ξύλο»* (Α' Πετρ. 2:24). Αυτός θυσιάστηκε για να μας παρουσιάσει "ως παρθένο αγνή" στο περιβάλλον του Θεού. Όταν λοιπόν η Εκκλησία λατρεύει τον Θεό και επικοινωνεί μαζί Του, κάνει χρήση μόνο της εξιλαστήριας θυσίας του Ιησού. Αυτόν μόνο έχει να παρουσιάσει στην Παρουσία του Θεού, γιατί μόνο Αυτός τον αντιπροσωπεύει εκεί, και μόνο σε Αυτόν ευαρεστείται ο Θεός και μόνο στο Όνομα Αυτού η Εκκλησία έχει το δικαίωμα να εμφανίζεται ενώπιον του Αιωνίου. Κανένα άλλο όνομα δεν έχει ούτε διαθέτει η Εκκλησία να παρουσιάζει άλλα πρόσωπα κατά τη λατρεία, όσο άγια κι αν υπήρξαν, στη θέση του Λυτρωτή Ιησού ή στη θέση των Υπουργημάτων Του, της άφεσης των αμαρτιών, της σωτηρίας, της μεσιτείας και της φροντίδας.

Η Εκκλησία με το εορτολόγιό της των χιλιάδων Αγίων, τους οποίους καθημερινά εορτάζει, είναι κυρίως απασχολημένη με αυτούς, όχι με τον Σωτήρα Κύριο και το γεγονός της εξιλαστήριας θυσίας Του. Η δε λειτουργία του Αγίου Πνεύματος εμποδίζεται, γιατί ασχολείται με εκείνους που παρεμβάλουν εμπόδιο στη δράση Του, για να τους κρίνει και να τους ελέγχει (*«ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ – όταν έρθει Εκείνος, θα ελέγξει τον κόσμο περί αμαρτίας και περί δικαιοσύνης και περί κρίσεως. Αφενός περί αμαρτίας, επειδή δεν πιστεύουν σ' Εμένα»* Ιν.16:8-9). Όλα αυτά λοιπόν αποτελούν τον τομέα των Υπουργημάτων του Ιησού, ανάποδα της λατρείας αντικείμενα και παράξενα μέσα για την επικοινωνία με τον Ύψιστο. Ας τα δούμε όμως λεπτομερώς.

Η Θέση των Αγίων

Κατά την εποχή της Αποστολικής Εκκλησίας ενωμένοι οι πιστοί και ενδυναμούμενοι δια του Πνεύματος, ***«ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς – επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδαχή των αποστόλων και στην κοινωνία και στον τεμαχισμό του άρτου με τα χέρια και στις προσευχές»*** (Πραξ.2:42). Λάτρευαν μόνο τον Θεό μαζί με τον Ιησού δι' Αγίου Πνεύματος και στο Όνομα του θείου Λυτρωτή, ήταν έτοιμοι κάθε στιγμή να θυσιαστούν. Κατά την περίοδο των διωγμών χιλιάδες πιστών θυσιάστηκαν στο βωμό της πίστεως. Στους μάρτυρες αυτούς η Εκκλησία επέδιδε ιδιαίτερη τιμή. Τίποτε άλλο.

Η Εκκλησία αντιμετώπισε με θάρρος τους διωγμούς των Ιουδαίων και των ειδωλολατρών κατά του λατρευτού Κυρίου της. Αντιμετώπισε όμως και τη μανία τους κατά της τιμής των Αγίων μαρτύρων της πίστεως, γιατί ήθελαν αυτοί να εξολοθρεύσουν καθετί που σχετιζόταν με τη λατρεία και διδασκαλία του Σωτήρα Ιησού. Έτσι βλέπουμε, ότι όταν οι ειδωλολάτρες έκαψαν ζω-

ντανό τον μαθητή του Ευαγγελιστή Ιωάννη και Επίσκοπο Σμύρνης Πολύκαρπο «αρνήθηκαν, με την εισήγηση των Ιουδαίων, να παραδώσουν το λείψανο του ένδοξου μάρτυρα στους διακαώς επιθυμούντες να λάβουν αυτό πιστούς, για να, καθώς αυτοί ισχυρίζονταν "Μην αφήνοντας τον σταυρωμένο, και σε τούτον αρχίζουν να σέβονται", δηλαδή, για να μην θεοποιήσουν τούτον... Ο συγγραφέας του μαρτυρίου του Πολυκάρπου, αντικρούοντας αντιλήψεις την αστήρικτη αυτή κατηγορία, διατυπώνει... «τις εν τη Εκκλησία επικρατούσες τότε περί των ηρώων της Χριστιανικής πίστης. Δια των ισχυρισμών των διωκτών», αναγράφει, αποδεικνύονται αυτοί «αγνοούντες, γιατί ούτε τον Χριστό ποτέ να εγκαταλείψουμε μπορούμε, τον υπέρ του παντός κόσμου των σωζομένων σωτηρίας παθόντα άμωμον υπέρ αμαρτωλών, ούτε έτερον τινα σέβεσθαι· τούτον μεν γαρ, Υιόν όντα του Θεού, προσκυνούμε, **τους δε μάρτυρας ως μαθητάς και μιμητάς του Κυρίου αγαπούμε,** αξίως ένεκα ευνοίας ανυπερβλήτου της εις τον ίδιον βασιλέα και διδάσκαλο».

Στο μαρτύριο αυτό διαβλέπουμε σαφώς τις αντιδράσεις και αντιλήψεις τής τότε Εκκλησίας περί των Αγίων, ότι εκτός του Χριστού δεν σέβονταν κανέναν άλλο. Τους Αγίους μόνο αγαπούσαν ως μιμητές του Κυρίου.

Αναφερόμενος ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ανδρέας Φυτράκης στο περί της τιμής των Αγίων βιβλίο του, "Οι Αντιδράσεις κατά της τιμής των Αγίων...", σελ.1, υποστηρίζει, ότι οι Χριστιανοί θεωρούσαν τους αγίους ως πρεσβευτές προς τον Θεό, ότι: «Μπορούσαν αυτοί να πρεσβεύουν αποτελεσματικά υπέρ των επιζώντων αδελφών τους». Αλλά ο κ. Φυτράκης σφάλει και σφάλει πάρα πολύ. Και δεν αρμόζουν σε Καθηγητή Πανεπιστημίου τέτοια σφάλματα. Πληροφορούμε λοιπόν τον κ. Φυτράκη, ότι η Εκκλησία της εποχής εκείνης δεν γνώριζε ή πίστευε περί μεσιτείας, μεσολάβησης, επέμβασης ή ανάμιξης των αγίων «υπέρ των επιζώντων αδελφών τους». Έτσι παρατηρούμε για μία ακόμη φορά, ότι "οι επίσημοι διδάσκαλοι" της θεολογίας δεν εμβαθύνουν στο περιεχόμενο του αρχικού πολιτεύματος της Εκκλησίας, αλλά αρκούνται στο Καλογερικό και αφήνουν το λαό να τρέφει ψευδείς ελπίδες, ότι δήθεν, με τη μεσιτεία των Αγίων μπορούν να πλησιάσουν τον Θεό και να λάβουν έλεος και Χάρη. Αυτό δεν είναι αληθινό. Γιατί, όπως ο ίδιος γράφει στη μελέτη του αυτή, σελ.11, «Γνωρίζουμε, ότι από τον 4ο αιώνα η προς τους μάρτυρες και τα λείψανα αυτών τιμή λαμβάνει ουσιώδη εξέλιξη». Δηλαδή, η τιμή και η ιδιαίτερη αγάπη προς τους μάρτυρες – αγίους εξελίχθηκε τον 4ο αιώνα σε προσκύνηση και σε θεϊκά Υπουργήματα μεσιτείας και ανάμιξης των αγίων υπέρ των επιζώντων. Την εποχή αυτή που έλαβαν μέρος στην Εκκλησία "οι απόστολοι του πνευματικού σκότους", οι Καλόγηροι, παρατηρούμε ότι η προσκύνηση προς τα άγια πρόσωπα επεκτάθηκε και στο πρόσωπο της Αγίας Μητρός του Κυρίου. Αλλά στο μεσιτικό υπούργημα απέδωσαν σε αυτήν την πρώτη θέση. Για το λόγο αυτό, και εγώ εκτιμώντας... την προσπάθεια αυτή των στείρων πνευμάτων, θα εξετάσω και' αρχήν με κάθε λεπτομέρεια τα περί της προσκυνήσεως και μεσιτείας της Παναγίας και κατόπιν τα περί Αγίων.

Πληροφορίες περί της Παναγίας

Όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, η Κόρη της Ναζαρέτ, Μαριάμ, δέχτηκε τον ασπασμό του ουρανού από τον άγγελο του Θεού: *«Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ [μαζί σου]»* (Λκ.1:28). Η Παρθένος αυτή της Ναζαρέτ χρησιμοποιήθηκε από τον Θεό ως το μοναδικό πρόσωπο για να γεννήσει τον Λυτρωτή του κόσμου, τον Υιό του Θεού. Λίγα όμως ξέρουμε για το πρόσωπο αυτό από την Καινή Διαθήκη. Οι πλη-

ροφορίες που μας δίνει η Καινή Διαθήκη είναι: Ο χαιρετισμός του Θεού από τον άγγελο προς την Κόρη της Ναζαρέτ και η πληροφορία, ότι θα γεννήσει τον Υιό του Θεού (δες Λκ.1:26-39)· η επίσκεψη της Παρθένου προς την Ελισάβετ (δες Λκ.1:40-56)· η πορεία από τη Ναζαρέτ στη Βηθλεέμ για την απογραφή και γέννηση του Ιησού (δες Λκ.2:1-20, Μτ. 1:18-25, 2:1-12)· η παράσταση από την Παρθένο του βρέφους Ιησού στο Ναό στα Ιεροσόλυμα (δες Λκ.2:22-35)· η φυγή στην Αίγυπτο και η επιστροφή (δες Μτ.2:13-15, 19-23)· η αναζήτηση του δωδεκαετούς Ιησού στα Ιεροσόλυμα (δες Λκ.2:41-51)· η αναζήτηση του Ιησού (δες Μτ.12:45-50)· στο Σταυρό (δες Ιν.19:25-27), και όταν μετά την ανάληψη του Κυρίου η Μαριάμ παρευρισκόταν στην προσευχή με τις άλλες γυναίκες και τους Μαθητές (δες Πραξ.1:14). Εκτός από αυτές τις πληροφορίες, δεν έχουμε τίποτε άλλο από την Καινή Διαθήκη. Για τα γηρατειά της δεν ξέρουμε τίποτα. Έχουμε λόγους να πιστεύουμε, ότι ο Ιωάννης, στον οποίο την εμπιστεύτηκε ο Ιησούς, την είχε μαζί του μέχρι του θανάτου της. Την έλλειψη αυτή των πληροφοριών φιλοδοξεί να συμπληρώσει το ψευδεπίγραφο "Πρωτευαγγέλιο" του Ιακώβου, και το επίσης ψευδεπίγραφο βιβλίο, "Περί θείων ονομάτων", το οποίο ψευδώς φέρει ως συγγραφέα τον Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη, ο οποίος πέθανε το 96 μ.Χ. ενώ το σύγγραμμα αυτό είναι του 4ου ή του 5ου αιώνα.

Επίσης περί της Μητρός του Κυρίου αναφέρουν, το Ευαγγέλιο του ψευδο-Ματθαίου, του ψευδο-Θωμά, του ψευδο-Πέτρου και το Αραβικό ευαγγέλιο, περί της παιδικής ηλικίας του Ιησού.

Παρόλο δε ότι η καθόλου Χριστιανική φιλολογία αναγνωρίζει αυτά ως ψευδεπίγραφα, εντούτοις η Ανατολική και Δυτική Εκκλησία δέχονται ότι: «Είναι καθόλα ορθόδοξα» και τα χρησιμοποιούν, όσον αφορά τουλάχιστον στο δημόσιο βίο της Παναγίας και τα γηρατειά της. Επίσης και διάφορες ανεύθυνες παραδόσεις μετά τον 4ο αιώνα προσπαθούν να συμπληρώσουν ορισμένα κενά.

Ότι τα ψευδεπίγραφα αυτά βιβλία γράφτηκαν μετά τον 4ο αιώνα, αποδεικνύεται από το γεγονός, ότι η Εκκλησία των τεσσάρων πρώτων αιώνων δεν ήξερε για το θάνατο της Παναγίας. Ο επίσκοπος άγιος Επιφάνειος, αναφερόμενος στο θέμα αυτό περί τα τέλη του 4ου αιώνα, γράφει τα εξής σημαντικά: «Αλλά και αν νομίζουν μερικοί ότι σφάλλομε, για όσα λέμε, ας αναζητήσουν ίχνη εις τας Γραφάς, και δεν θα βρουν ούτε το θάνατο της Μαρίας, ούτε εάν πέθανε, ούτε ότι δεν πέθανε, ούτε αν ετάφη, ούτε ότι δεν ετάφη· και ενώ ο Ιωάννης απεστάλη να περιέλθει την Ασία, πουθενά δεν αναφέρει ότι παρέλαβε μαζί του την Αγία Παρθένο, αλλά η Γραφή σιώπησε απλά, λόγω της υπερβολής του θέματος, για να μην προκαλέσει έκπληξη στη διάνοια των ανθρώπων, γιατί εγώ δεν τολμώ να μιλήσω, αλλά ενώ σκέπτομαι τηρώ σιωπή. Γιατί πιθανόν να βρούμε τα ίχνη της Αγίας εκείνης και μακαρίας, ενώ δεν είναι δυνατόν να βρούμε το θάνατό της... Γιατί κανείς δεν γνώρισε το θάνατό της» (Migne Patr. τόμος XLII 6, 737, π. 1055).

Συνεπώς τα βιβλία αυτά δεν απηχούν την αρχαία παράδοση της Εκκλησίας. Ούτε ο τόπος του θανάτου της είναι γνωστός. Οι μεν Ορθόδοξοι θέλουν ως τόπο της κοιμήσεως της Παναγίας την Ιερουσαλήμ, οι δε Ρωμαιοκαθολικοί θέλουν την Έφεσο, γιατί διαφορετικά είναι τα συμφέροντά τους. Το λείψανο όμως δεν βρέθηκε ούτε στον έναν τόπο ούτε στον άλλο. «Είναι ευτύχημα», είπε προ ετών ο κ. Π. Τρεμπέλας, στη Μονή του Ευαγγελιστή Ιωάννη, στην Πάτμο, «γιατί θα το εμπορεύονταν οι επιτήδειοι».

Φαίνεται όμως ότι πράγματι η Ιερουσαλήμ είναι ο τόπος του θανάτου της. Περισσότερες ενδείξεις υπάρχουν την Ιερουσαλήμ, παρά στην Έφεσο.

Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος σε σχετική μελέτη περί του τόπου της κοιμήσεως της Θεοτόκου, παραθέτει αρκετές αποδείξεις, μάλλον ικανοποιητικές, που παρουσιάζουν ως τόπο του θανάτου της την Ιερουσαλήμ – έτος 64 περίπου. Όσα περί της Εφέσου αναφέρουν οι Καθολικοί, είναι φαντασίας εξαμβλώματα και εκμεταλλεύσιμα τερατολογήματα, που μοιάζουν με την "Κωνσταντίνεια δωρεά"[14] και με τόσα άλλα ψευδή σύμβολα, πάνω στα οποία στήριξαν στο ψεύδος την Παπική θέση και Εξουσία.

Μια τελευταία, ανεξακρίβωτη μάλλον πληροφορία αναφέρει τα εξής:

Ο τάφος της Παναγίας βρίσκεται κοντά στην Έφεσο

«Ο τάφος της Παρθένου Μαρίας, που περικλείει το σώμα της εντελώς άθικτο, βρίσκεται στην Έφεσο, δύο χιλιόμετρα μακριά από το γνωστό Οίκο της Παρθένου». Αυτή είναι άποψη του Καθηγητή Αρχαιολογίας και Θρησκειολογίας του Γρηγοριανού Πανεπιστημίου της Ρώμης δρ. Φάιφερ, ο οποίος στήριξε τις υποθέσεις του στα προφητικά οράματα της ανάπηρης Άννας Κατερίνας Άμερικ, που πέθανε το 1824, στη Γερμανία. Με βάση τα οράματα της ίδιας, βρέθηκε ο Οίκος της Παρθένου στην Έφεσο, κοντά στη Σμύρνη. Ένας ιερωμένος εξέδωσε φέτος βιβλίο "Τα Οράματα της Έμερικ", όπου περιγράφεται και ο τάφος της Παρθένου, ο οποίος κατά τους ειδικούς πρέπει να βρίσκεται στο λόφο Κάλβε, όπου θυμίζει καταπληκτικά το Όρος των Ελιών στην Ιερουσαλήμ. Κατά τον δρα Φάιφερ, μέσα στον τάφο πρέπει να βρίσκεται, επίσης, το πρωτότυπο της Βίβλου. Τι πρέπει να μας πει η Καθολική Εκκλησία που πιστεύει για τη σωματική ανάληψη της Μητέρας του Κυρίου στον ουρανό, εφόσον η είδηση αυτή επαληθέψει;

Και πριν από λίγα χρόνια διαβάσαμε στις εφημερίδες ότι βρέθηκε ο τάφος του Αποστόλου Πέτρου στην Ιουδαία, αλλά τότε διαψεύστηκε η θεωρία ότι ο τάφος του Πέτρου, σαν του πρώτου Πάπα της Ρώμης βρίσκεται στα υπόγεια της Βασιλικής του Αγίου Πέτρου, στο Βατικανό.

Η ανάληψη της Παναγίας

Οι ανεύθυνες παραδόσεις υποστηρίζουν, ότι κατά την ημέρα της κηδείας της Μαριάμ παραβρέθηκαν όλοι οι Απόστολοι στην Ιερουσαλήμ «Θεαρχίω νεύματι». Μια νεφέλη τούς άρπαξε, εφόσον τότε δεν υπήρχαν ελικόπτερα και "εν ριπή οφθαλμού" παρευρέθηκαν στην Ιερουσαλήμ και ενταφίασαν την Μητέρα του Διδασκάλου τους. Δεν ήταν όμως αρκετά για τους "μαραγκούς" της παραδόσεως. Τον 8ο αιώνα ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός, στον οποίο οφείλεται η συστηματοποίηση της Ορθοδόξου Θεολογίας, της οποίας το μεγαλύτερο μέρος στήριξε στη φιλοσοφία του Αριστοτέλη, συνιστώντας τη χρήση των ειδωλολατρών φιλοσόφων στις θεϊκές αποκαλύψεις και θεμελιώνοντας έτσι τη σχολαστική Χριστιανική φιλοσοφία του Μεσαίωνα, σημειώνει μερικά περί της παρουσίας των Αποστόλων κατά την Κοίμηση της Θεοτόκου και τη Μετάσταση – ανάληψή της στους ουρανούς.

---

[14] *"Κωνσταντίνεια δωρεά":* Λατινικά, Constitutum Donatio Constantini, ή "Ψευδοκωνσταντίνεια Δωρεά" είναι ένα πλαστό ρωμαϊκό διάταγμα, το οποίο υποτίθεται ότι εξέδωσε ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Α' (Μέγας) το 324 μ.Χ., με το οποίο δώριζε στον Πάπα της Ρώμης Σιλβέστρο Α' και τους διαδόχους του την κυριαρχική και πνευματική εξουσία της Ρώμης, της Ιταλίας όλης της Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Σε συνάρτηση με τη θρυλούμενη Δωρεά αναφέρεται και η παράδοση πως ο Κωνσταντίνος βαπτίστηκε από τον Πάπα Σιλβέστρο στο Λατερανό, παράδοση καθ' όλα ψευδής, που ανάγεται στα τέλη του 5ου αιώνα, ως απάντηση για τον 28ο Κανόνα της Δ' Οικουμενικής Συνόδου.

Γράφει λοιπόν και ο Δαμασκηνός, ότι οι Απόστολοι ήταν σκορπισμένοι στα έθνη για το κήρυγμα του Ευαγγελίου. Την ημέρα όμως της κηδείας της Παναγίας, «μετάρσιοι συνήχθησαν εις Ιεροσόλυμα» και κήδευσαν το Θεοτόκιο σώμα της Παναγίας. Στον τόπο της ταφής για τρεις ημέρες ακούγονταν χωρίς διακοπή αγγελική υμνωδία. Κατά την ταφή όμως δεν παραβρίσκονταν ο Θωμάς ο οποίος δυσπιστούσε για το θάνατό της. «Και μετά την τρίτη ημέρα ελθόντος και το Θεοδόχο σώμα προσκυνήσαι βουληθέντος ήνοιξαν την σωρό. Και το μεν σώμα αυτής το πανύμνητο ουδαμώς ευρείν ηδυνήθησαν, μόνα δε αυτής τα εντάφια κείμενα ευρόντες και την εξ αυτών αφάτου ευωδίας εμφορηθέντες, ησφαλίσοντο την σορόν». Στη συνέχεια, υποστηρίζει ο Δαμασκηνός, ότι η Θεοτόκος, «εξανέστη του μνήματος» (Migne, τομ.96, σελ.748). Αυτός είναι και ο λόγος που στις 15 Αυγούστου εορτάζεται συγχρόνως "Η Κοίμηση και η εις ουρανούς Μετάσταση της Θεοτόκου".

Από όλα αυτά μπορεί οποιοσδήποτε να αντιληφθεί πολύ καλά την ομοιότητα του γεγονότος αυτού με το ιστορικό της αρνητικής στάσης του Θωμά κατά την ανάσταση του Ιησού (*«Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς – Ο Θωμάς, όμως, ένας από τους δώδεκα, ο λεγόμενος "Δίδυμος", δεν ήταν μαζί τους όταν ήρθε ο Ιησούς»* Ιν.20:24). Αυτός λοιπόν που έπλασε το μύθο αυτό της αχαλίνωτης φαντασίας, τον οποίο αβασάνιστα επαναλαμβάνει ο Δαμασκηνός με καρυκεύματα της Δαμάσκου, τον εμπνεύστηκε από το γεγονός της άρνησης του Θωμά. Η παράδοση αυτή είναι παιδαριώδης και ανάξια λόγου.

Δεν έφτανε δηλαδή το βάρος της πρώτης δυσπιστίας στο Θωμά, αλλά τον καταδίκασαν και στην περίπτωση αυτή να σηκώσει άλλο παρόμοιο βάρος.

Παρόμοια τραγελαφική παράδοση πλάστηκε και για τον Ευαγγελιστή Ιωάννη κατά τον 4ο αιώνα. «Η παράδοση αυτή παρουσιάζεται σε δύο εκδοχές. Κατά την μεν, ο Ιωάννης κοιμούνταν στον τάφο, η δε αναπνοή αυτού ήταν αισθητή μέχρι την επιφάνεια του εδάφους. Κατά την δε, οι μαθητές του Ιωάννη ελθόντες την επόμενη της ταφής δεν βρήκαν το σώμα αυτού, μετατέθηκε εις άλλην ζωή» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Β. Στεφανίδη, σελ.31).

Δεν έφταναν τα παραληρήματα αυτά, αλλά πρόσθεσαν και άλλο, το εξής:

«Μετά την Ανάσταση του Σωτήρα μας Ιησού Χριστού, και την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος, και μέχρι του μερισμού των αγίων Αποστόλων, για το κήρυγμα, ήταν όλοι οι Απόστολοι ομοθυμαδόν... Μετά δε το άριστον ανιστάμενοι και ευχόμενοι και ευχαριστούντες, ελάμβανον το τμήμα του άρτου, ο εις την του Κυρίου επεκέκλητο μοίραν... Και ταύτα μεν ετελείτο ούτως... μέχρι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Όταν δε τη παγκόσμιον σύναξην δια νεφελών εποιήσαντο, δια την της Θεοτόκου Δεσποίνης Μετάσταση, τα εικότα τελέσαντες, μετά την ταφή αυτής (δηλονότι την τρίτη ημέρα), παραμυθίαν ποιούμενοι, και μετά το άριστο αναστάντες το τμήμα του άρτου, του εις όνομα κειμένου Χριστού, κατά το ειωθός ανυψώσαντες, και το, **Μέγα το όνομα** προσειπόντες (ω θαύματος παραδόξου!) η νεκρά ώσπερ ζώσα μετά νεφέλης και φωτοποιών αγγέλων παρισταμένων αυτή, τω αέρι επιφαίνεται· **Χαίρετε,** λέγουσα, **ότι μεθ' υμών είμι πάσας τας ημέρας,** τούτο εκ του Υιού το χαροποιόν αυτοίς επιδίδουσα. Οι δε Μαθηταί τους θαύματος εκπλαγέντες, αντί τού Κύριε Ιησού Χριστέ, **Παναγία Θεοτόκε, βοήθει ημίν,** ανεκραύγασαν. Είτα τω τάφω προσελθόντες και μη ευρόντες το πανάγιον αυτής σώμα, επείσθησαν αληθώς, ότι σύσσωμος, ζώσα και τριήμερος, ως ο Υιός αυτής, εκ νεκρών αναστάσα και μεταστάσα, εις ουρανούς μεταβέβηκε, συν Χριστώ βασιλεύουσα εις τους αιώνας των αιώ-

νων. Αμήν» ("Μέγα Ωρολ.", σελ.132, εκδ. Αποστολικής Διακονίας). «Ούτω δε επέγνωσαν οι Απόστολοι την εις ουρανούς ένσωμον μετάστασιν της Θεοτόκου».

Οι εχθροί του Ιησού Χριστού "απόστολοι του σκότους", Καλόγεροι, θέλησαν να τοποθετήσουν την Παναγία στη θέση του Χριστού, γι' αυτό έπλασαν το βλάσφημο αυτό κατασκεύασμα. Και το λυπηρό είναι ότι το υιοθετεί και η επίσημη Εκκλησία, σήμερα η οποία δεν φρόντισε να το εξαφανίσει από το βιβλίο αυτό που αυτή εξέδωσε σε νεότερη έκδοση, αλλά το άφησε σε περίοπτη θέση.

Τις παραδόσεις αυτές του Ιωάννη Δαμασκηνού και τις άλλες που αναφέρονται στο Μέγα Ωρολόγιο, δεν δέχεται η Θεολογία, ότι φέρουν τους χαρακτήρες της Ιεράς Παράδοσης και επομένως δεν είναι Ορθόδοξες. Πλην όμως τις χρησιμοποιεί αρκετά στο πρόσωπο της Παναγίας κατά την εορτή της 15 Αυγούστου. Και σ' αυτό οφείλεται ο εορτασμός της Κοιμήσεως και της μεταστάσεως της Παναγίας στους ουρανούς.

Στους ύμνους – τροπάρια της εορτής αυτής αναφέρεται με ακρίβεια η πίστη της Ορθοδόξου Εκκλησίας στη σωματική ανάληψη της Μητρός του Ιησού: «...τάφος και νέκρωσις ουκ εκράτησεν· ως γαρ Ζωής Μητέρα προς την ζωήν μετέστησεν...» Άλλοι ύμνοι αναφέρονται στη μετάσταση της ψυχής της. Έτσι βλέπουμε μια πρώτης τάξεως θαλασσοποίηση εννοιών και... θαυμάτων. Αλλά εκτός αυτών, υπάρχει και το εξής αβάσιμο κείμενο καλογηρικής φαντασίας του 8ου αιώνα, του Μιχαήλ Συγγέλου: «Ολόκληρος μετά την εν μνημείω κατάθεση εις την επουράνια ανελήφθη, λήξιν η πάντων των ουρανών υπερτέρα δυνάμεων και πάσης δεσπόζουσα κτίσεως» (Migne, τομ.4ος, σελ.654).

Η επίσημη φωνή όμως της επίσημης Θεολογίας των θεολόγων, όχι των θεολογούντων, είναι η εξής:

«Η ημετέρα Ορθόδοξος Καθολική Εκκλησία, δεν δύναται να αποδεχθεί τα δύο νεότερα –του 19ου και του 20ου αιώνα– Λατινικά δόγματα περί της ασπίλου συλλήψεως και περί της ενσώμου μεταστάσεως της αγίας Παρθένου...» ("Η Διαίρεση της Χριστιανοσύνης και Δυνατότητες Επανενώσεως αυτής", σελ.22, Ι. Ν. Καρμίρη). Η επίσημη αυτή φωνή διατυπώνεται και στο Θρησκευτικό βιβλίο της ΣΤ' Τάξεως του Δημοτικοί Σχολείου, σελ.19, εκδόσεως 1969, ως εξής:

«Αι περί της Θεοτόκου καινοδοξίες και τινές άλλαι».

«Και το περί μεταστάσεως της Παναγίας δόγμα είναι έξω από την ορθή Χριστιανική διδασκαλία και από κάθε λογική σκέψη. Αρκεί να σκεφτεί κανείς ότι και ο Θεάνθρωπος Ιησούς πέθανε ως άνθρωπος και ετάφη. Είναι λοιπόν αφύσικο και παράλογο το δόγμα, ότι η Θεοτόκος ανήλθε ολόσωμος εις τους ουρανούς».

Όταν όμως οι συγγραφείς του βιβλίου αυτού –τρεις τον αριθμό– αναφέρονται στις Θεομητορικές εορτές, σελ.133, γράφουν: Κατά την παράδοση της Εκκλησίας, η Θεοτόκος ετάφη στη Γεθσημανή. Αλλά μετά τρεις ημέρες το σώμα της μετέστη εις τους ουρανούς, καθώς ψάλλει κατά την ημέρα αυτή (15 Αυγούστου) η Εκκλησία».

Δηλαδή, είναι σαν να υποστηρίζουν τα εξής: Η θάλασσα θαλασσοποίησε «της θαλασσός» τη θάλασσα, και η γλώσσα γλωσσοποίησε «της γλωσσός» τη γλώσσα. Φρίττει ο νους κάθε λογικού ανθρώπου μπροστά σ' αυτούς τους παραλογισμούς. Άλλα υποστηρίζει η Θεολογία και εντελώς διαφορετικά η ποιμένουσα Εκκλησία.

Η Παπική Εκκλησία η οποία είναι γεμάτη από εξαμβλωματικά δόγματα και αξιώσεις, προχώρησε ακόμη περισσότερο, και την 1η Νοεμβρίου του έτους 1950, ο Πάπας Πίος ΙΒ', ανακήρυξε την ανάληψη της Παναγίας σε δόγμα: «Το σώμα της Παναγίας δεν υπέστη φθορά

εις τον τάφο αλλά μετά ανώδυνο θάνατο μετέστη εις ουρανούς. Το δόγμα αυτό είναι αναγκαίο για τη σωτηρία των πιστών». Το "δόγμα" αυτό καλλιέργησε κατάλληλα το Τάγμα των "Ασσομψιονιστών" μοναχών, που ιδρύθηκε το έτος 1840 στη Νίμη της Γαλλίας για το σκοπό ακριβώς αυτό. Το δε όνομα των μοναχών προέρχεται από τη λέξη "ανάληψη", λατινιστί "Assumptio". Στην είσοδο του Ναού τους, τον οποίο έκαναν στο όνομα της Αναλήψεως της Θεοτόκου, όπως και σε όλες τις οικοδομές τους, οι "Ασσομψιονιστές" μοναχοί χάραξαν την εξής επιγραφή: «ASSUMPLA EST MARIA IN COELO» – "Ανελήφθη η Μαρία εις τον ουρανό" ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Β. Στεφανίδη, σελ.604-605). Ότι όλα αυτά είναι φαντασίας εξαμβλώματα και Καλογερικά τερατολογήματα, δεν είνι ανάγκη ιδιαίτερα να τονίσω.

Σεβασμός όχι διάκριση

Ο οφειλόμενος σεβασμός κάθε Χριστιανού προς την Αγία Μητέρα του Κυρίου, υπήρχε από τα Αποστολικά χρόνια. Εκείνο που βλέπουμε όμως είναι ότι δεν αποδιδόταν καμία διάκριση ή θέση επισημότητας μεταξύ των άλλων γυναικών, των Μαθητών και των άλλων πιστών. Μετά την Ανάληψη του θείου Λυτρωτή, οι Μαθητές επέστρεψαν στην Ιερουσαλήμ. *«οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ... ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν – Αυτοί όλοι επέμεναν καρτερικά και ομόψυχα στην προσευχή και στη δέηση μαζί με γυναίκες και με τη Μαρία, τη μητέρα του Ιησού, και μαζί με τους αδελφούς Του... ήταν ένα πλήθος περίπου εκατόν είκοσι ατόμων»* (Πραξ.1:14-15).

Ανατρέχοντας μάλιστα στις ημέρες του Κυρίου, βλέπουμε ότι ούτε Εκείνος έκανε καμία διάκριση μεταξύ της Μητέρας Του και των άλλων πιστών. Ζωντανό παράδειγμα έχουμε την περίπτωση εκείνη που Τον αναζήτησαν η Μητέρα Του και οι αδελφοί Του: *«ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες λαλῆσαι αὐτῷ... καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔφη· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν – Ιδού, η μητέρα και οι αδελφοί Του έχουν σταθεί έξω ζητώντας να μιλήσουν σε Αυτόν... και αφού εξέτεινε το χέρι Του πάνω στους μαθητές Του, είπε: Ιδού η μητέρα Μου και οι αδελφοί Μου. Γιατί όποιος θα κάνει το θέλημα του Πατέρα Μου που είναι στους ουρανούς, αυτός Μου είναι αδελφός και αδελφή και μητέρα»* (Μτ. 12:47-50).

Επίσης παρατηρούμε την περίπτωση κατά την οποία: *«ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν – κάποια γυναίκα ύψωσε τη φωνή της από το πλήθος και είπε σ' Αυτόν: Μακάρια η κοιλιά που Σε βάσταξε και οι μαστοί που θήλασες. Και Αυτός είπε: Πράγματι, μακάριοι είναι εκείνοι που ακούν το λόγο του Θεού και τον φυλάσσουν»* (Λκ. 11:27-28).

Προχωρώντας στα χρόνια της δράσης των Αποστόλων, βλέπουμε τον απ. Παύλο να αναφέρει μεν περί της κατά σάρκα γέννησης του Κυρίου (*«ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα – ο Χριστός κατά σάρκα»* Ρωμ.9:5, *«γενόμενον ἐκ γυναικός – γεννήθηκε από γυναίκα»* Γαλ.4:4) και κατά γενικό τρόπο να παρουσιάζει θέματα της οικογένειάς Του και να κάνει λόγο για τους αδελφούς Του (*«οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου»* Α' Κορ.9:5, *«Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου»* Γαλ.1:19), αλλά κανέναν ιδιαίτερο λόγο δεν είπε περί της Μητρός Του, ούτε της απέδωσε ιδιαίτερη τιμή και αξία. Μόνο είπε:

«γενόμενον ἐκ γυναικός – γεννήθηκε από γυναίκα».

Τι συμπεραίνουμε λοιπόν απ' όλα αυτά; Υποτιμούσε ο Κύριος την Μητέρα Του; Οπωσδήποτε, όχι! Αλλά ότι ήρθε να καταργήσει τις διακρίσεις, να παραμερίσει τις ανθρώπινες αξίες, να εξαλείψει τους εγωισμούς και να εξαφανίσει το "υψηλοφρονείν". Ήρθε να ενώσει όλους σε "ένα", καθώς Εκείνος είναι ένα με τον Πατέρα (*«ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς... ἵνα πάντες ἓν ὦσιν – για να είναι ένα, καθώς Εμείς... για να είναι όλοι ένα»* Ιν.17:11, 21).

Η άγια αυτή ένωση δεν προϋποθέτει διακρίσεις και ιδιαίτερες τιμές στο Σώμα της Εκκλησίας, γιατί θα είναι ένα κακοφτιαγμένο και όχι συμμετρικό σώμα, όπως το θέλει η Άγια Βουλή του Σωτήρα Χριστού. Όταν όμως αποδίδεται στη Μητέρα του Κυρίου ο υπέρμετρος τιμητικός τίτλος Παν-αγία, στην αγία Αικατερίνη ο τίτλος της πανσόφου, στον Οικουμενικό Πατριάρχη ο τίτλος του Παναγιοτάτου, στους Μητροπολίτες τού Σεβασμιοτάτου και Μακαριοτάτου, το Σώμα της Εκκλησίας δεν είναι σύμμετρο, αλλά κακοφτιαγμένο, δεδομένου άλλωστε ότι **"πρωτεύων" σε όλα αυτά, είναι μόνο ο Κύριος** (*«ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων – για να γίνει σε όλα Αυτός πρώτος»* Κολ.1:18, *«καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ – και Αυτόν έδωσε κεφαλή πάνω σε όλα στην εκκλησία»* Εφεσ.1:22).

Και στην Μητέρα του Κυρίου μας λοιπόν αρκεί το επίθετο που της έδωσε ο Θεός δια του αγγέλου: *«Κεχαριτωμένη»*. Εκτός από αυτό, δεν επιτρέπεται κανείς άλλος τίτλος ή τιμητικό επίθετο, γιατί ένας από τους λίθους της οικοδομής της Εκκλησίας θα είναι πολύ εξογκωμένος στη σχέση του με τους άλλους ισομεγέθεις λίθους και η οικοδομή θα είναι ακανόνιστη. Ότι καμία ιδιαίτερη σχέση δεν είχε η Μητέρα του Κυρίου μεταξύ των άλλων Μαθητών και λοιπών πιστών μαρτυρεί και το γεγονός της παραμονής της στο υπερώο με τους άλλους, που περίμενε να λάβει και αυτή, όπως και οι άλλοι, το Πνεύμα το Άγιο.

Εγκλήματα αντί τιμών

Η τάση εκείνων των Καλογήρων, που δεν αρκέστηκαν στο όνομα της Παναγίας *«Κεχαριτωμένη»,* το οποίο της έδωσε ο Θεός, αλλά ήθελαν να την τιμήσουν ακόμα περισσότερο, "άφησε τα φτερά της αχαλίνωτα στην υπερβολή και στη φαντασία". Έφτασε στην πραγματική λατρεία και προσκύνηση. Οι υπερβολές και η αχαλίνωτη φαντασία έγιναν αφορμή να διατυπώσει αντίθετες θέσεις προς τις υπερβολές αυτές ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριος, αποκαλώντας την Μητέρα του Κυρίου "Χριστοτόκο", όχι Θεοτόκο. Με την αφορμή όμως αυτή άναψαν τα πνεύματα των Καλογήρων, σαν να είχε διαπράξει ο Νεστόριος των μεγαλύτερο έγκλημα των αιώνων. Ο αυτοκράτορας ήρθε στην ανάγκη να συγκαλέσει την Γ' Οικουμενική Σύνοδο, κατά την οποία ενισχύθηκαν και δογματοποιήθηκαν οι υπερβολές και οι αχαλίνωτες φαντασίες και κατέληξαν σε λατρεία και προσκύνηση της *«Κεχαριτωμένη»*. Για να μη νομιστεί όμως ότι εγώ υπερβάλλω τα ιστορικά γεγονότα, επικαλούμενος την Ιστορία, πολιτική και εκκλησιαστική, θα αντιγράψω από το βιβλίο "Η Παναγία", σελ.30, του θεολόγου κ. Χ. Μ. Ενισλείδη, και από το βιβλίο "Ο Χριστιανισμός και η Εποχή μας", σελ.133-134, του πρώην Πρωθυπουργού κ. Παν. Κανελλοπούλου, για να διαπιστώσει κάθε καλοπροαίρετος αναγνώστης, πώς σχολιάζονται τα γεγονότα από θεολόγους και πολιτικούς. Να, λοιπόν τα λόγια του πρώτου:

«...μετά την Γ' Οικουμενική Σύνοδο η οποία καθιέρωσε το "αειπάρθενον" της Μαρίας και κατακύρωσε σε αυτήν τον όρο "Θεοτόκος", ως δόγμα εναντίον των Νεστοριανών, άρχισε η τιμή προς

την Μαρία να λαμβάνει διαστάσεις, καταλήγοντας σε **λατρεία,** όπως θα δούμε, για κάποιους Χριστιανούς. Γιατί συν τω χρόνω άρχισαν να προστίθενται στην Αποστολική Παράδοση διάφορες **αδέσποτες και ανεξέλεγκτες παραδόσεις** διαφόρων κατά τόπους Χριστιανών, δήθεν συμπληρωματικές της Ιεράς Παραδόσεως της Εκκλησίας. Προς τούτο δε συνετέλεσε κάποια πληροφορία, κατά την οποία **το σώμα της Θεοτόκου δεν βρέθηκε στον τάφο,** όταν την τρίτη ημέρα μετέβησαν σε αυτό χάρη του απόντος κατά την κηδεία απ. Θωμά, και για το θάνατο αυτής δυσπιστούντος. Έπρεπε δηλαδή και εδώ ο δυστυχής Θωμάς να φέρει το βάρος της δυσπιστίας, σαν να μην του έφτανε η πρώτη (*«Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς – Ο Θωμάς, όμως, ένας από τους δώδεκα, ο λεγόμενος "Δίδυμος", δεν ήταν μαζί τους όταν ήρθε ο Ιησούς»* Ιν.20:24).

Να τα λόγια του δεύτερου βιβλίου: «...οι αγώνες μεταξύ Κυρίλλου και Νεστόριου πήραν μια μορφή ηθικά βιαιότερη, αλλά και πιο αιματηρή. Στους φανατισμούς που κάνουν το λαό να γίνεται όχλος και καταστρέφουν ανθρώπους και κειμήλια πολιτισμού, πρωτοστάτησε ο Κύριλλος, ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας, που φίλοι του, μοναχοί και λαϊκοί ήταν στα 415, οι ένοχοι του φρικτού θανάτου της ωραίας και σοφής Υπατίας. Αφού διαμέλισαν το σώμα της, στα σαράντα πέντε της χρόνια, περιφέρανε οι Χριστιανοί τα μέλη της στους δρόμους, χωρίς μέσα στον τυφλό φανατισμό τους να αντιληφθούν ότι το σώμα τής έστω "εθνικής" Υπατίας που διαμέλισαν ήταν τα ιμάτια του Ιησού, που *"διεμερίσαντο"* οι Ιουδαίοι. Και με τον Ιωάννη ακόμα τον Χρυσόστομο τα είχε ο Κύριλλος. Πέρα κι από τις δογματικές διαφορές είχαν ανάψει και τα φοβερά πάθη της ματαιοδοξίας, του φθόνου, της εγκόσμιας κυριαρχίας. Ειδικότερα, όμως, η συνταρακτική πάλη του Κυρίλλου με τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριο είχε μια δογματική βάση και επίφαση... Στη Σύνοδο της Εφέσου, την Τρίτη Οικουμενική, που κάλεσε στα 431 ο Θεοδόσιος ο Β', ο Κύριλλος παρουσιάστηκε συνοδευόμενος από ένα στόλο γεμάτο Αιγυπτιακά πλούτη, από στίφη οπλισμένων ναυτικών και δούλων, κήρυξε την έναρξη της Συνόδου πριν φτάσουν οι επίσκοποι, που ήταν φίλοι του Νεστόριου, και καταδίκασε τον νέο Ιούδα, τον Νεστόριο. Όταν έφτασαν οι φίλοι του Νεστόριου, χώρισε η Σύνοδος στα δύο, η Έφεσος έγινε πεδίο μάχης, το αίμα χύθηκε άφθονο, και ο Θεοδόσιος ο Β'... αναγκάσθηκε να διαλύσει με αποτροπιασμό τη Σύνοδο. Ωστόσο, η αδελφή του Πουλχερία, με τη βοήθεια πληρωμένων από τον Κύριλλο αυλικών και κάτω από την οχλοκρατική πίεση των Μοναχών που... μπήκαν σαν στρατιά φανατισμένων στην Κωνσταντινούπολη κατάφερε να πείσει τον Θεοδόσιο να εξορίσει τον Νεστόριο».

Με όσα έγιναν λοιπόν στην Γ' Οικουμενική Σύνοδο, τίμησαν περισσότερο την Μαριάμ; Οπωσδήποτε, όχι! Ο τυφλός φανατισμός δεν άφησε του Καλόγερους συνοδικούς να δουν, ότι ο Θεός κατά τον ίδιο τρόπο αγαπούσε και τους Νεστοριανούς που ονόμαζαν την Μαρία "Χριστοτόκο" και τους άλλους που την αποκαλούσαν "Θεοτόκο".

Μάλλον θα υποστηριχθεί, ότι "Θεοτόκος" πρέπει να ονομάζεται για τον εξής σοβαρό και επιστημονικό λόγο: Το "γεννάν" αναφέρεται στον άνδρα, και το "τίκτειν" στη γυναίκα. *«Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ,* κλπ». Ο άνδρας γεννά στη μήτρα της γυναίκας τα σπερματοζωάρια και η γυναίκα κατόπιν "τίκτει" το "γεννώμενο" από τον άνδρα. Στην περίπτωση της Μαρίας, ο Θεός δια του Αγίου Πνεύματος "γέννησε" τον Λόγο (αυτό είναι το Μέγα Μυστήριο) και εκείνη κατόπιν "έτεκεν" το "γεννώμενο" από το Άγιο Πνεύμα, δηλαδή, "έτεκεν" τον Θεό – Χριστό, άρα είναι

"Θεοτόκος". Πιθανόν επίσης να υποστηριχθεί, ότι εύστοχη είναι η προσωνυμία "Θεοδόχος", αλλά αυτή δεν δηλώνει σαφώς την αποστολή της Παναγίας. Γιατί εδέχθη μεν τον Θεό – Χριστό, αλλά τον "έτεκε". Άρα, η αποστολή της Μαριάμ εκφράζεται μόνο με το όνομα "Θεοτόκος".

Πάντως, ο άγιος Επιφάνειος, 4ος αιώνας, σχολιάζοντας τη μεσολαβητική πρόταση της Μαριάμ στο γάμο της Κανά, γράφει: «Για να μη νομίσουν μερικοί, ότι η Αγία Παρθένος είναι κάτι περισσότερο, ο Κύριος ονόμασε αυτήν γυναίκα, σαν να προφητεύει περί των σχισμάτων και αιρέσεων επί της γης, οι οποίες θα εμφανίζονταν στο μέλλον, για να μην υπερβάλλουν μερικοί την Αγία και υποπέσουν σε αυτή τη φλυαρία της αίρεσης».

Το θέμα αυτό, πάντως, δεν είναι του παρόντος. Δεν αποκρύπτουμε ότι είναι γέννημα σχολαστικισμού και δεν νομίζω ότι πρέπει να αποτελεί άρθρο πίστεως. Οι αρχαίοι εκκλησιαστικοί συγγραφείς και απολογητές του Χριστιανισμού, εκείνοι οι οποίοι διακρίνονταν για την πνευματικότητά τους και είχαν εννοήσει ποια ήταν η ανάγκη του κόσμου, δεν ασχολήθηκαν με παρόμοιας φύσεως θέματα. Σαν σκοπό και ιδεώδες στην αποστολή τους έθεσαν τον ευαγγελισμό του κόσμου. Το ιδανικό τους προφήτη Δαβίδ τούς απασχολούσε: *«διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδούς σου, καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι – Θα διδάξω άνομους τις οδούς Σου, και ασεβείς σε Σένα θα επιστρέψουν»* (Ψαλμ.50:13). Σκοπός τους ήταν να γνωστοποιήσουν στους ανθρώπους, ότι "γεννήθηκε Σωτήρας" των αμαρτωλών και ότι *«ὁ Θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν, διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν – ο Θεός, τώρα παραγγέλλει στους ανθρώπους όλους παντού να μετανοούν· γιατί όρισε ημέρα κατά την οποία πρόκειται να κρίνει την οικουμένη με δικαιοσύνη, με έναν Άνδρα που όρισε, αφού έδωσε πιστοποίηση σε όλους, όταν ανάστησε Αυτόν από τους νεκρούς»* (Πραξ.17:30-31). Ως εκ τούτου, δεν τους απασχολούσαν θέματα τα οποία γεννούν έριδες, διχόνοιες και καλλιεργούν τον άγονο σχολαστικισμό και διαιρούν την Εκκλησία και λυπούν το Πνεύμα του Θεού που μας αγάπησε και του Κυρίου Ιησού Χριστού.

Άλλος, πιθανόν να υποστηρίξει ότι ούτε αυξάνει, ούτε και μειώνει τον σεβασμό προς την *«Κεχαριτωμένη»* του Παντοδύναμου, είτε την ονομάζουμε "Θεοτόκο", είτε "Χριστοτόκο", δεδομένου άλλωστε ότι δεν γέννησε τον Πατέρα Θεό, γέννησε τον Θεό – Χριστό. Σεβαστές είναι οι απόψεις και των μεν και τον δε.

Γεγονός όμως και αναμφισβήτητη αλήθεια είναι, ότι Αυτή υπήρξε η *«εὐλογημένη ἐν γυναιξίν»* και αξιώθηκε της Χάριτος του Θεού να γεννήσει τον Λυτρωτή του κόσμου. Ο θείος και Αιώνιος Αυτός λυτρωτής, ας είναι το μοναδικό θέμα της ζωής μας και η διαρκή μας απασχόληση. Ας μην ξεχνούμε τον απ. Παύλο, που έλεγε: *«ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον... Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν – εμείς όμως κηρύττουμε Χριστό σταυρωμένο... Χριστό Θεού δύναμη και Θεού σοφία»* (Α΄Κορ.1:23-24).

Οι αρχαίοι κήρυκες και συγγραφείς Ιουστίνος, Ειρηναίος, Λακτάντιος, Μακάριος, μέγας Βασίλειος και Ιωάννης ο Χρυσόστομος αναφέρθηκαν μεν στο πρόσωπο της Μακαρίας Παρθένου και την εξύμνησαν, αλλά μόνο για το γεγονός της ενανθρώπισης του Σωτήρα μας Ιησού Χριστού, παραλληλίζοντάς την με την Εύα, αλλά "όχι πέραν του δέοντος". Ο Χρυσόστομος μάλιστα πλέκοντας το ακόλουθο εγκώμιο προς την Παρθένο, δεν απομακρύνεται του χαρακτηρισμού του ονόματος *«Κεχαριτωμένη»*, τον οποίο της έδωσε ο Θεός δια του αγγέλου. Να, τα λόγια του:

«Όθεν καγώ εξίσταμαι τω θαύματι, τρέμω το μυστήριον. Θεωρήσω τω Γαβριήλ και φυγαδεύσω μου τον φόβον, τα προς την Μαρίαν ρήματα μετ' εκείνου είπω: Χαίρε Κεχαριτωμένη, ουρανίου σταχύος αθέριστος άρουσα· Χαίρε Κεχαριτωμένη, αληθινής αμπέλου αψευδής Μήτηρ Παρθένος· Χαίρε Κεχαριτωμένη ατρέπτου Θεότητος σαγήνη αδιάπτωτος· Χαίρε Κεχαριτωμένη, της αχωρήτου φύσεως χωρίον ευρύχωρον· Χαίρε Κεχαριτωμένη, η τη κτίση απάση υφάνασα αχειρόπλοκον στέφανον· Χαίρε Κεχαριτωμένη, πυρός άγιον οικητήριον· Χαίρε Κεχαριτωμένη, της πεινώσης κτίσεως Ταμείον αδαπάνητον· Χαίρε Κεχαριτωμένη, η χάρις η απέραντος της Παρθενίας. Χαίρε Κεχαριτωμένη, η στάμνος η χρυσή, η το ουράνιον μάννα έχουσα. Χαίρε Κεχαριτωμένη, ο λαμπρός ουρανός, η τον Αχώρητον εν ουρανοίς, εν Εαυτή έχουσα Θεόν αχώρητον και αστενοχώρητον».

Παρόλο ότι το εγκώμιο αυτό εκφράζει χαιρετισμό προς την Μητέρα του Γεννηθέντος Λυτρωτή, δεν νομίζω ότι ο Χρυσόστομος είχε την εντύπωση ότι η *«κεχαριτωμένη»* τον άκουγε, γιατί τότε, την Εκκλησία δεν την απασχολούσε το θέμα της μεσιτείας της. Το παρέθεσα όμως, γιατί δεν απομακρύνεται του χαρακτηρισμού που ο Θεός έδωσε προς την Παρθένο Μαρία.

Στις απόψεις αυτές δεν νομίζω ότι θα πρέπει να επιμείνω περισσότερο. Γιατί εγώ τουλάχιστον δέχομαι, ότι ο Θεός αγαπά και εκείνους που δέχονται την Μαρία ως Θεοτόκο και τους άλλους που την χαρακτηρίζουν ως Χριστοτόκο ή Θεοδόχο.

Η Μαρία γέννησε άλλα παιδιά;

Όσον αφορά τους αδελφούς του Κυρίου, είναι ένα θέμα με "κόκκαλο". Και εφόσον έχουμε αρκετό "ψαχνό", δεν νομίσω ότι πρέπει να ασχολούμεθα με το κόκκαλο, το οποίο πάντοτε διασύρουν οι σκύλοι. Για το θέμα αυτό βρίσκουν Γραφικά σημεία και οι δύο μερίδες των αντιμαχομένων, και εκείνων που πιστεύουν ότι η Μαρία μετά τον Ιησού γέννησε με τον Ιωσήφ και άλλα παιδιά, και των άλλων που το αρνούνται αυτό.

Σαν σοβαρό, σε πρώτη ματιά, φαίνεται το επιχείρημα εκείνων που υποστηρίζουν, ότι ο Ιησούς είχε και άλλους αδελφούς, επικαλούμενοι το γεγονός ότι κατά την γενομένη απογραφή, ο Ιωσήφ ανέβη μόνος στην Βηθλεέμ με την Μαριάμ για να απογραφούν, και αυτό φανερώνει ότι δεν είχε ποτέ άλλα παιδιά (*«Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ... εἰς πόλιν... Βηθλέεμ... ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ – Ανέβηκε τότε και ο Ιωσήφ... στην ...Βηθλεέμ... για να απογραφεί μαζί με τη Μαριάμ, τη γυναίκα που ήταν μνηστευμένη με αυτόν»* Λκ.2:4,5). Άρα, "οι αδελφοί του Ιησού" οι οποίοι αναφέρονται στην Καινή Διαθήκη, γεννήθηκαν μετά απ' Αυτόν, δεδομένου άλλωστε, ότι κατά τις πληροφορίες και των τεσσάρων Ευαγγελιστών (*«ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ είστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες λαλῆσαι αὐτῷ – η μητέρα και οι αδελφοί Του είχαν σταθεί έξω, ζητώντας να μιλήσουν σ' Αυτόν»* Μτ.12:46, *«ἔρχονται οὖν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ – Έρχονται τότε η μητέρα Του και οι αδελφοί Του»* Μκ.3:31, *«Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ – Ήρθαν τότε προς Αυτόν η μητέρα Του και οι αδελφοί Του»* Λκ.8:19, *«κατέβη εἰς Καπερναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ... εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ – κατέβηκε στην Καπερναούμ, Αυτός και η μητέρα Του και οι αδελφοί Του και οι μαθητές Του... είπαν, λοιπόν, σ' Αυτόν οι αδελφοί Του»* Ιν.2:12, 7:3), οι αδελφοί του Ιησού, ως φαίνεται ζούσαν μαζί με τη Μητέρα Του. Συνεπώς, δεν ήταν εξάδελφοι, όπως υποστηρίζεται από την παράδοση, αλλά πραγματικοί αδελφοί. Εξ αφορμής όμως του "αειπάρθενου" της Θεοτόκου, για δογματικούς λόγους

δεν μπορεί να γίνει δεκτή αυτή η γνώμη.

Δεν αποκλείεται όμως “οι αδελφοί” αυτοί να ήταν εξάδελφοι του Ιησού από τον Ιωσήφ, παιδιά του Κλωπά και της Μαρίας. Και επειδή *«περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν – περιόδευε ο Ιησούς σε όλες τις πόλεις και τα χωριά, διδάσκοντας στις συναγωγές τους και κηρύττοντας το ευαγγέλιο της βασιλείας και θεραπεύοντας κάθε νόσο και κάθε αδιαθεσία»* (Μτ.9:35), και επειδή θα είχε επηρεάσει του εξαδέλφους αυτούς η διδασκαλία του Ιησού και θα συμπαθούσαν τη Μητέρα Του και συγγενή τους Μαρία, θα την συνόδευαν ή και θα παρέμεναν μαζί της, εάν εντωμεταξύ ο Ιωσήφ ήταν γέρος ή είχε πεθάνει.

Με το θέμα αυτό των αδελφών του Κυρίου ασχολήθηκαν από αρχαιοτάτων χρόνων αρκετοί. α) Ο Τατιανός, ο Ηγήσιπος και ο Τερτυλλιανός, οι οποίοι δέχονταν πραγματικούς αδελφούς του Ιησού, αλλά και εξαδέλφους. β) Ο Ωριγένης, στηριζόμενος στο ψευδεπίγραφο ευαγγέλιο του Πέτρου, δεχόταν παιδιά του Ιωσήφ από προηγούμενο γάμο. γ) Ο Επιφάνειος πίστευε, ότι οι καλούμενοι “αδελφοί του Ιησού” προέρχονταν από προηγούμενο γάμο του Ιωσήφ. Τη γνώμη αυτή δέχονται και Διαμαρτυρόμενοι θεολόγοι, οι εξής: ο Grotius, ο Vorstius, ο Paulus, ο Bertholedt και ο Lightfoot. δ) Ο Ιερώνυμος δεχόταν εξαδέλφους του Ιησού. Αυτός ερεύνησε το θέμα καλύτερα από τους άλλους.

Εξίσου όμως σοβαρό είναι το επιχείρημα και των άλλων που αποκρούουν την ύπαρξη πραγματικών αδελφών του Ιησού, επικαλούμενοι την ιδιαίτερη φροντίδα του Κυρίου για την Αγία Μητέρα Του, παραδίδοντάς την στον Ιωάννη τις τελευταίες στιγμές της ζωής Του πάνω στο Σταυρό (*«Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί αὐτοῦ· Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου, εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια – Ο Ιησούς, τότε, όταν είδε τη μητέρα Του και τον μαθητή που αγαπούσε να έχει σταθεί εκεί κοντά, λέει στη μητέρα Του: Γυναίκα, ιδού ο γιος σου. Έπειτα λέει στο μαθητή: Ιδού η μητέρα σου. Και από εκείνη την ώρα έλαβε αυτήν ο μαθητής στην οικία του»* Ιν.19:26-27). Εάν όμως είχε άλλα τέκνα θα παρέμεινε μαζί τους και δεν θα υπήρχε λόγος ιδιαίτερης φροντίδας από τον Ιησού, δεδομένου άλλωστε, ότι οι καλούμενοι “αδελφοί του Ιησού” είχαν εντωμεταξύ πιστέψει και παρέμειναν με τους Αποστόλους, και έλαβαν όπως οι Απόστολοι το Πνεύμα το Άγιο την ημέρα της Πεντηκοστής (*«οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ – Αυτοί όλοι επέμεναν καρτερικά και ομόψυχα στην προσευχή και στη δέηση μαζί με γυναίκες και με τη Μαρία, τη μητέρα του Ιησού, και μαζί με τους αδελφούς Του»* Πραξ.1:14).

Επίσης τονίζονται ακόμα και τα εξής σημαντικά:

«Όταν ο Ιησούς ήταν δώδεκα ετών, φαίνεται, ότι η αγία οικογένεια αποτελούνταν από τρία μόνο πρόσωπα: της μητέρας Του, του Ιωσήφ και του Ίδιου του Ιησού. Πουθενά δεν αναφέρονται άλλοι αδελφοί (*«Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα – Και πορεύονταν οι γονείς Του κάθε χρόνο στην Ιερουσαλήμ, στην εορτή του Πάσχα»* Λκ. 2:41), μέχρι της ηλικίας εκείνη και της δημόσιας εμφάνισης του Κυρίου. Επομένως, αν θα γεννήθηκαν άλλοι αδελφοί του Ιησού από τον Ιωσήφ και τη Θεοτόκο, θα ήταν μετά το 12ο έτος. Αλλά μετά το 12ο έτος πουθενά δεν αναφαίνεται ο Ιωσήφ. Φαίνεται μόνο η Θεοτόκος. Άρα, ο Ιωσήφ θα είχε πεθάνει αλλά και αν υποθέσουμε, ότι είχαν

γεννηθεί μετά το 12ο έτος, θα έχουμε τις εξής δυσκολίες. Οι αδελφοί αυτοί του Ιησού ήταν τέσσερις (*«Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες λαλῆσαι αὐτῷ – Και ενώ Αυτός ακόμη μιλούσε στα πλήθη, ιδού, η μητέρα και οι αδελφοί Του είχαν σταθεί έξω, ζητώντας να μιλήσουν σ' Αυτόν»* Μτ.12:46, *«οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; – Αυτός δεν είναι ο ξυλουργός, ο γιος της Μαρίας και ο αδελφός του Ιακώβου και του Ιωσή και του Ιούδα και του Σίμωνα;»* Μκ.6:3). Ο μεγαλύτερος από αυτούς θα ήταν μικρότερος του Ιησού τουλάχιστον κατά δώδεκα έτη, αφού θα γεννήθηκε μετά το 12ο έτος του Ιησού, ο δε μικρότερος αυτών θα ήταν μικρότερος του Ιησού κατά είκοσι περίπου έτη, για τον εξής λόγο: Εάν υποθέσουμε ότι ανά δύο έτη θα γεννήθηκε καθένας από αυτούς, αφού έχουμε τέσσερις αδελφούς, θα γεννήθηκαν αυτοί εντός οκτώ ετών. Άρα έχουμε 12+8=20. Επομένως, όταν ο Ιησούς ήταν τριάντα ετών αυτοί θα ήταν ηλικίας ο μικρότερος δέκα ετών και ο μεγαλύτερος δεκαοκτώ ετών. Η συμπεριφορά όμως προς τον Ιησού των αδελφών αυτών, οι οποίοι φέρονται παντού ως κηδεμόνες του Ιησού (*«εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς – Είπαν, λοιπόν, σ' Αυτόν οι αδελφοί Του: «Άλλαξε τόπο από εδώ και πήγαινε στην Ιουδαία, για να δουν και οι μαθητές Σου τα έργα Σου που κάνεις»* Ιν.7:3, *«καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη – Και όταν το άκουσαν οι δικοί Του, εξήλθαν για να πιάσουν Αυτόν· γιατί έλεγαν ότι είναι εκτός εαυτού»* Μκ. 3:21), αντίκειται προς την ηλικία αυτών ως μικρότερων και του Ιησού ως μεγαλύτερου, πρωτότοκου. Γιατί η Αγία Γραφή λέει ότι μεγαλύτεροι αδελφοί, ιδίως οι πρωτότοκοι, προΐσταντο των μικρότερων. Κατά την περικοπή Γένεση 27:29-40 *«γίνου κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου – να είσαι κύριος του αδελφού σου»* και *«τῷ ἀδελφῷ σου δουλεύσεις – στον αδελφό σου θα υπηρετείς ως δούλος»*, τα οποία είπε ο Ισαάκ στον Ιακώβ λαμβάνοντα τα πρωτοτόκια του Ησαύ, έπρεπε ο Ιησούς ως πρωτότοκος να διατάζει και όχι να διατάζεται. Εάν πάλι υποθέσουμε, ότι οι αδελφοί αυτοί ήταν μεγαλύτεροι του Ιησού, τούτο αντίκειται προς τη ρητή Βεβαίωση, ότι ο Κύριος ήταν πρωτότοκος Υιός της Παρθένου (*«ἔτεκε τὸν υἱόν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον – γέννησε το γιο της τον πρωτότοκο»* Μτ.1:25, Λκ.2:7). Επομένως, ούτε μικρότεροι ούτε μεγαλύτεροι του Ιησού ως πραγματικοί αδελφοί είναι. Θα ήταν μεγαλύτεροι στην ηλικία, αλλά συγγενείς Του».

Στο επιχείρημα αυτό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή. Είναι σωστό!

Γιατί, εάν δεχτούμε ότι η Μητέρα του Κυρίου είχε και άλλα παιδιά, πρέπει κατ' ανάγκη να δεχτούμε ότι, «Ο Χριστός κατάργησε τους δεσμούς της οικογένειας και παραμέρισε τη μητρική στοργή, αναγνώρισε δε στις μητέρες το δικαίωμα του να παρατούν τα τέκνα τους και να προσκολλούνται σε άλλα πρόσωπα, που μπορούν να τους εξασφαλίζουν περισσότερο άνετη συντήρηση και να επαρκούν ασφαλέστερη και αφθονότερη στη βιοτική ευμάρεια και στις στομαχικές αξιώσεις».

«Και το ανοσιούργημα τούτο διέπραξε ποιος; Εκείνος ο οποίος χάρη των ηθικών καθηκόντων απαίτησε αυτή τη θυσία της σάρκας, εκείνος, ο οποίος, προς επιτέλεση της δικής Του αποστολής, μένοντας ακόμη επί της γης, επί τρία έτη άφησε τη μητέρα με τους συγγενείς Του, χωρίς να θεωρήσει επαρκή τη δίαιτα, την οποία εκείνοι ήταν ικανοί να την παρέχουν! Και η Παναγία, η ευλογημένη μεταξύ των γυναικών, η κεχαριτωμένη εκείνη γυναίκα, την οποία έμελλαν να μακαρί-

ζουν όλες οι γενεές, δέχθηκε να εγκαταλείψει τα σπλάχνα της, και να αφήσει τους γιους της, να αποσπασθεί από τις θυγατέρες της, μη μπορώντας να συμμεριστεί τη φτώχεια τους, για να τρώει και αναπαύεται καλύτερα πλησίον του μαθητή του Ιησού!»

«Εδέχθη δηλαδή να πράξει ό,τι θα ήταν εντελώς ταπεινωτικό και αποτρόπαιο για μια συνήθη γυναίκα».

Εκτός όμως από τα λογικά αυτά επιχειρήματα, εάν η Παναγία είχε και άλλα παιδιά, δεν θα την εμπιστεύονταν ο Ιησούς στον Ιωάννη, γιατί έμελλε να αντιμετωπίσει μεγάλους κινδύνους εξαιτίας της Αποστολικής του διακονίας.

Επίσης ακαταμάχητο είναι το επιχείρημα το οποίο προβάλλουν, ότι «η λέξη **"αδελφός"** στη γλώσσα της Αγίας Γραφής έχει πολλές φορές γενική σημασία και σημαίνει τον συγγενή». Πιστεύεται δε από αυτούς μάλλον, ότι οι καλούμενοι "αδελφοί" του Ιησού «ήταν τέκνα του αδελφού του Ιωσήφ, ονόματι Κλωπά και της συζύγου του Μαρίας».

«Εκ της αντιπαραβολής διαφόρων χωρίων αποδεικνύεται, ότι οι αναφερόμενοι ανωτέρω "αδελφοί" του Ιησού είναι τέκνα της Μαρίας και του Κλωπά. Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης λέει: *"είστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή – είχαν σταθεί κοντά στο σταυρό του Ιησού η μητέρα Του και η αδελφή της μητέρας Του, η Μαρία η γυναίκα του Κλωπά, και η Μαρία η Μαγδαληνή"* (Ιν.19:25). Στο ρητό αυτό βλέπουμε δύο τινά· πρώτο, ότι στεκόταν κοντά στο σταυρό του Ιησού η Μητέρα Αυτού· αλλά από τα βιβλία του καιρού εκείνου γνωρίζουμε, ότι η Παρθένος Θεοτόκος ήταν μονογενής και Θοδώρητη θυγατέρα του Ιωακείμ και της Άννας· η δε ανωτέρω αναφερόμενη αδελφή της ήταν η Σαλώμη (όπως φαίνεται στα παράλληλα χωρία των Ευαγγελιστών Ματθαίου 27:55-56 *«Ἦσαν δὲ ἐκεῖ καὶ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου – Και ήταν εκεί πολλές γυναίκες που παρακολουθούσαν από μακριά, οι οποίες ακολούθησαν τον Ιησού από τη Γαλιλαία και διακονούσαν Αυτόν. Μεταξύ των οποίων ήταν η Μαρία η Μαγδαληνή και η Μαρία, η μητέρα του Ιακώβου και του Ιωσή, και η μητέρα των γιων του Ζεβεδαίου»,* και Μάρκου 15:40 *«Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ μήτηρ καὶ Σαλώμη – Και ήταν και γυναίκες που παρατηρούσαν από μακριά, μεταξύ των οποίων ήταν και η Μαρία η Μαγδαληνή και η Μαρία, η μητέρα του Ιακώβου του μικρού και του Ιωσή, και η Σαλώμη»*), η μητέρα των υιών Ζεβεδαίου, αποστόλων Ιακώβου και Ιωάννη, και ήταν εξάδελφος της Θεοτόκου, όπως ήταν αυτές με την Ελισάβετ, τη μητέρα του Προδρόμου, γιατί και των τριών τούτων οι μητέρες ήταν αδελφές. Και επομένως η λέξη **"αδελφή"** στην ανωτέρω φάση· «και η αδελφή της μητρός αυτού», δεν σημαίνει καθ' αυτό "αδελφή", αλλά έχει τη γενική σημασία "συγγενούς", και εδώ σημαίνει την "εξάδελφο"».

«Δεύτερο βλέπουμε (και αυτό είναι το ακόμα σπουδαιότερο), ότι στο ανωτέρω χωρίο του Ευαγγελιστή Ιωάννη αναφέρονται δύο "Μαρίες", δηλαδή, Μαρία, η (σύζυγος) του Κλωπά και Μαρία η Μαγδαληνή. Αλλά στο παράλληλο χωρίο του Ευαγγελιστή Ματθαίου διαβάζουμε τα εξής: *«Ἦσαν δὲ ἐκεῖ καὶ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου – Και ήταν*

εκεί πολλές γυναίκες που παρακολουθούσαν από μακριά, οι οποίες ακολούθησαν τον Ιησού από τη Γαλιλαία και διακονούσαν Αυτόν. Μεταξύ των οποίων ήταν η Μαρία η Μαγδαληνή και η Μαρία, η μητέρα του Ιακώβου και του Ιωσή, και η μητέρα των γιων του Ζεβεδαίου» (27:55-56). Στο δε χωρίο του Ευαγγελιστή Μάρκου, τα εξής: *«Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ μήτηρ καὶ Σαλώμη – Και ήταν και γυναίκες που παρατηρούσαν από μακριά, μεταξύ των οποίων ήταν και η Μαρία η Μαγδαληνή και η Μαρία, η μητέρα του Ιακώβου του μικρού και του Ιωσή, και η Σαλώμη»* (15:40). Ώστε σε αυτά τα χωρία του Ματθαίου και του Μάρκου βλέπουμε, η κοντά στον Ιωάννη Μαρία, η σύζυγος του Κλωπά, είναι Μαρία η μητέρα του Ιακώβου και Ιωσή· παραλείπονται δε από τη σειρά αυτών τα ονόματα του Σίμωνος και Ιούδα, για να συμπληρωθεί όλη η σειρά των αναφερομένων τεσσάρων δήθεν αδελφών του Κυρίου, ή ως μικρότερων, ή ως ευκόλως έξωθεν εννοουμένων, ή και κατά συνήθεια χάρη συντομίας· γι' αυτό και οι δύο αυτοί Ευαγγελιστές αναφέρουν πάλι κατωτέρω τις δύο αυτές Μαρίες παραλείπουν, ο μεν Ματθαίους και τους δύο, τον Ιάκωβο και Ιωσή, λέγοντας: *«ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου – Ήταν τότε εκεί η Μαρία η Μαγδαληνή και η άλλη Μαρία, καθισμένες απέναντι στον τάφο»* (Μτ.27:61)· και πάλι *«ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον – ήρθε η Μαρία η Μαγδαληνή και η άλλη Μαρία, για να δουν τον τάφο»* (Μτ.28:1). Ο δε Ευαγγελιστής Μάρκος στο ένα μεν χωρίο παραλείπει τον Ιάκωβο, λέγοντας: *«ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται – Και η Μαρία η Μαγδαληνή και η Μαρία η μητέρα του Ιωσή παρατηρούσαν πού έχει τεθεί»* (Μκ.15:47)· στο αμέσως δε επόμενο χωρίο παραλείπει τον Ιωσή, λέγοντας: *«Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη – Και όταν πέρασε το Σάββατο, η Μαρία η Μαγδαληνή και η Μαρία η μητέρα του Ιακώβου και η Σαλώμη»* (Μκ.16:1). Επίσης ο Ευαγγελιστής Λουκάς αναφέρει τον Ιάκωβο και παραλείπει τον Ιωσή: *«ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα – Ήταν, λοιπόν, η Μαγδαληνή Μαρία και η Ιωάννα και η Μαρία η μητέρα του Ιακώβου και οι υπόλοιπες μαζί τους που έλεγαν αυτά στους αποστόλους»* (Λκ.24:10).

«Ολοφάνερο λοιπόν είναι, ότι οι αναφερόμενοι ως "αδελφοί" του Ιησού Ιάκωβος και Ιωσής και Σίμων και Ιούδας είναι καθ' εαυτό τέκνα της Μαρίας Κλωπά, και επομένως συγγενείς, εξάδελφοι κατά το φαινόμενο του Κυρίου, του Κλωπά όντως κατ' αρχαιοτάτη παράδοση αδελφού του Ιωσήφ».

Άλλος σημειώνει – κ. Σιώτης:

«Οι αδελφοί του Ιησού πουθενά στην Καινή Διαθήκη δεν χαρακτηρίζονται ρητά ως τέκνα της Μητρός Αυτού. Οι Ευαγγελιστές Ματθαίος και Λουκάς είχαν τουλάχιστον στα δύο πρώτα κεφάλαια των Ευαγγελίων τους την ευκαιρία, όπως την Μητέρα του Ιησού Μαρία να ονομάσουν και μητέρα των "αδελφών" Αυτού, το οποίο και θα έπρατταν, εάν είχαν τη συνείδηση, ότι όντως ήταν· τούτο όμως δεν πράττουν, γιατί ασφαλώς είχαν τη γνώση, ότι δεν ήταν μητέρα και αυτών».

Επίσης προστίθεται: «Γνωρίζουμε ότι ο Λωτ ήταν ανιψιός του Αβραάμ (*«καὶ ἔλαβεν Ἅβραμ Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ»* Γεν.12:5)· και όμως ο Αβραάμ λέει: *«μὴ ἔστω μάχη ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων μου καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων σου, ὅτι ἄνθρωποι ἀδελφοί ἐσμεν ἡμεῖς – Ας μην*

είναι διαμάχη ανάμεσα σ' εμένα και σ' εσένα, και ανάμεσα στους ποιμένες μου και ανάμεσα στους ποιμένες σου, γιατί άνθρωποι αδελφοί είμαστε εμείς» (Γεν. 13:8). Επίσης γνωρίζουμε, ότι ο από την Άγαρ γιος του Αβραάμ Ισμαήλ, δεν είχε αδελφούς· και ότι ο Ιακώβ είχε ένα μόνο αδελφό, τον Ησαύ· και όμως αναφέρονται αδελφοί τους· του μεν Ισμαήλ στο χωρίο Γένεση 25:18 *«κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατῴκησε – κατοίκησε στην παρουσία όλων των αδελφών του»,* του δε Ιακώβ στο χωρίο Γένεση 31:46 και 54 *«εἶπε δὲ Ἰακὼβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ... καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ – Και είπε ο Ιακώβ στους αδελφούς αυτού... και κάλεσε τους αδελφούς του».* Επίσης διαβάζουμε *«τῷ Χεβρωνὶ Ἀσαβίας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοί, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἰσραήλ – Για τους Χεβρωνίτες, ο Ασαβίας και οι αδελφοί του, χίλιοι επτακόσοι ισχυροί άνδρες ήταν για την επίβλεψη του Ισραήλ»* και κατωτέρω: *«καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοί, δισχίλιοι ἑπτακόσιοι οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν – Και οι αδελφοί του, άνδρες ισχυροί, ήταν δύο χιλιάδες επτακόσοι αρχηγοί πατριών»* (Α' Παραλ.26:30, 32). Δες Α' Παραλ.9:6, 13, 38, 15:3-10, Νεεμίας 11:13-14, 19. Σε όλα αυτά τα χωρία η λέξη "αδελφός" σημαίνει τον συγγενή, γιατί ουδέποτε για παράδειγμα είναι δυνατόν να έχει κάποιος χίλια επτακόσα ή δύο χιλιάδες επτακόσα τέκνα».

Αυτά υποστηρίζονται από μέρους των Ορθοδόξων αναφορικά με τους "αδελφούς" του Κυρίου.

Και δεδομένου επίσης, ότι στην Εβραϊκή και Αραμαϊκή γλώσσα, δεν υπάρχει ειδική λέξη που να δηλώνει τον εξάδελφο. Άρα, όλοι οι στενοί συγγενείς ονομάζονται "αδελφοί".

Η υπόθεση ενισχύεται και από το γεγονός, ότι οι τρεις ιεροί συγγραφείς ρητά αποκαλούν τα πρόσωπα αυτά "αδελφούς του Ιησού", όχι όμως και παιδιά της Μαρίας. Έχει σημασία αυτό.

Οι υπενάντιοι όμως, οι Ευαγγελικοί, προβάλλουν το χωρίο Ματθαίος 1:15, *«καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱόν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον – και δεν γνώριζε αυτήν ωσότου γέννησε το γιο της τον πρωτότοκο»,* και βγάζουν το συμπέρασμα, ότι μετά την γνώρισε, δεδομένου άλλωστε, ότι η λέξη "πρωτότοκος" φανερώνει, ότι γεννήθηκαν και δευτερότοκοι. Αλλά και οι Ορθόδοξοι δεν έμειναν απαθείς προκειμένου να αντιμετωπίσουν την επίθεση.

Και λένε: «Η λέξη "πρωτότοκος" στην προκειμένη περίπτωση και γενικά δεν σημαίνει τον πρώτο τόκο (γέννα), μετά του οποίου γεννιόνται και άλλοι τόκοι, αλλά εκφράζει κυρίως άρνηση του προηγούμενου τόκου, λέγεται δε και επί του μόνου και επί τους μονογενή. "Πρωτότοκος" επίσης σημαίνει τον κατ' εξοχήν κληρονόμο, ο οποίος κατείχε ειδικά προνόμια στην οικογένεια. Ότι δε τούτο είναι αληθές, το πληροφορούμεθα από αυτή την Αγία Γραφή· θετικότατα γνωρίζουμε, ότι ο Υιός και Λόγος του Θεού είναι μονογενής (*«τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν»* Ιν.3:16)· και όμως διαβάζουμε: *«ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ – Και όταν πάλι εισαγάγει τον πρωτότοκο στην οικουμένη, λέει: Και να προσκυνήσουν Αυτόν όλοι οι άγγελοι του Θεού»* (Εβρ.1:6). Εδώ βλέπουμε, ότι γίνεται λόγος περί του Σωτήρα κατά τη στιγμή, κατά την οποία ο Θεός Πατέρας αποφασίζει να αποστείλει στον κόσμο τον μονογενή Αυτού Υιό, και ότι καλείται "πρωτότοκος". Τι λοιπόν θα συμπεράνουμε, ότι υπάρχει και δευτερότοκος;

«Σύμφωνα με αυτά δεν χρησιμοποιείται ο όρος σε δήλωση του πρώτου μεταξύ πολλών αδελφών, αλλά του πρώτου γεννηθέντος από τη μητέρα και ανεξαρτήτως από τού αν μετά από αυτόν γεννήθηκαν ή όχι και άλλοι αδελφοί, ώστε "πρωτότοκος" να είναι και ο

“μονογενής”. Κατά την ειδική αυτή περί των πρωτοτοκίων διδασκαλία δεν χαρακτηρίζεται ο “πρωτότοκος” και ως τέτοιος από τη στιγμή της γέννησης του δευτερότοκου, αλλά ήδη από την πρώτη στιγμή της γεννήσεως αυτού».

«Εν πρώτοις, η περικοπή Ματθαίος 1:25, ονομάζει τον Χριστό *«τὸν υἱόν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον»,* της Θεοτόκου και όχι *«πρωτότοκον αυτών»,* του Ιωσήφ και της Θεοτόκου. Αν λοιπόν θελήσουμε να ακριβολογήσουμε Γραφικά, παραδεχόμενοι βάσει του χωρίου αυτού, ότι απέκτησε και άλλους υστερότοκους υιούς, θα πρέπει και οι άλλοι να είναι “αυτής” μόνο της Θεοτόκου τέκνα και όχι του Ιωσήφ και αυτής. Όπερ άτοπο! Έπειτα, βάσει της Αγίας Γραφής “πρωτότοκος” δεν είναι ο πρώτος που γεννήθηκε σε αντίθεση προς τους άλλους γεννηθέντες έπειτα από αυτόν, αλλά ο πρώτος που γεννήθηκε, ως πρώτος που διανοίγει μήτρα. Τούτο φαίνεται από την Αγία Γραφή στην περικοπή Έξοδος 13:2 *«ἁγίασόν μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς διανοῖγον πᾶσαν μήτραν – Αγίασέ Μου κάθε πρωτότοκο, πρωτογενές, που διανοίγει κάθε μήτρα»* και Αριθμοί 3:12 *«πρωτοτόκου διανοίγοντος μήτραν – πρωτότοκου που διανοίγει μήτρα»,* όπου ρητά ορίζεται ότι πρωτότοκος είναι ο πρώτος που γεννήθηκε που πρώτος τη μήτρα άνοιξε, αδιάφορο εάν μετά γεννηθούν άλλοι γιοι. Σημαίνει και τον πρώτο... Και ένα παράδειγμα: Σύμφωνα με το Α’ Βασιλειών 6:10-14, γίνεται λόγος περί *«πρωτοτοκούσας»* αγελάδες, οι οποίες ονομάζονται έτσι, αν και δεν απέκτησαν εκτός των πρωτοτόκων βοών άλλες, γιατί θυσιάστηκαν, *«ἀνήνεγκαν εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ Κυρίῳ – πρόσφεραν ολοκαύτωμα στον Κύριο»* κατά τον στοίχο 14».

Επιμένοντας όμως οι υπενάντιοι στη φράση *«καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱόν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον – και δεν γνώριζε αυτήν ωσότου γέννησε το γιο της τον πρωτότοκο»,* υποστηρίζουν, ότι μετά τον τοκετό γεννήθηκαν και άλλα παιδιά από την Μαρία. Εδώ βρίσκεται το μεγάλο “κόκκαλο”.

Αντιμετωπίζοντας το θέμα οι Ορθόδοξοι, προσπαθούν να δικαιολογήσουν τις λέξεις *«ἕως οὗ».* Επιμένουν ότι «δεν σημαίνουν μόνο διάστημα καιρού... αλλά και το “πάντοτε”, “αιωνίως”», επικαλούμενοι τα εξής χωρία: *«καὶ ἀπέστειλε τὸν κόρακα τοῦ ἰδεῖν, εἰ κεκόπακε τὸ ὕδωρ· καὶ ἐξελθών, οὐκ ἀνέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς – και απέστειλε τον κόρακα για να δει αν κόπασε το νερό. Και αφού εξήλθε, δεν επέστρεψε μέχρις ότου ξεράθηκε το νερό από τη γη»* (Γεν. 8:6-7)· και το κοράκι, το οποίο δεν επέστρεψε προτού να ξεραθεί η γη, πολύ περισσότερο δεν επέστρεψε αφού ξεράθηκε». «Και πάλι· *«καὶ τῇ Μελχὸλ θυγατρὶ Σαοὺλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν – Και η Μελχόλ, η θυγατέρα του Σαούλ, δεν γέννησε παιδί μέχρι την ημέρα του θανάτου της»* (Β’ Βασιλειών 6:23). (σ. σ. εδώ είναι διάστημα χρόνου). Και το εξής: *«καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος – Και ιδού, Εγώ είμαι μαζί σας όλες τις ημέρες ως τη συντέλεια του αιώνα»* (Μτ.28:20). Πώς λοιπόν θα εννοήσουμε τούτο; Ο Χριστός θα είναι με τους Μαθητές Του μόνο ως τη συντέλεια ή και αιωνίως; Και πάλι: *«κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου – Κάθου από τα δεξιά Μου, ωσότου θέσω τους εχθρούς Σου υποπόδιο των ποδιών Σου»* (Μτ.22:44)».

Από όλα αυτά συμπεραίνουν ότι το *«ἕως οὗ»* εξηγείται αιωνίως, γιατί «δεν είναι δηλωτικό, προσδιορισμένου χρονικού ορίου, αλλά απροσδιορίστου, έχον τη σημασία του ουδέποτε». Και στα δύο τελευταία χωρία όμως υποδηλώνεται το διάστημα χρόνου. Τόσο στο ένα, όσο και στο άλλο, ο Κύριος αναφέρεται στον αιώνα (χρονικό διάστημα) της ευαγγελικής περιόδου κατά τον οποίο

«δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος – πρέπει να δεχτεί ο ουρανός (τον Χριστό) *μέχρι τους χρόνους της αποκατάστασης όλων αυτών που μίλησε ο Θεός με το στόμα όλων των αγίων προφητών Του»* (Πραξ. 3:21). Κατόπιν τούτου, θα *«ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστόν Ἰησοῦν – αποστείλει τον προκηρυγμένο για σας Ιησού Χριστό»* (Πραξ.3:20). Αυτός θα είναι ο αιώνας της συντέλειας. Ερχόμενος λοιπόν ο *«προκεχειρισμένος»* Ιησούς θα δώσει τέλος σε όλα αυτά και οι εχθροί Του, θέλοντας ή μη, θα υποταχθούν σ' Εκείνον.

Αλλά και εδώ δηλώνεται διάστημα χρόνου – χρονική περίοδος για την τέλεση του έργου του Κυρίου. Μετά την περίοδο αυτή, *«εἶτα τὸ τέλος – έπειτα το τέλος»,* και θα υποταχθεί και Αυτός *«τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν – σ' Αυτόν που υπέταξε σ' Αυτόν τα πάντα, για να είναι ο Θεός τα πάντα σε όλους». «ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος· πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν – απαρχή είναι ο Χριστός, έπειτα αυτοί που είναι του Χριστού κατά την παρουσία Του, έπειτα το τέλος, όταν θα παραδώσει τη βασιλεία στον Θεό και Πατέρα, όταν καταργήσει κάθε αρχή και κάθε εξουσία και δύναμη. Γιατί πρέπει Αυτός να βασιλεύει μέχρις ότου θέσει όλους τους εχθρούς κάτω από τα πόδια Του. Έσχατος εχθρός καταργείται ο θάνατος. Γιατί όλα τα υπέταξε κάτω από τα πόδια Του. Όταν όμως πει ότι όλα έχουν υποταχτεί, είναι φανερό ότι Αυτός που υπέταξε σ' Αυτόν τα πάντα είναι εκτός. Και όταν υποταχτούν σ' Αυτόν τα πάντα, τότε και ο ίδιος ο Υιός θα υποταχτεί σ' Αυτόν που υπέταξε σ' Αυτόν τα πάντα, για να είναι ο Θεός τα πάντα σε όλους»* (Α' Κορ.15:23-28).

Από τα επιχειρήματα αυτά φαίνεται, ότι το *«ἕως οὗ»* και το *«ἕως ἂν»* αναφέρονται σε διάστημα χρόνου, όπως επίσης και ότι ο αιώνας είναι περίοδος καιρού.

Φρόνιμο όμως είναι, να αφήσουμε το θέμα αυτό με το μεγάλο "κόκκαλο" και να έχουμε υπομονή να φτάσουμε, αν φτάσουμε, στη Βασιλεία του Κυρίου, και τότε θα ρωτήσουμε την *«Κεχαριτωμένη»* και να είμαστε απόλυτα βέβαιοι, ότι εκείνη με όλη τη γλυκύτητα θα μας εξηγήσει. Η συζήτηση αυτών και άλλων παρομοίων θεμάτων, επέτρεψαν ελεύθερη της είσοδο του Σατανά στην Εκκλησία, δημιούργησαν αιρέσεις και καταξέσχισαν τον άρραφο Χιτώνα του Σωτήρα Ιησού Χριστού. Τα θέματα αυτά ούτε οικοδομούν, ούτε στην αποστολή της Εκκλησίας βρίσκονται. Η *«Κεχαριτωμένη»* δεν έχει ανάγκη από τις δικές μας τιμές. Αυτή την τίμησε ο Θεός, εμείς δε ας σεβαστούμε την τιμή που Αυτός της έδωσε, και ας κάνουμε την επιθυμία της: *«Ὅ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε – Ό,τι σας λέει κάνετε»* (Ιν. 2:5).

Πάντως είναι λογικό και σύμφωνο με το πνεύμα της Γραφής να πιστέψουμε, ότι η *«Κεχαριτωμένη»* του Παντοδύναμου δεν γέννησε άλλα παιδιά, γιατί είχε μία και μόνη αποστολή – να γεννήσει τον Υιό του Θεού. Ως εκ τούτου δεν νομίζω, ότι ήταν στο σχέδιο του Θεού να βρεθεί η Κόρη αυτή της Ναζαρέτ δημιουργός πολυμελούς οικογένειας συγχύζοντας έτσι τη θέση και αποστολή τού κάθε παιδιού της.

Είναι άλλωστε άξιο ιδιαίτερης προσοχής, το γεγονός ότι, όπως φαίνεται από τα κείμενα, ο Ιωσήφ ήταν μνηστευμένος μόνο με την Μαρία και έτσι θα παρέμεινε δια βίου. Γιατί κατά το «γαμικό δίκαιο των Εβραίων, ο γάμος συνίστατο στο να παραλάβει ο νυμφίος τη νύφη στον οίκο του», μετά τη δεσμευτική υποχρέωση της μνηστείας. Και όπως φαίνεται από το Ευαγγέλιο του Ματθαίου, ο Ιωσήφ υποτασσόμενος στη θεία εντολή *«μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου»* (1:20), την παρέλαβε στο σπίτι του για να προστατεύσει την μνηστευμένη με αυτόν έγκυο γυναίκα από την καταδίκη του Νόμου (*«Ἐὰν δὲ γένηται παῖς παρθένος μεμνηστευμένη ἀνδρὶ καὶ εὑρὼν αὐτὴν ἄνθρωπος ἐν πόλει κοιμηθῇ μετ᾽ αὐτῆς, ἐξάξετε ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ λιθοβολη-θήσονται ἐν λίθοις καὶ ἀποθανοῦνται· τὴν νεᾶνιν, ὅτι οὐκ ἐβόησεν ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἐταπείνωσε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον· καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν – Και αν μια νεαρά παρθένα είναι αρραβωνιασμένη με άνδρα και βρει αυτή κάποιος άνδρας στην πόλη, και κοιμηθεί μαζί της, τότε, θα βγάλετε έξω και τους δύο στην πύλη της πόλης εκείνων, και θα τους λιθοβολήσετε με πέτρες, και θα πεθάνουν· την νεαρά, γιατί δεν φώναξε ενώ ήταν μέσα στην πόλη, και τον άνδρα, γιατί ταπείνωσε τη γυναίκα του πλησίον του· και θα εξαφανίσεις το κακό από ανάμεσά σας»* Δευτ.22:23-24), αλλά δεν προχώρησε σε γάμο, γιατί ο Ευαγγελιστής Λουκάς γράφει ότι ο Ιωσήφ παρέμεινε μνηστευμένος (*«τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ – τη γυναίκα που ήταν μνηστευμένη με αυτόν»* Λκ.2:5).

Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος όμως αποκαλεί την Μαριάμ γυναίκα του Ιωσήφ. Το Γαμικό Δίκαιο των Εβραίων ονόμαζε τη μνηστή ως γυναίκα του μνηστήρα, δεδομένου ότι, μετά τη μνηστεία δεν έμενε πια, παρά μόνο να παραλάβει επίσημα ο μνηστήρας στο σπίτι του την μνηστή του.

Έπειτα δε από το θαυμαστό και μυστηριώδες γεγονός της άσπορου σύλληψης, έπειτα από το θαυμασμό και των δύο, Ιωσήφ και Μαριάμ, για όσα έγιναν κατά τη γέννηση του Ιησού και κατόπιν (*«καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία... ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς... καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς – Και ξαφνικά φάνηκε μαζί με τον άγγελο ένα πλήθος ουράνιας στρατιάς που αινούσαν τον Θεό και έλεγαν: Δόξα στον Θεό στα ύψιστα ουράνια και πάνω στη γη ειρήνη, στους ανθρώπους ευδοκία... και η Μαριάμ διατηρούσε όλα τα λόγια αυτά βάζοντάς τα μαζί μέσα στην καρδιά της... Και κατέβηκε μαζί τους και ήρθε στη Ναζαρέτ και υποτασσόταν συνεχώς σ᾽ αυτούς»* Λκ. 2:13-14, 19, 33, 51, *«Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό... Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ... ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρῴδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται – Όταν λοιπόν αυτοί αναχώρησαν, ιδού, άγγελος Κυρίου φάνηκε στον Ιωσήφ στο όνειρό του λέγοντας: Σήκω, παράλαβε το παιδί και τη μητέρα Του και φεύγε στην Αίγυπτο, και να είσαι εκεί*

ωσότου σου πω· γιατί πρόκειται ο Ηρώδης να ζητά το παιδί για να σκοτώσει Αυτό... Και όταν πέθανε ο Ηρώδης, ιδού, άγγελος Κυρίου φάνηκε στον Ιωσήφ σε όνειρο στην Αίγυπτο... Αλλά όταν άκουσε ότι ο Αρχέλαος βασιλεύει πάνω στην Ιουδαία αντί για τον Ηρώδη, τον πατέρα του, φοβήθηκε να πάει εκεί. Και επειδή τον πρόσταξε ο Θεός με όνειρο, αναχώρησε στα μέρη της Γαλιλαίας, και ήρθε και κατοίκησε σε μια πόλη που λέγεται Ναζαρέτ· για να εκπληρωθεί αυτό που ειπώθηκε μέσω των προφητών, ότι θα κληθεί Ναζωραίος» Μτ.2:13, 19, 22-23), δεν νομίζω ότι το ζεύγος αυτό σκεφτόταν περί σαρκικής ικανοποίησης.

Η Παναγία μπορεί να μεσιτεύει; Πρέπει να προσκυνείται;

Ο υπέρμετρος σεβασμός που απέδωσαν προς την Μητέρα του Ιησού Χριστού, «κατάντησε στο τέλος λατρεία της Μαρίας, ως ίσης προς τον Θεό», με τη βοήθεια "θαυμάτων" και "θαυματουργικών εικόνων", από τους θαυματοποιούς σκοταδιστές. Έτσι της απέδωσαν θεϊκές ιδιότητες, της πανταχού παρουσίας, της καρδιογνωσίας, της πανσοφίας και της παντοδυναμίας. Με αυτή την αφορμή σχηματίστηκαν οι αιρέσεις των Κολλυριδιανών και των Μαριολατρών, για τις οποίες θα πούμε στη συνέχεια.

Για να διαπιστωθεί και σ' αυτή τη λεπτή περίπτωση, ότι δεν καταχωρώ αυθαίρετες πληροφορίες, θα παραθέσω κατά χρονολογική σειρά τούς από τους Αποστολικούς Πατέρες και εκκλησιαστικούς συγγραφείς, για να παρουσιάσω την απ' αρχής και μέχρι τον 5ο αιώνα θεολογική φωνή, η οποία άλλοτε σιωπά, άλλοτε αγνοεί και άλλοτε απαγορεύει τη μεσιτεία και προσκύνηση προς την Μητέρα του Κυρίου. Στην καταγραφή αυτή θα δούμε και την αναγκαιότητα της Ιεράς Παράδοσης, όχι όμως της εκκλησιαστικής. Γιατί πώς είναι δυνατόν να εξηγήσουμε τα δύσκολα θέματα της θρησκείας του Ιησού, όταν δεν ερευνήσουμε τον τρόπο με τον οποίο τα αντιμετώπισαν και τα έζησαν οι Εκκλησίες των πρώτων αιώνων; Αιώνων στους οποίους η Αγία του Χριστού Εκκλησία διατηρούσε την αγνότητά της; Στο έργο αυτό λοιπόν θα μας βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό η Ιερά Παράδοση, η οποία δεν είναι άγραφη. Είναι γραμμένη και διάσπαρτη στα διάφορα συγγράμματα των πρώτων απολογητών του Χριστιανισμού. Έτσι θα βεβαιωθούμε πώς η αρχέγονη Εκκλησία χρησιμοποιούσε το όνομα της άσπιλης Κόρης Μαριάμ και ποια θέση της επιφύλαξε.

Στο γάμο της Κανά, είχε τιμητική πρόσκληση ο Ιησούς και οι Μαθητές Του. Η Μητέρα Του παρευρισκόταν εκεί. Όταν όμως η Μητέρα Του διαπίστωσε την έλλειψη του οίνου, φιλοτιμήθηκε να το ανακοινώσει στον Υιό της, με την ελπίδα, ίσως, της θαυματουργικής ενέργειας για την προμήθεια του οίνου. *«Οἶνον οὐκ ἔχουσιν – Κρασί δεν έχουν»* (Ιν.2:3). Αποκλείοντας όμως ο Κύριος την πρόταση της μεσολάβησης, είπε προς την Μητέρα Του: *«Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; – Τι σχέση έχουμε Εγώ κι εσύ γυναίκα;»* (Ιν.2:4). Η απάντηση αυτή απέκλεισε εντελώς τη μεσολαβητική πρόταση της Μητέρας Του. Αυτό σημαίνει ότι δεν έχουμε κανένα υποστήριγμα από την Καινή Διαθήκη, για να θέσουμε την *«κεχαριτωμένη»* ως μεσίτρια προς τον Θεό, και προστάτιδα των Χριστιανών. Κανείς λοιπόν συμβιβασμός δεν υπάρχει μεταξύ του αποκλεισμού της μεσιτικής προσπάθειας της Μητέρας του Κυρίου και της μεσιτικής θέσης, την οποία υποστηρίζεται ότι κατέχει στην Εκκλησία. Επιμένω ότι δεν υπάρχει στήριγμα μεσιτείας της Παναγίας στην Καινή Διαθήκη, γιατί, κανείς από τους ερμηνευτές των σοφών Βουλών του Θεού, δεν αναφέρει τίποτε για το Υπούργημα αυτό της Μαριάμ ή της προσκύνησης σ' αυτήν.

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, αναφερόμενος στη μεσολαβητική αυτή προσπάθεια της Μαριάμ, λέει, ότι με δικής της πρωτοβουλία «επιχείρησε (καλέσασα έξω τον Ιησού, καθ' ην ώρα δίδασκε το λαό), φιλοτιμίας (δηλαδή, ματαιοδοξίας) ην περιττής· εβούλετο γαρ ενδείξασθαι (δηλαδή, επιδείξει) τω δήμω ότι κρατεί και αυθεντεύει του παίδος, ούδέ ουδέπω περί αυτού μέγα φανταζομένη... όθεν δήλον ότι κενοδοξία τούτο μόνο εποίει» (Ομιλία ΜΔ'). Με το ίδιο πνεύμα σχολιάζει και ο Τερτυλλιανός το μέρος αυτό της Καινής Διαθήκης.

Πρέπει όμως να εξηγήσω και το λόγο, για τον οποίο είπε ο Κύριος προς τη Μητέρα Του: *«Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι;»* που σε πρώτη ματιά φαίνεται ότι την υποτίμησε. Δηλαδή, γιατί την ονόμασε "γυναίκα" και όχι Μητέρα; Υπάρχουν δύο σοβαροί λόγοι:

1. «Οι Ιουδαίοι είχαν ταπεινή ιδέα περί του Χριστού, θεωρούντες Αυτόν κάποιο απλό άνθρωπο ή το πολύ ως κάποιο των προφητών και τη μητέρα Του κάποια απλή γυναίκα, λέγοντας: *«οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ; – Αυτός δεν είναι ο γιος του ξυλουργού; Η μητέρα Του δεν λέγεται Μαριάμ;»* (Μτ13:55, Μκ.6:3). Ο δε Κύριος Ιησούς κηρύττοντας και συναναστρεφόμενος με τους Ιουδαίους, έλεγε: *«ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς... Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή... Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή – Εγώ είμαι ο άρτος ο ζωντανός, που κατέβηκε από τον ουρανό... Εγώ είμαι η ανάσταση και η ζωή... Εγώ είμαι η οδός και η αλήθεια και η ζωή»* (Ιν.6:51, 11:25, 14:6). Για τούτο εάν κοντά στους Ιουδαίους αφενός μεν καλούσε τη Μητέρα Του με την προσφώνηση "Μητέρα", αφετέρου δε εκπλήρωνε το αίτημά της, τότε ο Σωτήρας με κάποιο τρόπο θα βεβαίωνε τις περί Αυτού ταπεινές σκέψεις των Ιουδαίων και θα έλεγαν αυτοί: «Πώς είσαι εσύ ο άρτος, που κατέβηκε από τον ουρανό, κλπ., αφού αυτή είναι η μητέρα σου, την οποία Εσύ καλείς "μητέρα" και υπακούς στην πρόσκλησή της;» Ώστε, για να μη δώσει κάποια υπόνοια στους Ιουδαίους, ήταν αναγκαία η διαγωγή την οποία επέδειξε».

2. Με τη λέξη *«γύναι»,* προσφώνησε τιμητικά τη Μητέρα Του. Η έκφραση *«Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι»,* δεν είναι υποτιμητική. Οι Ιουδαίοι προσφωνούσαν τις γυναίκες, μητέρες, αδελφές κλπ. με την έκφραση *«γύναι»*. Για το λόγο αυτό και ο Χριστός, εκτιμώντας την πίστη της Χαναναίας γυναίκας, της είπε: *«Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις! – Ω γυναίκα, μεγάλη η πίστη σου!»* (Μτ.15:28).

Όλα, όσα ο Θεός *«ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ – μίλησε σ' εμάς μέσω του Υιού»* (Εβρ.1:1-2), εξέτασαν και διατύπωσαν κατά βάθος και κατά πλάτος οι Θεοδίδακτοι και Θεόπνευστοι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης. Καμία νύξη όμως δεν κάνουν περί της μεσολαβητικής θέσης της Αγίας Παρθένου. Εάν η άσπιλη Κόρη της Ναζαρέτ που δέχτηκε και δεν απέρριψε τη Θεϊκή πρόταση να γεννήσει τον Υιό του Θεού, είχε και μετά το θάνατό της την αποστολή της πρέσβειρας, και αν της παραχωρούνταν το θεϊκό Υπούργημα της μεσιτείας, χωρίς αντίρρηση το Πνεύμα το Άγιο, θα το ενέπνεε στους ερμηνευτές των Βουλών του Θεού, Αποστόλους, και αν κανείς άλλος δεν θα έγραφε, τίποτε, τουλάχιστον ο Ιωάννης, που την είχε αναλάβει υπό την προστασία του, δεν θα το παρέλειπε. Δεν αναφέρει όμως τίποτα! Ή μήπως διέφυγε της επιφοίτησης του Αγίου Πνεύματος; Μακριά από τέτοια βλασφημία.

Δεν αντιτίθεμαι, ούτε υποτιμώ την προσπάθεια των Χριστιανών των πρώτων αιώνων, να τιμά καθώς πρέπει, Αυτή που χρησιμοποίησε ο Θεός ως έδρα δική Του, εννέα ολόκληρους μήνες, και γέννησε τον Σωτήρα του κόσμου. Η προσπάθεια όμως αυτή έμεινε ανεξέλεγκτη. Ήρθε στη συνέχεια η αχαλίνωτη φαντασία των Καλογήρων,

την οποία υιοθέτησε η επίσημη Εκκλησία, και έτσι απέδωσαν στην Μαριάμ την πρώτη θέση στο Μεσιτικό Υπούργημα μεταξύ Θεού και ανθρώπων, αδιαφορούντες για τη θεϊκή πληροφορία, ότι το κατέχει μόνο ο Χριστός (*«εἷς Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς – ένας Θεός υπάρχει, ένας και μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων, ο άνθρωπος Χριστός Ιησούς»* Α' Τιμ.2:5). Όχι μόνο αδιαφόρησαν προς τη θεϊκή αυτή πληροφορία, αλλά ούτε και λογικά ή θεολογικά εξέτασαν το θέμα, αν η Μαριάμ έχει τη θεϊκή ικανότητα να γνωρίζει τις δεήσεις αυτών που ιδιαίτερα ο καθένας επικαλείται, για να μπορεί να μεσιτεύει προς τον Θεό. Γιατί η άσκηση του μεσιτικού Υπουργήματος που της παραχώρησαν οι Καλόγηροι, προϋποθέτει τα γνωρίσματα και τις ιδιότητες εκείνες τις οποίες έχει μόνο ο Θεός, δηλαδή, της πανταχού παρουσίας, πανσοφίας κλπ.

Έτσι δέχονται:

1. Ότι αυτή είναι πανταχού παρούσα, ώστε μπορεί να ακούει όλων των πιστών Ορθοδόξων και Παπικών Χριστιανών τις προσευχές.

2. Ότι είναι καρδιογνώστης, ώστε διακρίνει τους ειλικρινά προσευχόμενους, προς αυτή, από τους υποκριτές.

3. Ότι έχει θεία δύναμη, ώστε επέρχεται συνεχώς αρωγός, που ανακουφίζει, σώσει, θεραπεύει, περιφρουρεί, διαφυλάσσει και παρηγορεί. Εάν τέτοιες ιδιότητες απόκτησε η μακάρια Παρθένος, τότε αναμφισβήτητα είναι Θεός και όχι άνθρωπος.

Είναι δυνατόν να υποστηρίζει το "ειδικό ιερατείο" ότι η Παναγία διαθέτει αυτά τα θεϊκά γνωρίσματα; Οπωσδήποτε, όχι! Αφού λοιπόν στερείται των θεϊκών αυτών γνωρισμάτων, σημαίνει ότι δεν της είναι ποτέ δυνατόν να εισακούσει τις προσευχές και τις παρακλήσεις των Χριστιανών. Άρα, οι Παρακλήσεις και επικλήσεις προς την Παναγία είναι αερολογίες, άδικος κόπος και χαμένος χρόνος. Είναι δε και υποτίμηση προς το Πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ο Οποίος Αυτός και μόνο κατέχει το Υπούργημα αυτό (*«Καὶ διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν – Και είναι μεσίτης καινούργιας διαθήκης»* Εβρ.9:15). Εκείνοι μόνο που επωφελούνται είναι οι παπάδες, που εμπορεύονται τις Παρακλήσεις, και ο διάβολος που πέτυχε να γελοιοποιήσει τη θρησκεία.

Γιατί λοιπόν, Οικουμενικέ Πατριάρχη, δεν φροντίζετε να διαφωτιστεί ο λαός, να μάθει ποιον πρέπει να λατρεύει και ποιον να τιμά; Ή μήπως μπορείτε να μου υποδείξετε μέχρι τον 5ο αιώνα, έστω και ένα μόνο σημείο, που να δείχνει, ότι οι Χριστιανοί τότε, προσκυνούσαν την Παναγία, ή ζητούσαν τη μεσιτεία και βοήθειά της; Δεν μπορείτε, γιατί δεν υπάρχει. Επομένως, «Άλαλα τα χείλη των ιερέων».

Εφόσον η Εκκλησία στην αρχέγονη εποχή της, μέχρι τον 5ο περίπου αιώνα μ.Χ. θεωρούσε αιρετικούς όσους προσκυνούσαν την Παναγία ή χρησιμοποιούσαν τη μεσιτεία της, σήμερα, πώς πρέπει να χαρακτηριστεί, που οι ιερείς της την τοποθέτησαν παράλληλα περίπου, με τον Θεό; Η Εκκλησία βρίσκεται στις Ορθόδοξες βάσεις της; Λύστε μου την απορία, Οικουμενικέ Πατριάρχη. Απαντήστε θεολόγοι και θεολογούντες, ιερείς και πρωθιερείς, αρχιερείς και ιεράρχες. «Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα».

Ίσως θα υπάρξει αντίλογος στο σημείο αυτό, ότι η προσκύνηση ορίζεται να γίνει τιμητική, όχι λατρευτική.

Όταν όμως η Παναγία όχι μόνο ατομικά προσκυνείται, αλλά και με ειδικές τελετές, από τους ιερείς ζητείται η επέμβασή της, όπως φανεί βοηθός σε κάθε ανάγκη, σώζουσα, θεραπεύουσα και ανακουφίζουσα, τότε προσκυνείται λατρευτικά, και όχι τιμητικά. Γιατί αυτομάτως της αποδίδονται οι θείες ιδιότητες της πανταχού παρουσίας, της παντοδυναμίας και της πανσοφίας. Ο Χριστιανός προσευχόμενος προς την

Παναγία έχει υπόψη του, ότι τον ακούει, ότι γνωρίζει αυτόν και τα προβλήματά του και ότι έχει τη δύναμη να τον βοηθήσει. Είναι λοιπόν τιμητική η προσκύνηση; Οπωσδήποτε, όχι! Όταν ο οιοσδήποτε ιερέας κάνει τις παρακλήσεις προς την Παναγία και επικαλείται την επέμβασή της, το έλεός της και την ευλογία της, προσκαλεί τους εκκλησιαζόμενους να την προσκυνήσουν, σας ερωτώ: Η προσκύνηση αυτή είναι τιμητική; Είναι απόλυτα λατρευτική. Όταν οι ψάλτες και οι ιερείς ικετευτικά αναφωνούν και υποχρεωτικά ψάλλουν, «Υπεραγία Θεοτόκε, σώσον ημάς», σας ερωτώ: Αποδίδεται απλή τιμή προς το πρόσωπο της Αγίας Παρθένου, ή πραγματική λατρεία; Όταν κατά τη θεία Λειτουργία στεντόρεια φωνάζετε: «Ταις πρεσβείαις της Θεοτόκου Σώτερ, σώσον ημάς», σας ερωτώ: Προσφέρεται τιμή προς την Παναγία ή θεϊκή θέση; Αυτά είναι αναπάντητα ερωτήματα, τα οποία σας εκθέτουν και Βιβλικά σάς ελέγχουν.

Εφόσον δημιουργήθηκαν επίσημες τελετές στο Όνομα της Παναγίας και βρίσκονται στα λατρευτικά βιβλία της Εκκλησίας και αποτελούν το μηχανισμό της λατρείας κάθε Ορθοδόξου Χριστιανού, είναι τιμητική η προσκύνηση που προσφέρεται προς Αυτήν, ή απόλυτα λατρευτική;

Να, ορισμένα χαρακτηριστικά σημεία της λατρευτικής προσκύνησης προς την Παναγία: (Οι σελίδες αντιστοιχούν στο μικρό Ευχολόγιο).

1. **Μοναδική ελπίδα:** α) «Την πάσην ελπίδα μου, εις σε ανατίθημι, Μήτερ Θεού, φύλαξόν με υπό την σκέπην σου» (σελ.30). β) Την ακαταίσχυντον, Θεοτόκε, ελπίδα σου έχων σωθήσομαι· την προστασίαν σου κεκτημένος, πανάχραντε, ου φοβηθήσομαι· μόνην αμπεχόμενος ως θώρακα την σκέπην σου και την παντοδύναμον βοήθειά σου, καθικετεύων, βοώ σοι, Δέσποινα, σώσον με». γ) «Επί σε μου τας ελπίδας ανεθέμην, Θεοτόκε· σώσον ταις πρεσβείαις σου και δώρησαί μου πταισμάτων την άφεσιν» (σελ.9). δ) «Η μόνη ελπίς και βοήθεια πιστών, θεογεννήτωρ, σπεύσον, βοήθεια τω ικέτη σου... καταφεύγοντα εις σε, εν πεποιήσην ψυχής» (σελ.45).

2. **Μοναδικό καταφύγιο:** α) «Τη Θεοτόκω εκτενώς νυν προσδράμωμεν αμαρτωλοί και ταπεινοί, και προσπέσωμεν εν μετανοία, κράζοντες εκ βάθους ψυχής· Δέσποινα, βοήθησον, εφ' ημίν σπλαχνισθείσα σπεύσον, απολλύμεθα υπό πλήθους πταισμάτων. Μη αποστρέψεις σούς δούλους κενούς· σε γαρ και μόνην ελπίδα κεκτήμεθα» (σελ.8). β) «Τις προστρέχων τω Ναώ σου, Θεοτόκε, ου λαμβάνει ταχέως την ίασιν, ψυχής ομού τε σώματος, Άχραντε;» (σελ.10). γ) «Πολλοίς συνεχόμενος πειρασμοίς, προς σε καταφεύγω, σωτηρίαν επιζητών· Ω Μήτερ του Λόγου και Παρθένε, των δυσχερών και δεινών με διάσωσον» (σελ.26). δ) «Πρεσβεία θερμή και τείχος απροσμάχητον, ελέους πηγή, του κόσμου καταφύγιον, εκτενώς βοώμεν σοι· Θεοτόκε Δέσποινα, πρόφθασον και εκ κινδύνων λύτρωσε ημάς, η μόνη ταχέως προστατεύουσα» (σελ.29). ε) «Από των πολλών μου αμαρτιών, ασθενεί το σώμα, ασθενεί μου και η ψυχή· προς σε καταφεύγω την Κεχαριτωμένην· ελπίς απηλπισμένων σύ μοι βοήθησον» (σελ.37).

3. **Η μόνη δυναμένη:** α) «Ου σιωπήσομεν ποτέ, Θεοτόκε, τας δυναστείας σου λαλείν οι ανάξιοι... τις ημάς ερρύσατο εκ τοσούτων κινδύνων, τις δε διεφύλαξεν έως νυν ελευθέρους...» (σελ.8). β) «Λύτρωσέ με εκ του πυρός του αιωνίου και βασάνων των αποκειμένων μοι Θεογενήτορ, όπως μακαρίζω σε» (σελ.10). γ) «Ρύσαι πάσης απειλής επερχομένης, τους σους δούλους, Παναγία Δέσποινα, και πάσης βλάβης ψυχής τε και σώματος» (σελ.10). δ) «Της ευσπλαχνίας την πύλην άνοιξον ημίν, ευλογημένη Θεοτόκε· ελπίζοντες εις σε η αστοχήσωμεν· ρυσθείημεν δια σου των περιστάσεων· ου γαρ η σωτηρία

του έθνους των Χριστιανών» (σελ.12). ε) «Των σων δωρεών, άξιους ημάς ποίησον, Θεοτόκε Παρθένε, παρορώσα τα πλημμελήματα ημών, και παρέχουσα ιάματα, τοις εν πίστει λαμβάνουσι την ευλογίαν σου, Άχραντε» (σελ.22).

4. **Ιλαστήριον του κόσμου:** α) «Χαίρε κόσμου ιλαστήριον, Παρθένε...» (σελ.11). β) «Ιλαστήριον του κόσμου, χαίρε άχραντε Δέσποινα· χαίρε κλίμαξ γήθεν, πάντας ανυψώσασα χάριτι· χαίρε η γέφυρα όντως, η μετάγουσα εκ θανάτου πάντας, προς ζωήν τους υμνούντας σε» (σελ. Μ. Ορολ. 514).

5. **Ιατρός:** α) «Νοσούντα το σώμα και την ψυχήν, επισκοπής θείας, και προνοίας, την παρά σου, αξίωσον μόνη, Θεοτόκε...» (σελ.26). β) «Χαλεπαίς αρρωστίαις, και νοσεροίς πάθησιν, εξεταζομένω, Παρθένε, συ μοι βοήθησον· των ιαμάτων γαρ ελλιπή σε γινώσκω, θησαυρόν, Πανάμωμε, τον αδαπάνητον» (σελ.28). γ) «Επίβλεψον εν ευμενεία, πανύμνητε Θεοτόκε, επί την εμήν χαλεπήν του σώματος κάκωσιν, και ίασε της ψυχής μου το άλγος» (σελ.29). δ) «Τας ασθενείας της ψυχής ιατρεύεις, και σαρκός τας οδύνας, Παρθένε...» (σελ.36).

6. **Παντοδύναμος:** α) «Προστασίαν και σκέπην ζωής εμής τίμηθι, σε, Θεογεννήτορ Παρθένε, συ με κυβέρνησον, προς τον λιμέναν σου, των αγαθών η αιτία, των πιστών το στήριγμα, μόνη πανύμνητε» (σελ. 28). β) «»ευεργέτην τεκούσα... πάντα γαρ δύνασαι...» (σελ.28). γ) «Των παθών μου τον τάραχον, η τον κυβερνήτην τεκούσα Κύριος, και τον κλύδωνα κατεύνασον, των εμών πταισμάτων, Θεονύμφευτε» (σελ.29). δ) «Των πειρασμών συ τας προσβολάς εκδιώκεις, και παθών τας εφόδους, Παρθένε· όθεν σε υμνούμεν εις πάντας τους αιώνας» (σελ.36). ε) «Ίλεως γενού μοι τω ταπεινώ, ότι πλην σου άλλην ου γινώσκω καταφυγήν, ο εν αμαρτίας παντοίας πεπλησμένος ελέησον με μόνη. Χριστιανών η ελπίς» (σελ.38). στ) «Δέσποινα, Δέσποινα, άρτι ελέησον, ψυχήν απορρουμένην, και προς την σην σκέπην μόνην βλέπουσα, και μη παρίδης αγαθή, εκδοθήναι με τοις Δαίμοσι» (σελ.398). ζ) «Νεκροί διά σου ζωοποιούνται...» (Μ. Ωρολ. 518). η) «Ύψωσον κέρας ευσεβών, και κατάβαλε βαρβάρων φρυάγματα, Θεογεννήτρια, απολιόρκητον διασώζουσα, ταυτήν την ποίμνην σου...» (σελ. Μ. Ωρολ. 576).

7. **Μοναδική προστασία:** α) «Προστάτην σε της ζωής επίσταμαι και φρουράν ασφαλεστάτην, Παρθένε, των πειρασμών διαλύουσαν όχλον, και επηρείας δαιμόνων ελαύνουσαν· και δέομαι διαπαντός. Εκ φθοράς των παθών μου ρυσθήναι με» (σελ.31). β) «Προστασία των Χριστιανών ακαταίσχυντε... η προστατεύουσα αεί, Θεοτόκε, των τιμώντων σε» (σελ.32). γ) «Πάντων προστατεύεις αγαθή των καταφευγόντων εν πίστει τη κραταιά σου χειρί, άλλην γαρ ουκ έχομεν αμαρτολοί προς Θεόν...»

Αυτά και πλήθος άλλων τροπαρίων και ύμνων από τα βιβλία της λατρείας, του Μεγάλου Ωρολογίου, του Ευχολογίου μικρού και μεγάλου, του Θεοτοκαρίου, καθώς και τόσων άλλων Θεοτοκίων, τα οποία αναφέρονται στα δώδεκα Μηνολόγια, στην Παρακλητική, στο Τριώδιο και στο Πεντηκοστάριο φανερώνουν "των παθών τους τον τάραχο", ότι η προσκύνηση είναι απόλυτα λατρευτική, δεν είναι μόνο τιμητική. Είναι ύμνοι, που παρουσιάζουν την Παναγία με τις θείες ιδιότητες της πανταχού παρουσίας, της παντοδυναμίας, της καρδιογνωσίας και της πανσοφίας. Έχουν λοιπόν όλοι αυτοί οι ύμνοι σχέση με το Ευαγγέλιο και το πολίτευμα της αρχέγονης Εκκλησίας; Ασφαλώς, όχι! Βεβαίως, υπάρχουν και ορισμένοι ύμνοι που αναφέρονται στην τιμητική προσκύνηση της Μητρός του Κυρίου, αλλά συγκρίνοντας τούς μεν με τους δε, παρατηρούμε ότι ο ένας αναιρεί τον άλλο. Υπάρχει λοιπόν και εδώ πλήρης θαλασσοποίηση.

Είναι εκπληκτικός σε ασέβεια και θράσος ο ύμνος: «Ότι ουκ έχομεν παρρησίαν, δια τα πολλά ημών αμαρτήματα, συ τον εκ σου γεννηθέντα δυσώπησον, Θεοτόκε Παρθένε» (Μ. Ωρολ. σελ.114).

Το Ευαγγέλιο όμως λέει, άλλα των άλλων και παρέχει πλήρη παρρησία: *«προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν... Ἔχοντες παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν Ἁγίων ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἰησοῦ... καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως... ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ πίστεως αὐτοῦ – Ας προσερχόμαστε λοιπόν με παρρησία στο θρόνο της χάρης, για να λάβουμε έλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια στον κατάλληλο καιρό... έχουμε παρρησία για την είσοδο στα Άγια των Αγίων με το αίμα του Ιησού... και Ιερέα μέγα στον οίκο του Θεού, ας προσερχόμαστε με αληθινή καρδιά, με πλήρη βεβαιότητα πίστεως... Μέσω Αυτού έχουμε την παρρησία και την προσαγωγή στον Θεό με πεποίθηση διαμέσου της πίστης Αυτού»* (Εβρ.4:16 10:19, 21-2, Εφεσ.3:12).

Ποιος, λοιπόν, αγαπητέ Γέροντα, λέει την αλήθεια; Το Ευαγγέλιο ή οι ιερείς που συνέταξαν αυτόν τον ασεβέστατο και βλάσφημο ύμνο; Ασφαλώς, δεν αμφιβάλλετε ούτε στο ελάχιστο, ότι η αλήθεια βρίσκεται στο Ευαγγέλιο. Ο λαός όμως, ποιον θα πιστέψει; Αν πιστέψει το Ευαγγέλιο πρέπει να παραμερίσει τους ιερείς και αν πιστέψει στους ιερείς, πρέπει να παραμερίσει το Ευαγγέλιο. Το πρώτο κάνουν όσοι μελετούν. Αυτό έπραξε και ο γράφων. Παραμέρισε τη θέση του και τους συναδέλφους του. Είναι σε θέση όμως ο λαός να κάνει σωστή διάκριση, αφού εσείς, οι λεγόμενοι "διάδοχοι" των Αποστόλων τού δώσατε εσφαλμένη πορεία; Μέχρι πότε όμως θα αδικείτε τη νοημοσύνη του λαού;

Γνώμες των Πατέρων

Η φύση του θέματος μάς ωθεί να εξηγήσουμε, με βάση τα ιστορικά κείμενα, αν η αρχέγονη Εκκλησία προσκυνούσε την Μητέρα του Κυρίου, και αν την είχε ως μεσίτρια, ως καταφύγιο και προστάτιδα. Για το λόγο αυτό θα αναφέρω χωριστά για κάθε αιώνα τους επισημότερους εκκλησιαστικούς Πατέρες και συγγραφείς, μέχρι την 5η εκατονταετηρίδα. Έτσι θα δούμε, ιστορικά, ότι από τους Μεγάλους αυτούς εκκλησιαστικούς άνδρες, άλλοι δεν αναφέρουν τίποτε για την Μητέρα του Κυρίου, άλλοι χρονογραφικά μόνο μιλούν γι' Αυτήν, και άλλοι ρητά απαγορεύουν την προσκύνηση σε Αυτήν, όταν κατά το τέλος του 4ου περίπου αιώνα άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους τα πρώτα σημεία της προσκύνησης.

Πρώτος αιώνας: 1) Πολύκαρπος επίσκοπός Σμύρνης, μαθητές του Ευαγγελιστή Ιωάννη. 2) Κλήμης ο Ρώμης. 3) Ο Ποιμήν του Ερμά. 4) Η Επιστολή Βαρνάβα.

Όλοι αυτοί δεν αναφέρουν ούτε την ελάχιστη μαρτυρία ή πληροφορία περί της Μητρός του Κυρίου, ότι είναι μεσίτρια πλησίον του Θεού, ή ότι ανήκει προσκύνηση σ' Αυτήν. Πώς να χαρακτηρίσουμε τη σιωπής τους; Ως ασέβεια προς Εκείνη που γέννησε τον Σωτήρα του κόσμου, για τον Οποίο αγωνίζονταν μέχρι θυσίας; Οπωσδήποτε, όχι! Αλλά η θεολόγος φωνή τους εμπνευσμένη από το Θείο Πνεύμα, και η θεοκίνητη πέννα τους κατευθυνόμενη από Θεού, λαλούσε και έγραφε, ερμήνευε και δίδασκε, όσα ο Θεός αποκάλυψε *«λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις – μίλησε στους πατέρες μέσω των προφητών»*, και όσα *«ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ – στις έσχατες τούτες ημέρες μίλησε σ' εμάς μέσω του Υιού»* (Εβρ. 1:1-2).

Δεύτερος αιώνας: 1) Μελίτων επίσκοπος Σάρδεων. 2) Θεόφιλος ο Αντιοχείας. 3) Πολυκράτης επίσκοπος Εφέσου. 4) Ειρηναίος επίσκοπος Λουγδούνου. 5) Ιουστίνος ο φιλόσοφος και μάρτυς. 6) Ιγνάτιος ο Αντιοχείας. 7) Τερτυλλιανός, και 7) Κλήμης της Αλεξανδρείας.

Τίποτε περί μεσιτείας ή επίκλησης ή προσκύνησης της Μητρός του Κυρίου δεν αναφέρουν. Μόνο ο Ιουστίνος και ο Ειρηναίος παραλληλίζουν την Μαρία προς την Εύα. Ο Κλήμης της Αλεξανδρείας λέει μόνο, ότι ασπόρως συνέλαβε (Στρωμ.7:16). «Περί προσκυνήσεως όμως Αυτής ή επικλήσεως των πρεσβειών της, ουδέ σκιά υπαινιγμού». Ο Τερτυλλιανός μάλιστα κατακρίνει την Μαρία για το γεγονός το αναφερόμενο στην περικοπή Ματθαίος 12:46 (*«Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες λαλῆσαι αὐτῷ – Και ενώ Αυτός ακόμη μιλούσε στα πλήθη, ιδού, η μητέρα και οι αδελφοί Του είχαν σταθεί έξω, ζητώντας να μιλήσουν σ' Αυτόν»*), και αποδίδει σ' αυτήν απιστία. Όπως βλέπουμε λοιπόν, και από τους Πατέρες και συγγραφείς του 2ου αιώνα, δεν υπάρχει ούτε η ελάχιστη πληροφορία περί προσκυνήσεως, μεσιτείας ή επικλήσεως της Μητρός του Κυρίου. Πώς θα θεωρήσουμε και αυτή τη **σιωπή** των Πατέρων και συγγραφέων του 2ου αιώνα; Ως αδιαφορία; Ασφαλώς, όχι! Αλλά ως σαφή ένδειξη της θέσης την οποία είχε η Μητέρα του Κυρίου στην Εκκλησία.

Τρίτος αιώνας: 1) Ωριγένης. 2) Κυπριανός. 3) Ευσέβιος ο Παμφίλου – πολυγραφότατος και πατέρας της Εκκλησιαστικής Ιστορίας.

Κανείς από αυτούς δεν αναφέρει περί προσκυνήσεως, μεσιτείας ή επικλήσεως της Αγίας Μητρός του Κυρίου. Ο Ωριγένης, πατέρας της επιστημονικής θεολογίας, ιστορικά μόνο αναφέρει περί του ονόματος της Παρθένου, αποδίδοντας όμως σ' Αυτή την κατηγορία, ότι κατά την παράδοση του Υιού της σκανδαλίστηκε.

Τέταρτος αιώνας: 1) Αθανάσιος ο Μέγας. 2) Κύριλλος ο Ιεροσολύμων. 3) Επιφάνειος. 4) Βασίλειος ο Μέγας. 5) Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός. 6) Εφραίμ ο Σύρος. 7) Γρηγόριος ο Νύσσης, και 8) Αμβρόσιος.

Από αυτούς, ο Αθανάσιος μόνο μιλά περί της αειπαρθενίας της Μαρίας. Ο Κύριλλος αναφέρει ότι ο Ιησούς γεννήθηκε από Παρθένο, την οποία αποκαλεί Θεοτόκο, αγνή και αγία. Τίποτε περισσότερο, τίποτε περί μεσιτείας ή προσκυνήσεως της Μαρίας.

Ο Επιφάνειος όμως γράφει πολλά. Αλλά όχι περί της προσκυνήσεως ή της μεσιτείας της Μαρίας. Γράφει πολλά για να αντιμετωπίσει τις αιρέσεις που δημιουργήθηκαν στις ημέρες των Κολλυριδιανών και των Μαριολατρών. Δηλαδή, γράφει για να καταπολεμήσει αυτά που σήμερα πρεσβεύει και λατρεύει η Ορθόδοξη Εκκλησία. Φυσικό έρχεται πάλι το ερώτημα: Πότε η Εκκλησία υπήρξε Ορθόδοξη; Τότε που καταπολεμούσε αυτά που σήμερα διατηρεί, ή σήμερα που λατρεύει αυτά που τότε πολεμούσε; Οφείλουν να μας απαντήσουν οι θεολόγοι και θεολογούντες, οι ιερείς και πρωθιερείς, οι αρχιερείς και ιεράρχες.

Ο Επιφάνειος λοιπόν αγωνίστηκε για να μην αναπτυχθούν οι αιρέσεις, της προσκυνήσεως και της μεσιτείας της Μαρίας, όπως τις χαρακτήριζε τότε η αγία κοινωνία των πιστών, η Εκκλησία, ή μάλλον αρμόζει καλύτερα να σημειώσω, αυτοί που θεμελίωσαν την Ορθοδοξία, έζησαν την Ορθοδοξία και πέθαναν θυσιαζόμενοι υπέρ της Ορθοδοξίας. Με όλα γράφει λοιπόν ο Επιφάνειος, φανερώνουν σαφέστατα πώς σκεφτόταν η Εκκλησία μέχρι τον 4ο αιώνα, και πώς πρόσεχε να μην εισχωρήσουν ξένα στοιχεία στο πολίτευμά της και στους κόλπους της. Αυστηρά

απαγόρευε και με θείο σεβασμό απέκλειε την επίκληση της μεσιτείας και προσκύνηση προς την Μαρία, γιατί αντιστρατεύονταν το Μεσιτικό Υπούργημα του Θείου Λυτρωτή.

Στο έργο του "Κατά των Αιρέσεων" (τόμος 2ος, σελ.1054, 1056-1057, 1064), ο Επιφάνειος γράφει:

«Άλλους γαρ πάλιν αφραίνοντας (ανοηταίνοντας) εις την υπέρ της αυτής αγίας Παρθένου υπόθεσιν, αντί Θεού ταύτην παρεισάγειν εσπουδακότας και σπουδάζοντας, και εν εμβροντίσει τινί και φρενοβλαβεία φερομένους... όπερ το πολύ εστιν ασεβές και αθέμιτον, ηλλοιωμένον από του κηρύγματος του Αγίου Πνεύματος· ώστε είναι διαβολικόν ενέργημα και πνεύματος ακαθάρτου διδασκαλία. Πληρούται γαρ και επί τούτοις το, "Αποστήσονται τινές της υγιούς διδασκαλίας προσέχοντες μύθοις και διδασκαλίας δαιμονίων". Έσονται γαρ, φησι, νεκροίς λατρεύοντες, ως και εν τω Ισραήλ εσεβάσθησαν και η των αγίων κατά καιρόν εις Θεόν δόξα άλλοις γέγονε τοις μη ορώσι την αλήθειαν εις πλάνην... Παυσάσθω τοίνην η πλάνη των πεπλανημένων. Ούτε γαρ Θεός η Μαρία, ούτε απ' ουρανού έχουσα το σώμα, αλλ' εκ συλήψεως ανδρός και γυναικός, κατ' επαγγελίαν δε, ώσπερ ο Ισαάκ, οικονομηθείσα. Και μηδείς εις το όνομα ταύτης προσφερέτω. Εαυτού γαρ την ψυχήν απόλλυσι... Ναι μην άγιον ην το σώμα της Μαρίας, ου μηνν Θεός· και δη παρθένος ην η Παρθένος και τετιμημένη, **αλλ' ουκ εις προσκύνησην ημίν δοθείσα,** αλλά προσκυνούσα τον εξ αυτής σαρκί γεγεννημένον, απ' ουρανών δε εκ κόλπων Πατρός παραγόμενον. Και δια τούτο το Ευαγγέλιον επισφαλίζεται ημάς, λέγον αυτού του Κυρίου φήσαντος ότι, "Τι εμοί και σοι, γύναι; Ούπω ήκει η ώρα μου", ίνα από του Γύναι, τι εμοί και σοι, μη τινες νομίσωσι περισσότερον είναι την αγίαν Παρθένον, γυναίκα ταύτην κέκληκεν, ως προφητεύων των μελλόντων έσεσθαι επί γης σχισμάτων τε και αιρέσεων χάριν· ίνα μη τινες υπερβολή θαυμάσαντες την αγίαν εις τούτο υποπέσωσι της αιρέσεως το ληρολόγημα. Χλεύης γαρ εστι το παν και γραιών ο μύθος, ως ειπείν, της αιρέσεως το διήγημα... Ει γαρ αγγέλους προσκυνείσθαι ου θέλει ο Θεός, ποσώ μάλλον την από Άννης γεγεννημένην, την εκ του Ιωακείμ τη Άννη δεδωρημένη».

«Πόθεν τοίνην πάλιν ημίν κυκλοδράμων, πόθεν ανακαινίζεται τα σκόλια βουλεύματα; **Εν τιμή έστω Μαρία, ο δε Πατήρ και Υιός και Άγιον Πνεύμα προσκυνείσθω· την Μαρίαν μηδείς προσκυνήτω**».

«Ούτως, ο πλάστης και εξουσιαστής του πράγματος, Εαυτόν από παρθένου, ώσπερ από γης, ανεπλάσατο, Θεός απ' ουρανών ελθών, σάρκα ενδυσάμενος ο Λόγος εξ αγίας Παρθένου· ου μην δε προσκυνουμένης της Παρθένου· ουδέ ίνα Θεόν ταύτην απεργάσηται· ουκ ίνα εις όνομα αυτής προσενέγκωμεν... Εξαλειφέσθω τα κακώς γραφέντα εν καρδιά των ηπατημένων, αμαυρούσθω εξ οφθαλμόν το εγκίσσημα του ξύλου· επιστρέψη πάλιν το πλάσμα προς τον Δεσπότην εντραπέσθω Εύα μετά του Αδάμ Θεόν τιμάν μόνον· μη αγέσθω τη του όφεως φωνή, αλλ' εμμεινέτω τη του Θεού προστάξει, ου μη φάγης από του ξύλου. Και ην το ξύλον ου πλάνη, αλλά δια του ξύλου γέγονεν η παρακοή της πλάνης· μη φαγέτω τις από της πλάνης της δια Μαρίαν την αγίαν· και γαρ ει ωραίον το ξύλο, αλλ' ουκ εις βρώσιν **και ει καλλίστη η Μαρία και αγία και τετιμημένη, αλλ' ουκ εις το προσκυνείσθαι...** Ίνα δε μη παρεκτείνωμαι τω λόγω, αρέσει τα ειρημένα ημίν. Η Μαρία εν τιμή, ο Κύριος προσκυνείσθω».

Η διδασκαλία αυτή του Επιφάνειου, ο οποίος υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους φωστήρες της αρχέγονης Εκκλησίας, αποδεικνύει, χωρίς περιστροφές και κλωθογυρίσματα, ότι όχι μόνο καταδίκαζε η Εκκλησία την προσκύνηση της Μαρίας, αλλά τη θεωρούσε και

ως **«διαβολικό ενέργημα και πνεύματος ακαθάρτου διδασκαλία».**

Το ίδιο επιβεβαιώνει και ο θεολόγος κ. Χ. Μ. Ενισλείδης στο βιβλίο του "Η Παναγία", σελ.41, στο οποίο γραφεί τα εξής: «...ο άγιος Επιφάνειος, επίσκοπος Κύπρου, περί το έτος 350... πολεμών την Μαριολατρεία, έγραφε: "Εν τιμή έστω η Μαρία. Ο Πατήρ και ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα προσκυνείσθω. Την Μαρία μηδείς προσκυνείσθω"» ("Αιρέσεις", ΟΘ' 7).

Αλλά ενώ ο κ. Ενισλείδης γράφει ότι «ο σεβασμός (προς την Παναγία) παρεξηγήθη», ενώ καταδικάζει τους Παπικούς για το δόγμα της Μαριολατρείας, παραθέτοντας ως Αποστολική παράδοση τη διδασκαλία την «απαγορεύουσαν την λατρευτική προσκύνηση, ή τη λατρεία της Θεοτόκου σύμφωνα με την ορθόδοξη γνώμη του αγίου Επιφάνειου "την Μαρία μηδείς προσκυνείσθω", ενώ δέχεται ότι θεωρητικά μεν η Ορθοδοξία δεν δέχτηκε τη θεοποίηση της Παναγίας, "η πράξη όμως αυτή, η εκδηλουμένη στη Λατρεία άφησε τα φτερά της αχαλίνωτα στην υπερβολή και στη φαντασία». Ενώ επιβεβαιώνει, ότι «αχαλίνωτη είναι η ποίηση στο πεδίο της Θεομήτορος, αχαλίνωτη στη φαντασία, αχαλίνωτη στις καλλιεπείς εκφράσεις», εντούτοις καταλήγει στο εξής τραγελαφικό συμπέρασμα: «Και το αίσθημα προς την Μητέρα του Χριστού, ο λαός μας το ανήγαγε μέχρι λατρείας και θεοποιήσεως και πολύ δικαίως» (σελ.60). «Την Παναγία επικαλείται και στη χαρά του και στη λύπη του ο Ορθόδοξος λαός» (σελ.57).

Ομολογουμένως, είναι να απορεί κάθε σκεπτόμενος άνθρωπος για μια τέτοια λογική, η οποία παρατηρείται στα βιβλία των θεολόγων και των Καλογήρων. Στο σημείο αυτό ο κ. Ενισλείδης δεν συμφωνεί με τον εαυτό του ή μάλλον παρουσιάζει διαφορετική τη λειτουργία στα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου του. Από το ένα πιστεύει τα μεν και από το άλλο τα δε.

Στο περιοδικό "Τρεις Ιεράρχες", (σελ. 59, Αύγουστος 1957), γράφει πάλι ο ίδιος για το μήνα Αύγουστο, ότι «είναι αφιερωμένος στη λατρεία της Υπεραγίας Θεοτόκου». Και ενώ στο βιβλίο "Η Παναγία", δεν δέχεται θεολογικά σαν αληθινή την ιστορία της μετάστασης της Παναγίας στους ουρανούς, στο ως άνω περιοδικό επικροτεί τη Μετάσταση και λέει: «Την 15η Αυγούστου εορτάζεται η Κοίμηση και η στους ουρανούς Μετάσταση (της Θεοτόκου)... Το έθνος δε είναι γνωστό, ότι ευθύς εξαρχής του εκχριστιανισμού έταξε την Θεοτόκο, την και Μητέρα του Φωτός, ως προστάτιδά του και πολιούχο υπέρμαχο και κραταιά... Τοιουτοτρόπως, ευθύς εξαρχής η λατρεία της Θεοτόκου προσέλαβε μορφή εθνική και πατριωτική, η δε Παναγία απέβη το ίνδαλμα και η ενσάρκωση της Ελληνικής Πατρίδος».

Χαίρε βάθος αμέτρητο!

Με αυτά τα ανιστόρητα, τα ανόητα, αντι-Βιβλικά και αιρετικά διδάγματα μορφώνουν δυστυχώς το λαό οι θεολόγοι και οι Καλόγεροι. Και να, τον ίδιο ακριβώς μήνα Αύγουστο 1967 τι αντι-Χριστιανικές όντως θεωρίες έγραψε αρθρογράφος αθηναϊκής Εφημερίδας: «Η Θεοτόκος στην Ορθοδοξία είναι ισότιμος με τη λατρεία την αποδιδόμενη στον Υιό της Ιησού και στο Άγιο Πνεύμα... χωρίς αυτήν η ισορροπία στον κόσμο δεν θα ήταν πλήρης. Και δια τούτο από τα πρώτα Χριστιανικά έτη, οι Έλληνες ανύψωσαν την Παναγία παρά το πλευρό του Πατρός και του Υιού και έδωσαν σε αυτήν τη θέση των άλλων προηγουμένων θεαινών της ειδωλολατρίας» (βλέπε και περιοδικό "ΖΩΗ", 22/8/1957).

Ότι απέδωσαν στην Θεοτόκο τη θέση των ειδωλολατρικών θεαινών, είναι αληθινό. Γι' αυτό και την ονόμασαν "βασίλισσα των ουρανών". Ότι όμως οι Έλληνες λάτρευαν την Παναγία από τα πρώτα Χριστιανικά χρόνια, όπως γράφει ο κ. Ενισλείδης, αυτό δεν είναι αληθινό, γιατί η λατρεία αυτή άρχισε

από τον 5ο μ.Χ. αιώνα. Αλλά ακέραιη την ευθύνη για τις ανακρίβειες αυτές, φέρουν οι Καλόγεροι και οι θεολόγοι, γιατί αυτοί παραμόρφωσαν τις γνώσεις του λαού.

Βασίλειος ο Μέγας: Ούτε σκιά υπαινιγμού περί μεσιτείας ή επικλήσεως προς την Μαριάμ υπάρχει στα συγγράμματά του. Ασέβησε μήπως και αυτός προς την Αγία Παρθένα; Όχι! Αλλά στην εποχή τους (4ος αιώνας) η Εκκλησία με κανένα λόγο δεν χρησιμοποιούσε την Μητέρα του Κυρίου ως πρέσβειρα και μεσίτρια στη Χριστιανική λατρεία. Απεναντίας, ο Βασίλειος την χαρακτήρισε ως δειλή και είπε, ότι σκανδαλίστηκε κατά τη σταύρωση του Υιού της. Σημειώνει περί αυτής, αναφερόμενος στην Οικονομία της Χάριτος, για την ενσάρκωση του Υιού της, αλλά δεν αναφέρει ότι μπορεί να είναι μεσίτρια ή καταφύγιο των Χριστιανών (Τόμος Γ', επιστολή 260).

Εάν όμως θελήσει κάποιος να επικαλεστεί τη Λειτουργία του Βασιλείου, στην οποία υπάρχουν προσφωνήσεις και επικλήσεις προς την Παναγία, ας λάβει υπόψη του, ότι αυτές είναι προσθήκες μεταγενέστερες από άνομα χέρια. Είναι γνωστό άλλωστε στους θεολογικούς κύκλους, ότι «Η λειτουργία, η φέρουσα το όνομα του Βασιλείου, δεν είναι του μεγάλου εκείνου ανδρός». Οι αιώνιοι πλαστογράφοι, οι Καλόγηροι, αλλά και θεολόγοι (;) πρόσθεσαν αυτές τις προσφωνήσεις και επικλήσεις, γιατί δεν ικανοποιούνταν με εκείνες προς τον Λυτρωτή Ιησού και δεν τους άρεσε η παρρησία, την οποία παραχωρεί στους ανθρώπους το Ευαγγέλιο.

Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός: Αυτός υπήρξε πολυγραφότατος σε έμμετρο και πεζό λόγο. Αλλά σε κανένα απολύτως μέρος των συγγραμμάτων του δεν αναφέρει περί προσκυνήσεως ή μεσιτείας της Παρθένου. Μόνο ιστορικά αναφέρει αυτήν. Οι πλαστογράφοι όμως δεν έμειναν αργοί στη σιωπή αυτή του Γρηγορίου. Συνέταξαν έργο δραματικό υπό το όνομα "Ο πάσχων Χριστός", και το οποίο απέδωσαν στην πέννα του Γρηγορίου. Στο σύγγραμμα αυτό περιέλαβαν και προσευχή προς την Παρθένο, για να υποστηρίξουν ότι ο Γρηγόριος χρησιμοποιούσε τη μεσιτεία της Μητρός του Κυρίου και να πουν ότι η Εκκλησία στην εποχή του (329-390) είχε ως μεσίτρια την Παναγία. Το σύγγραμμα όμως αυτό η φιλολογική έρευνα απέδειξε ότι είναι νόθο.

Επίσης, οι πλαστογράφοι συνέταξαν και ένα λόγο πανηγυρικό προς τον άγιο Κυπριανό, στον οποίο αναφέρονται επικλήσεις προς την Παρθένο. Οι ιστορικές ανακρίβειες όμως και οι δαιμονιώδεις δεισιδαιμονίες που υπάρχουν, δεν έχουν καμία σχέση με το πνεύμα του πολυμαθούς Γρηγορίου και επομένως αποκλείεται να είναι αυτός που τον έγραψε.

Εφραίμ ο Σύρος: Στα συγγράμματά του δεν υπάρχει λέξη που να χαρακτηρίζει την Παρθένο ως μεσίτρια. Καταχωρώ όμως στην ιδιαίτερη αύτη θέση το όνομά του, για να αναφερθώ και πάλι στο σατανικό έργο των πλαστογράφων. Στα γνήσια συγγράμματά του δεν αναφέρει τίποτε περί μεσιτείας ή προσκύνησης προς την Παναγία. Αλλά οι πλαστογράφοι έθεσαν βέβηλο χέρι και στην εκκλησιαστική δράση του ανθρώπου αυτού. Παρουσίασαν ψευδή συγγράμματα με το όνομά του.

Ευτυχώς για την αλήθεια και δυστυχώς για τους πλαστογράφους, τα έργα αυτά αποδείχτηκαν πλαστά και νοθευμένα. Άλαλα, λοιπόν, τα χείλη των πλαστογράφων.

Πέμπτος αιώνας: Ιωάννης ο Χρυσόστομος: Αναμφισβήτητες είναι οι νοθείες και οι πλαστογραφίες που υπάρχουν στα συγγράμματα του Ιωάννη του Χρυσοστόμου από τους Καλόγερους και τους Θεολόγους, προκειμένου να στηρίξουν όσα ήθελαν να επιβάλλουν στο λαό. Κανείς λόγος όμως δεν

υπάρχει στα συγγράμματά του περί προσκυνήσεως ή μεσιτείας της Παρθένου. Απεναντίας εμφανίζεται με τα συγγράμματά του ότι αντιτίθεται σε κάθε μεσολαβητική προσπάθεια άλλου μέσου, προκειμένου ο άνθρωπος να δεηθεί προς τον Θεό.

Είναι πολύ διαφωτιστική για το θέμα αυτό περί μεσιτείας, η ερμηνεία την οποία έχει γράψει στον 4ο Ψαλμό, στον οποίο μεταξύ πολλών άλλων λέει τα εξής: «Ούτε γαρ χρεία των προσαγόντων θυρωρών, οικονόμων, επιτρόπων, φυλάκων ή φίλων, αλλά όταν αυτός δι' εαυτού προσέλθει, τότε μάλιστα ακούσεταί σου, όταν μηδενός δεηθείς. Ουχ' ούτως ουν Αυτόν δυσωπούμεν δι' ετέρων αξιούντες, ως δι' ημών αυτών. Επειδή γαρ της ημετέρας ερά φιλίας, και πάντα ποιεί, ώστε ημάς αυτώ θαρρείν, όταν ίδη δι' εαυτών τούτο ποιούντες, τότε μάλιστα επινεύσει».

Επίσης ευκρινέστατα διατυπώνει τη σκέψη του ο Χρυσόστομος αντιτιθέμενος σε κάθε μεσολάβηση άλλων μεταξύ Θεού και ανθρώπων, στην Ομιλία του περί της Χαναναίας γυναίκας. Να, τα λόγια του σε ένα μόνο σημείο:

«Όρα γυναικός φιλοσοφίαν· ου παρακαλεί Ιάκωβον, ου δέεται Ιωάννου, ουδέ προσέρχεται Πέτρω, ουδέ διάτεμε τον χορόν – των μαθητών. Ουκ έχω μεσίτου χρείαν, αλλά λαβούσα την μετανοίαν συνήγορον αυτή πηγή προσέρχεται. Δια τούτο κατέβη, δια τούτο σάρκα ανέλαβεν, ίνα καγώ Αυτώ διαλεχθώ».

Παρατηρώντας λοιπόν όλα αυτά, βλέπουμε ότι ούτε κατά των 5ο αιώνα στον οποίο έζησε ο Χρυσόστομος (345-407) η Εκκλησία δεν χρησιμοποιούσε τη μεσιτεία της Παρθένου, πολύ περισσότερο δεν την προσκυνούσε, αλλά ούτε βεβαίως και τους αγίους. Γιατί πώς ήταν δυνατόν να έγραφε ο Χρυσόστομος «ουκ έχω μεσίτου χρεία, κλπ», εάν η Εκκλησία της εποχής του πίστευε στη μεσιτεία και προσκύνηση της Μητρός του Κυρίου; (βλέπε και “Πλανών Έλεγχος”, σελ.113-135).

Οι ιστορικές λοιπόν αυτές πληροφορίες αποτελούν την θεολόγο φωνή της Εκκλησίας μέχρι και τον 5ο αιώνα, και εκείνων οι οποίοι στάθηκαν στις επάλξεις της θρησκείας του Υιού του Θεού, και ύψωσαν τη φωνή τους και κίνησαν την πέννα τους σε όλα όσα ο Θεός αποκάλυψε και για όσα η Εκκλησία στις μέρες τους πρέσβευε. Οι πληροφορίες εκείνων που έγραψαν κατά της μεσιτείας και προσκύνησης της Παρθένου, και των άλλων η σιωπή δια της οποίας έχομε αρνητική απόδειξη επί των θεμάτων αυτών, βρίσκονται μέσα στα πλαίσια όχι μόνο του γραπτού Λόγου της Αγίας Γραφής, αλλά και της Ιεράς Παράδοσης. Γιατί, πώς ήταν δυνατόν να γράψουν όσα έγραψαν κατά της μεσιτείας και προσκύνησης, ή να σιωπήσουν στην Εκκλησιαστική τους δραστηριότητα για ένα τόσο σοβαρό θέμα, όπως διαμορφώθηκε σήμερα, εάν δια της Ιεράς Παράδοσης υποστηρίζονταν η δοξασία των επικλήσεων, μεσιτείας και προσκύνησης της Μαρίας; Τα ιστορικά αυτά σημεία μάς πληροφορούν πώς η Εκκλησία πολιτευόταν μέχρι την 5η εκατονταετηρίδα ως προς το θέμα της απευθείας επικοινωνίας του ανθρώπου μετά του Θεού, χωρίς μεσίτες, και πώς επίσης χρησιμοποιούσε το όνομα της Μητρός του Κυρίου, και ποια θέση είχε στη Χριστιανική λατρεία. Την προσκυνούσε την εποχή εκείνη; Όχι! Την είχε ως μεσίτρια; Ποτέ! Πότε λοιπόν η προσκύνηση και η μεσιτεία της Παρθένου βρήκε έδαφος καλλιέργειας στην Εκκλησία; Όταν το στείρο και εχθρικό προς τη Χριστιανική διδασκαλία Καλογερικό πνεύμα εισχώρησε στη Χριστιανική λατρεία. Συνεπώς εκείνοι που υποστηρίζουν την προσκύνηση και μεσιτεία της Παρθένου, είναι εκτός πραγματικότητας, εκτός του Λόγου του Θεού και έξω από τα τείχη της Ιεράς Παράδοσης. Δεν υπηρετούν την αλήθεια. Δεν πιστεύουν τους Πατέρες, τους

οποίους αναφέραμε. Δεν καλλιεργούντο αρχικό και γνήσιο πολίτευμα της Εκκλησίας. Δεν σέβονται το Λόγο του Θεού. Δεν μελετούν την Αγία Γραφή. Είναι αμαθέστεροι των αμαθών. Και επομένως δεν έχουν και δικαίωμα να καυχώνται στην Πατερική θεολογία, την οποία δεν πιστεύουν και δεν σέβονται. Είναι, όπως φαίνεται, από άλλο πλανήτη.

Εάν έχω άδικο, ας προσκομίσουν τις αντιρρήσεις τους, εγώ δε είμαι πρόθυμος να αναιρέσω όσα έχω γράψει, όταν και εφόσον θα μου αποδείξουν ότι πλανώμαι σε όσα αληθή σημειώνω και με όλη την ειλικρίνεια ακράδαντα πιστεύω. Θα πρέπει δε να γνωρίζουν οι αντιφρονούντες ότι, για να είμαι ανεμπόδιστος από τη δεσποτική σιδηρά Εξουσία να γράψω αυτά που πιστεύω, αποσχηματίστηκα από Ορθόδοξος κληρικός, ελεύθερα και αβίαστα.

Έπειτα από τις αποδείξεις που σημείωσα, φάνηκε κατά τρόπο αναντίρρητο, ότι «η προσκύνηση της Μητρός του Κυρίου είναι ασυμβίβαστη αφενός μεν προς το Ευαγγέλιο, αφετέρου δε προς την ιστορία της Χριστιανικής Εκκλησίας, από των ημερών της ιδρύσεώς της μέχρι του 5ου αιώνα, και αποτελεί προσβολή προς το πρόσωπο του Ιησού», καθότι σ' Αυτόν ανήκει η λατρευτική και τιμητική προσκύνηση, γιατί δι' Αυτού και μόνο έχουμε δικαίωμα να προσερχόμαστε προς τον Πατέρα (*«οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ – κανείς δεν έρχεται στον Πατέρα παρά μόνο διαμέσου Εμένα»* Ιν. 14:6). Αυτός μάς προσκαλεί απευθείας πλησίον Του (*«Δεῦτε πρός με – Ελάτε σ' Εμένα»* Μτ.11:28), γιατί Αυτός μόνο είναι *«μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων – μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων»* (Α' Τιμ.2:5).

Ενώ για τη Μητέρα του Κυρίου, στεντόρεια η θεολόγος φωνή των αρχαίων χρόνων φώναζε: **«Την Μαρία μηδείς προσκυνείτω», διότι η προσκύνηση προς αυτήν είναι «διαβολικό ενέργημα και πνεύματος ακαθάρτου διδασκαλία».**

Ας αφήσουμε όμως να μιλήσει στο τόσο σοβαρό θέμα και ο πολυμαθέστατος ιερέας Κων. Χιονής ("Τα 39 Αγγλικανά Άρθρα και η Ελληνική Ορθοδοξία", σελ.88-89). Ας τον ακούσουμε: «Μήπως θ' αρνηθούμε, ότι η εκ της εναντίον του Χριστοτοκικού δόγματος πολεμικής αναφυείσα υπερτίμηση της Θεανθρωποτόκου ως Θεοτόκου κατήντησε εις είδος Παναγιολατρείας υποτιμώσης τον Χριστό ως ένα παδιόν της; Δυστυχώς πλείστοι του κοινού κόσμου παρ' ημίν ειθίσθησαν με ανεπαισθήτως κεκτημένη Παναγιολατρεία να απευθύνονται προς την Παναγία ου μόνο συχνότερα αν μη αποκλειστικά, αλλά και ως ανωτέρα καθ' ο Μητέρα του Παιδίου Ιησού μεσίτρια προς τον Θεό, στενοχωρούμενοι μάλιστα ν' ακούσουν, ότι ο Χριστός είναι ασυγκρίτως ανώτατος μόνος Άγιος, μόνος Κύριος και μόνος Μεσίτης και δι' αυτήν ακόμα την εκ συνουσίας ανδρογύνου τεχθείσα Μητέρα Του. Και ταύτα ου μόνον διότι υμνογραφικώς και εικονογραφικώς (πρβλ. ιδία Πλατυτέρα) δημιουργήθει ατμόσφαιρα τοιαύτη εν τη Ορθοδόξω Εκκλησία τη τόσον εμφατικώς ψαλλούση το: "Υπεραγία Θεοτόκε, σώσον ημάς", αλλά και διότι ουκ ολίγοι ιεροκήρυκες τουλάχιστον εν Ελλάδι τιτλοδοτούμενοι και ως Απόστολοι και Κατηχηταί ανερυθριάστως παραλληλίζουσι τα: Να λατρεύσουμε τον Χριστό, να λατρεύσουμε την Παναγία, να λατρεύσουμε το Σταυρό, και περαιτέρω: Να ακολουθούμε το δρόμο της ζωής τον οποίο ίδρυσε ο Χριστός, τον δρόμο τον οποίο ίδρυσε η Παναγία... Αλλά και στη Ρωσία ο περίφημος θεολογοφιλόσοφος Σολοβιώφ μονονουχί *[σχεδόν]* εις σύζυγον του Θεού και Θεά παποπρεπώς ανακήρυξε την Παναγία!!!»

Η Μαριολατρεία στην πράξη

Πώς θα δικαιολογήσουμε λοιπόν τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελ-

λάδος κ. Ιερώνυμο Κοτσώνη, ο οποίος πήγε την επομένη της ενθρονίσεώς του στην Τήνο, για να **προσκυνήσει** την Παναγία; Τιμητική ήταν η προσκύνηση; Όχι! Ήταν απόλυτα λατρευτική. Γιατί ο κ. Ιερώνυμος, «ασπάσθηκε με κατάνυξη την εικόνα της Θεομήτορος, προ της οποίας προσευχήθηκε γονυκλινής». Για να προσευχηθεί δε γονυκλινής στην Παναγία, ασφαλώς νόμιζε ότι η Παναγία άκουγε την προσευχή του και παρακολουθούσε τα λόγια του. Από αυτό αποδεικνύεται, ότι η προσκύνησή του ήταν λατρευτική, όχι τιμητική. Συνεπώς, ο Αρχιεπίσκοπος έμπρακτα αναγνώρισε την Μαριολατρεία, την οποία αρκετά στους αιώνες καταπολέμησαν οι Πατέρες της Εκκλησίας. Αλλά εκτός αυτού, ο Αρχιεπίσκοπος έγινε παραβάτης και στον όρο περί προσκυνήσεως των εικόνων, ο οποίος ορίζει μόνο «ασπασμό και τιμητική προσκύνηση απονέμειν, ου μη την κατά πίστιν ημών αληθινήν λατρείαν, ή πρέπει μόνη τη θεία φύσει...»

Και ερωτώ τον Αρχιεπίσκοπο: Πιστεύετε, αγαπητέ αδελφέ, ότι η Παναγία άκουγε και παρακολουθούσε την προσευχή σας; Εάν Βιβλικά και θεολογικά ερευνήσετε την ερώτηση, ασφαλώς θα απαντήσετε, ΟΧΙ, αλλά μόνο στον εαυτό σας. Εξωτερική απάντηση δεν μπορείτε να δώσετε, γιατί θα πρέπει εντωμεταξύ να ετοιμάσετε και τις βαλίτσες σας και να υποβληθείτε στη θυσία στην οποία υποβλήθηκε και ο γράφων. Θα απαντήσετε αρνητικά στην ερώτηση (στον εαυτό σας), γιατί η Παναγία ως μη πανταχού παρούσα και στερούμενη των άλλων ιδιοτήτων δεν λαμβάνει γνώση των προσευχών σας. Όταν λοιπόν πήρατε την απόφαση να προσευχηθείτε στην Παναγία, δεν λάβατε υπόψη σας και την απόφαση της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου περί τιμητικής μόνο προσκυνήσεως; Εσείς είστε ανώτερος του Όρου αυτού και της Συνόδου, η οποία τον θέσπισε; Αλλά έχετε αποστολή να διαφυλάξετε τους Όρους και τους Κανόνες, όχι για να σταθείτε υπεράνω αυτών ή να παραβιάσετε το κύριος τους. Φυλάξατε, λοιπόν, έστω, τους Κανόνες, αλλά καθώς πρέπει. Γιατί δεν είναι γνώρισμα της μορφώσεώς σας, ούτε και του ζήλου σας η πράξη σας αυτή. Δεν είναι γνώρισμα σοφού άνδρα και μάλιστα υπεύθυνου Εκκλησίας *«ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος – την οποία απέκτησε με το δικό Του αίμα»* (Πραξ.20:28), να πράττει ό,τι καταδικάζει η συνείδησή του. Θα ήθελα, λοιπόν την απάντησή σας: Είναι ή δεν είναι Μαριολατρεία η λατρευτική προσκύνησή σας προς την Παναγία; Πώς θα δικαιολογήσετε το άλλοθι; Λάβετε υπόψη σας ότι βρισκόμαστε ενώπιον του πανταχού παρόντος Θεού, ενώπιον του Οποίου δεν μπορούμε να κρυφτούμε.

Κατάπληξη, συνεπώς, προκαλούν και οι εορτές της Μαριάμ που συστήθηκαν μέσα στους αιώνες με τις οποίες καλλιεργήθηκε κατά τρόπο ασυμβίβαστο προς τη Χριστιανική πίστη, η λατρεία και η προσκύνηση σ' Αυτήν, καθώς και τα κατά καιρούς ανύπαρκτα θαύματα τα οποία κατάλληλα εκμεταλλεύονται οι ιερείς ως κάπηλοι της θρησκείας. Ο δε αμαθής λαός με την άγνοια που τον χαρακτηρίζει, εξαρτά τα πάντα από τη "Χάρη της Παναγίας", από τη δύναμή της και τη μεσιτεία της. Και να, πώς διατυπώνει τα αισθήματα αυτά του αμαθούς λαού η Εφημερίδα "Απογευματινή", 14/8/1957: «...η επαφή του λαού με την Παναγία, είναι μία από τις βαθύτερες λειτουργίες του θρησκευτικού συναισθήματος».

Εάν έτσι έχει η θέση της Παναγίας έναντι του Θεού και ανθρώπων, ο Ιησούς Χριστός εσφαλμένα προσκαλεί τους ανθρώπους προς τον Εαυτό Του: *«Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς – Ελάτε σ' Εμένα όλοι όσοι κουράζεστε και είστε φορτωμένοι, κι Εγώ θα σας αναπαύσω»* (Μτ.11:28). Πού θα τοποθετήσουμε αυτή την ουράνια πρόσκληση;

Πού θα τοποθετήσουμε τη δήλωση του Κυρίου: *«οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ; – κανείς δεν έρχεται στον Πατέρα παρά μόνο διαμέσου Εμένα;»* (Ιν.14:6). Πού θα τοποθετήσουμε τη δήλωση του έχοντος δικαίωμα να αυθεντεύει, Ιησού: *«ὅ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω... ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω... ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν... ὅσα ἄν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν; – ό,τι ζητήσετε στο όνομά Μου αυτό θα το κάνω... εάν κάτι ζητήσετε στο όνομά Μου, Εγώ θα το κάνω... ό,τι ζητήσετε από τον Πατέρα στο όνομά Μου να σας το δώσει... όσα αν ζητήσετε από τον Πατέρα στο όνομά Μου, θα σας τα δώσει;»* (Ιν.14:13-14, 15:16, 16:23). Πού βρίσκεται εδώ το όνομα της Μητρός του Κυρίου; Γιατί δεν είπε και «στο όνομα της Μητρός Μου;» Θα επαναλάβω: Το Ευαγγέλιο έχει ΦΩΣ, αλλά χρειάζονται μάτια για να το δουν.

Θα μας πουν όμως οι Καλόγηροι και οι θεολόγοι: «Η Παναγία, κατά την Ορθόδοξη αντίληψη, τοποθετείται ως μεσίτρια μεταξύ Θεού – Χριστού και πιστών ανθρώπων, μεσίτρια των πιστών κοντά στον Υιό και Θεό της, Χριστό, ως μητέρα προς υιό, όχι υπό την έννοια του Μεσίτη Χριστού». Το “δόγμα” όμως αυτό είναι τελείως ασυμβίβαστο προς τις θείες ιδιότητες της πανταχού παρουσίας, της πανσοφίας κλπ., και προς τις ως άνω δηλώσεις του Κυρίου. Επίσης είναι τελείως ασυμβίβαστο αυτό το “δόγμα” προς τα λόγια του Κυρίου: *«Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; – Τι σχέση έχουμε Εγώ κι εσύ γυναίκα;»* (Ιν. 2:4), τα οποία απεύθυνε προς τη Μητέρα Του, όταν στο γάμο της Κανά θέλησε ως μητέρα προς υιό να μεσιτεύσει για την προμήθεια του οίνου. Και είδαμε, πως οι Πατέρες ερμήνευσαν τη μεσιτεία της αυτή ως **κενοδοξία.** Κατά συνέπεια, η ως άνω διδασκαλία των Καλογήρων και των θεολόγων δεν είναι Ορθόδοξη.

Οι εορτές της Παναγίας

Και για το σοβαρότατο αυτό θέμα, δεν θα μιλήσω εγώ. Θα μιλήσουν τρεις διακεκριμένοι ιστορικοί και Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, θεολόγοι. Ας τους ακούσουμε: «Την πρώτη μνεία εορτής της Παρθένου βρίσκουμε το 430 από τον Πρόκλο της Κωνσταντινουπόλεως» (“Εκκλησιαστική ιστορία”, Φ. Βαφείδου, τομ.1ος, σελ.314).

«Οι αρχαιότερες θεομητορικές εορτές είναι οι επόμενες: Η Υπαπαντή απαντά στην Ιερουσαλήμ τέλη της 4ης εκατονταετηρίδας... Μέσα της 5ης εκατονταετηρίδας ο αυτοκράτορας Μαρκιανός (450-457) πρώτος έκτισε ναό της Θεοτόκου στη Γεθσημανή... τρία έτη μετά το θάνατο του Μαρκιανού, απαντά εορτή της Θεοτόκου την 15η Αυγούστου (460). Έτσι βρισκόμαστε επί τα ίχνη νέας εορτής της Θεοτόκου, δηλαδή, της Κοιμήσεως αυτής. Έχουμε είδηση ότι ο αυτοκράτορας Μαυρίκιος (582-602) όρισε επισήμως την 15η Αυγούστου ως ημέρα εορτής της κοιμήσεως της Θεοτόκου... Την 6η εκατονταετηρίδα απαντά η εορτή του Ευαγγελισμού στην Ανατολή, ιδρυθείσα πιθανώς στη Μικρά Ασία... Την 7η εκατονταετηρίδα η εορτή της Γεννήσεως της Θεοτόκου... Η εορτή των Εισοδίων εισήχθη, ως φαίνεται, μετά την 9η εκατονταετηρίδα... Τα “εισόδια” της Θεοτόκου ως γεγονός απαντά στα απόκρυφα Ευαγγέλια (Πρωτοευαγγέλιο, κεφ.7, Ευαγγέλιο της Γεννήσεως της Μαρίας, κεφ.6). Η πληροφορία αυτή δεν στηρίζεται επί ιστορικής βάσεως, γιατί απαγορευόταν στις γυναίκες η είσοδος εις τα Άγια των Αγίων του Ιουδαϊκού ναού» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Β. Στεφανίδη, σελ.290, 423-424).

Κατά δε την εποχή του 860-1453, γράφει ο καθηγητής Α. Κυριακός στην “Εκκλησιαστική Ιστορία” του, τόμος 2ος, σελ.207), τα εξής: «Οι εορτές πολλαπλασιάστηκαν... Παλαιοί άγιοι ανακαλύπτονταν, από μέρα σε μέρα δε νέοι δια του Πάπα δημιουργούνταν... Μο-

ναστήρι στη Γαλλία (Centula) αξίωνε, ότι κατείχε... εκ του γάλατος της παρθένου Μαρίας... Από όλους τους αγίους υψώθηκε περισσότερο η τιμή της αγίας Μητρός του Κυρίου ως της βασιλίσσης των ουρανών, στην οποία αφιέρωσαν τα Σάββατα... Κατά τους μέσους αιώνες αναφάνηκαν και οι εορτές της γεννήσεως και της αναλήψεως ή κοιμήσεως της Μητρός του Κυρίου, οι οποίες κατά τους ίδιους χρόνους εισήχθησαν και στην Ανατολική Εκκλησία».

Με αφορμή τις ιστορικές αυτές πληροφορίες, εύκολα γεννάται το ερώτημα: Εφόσον οι εορτές αυτές άρχισαν από τις αρχές περίπου του 5ου αιώνα ή έστω προς το τέλος του 4ου, έχουν Αποστολική την προέλευση; Όχι! Έχουν οικοδομηθεί *«ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν; – πάνω στο θεμέλιο των αποστόλων και των προφητών;»* (Εφεσ.2:20). Όχι! Είναι *«δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ; – δόγματα τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ιερουσαλήμ;»* (Πραξ.16:4). Όχι! Συνεπώς, είναι ξένα προς το Ευαγγέλιο, δεδομένου άλλωστε ότι ορισμένες εορτές καθιερώθηκαν από τους αυτοκράτορες του Βυζαντίου. Ο Ιουστινιανός καθιέρωσε την εορτή της Υπαπαντής (541), ο Μαυρίκιος την εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (586-602). Οι αυτοκράτορες αυτοί οικοδόμησαν και ναούς της Θεοτόκου. Ο μεν Μαυρίκιος «πρώτος έκτισε ναό της Θεοτόκου στη Γεθσημανή», ο δε Ιουστινιανός: «Πολλάς Εκκλησίας Ιουστινιανός βασιλεύς τη Θεοτόκω εδείματο πανταχόθι της Ρωμαίων αρχής» ("Χριστιανική Αρχαιολογία", Καλογερά, σελ.228). Βλέπουμε λοιπόν για μια ακόμη φορά, την επίδραση των Βυζαντινών αυτοκρατόρων στις εκκλησιαστικές υποθέσεις. Οι αυτοκράτορες αποφάσιζαν και οι καλογερο – αρχιερείς κατόπιν, δογμάτιζαν τις αποφάσεις τους. Και το αποτέλεσμα; Το σημερινό θλιβερό κατάντημα. Το αποκαλώ "θλιβερό", γιατί, καθώς αναμιγνύονται οι αλήθειες με τις καλογερο – κακοδοξίες, οι Χριστιανοί δεν γνωρίζουν να διακρίνουν το αληθινό από το πλανεμένο.

Παραβιάζοντας τον θεϊκό Νόμο οι "ειδικοί ιερείς" και παραγνωρίζοντας τη σημασία του, δεν είναι ικανοί να διακρίνουν την αντι-Βιβλική θέση της εορτής των "Εισοδίων της Θεοτόκου" (21 Νοεμβρίου), από την αλήθεια του Μωσαϊκού Νόμου που απαγορεύει γενικά σε όλους της είσοδο στα Άγια των Αγίων (*«καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου – και κανείς άνθρωπος δεν θα είναι στη σκηνή του μαρτυρίου»* Λευιτ.16:17, *«Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος – Συνέβηκε τότε, ενώ αυτός ιεράτευε μπροστά στον Θεό κατά τη χρονική σειρά της ιερατικής τάξης του, ότι του έλαχε με κλήρο να θυμιάσει σύμφωνα με τη συνήθεια του ιερατείου, αφού εισέλθει στο ναό του Κυρίου. Και όλο το πλήθος του λαού προσευχόταν έξω την ώρα του θυμιάματος»* Λκ.1:8-10, *«Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων – Αυτά λοιπόν είναι έτσι κατασκευασμένα και αφενός στο πρώτο μέρος της Σκηνής μπαίνουν διαπαντός οι ιερείς επιτελώντας τις λατρείες, αφετέρου στο δεύτερο μέρος μπαίνει μια φορά το έτος μόνος του ο αρχιερέας, όχι χωρίς αίμα, το οποίο προσφέρει υπέρ του εαυτού του και υπέρ των από άγνοια αμαρτιών του λαού»* Εβρ.9:6-7). Η απαγόρευση αυτή, και το απαραβίαστο του Νόμου της Παλαιάς Διαθήκης είναι γνωστά σε

όλους τους θεολόγους και σε όλους όσους ασχολούνται με θέματα αυτής της φύσεως. Όλοι αυτοί ξέρουν, ότι «πουθενά στην Ισραηλιτική ιστορία μαρτυρείται η είσοδος γυναίκας εις τα Άγια των Αγίων». Αλλά αυτό μόνο στη θεωρία. Στην πράξη δέχονται την εορτή αυτή, την εορτάζουν, πρακτικά την πιστεύουν και ευχαρίστως ψάλλουν τα αντι-Βιβλικά τροπάριά της: «Ο Δαβίδ προανεφώνει σοι... Άχραντε, προορών την αφιέρωσιν, της εισόδου σου εν τω Ναώ...» «Ήν πάλαι προκατήγγειλε των Προφητών ο σύλλογος... σήμερον γαρ εισάγεται εις τα Άγια των Αγίων, αναστραφήναι Κυρίω». «Των Αγίων εις Άγια, η Αγία και άμωμος εν Αγίω Πνεύματι εισοικίζεται, και δι' Αγγέλου εκτρέφεται...» «Άγγελοι την Είσοδον της Παναγνου, ορώντες εξεπλήττοντο, πώς η Παρθένος εισήλθεν, εις τα Άγια των Αγίων». «Άγγελοι, σκιρτήσατε συν Αγίοις, Παρθένοι συγχορεύσατε· η γαρ Θεόπαις εισήλθεν εις τα Άγια των Αγίων».

Όπως φαίνεται από τους ύμνους αυτούς, αναφέρονται ψευδέστατα "οι ποιητές" και σε προφητικές προρρήσεις. Σε κανένα μέρος όμως της Βίβλου δεν υπάρχει τέτοια προφητεία. Αντι-Βιβλική είναι η εορτή, ψευδέστατη και η πληροφορία των ύμνων περί προφητικής ρήσεως της εισόδου της Θεοτόκου στα Άγια των Αγίων. Προκαλώ οποιονδήποτε να μου αποδείξει ότι δεν λέω αλήθεια.

Όλα τα θλιβερά αυτά γεγονότα αύξησαν και την καπηλεία των ιερέων, οι οποίοι σύστησαν λαμπρές, επιβλητικές και θαυματουργικές εορτές και εικόνες της Παναγίας, όπως είναι η Ζωοδόχος Πηγή, η Μυρτιδιώτισσα, η Φανερωμένη, η Χρυσοχερούσα, η Γλυκοφιλούσα, η Γιάτρισσα, η Δεξιά, η Ελεούσα, η των Βλαχερνών, η Αχειροποίητος, η Αντιφωνήτρια, η Γοργοεπήκοος, η Βακρού και η μεγαλύτερη όλων, της Τήνου και πολλές άλλες.

Δεν μου επιτρέπει ο χώρος για να επεκταθώ και να εξιστορήσω τους λόγους της καπηλείας που υποκίνησαν τη σύσταση αυτών των "θαυματουργών εορτών" με τις εικόνες της Παναγίας. Λίγα μόνο θα σημειώσω στο θέμα περί προσκυνήσεως των εικόνων, για τη θαυματουργική εορτή της Τήνου, η οποία οφείλει "τα θαύματά της" στην εικόνα δήθεν του Ευαγγελιστή Λουκά, "θαύματα" για τα οποία, έχω αντίληψη δική μου, του ψεύδους και της πλάνης.

Με αφορμή τα ως άνω ονόματα και εορτές προς την *«κεχαριτωμένη»* του Θεού, την έθεσαν υπεράνω και από τα θεϊκά προσόντα και τις ιδιότητες του Αιωνίου Θεού, δυνάμει των οποίων κυβερνά τον κόσμο, και την ονόμασαν "Τιμωτέρα τωνΧερουβείμ και ενδοξωτέραν ασυγκρίτως των Σεραφείμ" (*«Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ, οὗ ἀπέθανεν Ὀζίας ὁ βασιλεύς, εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπῃρμένου, καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ Σεραφὶμ είστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ καὶ ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνί, καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυπτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς πόδας καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο. καὶ ἐκέκραγεν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ἔλεγον· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ – Και συνέβηκε, το έτος που πέθανε ο βασιλιάς Οζίας, ότι είδα τον Κύριο καθισμένο πάνω σε θρόνο υψηλό και υπερυψωμένο, και ο οίκος ήταν γεμάτος με τη δόξα Αυτού. Και Σεραφείμ στέκονταν γύρω από Αυτόν, έξι φτερούγες είχε το καθένα, και με τις δύο κάλυπτε το πρόσωπο, και με τις άλλες δύο κάλυπτε τα πόδια και με τις δύο πετούσε. Και έκραζαν το ένα προς το άλλο, και έλεγαν: Άγιος, άγιος, άγιος ο Κύριος Σαβαώθ, πλήρης είναι όλη η γη από τη δόξα Αυτού»* Ησ.6:1-3, «*καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν· καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι,*

καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· Ἅγιος ἅγιος ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος – Και στο μέσο του θρόνου και κυκλικά στο θρόνο τέσσερα ζωντανά όντα γεμάτα οφθαλμούς από μπροστά και από πίσω. Και το πρώτο ζωντανό ον είναι όμοιο με λέοντα και το δεύτερο ζωντανό ον όμοιο με μοσχάρι και το τρίτο ζωντανό ον έχει το πρόσωπο σαν άνθρωπος και το τέταρτο ζωντανό ον είναι όμοιο με αετό που πετάει. Και τα τέσσερα ζωντανά όντα, το καθένα τους ξεχωριστά, έχουν από έξι φτερούγες, ενώ κυκλικά και από μέσα είναι γεμάτα οφθαλμούς. Και ανάπαυση δεν έχουν ημέρα και νύχτα λέγοντας: Άγιος, άγιος, άγιος Κύριος ο Θεός ο Παντοκράτορας, ο Ήταν και ο Είναι και ο Ερχόμενος!» Αποκ.4:6-8). Κατά τη μαρτυρία όμως των αρχαίων συγγραφέων, «κατά τον 4ο αιώνα, δεν υπήρχε ιδιαιτέρα προτίμηση της Παρθένου Μαρίας υπέρ τους άλλους αγίους» ("Χριστιανική Αρχαιολογία", Δ. Λάτα, σελ.314). Οι ακροβατισμοί αυτοί, πάντως, μου υπενθυμίζουν τον Ιαννή και Ιαμβρή, τον Σίμωνα τον μάγο, και τον Βαριησού (*«συνεκάλεσε δὲ Φαραὼ τοὺς σοφιστὰς Αἰγύπτου καὶ τοὺς φαρμακούς, καὶ ἐποίησαν καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως – Και συγκάλεσε ο Φαραώ τους σοφούς της Αιγύπτου και τους μάγους, και έκαναν και οι επαοιδοί των Αιγυπτίων τα μάγια τους κατά τον ίδιο τρόπο»* Εξ.7:11, *«ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν – Και με όποιο τρόπο ο Ιαννής και ο Ιαμβρής αντιστάθηκαν στον Μωυσή, έτσι και αυτοί αντιστέκονται στην αλήθεια, άνθρωποι διεφθαρμένοι στο νου, αδόκιμοι ως προς την πίστη»* Β' Τιμ.3:8, δες Πραξ.8:9-11, 13:6), των οποίων η δραστηριότητα κληρονόμησε τη μερίδα της αποπομπής έξω από τα τείχη της Βασιλείας του Θεού.

Αποτέλεσμα της όλης αυτής κατάστασης ήταν και η επικράτηση της αχαλίνωτης αντί-Βιβλικής και αντ-Ορθόδοξης διδασκαλίας, την οποία σήμερα υποστηρίζουν και στεντόρεια βροντοφωνούν ηγετικά στελέχη της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Αξιώθηκα... να παρατηρήσω στην υπ' αριθ. πρωτ. 460/20.1.68 **"Εγκύκλιο"** του Μητροπολίτη Πειραιώς κ. Χρυσοστόμου Ταβλαδωράκη, να αναφέρεται μια τέτοιας φύσεως αντ-Ορθόδοξη, αντι-Βιβλική και αχαλίνωτη διδασκαλία, η οποία είναι ξένη προς το Ευαγγέλιο και παράξενη στα εκκλησιαστικά χρονικά. Γράφει λοιπόν ο ως άνω Μητροπολίτης, μεταξύ άλλων, και τα εξής τραγελαφικά:

«...έχομεν ανάγκη, μέχρι του θανάτου μας, να διακρατούμεθα και να χειραγωγούμεθα από το Πανάχραντο Χέρι της Μητρός, του σήμερον Γεννηθέντος Θεού, η Οποία υπ' Αυτού του Ιδίου εδόθη εις έναν έκαστον εξ ημών... Αισθάνομαι την ανάγκη... να ομολογήσω... την ασύλληπτη δύναμη της Παναγίου Μητρός του Κυρίου, η οποία είναι δεδομένη από Θεού, δια να αποτελεί την Σκέπην του κόσμου, την Πλατυτέρα των ουρανών και το μοναδικό πρόσωπο το οποίο δημιουργεί και εμπνέει τους αληθείς λάτρες και προσκυνητές του Υιού της... Έχω λάβει προσωπική πείρα της υπερδυνάμεως την οποία η Κεχαριτωμένη Παρθένος διαθέτει και την οποία, ως από ζωοδόχου πηγής, μεταγγίζει εις τους αγωνιστές της ζωής».

«Ο Γεννηθείς Θεός τόνισε την εξής αλήθεια, λέγοντας: *"οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ "*. Δεν είναι καθόλου υπερβολή, εάν ημείς εί-

πωμεν, ότι και ουδείς έρχεται προς τον Υιό, ει μη δια της Παρθένου Μητρός Αυτού... Ας γραφεί εις τα βάθη των καρδιών μας, η αλήθεια, ότι ο μη έχων την Μητέρα ουδέ τον Υιό έχει· και ουδείς έρχεται προς τον Υιό, εάν μη εκλύσει και χειραγωγήσει αυτόν η Μήτηρ του Θεού. Ο κόσμος... δεν σώζεται με μόνον τον Εμμανουήλ, αλλά ομού με την Γεννήσασαν τον Εμμανουήλ. Είναι ζωτικοτάτη ανάγκη, να λέγομε καθ' ημέραν, απευθυνόμενοι προς την Μητέρα του Θεού: "Ότι ουκ έχομεν παρρησίαν, δια τα πολλά ημών αμαρτήματα. Συ τον εκ Σου Γεννηθέντα, δυσώπησον, Θεοτόκε· πολλά γαρ ισχύει δέησις Μητρός προς ευμένειαν Δεσπότου».

Με τη διδασκαλία του αυτή ο Μητροπολίτης Πειραιώς παρουσιάζει νέο Ευαγγέλιο στο ποίμνιό του με "ετεροειδή σπέρματα". Παραβλέπει τις σαφείς διακηρύξεις του Γνήσιου Ευαγγελίου: *«οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – δεν υπάρχει σε κανέναν άλλο η σωτηρία· γιατί ούτε υπάρχει άλλο όνομα κάτω από τον ουρανό, που να έχει δοθεί μεταξύ των ανθρώπων, με το οποίο να πρέπει εμείς να σωθούμε»* (Πραξ.4:12).

Με αφορμή τις αντ-Ορθόδοξες αυτές διδασκαλίες έγραψα πρώτη και δεύτερη επιστολή (12/10/1969 και 6/6/1970) προς τον Μητροπολίτη ζητώντας εξηγήσεις για το περιεχόμενο της Εγκυκλίου του, προβάλλοντας ως συνηγόρους μου 26 αρχαίους εκκλησιαστικούς συγγραφείς, από τον 1ο μέχρι τον 5ο μ.Χ. αιώνα. Επειδή αρνήθηκε να δώσει απάντηση ή να διορθώσει το αντ-Ορθόδοξο σφάλμα του, κατήγγειλα την υπόθεση (25/9/1970) εις την Ιερά Σύνοδο. Θα περιμένω να δω: Θα υπερασπίσει δημόσια στο ποίμνιό της η Σύνοδος την ορθή διδασκαλία, θα σιωπήσει, θα υιοθετήσει τους ακροβατισμούς του "νέου" Χρυσοστόμου, ή "εν κρυπτώ" θα ενεργήσει αφήνουσα το ποίμνιό της στην παραδρομή του δημιουργούντος νέο Ευαγγέλιο με "ετεροειδή σπέρματα", Μητροπολίτη Πειραιώς;

Επιστολή 24η

Περὶ Προσκυνήσεως και Μεσιτείας των Αγίων και Αγγέλων

Αγαπητέ αδελφέ,

Η θέση των Αγίων και της Παναγίας στην εκκλησιαστική ζωή των Χριστιανών, είναι πολύ σχετική, όσον αφορά την "μεσιτεία", αν υποθέσουμε ότι εξασκούν, και την προσκύνηση που τους απονέμουν οι Χριστιανοί. Για το λόγο αυτό, σε συνέχεια του θέματος περί Παναγίας θα εξετάσω λεπτομερώς όσα αφορούν την προσκύνηση και τη μεσιτεία των Αγίων. Ανέφερα ήδη, ως εισαγωγή λίγες σελίδες πριν εκθέσω την ιδιότητα τον Αγίων, τον προορισμό τους, τη θέση τους και την παρεξηγημένη από τους ανθρώπους, στην Εκκλησία, τοποθέτησή τους. Στη συνέχεια αυτή θα εξετάσω, λεπτομερώς επίσης, τη θέση των Αγίων στην οποία τους τοποθέτησαν άνθρωποι αμαθείς στα Βιβλικά θέματα, μετά τον 5ο περίπου αιώνα.

Πώς χαρακτηρίζονταν οι Άγιοι στην αρχέγονη Εκκλησία

Οι Χριστιανοί της αρχέγονης Εκκλησίας χαρακτήριζαν ως σκεύη εκλογής του Θεού και ήρωες της πίστεως αυτούς που μαρτύρησαν υπέρ του Ονόματος του Κυρίου Ιησού. Τους ήρωες αυτούς, οι οποίοι ως εκ της πίστεως και του μαρτυρίου τους ανυψώθηκαν σε κάποια θεία μεγαλοπρέπεια, είχαν ως υποδείγματα και πρότυπα παραδειγματισμού. «Προς τους διακριθέντας ούτω δια την πίστη τους και υποστάντας δι' αυτήν θυσία πιστούς, επιδείκνυαν οι λοιποί Χριστιανοί, ευθύς μετά το πάθος των, ιδία όμως μετά το μαρτυρικό αυτών θάνατο, ιδιαίτερα όλως τιμή». «Ο σεβασμός των Αγίων εδραιώνονταν επί της θεωρίας, όπως η μνήμη των διατηρείται ζωντανή, και ούτως, η μεν χάρη του Θεού η εν τοις ανθρώποις εμφανιζόμενη δοξάζεται αδιαλείπτως, ο δε βίος των Αγίων καθίσταται υπογραμμός των Χριστιανών».

Η τιμή αυτή είναι σωστή και ο σεβασμός απαραίτητος. Η Αγία Γραφή μάς λέει να ενθυμούμεθα τους ηγουμένους – προεστώτες, *«οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ – οι οποίοι κήρυξαν σ' εσάς το λόγο του Θεού»* (Εβρ.13:7), και ταυτόχρονα μας συνιστά να μη διαφεύγει από τη μνήμη μας το "νέφος των μαρτύρων", μιμούμενοι την πίστη τους. Δεν μας λέει όμως να τους έχουμε ως πρεσβευτές, μεσίτες και αντιλήπτορες. Η Βίβλος συνιστά την τιμή και το σεβασμό προς τους Αγίους προεστώτες και μάρτυρες της πίστεως, αλλά τους υποδεικνύει ως υποδείγματα προς μίμηση και συγχρόνως μάς πληροφορεί ότι πρέπει να αποβλέπουμε μόνο προς τον Ιησού *«εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν – στον αρχηγό και τελειοποιητή της πίστης μας»* (Εβρ.12:2).

Με σεβασμό και ευλάβεια η αρχέγονη Εκκλησία φύλασσε αυτή ακριβώς τη γραμμή. Τους Αγίους τιμούσε και σέβονταν, τον δε Ιησού λάτρευε και πιστά σ' Εκείνον μόνο απέβλεπε. Αυτό παρατηρούμε με απόλυτη ακρίβεια στην εποχή του 2ου αιώνα, κατά την οποία με μαρτυρικό θάνατο πέθανε ο Άγιος Πολύκαρπος, ο επίσκοπος Σμύρνης, όπως σημείωσα και πριν από λίγες σελίδες, και λίγα από αυτά επαναλαμβάνω. Οι Χριστιανοί ζήτησαν το σώμα του μάρτυρα Πολύκαρπου για να το ενταφιάσουν με τον πρέποντα σεβασμό. Αρνήθηκαν όμως οι κρατούντες να το παραδώσουν με την αιτιολογία ότι θα αρχίσουν οι Χριστιανοί, θεοποιούντες τον Άγιο, να λατρεύουν και αυτόν, προς μεγάλη ζημιά της δικής τους θρησκείας.

Τότε, όπως μας πληροφορεί ο συγγραφέας του Μαρτυρίου του Πολύκαρπου, δόθηκε κατάλληλη αφορμή και οι Χριστιανοί διετύπωσαν «τις εν τη Εκκλησία επικρατούσας τότε περί ηρώων της Χριστιανικής πίστεως αντιλήψεις». Να, η Βιβλική τους διατύπωση: «...ούτε τον Χριστό ποτε καταλιπείν δυνησόμεθα τον υπέρ της του παντός κόσμου των σωζομένων σωτηρία παθόντα άμωμον υπέρ αμαρτωλών, ούτε έτερόν τινα σέβεσθαι· τούτον μεν γαρ, Υιόν όντα του Θεού, προσκυνούμεν, του δε μάρτυρας ως μαθητάς και μιμητάς του Κυρίου αγαπώμεν αξίως ένεκα ευνοίας ανυπέρβλητου τής εις τον ίδιον βασιλέα και διδάσκαλο».

Ο Ειρηναίος επίσης σε άλλη περίπτωση διακήρυξε τα εξής: «Ουδέ δι' επικλήσεως αγγέλων ή επαοιδών ή δι' άλλων κακών ή παραδόξων μέσων ποιεί τι η Εκκλησία, αλλ' εν καθαρότητι και φανερώς απευθύνουσα προσευχάς εις Κύριον, τον τα πάντα ποιήσαντα και επικαλουμένη το όνομα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού» ("Κατά αιρέσεων", τομ.2ος, 32, 5).

Με το πέρασμα του χρόνου, ατυχώς έγιναν πολλοί εσφαλμένοι βηματισμοί στην τιμή και τον σεβασμό προς του Αγίους και τους μάρτυρες της πίστεως. «Από του 4ου αιώνος η προς τους αγίους και τα λείψανα αυτών τιμή λαμβάνει ουσιώδη εξέλιξη». Οι Χριστιανοί δεν παρέμειναν στον τιμητικό σεβασμό προς τους Αγίους. Άρχισαν να τους προσκυνούν. Τότε ο αυτοκράτορας Ιουλιανός ο Παραβάτης «κατεφέρετο μετά δριμύτητος και κατά των μαρτύρων της πίστεως και των μετά της τιμής αυτών συνδεομένων συνηθειών», εμπαίζοντας παράλληλα την προσκύνηση των Αγίων και του Ιησού.

Η προσκύνηση όμως αυτή προς τους Αγίους αφενός μεν δεν είχε γενικευθεί αφετέρου δε δεν είχε τη σημερινή λατρευτική μορφή. Για το λόγο αυτό, ο Κύριλλος Αλεξανδρείας (5ος αιώνας) αντικρούοντας τους ισχυρισμούς του αυτοκράτορα διακήρυξε: «Ούτε Θεούς είναι φαμέν, ούτε προσκυνείν ειθίσμεθα λατρευτικώς δήλον ότι, αλλά σχετικώς και τιμητικώς», εννοείται σεβόμεθα και τιμούμε.

Πρέπει να σημειωθεί, ότι η κατάχρηση της προσκυνήσεως των Αγίων και των λειψάνων υπήρξε μία αφορμή που οδήγησαν τον αυτοκράτορα Ιουλιανό να αποκηρύξει το Χριστιανισμό.

Πιεζόμενος από την εσφαλμένη αυτή νέα γραμμή, ο Άγιος Επιφάνειος, όπως ανέφερα προηγουμένως, διετράνωσε την αλήθεια της προσκυνήσεως μόνο στον Θεό και με αγανάκτηση βροντοφώνησε την απαγόρευση της προσκυνήσεως των Αγίων, με τα εξής λόγια του:

«Πέραν του δέοντος ου χρη τιμάν τους αγίους αλλά τιμάν τον αυτών δεσπότην» ("Κατά αιρέσεων", τόμ. Α' 1055).

Σε παρόμοια ανάγκη, αγωνιζόμενος κατά του Αρείου, βρέθηκε και ο Μέγας Αθανάσιος, και ερμηνεύοντας το χωρίο της Αποκάλυψης (*«Καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· Ὅρα μή· σύνδουλός σού εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον – Και έπεσα μπροστά στα πόδια του, για να τον προσκυνήσω. Και μου λέει: Κοίτα μην το κάνεις! Σύνδουλός σου είμαι και των αδελφών σου που έχουν τη μαρτυρία του Ιησού· τον Θεό προσκύνησε»* 19:10), είπε τα εξής: «ο άγγελος απαγορεύει τον Ιωάννη που επιθυμεί να προσκυνήσει αυτόν... Άρα το να προσκυνείς ανήκει μόνο στον Θεό, τούτο δε και οι άγγελοι γνωρίζουν· οι οποίοι αν και υπερέχουν των άλλων κατά τη δόξα, είναι όμως όλοι κτίσματα, όχι προσκυνητέοι, αλλά προσκυνούντες τον των πάντων Κύριο» (Λόγος Β' κατά Αρείου, Α' 491).

Εφόσον απαγορευόταν στην αρχαία Εκκλησία η προσκύνηση των Αγίων, είναι φανερό ότι δεν τους είχαν ούτε ως μεσίτες. Ύστερα λοιπόν απ' αυτές τις αρχαίες και αδιάψευστες μαρτυρίες

που βρίσκονται μέσα στα πλαίσια της Βίβλου και της Ιεράς Αποστολικής Παράδοσης, πώς είναι δυνατόν να στηριχθεί η κατόπιν εξελιχθείσα προσκύνηση και μεσιτεία των Αγίων;

Οι πηγές που απαγορεύουν την προσκύνηση

Για την διακρίβωση του θέματος είναι αναγκαίο να δούμε πού στηρίχθηκαν αυτοί που απαγόρευσαν την προσκύνηση, αρχαίοι εκκλησιαστικοί συγγραφείς και πού αυτοί που τη σύστησαν. Ας δούμε πρώτα τις πηγές των αρχαίων. Ποιες ήταν; Ο Λόγος του Θεού. Απ' αυτόν πληροφορούμεθα πώς συμπεριφέρθηκαν οι Θεοδίδακτοι και Θεόπνευστοι συγγραφείς της Βίβλου, όταν οι άνθρωποι θαμπωμένοι από το μεγαλείο της θεϊκής τους μορφής και της ουράνιας δράσης τους, έπεσαν να τους προσκυνήσουν.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, ότι τόσο στην Παλαιά Διαθήκη, όσο και στην Καινή, αναφέρεται σε πολλές περιπτώσεις η τιμητική προσκύνηση. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η προσκύνηση αυτή βασίζεται επί του τρόπου των εθίμων των λαών της Ανατολής, Ιουδαίων και ειδωλολατρών, δια των οποίων εκδήλωναν αυτοί χαιρετισμό, σεβασμό, θαυμασμό, ευγνωμοσύνη και υποταγή στους ανώτερούς τους, σε σεβαστά και υπερέχοντα πρόσωπα. Έπεφταν μέχρι το έδαφος και τους προσκυνούσαν (*«καὶ ἦλθον εἰς συναντὴν αὐτοῦ καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν – Και ήρθαν σε συνάντησή του και προσκύνησαν αυτόν πάνω στη γη»* Δ' Βασιλειών 2:15).

Την προσκύνηση αυτή έλαβε υπόψη της η θεολογία και δογμάτισε την προσκύνηση προς τους αγίους. Πρόκειται όμως περί εθίμου χαιρετισμού – σεβασμού των λαών της Ανατολής, όχι περί προσκύνησης των Αγίων. Έτσι βλέπουμε τα παιδιά του Ιακώβ να προσκυνούν τον αδελφό τους Ιωσήφ, όταν πήγαν στην Αίγυπτο, για αγορά σίτου (*«προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν... καὶ κύψαντες προσεκύνησαν αὐτῷ... καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς – προσκύνησαν αυτόν με το πρόσωπο πάνω στη γη... και, αφού έσκυψαν, προσκύνησαν αυτόν... και προσκύνησαν αυτόν με το πρόσωπο πάνω στη γη»* Γεν.42:6, 43:27, 48:12). Επίσης βλέπουμε τον Μωυσή να προσκυνεί τον πεθερό του Ιοθόρ, όταν αυτός πήγε να τον συναντήσει (*«ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς εἰς συνάντησιν τῷ γαμβρῷ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ – Και βγήκε ο Μωυσής σε συνάντηση του πεθερού του και προσκύνησε αυτόν»* Εξ.18:7). Τα ίδια έθιμα παρατηρούμε και στα χωρία: Γεν.23:7-12, 27:28-29, 33:3-7, Ρουθ 2:10, Α' Βασιλειών 20:41, 24:9, 25:23, Πραξ.16:25-30.

Όλες αυτές οι Βιβλικές παραπομπές φανερώνουν, ότι η προσκύνηση που αναφέρουν, είναι τρόπος χαιρετισμού των λαών της Ανατολής στους Ιουδαίους και ειδωλολάτρες, τρόπος βαθύ χαιρετισμού, αποδίδοντας τιμή, σεβασμό και υποταγή. Γιατί, αν τα πρόσωπα που σημειώνονται στα χωρία αυτά πρόσφεραν προσκύνηση στην οποία θα υπήρχε το στοιχείο της θείας λατρείας, ασφαλώς θα ήταν παραβάτες του Νόμου και δεν θα απέφευγαν το λιθοβολισμό.

Η προσφερόμενη όμως σήμερα προσκύνηση προς του Αγίους, φέρει με ακρίβεια το στοιχείο της θείας λατρείας, γιατί το προσκυνούμενο πρόσωπο υποβάλλει συνήθως παράκληση και ζητείται βοήθεια από τον προσκυνούντα. Γι' αυτό και η αντι-Βιβλική επίκληση: «Άγιοι του Θεού πρεσβεύσατε υπέρ ημών, κλπ», και, «Ρώσιν δίδου και ίασιν, την κατά ψυχή και σώμα Νεκτάριε και πταισμάτων απολύτρωσιν, τοις ειλικρινώς σε μακαρίζουσι», κλπ.

Αυτό σημαίνει: Χαίρε... βάθος πλάνης και παραμόρφωση της "λογικής λατρείας".

Αλλά, ας δούμε τις βάσεις των αρχαίων εκκλησιαστικών ανδρών, εξαιτί-

ας των οποίων αυστηρά απαγόρευσαν την προσκύνηση προς τους αγίους.

Κατ' αρχήν παρατηρούμε στο βιβλίο Πράξεις των Αποστόλων πώς συμπεριφέρθηκε ο Ιταλός αξιωματικός Κορνήλιος προς τον απ. Πέτρο, όταν αυτός κατ' εντολή του αγγέλου τον κάλεσε στο σπίτι του: *«Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε λέγων· Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι – Και συνέβηκε, καθώς εισήλθε ο Πέτρος, όταν συνάντησε αυτόν ο Κορνήλιος, έπεσε στα πόδια του και προσκύνησε. Αλλά ο Πέτρος σήκωσε αυτόν λέγοντας: Σήκω· και εγώ ο ίδιος άνθρωπος είμαι»* (Πραξ.10:25-26).

Πώς θα ερμηνεύσουμε την άρνηση αυτή του Πέτρου; Υποστηρίζεται από ορισμένους, ότι και στην περίπτωση αυτή πρόκειται περί τιμητικής προσκύνησης, την οποία ο Πέτρος δεν δέχτηκε από μετριοφροσύνη. Η έντονη όμως διαμαρτυρία του Πέτρου κατά της προσκύνησης που του πρόσφερε ο Κορνήλιος, και η κατηγορηματική προτροπή του, πείθουν ότι πρόκειται περί λατρευτικής προσκύνησης.

Φαίνεται λοιπόν, ότι ο Κορνήλιος εξέλαβε τον Πέτρο ως θείο ον, και ότι ο Πέτρος, με θείο φωτισμό, διέγνωσε τούτο, γι' αυτό και όχι μόνο σήκωσε αυτόν, αλλά και είπε: *«κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι»*. Ποιο νόημα θα είχαν τα λόγια αυτά του Αποστόλου, αν ο Κορνήλιος δεν είχε λάβει συλλάβει εσφαλμένη ιδέα περί αυτού; Η διαβεβαίωση *«κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι»* δεικνύει, ότι ο Πέτρος διείδε ότι ο Κορνήλιος εξέλαβε αυτόν όχι ως απλό άνθρωπο.

Η προσφερόμενη προσκύνηση προς τον Πέτρο δεν έγινε δεκτή από τον ίδιο, γιατί ήταν άνθρωπος και ως Θεοδίδακτος Μαθητής γνώριζε καλά, ότι η προσκύνηση ανήκει μόνο στον Θεό.

Παρατηρούμε επίσης, στις Πράξεις των Αποστόλων, τον Βαρνάβα και τον Παύλο να "διασχίζουν" τα ιμάτιά τους, όταν οι κάτοικοι των Λύστρων τούς νόμισαν ως θεία όντα και ετοιμάστηκαν να προσφέρουν θυσία γι' αυτούς, εξαιτίας της θεραπείας ενός χωλού. *«ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον κράζοντες καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι... καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς – Όταν το άκουσαν τότε οι απόστολοι Βαρνάβας και Παύλος, ξέσχισαν τα ρούχα τους και πήδηξαν μέσα στο πλήθος κράζοντας και λέγοντας: Άνδρες, τι είναι αυτά που κάνετε; Και εμείς είμαστε άνθρωποι ομοιοπαθείς μ' εσάς... και λέγοντας αυτά μόλις και μετά βίας σταμάτησαν τα πλήθη, ώστε να μη θυσιάζουν σ' αυτούς»* (Πραξ.14:8-18).

Οι Απόστολοι του Θεού εξεδήλωσαν την αντίθεσή τους και δεν θέλησαν να δεχθούν λατρευτικές προσκυνήσεις και θεϊκές θυσίες, γιατί ήταν άνθρωποι, η δε προσκύνηση ανήκει μόνο στον Θεό. Τέτοιας δε μορφής ήταν η διαμαρτυρία τους, ώστε "διέσχισαν τα ιμάτια αυτών". Στη συνέχεια διεκήρυξαν και εξήγησαν την ανάγκη της μετάνοιας και προσκύνησης μόνο στον Θεό, «ενδιαφερόμενοι για τη δόξα του Θεού μάλλον, και όχι για τη δόξα του ατόμου τους». Εάν ήταν οι σημερινοί ιερείς και αρχιερείς θα σκέφτονταν με αυτό τον τρόπο; Όλα θα τα θυσίαζαν για το προσκύνημα. Τα δύο αυτά αναμφισβήτητα Βιβλικά γεγονότα, πιστοποιούν με απόλυτη ακρίβεια την απαγόρευση της θείας λατρευτικής προσκύνησης προς τους αγίους.

Ο Κύριος τουναντίον, ουδέποτε συνέπνιξε τη διάθεση των μαθητών Του να φρονούν υψηλά περί της θέσεώς Του και του χαρακτήρα Του. Ουδέποτε υπόμνησε σε αυτούς την ισότητα της φύσης Του προς τη δική τους και ούτε υπαινίχτηκε ότι η αποδιδόμενη σε Αυτόν τιμή ήταν υπερβολική. Δεχόταν το

σεβασμό τους, υπό οιανδήποτε μορφή και αν Του προσφερόταν.

Κατόπιν αυτής της αλήθειας, πως είναι δυνατόν να στηριχθεί η τιμητική δήθεν προσκύνηση, η οποία προσφέρεται προς του Αγίους, ενώ, όπως απέδειξα, στην πραγματικότητα είναι λατρευτική;

Στα Βιβλικά χωρία που ανέφερα, στηριζόμενο το ιερατείο, θέλει να του προσφέρει το ποίμνιο προσκύνηση, και μάλιστα οι ανώτεροι κληρικοί – Δεσποτάδες από τους κατώτερους κληρικούς, οι οποίοι πέφτουν σαν δούλοι μέχρι το έδαφος για να ασπαστούν τη δεξιά τους.

Ο γράφων, στις ημέρες του ως κληρικός, δοκίμασα σατραπική παρατήρηση από τον Δεσπότη μου, όταν κάποτε δεν πλησίασα μεταξύ άλλων κληρικών, να τον προσκυνήσω. Έσφιξε απειλητικά ο Δεσπότης το χέρι του στο ραβδί του και χτυπώντας το βίαια κατά γης, έριξε άγριο βλέμμα πάνω μου, και μου είπε: «Πού ήσουνα μωρέ; Γιατί δεν ήρθες να με προσκυνήσεις;» Τόσο άγριο ήταν το βλέμμα του, βάρβαρο το ύφος του και χυδαία η συμπεριφορά του, ώστε κίνησαν τον οίκτο ενός άλλου συναδέλφου του, του επισκόπου Ρεθύμνης Κρήτης Αθανασίου Αποστολάκη. Με λυπήθηκε ο άνθρωπος και είπε ψέματα στον συνάδελφό του: «Ήταν μεταξύ των άλλων και προσκύνησε. Τον είδα». Έτσι γλύτωσα από τη δεσποτική μαγκούρα, με την οποία ήταν πρόθυμος, ο Δεσπότης μου, να με συγυρίσει. Και άλλοτε με είχε απειλήσει, ότι με αυτή που μου σπούσε την κεφαλή. Εφάρμοζε "ο δούλος του Θεού", τον μακαρισμό του Κυρίου: *«μακάριοι οἱ πραεῖς»* (Μτ.5:5). Ο Θεός ας τον συγχωρήσει. Απέθανε. Άφησε εντολή και του έγραψαν στον τάφο του: «Προσδοκώ ανάσταση ζωής και ζωή του μέλλοντος αιώνος». Ελπίζω ότι εκεί θα συναντηθούμε. Μόνο που δεν θα μπορεί πλέον να με απειλεί με τη ράβδο του, γιατί εκεί "δεν θα υπάρχει ενθύμηση των προτέρων".

Ο κύριος αντιπρόσωπος (;) του Πέτρου, ο Πάπας της Ρώμης, όχι μόνο έχει ορίσει ως άρθρο πίστεως τον ασπασμό και την προσκύνηση του ποδιού του, αλλά και ειδική τελετή θεσπίστηκε για το προσκύνημα αυτό. Και ο κοινός νους αντιλαμβάνεται τα παραδοξολογήματα και αλλοπρόσαλλα αυτά μέσα του ιερατείου. Χαρακτηριστικά γράφει και ο πολυμαθής ιερέας Κων. Χιονής τα εξής: «Το εδαφιαίο προσκύνημα ανήκει μονοπωλιακά προς τους σατράπες κουδουνάτους επισκόπους».

Όσον αφορά τη Βιβλική δήθεν προσκύνηση των Αγγέλων επικαλείται η θεολογία την περίπτωση, κατά την οποία ο Αβραάμ προσκύνησε τους αγγέλους «τῇ *δρυΐ τῇ Μαμβρῇ – στη δρυ στη Μαμβρή»* (Γεν18:2) και ο Λωτ στα Σόδομα (*«οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἑσπέρας – οι δύο άγγελοι στα Σόδομα την εσπέρα»* Γεν.19:1). Αλλά ο Αβραάμ και ο Λωτ δεν διέκριναν ότι επρόκειτο περί αγγέλων. Εξέλαβαν αυτούς ως ξένους ανθρώπους και εκδήλωσαν την προθυμία τους, χαιρετισμού και σεβασμού, σύμφωνα με τα έθιμα των λαών της Ανατολής, και τους προσκύνησαν. Στη συνέχεια τούς φιλοξένησαν ως ξένους, άσχετα ότι στην πραγματικότητα ήταν άγγελοι του Θεού. Αναφερόμενος και ο συγγραφέας της προς Εβραίους Επιστολής στη φιλοξενία αυτή του Αβραάμ και του Λωτ, γράφει: *«τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους – τη φιλοξενία μην την ξεχνάτε· γιατί με αυτήν, χωρίς να το ξέρουν, μερικοί φιλοξένησαν αγγέλους»* (Εβρ.13:1-2). Είναι φανερό λοιπόν ότι πλανώνται οικτρά οι επικαλούμενοι τα χωρία αυτά της Βίβλου, ότι δήθεν από αυτά διδάσκεται η προσκύνηση προς τους Αγγέλους.

Επίσης επικαλούνται την περίπτωση που ο Ιησούς του Ναυή *«ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν»* και προσκύνησε τον άγγελο, όταν αυτός παρουσιάστηκε

μπροστά του και του έφερε το θεϊκό μήνυμα περί του τρόπου της καταλήψεως της Ιεριχώ (δες Ιησ.Ναυή 5:13-15).

Αλλά και εδώ πρόκειται περί επίσημου χαιρετισμού τιμής, σεβασμού και υποταγής, σύμφωνα με τον τρόπο χαιρετισμού, που είχαν οι λαοί της Ανατολής, όχι περί λατρευτικής προσκύνησης. Γιατί γνώριζε ο Ιησούς του Ναυή, ως Θεοκίνητος, ότι η λατρευτική προσκύνηση δεν αρμόζει στο κτίσμα, τον Άγγελο, παρά μόνο στον Θεό. Του ήταν μάλιστα και πολύ πρόσφατη η εντολή που είχε δώσει ο Θεός στον προκάτοχό του, Μωυσή: *«ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς· ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεὸς ζηλωτής – όσα είναι πάνω στον ουρανό και όσα είναι κάτω στη γη και όσα είναι στα νερά κάτω από τη γη. Μην προσκυνήσεις αυτά, ούτε να λατρεύσεις αυτά· επειδή, Εγώ είμαι ο Κύριος ο Θεός σου, Θεός ζηλότυπος»* (Εξ.20:4-5).

Με το ίδιο πνεύμα ερμηνεύει το θέμα και ο αρχιμανδρίτης Επιφάνειος Θεοδωρόπουλος στην πραγματεία του, "Περί σχετικής προσκυνήσεως των Αγίων". Στο Βιβλίο της Αποκάλυψης, επίσης, παρατηρούμε την δεδηλωμένη σε δύο διαφορετικές περιπτώσεις, ρητή απαγόρευση της προσκύνησης των Αγγέλων. Ο Ιωάννης θαμπωμένος από τα διαδραματιζόμενα μπροστά του ουράνια γεγονότα ευλογίας και οργής, και εκστατικός από την ουράνια μορφή του αγγέλου, ξεχάστηκε προς στιγμή, έχασε την υγιή κρίση του και αποπειράθηκε να προσκυνήσει τον Άγγελο μέσω του οποίου έβλεπε τα μεγαλεία του Θεού. Εξαιτίας των όσων παρατηρούσε, η έκσταση τον έφερε σε τέτοια κατάσταση, ώστε νόμισε προς στιγμή ότι αυτός που του έδειχνε αυτά τα θεϊκά μεγαλεία, ήταν ο Ίδιος ο Κύριος. Επηρεασμένος λοιπόν ο Ιωάννης από τα θαυμάσια οράματα, έκανε σύγχυση του προσώπου που τον οδηγούσε στα αποκαλυπτόμενα σημεία μετά του προσώπου του Κυρίου. Το σημαντικότερο όμως γεγονός που επηρέασε τον Ιωάννη και του γέννησε την ιδέα να προσκυνήσει τον Άγγελο, ήταν τα οράματα εκείνα, που αρχικά τού έδειξε ο Ίδιος ο Κύριος, εξαιτίας των οποίων ο Ιωάννης έπεσε *«πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός»* (Αποκ.1:17).

Όπως κι αν έχει το πράγμα, γεγονός είναι, ότι ο Ιωάννης έπεσε σε σφάλμα, γιατί απέδωσε την προσκύνηση και τη δόξα στο όργανο του Θεού, στο κτίσμα, και όχι στον Θεό. Ο Άγγελος αν και ανώτερο ον, εξήγησε στον Ιωάννη, ότι είναι σύνδουλός του, και σαν τέτοιος, δεν επιτρέπεται να τον προσκυνήσει.

«Καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· Ὅρα μή· σύνδουλός σού εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον – Και έπεσα μπροστά στα πόδια του, για να τον προσκυνήσω. Και μου λέει: Κοίτα μην το κάνεις! Σύνδουλός σου είμαι και των αδελφών σου που έχουν τη μαρτυρία του Ιησού· τον Θεό προσκύνησε» (Αποκ.19:10).

Η φράση *«Ὅρα μή – Κοίτα μην»* περιέχει μια έντονη διαμαρτυρία και προτροπή, εναντίον της διάπραξης κάποιας ανάρμοστης ενέργειας.

Ο Ιωάννης εξακολουθούσε να ήταν θαμπωμένος από τα θαυμάσια τα οποία έβλεπε και τα οποία χαροποιούσαν την καρδιά του. Γι' αυτό τον βλέπουμε και πάλι να καταλαμβάνεται από την ίδια ιδέα και να αποπειράται να προσκυνήσει τον άγγελο. Ο δε άγγελος, δια θείου και αυτός φωτισμού, εννοήσας ότι προσκυνείτο αντί του Κυρίου, όχι μόνο διαμαρτύρεται ισχυρά για την προσκύνηση, αλλά και λέει: *«σύνδουλός σού εἰμι – Σύνδουλός σου είμαι»*. (Η αντίδραση μοιάζει και πάλι με αυτή του Παύλου και του Βαρνάβα στα Λύστρα). Ποιο μήνυμα θα είχαν τα λόγια του αγγέλου, αν ο Ιωάννης δεν είχε εκλάβει τον Άγγελο ως τον Κύριο; Η διαβεβαί-

ωση *«σύνδουλός σού εἰμι»* πείθει ότι ο Άγγελος διείδε ότι ο Ιωάννης δεν εξέλαβε αυτόν ως άγγελο. Για τούτο και απορρίπτει έντρομος το από τον Ιωάννη προσφερόμενο. **Ρητά λοιπόν ο Άγγελος για δεύτερη φορά απαγορεύει στον Ιωάννη την πράξη προσκύνησης** (*«καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι· Ὅρα μή· σύνδουλός σού εἰμι – Και όταν άκουσα και είδα, έπεσα, για να προσκυνήσω μπροστά στα πόδια του αγγέλου που μου έδειχνε αυτά. Και μου λέει: Κοίτα μην το κάνεις! Γιατί σύνδουλός σου είμαι»* Αποκ.22:8-9). Το γεγονός αυτό εξαφανίζει κάθε αμφιβολία περί του ότι δεν επιτρέπεται να προσκυνούνται οι Άγγελοι παρά μόνο ο Θεός.

Επίσης, επικαλούνται την επέμβαση του Κυρίου εναντίον εκείνων, οι οποίοι ψεύδονταν για την πιστότητά τους στον Ιουδαϊσμό. Και λέει στον επίσκοπο της Εκκλησίας στη Φιλαδέλφεια: *«ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύδονται·* ***ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου*** *– Ιδού, θα σου δώσω από τη συναγωγή του Σατανά, αυτούς που λένε τους εαυτούς τους πως είναι Ιουδαίοι, και δεν είναι, αλλά ψεύδονται.* ***Ιδού, θα τους κάνω να έρθουν και να προσκυνήσουν ενώπιον των ποδιών σου*»** (Αποκ.3:9).

Δεν αποκρύπτω ότι το επιχείρημα αυτό σε πρώτη ματιά φαίνεται ισχυρό· έχει κυριολεκτική δύναμη. Και φαίνεται ότι αποτελεί βάση πάνω στην οποία μπορεί κάπως να στηριχθεί η προσκύνηση προς του Αγγέλους. Αλλά ο Λόγος του Θεού δεν εξετάζεται επιπόλαια, με ρηχό πνεύμα και με αβαθείς έννοιες. Η προσεκτική έρευνα αποκαλύπτει ότι δεν πρόκειται περί λατρευτικής προσκύνησης, αλλά ταπεινωτικής θέσης. Ο Θεός επεμβαίνει εναντίον των ψευδομένων και υποκριτών, και θέλει να τους ταπεινώσει και να τους υποτάξει ενώπιον της αγιότητας της Εκκλησίας. Γιατί σε διαφορετική περίπτωση θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Θεός όχι μόνο επιτρέπει, αλλά και συνεργεί στην ανθρωπολατρεία, πράγμα το οποίο ρητά απαγορεύει ο Νόμος που ο Ίδιος παρέδωσε περί προσκυνήσεως σ' Αυτόν και μόνο. ***«Κύριον τὸν Θεόν σου φοβηθήσῃ καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις – Τον Κύριο τον Θεό σου θα φοβάσαι και Αυτόν μόνο θα λατρεύεις»*** (Δευτ.6:13), ***«Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις – Κύριο τον Θεό σου θα προσκυνήσεις και Αυτόν μόνο θα λατρεύσεις»*** Μτ.4:10).

Από όλα αυτά όμως βλέπουμε διαφορετική συμπεριφορά των αγγέλων. Άλλοι δέχονται την προσκύνηση, και άλλοι έντονα την αποκρούουν. Γιατί άραγε; Γιατί εκείνοι που δέχτηκαν την προσκύνηση διέκριναν ότι πρόκειται περί τιμής, σεβασμού και χαιρετισμού. Ενώ άλλοι, που διαμαρτυρήθηκαν, πρόσεξαν, ότι η προσκύνηση, προσφερόταν από αυτούς με λατρευτικό χαρακτήρα.

Όλα αυτά δείχνουν τη συμπεριφορά των αγίων προσώπων έναντι της προσκύνησης, όταν αυτή έχει λατρευτικό χαρακτήρα, ή προσφέρεται ως χαιρετισμός.

Σ' αυτά τα Γραφικά γεγονότα, τα οποία μας δίνουν σαφείς εξηγήσεις, στηρίχθηκαν οι αρχαίοι συγγραφείς του Χριστιανισμού και απαγόρευσαν ρητώς την προσκύνηση των Αγίων και των Αγγέλων. Τα γεγονότα αυτά είναι βάσεις απαρασάλευτες και πληροφορίες αδιάψευστες. Δεν χρήζουν ούτε ερμηνείας ούτε διδαχής. Η έννοιά τους είναι, ότι **οι Άγιοι και οι Άγγελοι δεν προσκυνούνται ούτε λατρεύονται.** Παρόλα αυτά, η αναφερόμενη τιμητική προσκύνηση στην Αγία Γραφή δεν δικαιολογεί ούτε την προσφερόμενη προς τις εικόνες των Αγίων προσκύνηση.

Γιατί η προσκύνηση αυτή, όπως εξήγησαν προηγουμένως ήταν έθιμο χαιρετισμού των λαών της Ανατολής Ιουδαίων και ειδωλολατρών. Εφόσον ο χαιρετισμός προσκύνησης υπήρχε στους ειδωλολάτρες και Ιουδαίους, ποιου λαού τον χαιρετισμό προτιμούν οι υποστηρίζοντες την προσκύνηση προς τους αγίους; Είναι ερώτημα σοβαρό το οποίο θα παραμείνει αναπάντητο.

Ας δούμε τώρα και τις βάσεις πάνω στις οποίες στηρίζονται οι μεταγενέστεροι, που συνέστησαν την προσκύνηση των Αγίων και των Αγγέλων.

Από την εποχή των Αποστόλων παρουσιάστηκαν τα πρώτα σημάδια της αγγελολατρείας, στις Κολοσσές. Η προέλευσή της είναι Ιουδαιογνωστική. Με αφορμή την τάση αυτή ο θείος Παύλος καθιστά προσεκτικούς τους Χριστιανούς των Κολοσσών, και τους γράφει με αυστηρότητα για την κακόδοξη και αιρετική αυτή τάση, ότι εάν δεν την προσέξουν κινδυνεύουν να στερηθούν του βραβείου της άνω κλήσης. *«μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω... καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ – Κανείς ας μη σας στερήσει το βραβείο... με θρησκεία των αγγέλων· τα οποία δεν έχει δει καθώς δήθεν εμβαθύνει σ' αυτά, ενώ χωρίς λόγο φουσκώνει με υπερηφάνεια από το νου της σάρκας του»* (Κολ.2:18).

Η κακόδοξη και αιρετική αυτή διδασκαλία της αγγελολατρείας πίστευε και υποστήριζε, ότι «τους αγγέλους πρέπει να επικαλούμαστε σε βοήθεια και μεσιτεία προς τον Θεό, καθόσον είμαστε ανάξιοι να προσευχόμαστε απευθείας προς τον Θεό και Σωτήρα». Η αιρετική αυτή διδασκαλία ίσχυσε και για τους Αγίους, και λίγο-λίγο επεκτάθηκε παρά τις αντιρρήσεις εκείνων που ήθελαν να παραμείνουν στην Αποστολική Γραμμή. Και έτσι, βλέπουμε τη Σύνοδο της Λαοδικείας, που συνήλθε κατά τον 4ο αιώνα (364) να καταδικάσει τη διδασκαλία αυτή και με τον 35ο Κανόνα της να ονομάζει **"απόκρυφη ειδωλολατρεία",** την αγγελολατρεία. Η απόφαση της Συνόδου είναι η εξής: «Ου δει Χριστιανούς εγκαταλείπειν την Εκκλησίαν του Θεού και απιέναι, και αγγέλους ονομάζειν, και συνάξεις ποιείν άπερ απηγόρευται. Ει τις ουν ευρεθή ταύτην τη κεκρυμμένη ειδωλολατρεία σχολάζων, έστω ανάθεμα, ότι εγκατέλιπε τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν τον Υιόν του Θεού, και ειδωλολατρεία προσήλθεν».

Ερμηνεία Πηδαλίου

«Ο Άγιος Επιφάνειος εν τοις Παναρίοις λέγει, ότι ήταν αίρεση παλαιά των ονομαζομένων "αγγελικών", οι οποίοι δίδασκαν, ότι δεν πρέπει να επικαλούμεθα τον Χριστό εις βοήθεια ή εις το να προσφερθούμε στον Θεό και Πατέρα Αυτού, επειδή τούτο είναι υπέρ της ανθρώπινης αξίας, καθ' ότι και ο Χριστός είναι υπέρ άνθρωπον, αλλά πρέπει να επικαλούμεθα τους Αγγέλους σε αυτά. Αυτή δε ήταν κρυφή πλάνη του διαβόλου, ώστε από αυτή την προσποιητή ευλάβεια και ταπείνωση να καταντήσουν λίγο-λίγο οι άνθρωποι στο να επικαλούνται ως Θεούς τους Αγγέλους, και ακολούθως να λατρεύουν την κτίση καρά τον κτίσαντα, το οποίο και ακολούθησε σε αυτούς».

«Δια τούτο ο παρών Κανόνας αναθεματίζει τους Χριστιανούς εκείνους, όπου αφήνουν μεν την Εκκλησία του Θεού και το να επικαλούνται τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό, τον Υιό του Θεού και Θεό, συνάγονται δε σε ναούς των Αγγέλων (γιατί ήταν, κατά τον Θεοδώρητο, έως τον καιρό του, ναός του Αρχαγγέλου Μιχαήλ εις τα μέρη εκείνα της Λαοδικείας γι' αυτή την αιτία) και επικαλούνται αυτούς ως Θεούς και ακολούθως με τον κρυμμένο τούτο τρόπο ειδωλολάτρες και κτισματολάτρες γίνονται...» ("Πηδάλιο Νικοδήμου", σελ. 353. Βλέπε και "Χριστιανική Αρχαιολογία", Ν. Καλογερά, σελ.280-284).

Τι να πούμε λοιπόν για την απόφαση αυτής της Συνόδου και τι να προσθέσουμε για τις κατόπιν αποφάσεις εκείνων, οι οποίοι ασέβησαν και παραγκώνισαν τον ως άνω Κανόνα, και θέσπισαν και δογμάτισαν την προσκύνηση των Αγίων και των Αγγέλων;

Ο εκδότης του "Πηδαλίου", μοναχός Νικόδημος, θέλοντας να δικαιολογήσει τη μεσιτεία των Αγίων και των Αγγέλων, γράφει στη συνέχεια και ερμηνεύει τον Κανόνα αυτό με τα εξής λόγια:

«Αυτά δε λέει ο Κανόνας, όχι για να μας εμποδίσει από το να επικαλούμεθα τους Αγγέλους προς βοήθειά μας, άπαγε· αλλά για να εμποδίσει την υπερβολή της επικλήσεως».

Αυτά όμως δεν λέει ο Κανόνας. Αυτά τα λέει και "τοσαύτα" αερολογεί μόνο ο Νικόδημος, που κανοναρχεί την αιρετική αυτή διδασκαλία.

Απ' όλα αυτά λοιπόν βλέπουμε, ότι η μεσιτεία και επίκληση των Αγίων και των Αγγέλων, στηρίχθηκε σε σάπια θεμέλια, ενώ η απαγόρευση πήγασε από τον αιώνιο Λόγο του Αιώνιου Θεού. Και τούτο για να επαληθεύσει και πάλι ο Λόγος του Παντοδύναμου, που λέει: *«γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – ας είναι ο Θεός αληθινός και κάθε άνθρωπος ψεύτης»* (Ρωμ.3:4).

Αντι-Βιβλικές θέσεις

Η μεσιτεία και επίκληση των Αγίων και των Αγγέλων είναι θέμα τελείως αντίθετο προς τις Θεόπνευστες διακηρύξεις της Βίβλου, γιατί,

1) Παραγκωνίζει το αρχαίο πολίτευμα της Εκκλησίας.

2) Μειώνει το μεσιτικό Υπούργημα του Ιησού Χριστού.

3) Υποκλέπτει και αποδίδει θείες ιδιότητες σε θνητούς ανθρώπους, τις οποίες ως εκ φύσεώς Του έχει μόνο ο Θεός.

4) Δίνει ψευδείς ελπίδες στο πλήρωμα της Εκκλησίας.

5) Ταλαιπωρεί το λαό να τρέχει στους διάφορους Αγίους και Αγγέλους για να λάβει βοήθεια από αυτούς που δεν διαθέτουν.

6) Αυξάνει την εμπορία των καπήλων ιερέων, και

7) Μειώνει τη θεολογική επιστήμη.

Στη συνέχεια αναλύω αυτές τις θέσεις μου λεπτομερώς:

α) Όπως απέδειξα προηγουμένως, η προσκύνηση, η μεσιτεία και η επίκληση της Παναγίας, των Αγίων και των Αγγέλων, μέχρι τις αρχές περίπου του 5[ου] αιώνα, δεν υπήρχε ως άρθρο πίστεως στο πολίτευμα της Εκκλησίας. (Όσα έγραψα περί προσκυνήσεως, μεσιτείας και επίκλησης της Παναγίας, ισχύουν και για τους Αγίους και Αγγέλους).

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει αυτή την πληροφορία, γιατί μαρτυρείται σαφώς από την Αγία Γραφή, την Ιερά Παράδοση και την Ιστορία. Η Ιερά Βίβλος μάς πληροφορεί, ότι **μόνος και μοναδικός Μεσίτης είναι ο Ιησούς Χριστός.** *«εἷς Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς – ένας Θεός υπάρχει, ένας και μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων, ο άνθρωπος Χριστός Ιησούς»* (Α' Τιμ.2:5). Ερμηνεύοντας το χωρίο αυτό γραμματικά, παρατηρούμε τα εξής: Το *«εἷς»* είναι αριθμητικό απόλυτο. Αυτό σημαίνει, ότι κανείς άλλος δεν έχει δικαίωμα να λάβει τη θέση του μεσίτη. **Ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο μοναδικός Μεσίτης της Καινής Διαθήκης,** πιστοποιείται απόλυτα από την Αγία Γραφή, που τον παρουσιάζει Μεσίτης κρείττονος και Νέας Διαθήκης (*«Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται... Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν... καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ – Τώρα όμως ο Ιησούς έχει πετύχει διαφορετικότερη λειτουργία, όσο και καλύτερης διαθήκης είναι μεσίτης, η οποία έχει νομοθετηθεί πάνω σε καλύτερες υπο-*

σχέσεις... Και γι' αυτό είναι μεσίτης καινούργιας διαθήκης... και σε μεσίτη διαθήκης νέας, τον Ιησού» Εβρ.8:6, 9:15, 12:24), καθήμενο εκ δεξιών της Μεγαλοσύνης *«ἐντυγχάνειν [μεσιτεύει] ὑπὲρ ημών»*. Αυτό, με άλλα λόγια, σημειώνει και ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, και λέει: *«ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον – αν κάποιος αμαρτήσει, έχουμε Παράκλητο κοντά προς τον Πατέρα, τον Ιησού Χριστό τον δίκαιο»* (Α' Ιν.2:1).

Η επίσημη και ανεπίσημη φωνή της θεολογίας, προκειμένου να δικαιολογήσει τη μεσιτεία των Αγίων επικαλείται τα λόγια της αποδοκιμασίας του Θεού για το λαό Ισραήλ προς τον προφήτη Ιερεμία: *«ἐὰν στῇ Μωσῆς καὶ Σαμουὴλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχή μου πρὸς αὐτούς – αν και ο Μωυσής και ο Σαμουήλ στέκονταν μπροστά στο πρόσωπό Μου, η ψυχή Μου δεν θα ήταν προς αυτούς»* (Ιερ.15:1). «Να», λένε, «υπάρχει μαρτυρία στη Γραφή, που μαρτυρεί ότι αυτοί που προ πολλού έφυγαν από τον κόσμο τούτο, μπορούν να μεσιτεύουν». Με τα λόγια Του όμως αυτά ο Θεός, κάνει μια υπόθεση. Δηλαδή: **Και αν ακόμα ήταν δυνατόν να σταθούν ενώπιόν Μου ο Σαμουήλ και ο Μωυσής δεν θα συμπαθούσα το λαό αυτό.** Αγανακτισμένος από την ασέβεια του λαού Ισραήλ, είπε λίγο πριν προς τον προφήτη: *«ἠγάπησαν κινεῖν πόδας... μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου εἰς ἀγαθά· ὅτι ἐὰν νηστεύσωσιν, οὐκ εἰσακούσομαι τῆς δεήσεως αὐτῶν... ὅτι ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καί ἐν θανάτῳ ἐγὼ συντελέσω αὐτούς – επειδή αγάπησαν να πλανώνται... μην προσεύχεσαι για το λαό τούτο για το καλό τους· γιατί αν νηστέψουν, δεν θα εισακούσω τη δέησή τους... γιατί με μάχαιρα και με λιμό και με θάνατο Εγώ θα καταστρέψω αυτούς»* (Ιερ.14:10-12). Και στη συνέχεια λέει αυτό που σημείωσα προηγουμένως.

Είναι έκδηλη λοιπόν η αγανάκτηση του Θεού για το λαό αυτό. Και αποκλείοντας την προσευχή – μεσιτεία του Ιερεμία υπέρ του λαού, λέει: «ἐὰν στῇ Μωσῆς καὶ Σαμουὴλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχή μου πρὸς αὐτούς *– αν και ο Μωυσής και ο Σαμουήλ στέκονταν μπροστά στο πρόσωπό Μου, η ψυχή Μου δεν θα ήταν προς αυτούς»*. Με τα λόγια Του αυτά ο Θεός, κάνει μια υπόθεση, προκειμένου να πεισθεί ο Ιερεμίας, ότι τα λόγια της προσευχής του δεν θα εισακουστούν, γιατί η απόφασή Του είναι να αποδώσει «σε αυτούς την κακία τους». Παρόμοια υπόθεση έκανε ο Κύριος και όταν είπε στον Πέτρο για τον Ιωάννη: *«Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι – Αν θέλω να μένει αυτός ωσότου έρθω»,* και οι Μαθητές νόμισαν ότι ο Ιωάννης δεν θα πεθάνει, ενώ δεν είπε τα λόγια αυτά (Ιν.21:22).

Επίσης, επικαλούνται τα χωρία της Αποκάλυψης 5:8 *«καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων – Και όταν έλαβε το βιβλίο, τα τέσσερα ζωντανά όντα και οι είκοσι τέσσερις πρεσβύτεροι έπεσαν ενώπιον του Αρνίου, έχοντας καθένας κιθάρα και φιάλες χρυσές γεμάτες θυμιάματα, οι οποίες είναι οι προσευχές των αγίων»* και 8:3-4 *«καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ – Και άλλος άγγελος ήρθε και στάθηκε πάνω στο θυσιαστήριο έχοντας λιβανιστήρι χρυσό και δόθηκαν σ' αυτόν θυμιάματα πολλά, για να τα προσφέρει με τις προσευχές όλων των αγίων πάνω στο θυσι-*

αστήριο το χρυσό που είναι ενώπιον του θρόνου. Και ανέβηκε ο καπνός των θυμιαμάτων με τις προσευχές των αγίων από το χέρι του αγγέλου ενώπιον του Θεού». Και λένε, ότι αυτά εξαφανίζουν κάθε αμφιβολία περί της μεσιτείας των Αγίων, ότι προσεύχονται για τους ζωντανούς της γης. Αλλά το μεν χωρίο 5:8, φανερώνει τον καρπό τον οποίο απολαμβάνει ο Κύριος από τις προσευχές των ζωντανών αγίων, όχι των πεθαμένων. Γιατί: *«οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί σε, Κύριε, οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ᾅδου, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν Κύριον – Οι νεκροί δεν θα Σε δοξάσουν, Κύριε, ούτε όλοι εκείνοι που κατεβαίνουν στον Άδη, αλλά εμείς οι ζωντανοί θα ευλογούμε τον Κύριο»* (Ψαλμ.113:25-26). Τα δε χωρία 8:3-4, μιλούν περί της παρουσίας του Ιησού ("άλλος άγγελος") ενώπιον του Θεού με το Υπούργημα του Αρχιερέα, προσφέροντας στον Θεό ως οσμή ευωδίας (τα θυμιάματα), τις προσευχές όλων των αγίων, τις οποίες πραγματοποίησαν στη ζωή, όχι μετά θάνατο.

Ο θεσμός της μεσιτείας των Αγίων παραγκώνισε και επισκίασε τη θέση του Σωτήρα Χριστού και στο μεσιτικό υπούργημα διόρισε και τοποθέτησε τις χιλιάδες των Αγίων και τις μυριάδες των Αγγέλων. Με ποια Βιβλική εντολή; Με την εντολή του επαναστατικού δικαίου των Καλογήρων και των αθεολόγητων θεολόγων.

Στη συνέχεια της Αποστολικής εποχής παρατηρούμε στον 2ο αιώνα να διατηρείται η ίδια μορφή διδασκαλίας περί προσκύνησης, μεσιτεία και επίκλησης των Αγίων. Το μαρτύριο του Πολυκάρπου είναι ο Φωτοδότης Φάρος αυτής της αλήθειας. Σε αυτό αναφέρεται ότι **οι Χριστιανοί αγαπούσαν τους Αγίους μόνο ως μιμητές του Κυρίου, όχι ως μεσίτες.** Ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Α. Φυτράκης στο βιβλίο του "Οι Αντιδράσεις κατά της Τιμής των Αγίων", σελ.20-21, αν και σε πολλά δεν ορθοτομεί την αλήθεια, και την παρουσιάζει καλυμμένη, στις πληροφορίες του όμως περί του Μαρτυρίου του Πολυκάρπου, περί της προσκύνησης των Αγίων, γράφει τα εξής ικανοποιητικά: «Η εν τω Μαρτυρίω του Αγίου Πολυκάρπου διατυπωμένη άποψη ότι "τούτον μεν (τον Χριστό) Υιόν όντα του Θεού προσκυνούμε, τους δε μάρτυρες ως μαθητές και μιμητές του Κυρίου αγαπούμε αξίως, ένεκα εύνοιας ανυπέρβλητης τις εις τον ίδιο Βασιλέα και Διδάσκαλο" υπήρξε, καθώς ορθά παρετηρήθει, η δεσπόζουσα περί των αγίων αντίληψη στην Ορθόδοξη Αγιογραφία... Παρανοήσεις βεβαίως και υπερβολές και καταχρήσεις ακόμη ήταν αναπόφευκτες, εφόσον, καθώς ορθά παρετηρήθει, οι Χριστιανοί δεν αποτελούσαν ίδιο λαό, αλλά προέρχονταν και εξ Ιουδαίων και Σύρων και εξ Ασιατών και Ελλήνων και Ρωμαίων, λαών δηλαδή εχόντων ποικιλότατες αντιλήψεις και συνήθειες».

Την ιστορική αυτή αλήθεια, την οποία σε άλλα σημεία καλύπτει ο κ. Φυτράκης, δεν μπόρεσε εδώ να την αποφύγει. Αυτή ακριβώς ήταν η αντίληψη περί των ηρώων της πίστεως στην αρχέγονη Εκκλησία· αγαπούσαν και σέβονταν τους Αγίους. Όταν δε στις ημέρες του Επιφάνειου παρουσιάστηκαν τάξεις προσκυνήσεως, γιατί ως φαίνεται είχαν απομείνει κατάλοιπα της Αγγελολατρείας των Κολασσών, ο Άγιος αυτός, όπως είδαμε, διαμαρτυρήθηκε και διεκήρυξε: **Την τιμή προς τους Αγίους και την προσκύνηση προς τον Θεό.** Τι λοιπόν έχουν να μας αποδείξουν όλα αυτά; Τον παραγκωνισμό του αρχικού πολιτεύματος και τον εκτοπισμό των αρχικών Βιβλικών συνηθειών.

β) Ο Ιησούς αναλήφθηκε στους ουρανούς, *«νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν – για να εμφανιστεί τώρα στο πρόσωπο του Θεού για χάρη μας»* (Εβρ.9:24) και κάθησε *«καὶ ἐντυγχάνει [μεσιτεύει] ὑπὲρ ἡμῶν»* (Ρωμ.8:24). Για κανέναν άλλο δεν ανα-

φέρει η Αγία Γραφή, ότι “κάθησε στα δεξιά του Θεού”, και ότι “εμφανίστηκε ενώπιον του Αιωνίου υπέρ ημών”, για το υπούργημα αυτό της μεσιτείας. Μόνο ο Υιός του Θεού, *«ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων – ο Οποίος έδωσε τον Εαυτό Του αντίλυτρο για όλους»* (Α’ Τιμ.2:6), απέκτησε και το δικαίωμα αυτό. Όταν όμως, παρά τη διακήρυξη της Βίβλου, ότι υπάρχει *«εἷς [ένας] μεσίτης»* (Α’ Τιμ.2:5) χρησιμοποιούνται οι χιλιάδες των Αγίων και οι μυριάδες των Αγγέλων, ως μεσίτες, αυτομάτως μειώνεται, επισκιάζεται και καταστρατηγείται το μεσιτικό υπούργημα του θείου Λυτρωτή.

γ) Βιβλικά πιστοποιείται και δογματικά ορθά ορίζεται, ότι ο Θεός ως Αιώνιος, ως Παντοκράτωρ, “Φοβερός”, ισχυρός, πάσης δυνάμεως δυναστεύων από τον Οποίο δεν αδυνατεί ουδέν ρήμα, κατέχει μόνο Αυτός τις θείες ιδιότητες και τα θεία προσόντα, ως Φυσικά, Λογικά και Ηθικά, ως παραστάσεις των πραγματικών σχέσεων του Αιωνίου προς τον πεσμένο κόσμο. Και τα μεν Φυσικά προσόντα είναι: Η πανταχού παρουσία, η αιωνιότητα και η παντοδυναμία. Τα Λογικά είναι: Η παντογνωσία και πανσοφία. Τα δε Ηθικά είναι: Η αγιότητα, η δικαιοσύνη και η αγάπη. Στα θεία αυτά προσόντα ή ιδιότητες μετέχει σχετικά ο άνθρωπος μόνο στα ηθικά. Με κανέναν απολύτως τρόπο δεν μετέχει στις άλλες ιδιότητες. Με τη μεσιτεία όμως και επίκληση των Αγίων, υποκλέπτονται και αποδίδονται αυτομάτως στους θνητούς τα ως άνω θεία προσόντα, αλλά χωρίς βέβαια να εγκρίνει την προσπάθεια αυτή και ο Θεός. Την εγκρίνουν οι αθεολόγητοι θεολόγοι.

Είναι αληθές, ότι θεολογικά η άποψη αυτή απορρίπτεται. Πρακτικά όμως, στο απόλυτο πραγματοποιείται. Γιατί όταν ψάλλεται: «Άγιοι Ανάργυροι και θαυματουργοί επισκέψασθε τας ασθενείας ημών...» και, «Άγιοι του Θεού πρεσβεύσατε υπέρ ημών», αυτό σημαίνει ότι οι Άγιοι ακούν τις προσευχές οπουδήποτε και αν βρίσκονται οι προσευχόμενοι. Έτσι αποδίδεται αυτομάτως από τους αμαθείς η ιδιότητα της πανταχού παρουσίας στους Αγίους.

Επίσης, υποτίθεται ότι οι Άγιοι δέχονται τις προσευχές των ειλικρινά προσευχομένων και απορρίπτουν των υποκριτών. Άρα, τους αποδίδεται η ιδιότητα της παγγνωσίας κατά τη μορφή και το περιεχόμενο, δια της οποίας “γνωρίζουν” τα πάντα, παρελθόν, παρόν και μέλλον, τα ορατά και αόρατα, τα δυνατά και αδύνατα.

Θα μπορούσε η Θεολογία να υποστηρίξει, ότι αυτά θεολογικά απορρίπτονται, εφόσον δεν θα υποστήριζε τη μεσιτεία και επίκληση Αγίων.

δ) Οι Εκκλησίες της Ρώμης και της Ανατολής που υποστηρίζουν τη μεσιτεία των Αγίων διαπράττουν μεγάλο σφάλμα και πέφτουν σε μεγαλύτερο παραλογισμό, γιατί: 1) Λησμονούν τις επανειλημμένες δηλώσεις του Κυρίου, *«ὅ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε... οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν... καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὅσα ἄν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν – Και ό,τι ζητήσετε στο όνομά Μου αυτό θα το κάνω, για να δοξαστεί ο Πατέρας μέσω του Υιού. Αν κάτι ζητήσετε στο όνομά Μου, Εγώ θα το κάνω. Αν Με αγαπάτε, τις εντολές τις δικές Μου τηρήστε... Δεν Με εξελέγξατε εσείς, αλλά Εγώ εξέλεξα εσάς, και όρισα εσάς για να πάτε εσείς και να φέρετε καρπό, και ο καρπός σας να μένει· ώστε ό,τι ζητήσετε από τον Πατέρα στο όνομά Μου να σας το δώσει... Και εκείνη την ημέρα Εμένα δεν θα Μου ζητήσετε τίποτα.*

Αλήθεια, αλήθεια σας λέω ότι όσα αν ζητήσετε από τον Πατέρα στο όνομά Μου, θα σας τα δώσει» (Ιν.14:13-15, 15:16, 16:23), και 2) ασεβούν προς την απευθείας πρόσκληση του Ιησού: *«Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς – Ελάτε σ' Εμένα όλοι όσοι κουράζεστε και είστε φορτωμένοι, κι Εγώ θα σας αναπαύσω»* (Μτ.11:28). Αποτέλεσμα του μεγάλου αυτού σφάλματος είναι, να δίνονται ψευδείς ελπίδες στο πλήρωμα της Εκκλησίας, ότι οι Άγιοι μεσιτεύουν υπέρ ημών και μέσω αυτών μπορούμε να πλησιάζουμε τον Θεό και να λαμβάνουμε χάρη και έλεος, ενώ γι' αυτό ισχύει σε όλους η προτροπή του Ευαγγελίου: *«προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν – Ας προσερχόμαστε λοιπόν με παρρησία στο θρόνο της χάρης, για να λάβουμε έλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια στον κατάλληλο καιρό»* (Εβρ.4:16), *«ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ πίστεως αὐτοῦ – Μέσω Αυτού έχουμε την παρρησία και την προσαγωγή στον Θεό με πεποίθηση διαμέσου της πίστης Αυτού»* (Εφεσ. 3:12).

ε) Ο λαός βρισκόμενος σε παχυλή άγνοια και στηρίζοντας τις ελπίδες του στον ιερέα τρέχει στους Αγίους, στον έναν κατόπιν του άλλου, αναζητώντας την καλύτερη ποιότητα και ανάλογα με το αίτημά του παζαρεύει "τα τάματα" για τη βοήθεια την οποία έχει ανάγκη, αλλά την οποία ο Άγιος δεν μπορεί να του προσφέρει. Γιατί: 1) Ως μη πανταχού παρών δεν γνωρίζει τις αιτήσεις των προσευχομένων, και 2) Ο Θεός έχει χορηγήσει το Υπούργημα της μεσιτείας μόνο στον Ιησού. **Σε κανέναν άλλο!** Γιατί, λοιπόν, να ταλαιπωρείται ο λαός άδικα και γιατί να μην πληροφορηθεί ότι για κάθε ζήτημα, αίτηση και ανάγκη πρέπει να καταφεύγει στον Ιησού Χριστό, γιατί Εκείνος μόνο υποσχέθηκε και με θεϊκή αυθεντία είπε: *«ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας – Εγώ είμαι μαζί σας όλες τις ημέρες»* (Μτ.28:20), όπως ακριβώς έπραττε και η αρχέγονη Εκκλησία;

στ) Από κανέναν δεν αμφισβητείται η εξάπλωση των πλοκάμων της Σιμωνίας[15] και του εμπορίου μεταξύ των ιερέων. Επειδή όμως για το θέμα αυτό, αφενός μεν πολλοί γράφουν και ορθά διατυπώνουν τις απόψεις τους, υγιά εκ μέρους των Ορθοδόξων στοιχεία, αφετέρου δε είναι γνωστό, θα το αφήσω σε εκείνους. Τούτο μόνο λέω, ότι οι κάπηλοι ιερείς εκμεταλλευόμενοι τις εορτές των Αγίων για την αύξηση του εμπορίου τους, δημιούργησαν λαμπρά πανηγύρια, αναγκάζοντας έτσι τον Θεό να τους επαναλάβει: *«τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχή μου – τις νεομηνίες σας και τις γιορτές σας μισεί η ψυχή Μου»* (Ησ.1:14).

ζ) Υποστηρίζοντας η θεολογία τη μεσιτεία και προσκύνηση των Αγίων και των Αγγέλων, αμαυρώνει τη θεολογική επιστημονική της κατάρτιση, γιατί αφοπλίζεται εντελώς από την εξεταστική δύναμη του Λόγου του Θεού, της Ιεράς Παράδοσης και της Ιστορίας. Και να, μία μόνο απόδειξη αρκετή να επιβεβαιώσει αυτή την αλήθεια. Ο κ. Ανδρ. Φυτράκης, όπως ανέφερα, γράφοντας για τις αντιδράσεις κατά της τιμής των Αγίων, στην αρχαία Εκκλησία, αναφέρει, απ' αυτούς που αντέδρασαν, μόνο ειδωλολάτρες και αιρετικούς. Δεν είχε το θάρρος να αναφέρει τουλάχιστον τον μεγάλο φωστήρα της Εκκλησίας τον Άγιο Επιφάνειο, ο ο-

---

[15] Ο όρος *"Σιμωνία"* εκφράζει την περίπτωση που κληρικός δωροδοκεί για να αποκτήσει ανώτερη θέση στην ιεραρχία της Εκκλησίας, δηλαδή, αγοράζει αξίωμα στην ιεραρχία της Εκκλησίας με χρήματα. Αναφέρεται στον Σίμωνα το Μάγο, στη Σαμάρεια, που πρότεινε χρήματα στον Απόστολο Πέτρο, ώστε να μπορεί κι αυτός να κάνει θαυματουργικά σημεία (δες Πράξεις 8:9-24).

ποίος έδωσε σαφέστατες εξηγήσεις για τις αντιλήψεις που επικρατούσαν τότε, στην αρχαία Εκκλησία, περί των Αγίων και της Παναγίας, απορρίπτοντας την προσκύνηση και μεσιτεία τους. Τον Άγιο αυτό χρησιμοποιεί μόνο στην προτελευταία σελίδα, 48, του βιβλίου του, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, για να δείξει τις βλασφημίες των Ανόμοιων κατά των προφητών και των Αποστόλων. Η παράληψη λοιπόν αυτή είναι ενσυνείδητη και εσκεμμένη πράξη και δεν είναι απλή παράλειψη αβλεψίας. Μειώνει δε τη θεολογική επιστήμη.

Η εσκεμμένη κάλυψη της αλήθειας από την επίσημη εκκλησιαστική φωνή και η αντι-Βιβλική διδαχή της προσκύνησης, μεσιτείας και επίκλησης των Αγίων και Αγγέλων, ώθησε τον αμαθή λαό (οι ιερείς τον άφησαν αμαθή) να προσηλώσει τις ελπίδες του στην Παναγία, στους Αγίους και στους Αγγέλους. Έτσι προσβάλλουν, ακούσια το μεσιτικό έργο του Υιού του Θεού και την έννοια του σταυρικού θανάτου.

Έτσι δε, άφησαν οι αναρμοδίως αρμόδιοι ιερείς και αρχιερείς αθεράπευτη μέχρι κωμικότητας, σε βάρος της θέσης του Χριστού "ειδική" υπηρεσία μεσιτείας ορισμένων Αγίων και «μετοχέτευσαν ολόκληρο το σύστημα των ειδικών θεών και θεαινών της αρχαίας Ελλάδος εις επί τούτο εξειδικευθέντες Αγίους, τον Νικόλαο ως Ποσειδώνα, τον Μηνά ως Ερμή, την Βαρβάρα ως των λοιμωδών νόσων και προστάτιδα του Πυροβολικού, τον Φανούριο ως προμηθευτή γαμπρών και νυφών, τον Ελευθέριο ως ελευθερωτή των λεχώνων, τον Τρύφωνα ως γεωργό, τον Μόδεστο ως κτηνοκόμο, τον Σίμωνα Ζηλωτή ή της Κανά ως οικονόμο, τον Αρχάγγελο Μιχαήλ ως προστάτη των Τραπεζιτικών, τον Στυλιανό ως προστάτη των νηπίων, τον Σιλβέστρο ως προστάτη των ερωτευμένων, τον Πορφύριο ως προστάτη των ηθοποιών, τον Γεώργιο ως προστάτη του Στρατού, την αγία Γερτρούδη για την εξόντωση των ποντικών (αντί γάτας) και συνεχιζόμενη αυτή η κωμική ιστορία, τελευταία έθεσαν προστάτη της αεροπορίας τον αρχάγγελο Γαβριήλ. Ο Χριστός που θυσιάστηκε να γίνει Σωτήρας του κόσμου, είναι, κατά τους παπάδες, σε δεύτερη θέση.

Οι Άγγελοι, βέβαια, είναι μηνύτορες του Θεού, μεταδίδοντας τους λόγους Του και εκδηλώνοντας, όταν πρέπει, την παρουσία Του, αλλά είναι υπηρέτες *«λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν – λειτουργικά πνεύματα αποσταλμένα για διακονία, για χάρη εκείνων που μέλλουν να κληρονομούν τη σωτηρία»* (Εβρ.1:14). Ως εκ της θέσης και της φύσης τους λοιπόν δεν αρμόζει σ' αυτούς η προσκύνηση. Για το λόγο αυτό, οι Πατέρες των πρώτων αιώνων, δεν διατύπωσαν καμία τέτοια οφειλή – προσκύνησης προς τους Αγγέλους. Όχι μόνο, «αλλά και κάποιοι των διασημοτάτων Πατέρων της Εκκλησίας διαρρήδην κατεδίκαζαν το και απλώς απλώς ιδρύει ναούς επ' ονόματι των Αγγέλων» ("Χριστιανική Αρχαιολογία", Ν. Καλογερά, σελ.282).

Όταν όμως από τον 5ο αιώνα άρχισε να διαμορφώνεται η τάση της προσκύνησης και μεσιτείας, παρουσίασαν και το ψευδεπίγραφο βιβλίο του ψευδο-Διονύσου, το οποίο υποστηρίζει τη βλάσφημη διδασκαλία, ότι «και αυτός ο Χριστός, ως άνθρωπος, υποτάσσονταν στους Αγγέλους». Ενώ όμως ξέρουμε, *«ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ – άγγελοι προσήλθαν και υπηρετούσαν Αυτόν»* (Μτ.4:11).

Κανείς, άλλωστε, θεολόγος δεν αρνείται, ότι ο κλάδος της Αγγελολογίας στη Δογματική, παρουσιάζει τα περισσότερα θεολογούμενα σημεία.

Συνεχίζοντας οι Δογματολόγοι και λοιποί Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι την αντι-Βιβλική διδασκαλία της προσκύνησης των Αγίων και των Αγγέλων, γράφου και διακηρύττουν:

«Οι Άγιοι εμφαίνουσι τον ενδιαφέρον και την κοινωνία αυτών προς τους επί γης ζώντας αδελφούς πρεσβεύοντες υπέρ αυτών προς τον Κύριο, οι δ' επί γης πιστοί κοινωνούσι μετά των Αγίων επικαλούμενοι τας ευχάς αυτών...» Στη συνέχεια γράφουν, αντιφάσκοντες: «Η υπέρ της στρατευομένης Εκκλησίας πρεσβεία αυτή των Αγίων, δεν διδάσκεται μεν ρητώς εν τη Αγία Γραφή...» Δηλαδή: «Ράβε, κυρά, και ξήλωνε, δουλειά να μη σου λείπει». Θέλοντας όμως να δικαιολογήσουν τις αντιφάσεις και την έλλειψη Βιβλικών μαρτυριών περί μεσιτείας των Αγίων, γράφου, ότι «εξάγεται ασφαλώς εξ ων αυτή (η Εκκλησία) περί δεήσεων Αγγέλων και δικαίων επί γης λέγει» ("Δογματική", Χ. Ανδρούτσου, σελ.422). Σ' αυτά, λέγω και εγώ: Συμβαίνει σ' αυτούς ό,τι θα συνέβαινε αν οι ουρανοξύστες της Νέας Υόρκης είχαν αντί ισχυρούς σιδερένιους δοκούς για στηρίγματα, οδοντογλυφίδες. Δηλαδή, εφόσον δεν υπάρχουν ισχυρά στηρίγματα να στηρίξουν την οικοδομή της αντι-Βιβλικής διδαχής τους, υπάρχουν οδοντογλυφίδες με τις οποίες κτίζουν ασταθή οικοδομήματα.

Ο κ. Π. Τρεμπέλας περί της μεσιτείας των Αγίων και Αγγέλων δέχεται και υποστηρίζει, όσα σκοτεινοί αιώνες Βιβλικής αμάθειας επισώρευσαν στην Εκκλησία, δεχόμενος τους Αγίους ως προστάτες, ερευνητές της ζωής και μεσίτες. Να, τα λόγια του: «Ούτοι εισι προστάται ημών, ερευνηταί της ζωής και των πράξεων ημών, τους οποίους δεν αισχυνόμεθα να προβάλλωμεν ως μεσίτας της ασθενείας ημών» ("Δογματική", Τρεμπέλα, τομ.3ος, σελ.397). Τα λόγια αυτά του κ. Τρεμπέλα μειώνουν ευθέως τη θεολογική επιστήμη. Γιατί όταν λέει, ότι οι Άγιοι είναι προστάτες και ερευνητές της ζωής και των πράξεών μας, αποδίδει ευθέως σ' αυτούς τις ιδιότητες της πανταχού παρουσίας και πανσοφίας, τις οποίες, αλλού, ορθά ο ίδιος υποστηρίζει, ότι τις έχει **μόνο ο Θεός.** Για πολλοστή φορά λοιπόν, εμφανίζονται οι φάσεις και αντιφάσεις της επισήμου φωνής της Εκκλησίας. Ο αμαθής λαός, τι να πιστέψει;

Πληροφορούνται οι Άγιοι;

Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι Άγιοι, κατά τους υποστηρίζοντας τη μεσιτεία τους, πληροφορούνται τις προσευχές των προσευχομένων, επικαλούνται την υπερφυσική ενόραση και διορατικότητα την οποία σε ορισμένες μόνο περιστάσεις χορήγησε ο Θεός σε ορισμένους υπηρέτες Του, που ακόμη ζούσαν· όπως ο απ. Πέτρος για την υπόθεση του Ανανία και της Σαπφείρας (*«εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; – Είπε τότε ο Πέτρος: Ανανία, γιατί γέμισε ο Σατανάς την καρδιά σου, ώστε να πεις ψέματα στο Πνεύμα το Άγιο και να παρακρατήσεις μέρος από την τιμή του χωραφιού;»* Πραξ.5:3), και ο Ελισαιέ στην απάτη του Γιεζί (*«καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισαιέ· οὐχὶ ἡ καρδία μου ἐπορεύθη μετὰ σοῦ, ὅτε ἐπέστεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἅρματος εἰς συναντήν σοι; καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον, καὶ νῦν ἔλαβες τὰ ἱμάτια καὶ ἐλαιῶνας καὶ ἀμπελῶνας καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας – Και είπε σ' αυτόν ο Ελισαιέ: Δεν πορεύτηκε η καρδιά μου μαζί σου, όταν επέστρεψε ο άνθρωπος από το άρμα του σε συνάντησή σου; Και τώρα έλαβες το αργύριο, και τώρα έλαβες τα ιμάτια και ελαιώνες και αμπελώνες και πρόβατα και βόδια και δούλους, και δούλες»* Δ' Βασιλειών 5:26). Εδώ πρόκειται όμως περί ορισμένων περιπτώσεων, στις οποίες ενήργησε το Πνεύμα του Θεού, ενώ ζούσαν εκείνοι που έλαβαν την ενέργειά Του.

Δεν πρόκειται περί γενικής καταστάσεως και καθολικής ενέργειας και δράσης του Πνεύματος και της Εκκλησίας, καταστάσεις ενέργειας και μετά

θάνατο, όπου οι ψυχές των Αγίων βρίσκονται μόνο σε ανάπαυση (*«Δίκαιος δὲ ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται – Αλλά αν ο δίκαιος φτάσει στο θάνατο, θα είναι σε ανάπαυση»* Σοφία Σολομώντα 4:7), χωρίς καμία δράση και ενέργεια. Γιατί κατά το Λόγο του Θεού: *«οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐδέν – οι νεκροί δεν γνωρίζουν τίποτε»* (Εκκλησ.9:5).

Επίσης, επικαλούνται την πληροφορία για τη χαρά, που αισθάνονται οι Άγγελοι του Θεού, όταν ένας αμαρτωλός μετανοήσει (*«οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι... οὕτω, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι – έτσι θα γίνει χαρά στον ουρανό για έναν αμαρτωλό που μετανοεί... Έτσι, σας λέω, χαρά γίνεται μπροστά στους αγγέλους του Θεού για έναν αμαρτωλό που μετανοεί»* Λκ.15:7, 10). Και από αυτή την πληροφορία συμπεραίνουν ότι, εφόσον οι Άγγελοι και οι Άγιοι κατά τρόπο που ξεπερνά την ανθρώπινη λογική λαμβάνουν γνώση μετανοίας των αμαρτωλών, κατά τον ίδιο τρόπο λαμβάνουν γνώση και των δεήσεων τις οποίες απευθύνουν προς αυτούς οι επί γης πιστοί. Το Ευαγγέλιο όμως μιλά στην προκειμένη περίπτωση μόνο περί Αγγέλων, δεν κάνει λόγο περί Αγίων. Ιδού: *«γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι – χαρά γίνεται μπροστά στους αγγέλους του Θεού για έναν αμαρτωλό που μετανοεί»* (Λκ.15:10). Πώς όμως οι Άγγελοι πληροφορούνται τη μετάνοια και τις ομολογίες των πιστών ενώπιον των ανθρώπων; Πληροφοριοδότης είναι ο Ίδιος ο Κύριος Ιησούς. Ας Τον ακούσουμε: *«Λέγω δὲ ὑμῖν· πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ – Λέω λοιπόν σ' εσάς: καθέναν που θα Με ομολογήσει ζώντας μέσα σ' Εμένα μπροστά στους ανθρώπους, και ο Υιός του ανθρώπου θα ομολογήσει αυτόν ζώντας μέσα σ' αυτόν μπροστά στους αγγέλους του Θεού. Αυτόν όμως που Με αρνηθεί ενώπιον των ανθρώπων, θα απαρνηθώ αυτόν ενώπιον των αγγέλων του Θεού»* (Λκ. 12:8-9).

Οι Άγγελοι ως λειτουργικά πνεύματα, *«διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν – για εκείνους που μέλλουν να κληρονομούν τη σωτηρία»* (Εβρ. 1:14), λαμβάνουν γνώση περί των αποτελεσμάτων την υπηρεσίας τους απευθείας από τον Κύριο. Ενώ για τον άνθρωπο η υπηρεσία του στο έργο του Θεού λαμβάνει τέλος αυτομάτως μετά το θάνατο ευρισκόμενος πλέον στην ανάπαυση. *«Δίκαιος δὲ ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται – ο δίκαιος δε εάν φτάσει στο θάνατο, σε ανάπαυση θα είναι»* (Σοφία Σολομ. 4:7).

Εγκληματίες και ανύπαρκτοι άγιοι

Με αφορμή τους εσφαλμένους βηματισμούς προήλθαν τα συμπτώματα κατάπτωσης και παρακμής της Εκκλησίας και του Έθνους. Χαρακτηριστικά γράφει ο Δ. Καλλίμαχος: «Η αμάθεια και η δεισιδαιμονία λυμαίνονταν το λαό, ο οποίος, λησμονώντας τη λατρεία προς έναν Θεό πνευματικό, κατάντησε να απονέμει θείες ιδιότητες προς τους Αγίους... την τάση δε αυτή ενίσχυαν οι πολυάριθμες στρατιές των μοναχών... εμπνέοντες το φανατισμό, ως απόστολοι πνευματικού σκότους» ("Το Ευαγγέλιο υπό σύγχρονο πνεύμα", Δ. Καλλίμαχου, σελ.231). Εξαιτίας αυτών δημιουργήθηκε και το εμπόριο από τους κάπηλους ιερείς, γιατί, εκμεταλλεύονται τα "θαύματα" των αγίων και τις εορτές τους. Η ιστορία γράφει: «Οι εορτές πολλαπλασιάσθηκαν με τις εορτές των νέων Αγίων, και η προσκύνηση τούτων κατέλαβε σχεδόν όλη τη Χριστιανική λατρεία. Παλαιοί άγιοι ανακαλύπτονταν, καθη-

μερινά δε νέοι δια του Πάπα δημιουργούνταν. Οι βίοι των αγίων τούτων ήταν γεμάτοι θαυμάτων, πλασμάτων της ευσεβούς φαντασίας των μοναχών. Οι περί της τιμής των λειψάνων των αγίων καταχρήσεις αυξήθηκαν. Τα Μοναστήρια ιδίως γέμισαν αληθών και πολλών πλαστών λειψάνων αρχαιοτάτων αγίων ή άλλων νεκρών αντικειμένων». Τέτοιας φύσεως παρεκτροπές έγιναν και αλλοπρόσαλλα πράγματα ενεφανίσθησαν κατά τους μέσους χρόνους, εξ αφορμής των εορτών, ώστε κατάντησαν να εορτάζουν και να τελούν λειτουργία και «των όνων εις ανάμνηση της επί του όνου εις Αίγυπτο φυγής της Μητρός του Κυρίου» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Α. Κυριακού, τομ.2ος, σελ.207-208). Έτσι παρουσίασαν οι κάπηλοι του πνεύματος και της ύλης πλήθος ανύπαρκτων αγίων και αγιοποίησαν αμαρτωλούς και εγκληματίες. Όπως, π.χ. οι άγιοι Φανούριος και Ονούφριος είναι ανύπαρκτοι. Οι "άγιοι" όμως αυτοί, εορτάζονται, πανηγυρίζονται έγιναν δε και θαυματουργοί. Και τον άγιο Φανούριο χρησιμοποιούν ως προμηθευτή για γαμπρούς και νύφες. Οι δε αθεόφοβοι ιερείς επικαλούνται τη μεσιτεία του και ο δύσμοιρος λαός αναμένει βοήθεια και προστασία.

Επίσης τον χρησιμοποιούν και ως ανιχνευτή για τα χαμένα αντικείμενα. Γι' αυτό οι γυναίκες, σύμφωνα με την παπαδική σύσταση, κουβαλάνε πίττες – άρτους στην Εκκλησία, και παρακαλούν τον "άγιο" Φανούριο να τους φανερώσει αυτό που έχασαν. Αν αυτό δεν λέγεται ειδωλολατρία, πώς πρέπει να λέγεται;

Ένας ιερέας, ειρωνευόμενος αυτές τις ειδωλολατρικές συνήθειες της πίττας του Φανουρίου, μου είπε χαριτολογώντας: «Από τις πίττες αυτές, εγώ τρέφω δύο λυκόσκυλα που έχω στο εξοχικό μου σπίτι».

Πολύ χαρακτηριστικά γράφει στο βιβλίο που ανέφερα προηγουμένως, σελ.115, ο ιερέας Κων. Χιονής, τα εξής: «Εμείς οι Ορθόδοξοι έχουμε, επαναλαμβάνω, σε χρήση εκτός πλήθους ανεπίσημων αλλά ευρέως διαδεδομένων άλλων προλήψεων και δεισιδαιμονιών και όλως επισήμως καθιερωμένες στην πράξη εορτές και υμνογραφίες και ευχές ιστορικά και δογματικά ασύστατες ή γριφώδεις και ψευδείς, έχουσες την πηγή τους ή σε εικασίες ή εβραιολογικές αντιλήψεις ή σε μυθεύματα των λεγομένων **απόκρυφων ή ψευδεπίγραφων Ευαγγελίων** και Συναξαρίων – βλέπε εορτή των Εισοδίων, Μεταστάσεως της Θεοτόκου και του Ιωάννη, Αλληλογραφίες Χριστού και Αυγάρου, επανειλημμένων ευρέσεων ανύπαρκτου σήμερα Κάρας Προδρόμου... του δικού μας επίσης άγνωστου γνωστού Φανουρίου...»

Αναφερόμενος δε στην προσκύνηση και λατρεία τόσο των εικόνων, όσο και των λειψάνων, καθώς και την επίκληση των Αγίων, γράφει, ότι «τυγχάνει πράγμα ανόητο και κενοσπουδώς επινοηθέν και επί ουδεμίας εγγυήσεως της Γραφής στηριζόμενο, μάλλον δε αντιστρατευόμενο στο Λόγο του Θεού» (σελ.38).

Ότι υπάρχουν ανύπαρκτοι μυθολογικοί άγιοι στην Εκκλησία τους οποίους προσκυνούν και τις μεσιτείες τους επικαλούνται, τους οποίους πανηγυρίζουν και με λαμπρές εορτές εορτάζουν, πιστοποιεί μια χειρονομία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας κατά την οποία έσβησε από το εκκλησιαστικό καλενδάριο το όνομα της Αγίας Φιλομένης. Σχετική έρευνα του Βατικανού το έτος 1962 απέδειξε, ότι η λατρευομένη ως μάρτυς και παρθένος **Αγία Φιλομένη δεν υπήρξε ποτέ.**

Δανείστηκε λοιπόν το Βατικανό μια δόση ειλικρίνειας και έσβησε το όνομα της "αγίας" αυτής από το εκκλησιαστικό καλενδάριο. Κατά τον ίδιο τρόπο, έσβησε και επέρριψε και το όνομα του Αγίου Γεωργίου, που έζησε μεν κάποτε, αλλά δεν υπήρξε Άγιος. Σαράντα περίπου ονόματα "αγίων" αφαίρεσε η Ρω-

μαιοκαθολική Εκκλησία από το καλενδάριό της.

Να, λοιπόν, οι εσφαλμένοι βηματισμοί. Αυτά υποβιβάζουν την Εκκλησία, η οποία πρέπει να είναι σοφή στις σκέψεις και στις ενέργειές της! Αγίους τους οποίους λάτρευε και στων οποίων τη μεσιτεία στήριζε τις ελπίδες της, να τους αρπάξει από τα προσκυνητάρια και να τους ρίξει στα σκουπίδια, σαν παλιά και άχρηστα αντικείμενα. «Η τηλεόραση έδειξε (τότε) έναν δυνατό Ιρλανδό ιερέα της Μασαχουσέτης σύροντα έξω από το ναό ένα άγαλμα φυσικού μεγέθους της Αγίας Φιλομένης μπροστά στα μάτια των πιστών προσκυνητών της και το έριξε στα σκουπίδια».

Στην ίδια κρίση από Θεού είναι εκτεθειμένοι και όλοι εκείνοι που τοποθετούσαν τους ανθρώπους – αγίους σε προσκύνηση και οδηγούν άλλους ανθρώπους προς αυτούς ως μεσίτες, υποτιμώντας τον μοναδικό μεσίτη Ιησού.

Πολλά παραδείγματα της φύσης αυτής φυλάσσει η Εκκλησία και επιμαρτυρεί, ότι η αισχροκέρδεια έπλασε πολλούς φανταστικούς αγίους για νέο πορισμό κέρδους. Λέξεις και φράσεις πολλές φορές κακώς εννοούμενες, ηθελημένα ή όχι, έγιναν αφορμή να πλασθούν "άγιοι". Και να: «Ανέγνωσε ο Καρδινάλιος Βαρώνειος εις τον Χρυσόστομο το ουσιαστικό **"ξυνωρίς",**[16] το οποίο φαντάστηκε ως όνομα γυναίκας κύριο και πλούτισε το Μαρτυρολόγιο της Εκκλησίας του με την **αγία Ξυνωρίδα.** Έφερε άλλος μανδήλιον από την Ιερουσαλήμ τυπωμένο με του Χριστού το πρόσωπο του· η βαρβαρότητα το πίστεψε και με βάρβαρο όνομα το ονόμασε Veronica (δηλαδή, Vera Icon, αληθινή εικόνα) και εκ του ονόματος έπλασε κοντά στο μανδήλιον και την Αγία Βερονίκη (Dainte Veronigua), διπλασιάζουσα με τον τρόπο αυτό τα κέρδη των ιερωμένων. Ω, πόσος θησαυρός ιερατικής εμπορίας» (Κοραή, Επιστολή Τριών Επισκόπων).

Επίσης έχει να παρουσιάσει η ιστορία και τον Πατριάρχη Κύριλλο Αλεξανδρείας. Όπως ανέφερα ήδη, ο άνθρωπος αυτός βαρύνεται με εσκεμμένες εγκληματικές πράξεις, όπως είναι ο φόνος της μοναδικής στην ιστορία φιλοσόφου Υπατίας και το αίμα το οποίο χύθηκε εξαιτίας του κατά την Γ' Οικουμενική Σύνοδο στην Έφεσο. Παρόλα αυτά, οι αναρμοδίως αρμόδιοι τοποθέτησαν τον Κύριλλο στη χορεία των Αγίων και Μεγάλων της Εκκλησίας Πατέρων, εορτάζοντας αυτόν την 9η Ιουνίου, σε κάθε δε λειτουργία επικαλούνται τις ευχές του και τη μεσιτεία του: «Σώσον ο Θεός τον λαόν Σου... Πρεσβείες... Αθανασίου και Κυρίλλου Πατριαρχών Αλεξανδρείας...»

«Πολλούς τους οποίους η Ρώμη έχει κατατάξει μεταξύ των αγίων της, υπήρξαν οι μάλλον ωμότεροι εγκληματίες. Ο άγιος Δομίνικος, του οποίου το όνομα με ευλάβεια προφέρεται από Καθολικά χείλη, δεν έχει εφάμιλλό του στο έργο της σφαγής και του βασανισμού των θυμάτων της Ιεράς Εξέτασης. Πολλούς βασάνισε, πολλούς έκαψε στον πάσσαλο, οι οποίοι δεν αποκήρυτταν την ελευθερία τους να πιστεύουν ό,τι θεωρούσαν ορθό... λιωμένο μόλυβδο εντός των αυτιών. Γλώσσες αποκόπηκαν, λεπίδες εγχειριδίων προσαρμόστηκαν πάνω σε τροχούς για να διαμελίσουν το θύμα βραδέως. Οφθαλμοί εξορύχτηκαν. Τα νύχια των δακτύλων αποσπάστηκαν από τη σάρκα με πυρακτωμένο σίδηρο. Τα στόματα άλλων γέμιζαν με πυρίτιδα στην οποία έβαζαν φωτιά και οι κεφαλές τους καταθρυμματίζονταν». ("Ο Αντίχριστος ήλθε", Κ. Ξηρόκωστα, σελ.93). Αυτά ήταν τα έργα του Δομίνικου, τον οποίο αναρμόδια αρμόδιοι ανακήρυξαν άγιο.

Επίσης: «Ο Άγιος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, Αγκουήνας, τον οποίο αναγνωρίζουν οι Καθολικοί **αγγελικό**

[16] *"Ξυνωρίς":* ζευγάρι αλόγων ζεμένων στο ίδιο όχημα, άρμα.

διδάκτορα, λέει: "Οι αιρετικοί πρέπει να βιασθούν με τις μεγαλύτερες ποινές για να αναγκαστούν ίσως να ακολουθήσουν την πίστη". Και πάλι, λέει: "Οι αιρετικοί όχι μόνο να αφορίζονται, αλλά και να φονεύονται", προσθέτει δε, ότι η Εκκλησία παραδίδει τούς τοιούτους στους πολιτικούς δικαστές, για να αφανιστούν τελείως από την Εκκλησία δια του θανάτου» ("Ερμηνεία Αποκαλύψεως", Fred G. Smith).

Οι άνθρωποι αυτοί, αποκήρυξαν και ζωντανούς έκαψαν τους πραγματικούς Αγίους, όταν η μεγαλόπνοη φωνή τους έλεγξε την παρανομία τους, όπως τον Ιερώνυμο Σαβοναρόλα, τον Ιωάννη Ούσιο, κλπ. **Αυτοί είναι που "έλαβαν το πνεύμα υπό μορφή πετεινού, όχι υπό μορφή περιστεράς".**

Επειδή η Αγία Γραφή δεν διδάσκει την προσκύνηση και μεσιτεία των Αγίων, η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία βρέθηκε σε μεγάλη αμηχανία. Συγκρότησε τη Σύνοδο στο Τρεδέντο, το έτος 1546, αλλά όχι για να συζητήσει με καλή πρόθεση το θέμα και να το μελετήσει από τη Βίβλο. Σκοπός της ήταν να χαλκεύσει δικαιολογητικά. Και οι εμπειρογνώμονες σ' αυτά Καλόγηροι χάλκευσαν, δημιούργησαν και ανακάλυψαν αυτό που ήθελαν. Τα απόκρυφα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης, Β' Μακκαβαίων κεφ.15:11-16, μιλούν περί μεσιτείας. Αναφέρουν ότι ο Ιερεμίας και ο αρχιερέας Ονίας πρεσβεύουν στον ουρανό υπέρ του Ιουδαϊκοί λαού. Συσκέφτηκαν λοιπόν οι Καλόγηροι αυτής της Συνόδου και σοφίστηκαν να περιλάβουν τα απόκρυφα αυτά βιβλία στον Κανόνα των Θεόπνευστων Γραφών, για να δικαιολογήσουν τη μεσιτεία των Αγίων. Από τότε λοιπόν και μέχρι σήμερα η Δυτική και Ανατολική Εκκλησία παρουσιάζουν αυτό το χωρίο των Γραφών και υποστηρίζουν, ότι οι Γραφές διδάσκουν τη μεσιτεία. Είναι περιττό όμως να πούμε ότι τα βιβλία αυτά δεν είναι Θεόπνευστα και κατά συνέπεια οι πληροφορίες τους δεν έχουν αξία.

«γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής»

Οι Θεόπνευστες Γραφές μάς πληροφορούν, ότι ο Θεός μάς προσφέρει ως Λυτρωτή και μεσίτη τον Υιό Του. Τον παρουσιάζει ως μοναδικό: *«εἷς Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ»* (Α' Τιμ.2:5). Μεσίτης κυρίως είναι ο μεταξύ δύο εν μέσω ιστάμενος και τούτους διαφερομένους συνδιαλλάτων *[ανόμοιους συμφιλιώνει]* και την ειρήνη μεταξύ αυτών αποκαθιστά».

Ποιος άλλος μπορούσε να σταθεί μεταξύ των διαφερομένων *[ανόμοιων]* Θεού και ανθρώπων, παρά μόνο ο Ιησούς Χριστός, *«ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων – ο Οποίος έδωσε τον Εαυτό Του αντίλυτρο για όλους»* (Α' Τιμ.2:6). Για το σκοπό αυτό είναι αναγκαίο όπως ο μεσίτης αυτός φέρει και τις δύο φύσεις, τη φύση του Θεού και τη φύση του ανθρώπου. Και αυτές φέρει μόνο ο Υιός του Θεού και Σωτήρας, ο Υιός ανθρώπου και άνθρωπος τέλειος, «ωραίος κάλλει παρά πάντας βροτούς». Αυτός διακηρύττει για τα προνόμιά Του: *«ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται – Εγώ είμαι η θύρα· από Εμένα αν εισέλθει κανείς θα σωθεί»* (Ιν.10:9). *«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ – Εγώ είμαι η οδός και η αλήθεια και η ζωή· κανείς δεν έρχεται στον Πατέρα παρά μόνο διαμέσου Εμένα»* (Ιν.14:6). Επιβεβαιώνοντας αυτά το Πνεύμα του Θεού, λέει: *«καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – Και δεν υπάρχει σε κανέναν άλλο η σωτηρία· γιατί ούτε υπάρχει άλλο όνομα κάτω από τον ουρανό, που να έχει δοθεί μεταξύ των ανθρώπων, με το οποίο να πρέπει εμείς να σωθούμε»* (Πραξ.4:12). Μόνο γι' Αυτόν λέει η Αγία Γραφή, ότι *«ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν – είναι στα δεξιά του Θεού, ο Οποίος και μεσιτεύει για*

μας» (Ρωμ.8:34). *«ὅθεν καὶ σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν – συνεπώς, μπορεί και να σώζει ολοτελώς εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυτού στον Θεό, ζώντας πάντοτε για να μεσιτεύει υπέρ αυτών»* (Εβρ.7:25).

Για το γεγονός λοιπόν ότι ο Χριστός ***«σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς –σώζει ολοτελώς»,*** δεν υπάρχει λόγος να χρησιμοποιηθούν άλλοι μεσίτες και αν ακόμη θα ήταν δυνατόν να μεσιτεύσουν. Για το γεγονός επίσης ότι προσκαλεί οιονδήποτε προς τον Εαυτό Του, δεν συντρέχει κανείς λόγος να καταφύγει ο Χριστιανός σε άλλους. Και δεν λέει μόνο, ***«Δεῦτε πρός με πάντες – Ελάτε σ' Εμένα όλοι»*** (Μτ.11:28), αλλά λέει και ***«μείνατε ἐν ἐμοί – μείνετε σ' Εμένα»*** (Ιν.15:4). Και κανείς ποτέ δεν μετανόησε που Τον πλησίασε απευθείας. Τι άλλο θα μπορούσε να ζητήσει η ανθρώπινη ψυχή, από έναν τέτοιο Μεσίτη και Σωτήρα; Ο άνθρωπος που Τον πλησιάζει γίνεται μέτοχος των ευλογιών, της χαράς και της αγάπης Του. Οι ευλογίες του Χριστού φυλάσσονται για τους λυτρωμένους Του και συνδέονται με το ***«Δεῦτε πρός με».*** Σε κανέναν άλλο. Και τις ευλογίες Του απολαμβάνουν οι λυτρωμένοι, όταν μένουν μαζί Του· ***«μείνατε ἐν ἐμοί».***

Η ανθρωπότητα, έχει ανάγκη από έναν τέτοιο μεσίτη για την επικοινωνία της με τον Θεό. Κανείς όμως από τα λογικά όντα δεν ήταν ικανός, γιατί όλοι ήταν χρεωκοπημένοι· *«πάντες ἐξέκλιναν – όλοι παρέκκλιναν»* (Ρωμ.3:12). Ο δε μεσίτης έπρεπε να έφερε όλες τις τελειότητες. Ο Χριστός λοιπόν ήταν *«πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας»* (Ιν.1:14), τα δύο απαραίτητα στοιχεία, για τον ξεπεσμένο άνθρωπο. Έτσι λοιπόν έφερε σ' Αυτόν ό,τι απαιτείτο, για να χρηματίσει Μεσίτης. *«Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος – Και από το πλήρωμα Αυτού όλοι εμείς λάβαμε, και χάρη πάνω σε χάρη»* (Ιν.1:16).

Ποιος από τους ανθρώπους υπήρξε *«πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας;»* Κανείς. Για όλους ισχύουν τα λόγια του Σωτήρα Χριστού: *«ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν – όταν κάνετε όλα αυτά που σας διέταξαν, να λέτε: Δούλοι αχρείοι είμαστε· γιατί αυτό που οφείλαμε να κάνουμε έχουμε κάνει»* (Λκ.17:10). Εφαρμόζοντας τα διαταχθέντα, ο άνθρωπος θεωρείται μεν δικαιωμένος, αλλά "κατά Χάρη". Στην ουσία είναι χρεωκοπημένος και σαν τέτοιος δεν έχει κανένα δικαίωμα να εξασκήσει το Υπούργημα του μεσίτη μεταξύ Θεού και ανθρώπων· είναι χρεωκοπημένος. Ο Θεός είναι Πατέρας Του, αλλά "κατά Χάρη". Για τον *«πλήρη χάριτος καὶ ἀληθείας»* Ιησού, όμως, ο Θεός είναι Πατέρας κατά Φύση.

Μόνο ο *«πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας»,* Ιησούς μετά την ένδοξη ανάστασή Του πήγε θριαμβευτής στη θέση του μεσίτη και μόνο από Αυτόν προήλθε η αδιάλυτη αλληλεγγύη που ενώνει Αυτόν με τους δικούς Του. Άλλη θέση μεσίτη δεν υπάρχει. Μόνο, ο μόνος και μοναδικός Μεσίτης Ιησούς εκδήλωσε τα ευνοϊκά συναισθήματα του "Μεσίτη" προς το ανθρώπινο γένος. Παρόμοια συναισθήματα δεν υπάρχουν. Μόνο Αυτός μετά την ανάστασή Του ανέβηκε ως Μεσίτης και Παράκλητος στη θέση του "Μεσίτη", γιατί *«ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις – όταν ανέβηκε ψηλά, αιχμαλώτισε την αιχμαλωσία, και έδωσε δώρα στους ανθρώπους»* (Εφεσ.4:8). Μόνο Αυτός πήγε για να ετοιμάσει τόπο (*«πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν – πηγαίνω να σας ετοιμάσω τόπο»* Ιν.14:2-3), τόπο διαμονής για τους χρόνους της Βασιλείας Του, και τόπο υποδοχής της κραυγής των προσευχομένων. Μόνο Αυτός θεμελίωσε σύνδεσμο, κατά τον οποίο ο Πατέρας

Του είναι και Πατέρας των μετανοούντων, και ο Θεός Του έγινε και Θεός των πιστευόντων. Μόνο Αυτός πορεύτηκε και κατέλαβε τη θέση του Μεσίτη για να πραγματοποιήσει την υιοθεσία και ο άνθρωπος να έχει Πατέρα Εκείνον, από τον Οποίο από την αμαρτία του χωρίστηκε, να έχει Θεό Εκείνον, από τον Οποίο αποστάτησε.

Με *«πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς – κάθε εξουσία στον ουρανό και πάνω στη γη»,* (Μτ.28:18) *«τέτυχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται – έχει πετύχει διαφορετικότερη λειτουργία, όσο και καλύτερης διαθήκης είναι μεσίτης»* (Εβρ.8:6).

Στο πρόσωπο του Σωτήρα Χριστού εκπληρώθηκε η προφητεία του Μωυσή: *«προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε – Προφήτη από τους αδελφούς σου σαν εμένα θα σηκώσει σε εσένα ο Κύριος ο Θεός σου, αυτόν θα ακούτε»* (Δευτ.18:15), *«Μωϋσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς – Ο Μωυσής πράγματι είπε στους πατέρες: Προφήτη θα αναστήσει για σας Κύριος ο Θεός σας από τους αδελφούς σας όπως εμένα· Αυτόν να ακούτε σε όλα όσα μιλήσει σ' εσάς»* (Πραξ.3:22). Ο Μωυσής μίλησε από τη θέση του ως μεσίτη μεταξύ του λαού Ισραήλ και του Θεού. Συνεπώς, ό,τι ο Μωυσής ήταν στο λαό Ισραήλ, είναι και ο Χριστός στους Χριστιανούς. Ο μεσίτης Μωυσής «τις εντολές του Θεού προς τον Ισραήλ μετεβίβασε και εξ ονόματος του λαού με τον Θεό διελέγετο ως διαγγελέας... Ο Χριστός λέγεται "μεσίτης Θεού και ανθρώπων", επειδή δια του θανάτου Του παρεμβληθείς, αποκατέστησε την ειρήνη μεταξύ Θεού και ανθρώπων, διαταραχθείσα από τις αμαρτίες των ανθρώπων». «Της μεγαλύτερης δε διαθήκης μεσίτης καλείται, ως επιτυχών δια της θυσίας Αυτού τη σύναψη αυτή και ως εγγυώμενος περί της ασφαλείας και του κύρους αυτής».

Αφού λοιπόν έχουμε μεσίτη ενώπιον του Θεού, μπορούμε να απευθύνουμε τη φωνή μας προς Εκείνον και να κατευθύνουμε την προσευχή μας προς τον Ίδιο, με πλήρη βεβαιότητα ότι Αυτός γίνεται αλληλέγγυος των αναγκών και υποθέσεών μας, της σωτηρίας μας και της αιωνίου αποκαταστάσεώς μας. Παρά το γεγονός αυτό, παρά την διακήρυξη της Βίβλου, της Ιστορίας και της Ιεράς Παράδοσης, ότι ο Σωτήρας Χριστός είναι ο μοναδικός Μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων, η Σύνοδος της Κωνσταντινουπόλεως του έτους αχλη' (1638) προκειμένου να καταδικάσει, να αφορίσει και να εξοντώσει τον Οικουμενικό Πατριάρχη Κύριλλο Λούκαρη, που απέρριπτε κάθε άλλο μεσίτη και δεχόταν μόνο τον Ιησού, αναθεμάτισε και το Ευαγγέλιο και την Ιερά Παράδοση και την Ιστορία, με τα εξής: «Κυρίλλω δογματίζοντι και πιστεύοντι... μη τους αγίους μεσίτας και πρέσβεις υπέρ ημών προς τον Θεόν είναι· τω λέγειν μεσίτην μόνον τον Ιησού... Ανάθεμα» (βλέπε και Συμβολική, Παράρτημα Ι. Μεσολωρά, σελ.30). Και όπως ήδη ανέφερα με απόλυτη ακρίβεια, το Ευαγγέλιο, η Ιερά Παράδοση και η Ιστορία αναφέρουν «Μεσίτη μόνο τον Ιησού».

Ο Θεός, λέει η Αγία Γραφή, είναι ***«Θεός ζηλότυπος»*** (Εξ.20: 5), πράγμα που σημαίνει ότι απαιτεί αποκλειστική αφοσίωση. Είναι ζηλότυπος και για τον Υιό Του, με τον Οποίο έχει αρραβωνιάσει την Εκκλησία (*«ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ, παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ – σας αρραβώνιασα με έναν Άνδρα, για να σας παρουσιάσω αγνή παρθένα στον Χριστό»* Β' Κορ. 11:2). Πώς είναι δυνατόν λοιπόν η μνηστευμένη κόρη – Εκκλησία να έχει επαφή με άλλους μνηστήρες; *«Καὶ μνηστεύσομαί σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ μνηστεύσομαί σε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν*

κρίματι καὶ ἐν ἐλέει καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς καὶ μνηστεύσομαί σε ἐμαυτῷ ἐν πίστει – Και θα σε μνηστευθώ στον Εαυτό Μου στον αιώνα και θα σε μνηστευθώ με δικαιοσύνη και με κρίση και με έλεος και με οικτιρμούς και θα σε μνηστευθώ στον Εαυτό Μου με πίστη» (Ωσηέ 2:21-22). Και για τη μνηστευμένη αυτή κόρη, τη μέλλουσα νύφη του Νυμφίου, προφητικά ελέχθη ποια ήταν η θέση της: *«παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου· καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου, ὅτι αὐτός ἐστι Κύριός σου, καὶ προσκυνήσεις αὐτῷ – η βασίλισσα παραστάθηκε από τα δεξιά σου με ιματισμό ολόχρυσο περιβεβλημένη, με διάφορα χρώματα. Άκουσε, θυγατέρα, και δες και κλίνε το αυτί σου και λησμόνησε το λαό σου και τον οίκο του πατέρα σου· και θα επιθυμήσει ο βασιλιάς το κάλλος σου, γιατί Αυτός είναι ο Κύριός σου και θα προσκυνήσεις Αυτόν»* (Ψαλμ.44:9-12).

Είναι ***«Θεός ζηλότυπος».*** Για το λόγο αυτό "άνοιξε τους βραχίονές Του και έσφιξε την Εκκλησία στον κόλπο Του· άνοιξε την καρδιά Του και την απεδέχθη εκεί· άνοιξε όλο το θείο πλήρωμα της ζωής και της αγάπης Του" και την παρέλαβε στον Εαυτό Του.

Η Εκκλησία πρέπει να γνωρίζει ότι έχει πρόσκληση από τον Θεό *«εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ – σε κοινωνία με τον Υιό Του Ιησού Χριστό»* (Α΄Κορ.1:9), και να μην απιστεί καταφεύγουσα σε άλλους μνηστήρες. Κάθε μέλος της πρέπει να ξέρει ότι είναι "Ναός του Θεού", στον οποίο Εκείνος κατοικεί (*«ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε – γιατί εμείς είμαστε ναός του Θεού»* Β' Κορ.6:16) και σαν τέτοιος δεν αρμόζει να καταφεύγει σε άλλα πεθαμένα πρόσωπα, προκειμένου να έρθει σε επαφή με τον Ζώντα Θεό, που ήδη βρίσκεται μέσα του.

Ο Θεός σήμερα με τα αφοσιωμένα όργανά Του προετοιμάζει τη νύμφη και δίνει τον αρραβώνα του Πνεύματος σε κάθε ψυχή που θα υποσχεθεί ότι θα μείνει πιστή στον μνηστήρα της Ιησού. Ο αρραβώνας αυτός κοσμεί τη μνηστευμένη κόρη και τη διδάσκει να αγαπά και να μένει πιστή στον μνηστήρα της, μέχρι να έρθουν οι ημέρες του Νυμφίου για να εορτάσουν και να συνευφρανθούν στην τράπεζα του γάμου (*«χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν – Ας χαιρόμαστε και ας αγαλλιάζουμε, και ας δώσουμε τη δόξα σ' Αυτόν, γιατί ήρθε ο γάμος του Αρνίου, και η γυναίκα Του ετοίμασε τον εαυτό της»* Αποκ.19:7). *«καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος, καλέσει με· ὁ ἀνήρ μου – Και θα συμβεί την ημέρα εκείνη, λέει ο Κύριος, ότι θα Με αποκαλέσει: Ο άνδρας μου»* (Ωσηέ 2:18). *«...ὃν τρόπον εὐφρανθήσεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφρανθήσεται Κύριος ἐπὶ σοί – ... με τον ίδιο τρόπο που θα ευφρανθεί ο νυμφίος με τη νύφη, έτσι θα ευφρανθεί ο Κύριος με σένα»* (Ησ.62:5).

Όλα αυτά δείχνουν ότι είναι αναπότρεπτη η ανάγκη της αναθεωρήσεως του Εκκλησιαστικού πολιτεύματος, ώστε να γνωρίσει το πλήρωμα της Εκκλησίας ποιον να λατρεύει και ποιον να τιμά· να μάθει ότι οι προσευχές του εισακούγονται μόνο όταν απευθύνονται δια του Ιησού Χριστού προς τον Θεό· να πληροφορηθεί ότι ***«οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐδέν – οι νεκροί δεν γνωρίζουν τίποτε»*** (Εκκλ. 9:5), και να έχει υπόψη του, ότι μόνο ο θείος Λυτρωτής Ιησούς είναι πάντοτε "πανταχού παρών" και μόνο Αυτός παραλαμβάνει προσευχές και δεήσεις τις οποίες προσφέρει ενώπιον του Θεού, μεσιτεύων υπέρ αυτών.

Νομίζω ότι αρκετοί από τους κληρικούς και θεολόγους γνωρίζουν αυτές τις αλήθειες. Για λόγους όμως επαγγέλματος και διατήρησης αξιωματικής

θέσης εφαρμόζουν το “σιγησάτω πάσα σαρξ”. Πρέπει να λάβουν υπόψη τους την ευθύνη που φέρουν και να σταματήσουν να ταλαιπωρούν το λαό, ότι προσκυνώντας τους Αγίους και επικαλούμενος τις μεσιτείες τους μπορεί να βρει τη λύση στα προβλήματά του και να λάβει την άφεση των αμαρτιών του. Αυτά είχε υπόψη της μια πονεμένη μητέρα κατά το έτος 1940, και βάδιζε με τα γόνατα απόσταση 40 περίπου χιλιομέτρων –από την πόλη των Χανίων μέχρι το σπήλαιο του Αγίου Ιωάννη του Ερημίτη στο Ακρωτήρι Κυδωνίας– προκειμένου να προσφέρει τη λατρευτική της προσκύνηση προς τον Άγιο Ιωάννη και να ζητήσει απ’ αυτόν βοήθεια, προστασία, χάρη και έλεος για τα παιδιά της που ήταν στον πόλεμο.

Αγαπητέ Γέροντα! *«...εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας – ...επειδή ξέρετε τον καιρό, γιατί είναι ήδη ώρα να εγερθούμε από τον ύπνο, γιατί τώρα είναι πιο κοντά σ’ εμάς η σωτηρία παρά όταν πιστέψαμε. Η νύχτα προχώρησε και η ημέρα έχει πλησιάσει. Ας αποθέσουμε, λοιπόν, τα έργα του σκότους και ας ντυθούμε τα όπλα του φωτός. Ας περπατήσουμε ευπρεπώς όπως την ημέρα, όχι σε άσεμνα γλέντια και σε μεθύσια, όχι σε ανηθικότητες του κρεβατιού και σε ασέλγειες, όχι σε φιλονικίες και σε ζήλιες. Αλλά ντυθείτε τον Κύριο Ιησού Χριστό, και μην προνοείτε για να κάνετε τις επιθυμίες της σάρκας»* (Ρωμ.13:11-14).

Επιστολή 25η

Περί Προσκυνήσεως των ιερών λειψάνων

Αγαπητέ αδελφέ,

Η αντι-Βιβλική παραποίηση της θέσης των πραγματικών και η προσκύνηση των φανταστικών Αγίων, που δημιουργήθηκε στη Εκκλησία, αφενός, και η μανία της αισχροκέρδειας και εκμετάλλευσης, αφετέρου, δεν ήταν δυνατόν να έμεναν εκεί, στάσιμα. Οι ρίζες των παραποιήσεων αυτών ξάπλωσαν. Αφού απέδωσαν στους Αγίους τα θεϊκά γνωρίσματα της πανταχού παρουσίας, της πανσοφίας, της παγγνωσίας, της θαυματουργίας, κλπ., νόμισαν ότι οι ιδιότητες αυτές εξακολουθούν να υπάρχουν στους Αγίους και στην πέρα του τάφου ζωή, και ότι ο θάνατος δεν τους αφαίρεσε τη θαυματουργική δύναμη και την ιερότητα των σωμάτων που βρίσκονται και μέσα στους *"πάσης ἀκαθαρσίας"* τάφους. Έτσι λοιπόν διατύπωσαν την άποψη, ότι τα σώματα των νεκρών Αγίων εξακολουθούν να φέρουν την αγιότητα και να διατηρούν θεϊκή δύναμη. Επομένως, τα στείρα πνεύματα, είπαν, είναι άξια προσκύνησης τα λείψανά τους.

Θα με χαρακτήριζαν ασεβή εάν δεν είχα τα λόγια του Κυρίου να χρησιμοποιήσω και για την περίπτωση αυτή, τα οποία χρησιμοποίησε και Εκείνος για τους τάφους των νεκρών, οι οποίοι, λέει: *«γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας – είναι γεμάτοι από οστά νεκρών και από κάθε ακαθαρσία»* (Μτ.23:27). Δεν κάνει καμία διάκριση μεταξύ τάφων αμαρτωλών και τάφων Αγίων.

Ο άνθρωπος, εφόσον ζει, μπορεί να είναι χρήσιμος ή επιζήμιος, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον Θεό ή από τον διάβολο. Όταν αποθάνει, το σώμα του επιστρέφει στη γη, γιατί *«τὰ πάντα ἐγένετο ἀπὸ τοῦ χοός, καὶ τὰ πάντα ἐπιστρέψει εἰς τὸν χοῦν... καὶ ἐπιστρέψῃ ὁ χοῦς ἐπὶ τὴν γῆν, ὡς ἦν, καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν Θεόν, ὃς ἔδωκεν αὐτό... ὅτι ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶνος αὐτοῦ – τα πάντα έγιναν από το χώμα, και τα πάντα επιστρέφουν στο χώμα... και θα επιστρέψει το χώμα στη γη, καθώς ήταν, και το πνεύμα θα επιστρέψει στον Θεό, ο Οποίος έδωσε αυτό... γιατί πορεύτηκε ο άνθρωπος στον αιώνιο οίκο του»* (Εκκλ. 3:20, 12:7, 5). Αυτό σημαίνει, ότι εκείνο που απομένει στον τάφο, είναι χώμα *«ὀστέα νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας»*.

«Εν τιμή έστωσαν οι Άγιοι»

Ο απ. Παύλος είπε για τα σώματα των ανθρώπων του Θεού, ότι είναι μέλη του Σώματος του Χριστού και Ναός του Αγίου Πνεύματος (*«οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν;... ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματός ἐστιν – Δεν ξέρετε ότι τα σώματά σας είναι μέλη του Χριστού;... Ή δεν ξέρετε ότι το σώμα σας είναι ναός του Αγίου Πνεύματος που είναι μέσα σας»* Α' Κορ.6:15, 19), καθώς επίσης *«θυσία ζῶσα, ἁγία, εὐάρεστον τῷ Θεῷ – θυσία ζωντανή, άγια, ευάρεστη στον Θεό»* (Ρωμ12:1). Λέγοντας όμως αυτά, ο Παύλος με κανέναν τρόπο δεν εννοούσε τα σώματα των νεκρών, αλλά τα σώματα ζωντανών αγίων, εκείνων που μετανόησαν και έλαβαν το Πνεύμα το Άγιο (*«Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Μετανοήστε και ας βαφτιστεί καθένας από εσάς στο όνομα του Ιησού Χριστού σε άφεση αμαρτιών, και θα λάβετε τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος»* Πραξ.2:38), με το Οποίο ο Θεός που χρησιμοποίησε ως όργανά

Του, ως διαγγελείς της αγάπης Του και της ιλαστήριας θυσίας του Θείου Λυτρωτή. Μετά το θάνατο, το Πνεύμα το Άγιο δεν κατοικεί πια σε νεκρά σώματα, γιατί ο Θεός, είναι "Θεός ζώντων και όχι νεκρών". Αυτά σημαίνουν, ότι τα νεκρά σώματα δεν μπορούν ούτε να θαυματουργήσουν, ούτε να μετακινηθούν. Τους λείπει η ζωοδόχος δύναμη του Πνεύματος και της ζωής.

Αλλά γεννάται το ερώτημα: Τα σώματα των Αγίων τα οποία στη ζωή ήταν άγια, σταμάτησαν μετά το θάνατο να έχουν αυτή την αγιότητα; Απαντώ: Είναι νεκρά. Η λέξη "νεκρός", δίνει την εξήγηση. Ο θάνατος δεν διατηρεί αγιότητα, ούτε προσθέτει αγιότητα· αφαιρεί τα πάντα και απονεκρώνει το παν. Και κατά την ακριβέστατη πληροφορία της Αγίας Γραφή: ***«οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐδέν – οι νεκροί δεν γνωρίζουν τίποτε»*** (Εκκλ.9:5).

Δεν μου διαφεύγει βέβαια, ότι όλα τα λείψανα –τα σώματα των νεκρών– θεωρούνται ιερά, και όλοι υπακούουν στον άγραφο τούτο νόμο. Επίσης ιερά αντικείμενα, κατά ένα σχετικό τρόπο, θεωρούνται όσα αντικείμενα χρησιμοποιούσαν πολύ αγαπητά μας πρόσωπα που πέθαναν. Και συμβαίνει πολλές φορές, μερικά τουλάχιστον από αυτά να φυλάσσονται με ευλάβεια, να επισύρουν ιερούς ασπασμούς και να προκαλούν δάκρυα. Με την έννοια αυτή τα νεκρά σώματα των αγίων θεωρούνται πράγματι ιερά και η ευλάβεια στα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν δεν είναι παράλογη. Αυτό έγινε με τα λείψανα του Αγίου Πολυκάρπου όπως ανέφερα σε προηγούμενες σελίδες, τα οποία συνέλεξαν οι πιστοί, και με όλη την ευλάβεια και το σεβασμό τα τοποθέτησαν στον τάφο. Επίσης το ίδιο έκαναν οι Χριστιανοί και με τα λείψανα του Αγίου Ιγνατίου Αντιοχείας, τα οποία μετέφεραν με τιμές στην Αντιόχεια. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι παράλογος ο φόρος τιμής στους ήρωες της πίστεως και της πατρίδας.

Αλλά, το να οφείλουμε σεβασμό και φόρο τιμής στους ήρωες αυτούς, αυτό δεν σημαίνει ότι οφείλουμε και προσκύνηση ή λατρεία, ούτε σημαίνει ότι πρέπει να ζητούμε και να περιμένουμε απ' αυτούς χάρη, έλεος και βοήθεια. Όσο ιερά από λόγους σεβασμού και αν θεωρούνται τα λείψανα των ηρώων της πίστεως, εξακολουθούν και γι' αυτά να ισχύουν τα λόγια του Κυρίου, ότι είναι, *«ὀστέα νεκρὰ καὶ πάσης ἀκαθαρσίας»*.

Άλλωστε, όταν περί τα μέσα του 3[ου] αιώνα οι Χριστιανοί φρόντιζαν περισσότερο για την περισυλλογή των ιερών λειψάνων και οι τάφοι των μαρτύρων της πίστεως απολάμβαναν ιδιαίτερη τιμή, δεν αποδίδονταν σ' αυτούς καμία προσκύνηση και λατρεία, γιατί χαρακτηρίζονταν ως ειδωλολατρία. «Το αποκορύφωμα όμως της τιμής τους συμπίπτει μεταξύ 8[ου] και 13[ου] αιώνα» ("Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια", Α. Μαρτίνου, σελ.212, "Ιστορία Χριστιανικής Λατρείας", Δ, Μωραΐτη, σελ.148).

Δεν περιφρονώ τους Αγίους με τα γραφόμενά μου. Τους τιμώ, όπως χαρακτηριστικά είπε και ο Άγιος Επιφάνειος, ένας από τους μεγαλύτερους φωστήρες της Αρχέγονης Εκκλησίας: **«Εν τιμή έστωσαν οι άγιοι».**

Την οφειλόμενη όμως τιμή και το σεβασμό προς τα λείψανα των ηρώων της πίστης εκμεταλλεύτηκαν σε μεγάλο βαθμό οι κάπηλοι της θρησκείας, ώστε δεν πρέπει να χαρακτηριστώ υπερβολικός, λέγοντας ότι, *«ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία – αν γράφονταν καθένα, νομίζω ότι ούτε αυτός ο κόσμος δεν θα χωρούσε τα γραφόμενα βιβλία»* (Ιν.21:25· βλέπε και "Εκκλησιαστική Ιστορία", Α. Κυριακού, τομ.2[ος], σελ.207).

Επικρίσεις του Αδαμάντιου Κοραή

Η ιερότητα και η λεπτότητα του θέματος με αναγκάζουν πριν προχωρήσω σε περισσότερα σχόλια, αλλά και για να έχουν περισσότερο κύρος αυτά που

εκθέτω, θα επικαλεστώ τον σοφό του γένους Δάσκαλο Αδαμ. Κοραή, να μας πει εκείνος για την ακριβέστατη αισχροκέρδεια και την παραποίηση των Αγίων Λειψάνων, που έγινε αφορμή, οι άπειροι περί την Βίβλο και οι θρησκέμποροι παράλληλα να τα θέσουν σε προσκύνηση. Ας τον ακούσουμε:

«Όσα καλά προξένησαν και με το λόγο τους και με το παράδειγμα του βίου τους οι μάρτυρες του Χριστού, τόσης φθοράς αφορμή έδωσαν μετά το θάνατο στους λαοπλάνους τα ιερά τους λείψανα. Στις δύο πρώτες εκατονταετηρίδες του Χριστού και μέγα μέρος της τρίτης, ο σεβασμός των μαρτυρικών λειψάνων περιοριζόταν στην έντιμη ταφή αυτών και την οικοδομή (πάνω στους τάφους τους) μικρών κάποιων ευκτήριων οίκων, τους οποίους ονόμαζαν **"μαρτύρια"** και όχι πλέον...

Την αγάπη όμως αυτή των Χριστιανών την εύλογα μεταχειριζόμενη κάποιοι θεοκάπηλοι, άρχισαν προς τα τέλη της 3ης εκατονταετηρίδας να μετακινούν τα ιερά λείψανα από τις θήκες τους, και να τα προβάλλουν σε προσκύνηση. Τούτους μιμήθηκαν άλλοι πραγματευόμενοι πρώτον τα αληθινά λείψανα, έπειτα και πράττοντας αυτοί ψευδή, και περιφέροντες κατά πόλεις και χώρας προς μέγα σκάνδαλο των πιστών. Των λειψανεμπόρων τούτων η αναιδής αισχροκέρδεια έφτασε τόσο, ώστε προς τα τέλη της ακόλουθης τέταρτης εκατονταετηρίδας (έτος 386) επιχείρησε ο Αυτοκράτορας Θεοδόσιος να την εμποδίσει με τον εξής νόμο: "Ενταφιασμένο σώμα κανείς μην τολμήσει να μεταφέρει σε άλλο τόπο· κανείς μην καταμελίσει τα σώματα των Μαρτύρων· κανείς μην τα πραγματεύεται. Ας έχουν όμως την άδεια, αν βρίσκεται κάπου θαμμένο αγίου σώμα, να επικτίζουν ό,τι θέλουν χάρη σεβασμού, ονομάζοντας αυτό 'Μαρτύριο'" (Cod Theodos Lid. IX, Titul. XVII). Βιάστηκαν ακόμα και αυτοί οι Πατέρες της Εκκλησίας να στηλιτεύσουν τους λαοπλάνους· μάρτυς ο κατά την αυτή εκατονταετηρίδα ακμάσας ιερός Αυγουστίνος, ο οποίος φωνάζει με μεγάλη αγανάκτηση: «Ο πονηρότατος διάβολος διέσπειρε παντού τόσους υποκριτές σε σχήμα Μοναχών, οι οποίοι περιέρχονται ασύστολα τις επαρχίες, δεν μένουν κάπου ποτέ, δεν στέκουν ούτε κάθονται ποτέ πουθενά, άλλοι πωλούν μέλη μαρτύρων (και ποιων μαρτύρων!), άλλοι πλατύνουν τα φυλακτήρια και μεγαλώνουν τα κράσπεδα των ιματίων τους, κλπ.» (De Eper. Monachor, κεφ.20). Δεν ίσχυσαν όμως ούτε νόμοι βασιλικοί, ούτε εκκλησιαστικές επιτιμήσεις να χαλινώσουν των Μοναχών την αναίδεια· γιατί οι Μοναχοί έφτασαν να αποκτήσουν συμμάχους και υπερασπιστές αυτό τον ανόητο όχλο, ο οποίος έβρισκε πολύ ακοπώτερο *[χωρίς κόπο]* και συντομότερο να αγοράζει τον αγιασμό του, παρά να τον ενεργεί αυτός χαλινώνοντας τα πάθη του, και τον οποίο λαό ήξεραν οι οσιότατοι Μοναχοί να διεγείρουν και κατά των πολιτικών νόμων και κατ' αυτών των Συνοδών της Εκκλησίας, κάθε φορά που οι νόμοι και η Εκκλησία βιάζονταν να σταματήσουν το κακό. Τεκμήριο τούτου έχουμε τη συγκροτηθείσα κατά το 401 μ.Χ. στην Καρθαγένη Σύνοδο· αυτή προστάζουσα τους κατά χώρας Επισκόπους να κατεδαφίζουν τα "μαρτύρια", με τα οποία οι λαοπλάνοι γέμισαν τους αγρούς και τις δημόσιες οδούς με πρόφαση ότι τα έχτισαν πάνω σε τάφους περιέχοντας λείψανα μαρτύρων, προσθέτει τα αξιοσημείωτα τούτα λόγια: «Ας κατασκάβουν, αν είναι δυνατόν· εάν όμως τούτο δεν συγχωρείται για τις οχλικές ταραχές, ας διδάσκονται οι λαοί να μη συχνάζουν σ' εκείνους τους τόπους» ("Πρακτ. Συνόδου Καρθαγένης", κεφ. 83).

Τόση ήταν η κατάχρηση των ιερών λειψάνων στην αρχή της 5ης εκατονταετηρίδας και όμως πολύ λίγη ακόμα, αν την παραβάλεις με τα συμβάντα στις επόμενες εκατονταετηρίδες μέχρι των σταυροφοριών, όταν οι Σταυροφόροι

επιστρέφοντες από τους μάταιους πολέμους, αύξησαν το εμπόριο των ίδιων των Μοναχών με όσα αγόρασαν ή άρπαξαν από τους Μοναχούς της Ανατολής νέα λείψανα, άνθρωποι απαίδευτοι και δεισιδαίμονες, από ανθρώπους όχι λιγότερο δεισιδαίμονες, εμπειρότερους όμως της εμπορικής ληψοδοσίας. Αφού τα αληθινά λείψανα των Μαρτύρων κενώθηκαν από τους τάφους, επινόησε η αισχροκέρδεια τον ακένωτο θησαυρό των πλαστών λειψάνων, ώστε φάνηκαν, καθώς λέει ο Μητροπολίτης Κριτόπουλος ("Ομολογία της Ανατολικής Εκκλησίας", κεφ.16, σελ.128) πολλών αγίων σώματα και μέλη περισσότερα των φυσικών. «Ώστε συμβαίνει τον ίδιο άγιο, του οποίου τα λείψανα ονομάζουν, να είναι τρικέφαλος και τετρακέφαλος, τόσα χέρια και τόσα πόδια· γιατί σε πολλά μέρη δείχνουν τα ίδια μέλη του ίδιου αγίου, ως ένα άτομο και η Εκκλησία μισεί και αποτρέπει αυτή την καπηλεία». Βέβαιο είναι ότι η Ανατολική και αυτή ακόμα η Δυτική δεν ομολόγησαν ποτέ τρικέφαλους και τετρακέφαλους αγίους. Αλλά η Εκκλησία δεν έχει πώς να καταπαύσει το σκάνδαλο, αν δεν διδάξει πρώτα το λαό της. Ενόσω αυτός δεν γνωρίζει ακριβώς τη θρησκεία, οι λαοπλάνοι δεν θα παύσουν να τον πραγματεύονται. Αυτών τα έργα προχωρούν ανάλογα με την προχώρηση της τυφλότητας του λαού. Αφού πραγματεύτηκαν και τα αληθή και τα πλαστά μέλη των μαρτυρικών σωμάτων, βλέποντας ότι ευτυχεί το εμπόριο, επινόησαν άλλο νέο είδος πραγματείας, συγκαταριθμώντας με το παλαιό και ό,τι άλλο μαρτύριο αρχαιότητας μπορούσαν να αυξήσουν τη δεισιδαιμονία του όχλου. Τότε φάνηκε και αυτό το μιξομάνδηλο του Ιησού Χριστού και το πινάκιο στο οποίο έφαγε με τους Μαθητές Του το τελευταίο Πάσχα (Mosh. History, τομ.11ος, σελ.37-38). Δεν είναι πολύς καιρός, όπου εδείχνετο το χορτάρι των ζώων της φάτνης, όπου γεννήθηκε, τα σπάργανα, ο ομφαλός, και το αισχρότερο η ίδια η ακροβυστία, το ίδιο Του το αίμα σε φιάλη, αυτά τα δάκρυά Του σε φιάλη, η ουρά του όνου, στον οποίο ανέβηκε εισερχόμενος στην Ιερουσαλήμ, το γάλα της Θεοτόκου, οι τρίχες της κεφαλής της, κλπ., κλπ. (Tax. des part. cas. de labout du pape, σελ.22, 189). Ποιος δεν άκουσε τη μετακομισθείσα δι' αγγέλων από την Ιερουσαλήμ στην πόλη Λαύρετο (Lorette) κατοικία της Θεοτόκου, την οποία ο Παπικός λαός και πιστεύει και με τα δώρα του πλουτίζει;...

Ω, πόσος θησαυρός ιερατικής εμπορίας!» (Κοραή, "Επιστολή Τριών Επισκόπων").

Τα λόγια αυτά του Αδαμάντιου Κοραή, αληθινά στην ιστορία τους και σοφά στα σχόλιά τους, ρίχνουν πλήρες φως στο θέμα μου και δίνουν δυνάμεις στην προσπάθειά μου.

Γράφοντας περί της αρχικής χρησιμοποίησης των λειψάνων από τον δεισιδαίμονα λαό των Μοναχών, ως είδη εμπορίας, διατρανώνει μια ιστορική και Βιβλική αλήθεια, την οποία δεν τολμούν οι Πανεπιστημιακοί Δάσκαλοι να διατυπώσουν, γιατί ως επαγγελματίες βρίσκονται σε σιδερόφρακτα μαντριά – υπό κλοιό.

Και αν ακόμη δεν υπήρχε άλλη μαρτυρία, και αν δεν έκαναν κανένα άλλο σχόλιο, οι πληροφορίες αυτές του Κοραή, ήταν αρκετές να αποδείξουν και να επιβεβαιώσουν το σκοπό για τον οποίο τα λείψανα των Αγίων τοποθετήθηκαν σε προσκύνηση. Είναι σαφής στα λόγια του και ακριβής στις έννοιές του. Από τις πληροφορίες του λοιπόν αυτές, επιβεβαιώνονται τα εξής:

1) Μέχρι την 3η εκατονταετηρίδα, ο σεβασμός των μαρτυρικών λειψάνων περιοριζόταν στην έντιμη ταφή τους.

2) Οι θεοκάπηλοι, χάρη της εμπορίας εκμεταλλεύτηκαν το σεβασμό στα λείψανα μαρτύρων και τα παρουσίασαν σε προσκύνηση.

3) Η αναιδέστατη αισχροκέρδεια σόφισε τους λειψανέμπορους και πα-

ρουσίασαν ψεύτικα λείψανα για τον πλουτισμό της επιχείρησής τους.

4) Ο Αυτοκράτορας Θεοδόσιος, αγανακτισμένος από την αισχροκέρδεια των λειψανεμπόρων, επιχείρησε με νόμο να τους εμποδίσει, αλλά δεν το πέτυχε.

5) Με την αφορμή της προσκύνησης των λειψάνων, συνήθισαν οι Χριστιανοί να αγοράζουν τον αγιασμό τους, αντί να τον εφαρμόζουν μόνοι τους, δια του Αγίου Πνεύματος.

6) Οι Πατέρες της Εκκλησίας αντιτάχθηκαν με αγανάκτηση στην προσπάθεια αυτή των θεοκάπηλων και συγκρότησαν τη Σύνοδο της Καρθαγένης, η οποία αποφάσισε, ότι πρέπει να ενημερωθεί ο λαός να μη συχνάζει στα μέρη εκείνα που προβάλλουν τα λείψανα σε προσκύνηση, γιατί είναι ειδωλολατρία.

7) Αυτοί που σύστησαν τη θεοκαπηλία αυτή, δεν ήταν εχθροί του Χριστιανισμού, αλλά οι Μοναχοί σκοταδιστές. Μεγάλοι οι Καλόγεροι, και θαυμαστά τα έργα τους.

8) Όταν τελείωσαν τα λείψανα, αληθινά ή ψεύτικα, που είχαν σε παρακαταθήκη, παρουσίαζαν νέους ανύπαρκτους αγίους εκμεταλλευόμενοι τα λείψανά τους, ως αντικείμενα απάτης και κατάχρησης.

«Στην Τουρ της Γαλλίας, ο άγιος Μαρτίνος ανακάλυψε, ότι κάποιος τάφος, ο οποίος προσκυνείτο από παλιά από τους ευλαβείς ως τάφος κάποιου αγίου, ανήκε σε ληστή».

Κανείς δεν μπορεί να διαψεύσει τις πληροφορίες αυτές του Αδαμάντιου Κοραή, γιατί τις επιβεβαιώνει και διακηρύττει η Ιστορία και η Ιερά Παράδοση (δες και "Εδώ Στέκομαι – Μαρτίνος Λούθηρος", σελ.24-25).

Οι άγιοι ως πολυκέφαλοι

Όταν από τον 4ο αιώνα η αναιδέστατη αισχροκέρδεια άρχισε το έργο της, χρησιμοποιήθηκαν όχι μόνο τα οστά των αγίων ως αγιαστικά μέσα και φυλακτήρια, αλλά και κάθε αντικείμενο που μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν. Με την αιτία αυτή της αισχρής εμπορίας δημιουργήθηκαν τέτοιας φύσεως κλοπές και ειδωλολατρίες και κάθε είδος ακολασίας, ώστε φρίττει καθένας που μελετά τα "κατορθώματα" αυτά των Καλόγερων και τους ακροβατισμούς τους.

«Σήμερα υπάρχουν σε όλο το Χριστιανικό κόσμο δεκατέσσερις συνολικά κάρες του αγίου Ιωάννη του Πρόδρομου. Στη δε Γαλλία επτά Εκκλησίες καυχώνται ότι κατέχουν το λείψανό του, παρόλο ότι η παράδοση βεβαιώνει ότι ο Ιουλιανός ο Παραβάτης το έκαψε. Τον αγκάθινο στέφανο του Σωτήρα διαφιλονικεί προς δύο Μοναστήρια της Ευρώπης και η Μονή Βατοπεδίου, του Αγίου Όρους. Σε μία Εκκλησία της Ισπανίας υπάρχει σε πολύτιμη χρυσή θήκη ένα μεγαλοπρεπές φτερό στρουθοκαμήλου, το οποίο επιδεικνύουν οι ιερείς με την πληροφορία ότι έπεσε από την πτέρυγα του αρχάγγελου Γαβριήλ».

Στην συνέχεια, υποστηρίζουν οι Καλόγεροι ότι στην Ιερουσαλήμ φυλάσσουν «το "σπήλαιο του γάλακτος", που ονομάστηκε έτσι από τον λευκόλιθο, ο οποίος σχηματίζει αυτό και ο οποίος, κατά την παράδοση, λευκάνθηκε από σταγόνα γάλακτος της Θεοτόκου, ότι αυτή φεύγοντας στην Αίγυπτο έμεινε προς στιγμή εκεί για να θηλάσει το θείο βρέφος». Επίσης, στο ναό της Αναλήψεως διατηρούν ένα αποτύπωμα ποδιού που λέγεται ότι είναι του Χριστού, «…υπάρχει δε ο χώρος εκείνος με χάλκινο κιγκλίδωμα· στον οποίο δε τόπο στάθηκαν τα πόδια του Κυρίου, και αναβλύζει ευωδία» – Ντροπή!

«Η πλεονεξία λοιπόν των Μοναχών τόλμησε να καταισχύνει με τέτοιες άλογες δεισιδαιμονίες και με τέτοιους φρικτούς δόλους θρησκεία την οποία οι Απόστολοι ονόμαζαν ***«λογικὴν λατρείαν»*** (Ρωμ.12:1) και ***«λογικὸν ἄδολον γάλα»*** (Α' Πετρ.2:2), ώστε να την

εξισώσει με τις ψευδείς θρησκείες, των οποίων βάση είναι η μυθολογία». Κατά τον ίδιο τρόπο, «το ίχνος του ποδιού του Ηρακλή δειχνόταν σε δύο τόπους, στη Σκυθία και στην Ιταλία. Στην Ιταλία ακόμη έδειχναν ως θαύμα το ίχνος του ποδιού του ίππου του Κάστορα. Τούρκοι σήμερα δείχνουν με μέγα σέβας τα ίχνη των ποδιών της καμήλου του Μωάμεθ· και Ινδοί στη νήσο Ταπροβάνη, το ίχνος του ποδιού του Βούδα» ("Ἄτακτα", Κοραή, τόμος 3ος).

Επίσης στην Ιερουσαλήμ φυλάσσουν για την προσέλευση των αφελών μία «κρύπτη, στην οποία, κατά την παράδοση, ο Λωτ φύτεψε το τρισύνθετο ξύλο από το οποίο κατόπιν κόπηκε το ξύλο από το οποίο έγινε ο Σταυρός».

Αυτά όμως λέγονται όχι παράδοση, αλλά εξάμβλωση και ακροβατισμοί των Καλογήρων.

Επίσης στη Μονή Βατοπεδίου, φυλάσσονται τεμάχια καλάμου από τον οποίο πότισαν το ξύδι στον Χριστό, όταν ήταν στο Σταυρό. Επίσης η Μονή αυτή φυλάσσει τη ζώνη της Παρθένου, την κάρα του Ιωάννη του Χρυσοστόμου και άλλα λείψανα αγίων.

«Μία άλλη κάρα του Χρυσοστόμου έστειλε η Μονή Βατοπεδίου, το έτος 1816, στη Ρωσία, την οποία είχε ζητήσει ο Τσάρος Αλέξανδρος ο Α'. Οι Καλόγεροι όμως που βρέθηκαν προ του διλήμματος ή να δυσαρεστήσουν τον ισχυρό προστάτη τους, ή να στερηθούν ένα σπουδαίο λείψανο, διέπραξαν απάτη και απέστειλαν στον Τσάρο ένα άλλο κρανίο, το οποίο έγινε δεκτό στη Ρωσία με κάθε ευλάβεια». Και έτσι ο Χρυσόστομος απέκτησε δεύτερη κεφαλή και από άγιος έγινε τέρας με δύο κεφαλές. Αλλά, είπαμε: Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους.

Και να, κάτι νεότερο: «Την 28/6/1968 ο Πάπας Παύλος ανακοίνωσε, ότι επί 18 έτη επισταμένων σπουδών από ειδικούς του Βατικανού τον έπεισαν, ότι ορισμένα οστά, τα οποία βρέθηκαν κάτω από το ναό του Αγίου Πέτρου είναι ιερά λείψανα του Αποστόλου Πέτρου» ("Εκκλησιαστικός Αγών", Ιούλιος-Αύγουστος 1968).

Αντιλαμβάνεστε, αγαπητέ Γέροντα, ότι αυτά προκαλούν την αηδία και τον αποτροπιασμό. Δεν υπάρχουν όμως, άνθρωποι με φόβο Θεού να διαμαρτυρηθούν γι' αυτές τις θεοκαπηλίες. Και γι' αυτούς λοιπόν εφαρμόζονται τα θεία λόγια: *«Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα... διότι γνόντες τὸν Θεὸν οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν... μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα – Και καθώς δεν δοκίμασαν για να έχουν τον Θεό με επίγνωση, παρέδωσε αυτούς ο Θεός σε αδόκιμο νου, ώστε να κάνουν όσα δεν πρέπει... Γιατί, ενώ γνώρισαν τον Θεό, δεν δόξασαν Αυτόν ως Θεό ούτε ευχαρίστησαν Αυτόν, αλλά απατήθηκαν με τους μάταιους διαλογισμούς τους και σκοτείνιασε η ασύνετη καρδιά τους. Ενώ έλεγαν πως είναι σοφοί, έγιναν μωροί... άλλαξαν την αλήθεια του Θεού με το ψέμα, και σεβάστηκαν και λάτρεψαν την κτίση παρά τον Κτίστη»* (Ρωμ.1:28, 21-22, 25). *«καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται – και αφενός θα αποστρέψουν την ακοή τους από την αλήθεια, αφετέρου θα εκτραπούν προς τους μύθους»* (Β' Τιμ.4:4).

Έτσι βλέπουμε και τους Πανεπιστημιακούς δασκάλους (τους υπό κλοιό ευρισκόμενους) να υποστηρίζουν την προσκύνηση των ιερών λειψάνων και να διακηρύττουν τα "θαύματά" τους. Επικαλούνται ορισμένους Πατέρες της Εκκλησίας, αλλά μόνο από τον 4ο αιώνα και έπειτα, όπως είναι ο Αμβρόσιος, οι Αποστολικές Διαταγές, ο Βασίλειος, ο Κύριλλος Ιεροσολύμων, ο Χρυσόστο-

μος και οι Γρηγόριοι Ναζιανζηνός και Νύσσης. Προηγουμένως δεν υπήρξαν υποστηρικτές της προσκύνησης των "ιερών λειψάνων". Οι Πατέρες όμως αυτοί, αν και στο μεγαλύτερο μέρος της διδασκαλίας τους υπήρξαν φωστήρες της Εκκλησίας, πρέπει να ομολογηθεί ότι βρέθηκαν στην εποχή που ήκμαζε αυτή η διδασκαλία, και όπως ήταν φυσικό παρασύρθηκαν, ως άνθρωποι, από το πνεύμα της εποχής τους, όπως έγινε και με τον Χρυσόστομο στο θέμα της Εξομολόγησης, που άλλα είπε όταν ίσχυε ο θεσμός του "πρεσβυτέρου μετανοίας", και άλλα όταν κατόπιν καταργήθηκε αυτός ο θεσμός.

Αλλά και αν υποστήριξαν οι Πατέρες αυτοί τα ιερά λείψανα, η υποστήριξή τους δεν έμοιαζε με τη σημερινή παχυλή δεισιδαιμονία. Υποστηρίζοντας οι Πατέρες αυτοί τα ιερά λείψανα, απέβλεπαν κυρίως να εμπνεύσουν στους ανθρώπους μεγαλύτερη πίστη και θάρρος, δράση και καρποφόρο ζωή, που να μοιάζει με τα έργα των Αγίων και στην αποστολή τους. Και αυτό είναι πολύ σωστό. Ενώ σήμερα, η διδασκαλία προς τα ιερά λείψανα αποβλέπει στο να λαμβάνουν οι Χριστιανοί χάρη και έλεος από αυτά, περιμένοντας και το θαύμα της θεραπείας της ανάγκης τους και τη σκέπη της ευλογίας των λειψάνων, σκέψη άψυχων κοκκάλων και τυμπανιαίων υπάρξεων. Ανάλογα δε με την ποιότητα των λειψανέμπορων και την ευκαιρία, γίνεται συγχρόνως και η εκμετάλλευση του εμπορίου.

Οι Πανεπιστημιακοί λοιπόν δάσκαλοι επικαλούνται μαρτυρίες, όχι της Ιεράς Παράδοσης, αλλά της Εκκλησιαστικής. Επικαλούνται όμως και την Αγία Γραφή. Αναφέρονται ομολογουμένως στην Αγία Γραφή ορισμένα σημεία θαυμάτων από τα ιερά λείψανα και από διάφορα αντικείμενα. Στην Παλαιά Διαθήκη, π.χ., υπάρχει η περίπτωση εκείνη, που στον τάφο του Ελισαιέ έριξαν έναν νεκρό και ξανάζησε (*«καὶ ἀπέθανεν Ἐλισαιέ, καὶ ἔθαψαν αὐτόν. καὶ μονόζωνοι Μωὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ· καὶ ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων τὸν ἄνδρα, καὶ ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον καὶ ἔρριψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ Ἐλισαιέ, καὶ ἐπορεύθη καὶ ἥψατο τῶν ὀστέων Ἐλισαιὲ καὶ ἔζησε καὶ ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ – Και πέθανε ο Ελισαίε, και έθαψαν αυτόν. Και οι ελαφρά οπλισμένοι Μωαβίτες ήρθαν στη γη, στην αρχή του έτους. Και συνέβηκε, πως ενώ αυτοί έθαβαν κάποιον άνδρα, ότι ιδού, είδαν τους ελαφρά οπλισμένους και έριξαν τον άνδρα στον τάφο του Ελισαίε και καθώς αυτός άγγιξε τα οστά του Ελισαίε, έζησε και σηκώθηκε στα πόδια του»* (Δ' Βασιλειών 13:20-21). Αυτό είναι γεγονός αναμφισβήτητο. Εξετάζοντας όμως την πρόνοια του Θεού προς το λαό Ισραήλ, βλέπουμε, ότι το θαύμα αυτό, ήταν κατ' αρχήν μεμονωμένο, και είχε κάποιο ιδιαίτερο σκοπό. Χωρίς αμφιβολία αυτό δεν ήταν απόδειξη ότι τα οστά των δικαίων και αγίων θαυματοποιούν μετά θάνατο. Ήταν όμως απόδειξη σε κείνους που ξεστράτεψαν εναντίον του λαού Ισραήλ, Μωαβίτες, και οι οποίοι έριξαν τον νεκρό τους στον τάφο του Ελισαίε, ότι ο λαός Ισραήλ να αντισταθεί νικηφόρος στην επιδρομή τους, και κατά την προφητεία του προφήτη, θα τους νικήσει (δες Δ' Βασιλειών 13:15-24). Τούτο εξάγεται από το ίδιο το θαύμα, το οποίο δεν έγινε στον περιούσιο λαό του Θεού, Ισραήλ, για τον οποίο υπήρχε λόγος θαυμάτων, αλλά στους εχθρούς του λαού αυτού, Μωαβίτες. Με άλλα λόγια· ο Θεός ήθελε να δείξει στους Μωαβίτες την απέραντη δύναμη με την οποία περιέβαλε τους Ισραηλίτες.

Ο Θεός έκανε το θαύμα αυτό και σε άλλες περιπτώσεις κατά την Παλαιά Διαθήκη (*«καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ καὶ εἴλησε καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ διῃρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ διέβησαν ἀμφότεροι ἐν ἐρήμῳ... καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν Ἠλιού, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε*

τὸ ὕδωρ καὶ οὐ διέστη· καὶ εἶπε· ποῦ ὁ Θεὸς Ἠλιοὺ ἀφφώ; καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ διερράγησαν ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ διέβη Ἐλισαιέ – Και πήρε ο Ηλίας την προβάτινη προβιά του και τη δίπλωσε και πάταξε το νερό και διαιρέθηκε το νερό από εδώ και από εκεί, και διάβηκαν και οι δύο σε ξηρά... Και πήγε την προβάτινη προβιά του Ηλία, η οποία έπεσε πάνω του, και πάταξε το νερό και δεν διαχωρίστηκε· και είπε: Πού είναι ο Θεός του Ηλία, ο Ίδιος; Και πάταξε τα νερά, και χωρίστηκαν από εδώ και από εκεί, και διάβηκε ο Ελισαιέ» Δ' Βασιλέων 2:8, 14), τα οποία όμως δεν επανελήφθησαν στην Καινή Διαθήκη, γιατί στους χρόνους εκείνους ο Θεός ήταν επισκέπτης στο ανθρώπινο γένος, ενώ σήμερα είναι, σε όσους Τον δέχονται, μόνιμος κάτοικος στις καρδιές τους. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι αναγκαία τα θαύματα των νεκρών – άψυχων λειψάνων, γιατί θαύματα ενεργεί ο Ίδιος ο Θεός σε ζωντανούς ανθρώπους, αρκεί να βρίσκεται μέσα στις καρδιές τους. Ας μη ζητούν λοιπόν οι επίσημοι και ανεπίσημοι δάσκαλοι της παραστρατημένης Εκκλησίας να στηρίξουν τα θαύματα των νεκρών λειψάνων στις μεμονωμένες αυτές περιπτώσεις της Παλαιάς Διαθήκης γιατί είναι στηρίγματα χωρίς βάσεις.

Το γεγονός επίσης, ότι μετά το θαύμα αυτό οι Ισραηλίτες δεν απέδωσαν ιδιαίτερη τιμή ή προσκύνηση στα λείψανα του προφήτη, αποδεικνύει περίτρανα, ότι τα λείψανα των δικαίων δεν χρησιμοποιούνταν σε προσκύνηση, ούτε απ' αυτά περίμεναν οι άνθρωποι κάποιο θαύμα ή κάποια ευλογία.

Στην Καινή Διαθήκη παρατηρούμε επίσης ορισμένα θαύματα που έγιναν από τα ιμάτια του Ιησού (*«...ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ... παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ – ...άγγιξε τον ποδόγυρο του εξωτερικού ρούχου Του... παρακαλούσαν Αυτόν μόνο να αγγίξουν τον ποδόγυρο του εξωτερικού ρούχου Του»* Μτ.9:20, 14:36), και από ορισμένα αντικείμενα, μαντήλια ή περιζώματα του απ. Παύλου (*«Δυνά-μεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν – Και θαυματουργικές δυνάμεις, όχι από τις συνηθισμένες, έκανε ο Θεός με τα χέρια του Παύλου ώστε και μαντήλια ή ποδιές από το σώμα του έβαζαν πάνω στους ασθενείς, και αυτοί να απαλλάσσονται από τις νόσους και τα πνεύματα τα πονηρά να βγαίνουν από αυτούς»* Πραξ.19:11-12). Στα θαύματα αυτά πρέπει να εξετάσουμε επίσης το σκοπό για τον οποίο έγιναν. Το μεν θαύμα που έγινε από τα ιμάτια του Ιησού, είχε σκοπό να αποδεχθεί και στην ειδική αυτή περίπτωση, ότι ήταν *«υἱὸς Θεοῦ ἐν δυνάμει»* (Ρωμ.1:4), τα δε θαύματα που έγινα από τα περιζώματα ή μαντήλια του Αποστόλου Παύλου είχαν σκοπό να δείξουν ότι η διδασκαλία του Ιησού θεμελιώνεται επί των θαυμάτων. Τα αντικείμενα αυτά, ή άλλα παρόμοια, κατόπιν, ούτε από άλλους χρησιμοποιήθηκαν, αλλά ούτε και έγιναν αφορμή σε καμία περίπτωση ή αιτία διδασκαλίας ή λατρείας από τους Αποστόλους ή από εκείνους που τους διαδέχθηκαν. Αυτή είναι η ορθή θέση και η λογική τοποθέτηση του θέματος.

Για την αντι-Βιβλική αυτή δεισιδαιμονία της προσκύνησης των "ιερών λειψάνων" γράφει ο ιεροκήρυκας και βουλευτής Ν. Χ. Αμβράζης στο βιβλίο του "Η Κασσιανή", σελ.12, τα εξής ωραία: «Άλλοι στη δεισιδαιμονία και αμάθειά τους, λάτρευαν και θεοποιούσαν τα ιερά λείψανα των αγίων, αδιαφορώντας, αν αυτά ήταν αληθή και γνήσια, ή οστά κοινών αμαρτωλών ανθρώπων, ή πολλές φορές και οστά προβάτων και σκύλων. Ο Μητροφάνης ο Κριτόπουλος, Πατριάρχης Αλεξανδρείας, στην ομολογία του λέει: "Πολλές

πανουργίες και καπηλείες επινοήθηκαν περί τα άγια λείψανα, όπως συμβαίνει τον ίδιο άγιο, του οποίου τα λείψανα ονομάζουν, τρικέφαλο και τετρακέφαλο να είναι και τόσα χέρια και τόσα πόδια σε πολλά μέρη δεικνύουν τα ίδια μέλη του ίδιου αγίου, το οποίο ως άτοπο και καπηλευτικό η Εκκλησία μισεί και αποτρέπεται"» ("Μητροφάνου Κριτοπούλου ομολογία", από Kimmal, σελ.167).

Πολύ χαρακτηριστική στην προκειμένη περίπτωση, είναι μια σχετική αφήγηση την οποία αναφέρει ο Gladyw H. Barr στο βιβλίο του "Ο Καλόγερος στα Άρματα", σελ.103-104. Πρόκειται περί μιας επίσκεψης του Λουθήρου στη Ρώμη: «Ο Μαρτίνος πήγε στις κατακόμβες. Παπάδες σκάλιζαν διάφορα κόκκαλα και διάλεγαν μικρά κομμάτια. Ένας κοντούλης παπάς, τον είδε και του έγνεψε. "Κόκκαλα αγίων", είπε γελώντας. "Πήγαινε να μας φέρεις λίγα από του χοιροβοσκού. Μας τελείωσαν αυτά". "Από του χοιροβοσκού;" "Ναι, ναι!", του επανέλαβε ανυπόμονα ο παπάς. "Μα δεν καταλαβαίνω", επέμενε ο Μαρτίνος. "Τι θέλει ο χοιροβοσκός με τα κόκκαλα των αγίων;" "Τι άγιοι και τι γουρούνια! Ποια διαφορά κάνει, αφού μπορούμε και τα πουλάμε;"

Ο Μαρτίνος έμεινε καρφωμένος στη θέση του. Κάτι έλαμψε στο μυαλό του. Κορόιδευαν λοιπόν τους ανθρώπους; Τους πουλούσαν κόκκαλα χοίρων, σαν κόκκαλα αγίων; Και έρχονται οι προσκυνητές να τ' αγοράσουν. Και οι παπάδες πουλούσαν και σκόνη από κόκκαλα δήθεν αγίων, κλπ».

Τις σατανικές αυτές ενέργειες στηλιτεύει ακόμη περισσότερο ο επίσκοπος Μυτιλήνης Χριστόφορος, σ' ένα ποίημά του προς κάποιον Ανδρέα, και το οποίο μάς φύλαξε η "Ιστορία", Κ. Παπαρρηγόπουλου, τομ.2ος, σελ.218-220, από το οποίο παραθέτω λίγα:

«Του Προκοπίου μάρτυρος χείρας δέκα,
Θεοδώρου δε πέντε και δέκα γνάθους,
Και Νέστορος μεν άχρι των οκτώ πόδας,
Γεωργίου δε τέσσαρας κάρας άμα,
Και πέντε μαστούς Βαρβάρας αθληφόρου,
Και νυν μεν οστά δώδεκα βραχιόνων,
Του καλλινίκου μάρτυρος Δημητρίου,
Νυν τ' αυ καλάμους είκοσι σκελών όλων,
Του Παντελεήμονος (ω της πληθύος)...
Εκ πίστεως σης και προς ιχθύν ετράπη,
Νέστωρ ο μάρτυς, οκτάπους δεδειγμένος!
Λέγεις ο σεμνός και Θέκλας της πρωτάθλου
Οδόντες εξήκοντα (φευ της πλάνης!)
Και του μεγίστου Προδρόμου λευκάς τρίχας
Αυχείς δε και ου πάσας ως νυν επρίω,
Εκ των γενείων των σφαγέντων νηπίων
Ήκουσα δ' αυτός προς τινος των σων φίλων
Ως γουν πλάνος της πίστεως σης το ζέον,
Οστούν προβάτου μηριαίον λαμβάνει,
Άπαν δε κύκλω βήματι χρίσας κρόκον,
Και θυμιάσας και περιστείλας άμα,
Πρόσεισιν ευθύς και δίδωσι σοι λέξων·
Οστούν υπάρχει τούτο μάρτυρος Πρόβου
Το δ'ην προβάτου μάλλον, αλλ'ουχί Πρόβου
Παρέξομαι σοι προίκα χρήμα τι ξένον,
Ενώχ τον αντίχειρα του τρισολβίου,
Και γλούτον αυτόν Ηλία του Θεσβίτου,
Βουλεί, παράσχω λειψάνους τούτους άμα
Και δάκτυλόν σοι Μιχαήλ Αρχαγγέλου;

Από το ποίημα αυτό βλέπουμε το σατανικό πνεύμα της πανουργίας και θεοκαπηλίας, το οποίο επεκράτησε με αφορμή την προσκύνηση των "ιερών λειψάνων", και πόσο ο συγγραφέας του ποιηματίου αυτού στηλιτεύει αυτή την αντι-Χριστιανική συνήθεια. Με την ψευδοκαπηλία αυτή παρουσίασαν τους αγίους και τις αγίες, ως πολυκέφαλους, γεννήματα της Λερναίας Ύδρας, ως τέρατα με πλήθος χεριών και ποδιών, ως σκυλόψαρα με πολλές σιαγώνες, ως κροκόδειλους με πολλά δόντια και ως κουνέλες με πολλούς μαστούς. Τα δε κόκκαλα του προβάτου χρησιμοποιήθηκαν ως κόκκαλα του δήθεν αγίου Πρόβου. Πιθανόν, οι θεοκάπηλοι να πίστευαν στη μετεμψύχωση, ώστε οι άγιοι μετά θάνατο να έγιναν και σαρανταποδαρούσες.

Αυτά είναι τερατώδη σημεία και μοιάζουν με το επτακέφαλο τέρας της Αποκαλύψεως, εναντίον του οποίου, η αληθινή του Χριστού Εκκλησία, αγωνίζεται να επικρατήσει. Λοιπόν, όσοι πιστοί συνέλθετε!

Επιστολή 26η

Περὶ των εικόνων

Αγαπητέ αδελφέ,

Με τους διωγμούς των Χριστιανών των πρώτων αιώνων, προσπάθησε ο διάβολος, που αντιπράττει πάντα στα σχέδια του Θεού, να αποστρέψει την εξάπλωση της θρησκείας του Ιησού. Απέτυχε όμως του σκοπού του. Γι' αυτό προσπάθησε με κάθε τρόπο να παραμορφώσει τουλάχιστον την διδασκαλία του Θεανθρώπου. Αφού ώθησε τους λειψανέμπορους και χρησιμοποίησαν τους σκελετούς των ανθρώπων και των ζώων ως ιερά αντικείμενα προσκυνήσεως και θαυμάτων, παράλληλα τους έπεισε, ότι τόσο οι εικόνες τους, όσο και του Θεού με τον Χριστό, του Αγίου Πνεύματος και των Αγγέλων, είναι απαραίτητα αντικείμενα, δια των οποίων οι Χριστιανοί θα προσφέρουν την προσκύνησή τους και τη λατρεία τους στον Θεό. Έτσι έθεσε *«τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος – την εκκλησία του Κυρίου και Θεού, την οποία απέκτησε με το δικό Του αίμα»* (Πραξ.20:28), απευθείας αντιμέτωπη με όσα ο Θεός αποδοκιμάζει, δες Ησαΐας 44:9-20, Ιερεμίας 10:1-5, και με όσα άλλα με το Λόγο Του σαφώς ορίζει και ευκρινώς διακηρύττει: *«πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν – Πνεύμα είναι ο Θεός· και εκείνοι που προσκυνούν Αυτόν με πνεύμα και με αλήθεια πρέπει να προσκυνούν»* (Ιν.4:24), *«γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον – Επειδή λοιπόν είμαστε γένος του Θεού, δεν πρέπει να νομίζουμε πως η θεότητα είναι όμοια με χρυσάφι ή με άργυρο ή με λίθο, με χάραγμα τέχνης και εφεύρεσης ανθρώπου»* (Πραξ.17:29).

Παρόλα αυτά ο διάβολος πέτυχε το σκοπό του και έθεσε στους ναούς τις εικόνες ως μέσα προσκυνήσεως του "πρωτοτύπου".

Για να διαπιστώσει ο κάθε αναγνώστης, ότι η προσκύνηση στις εικόνες και η πίστη στα "θαύματά" τους ζημίωσαν πάρα πολύ την Εκκλησία, θα επικαλεστώ όχι μόνο την Αγία Γραφή, αλλά και την ιστορία.

Στην Αρχέγονη Εκκλησία δεν υπήρχαν εικόνες

Στην Εκκλησία των Αποστόλων, την οποία εγκαινίασε το Πνεύμα το Άγιο την ημέρα της Πεντηκοστής (*«Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι – Και καθώς συμπληρωνόταν η ημέρα της Πεντηκοστής, ήταν όλοι ομόψυχα στο ίδιο μέρος. Και ξαφνικά έγινε ήχος από τον ουρανό όπως ακριβώς φυσά βίαιος άνεμος, και γέμισε όλο τον οίκο όπου κάθονταν. Και φάνηκαν σ' αυτούς να διαμερίζονται γλώσσες σαν φωτιάς και κάθισε καθεμιά πάνω σε καθέναν ξεχωριστά από αυτούς, και γέμισαν όλοι Πνεύμα Άγιο και άρχισαν να μιλούν άλλες γλώσσες καθώς το Πνεύμα έδινε σ' αυτούς να εκφράζονται»* Πραξ.2:1-4), παρατηρούμε στην Αγία Γραφή τα εξής: Τη σύναξη της Εκκλησίας σε ορισμένο τόπο, πολλές φορές και σε σπίτι. Επίσης βλέπουμε την ενότητα της Εκκλησίας, την τάξη και διοίκηση, τα προνόμια και τη

δόξα της. Όλοι οι πιστοί αισθάνονταν ότι αποτελούσαν *«τὴν ἔνδοξον ἐκκλησίαν»,* απαλλαγμένη σπίλου και ρυτίδας και αποτελούσαν *«τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – το πλήρωμα Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους»* (Εφεσ.1:23, 5:27). Με τα αισθήματά της αυτά η Εκκλησία των εκλεκτών του Θεού είχε αντιληφθεί πλήρως τα λόγια του Ιδρυτή της Ιησού και το πνεύμα του Κυρίου της: *«πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν – Πνεύμα είναι ο Θεός· και εκείνοι που προσκυνούν Αυτόν με πνεύμα και με αλήθεια πρέπει να προσκυνούν»* (Ιν. 4:24). Γι' αυτό δεν χρησιμοποιούσε υλικά αντικείμενα, εικόνες κλπ., ως μέσα λατρείας. Τούτο είναι αυτονόητο, γιατί η Εκκλησία *«ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος – από το πλήρωμα Αυτού* (του Θεού) *όλοι εμείς λάβαμε, και χάρη πάνω σε χάρη»* (Ιν.1:16) και αυτό σημαίνει, ότι αποτελούσε *«τὸ πλήρωμα»* του Παντοδύναμου και επομένως δεν είχε ανάγκη των υλικών αντικειμένων για την ιερά σύναξή της, τη διοίκησή της, το δόξα της, για τα προνόμια και τη λατρεία της προς τον Λυτρωτή της. Η έννοια των εκλεκτών του Θεού ήταν «πλήρης Πνεύματος» στη δράση της και απλή στην εκδήλωσή της. Βασιζόμενοι λοιπόν σ' αυτά τα σημεία, παρατηρούμε την πιστότητα των ποιμένων της Εκκλησίας, την ειλικρίνεια, το φόβο του Θεού να διακατέχει όλους και την προσοχή τους να μην προστεθεί ούτε να αφαιρεθεί τίποτε από αυτά που σημειώνοντας στη «διδασκαλία των Αποστόλων».

Η Εκκλησία τότε είχε να επιδείξει αληθινά θαύματα δια του Πνεύματος. Και έτσι κατόρθωσε να επικρατήσει σε ολόκληρο τον τότε γνωστό ειδωλολατρικό κόσμο. Πρόσεχε τον εαυτό της και τη θέση της. Για την επικράτησή της δεν χρησιμοποίησε ποτέ πλαστά θαύματα, δημιουργήματα χρυσού ή αργύρου, του ξύλου ή του χρώματος, του χαράγματος τέχνης ή ανθρώπινης ιδέας και εμπορικής επινόησης. Αυτά χρησιμοποιεί σήμερα και γι' αυτό έπαψε να συγκινεί τις καρδιές εκείνων που διαθέτουν σωστή λογική και υγιή φαιά ουσία. Η Εκκλησία τότε θριάμβευσε, γιατί ήταν Εκκλησία του Πνεύματος. Τα θαύματα εκείνης της Εκκλησίας, δεν έχει να επιδείξει η σημερινή Εκκλησία των εικόνων και των πλαστών θαυμάτων. Ας δούμε όμως την ιστορία:

«Σιγησάτω πάσα σάρξ»

«Στο σύνολό της η παλαιοχριστιανική Εκκλησία, δεν επέτρεψε ποτέ επίσημη χρήση των εικόνων. Κατ' αρχήν από του Μεγάλου Κωνσταντίνου επεκράτησε γενικά η συνήθεια να κοσμούνται οι Ναοί με εικόνες, αλλά από πολλούς αποκρούονταν η συνήθεια αυτή, γιατί θεωρείτο ως ειδωλολατρικό καθεστώς. Παρά τις ζωηρές όμως αντιδράσεις, οι μάζες των Χριστιανών, και μάλιστα εκείνων που προέρχονταν από τους ειδωλολάτρες, σιγά και βαθμιαία ξέφυγαν από την απλή χρήση των εικόνων και κατέληξαν στο να τις λατρεύουν. Στην Ανατολή, κατά το τέλος του 6ου αιώνα, η εικονολατρία είχε φθάσει στο κατακόρυφο. Η καθιερωμένη πλέον γενικά εικονολατρία συνέβαλε ακόμη περισσότερο να αποκρουσθεί η λατρεία αυτή δια της εικονομαχίας, η οποία είχε ήδη εκδηλωθεί πολύ πριν ξεκινήσει την εικονομαχική κίνηση ο Λέων ο Γ' και μάλιστα ως επιβίωση της παλαιοχριστιανικής διδασκαλίας. Ο επίσκοπος της Ιεραπόλεως Φιλόξενος, στο τέλος περίπου του 5ου αιώνα είχε αποπειραθεί να καταργήσει τις εικόνες στη Συρία. Λίγο πριν κινηθεί ο Λέων ο Γ' κατά των εικόνων, ο αυτοκράτορας Φιλιππικός σχεδίαζε να απαγορεύσει τη λατρεία τους. Η Μικρά Ασία υπήρξε η χώρα, στην οποία, οι εικονομαχικές ιδέες είχαν πολύ διαδοθεί. Εκεί απορρίπτονταν η εικονολατρία ως καθαρή ειδωλολατρία, όχι μόνο από άτομα,

αλλά και από ολόκληρες εκκλησιαστικές κοινότητες. Η δε Μικρασιατική αυτή εικονομαχία πρέπει να θεωρηθεί και λείψανο παλαιοχριστιανικής διδασκαλίας» (“Παγκόσμια Ιστορία”, Ελευθερουδάκη, τομ.2ος, σελ.226).

Τα ίδια, αλλά με άλλα λόγια υποστηρίζει και ο ιστορικός Κ. Παπαρρηγόπουλος, ο οποίος προσθέτει: «Πολλοί κατηγόρησαν τη διαμόρφωση αυτή του Χριστιανισμού ως παρεκτροπή από τον ιδεώδη χαρακτήρα της πίστεως... Η άμεση λατρεία των αγίων επισκίασε τόσο πολύ το αίσθημα προς το υπέρτατο Όν, ώστε τιμήθηκαν πολλές φορές οι εικόνες των αγίων ως θαυματουργικές. Οι άνθρωποι τις προσκυνούσαν, τις έθεταν στην κεφαλή τους, τις πλησίαζαν στα μάτια τους και στο στήθος, έκαναν μπροστά τους το σημείο του σταυρού, γονάτιζαν, τις προσκυνούσαν και γενικά απέδιδαν στις εικόνες όλα τα γνωρίσματα της άμεσης λατρείας και προσκύνησης. Εξαιτίας αυτών των συνηθειών οι Ιουδαίοι και οι Μωαμεθανοί κατάντησαν να ονομάζουν τους Χριστιανούς ειδωλολάτρες».

«Οι πολύμορφες αυτές καταχρήσεις και παρεξηγήσεις είχαν ολέθρια αποτελέσματα στον εθνικό, στον κοινωνικό και στον πολιτικό βίο της χώρας. Ενώ η θρησκεία ήταν το ισχυρότερο ελατήριο του έθνους. Το ελατήριο όμως αυτό φθειρόταν καθημερινά με τα ατοπήματα τα οποία εισχώρησαν σε πολλούς θρησκευτικούς θεσμούς, το δε έθνος έπεφτε όλο και περισσότερο σε μια πολύμορφη υλική, ηθική και διανοητική ακολασία».

Οι ιστορικές αυτές πληροφορίες δικαιώνουν απολύτως τον αγώνα μας. Αν λοιπόν θεωρηθεί αιρετικός εκείνος που δεν δέχεται την προσκύνηση και λατρεία των εικόνων, τότε η αρχέγονη Εκκλησία πρέπει να θεωρηθεί αιρετική. Και αυτό σημαίνει, ότι οι Εκκλησίες, Δυτική και Ανατολική, πρέπει να διαχωρίσουν τις ευθύνες τους από την Εκκλησία εκείνη, γιατί δεν προσκυνούσε ούτε λάτρευε τις εικόνες και συνεπώς ήταν αιρετική.

Αλλά ας συνεχίσομε την έρευνά μας στην ιστορία για να πλουτίσουμε την εργασία μας αυτή με περισσότερη ιστορική ύλη και να φτάσουμε φυσικά πλέον στη συγκρότηση της Έβδομης Οικουμενικής Συνόδου.

Στην εποχή, κατά την οποία με πολλές θρησκευτικές αντι-Βιβλικές και ανόητες πράξεις το έθνος έπεφτε σε μια πολύμορφη υλική, ηθική και διανοητική ακολασία, παρουσιάστηκε ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ’. Ο αυτοκράτορας, ο οποίος δεχόταν ότι η προσκύνηση των εικόνων δεν ήταν θεμελιώδες δόγμα της Εκκλησίας, δεν έλυσε το θέμα αυτοκρατορικά· δεν ενήργησε μόνος του. Μεταρρύθμιση στις εκκλησιαστικές υποθέσεις «ζητούσαν και ασπάζονταν πολύ πριν οι λογιότερες, οι νοημονέστερες, οι πρακτικότερες τάξεις της κοινωνίας και προ πάντων οι ανώτεροι λειτουργοί του κλήρου... Γιατί παραδέχονταν ότι ο αρχιεπίσκοπος Εφέσου Θεοδόσιος, ο επίσκοπος Κλαυδιουπόλεως της Γαλατίας Θωμάς και ο επίσκοπος Νακολίας της Φρυγίας Κωνσταντίνος, πρότρεψαν και καθοδήγησαν τον Λέοντα στην κατάργηση των εικόνων. Από αυτά συμπεραίνεται επαρκώς ότι η μεταρρύθμιση είχε ρίζες βαθιές εντός του ανωτέρου κλήρου και μάλιστα εντός του ανωτέρου κλήρου της Μικράς Ασίας, και η κυριότερη ενέργεια στην προκειμένη περίπτωση, προήλθε από την Εκκλησία... Ο Λέων ούτε νομοθέτησε ούτε επέβαλε τίποτε επί του προκειμένου, αλλά απλά υιοθέτησε τη δοξασία της μεγάλης μερίδας του έθνους, τη δοξασία σχεδόν όλου του ανωτέρου κλήρου».

Δεν ήταν μόνο η κατάχρηση των εικόνων, η αιτία των ανόητων πράξεων που έσκαπταν την υλική, την ηθική και τη διανοητική δύναμη εκείνης της κοινωνίας, αλλά ήταν και φθορά, γενικά, της θρησκείας που ήταν το ισχυρό ηθικό στοιχείο του έθνους. Και τη φθορά

αυτή εργάζονταν “οι απόστολοι του πνευματικοί σκότους Καλόγεροι”, για τους οποίους, γράφει ο ιστορικός. «Ένα μεγάλο μέρος (του ηθικού ελατηρίου) παρασυρόταν από την ενεργό πρακτική κοινωνία της Καλογερικής μοναστηριακής ζωής, του άλλου μέρους, της πρακτικής κοινωνίας, που έμενε, η δραστηριότητά του περιοριζόταν και ελαττωνόταν με τους θρησκευτικούς τύπους, τους οποίους είχαν πολλαπλασιάσει σε μεγάλο βαθμό».

«Αρκεί να προσέξει κανείς την Έκθεση της Βασιλείου Τάξεως, που αποδίδονταν στον Κωνσταντίνο τον Πορφυρογέννητο, και στην πραγματεία περί οφίκιων του Κουροπαλάτου, για να εκπλαγεί από το πλήθος των δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών, των εορτών των μεγάλων αγίων και των πολιτικών πανηγύρεων, εξαιτίας των οποίων απασχολούνταν όλες οι κοινωνικές τάξεις, από την ανώτερη μέχρι την κατώτερη, με τις διάφορες εκκλησιαστικές και βασιλικές τελετές. Και αυτές ήταν οι μεγάλες, οι επίσημες, οι εορτές που εόρταζε από κοινού όλο το έθνος, οι δε άλλες, που ήταν καθιερωμένες στη μνήμη αναρίθμητων μαρτύρων αγίων, πανηγυρίζονταν βέβαια μόνο κατά τόπους, αλλά το πλήθος αυτών των εορτών συντελούσε στην αργία όλου του έθνους... Οι πολυάριθμοι εκείνοι τύποι της λατρείας, δεν συντελούσαν μόνο στην αργία και δεν είχαν μόνο τα πολύμορφα και ολέθρια αποτελέσματα, αλλά κατέπνιξαν ακόμη και το πνεύμα της αρχικής διδασκαλίας του Ιησού. Η θαυματουργική δύναμη που απέδιδαν σε πολλά ιερά αντικείμενα, παρουσίασε τη δοξασία, ότι αρκεί να φέρει κανείς μαζί του ένα απ’ αυτά τα αντικείμενα, για να απαλλαγεί από κάθε κίνδυνο, και το χειρότερο, από κάθε ηθική υποχρέωση... Την πίστη λοιπόν διαδέχτηκε η δεισιδαιμονία, η χειρότερη δεισιδαιμονία. Με το συνδυασμό δε αυτόν, της αργίας και της δεισιδαιμονίας, παρέλυαν όλες οι δυνάμεις της ανθρώπινης δραστηριότητας, τόσο περισσότερο, αφού και αυτή η εκπαίδευση ήταν κυρίως στα χέρια των Καλογέρων, οι οποίοι, εκτός από τις λίγες εξαιρέσεις, ανέτρεφαν τη νεολαία σύμφωνα με τις εσφαλμένες και παράλογες εκείνες δοξασίες τους... Παρόλα αυτά, όλη η κοινωνία εκείνη δεν είχε χάσει τα πάντα. Δεν είχαν περάσει σε τέτοια ακολασία όλοι, ώστε καμιά μερίδα απ’ αυτή την κοινωνία να μην έχει συνείδηση του κινδύνου, τον οποίο διέτρεχε το έθνος, και της ανάγκης τού να προβλέψει για τη σωτηρία του. Προ πολλού, πολλοί από το Ανατολικό κράτος κυρίως είχαν επιστήσει την προσοχή στο θρησκευτικό ζήτημα και στις ανόητες πράξεις και καταχρήσεις που δημιούργησαν οι θρησκευτικοί θεσμοί και τύποι, στους οποίους λαθραία έβαλαν οι Καλόγεροι μέσα στο πολίτευμα της Εκκλησίας. Επίσης, επί βασιλέως Ζήνωνος, προς το τέλος της 5ης εκατονταετηρίδας, ο φιλόξενος, επίσκοπος Ιεραπόλεως της Συρίας, αποπειράθηκε να καταργήσει τις εικόνες στην εκκλησιαστική του περιφέρεια. Την δε επόμενη εκατονταετηρίδα, ο βασιλιάς Μαυρίκιος ηθέλησε να περιορίσει και να ελαττώσει με διάφορες περιοριστικές διατάξεις τη μεγάλη ορμή των ανθρώπων προς το μοναστηριακό βίο. Ο διάδοχος τού Μαυρικίου Φωκάς, προκειμένου να αναζωπυρώσει το μάχιμο πνεύμα του λαού, διακήρυξε ότι, αυτοί που πέφτουν στον πόλεμο εξομοιώνονται με τους μάρτυρες της πίστεως. Έπειτα ο διάδοχος του Φωκά, Ηράκλειος, κατέβαλε πολλές προσπάθειες και αγωνίστηκε με πολλούς τρόπους για να πείσει τους ανθρώπους, ότι το θρησκευτικό αίσθημα πρέπει να έχει πρακτική μορφή και θέση. Λίγο προ του Λέοντος, ο βασιλιάς Φίλιππος μελέτησε την κατάργηση της λατρείας των εικόνων· λέγεται μάλιστα ότι είχε εκδώσει ρητό νόμο το έτος 713. Ολόκληρες φυλές, ολόκληρες κοινότητες διαμαρτύρονταν κατά της υπερβολικής

ανάπτυξης των εκκλησιαστικών τύπων».

Ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ', λοιπόν, ευρισκόμενος σε μια τέτοια τραγική κατάσταση και δραματική θέση του έθνους, έβλεπε την απόλυτη ανάγκη να βάλει χέρι τολμηρό σε όλα τα ελαττώματα, που υπέσκαπταν την υλική, την ηθική και τη διανοητική δύναμη του έθνους. Δεδομένου δε ότι το πνεύμα αυτό είχε αρχίσει ήδη να καλλιεργείται από τις ανώτερες τάξεις της πολιτικής και εκκλησιαστικής κοινωνίας, η ανάγκη αυτή φαινόταν περισσότερο επιτακτική. Και τούτο δε απέδειξε η συμμετοχή των τάξεων αυτών, όταν κατά 8ο αιώνα ο Λέων άρχισε το έργο της μεταρρύθμισης. Αυτό το επιβεβαιώνουν τα παρακάτω λόγια του ιστορικού:

«Στην 8η εκατονταετηρίδα μέχρι τα μέσα της 9ης άρχισε να φαίνεται ολόκληρο σύστημα μεταρρυθμίσεως, όχι μόνο εκκλησιαστικής αλλά και κοινωνικής και η εφαρμογή του επιδιώκονταν με επιμονή. Τούτο μαρτυρεί, ότι δεν ήταν έργο μόνο των βασιλέων ή ολίγων άλλων ανθρώπων, αλλά ότι προέκυψε από τα σπλάχνα αυτής την κοινωνίας, η οποία μελέτησε προ πολλού το ζήτημα σε όλες του τις μορφές και μόρφωσε περί αυτού δοξασίες και πεποιθήσεις, τις οποίες αγωνίστηκε να θέσει σε εφαρμογή και πράξη. Η περίοδος αυτή, λέγεται εσφαλμένα, ότι αρχίζει από την εικονομαχία, όχι για άλλο λόγο, αλλά επειδή η κατάργηση των εικόνων, πρόσβαλλε τις περισσότερες αμαρτωλές συνήθειες και τα περισσότερα συμφέροντα και γι' αυτό κατέπληξε ζωηρά τη φαντασία των ανθρώπων και επισκίασε όλα τα άλλα γεγονότα. Καθόσον όμως μπορούμε να κρίνουμε από τις ατελείς ειδήσεις, που διασώθηκαν, δεν επρόκειτο μόνο περί της κατάργησης των εικόνων, αλλά και περί πολλών άλλων θρησκευτικών και κοινωνικών μεταβολών. Η μεταρρύθμιση... επιχείρησε με τρόπο τολμηρό, ως φαίνεται, εκτός από την κατάργηση των εικόνων και τον περιορισμό των αγίων λειψάνων, να περιορίσει και τον αριθμό των Μοναστηριών, να υποχρεώσει στον κοινό φόρο τα εκκλησιαστικά και μοναστηριακά κτήματα, να αφαιρέσει από τον κλήρο τη δημόσια εκπαίδευση, να καταργήσει τη δουλοπαροικία, να περιορίσει τη δουλεία, να καθιερώσει κάπως την ανεξιθρησκία, να νομοθετήσει και να πολιτευθεί με τρόπο που να υποδηλώνει ότι ενδιαφερόταν για τη διάπλαση μιας νέας κοινωνίας, που να έχει ευγενείς και εθνικές προτιμήσεις».

Παρ' όλες αυτές τις πολιτισμένες αρχές, «το βέβαιο είναι, ότι για αρκετό χρόνο δίστασε να τις πραγματοποιήσει. Ο Λέων βασίλευσε το έτος 717... οι δε πρώτες ενέργειές του κατά των εικόνων δεν έγιναν παρά μετά οκτώ έτη, δηλαδή, το έτος 726. Και πώς ήταν δυνατόν να μη διστάσει; Από το ένα μέρος υπήρχαν λόγοι ηθικοί, κοινωνικοί και πολιτικοί, που τον έπειθαν ότι η μεταρρύθμιση ήταν αναγκαία, από το άλλο μέρος συναισθανόταν, ότι, αν τολμήσει να επιβάλει τις αρχές του αυτές σ' αυτά τα ζητήματα και μάλιστα στο θρησκευτικό ζήτημα, έμελλε να προσβάλει τόσες πεποιθήσεις και συνήθειες και τόσα συμφέροντα, ώστε ήταν αναπόφευκτος και μεγάλος σάλος στο κράτος».

Ως φαίνεται δε, ο σάλος αυτός ενέπνευσε την ιδέα στον αυτοκράτορα να μην καταργήσει εντελώς τις εικόνες, αλλά να τις ανυψώσει, ώστε να μην μπορούν οι αμαθείς περί την πίστη να τις προσκυνούν και μέσω αυτών να προσφέρουν τη λατρεία τους προς τον Θεό. «Στις δυσχέρειες αυτές προστέθηκαν, ως συνήθως, πολλά πάθη, πολλά συμφέροντα και η κοινωνία παρασύρθηκε σε μακρόχρονη εναγώνια ρήξη... Τέλος όμως, επειδή γνώριζε πολύ καλά τις πληγές της κοινωνίας την οποία ανέλαβε να κυβερνήσει, επειδή έβλεπε ότι ήταν αναπόφευκτη η ανάγκη κάποιας μεταβολής, και επειδή έβλεπε τη μεγάλη μερίδα του έθνους,

την λογιότερη και νοημονέστερη, και αυτή την τάξη του ανώτερου κλήρου να αποδέχεται αυτή την ανάγκη, και κυρίως την ανάγκη της εκκλησιαστικής μεταρρύθμισης, αποφάσισε να επιχειρήσει το έργο, και από την απλή μετατόπιση προέβη αμέσως στην ολοκληρωτική αφαίρεση των εικόνων».

«Ορισμένοι από τους μετριοπαθέστερους που έκριναν την προσπάθεια αυτή του αυτοκράτορα, προς τα τελευταία χρόνια, τον κατηγόρησαν, ότι ανέλαβε να γίνει νομοθέτης του θρησκευτικού ζητήματος και να επιβάλλει στο έθνος τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις. Νομίζαμε ότι η κατηγορία αυτή είναι άδικη. Ο Λέων ούτε νομοθέτησε ούτε επέβαλε κάτι επί του προκειμένου, αλλά απλά ασπάστηκε τη δοξασία της μεγαλύτερης μερίδας του έθνους, τη δοξασία όλου σχεδόν του ανώτερου κλήρου... Το βέβαιο είναι ότι η σωτηρία του Χριστιανικού ελληνισμού απαιτούσε απαραίτητα τη μεταρρύθμιση».

«Μετά από πολλούς δισταγμούς, ο Λέων συνεκάλεσε μια από τις τακτικές εκείνες συνεδριάσεις της συγκλήτου, οι οποίες ονομάζονταν "Σιλέντιον" (συλλογισμός) και τις οποίες, εκτός από τους συγκλητικούς, ήταν παρόντες και οι νοημονέστεροι κληρικοί. Σ' αυτόν τον ανώτατο σύλλογο κατέθεσε "τύπο" ή βασιλικό διάταγμα, δια του οποίου αποδοκιμάζονταν γενικά η προσκύνηση των εικόνων, ως ψευδολατρεία, από την οποία οι ευλαβείς ψυχές κινδύνευαν να τιμούν είδωλα αντί του αληθινού Θεού, τον Οποίο νόμιζαν ότι λατρεύουν. Το διάταγμα αυτό έγινε δεκτό... Ο ανώτερος κλήρος καθόλου δεν αντέδρασε στο νέο αυτό διάταγμα περί καταργήσεως των εικόνων».

Βεβαίως υπήρξε και η αντιπολίτευση από μέρους του Πάπα Ρώμης Γρηγορίου του Β', ο οποίος «νόμισε κατάλληλη την περίσταση για να διαλύσει τους πολιτικούς δεσμούς που συνέδεαν ακόμα τη Ρώμη με την Κωνσταντινούπολη, και ωφελούμενος κυρίως από τη δυσαρέσκεια που επικρατούσε στην Ιταλία για την αυστηρή είσπραξη των φόρων που είχε επιβάλει ο βασιλιάς, υποκίνησε αμέσως στασιαστικές κινήσεις». Άλλος αντίπαλος του Λέοντος υπήρξε ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός από την Ανατολή, για τον οποίο λέει ο ιστορικός: «Ως εκ της καταγωγής του ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός δεν είχε πολλά δικαιώματα στην αγάπη του Ελληνικού έθνους και της Χριστιανικής πίστεως». Επίσης ο Πάπας Γρηγόριος ο Γ' αποδοκίμασε τον Λέοντα, επειδή πήρε θάρρος από τα εκκλησιαστικά δικαιώματα που είχε στη σημερινή Ελλάδα, γιατί «η Κρήτη, η κυρίως Ελλάς, η Θεσσαλία, η Μακεδονία, η Ήπειρος και όλη η σημερινή Αλβανία ανήκαν εκκλησιαστικά στον Πάπα». Ο Γρηγόριος ο Γ' λοιπόν κάλεσε τοπική Σύνοδο εναντίον της Μεταρρυθμιστικής κίνησης του Λέοντος, αλλά απέτυχε, γιατί η κάτω Ιταλία και η Σικελία αναγνώριζαν και δέχονταν σωστά όσα είχαν αποφασιστεί εναντίον των εικόνων στην Κωνσταντινούπολη. Η συμπεριφορά αυτή του Πάπα, έκανε τον Λέοντα να αποσπάσει όλες αυτές τις χώρες απ' αυτόν και να τις παραδώσει στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Και εξηγεί ο ιστορικός: «Η πράξη αυτή του βασιλιά Λέοντος ήταν πολύ σπουδαία για το έθνος Μας».

Αλλά πριν ακόμα ο Λέων Γ' ολοκληρώσει τα μέτρα που έλαβε κατά των εικόνων, πέθανε στις 18 Ιουνίου του έτους 740.

«Απ' αυτά που έπραξε για την εκτέλεση της μεταρρύθμισης, διέστρεψαν εκείνα που μπορούσαν και τα άλλα έθαψαν στον τάφο της σιωπής. Ευτυχώς, μεταγενέστεροι χρονογράφοι αντιλήφθηκαν τις σκληρές συκοφαντίες που εκτόξευσαν εις βάρος του Λέοντος... Κανείς από τους πρωταγωνιστές της Ιστορίας δεν ακρωτηριάστηκε τόσο φοβερά, όσο ο Λέων... Τον μεγαλοφυέστερο των νομοθετών παρουσίασαν στους μεταγενέστερους ως τον αθλιό-

τερο των κακούργων... Ο άνθρωπος αυτός δεν επιχείρησε μόνο να αφαιρέσει τις εικόνες από τους ναούς, αλλά και κάτι άλλο πολύ σπουδαιότερο και γενικότερο επιχείρησε, να δώσει ψυχή, να δώσει ζωή, να δώσει ελευθερία πνεύματος με γενναιότητα φρονήματος στην κοινωνία εκείνη, η οποία αφού κατάντησε να μην έχει άλλο ηθικό ελατήριο παρά μόνο το θρήσκευμα, κατάντησε έπειτα να νομίζει ότι το θρήσκευμα περιορίζεται στην προσκύνηση των εικόνων και στο μοναχικό βίο».

«Η ιδέα της εικονομαχίας δεν ήταν του Λέοντος. Προ πολλού πολλοί επίσκοποι της Μικράς Ασίας υπενθύμιζαν ότι στους πρώτους αιώνες δεν υπήρχαν εικόνες, πλην του καλού ποιμένα. Και η Σύνοδος της Ελβίρας (306) στην Ισπανία, και θεολόγοι, όπως ο άγιος Επιφάνειος, έγραψαν κατά των εικόνων, γιατί φοβούνταν ότι η προσκύνηση αυτών καταντά ειδωλολατρία. Πολλοί Χριστιανοί επέδιδαν στις εικόνες θεία δύναμη, μάλιστα στις λεγόμενες "αχειροποίητες". Στα χρόνια μάλιστα, μετά τον Μωάμεθ, η δεισιδαιμονία για τις εικόνες ήταν φοβερή. Καθώς γράφει ο Χρ. Παπαδόπουλος ("Θεολογία", τ. 8-1930, σελ.10), «τα χρώματα των εικόνων μεταχειρίζονταν ως φάρμακα, αυτές επικαλούνταν σε περιπτώσεις και σε γεγονότα που ήταν εντελώς άσχετα με τη θρησκεία, λ.χ., τις εικόνες χρησιμοποιούσαν ως αναδόχους των βαπτιζομένων νηπίων ή εκείνων που αποφάσιζαν να ασπαστούν τον Καλογερισμό. Ορισμένοι από τους πρεσβυτέρους αναμείγνυαν χρώματα των εικόνων με τη θείας Ευχαριστία, άλλοι δε έθεταν τον άρτο της θείας Ευχαριστίας πάνω στις εικόνες και έτσι μεταλάμβαναν... στον αμαθή λαό, η προσκύνηση των εικόνων είχε πολλές φορές σημασία λατρείας».

« Ο Λέων ήξερε ότι πολλοί θεολόγοι χαρακτήριζαν την προσκύνηση των εικόνων ως ειδωλολατρία και τούτο ενίσχυε πολύ τον αυτοκράτορα στον αγώνα, τον οποίο ήθελε να αναλάβει... Ενώ ανέλαβε τον αγώνα κατά των εικόνων, δεν έπαυε να είναι Χριστιανός ευσεβής, όπως φανερώνουν τα άλλα του έργα, η νομοθεσία του, π.χ. που κανονίζει τα ζητήματα του γάμου κατά Χριστιανικότερο τρόπο, η ίδρυση η επισκευή εκκλησιών, όπως του αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης. Το 721 εξέδωσε διάταγμα, με το οποίο επέβαλα το βάπτισμα στους Ιουδαίους και Μοντανιστές, τούτο δε βεβαίως φανερώνει την αφοσίωσή του στο Χριστιανισμό» ("Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους", Κ. Ι. Αμάραντου, σελ.334-335).

Τον Λέοντα διαδέχθηκε ο γιος του Κωνσταντίνος Ε', ο οποίος έμεινε πιστός στις αρχές του πατέρα του και ήταν τολμηρότερος στα εκκλησιαστικά ζητήματα. Έβλεπε ότι ο πατέρας του άφησε ημιτελές το έργο της μεταρρύθμισης στο οποίο όρισε μόνο τις αρχές της. Τα διατάγματα του πατέρα του δεν εφαρμόστηκαν εξολοκλήρου από το λαό. Εικόνες υπήρχαν σε πολλά μέρη. Ο Κωνσταντίνος πίστευε ότι η παρουσία αυτή των εικόνων υπότρεφε τις δεισιδαιμονίες και προλήψεις του όχλου, τις οποίες μόνα τα βασιλικά διατάγματα δεν είχαν τη δύναμη να ανατρέψουν. Για το λόγο αυτό το έτος 752 συγκρότησε επανειλημμένα συμβούλια, «για να συμβουλευτεί με τον ανώτερο κλήρο για τον καταλληλότερο τρόπο της εφαρμογής των διαταχθέντων. Από τις συζητήσεις που έγιναν τότε, νόμισε ότι η όλη κατάσταση της κατάργησης των εικόνων και η έγκρισή της από το λαό θα διευκολυνόταν πολύ, εάν η κατάργηση αυτή επικυρωνόταν από Οικουμενική Σύνοδο». Αμέσως εξέδωσε τις αναγκαίες διαταγές για τη συγκρότηση της Συνόδου, η οποία άρχισε τις συνεδριάσεις της στις αρχές του επόμενου έτους 754. Η απόφαση αυτή κατέληξε στην εξής απόφαση:

«Ομοφώνως ορίζομεν απόβλητον είναι και αλλοτροίαν και εβδελυγμένην εκ της των Χριστιανών Εκκλησίας πάσαν εικόνα εκ πάση ύλης και χρωμα-

τουργικής των ζωγράφων κακοτεχνίας πεποιημένην. Μηκέτι τολμάν άνθρωπον τον οιονδήποτε επιτηδεύειν το τοιούτο ασεβές και ανόσιον επιτήδευμα, ο δε τολμών επί του παρόντος κατασκευάσαι εικόνα ή προσκυνήσει ή στήσαι εν Εκκλησία ή εν ιδιωτικώ οίκω ή κρύψαι, ει μεν επίσκοπος ή πρεσβύτερος ή διάκονος ή λαϊκός, αναθαματιζέσθω και τοις βασιλικοίς νόμοις υπεύθυνος έστω ως ενάντιος των του Θεού προσταγμάτων και εχθρός των πατρικών δογμάτων».

Στη Σύνοδο αυτή παραβρέθηκαν 348 πατέρες, αλλά ο Πάπας της Ρώμης και οι Πατριάρχες Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων, δεν απέστειλαν αντιπροσώπους. Για την ελευθερία σκέψεως των Συνοδικών, γράφει ο ιστορικός: «Χωρίς αμφιβολία, καμία βία δεν εξασκήθηκε στη Σύνοδο αυτή, ούτε σπουδαία αντιλογία προέκυψε... Απ' αυτήν δε την ανεπηρέαστη και σύμφωνη ενέργεια αυτής της Συνόδου του έτους 754, φαίνεται πολύ καθαρά, ότι ο ανώτερος κλήρος ασπαζόταν την καινοτομία».

Τη μόνη κατηγορία που βρίσκει ο ιστορικός σ' αυτή τη Σύνοδο είναι ότι ανακήρυξε «ως επιτήδευμα ασεβές και ανόσιο» τη ζωγραφική τέχνη, «επαγαγόντες πληγήν καίριαν εις την καλήν εκείνη τέχνην».

«Την 8η Αυγούστου (754), οι πατέρες με τον βασιλέα πέρασαν το Βόσπορο και με μεγάλη πομπή συνήλθαν στην Εκκλησία της Παναγίας των Βλαχερνών, από την οποία είχαν αφαιρεθεί όλες οι εικόνες. Εκεί διαβάστηκαν πανηγυρικά οι όροι της Συνόδου και επευφήμησαν οι πατέρες τον βασιλέα με μεγάλο ενθουσιασμό: "Σήμερον σωτηρία τω κόσμω, ότι συ, βασιλεύ, ελυτρώσω ημάς εκ των ειδώλων"».

Κατόπιν αυτών, έπρεπε να εκτελεσθούν τα ψηφισθέντα, δηλαδή, να αφαιρεθούν οι εικόνες από τις Εκκλησίες, από τα Μοναστήρια και από τα σπίτια των Χριστιανών. Το έργο όμως αυτό ήταν τρομερά δύσκολο. Γιατί, όπως αναφέρει ο ιστορικός, αν και ο ανώτερος κλήρος του Ανατολικού κράτους, ο στρατός, οι λογιότερες και νοημονέστερες κοινωνικές τάξεις ασπάζονταν την καινοτομία, ο αμαθής λαός, οι γυναίκες, το πλήθος των μοναχών και οι τέσσερις ύπατοι αρχιερείς, ο Ρώμης, ο Αλεξανδρείας, ο Αντιοχείας και ο Ιεροσολύμων δεν συμφωνούσαν. Και ασφαλώς όχι κατά συνείδηση, γιατί ήξεραν τις καταχρήσεις των εικονολατρών, οι οποίοι έξυναν τα χρώματα των εικόνων στη θεία Κοινωνία της θείας Ευχαριστίας, για να αγιαστεί, αλλά γιατί μια τέτοια καινοτομία δεν ήταν εύκολη, χωρίς να κατηχηθεί πρώτα ο λαός. Ο αμαθής λαός είχε γαλουχηθεί με αυτά τα νάματα. Το αμαθέστερο ιερατείο τον είχε κατηχήσει, ότι τα μέσα της λατρείας είναι οι εικόνες. Πώς λοιπόν, θα του αφαιρέσει τα μέσα αυτά, χωρίς να προηγηθεί ανάλογη κατήχηση; Συνεπώς, δεν ήταν εύκολη η συγκατάθεση των άλλων πατριαρχών και του Πάπα.

Την αμάθεια αυτή του λαού, σημειώνει ο ιστορικός, και την προσήλωσή του στα εξωτερικά σύμβολα της πίστεως εκμεταλλεύονταν οι μοναχοί –απόστολοι του σκότους– και υποκινούσαν τη γενική αντίσταση· φανάτιζαν το λαό και δημιουργούσαν αυθάδεις αντιστάσεις, εξαιτίας των οποίων έγιναν πολλά και μεγάλα εγκλήματα μεταξύ των εικονομάχων και εικονολατρών, αλλά και οι εχθροί του έθνους αρκετά ωφελήθηκαν, ως επίσης και «άνθρωποι φίλαρχοι που νόμισαν κατάλληλη την περίσταση τού να ωφεληθούν από την αντίσταση των μοναχών... και να πετύχουν επίσημη θέση στην κυβέρνηση». Ο βασιλεύς πάντως διέταξε την ολοσχερή εξαφάνιση των εικόνων στην πρωτεύουσα και στην επαρχία, και «πολλές εικόνες καταστράφηκαν τότε, πολλά λείψανα των αγίων εξαφανίστηκαν, πολλά μοναστήρια καταργήθηκαν», ανάλογα βέβαια με το χαρακτήρα των διοικητών, οι οποίοι ανέλαβαν

να εκτελέσουν τα βασιλικά διατάγματα. Η εκτέλεση των βασιλικών διαταγμάτων άρχισε από τις χώρες εκείνες που ήταν δυνατόν να εφαρμοστεί ευκολότερα, γιατί ο βασιλιάς είχε την ελπίδα, ότι αφού η καινοτομία αυτή εφαρμοστεί και ευδοκιμήσει στα αξιόλογα μέρη του κράτους, μπορεί κατόπιν, με βαθμιαία διάδοση των ιδεών της καινοτομίας και των συνηθειών, να παρεισδύσει και στις χώρες εκείνες που ήταν περισσότερο δύσκολες.

Εντωμεταξύ, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος πάντρεψε τον γιο του και διάδοχο Λέοντα Δ' με την Αθηναία Ειρήνη. Η Αθηναία αυτή κόρη, η οποία δεν είχε κανένα άλλο προτέρημα, παρά την ομορφιά της και την υποκρισία, φάνηκε πρόθυμη να ασπαστεί τις δοξασίες του πεθερού της. Αλλά ο Κωνσταντίνος έπεσε σε απάτη. Γιατί, όταν ανέλαβε τη βασιλεία ο γιος του Λέων, άνθρωπος με ασθενικό χαρακτήρα, η Ειρήνη ως έχιδνα σήκωσε το κεφάλι, έβγαλε τη μάσκα της υποκρισίας και έχυσε το δηλητήριό της εναντίον όλων των προσπαθειών του πεθερού της και του άνδρα της. Νόμισε ότι δικαιούνταν να καταπατήσει, για την επιτυχία του σκοπού αυτού, κάθε ανθρώπινο και θείο νόμο. Το φίδι αυτό, η Ειρήνη, «μεταχειρίστηκε τη θρησκεία ως όργανο φιλαρχίας και φιλοδοξίας και γι' αυτό εξετράπη στα φοβερότερα κακουργήματα».

Ο Λέων ο Δ', ο άνδρας της πανούργας Ειρήνης, ο οποίος ανέλαβε την Εξουσία το έτος 775, ήταν αγαθός και έντιμος άνδρας, αλλά ασθενικός χαρακτήρας. «Ανατράφηκε μεν στα πατρικά δόγματα της μεταρρύθμισης, αλλά δεν είχε τη δύναμη της θέλησης, που ήταν αναγκαία, για να συμπληρωθεί η εκτέλεση των αποφασισθέντων. Η αντίπαλη μερίδα, η οποία είχε εντελώς εξασθενήσει κάτω από την πίεση του Κωνσταντίνου, άρχισε αμέσως πάλι να κινείται πολύ επικίνδυνα. Τούτο γιατί η βασίλισσα Ειρήνη, παραβαίνουσα τους όρκους, τους οποίους είχε δώσει προς τον πεθερό της, ήρθε αμέσως μετά το θάνατό του σε συνεννοήσεις με την μερίδα εκείνη. Οι σύμμαχοι αυτοί πολιτεύθηκαν με τόση επιδεξιότητα, ώστε ο Λέων ο Δ' έπεσε με μεγάλη ευχέρεια στις παγίδες που του είχαν στήσει». Πολλά κακά και πολλές συνωμοσίες έγιναν από τους συμμάχους αυτούς. Αλλά ο βασιλιάς Λέων ο Δ', άνθρωπος με ασθενικό χαρακτήρα, έδειχνε πάντα πνεύμα επιείκειας. Ενώ όμως ο Λέων ο Δ' νόμιζε ότι πολιτευόμενος με τον τρόπο αυτό του δινόταν η ευχέρεια να μην τιμωρήσει αυστηρά την αντίπαλη μερίδα, ενώ τηρούσε, ως προς το μέρος του τους ορισμούς της μεταρρύθμισης, ξαφνικά μαθαίνει ότι αυτή η γυναίκα του Ειρήνη είχε εικόνες που προσκυνούσε, και ότι δύο εικόνες βρέθηκαν κρυμμένες κάτω από το προσκέφαλό της. Η απάτη αυτή ερέθισε πολύ τον τόσο μετριοπαθή Λέοντα Δ'. Αμέσως διέταξε ο βασιλιάς να γίνουν ανακρίσεις, οι οποίες απέδειξαν, ότι κληρικοί και αξιωματικοί της αυλής είχαν προμηθεύσει στη βασίλισσα τις εικόνες. Τους κληρικούς αυτούς και τους αξιωματικούς τούς φυλάκισε, τη γυναίκα του επέπληξε με οργή, γιατί παρέβη τους όρκους με τους οποίους είχε ορκιστεί επί των αχράντων μυστηρίων στον πατέρα του Κωνσταντίνο. Η Ειρήνη θέλησε να προφασιστεί ότι δεν γνώριζε ότι οι εικόνες ήταν κρυμμένες στον κοιτώνα της, αλλά ο βασιλιάς παρέμενε αμετάπειστος και γι' αυτό σταμάτησε στο εξής να έχει σχέσεις με αυτή, και θα της αφαιρούσε και την εποπτεία που είχε στο γιο τους νεαρό Κωνσταντίνο, εάν ξαφνικά δεν πέθαινε μετά από πέντε περίπου μήνες, στις αρχές του Σεπτεμβρίου του έτους 780... Οι αντιμεταρρυθμιστές είπαν, ότι ο Λέων, επειδή αγαπούσε υπερβολικά τους πολύτιμους λίθους, αφαίρεσε ένα πολύτιμο στέμμα από το ιερό της του Θεού Σοφίας, το οποίο άλλοτε είχε αφιερώσει ο Μαυρίκιος, και αφού φόρεσε αυτό

το στέμμα, ως εκ θαύματος, άναψαν κάρβουνα στην κεφαλή του και αυθημερόν πέθανε. Οι δε μεταρρυθμιστές πάλι αξίωσαν, ότι τον βασιλέα δηλητηρίασε η γυναίκα του Ειρήνη. Εμείς νομίζουμε ότι η Ειρήνη, που διέπραξε τόσα παράνομα έργα, δεν θα δίσταζε καθόλου να διαπράξει και αυτό».

«Η αρχή περιήλθε τότε στον δεκαετή Κωνσταντίνο τον ΣΤ' που επιτροπεύονταν από τη μητέρα του Ειρήνη, ο οποία προκειμένου να πετύχει το σκοπό της, δηλαδή, την αναστήλωση των εικόνων, επιζήτησε εξωτερικούς και εσωτερικούς συμμάχους, και δεν δίστασε να θυσιάσει τα κυριότερα συμφέροντα του Κράτους, το οποίο επί των ημερών της παρέλυσε, ενώ το παρέλαβε σε μεγάλη ακμή».

Κατόπιν αυτών και με την υπόδειξη της κακόβουλης Ειρήνης παραιτήθηκε ο τότε Πατριάρχης Παύλος, που ήταν φίλος των εικονομάχων, και ο οποίος σε λίγο πέθανε. Τα πάντα λοιπόν εξελίσσονταν όπως τα ήθελε η Ειρήνη. Η ομάδα των αντιμεταρρυθμιστών έλαβε πλέον τα ηνία και από παντού άρχισε να προετοιμάζεται η αναστήλωση των εικόνων. Το έργο όμως αυτό δεν ήταν εύκολο, γιατί η ομάδα της μεταρρύθμισης εξακολουθούσε να είναι πολυάριθμη και με μεγάλη δύναμη. Η υπεροχή των μεταρρυθμιστών φαίνεται από το εξής γεγονός: «Ενώ οι βασιλείς της μεταρρύθμισης εύρισκαν πάντοτε πρόχειρα μεταξύ του κλήρου ανθρώπους ικανούς να αναλαμβάνουν τον πατριαρχικό χρόνο, η Ειρήνη δεν μπορούσε να ανακαλύψει μεταξύ πολλών εκατοντάδων αρχιερέων ούτε ένα. Και τούτο δεν είναι αρκετό. Ούτε μεταξύ των ηγουμένων, ούτε μεταξύ των μοναχών μπορούσε να επιτύχει κατάλληλο υποψήφιο. Όχι ότι αυτοί δεν ήταν όλοι σχεδόν έτοιμοι να συντελέσουν την αναστήλωση των εικόνων, αλλά γιατί, επί του προκειμένου, ο ζήλος μόνο δεν αρκούσε. Ήταν ανάγκη να διαθέτει και προσωπικό εξαίρετο αξίωμα και μόρφωση μεγάλη και νου έξοχο και τόλμη για την εφαρμογή του σχεδίου. Η Ειρήνη λοιπόν ήρθε στην ανάγκη να εκλέξει τον πατριάρχη της μεταξύ των λαϊκών». Ως πατριάρχη λοιπόν εξέλεξε τον Ταράσιο. Αυτός πρότεινε τη συγκρότηση νέας Οικουμενικής Συνόδου, αλλά όπως φρονεί ο ιστορικός «πολλοί ως φαίνεται παρατήρησαν ότι είναι περιττή η συγκρότηση νέας Συνόδου, αφού προ τριάντα μόλις ετών είχε συγκροτηθεί Οικουμενική Σύνοδος και είχε εκδώσει την απόφασή της επί του προκειμένου, για την κατάργηση της προσκύνησης των εικόνων». Αλλά η κακόβουλη Ειρήνη με τον νέο πατριάρχη, φρόντισαν για τη συγκρότηση της Συνόδου και κατά τέτοιο τρόπο, που να έχουν την πλειοψηφία. Οι αντιφρονούντες πληροφορήθηκαν για τις φροντίδες αυτές και διαμαρτυρήθηκαν. «Η φωνή όμως των αντιφρονούντων καλύφτηκε από τη φωνή των οπαδών της βασίλισσας, και η συνέλευση διαλύθηκε, αφού σημειώθηκε στα πρακτικά, ότι η βασίλισσα εξέλεξε πατριάρχη τον Ταράσιο, και ότι επέτρεψε σ' αυτόν να συγκαλέσει Οικουμενική Σύνοδο, για να ρυθμίσει το ζήτημα περί των εικόνων».

«Την 25η Δεκεμβρίου 784 χειροτονήθηκε ο Ταράσιος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και αμέσως άρχισε να ετοιμάζει τη συγκρότηση της Συνόδου». Αμέσως απέστειλε αντιπρόσωπό του προς τον Πάπα της Ρώμης. Επίσης και η Ειρήνη έστειλε επιστολή στον Πάπα και τον παρακαλούσε να παραβρεθεί αυτοπροσώπως στη Σύνοδο, που έμελλε να συγκροτηθεί, σε περίπτωση δε κωλύματος να στείλει αντιπροσώπους του. «Εννοείται ότι ο Πάπας άρπαξε πρόθυμα την ευκαιρία αυτή, για να επαναλάβει να ενισχύσει τις κυριαρχικές του αξιώσεις προς την Ανατολή».

Με δύο αντιπροσώπους του ο Πάπας Αδριανός ο Α', «προέτρεψε τον Κωνσταντίνο και την Ειρήνη να σέβονται τη

Ρωμαϊκή Εκκλησία ως πνευματική μητέρα, ως κεφαλή όλων των Εκκλησιών». Την ίδια σύσταση έκανε και στον Πατριάρχη Ταράσιο, για τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ρωμαϊκής Εκκλησίας. «Από δε τους πατριάρχες της Ανατολής, στους οποίους είχε γράψει συγχρόνως ο Ταράσιος, δεν ήρθε καμία απάντηση... Και όμως προσήλθαν στην Κωνσταντινούπολη δύο μοναχοί, ο Θωμάς και ο Ιωάννης... οι οποίοι παρουσιάστηκαν ως αντιπρόσωποι των τριών εκείνων αρχιερέων. Αλλά και αυτοί οι πιο θερμοί οπαδοί των εικόνων, από τους νεότερους, δέχονται ότι οι μοναχοί εκείνοι δεν είχαν καμία πληρεξουσιότητα για τούτο».

«Όταν δε στην αρχή του 786 έφτασαν στην Κωνσταντινούπολη οι απεσταλμένοι του Πάπα, και οι υποτιθέμενοι εκείνοι επίτροποι των τριών Ανατολικών θρόνων... άρχισαν να συνέρχονται και αυτοί που είχαν πρόσκληση για τη Σύνοδο. Οι περισσότεροι όμως από αυτούς δεν ήταν καθόλου διατιθέμενοι να συνεργαστούν με τον πατριάρχη και τον λογοθέτη. Γι' αυτό συνήλθαν σε προπαρασκευαστικές συνεδριάσεις προκειμένου να σκεφτούν και να ανταλλάξουν γνώμες, πώς πρέπει να ενεργήσουν για την ανατροπή των διενεργουμένων, όλη δε η πόλη από το γεγονός αυτό τρομερά ταράχθηκε. Ο Ταράσιος αναπαραστάθηκε με πολλή τόλμη και δεξιότητα. Κατά τα ανέκαθεν κεκανονισμένα, τα οποία ισχύουν και μέχρι σήμερα, χωρίς την άδεια του αρχιερέα τού τόπου, δεν επιτρέπεται ούτε Σύνοδος ούτε ιερατική πράξη, παρ' ενορία. Ο Ταράσιος λοιπόν –τους τάραξε– ως αρχιερέας της Κωνσταντινουπόλεως, διαμαρτυρήθηκε για τις συναθροίσεις εκείνες και διακήρυξε ότι ήταν παράνομες και απείλησε με αφορισμό καθέναν που θα έπαιρνε μέρος σ' αυτές τις παρασυναγωγές. Συγχρόνως έφτασε και η βασίλισσα στην Κωνσταντινούπολη (παραθέριζε στη Θράκη) και όρισε την 17η Αυγούστου 786 ως ημέρα για τη συγκρότηση της νέας Οικουμενικής Συνόδου, στο Ναό των Αγίων Αποστόλων. Αλλά οποιαδήποτε και αν ήταν η προσωπική αξία του Ταράσιου, την ημέρα εκείνη απεδείχθη τρανώς όσο ισχυροί ηθικά και υλικά ήταν οι οπαδοί της μεταρρύθμισης. Ακόμη από την προηγούμενη ημέρα ο στρατός είχε κυκλώσει την Εκκλησία και είπε ότι κάνει αυτό για να προστατεύσει τους προμάχους της μεταρρύθμισης, επισκόπους, από κάθε βιαιοπραγία της αυλής. Ο γενναίος Ταράσιος δεν πτοήθηκε από αυτό. Την ορισμένη ημέρα και ώρα προσήλθε στο Ναό με τους άλλους επισκόπους και αφού διέταξε να κλείσουν τις πόρτες κήρυξε την έναρξη της Συνόδου. Τότε, όμως, φοβερός θόρυβος έγινε γύρω από την Εκκλησία. Οι στρατιώτες απείλησαν ότι θα διαρρήξουν τις πόρτες, αν δεν επιτρέψουν να εισέλθουν και αυτοί. Ώστε εδέησε να υποκύψουν σ' αυτή την απαίτηση, να ανοίξουν τις πόρτες και να αρχίσουν τη συνεδρίαση, παρόντος και του στρατού. Στη Σύνοδο αυτή παρευρίσκονταν και οι βασιλείς και από τη θέση των κατηχουμένων παρατηρούσαν τη συνεδρίαση. Όταν λοιπόν άρχισε, οι αρχιερείς, οπαδοί του πατριάρχη Ταράσιου, πρότειναν να διαβαστούν μπροστά σε όλους ορισμένες συνοδικές πράξεις που αναφέρουν, ότι Οικουμενική Σύνοδος δεν μπορεί να συγκροτηθεί χωρίς τη συμφωνία όλων των πατριαρχών. Ο σκοπός τους ήταν να προσβάλουν από την αρχή το κύρος της τελευταίας Συνόδου (εκείνης που κατήργησε τις εικόνες), στην οποία, όπως ξέρουμε, δεν παραβρέθηκαν αυτοπροσώπως, ούτε με επισκόπους, ο Πάπας, και οι πατριάρχες της Ανατολής. Αλλά οι μεταρρυθμιστές αντιπαρατήρησαν, ότι, αν έτσι τοποθετήσουν το θέμα, ούτε η παρούσα Σύνοδος μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη, γιατί οι μοναχοί Θωμάς και Ιωάννης δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επίτροποι των τριών πατριαρχείων της Ανατολής, και αυτοί δε οι

απεσταλμένοι του Πάπα, ήταν μεν πρεσβευτές του, αλλά δεν εφοδιάστηκαν με την απαραίτητη πληρεξουσιότητα για να γίνουν δεκτοί στη Σύνοδο ως αντιπρόσωποι όλων των Εκκλησιών της Δύσεως. Το στρατιωτικό ακροατήριο ενθουσιάστηκε και επικρότησε στην ένσταση αυτή, η δε Ειρήνη ταραγμένη έβλεπε ότι δεν μπορούσε ούτε να αναιρέσει το επιχείρημα εκείνο, ούτε είχε τρόπο να εκφοβίσει την πλειοψηφούσα αντιπολίτευση. Γι' αυτό έστειλε έναν αξιωματικό της προς τον Ταράσιο και τον πρότρεπε να υποκύψει επί τους παρόντος. Ο πατριάρχης λοιπόν Ταράσιος με τους ομόδοξούς του σηκώθηκαν και έφυγαν αμέσως. Αλλά οι πολυάριθμοι αντίπαλοί τους (οι μεταρρυθμιστές) παρέμειναν και συνέχισαν τη συνεδρίαση. Διάβασαν πάλι και εγκωμίασαν τις αποφάσεις της προηγούμενης Συνόδου και δεν διαλύθηκαν, παρά αφού επικύρωσαν εκ νέου πάλι τα πρακτικά της. Ίσως μπορούσαν να προχωρήσουν σε περισσότερες ενέργειες, ίσως μπορούσαν να δικάσουν και να καταδικάσουν τον Ταράσιο και να προκαλέσουν την εκλογή νέου πατριάρχη. Αλλά, αν το έκαναν αυτό, θα περιέρχονταν σε άσπονδη ρήξη με τη βασίλισσα, πράγμα το οποίο ήθελαν να αποφύγουν, ενώ νόμισαν, με το να περιορισθούν στο να αποδείξουν την αδυναμία της και να επικυρώσουν την προηγούμενη Σύνοδο, ότι έλυναν ειρηνικά και οριστικά το ζήτημα».

«Η μεταρρύθμιση λοιπόν φαινόταν θριαμβεύουσα, και πράγματι θα θριάμβευε, αν η Ειρήνη δεν αποφάσιζε να την καταβάλει με κάθε τρόπο, έστω και δια της βίας των πολυτιμότερων συμφερόντων του κράτους». Βλέποντας λοιπόν η εγκληματική εκείνη γυναίκα των Αθηνών, ότι παρ' όλες τις προσπάθειές της δεν κατόρθωσε να αλλάξει τη διάθεση του στρατού, «απελπισμένη αποφάσισε να τον διαλύσει και να δημιουργήσει νέο στρατό από τους στρατεύσιμους των ευρωπαϊκών επαρχιών, όπου, όπως νόμιζε, οι ιδέες της μεταρρύθμισης ήταν λιγότερο διαδεδομένες από την Ασία. Αλλά και με αυτή την ενέργειά της δεν κατόρθωσε τίποτε, γιατί σιγά-σιγά και εκεί επεκράτησε το πνεύμα της μεταρρύθμισης, στο νέο στρατό, όπως είχε επικρατήσει και στον παλαιό».

«Εννοείται, ότι η διάλυση των παλαιστρών εκείνων, που τόσες φορές νίκησαν στα πεδία της μάχης, και τόσες φορές ταπείνωσαν Τούρκους και Βούλγαρους, έμελλε να καταφέρει θανατηφόρο τραύμα στην ασφάλεια και την τιμή του κράτους. Αλλά η Ειρήνη ήταν από τους κυβερνήτες εκείνους, οι οποίοι, για να πετύχουν το σκοπό τους, δεν συγκινούνται με τίποτε».

Όταν διαλύθηκε η Σύνοδος της Κωνσταντινουπόλεως, η πανούργος Ειρήνη με σατανικό τρόπο διέλυσε τα στρατιωτικά σώματα, τα οποία δεν ήταν αφοσιωμένα σ' αυτή. Η διάλυση αυτή έγινε τον Οκτώβριο του 786 και τον Μάιο του επόμενου έτους έστειλε εγκύκλιο δια της οποίας καλούσε τους αρχιερείς σε νέα Σύνοδο. Το χρονικό αυτό περιθώριο, από του Οκτωβρίου μέχρι του Μαΐου, χρησιμοποίησε για να εξουδετερώσει και την ηθική δύναμη των αντιπάλων, εφόσον η υλική δύναμη είχε πλέον εξουδετερωθεί με τη διάλυση του στρατού, για να ματαιωθεί η πλειοψηφία των μεταρρυθμιστών και να επιτευχθεί πλειοψηφία των αντιθέτων. Ως σατανικός άνθρωπος λοιπόν, προπαρασκεύαζε το προσωπικό τής νέας Συνόδου, η οποία θα έλυε Εκκλησιαστικές και ουράνιες υποθέσεις. Για την επιτυχία του σκοπού της, η βασίλισσα με τον Ταράσιο, διαίρεσαν τους αρχιερείς της μεταρρυθμίσεως σε δύο τάξεις, σε αυτούς που υπήρχε πιθανότητα να μεταπεισθούν και στους άλλους τους αμετάπειστους. Από αυτούς λοιπόν προσκάλεσε στη Σύνοδο μόνο τους πρώτους, τους δε άλλους απέκλεισαν. Παρ' όλα αυτά όμως, άλλη δυσκολία παρουσιάστηκε. «Οι αρχιερείς που

με αυτό τον τρόπο είχαν καθοριστεί για τη νέα Σύνοδο, ήταν πολλοί λιγότεροι από εκείνους οι οποίοι είχαν συγκροτήσει την Οικουμενική Σύνοδο του Κωνσταντίνου του Ε' και οι οποίοι όλοι μαζί ήταν 348. Για να συμπληρωθεί λοιπόν ο ίδιος περίπου αριθμός των ψηφοφόρων, αποφασίστηκε να προσκληθούν στη Σύνοδο και 132 ηγούμενοι και μοναχοί, ως πρωταγωνιστές και μάρτυρες του θεσμού που νομοθετούσαν υπέρ των εικόνων, το οποίο πρόκειται εκ νέου να καθιερωθεί... Παρ' όλα τα μέτρα αυτά, διαπίστωσαν ότι ήταν πολύ επικίνδυνη η ατμόσφαιρα για να συνέλθει η Σύνοδος στην Κωνσταντινούπολη, γιατί ήταν μεγάλος ο αριθμός της ανωτέρας τάξεως που παρέμενε στις αρχές της μεταρρύθμισης και γι' αυτό όρισαν ως κατάλληλο τόπο την πολύ μικρότερη πόλη της Νίκαιας».

«Αφού ετοιμάστηκαν έτσι τα πράγματα, τον μήνα Μάιο του 787 έστειλαν τις προσκλήσεις (εγκυκλίους) σ' εκείνους που αποφασίστηκε να συνέλθουν στη νέα έβδομη Οικουμενική Σύνοδο περί το μήνα Σεπτέμβριο, στην αρχαία εκείνη πόλη της Βιθυνίας, τη Νίκαια... Για την ασφάλεια της συνελεύσεως και για τον δήθεν σωφρονισμό των μεταρρυθμιστών, έστειλε η βασίλισσα στην πόλη εκείνη και γύρω από την πόλη αρκετά από τα νέα στρατολογημένα τάγματα... Στις 24 Σεπτεμβρίου άρχισε η πρώτη συνεδρίαση, στην οποία δεν επέτρεψαν κατ' αρχήν να παραβρεθούν οι αρχιερείς, όσοι δεν δήλωσαν εγκαίρως το φρόνημά τους υπέρ των εικόνων... Αφού δια της βίας είχε επιβληθεί στους συνοδικούς το καθήκον, να ψηφίσουν την αναστήλωση των εικόνων και να επιβάλουν τις αυστηρότερες εκκλησιαστικές ποινές κατά των μεταρρυθμιστών, δεν επέτρεπαν καμία ελευθερία γνώμης (σ.σ. βία και νοθεία)... Μόλις δε από την πέμπτη συνεδρίαση καταπιάστηκε η Σύνοδος με το κύριο θέμα. Αρχικά διαβάστηκαν διάφορα μέρη της Αγίας Γραφής και των Πατέρων της Εκκλησίας, τα οποία, κατ' αυτούς, συνηγορούσαν υπέρ της προσκύνησης των εικόνων. Με το κακόβουλο όμως πνεύμα που τους διέκρινε παραμόρφωσαν τις έννοιες και πλαστογράφησαν ό,τι ήθελαν. Έπειτα ανασκεύασαν τις αποφάσεις της Συνόδου επί Κωνσταντίνου του Ε', αναθεμάτισαν ως αιρετικούς τους πατριάρχες, Αναστάσιο, Κωνσταντίνο και Νικήτα και όλους τους ομόφρονές τους· αποκατάστησαν τη μνήμη του πατριάρχη Γερμανού και του Γεωργίου του Κυπρίου και γενικά καθόρισαν τον όρο περί των εικόνων ως εξής:

«Ορίζομεν συν ακριβεία πάση και εμμελεία, παραπλησίως τω τύπω του τιμίου και ζωοποιού σταυρού, ανατίθεσθαι τας σεπτάς και αγίας εικόνας εν ταις αγίαις του Θεού Εκκλησίαις και ιεροίς σκεύεσι και αισθήσι, τοίχοις τε και σανίσιν, οίκοις τε και οδοίς (όσω γαρ συνεχώς δι' εικονικής ανατυπώσεως ορώνται, τοσούτον και οι ταύτας θεόμενοι διανίστανται προς την των πρωτοτύπων μνήμην τε κι επιπόθησιν) και ταύταις ασπασμόν και τιμητικήν προσκύνησιν απονέμειν (ου μην την κατά πίστιν ημών αληθινήν λατρεία, ή πρέπει μόνη τη θεία φύσει, αλλ' ον τρόπον τω τύπω του τιμίου και ζωοποιού σταυρού και τοις αγίοις ευαγγελίοις και τοις λοιποίς ιερείς αναθήμασι) και θυμιαμάτων και φώτων προσαγωγήν προς την τούτων τιμήν ποιείσθαι, καθώς και τοις αρχαίοις ευχερώς είθισται. Η γαρ της εικόνος τιμή επί το πρωτότυπον διαβαίνει και ο προσκυνών την εικόνα προσκυνεί εν αυτή του εγγραφομένου την υπόστασιν».

Πράγματι, δια του όρου αυτού, απαγορεύεται ρητώς η λατρεία των εικόνων. Διέταξαν απλά την ανάρτηση των εικόνων σαν βοηθητικό στοιχείο των ασθενικών χαρακτήρων, ώστε σε αυτούς που τις βλέπουν να δημιουργείται στις καρδιές τους το ουράνιο δέος και έτσι να φτάσουν στο μέτρο της πίστης των πρωτοτύπων των εικόνων. Αυτή

πράγματι είναι λογική σκέψη. Πλην όμως, έθεσαν τις εικόνες σαν απαραίτητο στοιχείο των Ναών, που χωρίς αυτές δεν εννοείται Χριστιανικός Ναός, πράγμα το οποίο καταδικάζεται από την Αγία Γραφή. Επίσης, ο ασπασμός, η τιμητική προσκύνηση, η προσφορά θυμιαμάτων και φώτων, τα οποία ορίζει ο όρος της αναστήλωσης των εικόνων να απονέμονται στις εικόνες, όχι μόνο παράλογες τιμές είναι στα άψυχα αντικείμενα, τις εικόνες, αλλά είναι και σημεία που τις παρουσιάζουν σαν αντικείμενα λατρείας και έτσι υποβοηθούν με ευχέρεια τους αμαθείς να ξεγλιστρούν και να τις λατρεύουν όπως δυστυχώς γίνεται παντού σήμερα.

Θα μπορούσαν να έμεναν στους Ναούς σαν συμβολικά σημεία, ορισμένες εικόνες και Βιβλικές παραστάσεις ψηλά τοποθετημένες, χωρίς να θεσπιστεί η τιμητική προσκύνηση και η προσφορά των θυμιαμάτων και των φώτων. Γιατί αυτά τα θεσμοθετήματα όχι μόνο δεν περιόρισαν καθόλου τη λατρεία και προσκύνηση στις εικόνες, αλλά και βοήθησαν τους παπάδες να τις εκμεταλλεύονται, ώστε σήμερα να είναι, οι εικόνες, μια από τις πιο επικερδείς επιχειρήσεις, στα χέρια των παπάδων. Ήταν επόμενο ότι θα έφταναν στο σημείο αυτό, εφόσον νομοθετήθηκε από τη Σύνοδο η τιμητική προσκύνηση, που σημαίνει κλήση κεφαλής και γονάτων μπροστά στις εικόνες και προσφορά θυμιαμάτων και φώτων.

Ο πατριάρχης Ταράσιος ήθελε κατά κάποιο τρόπο, να μετριάσει τα πράγματα. Ο όρος της αναστήλωσης, αυτό φανερώνει. Αλλά στα σχέδια του Θεού, που είναι πάντα τέλεια, δεν χωρούν ημίμετρα. Το ναι είναι ναι, και το όχι είναι όχι. Στον όρο λοιπόν της αναστήλωσης βλέπουμε ακριβώς ημίμετρα. Και αυτά προκάλεσαν σύγχυση εννοιών. Οι προσφέροντες φώτα και θυμιάματα στις εικόνες ξεγλίστρησαν και έτσι η λατρεία των εικόνων είναι πραγματική, ότι τιμητική. Άλλωστε, όταν υποστηρίζεται από όλους τους ιερείς, ότι υπάρχουν θαυματουργικές, δακρυρρούσες, θαλασσοπερπατούσες, αχειροποίητες, κλπ., και καλείται ο λαός με όλα τα μέσα ενημέρωσης να τις προσκυνήσει, είναι ολοφάνερο, ότι κατά άμεσο τρόπο υποστηρίζεται η πραγματική λατρεία των εικόνων.

Η βασίλισσα Ειρήνη, με όλη την καύχηση και την αλαζονεία για το κατόρθωμά της, διέταξε τη Σύνοδο να τελέσει την τελευταία της συνεδρίαση στην Κωνσταντινούπολη, γιατί ήθελε να αποδώσει μεγαλύτερη λαμπρότητα και επισημότητα στις πράξεις της Συνόδου. Έλαβε λοιπόν τα κατάλληλα μέτρα για να μη συμβεί καμία διατάραξη. Πράγματι, η Σύνοδος πήγε την Κωνσταντινούπολη και εκεί διαβάστηκαν οι κανόνες, οι βασιλείς υπέγραψαν το αντίγραφο και αναθεματίστηκαν οι μεταρρυθμιστές ετερόδοξοι.

Παρ' όλο το κατόρθωμα αυτό της Ειρήνης, έγιναν πολλά κατά κατόπιν και πολλές ανωμαλίες αντιμετώπισε, ώστε κινδύνευσε και από τον γιο της. Γιατί ενώ ήταν 20 ετών ο Κωνσταντίνος, δεν του επέτρεπε, η φίλαρχη εκείνη μητέρα, καμία πραγματική εξουσία. Για να εξασφαλίσει δε τη θέση της περισσότερο, απαίτησε από το στρατό όρκο που ανέφερε: «ενόσω αυτή ζει, ουδέποτε θα επιτρέψει στο γιο της να καταλάβει την πραγματική εξουσία».

«Η φοβερή εκείνη έχιδνα, γυναίκα της Αθήνας η οποία αναστήλωσε τις εικόνες «αφού μεταχειρίστηκε το δυστυχισμένο παιδί της Κωνσταντίνο ΣΤ' για να καταστρέψει όλους όσοι προσπάθησαν να του παραδώσουν την Αρχή (άλλους τύφλωσε και σε άλλους έκοψε τη γλώσσα), έπειτα, κυριευμένη πάντα από ζηλοτυπία κατά του παιδιού της, επιχείρησε να τον απομακρύνει και για το σκοπό αυτό έκανε τα φοβερότερα πράγματα». Όλα τα μέσα μεταχειρίστηκε η φοβερή εκείνη γυναίκα, προκειμένου να μισήσει και να περιφρονήσει το παιδί της η κοινή γνώμη.

Και το έτος 797, «ο δυστυχής Κωνσταντίνος συνελήφθη την ώρα που έκανε την προσευχή του και δια βίας μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη με χελάνδιο *[Βυζαντινό εμπορικό πλοίο],* στην οποία έγινε μια τέτοια φοβερή τραγωδία, από εκείνες που θυμίζουν τα μυθικά ανοσιουργήματα του Ατρέα και του Θυέστη.[17] Ο Κωνσταντίνος ο Στ', το μοναδικό παιδί της Ειρήνης, κλείστηκε με τη βία στην πορφυρή εκείνη αίθουσα, στην οποία είχε την ατυχία να γεννηθεί από την άσπλαχνη εκείνη μητέρα, και εκεί σε λίγη ώρα, κατόπιν διαταγής της φοβερής εκείνης "μάνας", τον τύφλωσαν με τόση σκληρότητα, που κινδύνευσε και να πεθάνει. Και δεν πέθανε μεν, αλλά παρόλο που έζησε αρκετά χρόνια, ήταν εντελώς ανίκανός να αναλάβει την εξουσία».

Τόσο φοβερή και άθλια ήταν η πολιτεία της τερατώδους εκείνης γυναίκας, και τόσο πολύ δυσαρέστησε το στρατό, που ήρθε στην ανάγκη να αγορεύσει άλλον βασιλιά, τον Νικηφόρο, ο οποίος συνέλαβε αμέσως την βασίλισσα Ειρήνη, την εξόρισε στη Λέσβο και το επόμενο έτος στις 9 Αυγούστου πέθανε. ("Ιστορία του Ελληνικού Έθνους", Κ. Παπαρρηγόπουλου, τομ.3ος, μέρος Β', σελ.19-149). Τα ίδια επιβεβαιώνει και η "Παγκόσμια Ιστορία", Ελευθερουδάκη, τομ.2ος, σελ.226-235.

Από όλα αυτά αποδεικνύεται ολοφάνερα, ότι το πρόσωπο, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την αναστήλωση των εικόνων, ήταν άμεσο όργανο του διαβόλου. Αυτό σημαίνει, ότι οι πράξεις και κάθε άλλο έργο της, ασφαλώς δεν αναγνωρίζονται από τον Θεό, αναγνωρίζονται όμως από τους ιερείς, και για το λόγο αυτό την τοποθέτησαν μεταξύ των αγίων και την προσκυνούν και τη μεσιτεία της επικαλούνται.

Παρ' όλα τα κατορθώματα της κακούργου εκείνης βασίλισσας Ειρήνης, το έργο της αναστήλωσης των εικόνων δεν τελείωσε. Ο νέος αυτοκράτορας Νικηφόρος ήταν φίλος της μεταρρύθμισης. Δεν έθιξε όμως το ζήτημα των εικόνων, γιατί είχε να ανοικοδομήσει τα άλλα ερείπια τα οποία άφησε η Ειρήνη. Η συμπεριφορά του όμως ήταν πολύ εχθρική προς τους μοναχούς, γιατί επανέφερε τους φόρους των Μοναστηριών, τους οποίους είχε καταργήσει η Ειρήνη και έδωσε θρησκευτική ελευθερία στο κράτος. Μετά από αυτόν ανέβηκε στο θρόνο ο Μιχαήλ ο Ραγκαβές. Αυτός ήταν φίλος των εικονόφιλων μοναχών, ανίκανος να διοικήσει, αλλά ικανός να διασκορπίσει το Ταμείο του κράτους για τα Μοναστήρια, που εξαιτίας τους, άλλους μεταρρυθμιστές σκότωσε και άλλους εξόρισε. Σε λίγο χρονικό διάστημα όμως τον εκθρόνισαν και έγινε Καλόγερος.

Μετά την εκθρόνιση του Ραγκαβέ, ανακηρύχθηκε βασιλιάς ο Λέων ο Ε'. Αυτός έφερε πάλι στην επικαιρότητα το ζήτημα των εικόνων και ετάχθη κατά της προσκύνησης και λατρείας τους. Ευχαρίστως άκουσε τις προτάσεις στρατιωτικών και ανωτέρων κληρικών και χωρίς χρονοτριβή συγκάλεσε Σύνοδο, η οποία επικύρωσε τις εικονομαχικές αποφάσεις της Συνόδου της Ιερείας του 754 και αφόρισε τους εικονολάτρες ("Παγκόσμια Ιστορία", Ελευθερουδάκη, τομ.2ος, σελ.232). Δυστυχώς ο Λέων ο Ε' έπεσε θύμα συνωμοσίας Καλογέρων, και τον δολοφόνησαν μέσα στο Ναό κατά την ώρα την Λειτουργίας των Χριστουγέννων του έτους 820.

Τον Λέοντα διαδέχτηκε ο Μιχαήλ Β', αμόρφωτος και φιλόδοξος αυτοκράτορας, που στις ημέρες του δεν ήξεραν οι άνθρωποι τι ισχύει και τι δεν ισχύει από τις αποφάσεις των αλληλοσυγκρουόμενων Συνόδων, των εικονομάχων και των εικονολατρών.

«Η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος αρχικά δεν αναγνωρίστηκε στη Δύση, προκά-

[17] Ο Ατρέας και ο δίδυμος αδερφός του, Θυέστης, δολοφόνησαν τον Χρύσιππο, βασιλιά της Ολυμπίας, επειδή επιβουλευόταν το θρόνο.

λεσε μάλιστα την οργή του Καρόλου του Μεγάλου, ο οποίος το 790 εξέδωσε τα περίφημα Libri Karolini, στα οποία καταδικάζει την προσκύνηση των εικόνων και αποδοκιμάζει τη Σύνοδο αυτή ως Οικουμενική. Η συμπεριφορά αυτή του Καρόλου επηρέασε και τη Σύνοδο της Φραγκφούρτης του έτους 794, η οποία και αυτή καταδίκασε τη Σύνοδο της Νικαίας» ("Οι Ιεροί Κανόνες", Α. Αλεβιζάτου, σελ.119), μέχρι και η Παπική εξουσία επέβαλε στους Χριστιανούς την προσκύνηση των εικόνων και των αγίων λειψάνων.

Μετά το θάνατο του Μιχαήλ Β' ανέλαβε την εξουσία ο γιος του Θεόφιλος, φανατικός εικονομάχος. Αυτός παντρεύτηκε την Θεοδώρα από την Παφλαγονία. Στις ημέρες του στην Κωνσταντινούπολη επικρατούσαν οι εικονομάχοι. «Το έτος 832 εξέδωσε ο Θεόφιλος χρυσόβουλο, δια του οποίου, όχι μόνο απαγόρευσε την προσκύνηση των εικόνων, ως καθαρή ειδωλολατρία, αλλά και την επίκληση των αγίων στις Εκκλησίες καταργούσε».

«Τον Θεόφιλο διαδέχτηκε ο ανήλικος γιος του Μιχαήλ Γ', ο οποίος ονομαζόταν Μέθυσος, και τον οποίο επιτρόπευσε η μητέρα του Θεοδώρα... η οποία ήταν εικονολάτρης, κρυφά από τον άνδρα της, όταν ακόμα ζούσε, και η οποία έσπευσε να ανατρέψει τις εικονομαχικές διατάξεις του άνδρα της, και χωρίς πολλές διατυπώσεις διέταξε την αναστήλωση των εικόνων, στην έννοια και τη μορφή της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου». Μεταξύ των συμβούλων δε της Θεοδώρας ήταν ο αδελφός της Βάρδας, «ανήρ κακοήθης». Η Θεοδώρα πάντως δίστασε να επιχειρήσει την αναστήλωση των εικόνων, είτε γιατί οι οπαδοί της Μεταρρύθμισης ήταν ακόμα ισχυροί και πολυάριθμοι, είτε γιατί δεν ήθελε να προσβάλει τη μνήμη τους ανδρός της, για τον οποίο διατηρούσε πάντα πολύ αγάπη.

Εν πάση περιπτώσει, η Θεοδώρα ανέτρεψε τις εικονομαχικές διατάξεις του ανδρός της και αναστήλωσε τις εικόνες. Για την εκτέλεση όμως των νέων αποφάσεων της Θεοδώρας ήταν αναγκαία η απομάκρυνση του εικονομάχου Πατριάρχη Ιωάννη του Γραμματικού. Αξιωματικός λοιπόν της βασίλισσας επισκέφτηκε τον Πατριάρχη και με αυθαδέστατο τρόπο του απηύθυνε τα νέα διατάγματα της Θεοδώρας. Ο Ιωάννης δεν φοβήθηκε, αλλά είπε στον αυθάδη αυτό αξιωματικό, ότι θα σκεφτεί για το θέμα αυτό. Έγινε όμως νέα Σύνοδος από τους αντιμεταρρυθμιστές, η οποία καθαίρεσε τον Ιωάννη, και τον έδιωξε από το Πατριαρχείο. Η Σύνοδος αυτή αναθεμάτισε και αφόρισε επίσης και τους ομόδοξους του Πατριάρχη, ζωντανούς και πεθαμένους, μεταξύ των οποίων ήταν και ο αυτοκράτορας Θεόφιλος, ο άνδρας της Θεοδώρας. Η βασίλισσα ταράχθηκε και έγινε έξω φρενών. «Ήθελε όχι μόνο να εξαιρεθεί ο Θεόφιλος, άνδρας της, από τον αναθεματισμό, τον οποίο ψήφισε η Σύνοδος για όλους εκείνους που συνέπραξαν στην κατάργηση των εικόνων, αλλά επιθυμούσε να πετύχει και ρητή γι' αυτόν συγνώμη και συγχώρεση και αμνηστία. Απαίτησε λοιπόν τούτο από τη Σύνοδο σαν προσωπική χάρη και ανταπόδοση εκείνων που έκανε, με την απειλή, «ότι αν δεν γίνει αυτό, ούτε εμένα θα έχετε με το μέρος σας, ούτε την αναστήλωση και προσκύνηση των εικόνων θα υποστηρίξω, αλλά ούτε θα έχω και καμία φροντίδα για την Εκκλησία».

Η Σύνοδος οπωσδήποτε δυσκολεύθηκε να κάνει αυτή τη χάρη στη Θεοδώρα, η οποία στο τέλος είπε ψέματα, ότι ο άνδρας της, «λίγο πριν πεθάνει μετανόησε και ζήτησε τις εικόνες, τις οποίες προσκύνησε και λάτρευσε με όλη του την καρδιά... Ώστε η μεν Θεοδώρα δεν δίστασε να πει ψέματα, για να πετύχει τη συγνώμη του άνδρας της, η δε Σύνοδος δεν δίστασε επίσης, ενώ ήξερε ότι η Θεοδώρα είπε ψέματα, να επιτρέψει τη συγνώμη, και να δώσει

μάλιστα στη βασίλισσα εγγράφως τη διαβεβαίωση της συγνώμης». Και έτσι ο Θεόφιλος, με το άρμα της συγχώρεσης των ιερέων, πήγε κατευθείαν στον Παράδεισο – «Μακαρία η οδός η πορεύει σήμερον, ότι ητοιμάσθη σοι τόπος αναπαύσεως».

«Αφού πέτυχε το σκοπό της, η Θεοδώρα, επικύρωσε όλες τις αποφάσεις της Συνόδου. Έπειτα χειροτονήθηκε ο Μεθόδιος οικουμενικός πατριάρχης, και αποφασίστηκε να εορταστεί πανηγυρικά το γεγονός της αναστήλωσης των εικόνων, την πρώτη Κυριακή των νηστειών στις 19 Φεβρουαρίου του έτους 842... Έτσι αναστηλώθηκαν οι εικόνες». Τότε θεσπίστηκε να εορτάζεται το γεγονός αυτό, την πρώτη Κυριακή της Μεγάλης τεσσαρακοστής.

Η Εκκλησιαστική μεταρρύθμιση λοιπόν έπεσε σε δύο πανούργες γυναίκες βασίλισσες, οι οποίες εξέθεσαν το Χριστιανισμό και το κράτος της Ανατολής σε μεγάλες και φοβερές συμφορές, «ότι το πολίτευμα εκείνο της Θεοδώρας, πολλών κακών την ημετέρα ενέπλησεν». Αυτό έγινε αφορμή, όπως αναφέρει ο ιστορικός, να μεγαλώσει η θρασύτητα των Καλογέρων, και να αυξηθούν τα πάθη τους. Αυτοί κατόπιν εξαπέλυσαν εξοντωτικό διωγμό εναντίων των οπαδών της μεταρρύθμισης. Πρώτο θύμα των βαρβάρων εκείνων σκοταδιστών Καλογέρων ήταν ο σοφός και αγαθός πατριάρχης Ιωάννης, τον οποίο λίγο πριν είχαν καθαιρέσει. Οι αρχιληστές εκείνοι Καλόγεροι, προκειμένου να τον εξοντώσουν, τον κατηγόρησαν, «ότι δήθεν έβγαλε τα μάτια μιας εικόνας και στηριζόμενοι σ' αυτή τη γελοία πρόφαση, του ανταπέδωσαν τα ίσα και τον τύφλωσαν, αφού προηγουμένως τον κακοποίησαν με τόσο άγριο και βάρβαρο τρόπο, που με το ξύλο που του έδωσαν του δημιούργησαν διακόσες πληγές στο σώμα του, όσες σε καμία περίπτωση, και στους χειρότερους ακόμη των κακούργων δεν επιβάλλονται. «Διακόσιαι πληγαί κατενέχθεισαν εις τον σοφώτερον και χρηστότερον των ανθρώπων των χρόνων τούτων. Τοιούτος υπήρξεν ο πρώτος καρπός της εις τα πράγματα επανώδου του μοναχικού τάγματος· και τούτον παρηκολούθησαν ανάλογοι άλλοι».

Αυτοί είναι οι λόγοι της ιστορίας για την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο, αληθινοί στο είδος τους και αδιάψευστοι στην ιστορικότητά τους. Και για την αδιάψευστη μαρτυρία τους με όλο το δικαίωμα μπορούμε να επαναλάβουμε όσα και ο Αποκαλυπτής Ιωάννης είπε για την αλήθεια των πραγμάτων που του αποκαλύφθηκαν:

«οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσι – αυτοί οι λόγοι είναι αληθινοί και πιστοί» (Αποκ.21:5).

Το είδος του θέματος επιτρέπει αλλά και επιβάλλει, να επικαλεστώ λίγες, έστω, ακόμη, γνώμες και σχόλια, εκτός των ιστορικών που μέχρις εδώ σημείωσα, και από άλλα πρόσωπα του κλήρου και του πολιτικού κόσμου των τελευταίων χρόνων, για να καταλήξουμε σε ορισμένα λογικά συμπεράσματα.

Σαν κατάλληλα πρόσωπα, λοιπόν, εξέλεξα δύο μόνο.

1) Τον ιερέα Δημήτριο Καλλίμαχο, ο οποίος υπήρξε δημοσιογράφος, Γραμματέας του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, σύμβουλος του Οικουμενικού Πατριάρχη Μελετίου Μεταξάκη, συγγραφέας πολλών ιστορικών και παλαιογραφικών ερευνών. Είναι άνθρωπος με πολυσχιδές θρησκευτικό και κοινωνικό έργο και αυτό σημαίνει ότι η γνώμη του έχει κύρος.

2) Τον Νικόλαο Χ. Αμβράζη, ο οποίος διετέλεσε βουλευτής, ιεροκήρυκας και καθηγητής του Βαρβάκειου Γυμνασίου.

Ο Δημήτριος Καλλίμαχος λοιπόν σχολιάζει τα ιστορικά κείμενα του ιστορικού Κ. Παπαρρηγόπουλου, εκείνα που αναφέρονται στης εικονομαχία, και με όσα γράφει, παίρνει απολύτως το μέρος των μεταρρυθμιστών. Με πολλή πικρία αναφέρεται στη ματαίω-

ση της εικονομαχικής κίνησης και αποδίδει τη αποτυχία στο γεγονός ότι δεν ήταν επαρκής η διαφώτιση του λαού. Στο βιβλίο του "Το Ευαγγέλιο υπό Σύγχρονο Πνεύμα", και στις σελίδες 230-237, γράφει τα εξής ωραία και πολύ χαρακτηριστικά:

«Κατά τις αρχές του 8ου αιώνα, επεκράτησε από την υγιαίνουσα μερίδα του Έθνους, η πεποίθηση, ότι ο Ελληνικός κόσμος ήταν προσβεβλημένος από βαθύ χρόνιο νόσημα. Παρουσίαζε, δηλαδή, όλα τα συμπτώματα μιας καταπτώσεως και παρακμής, η οποία, εάν δεν καταβαλλόταν φροντίδα να ανακοπεί, θα οδηγούσε το Κράτος στην πολιτική του εξαφάνιση. Ως κύρια αιτία της καταπτώσεως εκείνης θεωρήθηκε η έλλειψη ακμαίου θρησκευτικού συναισθήματος. Το ζωοποιών του Ευαγγελίου πνεύμα είχε εξαφανιστεί και αντί του αληθινού Χριστιανισμού εμφανίστηκαν οι αρχές μιας ταπεινής μοιρολατρίας και αφοσίωσης στους εξωτερικούς τόπους της θρησκείας, η οποία είχε καταντήσει ξερή και άγονη. Η αμάθεια και η δεισιδαιμονία λυμαίνονταν το λαό, ο οποίος λησμονώντας τη λατρεία προς τον έναν πνευματικό Θεό, κατάντησε να απομένει θείες ιδιότητες στους αγίους».

«Η Χριστιανική Θρησκεία υποβιβάστηκε στο ταπεινό επίπεδο μιας ειδωλολατρίας, την τάση δε αυτή ενίσχυαν οι πολυάριθμες στρατιές των μοναχών, οι οποίοι περιήγαγαν θαυματουργικές εικόνες και λείψανα αγίων για ιεροκαπηλία, εμπνέοντας το φανατισμό, ως απόστολοι του πνευματικοί σκότους».

«Ανυπολόγιστός είναι –λέει ο αείμνηστος εθνικός ιστορικός– ο αριθμός των ανθρώπων, όσοι κατά τους χρόνους εκείνους, υπό κακώς εννοουμένου ζήλου οιστρηλατούμενοι *[κυριευμένοι από παράφορο πάθος],* περιβάλλονταν το μοναχικό σχήμα και εγκατέλειπαν μεν τα αληθώς ιερά καθήκοντα του πατέρα, του πολίτη, του στρατιώτη, ανάλωναν δε τις ηθικές και πνευματικές δυνάμεις σε βίο άσκοπο, που ήταν δε και ακόλαστος. Οι νέες γενιές κατέχονταν, σαν από κάποια λοιμική νόσο, με την υπερβολική εκείνη ανάπτυξη, την οποία έλαβε η εκκλησιαστική εκείνη νομοθεσία. Η γεωργία, η βιομηχανία, η στρατιωτική υπηρεσία, στερούνταν τους χρησιμότερους και ρωμαλαιότερους βραχίονες. Τα Μοναστήρια και τα σε αυτά αφιερωμένα κτήματα πολλαπλασιάστηκαν τόσο και τα συμφέροντα αυτών απασχολούσαν τόσο την Κυβέρνηση, ώστε με αλήθεια μπορούμε να πούμε, ότι το Κράτος κατάντησε να ομοιάζει μοναχών μάλλον απραγμόνων κατοικία, παρά ενεργός πολιτική κοινωνία. Η Κυβέρνηση αναγκαζόταν να συμπληρώνει τα στρατιωτικά τάγματα και τα πληρώματα του στόλου, με ξένους μισθοφόρους και να δέχεται πρόθυμα εντός του Κράτους πλήθη αλλοφύλων, από τους οποίους πλήθαινε μεν ο εγχώριος πληθυσμός, εξασθενούσε δε πολυειδώς η Πολιτεία».

«Υπήρξε γενναίο το ανθρωπιστικό διάβημα των μεταρρυθμιστών»

«Η διαστροφή του Χριστιανικού πνεύματος, αντικαθισταμένου από μια ειδωλολατρία, ο τεράστιος πολλαπλασιασμός των Μοναστηριών, η κολοσσιαία επίδραση των Μοναχών, οι οποίοι πηδούσαν και στα ανώτατα εκκλησιαστικά αξιώματα, η κατάπτωση του φρονήματος της κοινωνίας, ο μαρασμός όλων των ζωπύρων *[ζωογονητικών]* του Έθνους, αποπνέοντας και φθίνοντας μέσα σε μια ατμόσφαιρα μολυσμένη, είχαν κινήσει πρώιμα την προσοχή των ανεπτυγμένων τάξεων. Ιδίως οι ανώτεροι κληρικοί και αξιωματικοί, συναισθάνονταν, ότι ήταν αδύνατον να συνεχιστεί η ζωή του Βυζαντινού Κράτους, εάν δεν ταράζονταν τα σαπισμένα τέλματα και δεν δημιουργούνταν νέες συνθήκες για να εξέλθει το Έθνος από την ατμόσφαιρα εκείνη της κοινωνικής, ηθικής και θρησκευτικής καταπτώσεως».

«Η ανεπτυγμένη και φιλοπρόοδος μερίδα του Έθνους εζήτησε μια γενική μεταρρύθμιση, εκκλησιαστική και κοινωνική. Την κατάπαυση των καταχρήσεων των θεοποιημένων αγίων εικόνων και ιερών λειψάνων, τον περιορισμό των Μοναστηριών, ως κέντρων φωτοσβεστικών, δεισιδαιμονίας και ραστώνης *[νωθρότητας],* τη φορολογία των απέραντων εκκλησιαστικών κτημάτων, τη χειραφέτηση της νεότητας από τα σχολεία των ευρισκομένων υπό την επήρεια των μοναχών, τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας, την ανύψωση του οικογενειακού βίου, την εμψύχωση της γεωργίας και βιομηχανίας, την κατάργηση της δουλοπαροικίας και τον πόλεμο κατά του ατιμωτικού θεσμού της δουλείας, την εκμηδένιση του θεσμού των ευνούχων και της κοινής των ακρωτηριάσεων δια της κοπής των ρινών *[μύτης]* και γλωσσών, την δημιουργία λαϊκών σχολείων και την εφαρμογή νέου εκπαιδευτικού συστήματος, τη γενική αναβίωση της κοινωνίας δια της πνοής νέων ιδεών και ανθρωπιστικών αρχών. Το γενναίο εκείνο κίνημα προέβαινε ακόμη να ζητήσει μέχρι και τον καθορισμό της αρχής της ανεξιθρησκίας, η οποία μετά τόσους αιματηρότατους στη Δύση αγώνες, μόλις μπόρεσε να κατισχύσει κατά τους νεώτερους χρόνους... Κατά ταύτα η προοδευτική του Έθνους μερίδα, της οποίας συμμετείχαν οι διανοούμενοι, οι διαπρεπέστεροι των επισκόπων και των στρατιωτικών, είχαν καταρτίσει πλήρες πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων οκτώ αιώνες πριν δημιουργηθεί στην Ευρώπη το ρεύμα της αναγεννήσεως και η θρησκευτική μεταρρύθμιση του Μαρτίνου Λουθήρου. Αλλά για να τεθεί σε εφαρμογή το σωτήριο πρόγραμμα προς ανακαίνιση τους φθίνοντος μεσαιωνικού Ελληνικού κόσμου, έπρεπε την πρωτοβουλία να αναλάβει αυτή η βασιλεία. Και η στιγμή είχε επιστή, όταν στο θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως ανήλθε ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ' ο Ίσαυρος (717-741)».

Στη συνέχεια ο Δημήτριος Καλλίμαχος, επιδοκιμάζοντας αναφέρεται στα εικονομαχικά διατάγματα του Λέοντος Γ', του γιου του Κωνσταντίνου Ε', του Θεόφιλου, και αποκρούοντας το σατανικό φανατισμό των Μοναχών, οι οποίοι διήγειραν τις γυναίκες και τον αμαθή λαό, γράφει: «...τέλος, μετά από υπερεκατονταετή πάλη, κατόρθωσαν να επικρατήσουν και να ανακόψουν κατά το πλείστον την πλήρη εφαρμογή τού προς ανακαίνιση του Ελληνικού κόσμου προγράμματος των Μεταρρυθμιστών». Και αναφερόμενος «στις υψηλές μεταρρυθμιστικές αρχές, τις οποίες εκπροσωπούσε ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ'», και καταδικάζοντας την έλλειψη επαρκούς διαφώτισης των λαϊκών τάξεων, προσθέτει: «Η αδαμάντινη βάση επί της οποίας έπρεπε να στηριχθεί η επιδιωκόμενη μεταρρύθμιση και ανάπλαση του αποχαυνωμένου μεσαιωνικού Ελληνικού κόσμου, ήταν ο δια της επέκτασης των λαϊκών σχολείων φωτισμός της κοινής γνώμης... Η αδυναμία του μεταρρυθμιστικού αγώνα ενέκειτο στην ουσιώδη αυτή έλλειψη της βαθμιαίας του λαού μόρφωσης, για να ανυψωθεί σε ανώτερο πνευματικό και ηθικό επίπεδο, οπότε και η τόσο σκανδαλίζουσα κατάχρηση της απονομής όχι τιμητικής ευλάβειας, αλλά λατρείας προς τις εικόνες θα εξέλειπε από μόνη της... Εδώ το έργο των μεγαλοϊδεατών βασιλέων, όσοι είχαν γίνει η ενσάρκωση των ιδεών των προοδευτικών ιεραρχών και των αξιωματικών και της καλλίστης εν γένει μερίδας της κοινωνίας κατασυντρίφτηκε προ πάντως από τις δύο βασίλισσες του Βυζαντίου, την Ελένη και την Θεοδώρα, οι οποίες είχαν καταστεί έρμαιο του ισχυρού κόμματος των Μοναχών και του όχλου και όλων των αντιδραστικών στοιχείων... Θα μπορούσε δε η μεταρρύθμιση και στο εκκλησιαστικό πεδίο με τον περιορισμό των αναρίθμητων Μοναστηριών να

επιφέρει αγλαούς *[λαμπρούς]* καρπούς και να επιτύχει την πνευματική χειραφέτηση του λαού, εάν με τον πολλαπλασιασμό των σχολείων δημιουργούνταν καθαρότερη συνείδηση υπό το άπλετο φως της μορφώσεως, η οποία αποτελεί το ασφαλέστερο έρεισμα για στερέωση και καρποφορία κάθε προοδευτικής ιδέας».

Γράφοντας στο ίδιο βιβλίο του, σελ.275, περί δοξομανίας της βασίλισσας Ειρήνης, σημειώνει: «Η δοξομανία προς απόκτηση του στέμματος έσπρωξε την αυτοκράτειρα του Βυζαντίου Ειρήνη την Αθηναία να τυφλώσει με πιρουνιά το σπλάχνο της, το παιδί της, για να βασιλεύσει αυτή, αντί του νόμιμου διαδόχου». Αυτά είναι τα λόγια και τα σχόλια του Δημήτριου Καλλίμαχου για τη μεταρρύθμιση του εκκλησιαστικού πολιτεύματος, λόγια σωστά, όμορφα τοποθετημένα με πνεύμα αντικειμενικό, και με ιστορική βάση. Ο άνθρωπος λοιπόν αυτός εκπροσωπεί μια μεγάλη μερίδα από τη νοημονέστερη τάξη του Ορθόδοξου κόσμου, οι οποίοι βλέπουν μεν την άτοπη θέση της προσκύνησης και λατρείας που έχουν πάρει και σήμερα οι εικόνες, αλλά δεν τολμούν να θίξουν το θέμα, γιατί όλοι τους βρίσκονται μέσα σε έναν κλοιό κάποιας θέσης καθηγητού ή ιερέα ή δεσπότη ή υπαλλήλου, κλπ.

Ο Νικόλαος Αμβράζης στην πραγματεία του "Η Κασσιανή" σχολιάζει και το θέμα των εικόνων και αναφερόμενος στην εποχή της εικονομαχίας, γράφει: «Κατά τους ιστορικούς της εποχής εκείνης, η δεισιδαιμονία των εικονολατρών είχε προβεί τόσο, ώστε νόμιζαν, ότι η βαφή των εικόνων ήταν αγιότερη αυτού του παναγίου σώματος και αίματος του Σωτήρα. Φρικτό, λέμε! Και αναφέρεται, ότι οι ιερείς ξύνοντας με την αγία λόγχη την εικόνα, έριχναν το χρώμα εντός του Ποτηρίου, για να, κατά την αμάθεια και μωρία τους, αγιάσουν το Πανάχραντο Σώμα και Αίμα του Κυρίου! Οι άπιστοι δε –Άραβες και Σαρακηνοί– μαθαίνοντας τις παρεκτροπές των δεισιδαιμόνων τούτων, κατηγορούσαν τους Χριστιανούς ως αυτόχρημα *[απόλυτα]* ειδωλολάτρες. Τούτο δε ήταν μέγα πρόσκομμα και εμπόδιο για τον εκχριστιανισμό των λαών τούτων».

Κακοποίηση των κειμένων

Η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος, που αναστήλωσε τις εικόνες, χρησιμοποίησε ορισμένες μαρτυρίες Πατέρων της Εκκλησίας, ότι συνηγορούσαν δήθεν υπέρ των εικόνων. Στα σημεία όμως αυτά υπάρχει πλήρης παρερμηνεία και κακοποίηση των κειμένων, και για το λόγο αυτό βλέπω την ανάγκη να ασχοληθώ λίγο και με τις μαρτυρίες αυτές, για την ενημέρωση των αναγνωστών μου.

Η Σύνοδος αυτή επικαλέστηκε,

1) Το εγκώμιο του επισκόπου Αντιοχείας Μελετίου από τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο. «Και ούτω πολύ γέγονε τούτο ώστε πανταχού, και εν αμφόδοις, και εν αγορά και εν αγροίς, τούτω πάντοθεν περιηχείσθαι τω ονόματι. Ου προς το όνομα σε τοσούτον επάθετε μόνον αλλά και προς αυτόν του σώματος τον τύπον, όπερ γουν εν ονόμασι εποιήσατε, τούτο και επί εικόνος επράξατε τής εκείνου γαρ εν εκπώμασι και φιάλαις και εν θαλάμων τοίχοις και πανταχού την εικόνα την αγίαν εκείνην διεχάραξαν πολλοί, ώστε μη μόνον ακούειν της αγίας παρηγορίας εκείνης αλλά και οράν αυτού πανταχού του σώματος τον τύπον και διπλήν τινα της αποδημίας έχει παραμυθίαν».

Η χρησιμοποίηση της μαρτυρίας αυτής δεν είναι της θέσεως και του ζήλου Οικουμενικής Συνόδου, ούτε και της μόρφωσης εκείνων που την αποτελούσαν, που όπως είναι φυσικό, υποτίθεται ότι ήταν μορφωμένοι άνθρωποι. Η "περίφημη" αυτή μαρτυρία, ούτε μιλεί ούτε μαρτυρεί υπέρ των εικόνων προσφέρει. Με τα λόγια του αυτά ο Χρυσόστομος εξαίρει την ευλάβεια και το σεβασμό που είχαν οι κάτοικοι της

Αντιοχείας προς τον ποιμένα τους, ο οποίος πριν από λίγο είχε αποθάνει, ώστε χάραξαν την εικόνα του στους τοίχους, σε κοσμήματα και σε οικιακά σκεύη. Μήπως αυτή η συνήθεια δεν χρησιμοποιείται και σήμερα σε ήρωες και σε ευεργέτες; Αυτή λοιπόν η συνήθεια είναι δυνατόν να συνηγορεί στην προσκύνηση των εικόνων; Ασφαλώς, όχι! Καθόλου δεν θα ήταν άσκοπη η συμπεριφορά αυτή, αν παρέμενε ως εκδήλωση σεβασμού προς τους ήρωες της πίστεως, που αναχωρούν για την αιωνιότητα.

2) Επικαλέστηκε επίσης η Σύνοδος ένα μέρος της επιστολής του Κυρίλλου Αλεξανδρείας προς τον επίσκοπο Ακάκιο, στην οποία αναφέρει τη θυσία του Ισαάκ, και σημειώνει: «Άρ' ούν είπερ τις των καθ' ημάς επιθυμήσει ιδείν καταγεγραμμένην εν πινάκι την επί γε τω Αβραάμ ιστορία πώς αν αυτόν εχάραξεν ο ζωγράφος;» Η μαρτυρία αυτή όχι μόνο δεν ομιλεί, αλλά ούτε και σχετίζεται με το θέμα των εικόνων. Ο Κύριλλος απλά εκφράζει την επιθυμία του περί ζωγραφικής παραστάσεως της ιστορίας του Αβραάμ.

3) Επίσης επικαλέστηκε η Σύνοδος το λόγο του αγίου Βασιλείου προς τον Χριστιανό μάρτυρα Βαρλαάμ. Περιγράφοντας με ζωηρές εκφράσεις στο λόγο του ο Βασίλειος, το μαρτύριο του Βαρλαάμ, σημειώνει μεταξύ άλλων και τα εξής: «Ανάστητε μοι νυν, ω λαμπροί των αθλητικών κατορθωμάτων ζωγράφοι, και την του στρατιώτου κολοβοθείσαν εικόνα ταις υμετέραις μεγαλύνητε τέχναις».

Ποιος μπορεί όμως να διακρίνει στα λόγια αυτά του Βασιλείου ότι υπάρχει προτροπή για την κατασκευή εικόνων σε τιμητική ή λατρευτική προσκύνηση. Κανείς! Με τα λόγια αυτά ο Βασίλειος και με ρητορικά σχήματα λόγου προσκαλεί τους ζωγράφους να ζωγραφίσουν την εικόνα του μάρτυρα. Εάν υπήρχαν τότε φωτογραφικές μηχανές, θα παρακαλούσε φωτογράφο να του βγάλει μια φωτογραφία. Εκτός τούτου, δεν εννοούσε καθόλου ο Βασίλειος να τοποθετηθεί η εικόνα του στους Ναούς για προσκύνηση τιμητική ή λατρευτική, γιατί στις ημέρες του δεν υπήρχε αυτή η ελαττωμένη νοημοσύνης, συνήθεια. Ο Βασίλειος εξάλλου σε κάθε σχεδόν ευκαιρία πρόβαλε την αδυναμία που είχε στη γραμματολογική του ματαιοδοξία σε ρητορικά σχήματα λόγου και σε αλλόκοτες λέξεις, όπως οι εξής:

«Ευμορφοποικιλακαθαρόμορφοι».

«Αστραποβροντοχαλαζοιρειθροδάμαστοι».

«Εξαριθμοζυγοκαμπανοτρυτανίστας».

4) Στη συνέχεια η Σύνοδος χρησιμοποίησε ένα μέρος του λόγου του αγίου Βασιλείου, "περί το Αγίου Πνεύματος", προκειμένου να δικαιολογήσει την απόφασή της, ότι «Η της εικόνος τιμή επί το πρώτυπον διαβαίνει». Αλλά εδώ υπάρχει πλήρης κακοποίηση του κειμένου. Ο Βασίλειος πράγματι αναφέρει τις λέξεις «Η της εικόνος τιμή επί το πρώτυπον διαβαίνει». Δεν ομιλεί όμως περί εικόνων. Κάνει λόγο περί τη ενότητας της Αγίας Τριάδος, δηλαδή, της ιδιαίτερης ιδιότητας και γνωρίσματος κάθε προσώπου, και της κοινής φύσης των δύο σε μία. Ας δούμε πώς έχουν ακριβώς τα λόγια του Βασιλείου:

«Υιός γαρ εν τω Πατρί και Πατήρ εν τω Υιώ. Επειδή και ούτος τοιούτος οίος εκείνος, κακείνος οιός περ ούτος και εν τούτω το έν. Ώστε κατά μεν την ιδιότητα είς και είς, κατά δε το κοινόν της φύσεως, έν οι αμφότεροι. Πώς ουν, είπερ είς και είς, ουχί δύο Θεοί;»

«Ότι βασιλέως λέγεται και η του βασιλέως εικών, και ού δύο βασιλείς. Ούτε γαρ το κράτος σχίζεται, ούτε η δόξα μερίζεται (του βασιλέως). Όπως γαρ η κρατούσα ημών αρχή και η εξουσία μία, ούτω και η παρ' ημίν δοξολογία (του βασιλέως) μία και ού πολλαί· διότι η της εικόνος (του βασιλέως) τιμή επί το πρωτότυπον διαβαίνει, Ο ούν εστι ενταύθα τιμητικώς η εικών, τούτο εκεί

(εις την Αγία Τριάδα) φυσικώς ο Υιός· και ώσπερ επί των τεχνικών κατά την μορφήν η ομοίωσις, ούτως και επί της θείας και συνθέτου φύσεως εν τη κοινωνία της θεότητος εστίν η ένωσις».

Χωρίς καμία αμφιβολία λοιπόν, φαίνεται, ότι μεταξύ των μελών της Συνόδου υπήρχε διάθεση κακοπιστίας, πλαστογραφίας και παραμόρφωσης των εννοιών. Απέσπασαν τις λέξεις, «Περί του Αγίου Πνεύματος», από το λόγο του Βασιλείου, και χωρίς να αναφέρουν τη συνέχεια, τις τοποθέτησαν αυθαίρετα, όπου ήθελαν και όπως επιθυμούσαν. Η συμπεριφορά όμως αυτή δεν εμπνέει καμία εμπιστοσύνη, ότι το Άγιο Πνεύμα συνεργαζόταν μαζί τους.

Με τα λόγια του αυτά ο Βασίλειος και με μερικές εκφράσεις παρουσιάζει τον Θεό και την εικόνα Του, ως εικόνα βασιλέως. Άρα, τιμώντας τον Υιό ή το Άγιο Πνεύμα, σημειώνει ο Βασίλειος, τιμούμε τον Πατέρα. «Διότι η της εικόνος τιμή επί το πρωτότυπον διαβαίνει». Κακόπιστα λοιπόν η Σύνοδος χρησιμοποίησε τα λόγια αυτά του Βασιλείου.

Με την πρόθεση και την επιθυμία να υποστηρίξει την προσκύνηση των εικόνων και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Π. Τρεμπέλας, επικαλείται τα ίδια λόγια του Βασιλείου και σημειώνει ότι με αυτά «προδιαγράφει οιονεί προφητικώς και την αιτιολογία, επί της οποίας βασίζεται η προσκύνηση των εικόνων» ("Δογματική", τομ.3^{ος}, σελ.404). Το επιχείρημα όμως αυτό, δεν είναι του ζήλου και της μόρφωσης του κ. Τρεμπέλα.

Ότι η Σύνοδος δεν διέθετε καθαρό πνεύμα, αποδεικνύεται και από το εξής γεγονός: Επικαλέστηκε και θριαμβευτικά επικρότησε κατά την 4^{η} και 5^{η} συνεδρίασή της μια ανήθικη και αχρεία προτροπή περί προσκυνήσεως εικόνων από το Λειμωνάριο (συλλογή ανεκδότων) του Σωφρονίου, που σημειώνει τα εξής τραγελαφικά: «Συμφέρει σοι μη καταλιπείν εις την πόλιν ταύτην πορνείον, ει ο μη εισέλθης, ή ινα αρνήση το προσκυνείν τον Χριστόν μετά της αυτού μητρός εν εικόνι».

Σωφρόνιος στο όνομα, αλλά κοπρώνυμος στην καρδιά και τη λογική. Τι να πούμε όμως για τη Σύνοδο, που επικρότησε και υιοθέτησε μια τέτοια αχρεία προτροπή; Τι να πούμε για τον πρόεδρό της, τον Ταράσιο, που φημίζεται ως μορφωμένος; Δυστυχώς, ο Ταράσιος τυφλό όργανο της εγκληματικής κόρης των Αθηνών, βασίλισσας Ειρήνης, τάραξε το Πνεύμα του Θεού και κατασπάραξε το σκοπό των λειτουργών του Υψίστου.

Δεν παρέλειψε η Σύνοδος να επικαλεσθεί και άλλες μαρτυρίες, όπως είναι του Μεγάλου Αθανασίου, του Γρηγορίου Νύσσης και Γρηγορίου του Θεολόγου, του Αντίπατρου, Αστερίου και Νείλου, από τις οποίες άλλες είναι ψευδείς, άλλες ανόητες και άλλες δεν έχουν καθόλου σχέση με ζωγραφισμένες εικόνες και μάλιστα με την τιμητική ή λατρευτική προσκύνηση. Επομένως δεν αξίζει τον κόπο να ασχοληθώ με αυτές.

Η αιτία της δημιουργίας των εικόνων

Η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος, όπως σημείωσα, επικαλέστηκε και χρησιμοποίησε ανόητες, αχρείες, ψεύτικες μαρτυρίες και κακοποιημένα κείμενα, γιατί αληθινά Βιβλικά και Μεταποστολικά δεν υπάρχουν, παρά μόνο σύμβολα σε κατακόμβες της Ρώμης κυρίως και σε τάφους των Χριστιανών του 3^{ου} και 4^{ου} αιώνα.

Οι Χριστιανοί των πρώτων αιώνων, όταν αντιμετώπιζαν τους μεγάλους διωγμούς, είδαν την ανάγκη να χρησιμοποιήσουν ορισμένα σύμβολα ως διακριτικά αναγνώρισης μεταξύ τους. Τέτοια σύμβολα ήταν ο ΙΧΘΥΣ, ο Αμνός, ο Καλός Ποιμήν, ο Φοίνιξ, ο Σταυρός, η Περιστερά και πολλά άλλα ("Χριστιανική Αρχαιολογία", Ν. Καλογερά, σελ.107). Τα σύμβολα όμως αυτά, αν και ήταν ωραία και συγκινητικά στην αρχή σημεία, δεν

παρέμειναν στην αρχική τους λειτουργία και την πραγματική τους μορφή. Έτσι, τα απλά σύμβολα οι ζωγράφοι τα μετέτρεψαν σε εικόνες, τις οποίες ζωγράφιζαν πάνω σε τοίχους. Άρχισε το ανθρώπινο χέρι να μπαίνει μέσα στα θεϊκά σχέδια και να τα διασκευάζει κατά τη νοοτροπία της τέχνης.

«Ο άνθρωπος παρασυρόμενος από τις αδυναμίες της φύσης του και των ορατών παραστάσεων, από τις οποίες είναι γεμάτη η ζωή, ακόμα και από παρεξήγηση ορισμένων περιγραφών και εκφράσεων της Γραφής, κατέληξε στον λεγόμενο ανθρωπομορφισμό, δηλαδή, της παραστάσεως του Θεού υπό ανθρώπινη μορφή». Άρχισαν λοιπόν οι ζωγράφοι να παρουσιάζουν εικόνες με επεισόδια της Παλαιάς Διαθήκης και της ζωής του Κυρίου. Αλλά αυτό έγινε μια συνήθεια και οι Χριστιανοί, άλλοι από ζήλο και άλλοι για το στολισμό των ευκτηρίων οίκων – ναών, καλλιέργησαν το πνεύμα της ζωγραφικής τέχνης στους ναούς. Η συνήθεια αυτή σιγάσιγά πήρε όγκο και διαστάσεις. Τα σύμβολα κάλυπταν τα συμβολιζόμενα και η τέχνη με άτεχνο ως προς τα θεία, πνεύμα, εμωράνθη και παρουσίασε τον Τεχνουργό Κύριο και Θεό *«ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου»* (Ρωμ. 1:23. Πάντως, τα σύμβολα αυτά και τις εικόνες τα είχαν σαν στολισμό στους ευκτήριους οίκους, όχι για λατρευτική προσκύνηση. Επίσης τα σύμβολα αυτά τα χρησιμοποιούσαν ως βιβλία διδασκαλίας για τους αγράμματους Χριστιανούς και για την ανύψωση του πνεύματος των πιστών. Χαρακτηριστικά είπε κάποιος της εποχής εκείνης, τα εξής: «Μην αμελήσεις χέρι κάλλιστου ζωγράφου να ζωγραφίσεις τους ναούς ένθεν και ένθεν, ίνα οι εισερχόμενοι και τις εικόνες βλέποντας το νου αναπέμπωσιν εις την Θεότητα».

Απαγόρευση των εικόνων

Η εξάπλωση ζωγραφισμένων εικόνων δεν άρεσε στη νοημονέστερη τάξη των Χριστιανών και μάλιστα των επισκόπων, γιατί διέβλεπαν στη συνήθεια αυτή μεγάλη δόση ειδωλολατρίας. Για το λόγο αυτό η Σύνοδος της Ελβίρας της Ισπανίας κατά το έτος 306, δια του 30ου Κανόνα της ρητώς απαγόρευσε την εισαγωγή των εικόνων στους ευκτήριους οίκους – ναούς, επειδή φοβόταν τη λατρευτική προσκύνηση, μήπως, ενώ προσκυνείται το σύμβολο, λατρευτεί το ζωγραφισμένο στους τοίχους "Placuit Picturas In Ecclesia Esse Non De Dere" (Δεν πρέπει να υπάρχουν εικόνες στην Εκκλησία).

Επίσης ο Επιφάνειος, επίσκοπος Κύπρου (367-403), σε επιστολή του στον Ιωάννη, επίσκοπο Ιεροσολύμων, αναφέρει ότι εισερχόμενος κάποτε στο ναό της Αναβλαθά της Παλαιστίνης είδε σε παραπέτασμα εικόνα ιερού προσώπου, την οποία έσχισε. Και γράφει: «Όταν λοιπόν είδα τούτο, εικόνα ανθρώπου ανηρτημένη εν τη Εκκλησία εναντίον της διαταγής των Γραφών, κατέσχισα αυτή και συμβούλεψα τους φύλακες να τη μεταχειριστούν ως κάλυμμα για τον νεκρό κάποιου φτωχού και να θάψουν αυτή».

«Ενώ εκείνοι γόγγυζαν και έλεγαν: Αφού αποφάσισε να τη σχίσει, όφειλε να μας δώσει άλλο παραπέτασμα, εγώ ακούγοντας, υποσχέθηκα σε αυτούς να δώσω άλλο και να το αποστείλω αμέσως. Τούτο πράττω ήδη και σε παρακαλώ να πεις στους πρεσβυτέρους της Εκκλησίας εκείνης, να λάβουν από τον κομιστή το αποστελλόμενο παραπέτασμα· στο εξής δε να διδάσκουν στην Εκκλησία του Χριστού τέτοια παραπετάσματα, που αντιβαίνουν στη δική μας πίστη, δεν επιτρέπονται» (τομ.2ος, σελ.317). Σε άλλη δε περίπτωση επίσης ο Επιφάνειος είπε: «Προσέχετε τους εαυτούς σας και κρατάτε τις παραδόσεις καθώς τις παραλάβατε· μην κλίνετε δεξιά, μήτε αριστερά». Αντί των εικόνων, «συνεχώς δια μνήμης να έχετε τον Θεό στις καρδιές σας» (Επιφάνειος, Mansi XIII, 292).

Όλα τα ιστορικά γεγονότα τα οποία ανέφερα και πολλά άλλα τα οποία παραλείπω χάρη συντομίας, αποτελούν αδιάψευστες μαρτυρίες, περί της ζωηρής αντίδρασης κατά των εικόνων από τα πρώτα χρόνια που άρχισαν να τις χρησιμοποιούν, γιατί αυτοί που αντιδρούσαν διέβλεπαν κινδύνους παρεκτροπής σε εικονολατρία. «Τούτο υπεστήριζαν άλλωστε επί έξι περίπου αιώνες οι απολογητές του Χριστιανισμού». Οι ιστορικές πληροφορίες φανερώνουν επίσης, ότι αυτοί που αντιδρούσαν εναντίον των εικόνων δεν ήταν τυχαία πρόσωπα, αλλά ήταν επιφανείς άνδρες, ιεράρχες, αυτοκράτορες, στρατιωτικοί και πολίτες, σε αντίθεση προς τους εικονολάτρες, οι οποίοι ήταν κυρίως από τους "αποστόλους του πνευματικού σκότους" μοναχούς και από τις αμόρφωτες γυναίκες. Η αντίδραση δε αυτή, όπως γράφει ο ιστορικός Κ. Παπαρρηγόπουλος, οφειλόταν όχι μόνο στο φανατισμό των αγράμματων καλογήρων, αλλά και στην πλουτοφόρα επιχείρηση της κατασκευής των εικόνων, γιατί «Η κατασκευή των εικόνων ήταν ένα από τα κυριότερα και μεγαλύτερα οικονομικά βιομηχανικά μέσα του μοναστηριακού βίου. Εξαιτίας αυτού οι μοναχοί, εκτός από λίγες εξαιρέσεις, αγωνίστηκαν γενναία κατά της μεταβολής και με την επιρροή, την οποία είχαν στις αμόρφωτες γυναίκες και στον κοινό όχλο, έγιναν οι κυριότεροι ανταγωνιστές της αποτυχίας του επιχειρήματος... Ήταν ολοφάνερο ότι η αντίδραση πήγαζε κυρίως από τους μοναχούς». Δηλαδή, λόγοι αισχρού κέρδους έκαναν τους μοναχούς να ενεργήσουν κατά της μεταρρυθμίσεως, η οποία «δεν ήταν έργο βασιλέων μόνο ή και ολίγων ορισμένων ανθρώπων», αλλά της επιφανέστερης τάξης που μελέτησαν προ πολλού, «το ζήτημα σε όλες του τις μορφές και μόρφωσε περί αυτού δοξασίες και πεποιθήσεις τις οποίες αγωνίστηκε να βάλει σε πράξη». Με τη συμπεριφορά τους δε αυτή οι μοναχοί παρουσιάζονται, ότι δεν διαφέρουν καθόλου από τον κατασκευαστή των ειδωλολατρικών θεών αργυροχόο Δημήτριο, ο οποίος δημιούργησε μεγάλη ταραχή στην Έφεσο εναντίων των Αποστόλων του Κυρίου, γιατί έφεραν μεγάλη ζημιά στην τέχνη του, εφόσον κήρυτταν ότι *«οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι – δεν είναι θεοί αυτοί που γίνονται με τα χέρια»*. Και οι μεν συντεχνίτες του Δημήτριου και αυτοί που εργάζονταν στα είδωλα *«Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων – Όταν άκουσαν τότε, και επειδή έγιναν γεμάτοι από θυμό, έκραζαν λέγοντας: Μεγάλη η Άρτεμη των Εφεσίων»*, εμείς δε θαυμάζουμε... την προσπάθεια των αργυροχόων μοναχών και λέμε Μεγάλοι οι καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους (Πραξ.19:23-41).

Είναι άξιο προσοχής το γεγονός, ότι παρ' όλο που κατά καιρούς παρουσιάστηκαν ζωηρές αντιδράσεις κατά των εικόνων, όπως ανέφερα προηγουμένως, καθώς και η περίπτωση του Αγίου Επιφάνειου, επισκόπους Σαλαμίνος Κύπρου, καμία Σύνοδος δεν έγινε για να λάβει μέτρα εναντίον τους και να τους αποκρούσει. Αν οι εικόνες είχαν Αποστολική προέλευση και αν χρησιμοποιούνταν από την αρχέγονη Εκκλησία ως απαραίτητο μέσο λατρείας, όπως συμβαίνει σήμερα, οπωσδήποτε θα λαμβάνονταν μέτρα εναντίων αυτών που αντιδρούσαν για τις εικόνες, και εναντίον της Συνόδου της Ελβίρας, η οποία ρητώς απαγόρευσε τις εικόνες, όταν άρχισαν να χρησιμοποιούνται. Καμία κίνηση λοιπόν δεν έγινε και καμία διαμαρτυρία δεν διατυπώθηκε κατά της αποφάσεως της Συνόδου αυτής, της Ελβίρας. Όλες οι Σύνοδοι τοπικές και Οικουμενικές τηρούν σιγή.

Καμία επίσημη νομιμοποίηση για την τοποθέτηση των εικόνων στους Ναούς δεν υπάρχει, μέχρι την εποχή, που η εγκληματική κόρη της Αθήνας αυτοκράτειρα Ειρήνη νομιμοποίησε

την τοποθέτησή τους στους Ναούς. «Αυτή η έχιδνα» κατά τους ιστορικούς, και για το σκοπό αυτό συγκάλεσε την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο.

Μόνο, «κατά τα τέλη του 6ου αιώνα επί Γρηγορίου του Α' (του Μεγάλου) Πάπα Ρώμης, ο Σηρηνός, επίσκοπος Μασσαλίας, βλέποντας ότι οι εκ Γαλατών προσήλυτοι κρατώντας τις εθνικές τους συνήθειες και δεισιδαιμονίες, περιέπεφταν στην προσκύνηση των εικόνων στους ναούς, διέταξε να κατεβαστούν όλες οι εικόνες. Δυστυχώς, η πράξη του αυτή επέσυρε την εναντίον του επίπληξη εκ μέρους του Πάπα Γρηγορίου, ο οποίος του έγραψε ότι, ναι μεν αξιέπαινος ήταν που εμπόδισε την προσκύνηση των χειροποίητων αντικειμένων, αλλά ότι δεν όφειλε να καταστρέψει τις εικόνες, καθότι αυτές εισήχθησαν στις Εκκλησίες προς διδασκαλία των αγραμμάτων Χριστιανών». «Οφείλεις λοιπόν, αδελφέ, και τις εικόνες να διατηρείς, και το λαό να αποτρέπεις από την προσκύνηση αυτών, ώστε και οι μη γνωρίζοντες γράμματα να μπορούν να μάθουν τις ιερές ιστορίες και ο λαός να μην αμαρτήσει προσκυνώντας τις εικόνες» (Επιστ. θ' 105 "Πλανών Έλεγχος", σελ.190-191).

Όπως ήταν φυσικό, η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος επικαλέστηκε και μέρη της Βίβλου, τα οποία, η σαφήνεια δεν διακρίνει και η αστάθεια τα χαρακτηρίζει. Αυτό σημαίνει, ότι είναι εντελώς ακατάλληλα επιχειρήματα για να στηρίξουν την προσκύνηση των εικόνων. Τα επιχειρήματα αυτά είναι:

1) Το δύο Χερουβείμ, που είπε ο Θεός στον Μωυσή να κατασκευάσει και να τοποθετήσει στα δύο άκρα του Ιλαστηρίου, με τις πτέρυγες των οποίων να καλύπτεται το Ιλαστήριο (δες Εξ.25:18-22) και με τα πρόσωπά τους απέναντι το ένα στο άλλο, να βλέπουν το ένα προς το άλλο.

Αυτά όμως ήταν σύμβολα, με τα οποία ο Θεός έδειχνε, συμβολικά, την ένδοξη παρουσία Του, την οποία ο Ιησούς κατόπιν, "πολυειδώς και πολυτρόπως" φανέρωσε, γιατί δι' Αυτού *«ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας – είδαμε με θαυμασμό τη δόξα Του, δόξα όπως ενός μονογενή από τον Πατέρα, πλήρης από χάρη και αλήθεια»* (Ιν.1:14). Όλα αυτά αποτελούσαν τη σκιά της Χάριτος, τα οποία, όταν η Χάρη πραγματοποιήθηκε, και εφόσον είμαστε πλέον *«πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας»*, ως σύμβολα που ήταν, καταργήθηκαν, και όλες οι παραστάσεις τους παραμερίστηκαν. Συνεπώς, ούτε ως επιχειρήματα υπέρ των εικόνων μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

2) Τα λόγια του Ψαλμωδού: *«προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι – προσκυνείτε το υποπόδιο των ποδιών Του, γιατί άγιος είναι»* (Ψαλμ.98:5). Με βάση τα λόγια αυτά υποστήριξαν, ότι διδάσκεται η προσκύνηση της γης, ως "εικόνα της δυνάμεως του Θεού". Από αυτό συμπεραίνουν, ότι είναι δυνατόν τα λόγια του Ψαλμωδού να παραλληλιστούν με τις εικόνες και την προσκύνησή τους. Η ερμηνεία αυτή είναι πολύ βεβιασμένη και αυθαίρετη. Ο Ψαλμωδός θαυμάζει το μεγαλείο του Δημιουργού και με ανθρωποειδείς εκφράσεις προσκαλεί όλους να διαπιστώσουν τη μηδαμινότητά τους και να πέσουν ως θνητοί τη γη και να προσκυνήσουν τον αόρατο «εν απροσίτω οικούντα φωτί».

3) Σαν επιχείρημα άλλο επικαλέστηκε η Σύνοδος, τον ασπασμό του απ. Παύλου προς τους πρεσβυτέρους της Ιερουσαλήμ, και συμπεραίνουν, ότι η τιμητική προσκύνηση είναι δυνατόν να βασιστεί σ' αυτόν τον ασπασμό (*«τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ – Και την επόμενη ημέρα εισήλθε ο Παύλος μαζί μ' εμάς στην οικία του Ιακώβου και παραβρέθηκαν όλοι οι*

πρεσβύτεροι. Και αφού ασπάστηκε αυτούς, διηγούνταν καθένα ξεχωριστά αυτά που έκανε ο Θεός μέσα στα έθνη μέσω της διακονίας του» Πραξ.21:18-19). Ότι το επιχείρημα αυτό δεν έχει τέτοια σημασία, και οι πιο αδαείς μπορούν να το καταλάβουν.

Θα ήταν δυνατόν να διατηρούνταν ορισμένες εικόνες και Βιβλικές παραστάσεις στους ευκτήριους οίκους, Ναούς, αν τις άφηναν στην αρχική τους θέση, ως διακοσμητικά στοιχεία, όχι ως αντικείμενα προσκύνησης και λατρείας. Γιατί είναι της φύσης του ανθρώπου να θέλει να βλέπει και να πληροφορείται εποπτικά περί του ανωτάτου Όντος τον Οποίο λατρεύει και στο Οποίο στηρίζει τις πεποιθήσεις του. Θα μας προβάλλουν όμως οι υπενάντιοι το Βιβλικό εδάφιο: *«τίνι ὡμοιώσατε Κύριον καὶ τίνι ὁμοιώματι ὡμοιώσατε αὐτόν; – Με ποιον θα ομοιώσετε τον Θεό και με ποιο ομοίωμα θα ομοιώσετε Αυτόν;»* (Ησ. 40:18). Χωρίς αμφιβολία ο Θεός δεν είναι δυνατόν να εξομοιωθεί με άλλον, ούτε μπορεί ο χρωστήρας *[πινέλο]* του ζωγράφου να απεικονίσει και να ζωγραφίσει την ασύλληπτη παρουσία και θεία οντότητα του Αιωνίου και Παντοδύναμου Θεού. Από τις περιγραφές όμως της Βίβλου μπορούμε να συλλάβουμε σκιωδώς κάπως την ιδέα περί Θεού. Αυτή τη σκιώδη ιδέα συνέλαβαν οι πρώτοι ζωγράφοι που μας παρουσίασαν τον Θεό με ανθρώπινη μορφή και αισθητή παράσταση.

Αλλά και οι υπενάντιοι θα προβάλλουν και άλλο αντίλογο και θα μας πουν: Από αυτά τα διακοσμητικά στοιχεία πήγασαν οι εικόνες της λατρείας, οι οποίες εκτόπισαν την “εν πνεύματι λατρεία”, στην οποί ευαρεστείται ο Θεός. Βέβαια, δεν μπορούμε να αρνηθούμε ότι το επιχείρημα αυτό έχει μεγάλη δόση αλήθειας. Είναι γεγονός όμως, ότι δεν πήγασαν από τα διακοσμητικά αυτά στοιχεία, αλλά κυρίως από το μηδέν (εδώ δεν ισχύει τα “εν του μηδενός, μηδέν παράγεται”), δεδομένου ότι, οι συμβολικές παραστάσεις – Σταυρός, φοίνικας, άμπελος, ιχθύς κλπ, από τις οποίες προέρχονται οι εικόνες, προήλθαν από το μηδέν. Οποιοσδήποτε δε άνθρωπος και οποιασδήποτε εποχής, δεν προσέξει να παραμείνει αυστηρά “στη διδαχή των Αποστόλων”, είναι υποκείμενος σε πτώσεις και σε μεγάλα σφάλματα. Και αν δεν διαπράξει το σφάλμα Α, δεν θα αποφύγει το σφάλμα Β.

Είναι φοβερό σφάλμα η λατρεία των εικόνων. Δεν θα ήταν όμως εσφαλμένες οι συμβολικές Χριστιανικές παραστάσεις των πρώτων αιώνων. Ούτε θα ήταν σφάλμα, αν ορισμένες εικόνες, ψηλά τοποθετημένες υπήρχαν στους Ναούς. Δυστυχώς όμως από την απροσεξία των ποιμένων επεβλήθη η προσκύνηση των εικόνων και χωρίς αυτές δεν χαρακτηρίζονται Χριστιανικοί Ναοί. Συνέβαλε δε και ο εμπορικός χρωστήρας *[πινέλο]* και... “μη θέλοντας ο Βλάχος αλλά θέλοντας ο Ζωγράφος, βάλε Χριστέ μου, κόκκινα παπούτσια”.

Στη συνέχεια ήρθε και η επιθυμία των αρχιερέων να δικαιολογήσουν τη βασιλική τους στολή και έτσι παρουσίασαν και τον Χριστό σαν αυτοκράτορα του Βυζαντίου, με όλες τις βασιλικές στολές, τις ουρές και τα κουδούνια. Παράλληλα καλλιεργήθηκε η εμπορία των εικόνων και έτσι παρουσιάστηκαν οι “θαυματουργικές” και “δακρυρροούσες” εικόνες. Γι’ αυτό λοιπόν επιμένουν οι υπενάντιοι, ότι θα ήταν προτιμότερο να έλλειπαν. Ποιος θα πει ότι δεν έχουν δίκιο;

Παρόμοια είναι η περίπτωση, κατά την οποία ο Θεός, αποδοκιμάζοντας τους ειδωλολάτρες, λέει: *«νῦν οὖν τίνι με ὡμοιώσατε; – Τώρα λοιπόν με ποιον Με ομοιώσετε;»* (Ησ.40:25).

Η δεύτερη εντολή άλλωστε, απαγορεύει ρητά την κατασκευή κάθε ομοιώματος: *«οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. οὐ προ-*

σκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς – Μην κάνεις για τον εαυτό σου είδωλο, ούτε κάποιο ομοίωμα, από όσα είναι πάνω στον ουρανό και όσα είναι κάτω στη γη και όσα είναι στα νερά κάτω από τη γη. Μην προσκυνήσεις αυτά, ούτε να λατρεύσεις αυτά» (Εξ. 20:4-5).

Πολλές φορές ο Θεός μίλησε και σε πολλές περιπτώσεις μέσω των προφητών απαγόρευσε, και με οργή και κατάρα εντολή έδωσε περί της απαγόρευσης των εικόνων και γλυπτών.

Αναφερόμενος δε προς τον Εαυτό Του και απαγορεύοντας την κατασκευή γλυπτών και εικόνων, λέει: *«φωνὴν ρημάτων, ἣν ὑμεῖς ἠκούσατε, καὶ ὁμοίωμα οὐκ εἴδετε, ἀλλ' ἢ φωνήν· καὶ ἀνήγγειλεν ὑμῖν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν ποιεῖν, τὰ δέκα ρήματα, καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας... φυλάξεσθε σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ὅτι οὐκ εἴδετε ὁμοίωμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς... μὴ ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε ὑμῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πᾶσαν εἰκόνα ὁμοίωμα ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ... Ἐπικατάρατος ἄνθρωπος, ὅστις ποιήσει γλυπτὸν καὶ χωνευτόν, βδέλυγμα Κυρίῳ, ἔργον χειρῶν τεχνιτῶν – φωνή λόγων, την οποία εσείς ακούσατε, και ομοίωμα δεν είδατε, αλλά ακούσατε μόνο τη φωνή. Και ανήγγειλε σε εσάς τη διαθήκη Του, την οποία πρόσταξε εσείς να την εκτελείτε, τις δέκα εντολές, και έγραψε αυτά πάνω σε δύο πλάκες πέτρινες... Φυλάγετε λοιπόν καλά τις ψυχές σας, γιατί δεν είδατε κανένα ομοίωμα, κατά την ημέρα που ο Κύριος μίλησε σε εσάς... Μην ανομήσετε και κάνετε εσείς για τους εαυτούς κάποιο γλυπτό ομοίωμα με ομοίωμα αρσενικού ή θηλυκού... Επικατάρατος ο άνθρωπος, ο οποίος θα κάνει γλυπτό ή χωνευτό, βδέλυγμα στον Κύριο, έργο χεριών τεχνιτών»* (Δευτ.4:12-18 27:15).

Με τα λόγια Του αυτά ο Θεός έδωσε τις εντολές Του αλλά δεν φανερώθηκε ο Ίδιος με σωματική μορφή. Δεν θεώρησε αναγκαίο να τους δώσει να αντιληφθούν ποια ήταν η μορφή Του. Προσκάλεσε το λαό να ακούσει τη φωνή Του, όχι όμως να δει τη μορφή Του. Συμπληρώνοντας όλα αυτά ο θείος Λυτρωτής, λέει: *«Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο – Τον Θεό κανείς δεν έχει δει ποτέ ως τώρα· ο μονογενής Υιός, που είναι στην αγκαλιά μέσα του Πατέρα, Εκείνος εξήγησε Αυτόν»* (Ιν.1:18). Επεξηγώντας την έννοια αυτή ο απ. Παύλος προσθέτει, ότι *«ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ – ο Θεός που είπε: Από το σκοτάδι φως να λάμψει, Αυτός έλαμψε μέσα στις καρδιές μας, για να φωτίσει τη γνώση της δόξας του Θεού στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού»* (Β' Κορ.4:6).

Ο λαός του Θεού λοιπόν οφείλει να παραμένει πιστός "στη φωνή", και να μην αναζητεί να παρουσιάζει τού ασύλληπτου τη μορφή με ομοίωμα ανθρώπινης επινόησης και κατασκευής.

Γιατί «ο άνθρωπος δεν μπορεί να συλλάβει την έννοια του πνεύματος ούτε να αποκτήσει παράσταση της πνευματικής υπόστασης του Θεού». «Επομένως, κάθε απεικόνιση του Θεού είτε ορατή είτε στη φαντασία, είναι εσφαλμένη».

«προσέχετε ὑμεῖς, μὴ ἐπιλάθησθε τὴν διαθήκην Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἣν διέθετο πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνομήσητε, καὶ ποιήσητε ὑμῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πάντων, ὧν συνέταξέ σοι Κύριος ὁ Θεός σου· ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου πῦρ καταναλίσκον ἐστί, Θεὸς ζηλωτής – Προσέχετε εσείς, μήπως λησμονήσετε τη διαθήκη του Κυρίου του Θεού σας, την οποία έκανε με εσάς, και ανομήσετε, και κάνετε για τους εαυτούς σας γλυπτό ομοίωμα κάποιων, από αυτά που ο Κύριος ο Θεός σου σε πρόσταξε· γιατί ο Κύριος ο Θεός σου είναι φωτιά που κατατρώει, είναι Θεός ζηλότυπος» (Δευτ.

4:23-24). *«τάδε λέγει Κύριος... τὰς ὁδοὺς τῶν ἐθνῶν μὴ μανθάνετε... ὅτι τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν μάταια· ξύλον ἐστὶν ἐκ τοῦ δρυμοῦ ἐκκεκομμένον, ἔργον τέκτονος... ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ κεκαλλωπισμένα ἐστίν· ἐν σφύραις καὶ ἥλοις ἐστερέωσαν αὐτά – Έτσι λέει ο Κύριος... τις οδούς των εθνικών μη μαθαίνετε... γιατί τα έθιμα των εθνών μάταια είναι · δέντρο είναι κομμένο από το δάσος, έργο τεχνίτη... με αργύριο και χρυσό είναι καλλωπισμένα· σφυριά και καρφιά στερέωσαν αυτά»* (Ιερ.10:2-4).

Εξ αφορμής όμως των παραβάσεων των θείων αυτών εντολών, λέει επίσης ο Θεός: *«γνῶθι ὅτι σποδὸς ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ πλανῶνται – Γνώρισε ότι στάχτη είναι η καρδιά τους, και πλανιόνται»* (Ησ.44:20). *«μωράνθη πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως, κατῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἐπὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσεν, οὐκ ἔστι πνεῦμα ἐν αὐτοῖς· μάταιά ἐστιν, ἔργα ἐμπεπαιγμένα – μωράνθει κάθε άνθρωπος από τη γνώση, καταισχύνθηκε κάθε χρυσοχόος για τα γλυπτά του, γιατί ψευδείς θεός χώνευσε, δεν υπάρχει πνοή σε αυτούς· μάταια είναι, έργα εμπαιγμού»* (Ιερ.10:14-15). *«ἐν συμβόλοις ἐπηρώτων, καὶ ἐν ράβδοις αὐτοῦ ἀπήγγελλον αὐτῷ· πνεύματι πορνείας ἐπλανήθησαν καὶ ἐξεπόρνευσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ αὐτῶν – Συμβουλές επερωτούν μέσω σημείων, και απαντούν σ' αυτούς με ραβδιά· Με πνεύμα πορνείας πλανήθηκαν και εκπόρνευσαν από τον Θεό τους»* (Ωσηέ 4:12). *«καὶ ἐμοίχευσε τὸ ξύλον καὶ τὸν λίθον – και μοίχευσαν με ξύλα και λίθους»* (Ιερ.3:9). *«καὶ ἐνεπλήσθη ἡ γῆ βδελυγμάτων τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν, οἷς ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν – και γέμισε η γη βδελύγματα των έργων των χεριών αυτών, και προσκύνησαν, αυτά τα οποία έφτιαξαν τα δάκτυλά τους»* (Ησ.2:8).

«ἐκλεξάμενος τέκτων ξύλον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέτρῳ καὶ ἐν κόλλῃ ἐρρύθμισεν αὐτὸ καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς μορφὴν ἀνδρὸς καὶ ὡς ὡραιότητα ἀνθρώπου στῆσαι αὐτὸ ἐν οἴκῳ. ἔκοψε ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ, ὃ ἐφύτευσε Κύριος καὶ ὑετὸς ἐμήκυνεν, ἵνα ᾖ ἀνθρώποις εἰς καῦσιν· καὶ λαβὼν ἀπ' αὐτοῦ ἐθερμάνθη, καὶ καύσαντες ἔπεψαν ἄρτους ἐπ' αὐτῶν, τὸ δὲ λοιπὸν εἰργάσαντο θεούς, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτοῖς. οὗ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ καὶ καύσαντες ἔπεψαν ἄρτους ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐπ' αὐτοῦ κρέας ὀπτήσας ἔφαγε καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ θερμανθεὶς εἶπεν· ἡδύ μοι ὅτι ἐθερμάνθην καὶ εἶδον πῦρ. τὸ δὲ λοιπὸν ἐποίησεν εἰς θεὸν γλυπτὸν καὶ προσκυνεῖ αὐτῷ καὶ προσεύχεται λέγων· ἐξελοῦ με, ὅτι θεός μου εἶ σύ.

οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι, ὅτι ἀπημαυρώθησαν τοῦ βλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν καὶ τοῦ νοῆσαι τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐλογίσατο τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ οὐδὲ ἀνελογίσατο ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ οὐδὲ ἔγνω τῇ φρονήσει, ὅτι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ καὶ ἔπεψεν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων αὐτοῦ ἄρτους καὶ ὀπτήσας κρέα ἔφαγε καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ εἰς βδέλυγμα ἐποίησε καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ. γνῶθι ὅτι σποδὸς ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ πλανῶνται, καὶ οὐδεὶς δύναται ἐξελέσθαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· ἴδετε, οὐκ ἐρεῖτε ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ δεξιᾷ μου; –

«Έχοντας επιλέξει ο ξυλουργός ένα κομμάτι ξύλο, έστησε αυτό με μέτρο και το ρύθμισε με κόλλα και έφτιαξε αυτό σαν μορφή άνδρα και σαν ωραιότητα ανθρώπου, για να στήσει αυτό στο σπίτι. Έκοψε ξύλο από το δάσος, το οποίο φύτεψε ο Κύριος και η βροχή το μεγάλωσε, για να είναι χρήσιμο στον άνθρωπο για κάψιμο· και να πάρει από αυτό για να ζεσταθεί, και να το κάψει για να ψήνει ψωμί πάνω σε αυτό, και με το υπόλοιπο από αυτό έφτιαξαν θεούς, και προσκυνούν αυτούς. Το μισό από αυτό το έκαψαν στη φωτιά και έψησαν ψωμιά πάνω σε αυτό· και έχοντας ψήσει κρέας πάνω σε αυτό έφαγε και χόρτασε, και έχοντας θερμανθεί

είπε: Είμαι άνετος γιατί θερμάνθηκα και είδα τη φωτιά. Το δε υπόλοιπο το έκανε θεό γλυπτό και προσκυνεί αυτό και προσεύχεται λέγοντας: Λύτρωσέ με, γιατί θεός μου είσαι εσύ.

Δεν καταλαβαίνουν για να αντιληφθούν, γιατί αφαιρέθηκε η όραση για να βλέπουν οι οφθαλμοί τους και να αντιλαμβάνονται με την καρδιά τους. Και δεν σκέφτεται στην καρδιά του ούτε γνωρίζει με την κατανόησή του ούτε γνώρισε με τη φρόνησή του, ότι το μισό από αυτό το κατάκαψε η φωτιά και έψησε στα κάρβουνά του ψωμί και έψησε κρέας και έφαγε και το υπόλοιπο από αυτό βδέλυγμα το έκανε και προσκυνεί αυτό. Γνώρισε ότι στάχτη είναι η καρδιά τους, και πλανιόνται, και κανείς δεν μπορεί να διασώσει την ψυχή του· δέστε, δεν θα πείτε ότι ψέμα υπάρχει στα δεξιά μου;» (Ησ.44:13-20).

Τα λόγια αυτά του προφήτη αποκαλύπτουν με απόλυτη ακρίβεια, ότι ο Θεός όχι μόνο αποδοκιμάζει, αλλά και βδελύττεται την κατασκευή των γλυπτών και εικόνων, όχι μόνο των ειδωλολατρών, αλλά και των Χριστιανών. Οι εντολές και οι απαγορεύεις του Παντοδύναμου δεν απευθύνονται μόνο στους εθνικούς, αλλά και στους Χριστιανούς. Γιατί λέει: *«οὖν τίνι με ὡμοιώσατε; – Με ποιον λοιπόν Με ομοιώσετε;»* (Ησ.40:25).

Ύστερα από αυτές τις διακηρύξεις και του Παντοδύναμου τις εκδηλώσεις, γεννάται εύλογο το ερώτημα: Πώς είναι δυνατόν να δικαιολογηθούν της Ανατολικής Εκκλησίας οι εικόνες σε προσκύνηση και τα ολόγλυφα αγάλματα της Δυτικής, τα οποία άλλωστε «εισήλθαν μετά μεγάλης δυσκολίας και βραδύτητας;» Πώς είναι δυνατόν, άνδρες μορφώσεως ανώτερης και ζήλου θρησκευτικού να υποστηρίζουν την προσκύνηση των εικόνων και να προσκυνούν κατασπαζόμενοι και προσευχόμενοι ενώπιόν τους, σαν να ήταν ζωντανές υπάρξεις;

Την προσκύνηση αυτή επιβεβαίωσε ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Ιερώνυμος, όταν την επόμενη στης ενθρόνισης του πήγε στην Τήνο και προσκύνησε με τρόπο λατρευτικό, γονυκλινής την εικόνα της Παναγίας.

Το ίδιο γίνεται σε όλη την έκταση των θρησκευτικών εκδηλώσεων του λαού, όσον αφορά τους Αγγέλους και Αγίους. Κυρίως παρατηρείται το γεγονός αυτό στις εορτές των Αγίων. Τότε, τρέχει ο λαός, με την καθοδήγηση πάντοτε του κλήρου, να προσκυνήσει την εικόνα, να ζητήσει τη βοήθεια του εικονιζόμενου προσώπου και να υποσχεθεί "τάμα". Υποσχόμενοι και προσφέροντες οι Χριστιανοί "τάματα" στις εικόνες, τα οποία όχι μόνο ευχαρίστως δέχονται οι ιερείς, αλλά κατάλληλα την τάση αυτή καλλιεργούν, αποδεικνύουν ότι στην εικόνα προσφέρουν λατρευτική προσκύνηση και δείχνουν να πιστεύουν, ότι η εικόνα τούς ακούει και δέχεται τις προσευχές τους. Την τάση αυτή της θεοκαπηλίας καλλιεργούν με τον πιο αριστοτεχνικό τρόπο οι ιερείς, οι οποίοι παρουσιάζουν κατά καιρούς τις "θαυματουργικές" και "δακρυρροούσες" εικόνες. Έτσι βρίσκουν την ευκαιρία να προσκαλούν τους αφελείς ανθρώπους να τρέξουν να προσκυνήσουν τις εικόνες, για να λάβουν "την ευλογία τους", και να απολαύσουν το θαύμα τους. Μέχρι πότε, παπάδες, θα αδικείτε τη νοημοσύνη του λαού και θα εμπορεύεστε τη θεία Χάρη;

Δεδομένου ότι αρχικά οι εικόνες χρησιμοποιήθηκαν για να κοσμούν τους ναούς, να διδάσκουν τους αγράμματους, να θυμίζουν στους μορφωμένους αυτά που τυχόν ξέχασαν, να αυξάνουν τον πόθο εκείνων που τις βλέπουν σε άγιες εκδηλώσεις, μιμούμενοι τα πρωτότυπα, η καλλιέργεια των θαυματουργικών εικόνων είναι άκρως αντίθετη και προς αυτό το πνεύμα της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου.

Είναι αλήθεια, ότι δογματικά δεν επιτρέπεται η λατρευτική προσκύνηση

των εικόνων. Πρακτικά όμως πραγματοποιείται στο απόλυτο. Όταν λοιπόν δογματικά άλλα ορίζονται και θεολογικά άλλα διδάσκονται και πρακτικά άλλα πραγματοποιούνται, φαίνεται απόλυτη η ανάγκη, όπως χωρίς καθυστερήσεις αναθεωρηθεί το πολίτευμα της Εκκλησίας. Και όταν άνθρωποι με πνευματικό ανάστημα, διευθύνουν το πολίτευμα της Εκκλησίας, δεν συγχωρείται να θωπεύονται και να καλλιεργούνται τα ξένα προς το Ορθόδοξο πολίτευμα στοιχεία.

Αυτά ήταν αδύνατο να ανεχθεί ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρις, άνθρωπος με φωτισμένη αντίληψη, γι' αυτό εκδήλωσε με σαφήνεια τη σκέψη του στον Πάπα της Ρώμης Μάρκο Αντώνιο, στον οποίο έγραψε μεταξύ άλλων:

«Όσο για την Εικονολατρία, μου είναι αδύνατο να πω, πόσο ολέθρια είναι από τις παρούσες περιστάσεις. Μάρτυς μου είναι ο Θεός πως λυπάμαι για την τωρινή κατάσταση στην Ανατολή, γιατί δεν βλέπω κανένα τρόπο, με τον οποίο θα μπορούσε η επονείδιστη αυτή πληγή να γιατρευτεί. Όχι γιατί νομίζω πως μπορώ απόλυτα να πω ότι καταδικάζω τις εικόνες, εφόσον, όταν δεν προσκυνούνται, δεν μπορούν να προξενήσουν βλάβη, αλλά γιατί απεχθάνομαι την ειδωλολατρία, που προξενούν σ' αυτούς τους τυφλούς προσκυνητές. Και, αν στις ιδιαίτερες προσευχές μου έχω μερικές παρατηρήσεις, πως ο "Εσταυρωμένος" φέρνοντας μπροστά μου ανάγλυφο αυτό το Πάθος ήταν μια βοήθεια για το μυαλό μου επειδή βλέπω ότι οι αφελείς –για να μην πω τίποτα και για μερικούς, που έχουν αρκετά φωτισμένες αντιλήψεις– απομακρύνονται από την αληθινή πνευματική λατρεία και προσκύνηση, που οφείλεται σε μόνο τον Θεό, θα προτιμούσα να απέφευγαν εντελώς το τόσο επικίνδυνο αυτό χέρι της αμαρτίας...» Σε ερώτηση δε την οποία ο ίδιος θέτει στην ομολογία του: «Περί των εικόνων πώς οφείλουμε φρονείν», δίνει την εντολή του Θεού: *«οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω... οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς – Μην κάνεις για τον εαυτό σου είδωλο, ούτε κάποιο ομοίωμα, από όσα είναι πάνω στον ουρανό και όσα είναι κάτω στη γη... Μην προσκυνήσεις αυτά, ούτε να λατρεύσεις αυτά»* (Εξ.20:4-5) ...για να μη λάβουμε αυτά αντί του Κτίστη και Ποιητή, χρώματα και τέχνη και προσκυνούμε κτίσματα» ("Κύριλλος Λούκαρις", Γ. Χατζηαντωνίου, σελ.45, 115).

Τα θαύματα των εικόνων

Η εισαγωγή των εικόνων μέσα στους Ναούς και η δογματική απόφαση της Συνόδου περί προσκυνήσεώς τους, ήταν επόμενο ότι θα δημιουργούσε και άλλο σταθμό στη θέση τους προκειμένου να σταθεροποιηθεί η προσκύνηση περισσότερο. Ο νέος αυτός σταθμός σημειώθηκε μετά την παρουσία των δήθεν "θαυμάτων" των εικόνων.

Κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας μου ως κληρικού – ιερωμένου, δώδεκα ολόκληρα χρόνια, στην Ορθόδοξη Εκκλησία, είδαν πολλά τα μάτια μου και άκουσαν περισσότερα τ' αυτιά μου. Αλλά *«Θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χείλη μου – Βάλε, Κύριε, φυλακή στο στόμα μου και θύρα δυνατή γύρω από τα χείλη μου»* (Ψαλμ.140:3). Δεν συμφέρει την Εκκλησία του Λυτρωτή να εκθέτουμε όσα βλέπουμε και όσα ακούμε. Γιατί η ζημιά δεν γίνεται στους θρησκέμπορους, αλλά στους αδύνατους στην πίστη. Άλλωστε, *«πολλὰ πταίομεν ἅπαντες – σε πολλά φταίμε όλοι»* (Ιακ.3:2). Δεν μπορώ όμως να αποκρύψω ορισμένες ατασθαλίες, γιατί όταν ο πόνος πιέζει την ψυχή, ο οργανισμός θα στενάξει και τα πόδια θα κάνουν μεγαλύτερα βήματα. Ας δούμε λοιπόν, γιατί η ψυχή στενάζει και η γραφίδα κινείται:

1) Η αντι-Χριστιανική διαφήμιση που γίνεται δύο φορές το έτος –Μάρτιο και Αύγουστο– για τη "θαυματουργική" δήθεν εικόνα της Παναγίας της Τήνου, με κάνει να σημειώσω λίγα τουλάχιστον περί της "θαυματουργικής" δύναμης. Η εικόνα αυτή, ας εκπροσωπεύσει στην προκειμένη περίπτωση την εξιστόρηση των "θαυμάτων" και στις άλλες "θαυματουργικές εικόνες".

Η διαφήμιση αυτή ώθησε τους Αυλικούς ενδιαφερόμενους για την αρρώστια του Βασιλέως Παύλου κατά το Μάρτιο του 1964, να μεταφέρουν την "θαυματουργό εικόνα" της Παναγίας της Τήνου, για τη θαυματουργική θεραπεία του άρρωστου Βασιλιά. Μια ολόκληρη εβδομάδα "η θαυματουργική εικόνα" βρισκόταν μέσα στα Ανάκτορα του Τατοΐου. «Η Βασίλισσα Φρειδερίκη κατέθεσε ως τάμα επί της Εικόνος βαρύτιμο περιδέραιο με ολόχρυσο σταυρό ποικιλμένο με σμάλτο», προκειμένου, ασφαλώς, να εξευμενίσει τη Χάρη της. Δυστυχώς, η Εικόνα δεν άκουσε, προσευχές δεν δέχτηκε, ικεσίες απέρριψε, και η εγχείρηση πέτυχε... αλλά ο άρρωστος πέθανε.

Σαν αποτυχημένη κατόπιν την τοποθέτησαν πλησίον της σορού, να βλέπει τον πεθαμένο στον οποίο φάνηκε τόσο σκληρή και τον άφησε και πέθανε.

Στη συνέχεια την μετέφερε ο ιερέας των Ανακτόρων κ. Ιερώνυμος με πολεμικό σκάφος στην Τήνο, ως αποτυχημένη, και εκεί τέλεσε "ειδική δέηση" για τη θαυματουργό εικόνα (βλέπε και εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ", 13/3/1964).

2) Στις 17 Αυγούστου 1964 διάβασα στην εφημερίδα "ΕΘΝΟΣ" τα εξής: «...από θαύμα της Παναγίας θεραπεύτηκαν την παραμονή της εορτής η κωφάλαλος Δήμητρα Θωμά Μπέτσα, ετών 10... κάτοικος Βοτανικού Αθηνών, επί της οδού Αγίου Όρους 23, και η Μαρία Καλύβα, ετών 6, επίσης κωφάλαλος, κάτοικος Ορχομενού Βοιωτίας».

Για διαπίστωση του θαύματος αυτού, κράτησα την εφημερίδα και την 14/11/1964 πήγα και βρήκα την οικογένεια Μπέτσα. Πριν τη συναντήσω, ρώτησα έναν γείτονα, τον κ. Ροζοκόκη, αν ήξερε την οικογένεια και αν άκουσε για το θαύμα του κοριτσιού. Ο κ. Ροζοκόκης μόλις άκουσε την ερώτηση περί του θαύματος, σηκώθηκε αγανακτισμένος από το κάθισμά του και μου είπε: «Ψέματα, ψέματα. Έτσι έγραψαν οι εφημερίδες. Όλη η γειτονιά εδώ είναι αγανακτισμένη μ' αυτά τα ψέματα. Τίποτε δεν έγινε – καμιά θεραπεία δεν υπάρχει. Τώρα θα φωνάξω τη μητέρα του κοριτσιού να σας τα πει η ίδια».

Πράγματι ο κ. Ροζοκόκης φώναξε τη μητέρα του κοριτσιού, την οποία ρώτησα: «Είστε η κ Μπέτσα;» «Μάλιστα». «Έχετε ένα κοριτσάκι Δήμητρα 10 ετών;» «Μάλιστα». «Στην εφημερίδα διάβασα, ότι πήγατε την κόρη σας στις 15 Αυγούστου στην Παναγία της Τήνου και θεραπεύτηκε, που ήταν κωφάλαλη. Είναι αλήθεια;» Η δυστυχισμένη μητέρα, πιεζόμενη από τον πόνο του παιδιού της και από τη φτώχεια της, κίνησε με λύπη την κεφαλή της και μου είπε: «Όχι κύριέ μου, δεν έγινε καλά. Τίποτα δεν έγινε. Έτσι έγραψαν οι εφημερίδες. Αλλά το παιδί μου δεν είναι κωφάλαλο, είναι βραδύγλωσσο». «Μπορώ να δω το κοριτσάκι σας», ρώτησα. «Όχι, δυστυχώς, γιατί είναι και τρελό, και το έχω στο Δαφνί».

3) Την 16/8/1966 διάβασα επίσης στην εφημερίδα "ΕΘΝΟΣ", ότι ο Νίκος Κυριακόπουλος, ετών 28, οδός Εφέσου 28 Σπάρτη, ήταν δαιμονισμένος και θεραπεύτηκε την προηγούμενη ημέρα στην εορτή της Παναγίας της Τήνου. Για την εξακρίβωση και αυτού του "θαύματος", έγραψα στις 9/12/1966 προς τον Δήμαρχο της Σπάρτης κ. Γ. Λιναρδάκη, να με πληροφορήσει αν υπάρχει η οδός αυτή και αν το πρόσωπο αυτό, ο Νίκος Κυριακόπουλος κατοικεί σ' αυτή τη διεύθυνση.

Ο Δήμαρχος κ. Λιναρδάκης μού απάντησε την 13/12/1966 και μου γνωρίζει τα εξής: «Η οδός Εφέσου δεν υ-

πάρχει στον καθ' ημάς Δήμο, πρόσωπο δε με την επωνυμία Νίκος Κυριακόπουλος τυγχάνει ανύπαρκτο».

4) Την 16/8/1967 επίσης διάβασα στην εφημερίδα "ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ", ότι «ένας παράλυτος ψυχοπαθής, ο 35χρονος Χρ. Γεωργίου, Ακροπόλεως 13 Νίκαια Πειραιά, γιατρεύτηκε την προηγούμενη ημέρα στην εορτή της Παναγίας στην Τήνο». Ερεύνησα προσωπικά για τον άρρωστο, αλλά κανείς δεν βρέθηκε να τον γνωρίζει.

5) Την 16/6/1967 η εφημερίδα "ΕΘΝΟΣ", δημοσίευσε: «Η θεωρούμενη ως θαυματουργός εικόνα της Αγίας Αναστασίας αποτεφρώθηκε χθες. Η απώλεια της εικόνας οφείλεται σε πυρκαγιά που εκδηλώθηκε χθες στην ομώνυμη Εκκλησία του Περισσού – προκλήθηκε από αναμμένο κερί»

Δηλαδή, η θαυματουργός εικόνα κάηκε με το μέσον, το κερί το οποίο της πρόσφεραν τη λατρεία. Είναι λοιπόν εύλογο το ερώτημα: Ως θαυματουργός που ήταν, δεν μπόρεσε να σώσει τον εαυτό της; Αφού αυτό δεν μπορούσε να κάνει, πώς θα σώσει άλλους;

Επειδή δε γίνεται δεύτερη έκδοση του έργου τούτου, και επειδή στον μεταξύ χρόνο παρατηρήθηκαν παρόμοια "θαύματα", θα καταχωρήσω άλλο ένα, ως απόδειξη, το οποίο βεβαιώνει και πιστοποιεί αυτά που σημειώνω και υποστηρίζω.

6) Στις 16/8/1973 οι εφημερίδες των Αθηνών βούιζαν πάλι με το "θαύμα" της Παναγίας της Τήνου. Μια βραδύγλωσση και διανοητικά καθυστερημένη κοπέλα, από τα Πετράλωνα Αθηνών, η Σούλη Κώτση, από επαιτεία εξασφάλισε το εισιτήριό της και πήγε στην Τήνο την παραμονή της 15ης Αυγούστου 1973, με την ελπίδα ότι ίσως την λυπηθεί η Παναγία και κάνει θαύμα για τη θεραπεία της. Στις 16/8/1973 οι εφημερίδες των Αθηνών δημοσίευσαν: "Η ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ, ΔΥΟ ΚΩΦΑΛΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΙΛΗΣΑΝ".

Είναι ευχάριστο για μένα ότι αυτή τη φορά δεν έκανα εγώ την έρευνα για το ψευδέστατο πάλι αυτό "θαύμα", αλλά ένας δημοσιογράφος της εφημερίδας "ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ". Αυτός ερεύνησε το θέμα. Κατωτέρω παραθέτω το περιεχόμενο αυτής της έρευνας που έκανε η "ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ" (17/8/1973).

«Η ΜΙΚΡΗ ΠΙΣΤΕΥΕ ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ»

«Το παιδί μίλησε... Δεν πρόκειται βέβαια για το γνωστό διαφημιστικό σλόγκαν, αλλά για την είδηση που μεταδόθηκε σαν αστραπή από την Τήνο σε κάθε ελληνική γωνιά. Δύο άλαλα παιδιά, ένα αγοράκι και ένα κορίτσι, έλεγε η είδηση, μίλησαν. Έκανε το θαύμα της η Μεγαλόχαρη, την ημέρα της γιορτής της.

Άναψαν όμως τα τηλέφωνα της "ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗΣ" από πολλούς που τηλεφωνούσαν και αγανακτισμένοι έλεγαν: "Είδαμε τη φωτογραφία της μικρής, στις εφημερίδες. Ε, λοιπόν, η μικρή μιλούσε. Λίγο ψευδά βέβαια, αλλά μιλούσε".

Αυτές οι ανώνυμες τηλεφωνικές καταγγελίες, μας έκαναν να τρέξουμε και να μάθουμε την αλήθεια από ανθρώπους του περιβάλλοντος της κοπέλας, που, όπως μάθαμε, λέγεται Βασιλική Κώτση ή Σούλη, όπως είναι πιο γνωστή στη γειτονιά της, στον Ασύρματο Πετραλώνων όπου μένει.

Ρωτώντας για το σπίτι της Σούλης, φθάσαμε στο πρακτορείο Προ-Πο του κ. Νίκου Δρόσου. Όταν έμαθε τι ζητούσαμε, είπε:

"Το παιδί μίλησε; Μα, μιλούσε και πριν και έλεγε μάλιστα και Προ-Πο. Τι θαύματα και πράγματα συμβαίνουν. Εμείς εδώ στη γειτονιά την ξέρουμε την Σούλη. Μιλούσε πάντα και είχε δυνατή φωνή. Αν αυτό είναι θαύμα, τότε και εγώ αμφιβάλλω και για το άλλο παιδάκι που μένει στον Ασπρόπυργο και λένε ότι μίλησε... Είναι ντροπή να παίζουμε με τη θρησκεία".

Κοντά στο κατάστημα του κ. Δρόσου βρίσκεται το παντοπωλείο του κ. Επίογλου.

"ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ": «Γνωρίζετε, κ. Επίογλου, την Σούλη;» «Και ποιος δεν την γνωρίζει εδώ; Μερικοί την θεωρούν καθυστερημένη. Εγώ δεν νομίζω ότι είναι. Το αντίθετο, είναι αρκετά έξυπνη. Έρχεται κάπου-κάπου και ψωνίζει εδώ. Τι ήταν αυτό που μάθαμε, Θαύμα, λέει... Έγινε ντόρος στη γειτονιά. Ρεζιλευτήκαμε... Έτσι είναι τα θαύματα; Θα μας κάνουν σιγά-σιγά να μην πιστεύουμε τίποτα».

Οι ίδιες απαντήσεις δόθηκαν και από άλλους γείτονες που ρωτήθηκαν σχετικά. Αλλά τι λένε οι οικείοι της Σούλη;

Η ίδια η μητέρα της κ. Δέσποινα Κώστη, ετών 57, λέει: «Έχω 7 παιδιά και η Σούλη είναι η τέταρτη στη σειρά. Όταν ήταν 10 ετών την πήγα σε γιατρούς, στο Νοσοκομείο των Παίδων και μου είπαν ότι μεγαλώνοντας θα λυθεί η γλώσσα της. και πράγματι λύθηκε. Μόνο που είναι λίγο καθυστερημένη».

Τα αδέλφια της Σούλη, Στέλλα Κώστη, 14 ετών, εργάτρια, και ο Βαγγέλης Κώτσης, ετών 18, τα ίδια είπαν. Ότι δηλαδή η Σούλη μιλούσε και αν χρειαζόταν ένα θαύμα αυτό θα ήταν για το διανοητικό της επίπεδο.

Όταν ένας γείτονας της "κοπέλας" αυτής, άκουσε γι' αυτό το "θαύμα", είπε «Ρεζιλευτήκαμε... Έτσι είναι τα θαύματα; Θα μας κάνουν σιγά-σιγά να μην πιστεύουμε τίποτα». Κάποιος δε αρνητής και άπιστος, ακούστηκε να λέει:

«Αυτά τα ψεύδη είναι ευχάριστα, γιατί ενισχύουν την άποψή μας, ότι οι Εκκλησίες είναι μαγαζάκια των παπάδων, και ό,τι κάνουν, γιορτές, θαύματα, κλπ. τα κάνουν αφενός μεν για να εισπράττουν χρήματα, αφετέρου δε για να πετούν στάχτη στα μάτια του κόσμου, ότι δήθεν υπάρχει Θεός και το επιτελείο Του κάνει θαύματα, **για να Τον χρησιμοποιούν ως μπαμπούλα στους αφελείς**"».

Αυτά είναι τα τρομακτικά αποτελέσματα που δημιουργεί η ψευδής διαφήμιση των δήθεν θαυμάτων της εικόνας της Παναγίας και η προσφορά όπλων στους αρνητές, τα οποία πολύ καλά ξέρουν οι παπάδες και οι Δεσποτάδες. Γιατί όμως δεν συγκινούνται "οι ποιμένες;" Γιατί είναι άπιστοι! Είναι επαγγελματίες! Είναι εκείνοι για τους οποίους γράφει το Πνεύμα με το χέρι του απ. Παύλου, ότι στους τελευταίους καιρούς θα κάνουν την παρουσία τους μέσα στην Εκκλησία *«λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου – λύκοι άγριοι, που δεν θα λυπούνται το ποίμνιο»* (Πραξ.20:29).

Εάν λυπόνταν το ποίμνιο θα προσπαθούσαν να το ποιμένουν κατά το ίδιο υπόδειγμα, ακολουθώντας τα ίχνη του Ιησού Χριστού, όχι με ετεροδιδασκαλίες και διδαχές δαιμονίων (*«εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ – Αν κάποιος διδάσκει διαφορετικά και δεν ακολουθεί τους υγιείς λόγους που είναι του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και στη διδασκαλία που συμφωνεί με την ευσέβεια»* Α' Τιμ.6:3). Ούτε θα δημιουργούσαν τα νέα αυτά "καταφύγια", τα οποία δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μόνο μέσα που ταλαιπωρούν το λαό. Έχουν πάντως και την καλή τους... πλευρά. Είναι μέσα εσωτερικού Τουρισμού και θαυμάσιοι τρόποι εισπράξεως χρημάτων.

Ο Μητροπολίτης Φλωρίνης Αυγουστίνος Καντιώτης, αναφερόμενος εμμέσως στο "προσκύνημα" της Τήνου, γράφει στο υπ' αριθμό 359 φύλλο της "ΣΠΙΘΑΣ" για τη νοοτροπία του λαού, που του έμαθαν οι παπάδες, ότι «παραμένει αδιαφώτιστος και μονομερώς στρέφεται προς ορισμένους Ναούς, των οποίων τη φήμη επίτηδες εξογκώνουν κάποιοι δια ποικίλων μέσων, όχι πάντως για λόγους πίστεως και ευλαβείας. Δυστυχώς, ας πούμε την πικρή αλήθεια, κάποιοι οίκοι του Θεού, μεγάλα προ-

σκυνήματα, τα οποία ευλαβείται ο λαός μας, έχουν μεταβληθεί σε “οίκους εμπορίου” και οι διοικούντες αυτά ενδιαφέρονται μόνο για τις εισπράξεις, εκ των οποίων μέγα μέρος δεν διατίθεται για εκκλησιαστικές ανάγκες, αλλά για άλλους σκοπούς, ξένους προς τον ιερό σκοπό, για τον ποιο αναγέρθηκαν οι Ναοί».

Δικαιώνονται λοιπόν για μια ακόμη φορά, όσα σημείωσα στο τεύχος του Περιοδικού μου “ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ”, Ιανουαρίου 1973, σελ.8-11, ότι αυτοί που ταλαιπωρούν το λαό, είναι ο ιερατικός κλάδος.

Εξαιτίας τούτου απευθύνθηκα τότε στον Προκαθήμενο της Εκκλησίας της Ελλάδος κ. Ιερώνυμο, που είναι και πνευματικός γόνος της Παναγίας της Τήνου, διαμαρτυρόμενος για τα κατ’ εξακολούθηση ψευδή “θαύματα”, τα οποία καταρρακώνουν το γόητρο της Χριστιανικής Διδασκαλίας και του είπα:

«Αρχιεπίσκοπε, θέστε χαλινό στα αφηνιασμένα άλογα, τα οποία κατασκευάζουν τα ψευδή θαύματα της Τήνου. Εφαρμόστε ό,τι εφαρμόζουν άλλες Χριστιανικές Ομολογίες σε άλλες χώρες περί θαυμάτων: Εκεί, ο προσερχόμενος άρρωστος (όχι βέβαια σε εικόνα, αλλά σε ποιμένα Εκκλησίας), φέρει μαζί του ιατρική γνωμάτευση περί της παθήσεώς του. Και αν με θαύμα θεραπευθεί, πάλι με ιατρική γνωμάτευση πιστοποιείται η δημοσίευση του θαύματος.

Εδώ, δεν τολμούν οι παπάδες να κάνουν κάτι τέτοιο, γιατί “θα πιαστούν στα πράσα”.

Αν δε εφημερίδες, για λόγους κυκλοφορίας, δημοσιεύουν αυθαίρετα και κωμικά θαύματα, όπως συνήθως γίνεται, να διαμαρτύρεστε, Αρχιεπίσκοπε, ότι εφόσον η πληροφορία δεν συνοδεύεται με ιατρική γνωμάτευση είναι ψευδής. Διαμαρτυρηθείτε λοιπόν και τώρα για τα κατ’ επανάληψη ψεύτικα θαύματα, για τα οποία φέρετε τεράστια ευθύνη. Θα το κάνετε; Δεν το πιστεύω. Και τούτο γιατί το ψεύδος αυτό έχει γίνει κατεστημένο στην Εκκλησία.

Εάν άλλωστε είχατε ενδιαφέρον και θείο ζήλο, θα λαμβάνατε υπόψη και την καταγγελία που σας υπέβαλα την 25/9/1970, που αφορά αιρετική διδασκαλία του Μητροπολίτου Πειραιώς κ. Ταβλαδωράκη.

Η αδιαφορία αυτή των παπαδο – Δεσποτάδων, και η με κάθε τρόπο καλλιέργεια του ψεύδους, δείχνει κατά τρόπο αναντίρρητο, ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία κινδυνεύει από το ίδιο το ιερατείο της.

Αρχιεπίσκοπε! Δείξτε τον Χριστό στο λαό. Εξηγήστε στο ποίμνιό σας ότι Αυτός είναι ο μόνος δυνάμενος να σώσει ή να καταστρέψει. Διδάξτε στους “πιστούς” και εξηγήστε στους αδιάφορους, ότι ο Χριστός ανέλαβε να θεραπεύει όλες τις ανάγκες της ανθρώπινης ζωής. Οδηγήστε τους αρρώστους στο Γιατρό και αφήστε την Μακάρια Μάνα Του στην ανάπαυση που της χάρισε ο Θεός. Τηρήστε την υπόδειξή της: *«Ὅ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν* [ο υιός μου] *ποιήσατε – Ό,τι σας λέει* [ο υιός μου] *κάντε»* (Ιν. 2:5). Σεβαστείτε την παραγγελία του θείου Λυτρωτή: *«ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω – Αν κάτι ζητήσετε στο όνομά Μου, Εγώ θα το κάνω»* (Ιν.14:14).

Λάβετε υπόψη σας τούτο: Τα λόγια του Κυρίου *«ἐγὼ ποιήσω – Εγώ θα το κάνω»,* φανερώνουν, ότι δεν εξουσιοδοτεί κανέναν άλλο. Γιατί λοιπόν εσείς παραβαίνετε τη θεία αυτή επιταγή; Τι θα κάνετε λοιπόν, Αρχιεπίσκοπε, που καταπνίγετε *«τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ; – την αλήθεια με την αδικία;»* (Ρωμ.1:18). Επίσης λάβετε υπόψη σας, ότι “οι καινούργιες σκούπες σκουπίζουν πιο καθαρά”.

Για την εικόνα της Παναγίας της Τήνου, λέγεται ότι είναι έργο του Ευαγγελιστή Λουκά. Η πληροφορία αυτή δεν είναι αληθινή. Δεν υπάρχει καμία απολύτως πληροφορία, που να βεβαιώνει, ότι ο Λουκάς ήταν ζωγράφος. Υ-

πάρχει όμως η Βιβλική αδιάψευστη πληροφορία, ότι ο Λουκάς ήταν γιατρός (*«ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς – Σας χαιρετά ο Λουκάς, ο γιατρός ο αγαπητός»* Κολ.4:14).

Υποστηρίζοντας ανεύθυνες και αχαλίνωτες πληροφορίες, για την εικόνα της Τήνου ότι η Παναγία μίλησε και υπέδειξε σε κάποιον κοιμώμενο το μέρος που ήταν θαμμένη η εικόνα. Στη συνέχεια, του έδωσε εντολή να φροντίσει για την εκταφή της και για την οικοδομή Ναού στον οποίο να τοποθετηθεί η εικόνα για να προσέρχεται ο λαός να την προσκυνά.

Αυτό συμβαίνει πολλές φορές σε ανθρώπους, που στην πραγματικότητα έχουν και διατηρούν κοιμώμενη συνείδηση, οι οποίοι θέλουν να εμπορεύονται τις εικόνες. Με αφορμή όμως αυτούς τους παραλογισμούς γεννάται επίσης το εξής λογικό ερώτημα: Η Παναγία, η μακάρια Εκείνη Παρθένος, την οποία ο Πάνσοφος Θεός εξέλεξε ως την πιο κατάλληλη να γεννήσει τον Λυτρωτή και Σωτήρα, έγινε παραβάτης στην απαγορευτική εντολή του Θεού περί κατασκευής και προσκύνησης ειδώλων και εικόνων (*«οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς – Μην κάνεις για τον εαυτό σου είδωλο, ούτε κάποιο ομοίωμα, από όσα είναι πάνω στον ουρανό και όσα είναι κάτω στη γη και όσα είναι στα νερά κάτω από τη γη. Μην προσκυνήσεις αυτά, ούτε να λατρεύσεις αυτά»* Εξ.20:4-5) και ήρθε στη γη για να υποδείξει πού ήταν θαμμένη η εικόνα της και να διατάξει να την φέρουν στην επιφάνεια και να την προσκυνούν; Ποιος Χριστιανός μελετητής της Βίβλου και σεβόμενος τον Θεό, είναι δυνατόν να δεχτεί αυτή την εχθρική προς το Χριστιανισμό διδασκαλία και παράλογη διδαχή;

Οι κατασκευαστές των εικόνων

Δεν αμφιβάλλω καθόλου, ότι υπήρξαν και ευσεβείς ζωγράφοι τούς οποίους ενέπνευσαν θεϊκές εκφράσεις της Αγίας Γραφής και τεχνούργησαν Βιβλικές παραστάσεις και εικόνες. Παράλληλα όμως υπήρξαν και ασεβείς, υπήρξαν και έμποροι. Από τα εκατομμύρια δε των παλαιών εικόνων που υπάρχουν, δεν είναι δυνατόν να ξέρουμε και τους κατασκευαστές τους. Αυτό σημαίνει ότι είναι αδύνατος ο διαχωρισμός εκείνων που τεχνουργήθηκαν από χέρια ευσεβών και των άλλων που έγιναν για λόγους εμπορίου. Για τον ακριβή αυτό λόγο, υπάρχουν εικόνες αμαρτωλών, τρελλών και εγκληματιών, που προσκυνούνται ως εικόνες Αγίων, επειδή οι ζωγράφοι τούς έθεσαν ένα φωτοστέφανο στην κεφαλή και στο πλαίσιο έγραψαν το όνομα κάποιου Αγίου. Ας δούμε μερικές αποδείξεις:

1) Το έτος 1947 ευρισκόμενος στα γραφεία της Μητροπόλεως Ηρακλείου Κρήτης, ήρθε ένας εξαγριωμένος άνθρωπος και φώναζε, διαμαρτυρόμενος: «Ακούς εκεί, να ζωγραφίζει αυτός (είπε και το όνομά του αλλά δεν το συγκράτησα) αυτή την κοπέλα, που είναι του δρόμου, μια κοινή, να την κάνει εικόνα της Παναγίας και να γράφει "ΜΗΤΗΡ ΘΕΟΥ;" Μα καλά έκανα και εγώ που την κατάκοψα μ' ένα τσεκούρι».

Ο ζωγράφος αυτός, ο ασεβής για την προκειμένη περίπτωση, μήπως δεν θα ζωγράφισε και άλλες εικόνες με ασεβή πρόσωπα – μοντέλα, και οι οποίες θα προσκυνούνται με το όνομα της Παναγίας ή με ονόματα άλλων Αγίων;

2) Οι εικόνες του περίφημου ζωγράφου Ελ Γκρέκο – Θεοτοκόπουλου, έχουν προκαλέσει το θαυμασμό πολλών και έδωσαν αφορμή να γραφούν άπειρα άρθρα ακόμη και ολόκληρα βιβλία. Το εξαΰλωμα των προσώπων των εικόνων, του καλλιτέχνη αυτού με τα περίεργα μάτια και η δυσαναλογία των μελών του σώματός τους, έθεσαν πραγ-

ματικό πρόβλημα στους τεχνοκριτικούς και φιλότεχνους. Κανείς δεν στάθηκε ικανός να εξηγήσει την πρωτοτυπία του περίφημου αυτού καλλιτέχνη. Το πρόβλημα όμως αυτό το έλυσε ο διάσημος Ισπανός γιατρός, ιστορικός και φιλόσοφος Γκρεγκόριο Μαρανιόν. Αυτός απέδειξε, ότι ο Ελ Γκρέκο χρησιμοποίησε ψυχοπαθείς ανθρώπους ως μοντέλα του. «Η βαθιά και αφελής πίστη του», γράφει ο Μαρανιόν, «τον παρότρυνε να παρατηρήσει τους τρελούς και να μελετήσει σε αυτούς τα χαρακτηριστικά σημεία της πνευματικότητας και εκστάσεως».

«Αφού έθεσα κατ' αυτό τον τρόπο τις βάσεις της θεωρίας μου», συνεχίζει ο Δρ Γκρεγκόριο Μαρανιόν, «μελέτησα τα αρχεία του ψυχιατρείου του Τολέδου, που ανατρέχουν στην εποχή του Ελ Γκρέκο. Κατέληξα να βρω εκείνο που αναζητούσα. Ο θυρωρός είχε καταγράψει τα ονόματα όλων των επισκεπτών, μεταξύ δε αυτών συγκαταλεγόταν και ο περίφημος ζωγράφος. Παρακάλεσα τότε τη διεύθυνση του ασύλου να μου δείξει μερικούς από τους τροφίμους του. Εκείνο που επιδίωκα δεν ήταν δυνατόν να βρω άμεσες ομοιότητες μεταξύ των εικόνων του καλλιτέχνη και των ασθενών που είδα, αλλά να διαπιστώσω στους τελευταίους αυτούς τον τόνο της έκφρασης και της πνευματικότητας που χαρακτηρίζει τα πρόσωπα του Ελ Γκρέκο και τα κάνει να φαίνονται ότι ανήκουν σε άλλο κόσμο. Και βρήκα εκείνο που αναζητούσα» (εφημερίδα "ΕΘΝΟΣ", 20/6/1955).

«Πρέπει να σημειωθεί», σχολιάζει η Εφημερίδα, «ότι η ανακάλυψη του δόκτορα Μαρανιόν, που ανάγεται ταυτοχρόνως στην ψυχιατρική, τη θεολογία και τη φιλοσοφία, διανοίγει προοπτικές που υπερβαίνουν κατά πολύ τα πλαίσια του καλλιτεχνικού προβλήματος που ετίθετο έως τώρα».

Αναμφισβήτητο λοιπόν είναι το συμπέρασμα, ότι ο περίφημος αυτός ζωγράφος χρησιμοποίησε τρελούς του ψυχιατρείου του Τολέδου ως μοντέλα, για να κατασκευάσει τις περίφημες εικόνες του, που θαυμάζονται από ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων και παράλληλα προσκυνούνται.

Ποιος πρέπει λοιπόν να με αδικήσει, επειδή σημειώνω, ότι όλα αυτά αποτελούν τα "ανάποδα της θρησκείας" μέσα;

Η ανάγκη λοιπόν είναι να δούμε πόσο επείγει η αναθεώρηση των πραγμάτων και να θέσουμε σε εφαρμογή τα λόγια του Αγίου Επιφάνειου: Αντί των εικόνων, «αεί δια μνήμης έχετε τον Θεό εν ταις καρδίες υμών – συνεχώς με τη μνήμη σας να έχετε τον Θεό στις καρδιές σας».

Οφείλω να ομολογήσω ότι μια σκιά καινοτομίας άρχισε να φαίνεται στον ορίζοντα των Αθηνών. Κατόπιν εντολής του Αρχιεπισκόπου κ. Ιερωνύμου, αφαιρέθηκαν τα τέμπλα των εικόνων από δύο Ναούς των Αθηνών, από το Ναό της Μονής Πετράκη και από το Ναό Αγίας Παρασκευής Νέας Σμύρνης, «οι δε εικόνες μεταφέρθηκαν στα υπόγεια της Εκκλησίας».

Ας ελπίσω ότι η μικρή αυτή προσπάθεια της καινοτομίας θα οδηγήσει σε μεγαλύτερα διαβήματα. Πάντως είναι γεγονός, ότι έλαβε χώρα η καινοτομία αυτή· έχω προσωπική αντίληψη,

Οι κατήγοροι, άλλωστε, της καινοτομίας αυτής, γράφουν: «Πάντως η Ιερά Αρχιεπισκοπή έχει κηρύξει εκστρατεία κατά του τέμπλου... Εξάλλου πληροφορούμεθα, ότι πολλοί νεόδμητοι Ναοί υποβάλλουν στην αρμόδια υπηρεσία της Ιεράς Αρχιεπισκοπής σχέδια κατασκευής τέμπλου και απορρίπτονται με την υπόδειξη να κατασκευαστούν αντί αυτών χαμηλά θωράκια».

Ύστερα από αυτά, αγαπητέ Γέροντα, και ύστερα από τις επανειλημμένες δηλώσεις σας περί της ανάγκης της επανόδου της Εκκλησίας στην αρχαιότητά της, βάσει των αρχαίων πηγών, περίμενα κάποια ζωηρή κίνηση για το σκοπό αυτό, όχι όσα διάβασα στην ε-

φημερίδα "ΕΘΝΟΣ" της 14/3/1970, σελ.7, να μιλάτε για σύμβολα, εικόνες, καντήλια, κεριά, κλπ. Δηλώσατε τότε τα εξής: «Εκείνα που μου είπαν ο πατέρας μου και η μάνα μου, που με έμαθαν να κάνω το σταυρό μου και να προσκυνώ στα εικονίσματα... και εκείνα που έμαθα από το δάσκαλό μου και ιερέα του χωριού μας και εκείνα που έμαθα από τη Θεολογική Σχολή, τα κράτησα όπως τα έμαθα... Νομίζετε, ότι είναι τυχαίο ότι έχουμε τα εικονίσματα κατ' αυτό τον τρόπο;... Τη στιγμή που θα αφήσουμε αυτά τα σύμβολα θα χάσουμε το δρόμο της ζωής μας, γιατί το φως τους είναι ανέσπερο».

Εκφράζω βαθύτατη λύπη, για τις δηλώσεις σας αυτές, αγαπητέ μου. Στην πραγματικότητα παραμείνετε μόνο σε αυτά που μάθατε από τους γονείς σας (στο θρησκευτικό μέρος) και δεν είχατε την επιθυμία να εξετάσατε τη θέση σας ως Χριστιανού από τη μοναδική Πηγή της αλήθειας, την Αγία Γραφή, και παρόλο ότι επιθυμείτε την επάνοδο της Εκκλησίας στην αρχέγονη θέση της και μορφή της, και παρότι κατέχετε την Ανωτάτη στην Ιεραρχία θέση, δεν κατορθώσατε μέχρι σήμερα, τίποτα. Όχι μόνο τούτο, αλλά είχα την ατυχία να σας δω στο ως άνω φύλλο της Εφημερίδος να υψώνετε εικόνα πάνω από την κεφαλή σας.

«Τι να κάνω;», θα μου πείτε. «Είναι η θέση μου, που μου το επιβάλλει». Εξηγήσατε όμως ποτέ ποια είναι και η θέση σας μπροστά στον Θεό, ενώ καλλιεργείτε τα σύμβολα τα οποία στάθηκαν ικανά να απομακρύνουν τον άνθρωπο από τον Θεό; Γιατί αυτά τα σύμβολα έγιναν υποκατάστατα της Χάριτος, του ελέους και της ευλογίας του Θείου Λυτρωτή. Και το μεν λάδι του καντηλιού προμηθεύονται οι άνθρωποι ως ουράνιο ιαματικό φάρμακο, το δε κερί προσφέρουν ως φως σε Εκείνον που κατοικεί σε απρόσιτο φως.

Αυτή όμως είναι παράλογη πράξη. Για το λόγο αυτό και η αρχέγονη Εκκλησία δεν επέτρεπε τίποτε από αυτά, εκτός από *«τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ – τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ιερουσαλήμ»* (Πραξ. 16:4).

Στην ως άνω δήλωσή σας, τονίζετε: «Αν αφήσουμε τα σύμβολα θα χάσουμε το δρόμο της ζωής μας». Το αντίθετο όμως συμβαίνει· τον έχασε η Εκκλησία το δρόμο της, με αφορμή αυτά τα σύμβολα. Γιατί όταν ο άνθρωπος καταφεύγει στην εικόνα, στο λάδι του καντηλιού και στο κερί, αντί να καταφεύγει στον Θεό, παρουσιάζει το γεγονός της παραπλάνησης.

Έχασε λοιπόν το δρόμο της η Εκκλησία, ναι ή όχι;

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, ότι **το σύμβολο κατέφαγε το συμβολιζόμενο.** Εάν η Εκκλησία ήταν ζώσα, πλήρης Πνεύματος Αγίου, θα ήταν κάπως δυνατή η παραμονή ορισμένων συμβόλων. Αυτό όμως δυστυχώς δεν συμβαίνει.

Με ξενίζουν τα λόγια σας, αγαπητέ Γέροντα. Άλλοτε πιστοποιείτε την ανάγκη της έρευνας των αρχαίων πηγών για να έρθει η Εκκλησία στην αρχική της γραμμή και άλλοτε δηλώνετε: «Δεν χρειαζόμεθα μεταρρύθμιση». Τι να πιστέψουμε από τις ανάμικτες αυτές δηλώσεις σας; Εάν θέλουμε την εφαρμογή των αρχαίων πηγών πρέπει να επιβληθεί μεταρρύθμιση. Εάν θέλουμε να παραμείνουμε όπως έχει σήμερα το πολίτευμα της Εκκλησίας, δεν χρειαζόμαστε μεταρρύθμιση. Η ιστορία όμως μας ελέγχει και η αλήθειας μάς φωνάζει, ότι πρέπει να προχωρήσουμε.

Επιστολή 27η

Περί της Ιεράς Παραδόσεως

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός, ότι η ανάκτηση για όσα συμβαίνουν κατά καιρούς στην Εκκλησία, έγιναν αίτια να ξεσηκωθούν οι θρησκευτικές αναμορφώσεις. Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία δεν σεβάστηκε ούτε την Αγία Γραφή ούτε την Ιερά Παράδοση της Εκκλησίας. Εφόσον η Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία απέρριψε την υποταγή της στην Ρωμαϊκή Εκκλησία, εκείνη θέσπισε αλλαγή εκκλησιαστικής γραμμής, για να αναγκάσει την Ορθόδοξη Εκκλησία να διακόψει τις σχέσεις της με αυτήν, όπως και έγινε.

Οι θρησκευτικές αναμορφώσεις λοιπόν από αγανάκτηση για όλα αυτά, απέρριψαν κάθε παραδοσιακό στοιχείο στο οποίο στήριζαν τη θέση τους και την "υπεροχή" τους οι Εκκλησίες. Παραμέρισαν λοιπόν την Ιερά Παράδοση και έριξαν όλο το βάρος της εκκλησιαστικής δραστηριότητας –διδαχής, ερμηνείας, λατρείας, οργάνωσης, διοίκησης κλπ.– μόνο στην Αγία Γραφή.

Η Βίβλος είναι για την αποκάλυψη της ουράνιας αλήθειας, αλλά η ερμηνεία σε πολλά μέρη του κειμένου της, απαιτεί τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης. Μόνο με τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης γνωρίζουμε πώς ερμήνευσε και πώς εφάρμοσε στο πολίτευμά της τα δυσνόητα χωρία η αρχέγονη Εκκλησία.

Σύμφωνα με τις ιστορικές πληροφορίες, είναι γεγονός ότι με την πάροδο των αιώνων υιοθετήθηκαν από την Εκκλησία πολλά Ιουδαϊκά έθιμα και ειδωλολατρικές παραδόσεις. Για να δικαιολογήσει δε αυτά κατόπιν η Εκκλησία, τα οποία αποτελούν τα "ανάποδα της θρησκείας" μέσα, τα ρίχνει όλα στη ράχη της Παράδοσης. Για το λόγο αυτό βλέπω την απόλυτη ανάγκη να τονίσω ότι, **η υγιής θεολογία διαχωρίζει την Αποστολική Ιερά Παράδοση από την Εκκλησιαστική.** Και την μεν Ιερά Παράδοση δέχεται ανεπιφύλακτα, στην δε εκκλησιαστική είναι πάντοτε επιφυλακτική.

Κακώς και κάκιστα υποστηρίζεται ότι η Ιερά Παράδοση σώζεται από στόμα σε στόμα. Αρκεί να διαβάσει καθένας την πραγματεία του επισκόπου Χανίων Αγαθάγγελου Νινολάκη "ΟΙ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ", και θα αντιληφθεί αμέσως τη φθορά και την αλλοίωση τη Παράδοσης που μεταδίδεται από στόμα σε στόμα.

Η Ιερά Παράδοση βρίσκεται διάσπαρτη στα διάφορα συγγράμματα των πρώτων απολογητών και Αποστολικών Πατέρων. Με σχετική έρευνα στα συγγράμματα αυτά βρίσκουμε την Ιερά Παράδοση, ο οποία δεν αντιτίθεται στην Αγία Γραφή, όπως συμβαίνει με τη διασκευασμένη Παράδοση την οποία διέκρινε και διαχώρισε η θεολογία και την οποία ονόμασε "Εκκλησιαστική Παράδοση".

Η Ιερά Παράδοση δεν επιδέχεται αυξομείωση

Όταν αναφερόμεθα στην Αποστολική ή Ιερά Παράδοση, εννοούμε τη διδασκαλία εκείνη που μεταδόθηκε και πηγάζει απευθείας από τον Χριστό και τους Αποστόλους Του, και η οποία ισχύσει για όλους τους αιώνες. Δηλαδή, **"Ό,τι πάντοτε, πανταχού και από πάντες πιστεύτηκε",** αυτό είναι Ιερά Παράδοση, και αυτό επίσημα δέχεται θεολογικά η Εκκλησία.

Την Εκκλησιαστική Παράδοση συναντούμε μόνο από τον 4ο περίπου αιώνα και εφεξής. Αυτή η Παράδοση υποστηρίζει όσα μέχρι σήμερα εξέθεσα ως "ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ".

Η Παράδοση αυτή μας ενδιαφέρει εγκυκλοπαιδικά μόνο, γιατί μας βοηθά να γνωρίσουμε την εξέλιξη του εκκλησιαστικού πολιτεύματος και τις διακυμάνσεις του με το πέρασμα των αιώνων, καθώς και τα διάφορα στάδια της λατρείας. Με κανένα λόγο όμως δεν επιτρέπεται να τη χρησιμοποιούμε, για να ερμηνεύσουμε τα δυσνόητα μέρη της Βίβλου, ή το πολίτευμα της αρχέγονης Εκκλησίας, γιατί αντιτίθεται προς τα θεϊκά μηνύματα και αντιποιείται προς την Εκκλησία των Αποστόλων. Κατά συνέπεια δεν είναι της θέσης της ιεράς επιστήμης της θεολογίας, ούτε της επιστημονικής της δραστηριότητας να υποστηρίξει μια παράδοση που στέκεται κατευθείαν αντιμέτωπη με τα θεϊκά δόγματα της Βίβλου, και αυθαίρετα να την αποκαλεί "ιερά" και "Αποστολική". Αυτό γίνεται πολλές φορές προκειμένου να δικαιολογήσουν τα "ανάποδα της θρησκείας".

Η παράδοση αυτή είναι γνώμες προσωπικές, απόκρυφες, στερημένες του κύρους και της αυθεντίας της Αποστολικής διδαχής. Όμως, με την ισχύ αυτής της παράδοσης λειτουργεί και κινείται, δυστυχώς, η Εκκλησία. Με τη βάση αυτής της παράδοσης, θεσπίζει και καινοτομεί, όσα η Αγία Γραφή ρητά απαγορεύει να διανοείται ο λαός του Θεού. *«ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων – Γιατί αφήσατε την εντολή του Θεού και κρατάτε την παράδοση των ανθρώπων»* (Μκ.7:8, 9, 13).

Με το πνεύμα αυτό της απόκρυφης παράδοσης σκεπτόμενη η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, προχώρησε περισσότερο από την Ορθόδοξη. Νόμισε ότι όσα σώθηκαν ως Αποστολική Παράδοση, αποτελούν σπέρματα, τα οποία θεώρησε καλό να αναπτύξει και να αυξήσει, όπως αυτή νόμιζε. Έτσι καλλιέργησε κατάλληλα τα σπέρματα αυτά και δημιούργησε τα ακόλουθα δόγματα:

1) Την εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος και εκ του Υιού (Filiogue).

2) Την άσπορη σύλληψη της Παρθένου Μαρίας.

3) Την Μαριολατρεία (Λατρεία προς την Παναγία).

4) Την ανάληψη της Παναγίας στους ουρανούς.

5) Το αλάθητο του Πάπα.

6) Την γενική αγαμία του κλήρου και την ολοκληρωτική αλλαγή του εκκλησιαστικού πολιτεύματος, από εκείνο το οποίο από κοινού πρέσβευε με την Ορθόδοξη Εκκλησία.

«Δεν πρέπει εντούτοις να λησμονείται, ότι όπως η Αγία Γραφή είναι κάτι απαρτημένο και δεν μπορούμε ούτε να προσθέσουμε κάτι σε αυτή, ούτε να αφαιρέσουμε κάτι από αυτή, έτσι και η Αποστολική Παράδοση ως αποτελέσσασα κατ' αρχάς τη μοναδική πηγή της θείας Αποκαλύψεως, από αυτήν άντλησαν και οι Θεόπνευστοι της Καινής Διαθήκης συγγραφείς, δεν αποδέχεται οιανδήποτε αυξομείωση. Μπορούμε να ερμηνεύσουμε αυτή, όπως και τη Γραφή, να διατυπώνουμε αυτή επί το σαφέστερο, ουδέποτε όμως και για κανένα λόγο επιτρέπεται να προσθέσουμε, ή να αφαιρέσουμε κάτι από αυτή, όπως και την Γραφή» ("Δογματική", Π. Τρεμπέλα, τομ.1ος, σελ.28).

Ενώ όμως αυτά επιβεβαιώνει ο κ. Τρεμπέλας, στην τρίτομη κυρίως Δογματική του υποστηρίζει ένα μεγάλο πλήθος προσθηκών, που αποτελούν κατάφωρη παραβίαση του κύρους της Ιεράς Παραδόσεως, όπως πολλές φορές ανέφερα και σε προηγούμενε σελίδες.

Ότι η Ιερά Παράδοση πρέπει να παραμένει καθαρή και ανόθευτη, φαίνεται από την ίδια την Αγία Γραφή. Ας ακούσουμε τα λόγια της: *«Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε – Σας επαινώ λοιπόν, αδελφοί, γιατί σε όλα με έχετε θυμηθεί και καθώς παράδωσα σ' εσάς τις παραδόσεις τις κατέχετε»* (Α' Κορ.11:2).

Ως προς την εμμονή και τη φύλαξη των Ιερών Παραδόσεων, ο Λόγος του

Θεού σημειώνει: *«...στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν – ...να στέκετε σταθεροί, και να κρατάτε τις παραδόσεις που διδαχτήκατε είτε με λόγο είτε με επιστολή μας»* (Β' Θεσ.2:15). *«καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι – και αυτά που άκουσες από εμένα μέσω πολλών μαρτύρων, αυτά παράθεσε σε πιστούς ανθρώπους, οι οποίοι να είναι ικανοί και άλλους να διδάξουν»* (Β' Τιμ.2:2). *«ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω – Αλλά και αν εμείς ή άγγελος από τον ουρανό κηρύττει σ' εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που κηρύξαμε σ' εσάς, ας είναι ανάθεμα. Όπως έχουμε προείπει και τώρα πάλι λέω: αν κάποιος κηρύττει σ' εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που παραλάβατε, ας είναι ανάθεμα»* (Γαλ.1:8-9).

Ο Παύλος δεν παραλείπει με τα ίδια περίπου λόγια και με ζωηρότερες εκφράσεις να σημειώσει και στην προς Φιλιππησίους Επιστολή του, τα εξής: *«ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε – Και αυτά που μάθατε και παραλάβατε και ακούσατε και είδατε σ' εμένα, αυτά να πράττετε»* (4:9).

Ότι η Ιερά Παράδοση που δεν αντιτίθεται προς την Αγία Γραφή, είναι και αυτή λόγος Θεού, φαίνεται από το γεγονός, ότι ο Ευαγγελιστής Λουκάς έγραψε το Ευαγγέλιό του από την παράδοση. Γι' αυτό και σημειώνει: *«καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου – καθώς μας τα παρέδωσαν όσοι έγιναν από την αρχή αυτόπτες μάρτυρες και υπηρέτες του θείου λόγου»* (Λκ. 1:2). Ο δε συγγραφέας της προς Εβραίους Επιστολής, ενώ γράφει περί της σωτηρίας, που άρχισε να κηρύττεται από τον Κύριο, σημειώνει ότι *«ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη – βεβαιώθηκε σ' εμάς από εκείνους που άκουσαν»* (2:3).

Επίσης ο απ. Παύλος όταν έγραφε προς τον Τιμόθεο, δεν του παράγγειλε να φυλάξει και να μεταδώσει μόνο τη διδασκαλία που με έγγραφα διατυπώθηκε, αλλά και εκείνη που ήξερε από την παράδοση. Ας τον ακούσουμε: *«ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ – υπόδειγμα υγιών λόγων έχε αυτούς που άκουσες από εμένα με πίστη και αγάπη που είναι στον Χριστό Ιησού»* (Β' Τιμ1:13). Την ίδια ακριβώς έννοια έχουν και τα σχετικά λόγια του Ευαγγελιστή Ιωάννη, που γράφει: *«Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη – Αν και έχω πολλά να σας γράφω, δεν θέλησα να το κάνω με χαρτί και μελάνι, αλλά ελπίζω να έρθω σ' εσάς και στόμα με στόμα να μιλήσουμε, για να είναι η χαρά μας ολοκληρωμένη»* (Β' Ιν.12).

Ιστορικά γνωρίζουμε, ότι «η κατήχηση πριν από το Βάπτισμα είχε και διδασκαλία για το τέλος του κόσμου. Γι' αυτό το λόγο η κατανόηση κάθε σύντομου υπαινιγμού του Παύλου στις δύο προς Θεσσαλονικείς Επιστολές του, είναι τόσο δύσκολη, γιατί προϋποθέτει παντού την προφορική διδασκαλία. Ο Παύλος συνεχώς υπενθυμίζει τα κύρια σημεία των προφορικών του κηρυγμάτων: *«Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε... ὑμεῖς μάρτυρες... κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε – Οι ίδιοι βέβαια ξέρετε... εσείς είστε μάρτυρες... κρατάτε τις παραδόσεις που διδαχτήκατε»* (Α' Θεσ.2:1, 10, Β' 2:15).

Όλα αυτά σημαίνον προφορική Αποστολική Παράδοση, την οποία, αφού ήξεραν οι ακροατές του, δεν την επαναλαμβάνει.

Από όλα αυτά λοιπόν βεβαιωνόμαστε, ότι η γνήσια και ανόθευτη Αποστολική Παράδοση, είναι και αυτή λόγος Θεού, όπως και η Αγία Γραφή, δεδομένου άλλωστε, ότι ο απ. Παύλος αποδίδει την ίδια αξία στην προφορική και γραπτή διδασκαλία του, που γράφει: *«στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν – να στέκετε σταθεροί, και να κρατάτε τις παραδόσεις που διδαχτήκατε είτε με λόγο είτε με επιστολή μας»* (Β' Θεσ.2:15).

Το κήρυγμα των Αποστόλων και εκείνων που τους διαδέχτηκαν άλλωστε στην αρχή ήταν προφορικό. Γραπτά κείμενα χρησιμοποιούσαν μόνο της Παλαιάς Διαθήκης. Αυτό φαίνεται από τις περιπτώσεις – δες Πραξ. κεφ.2, 7, 8, 13, *«διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων... καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς... ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν – συνδιαλεγόταν με αυτούς από τις Γραφές, ερμηνεύοντάς τες... εξετάζοντας κάθε ημέρα τις Γραφές... αποδεικνύοντας διαμέσου των Γραφών»* (Πραξ.17:2-3, 11, 18:28). Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οι Μαθητές κυρίως των Αποστόλων και γενικά οι κήρυκες των πρώτων αιώνων, δεν χρησιμοποιούσαν την Ιερά Παράδοση και ότι πρέπει να την εγκαταλείψουμε.

Τα κείμενα από την Παλαιά Διαθήκη χρησιμοποιούνταν απλά και μόνο προκειμένου να αποδείξουν την επαλήθευση των προφητειών. Αυτά τα στοιχεία έθεταν ως θεμέλιο σε ορισμένες περιπτώσεις όπως έπραξε και ο Κύριος – δες Λουκάς 4:16-23. Άλλα θέματα από την Παλαιά Διαθήκη δεν χρησιμοποιούσαν, δεδομένου ότι η Νέα Διαθήκη παρουσίασε νέα θέματα και οι Χριστιανοί *«προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων – επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδαχή των αποστόλων»* (Πραξ.2:42). *«ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν – οικοδομηθήκατε πάνω στο θεμέλιο των αποστόλων και των προφητών»* (Εφεσ.2:20).

Οι Απόστολοι του Ιησού, ως Θεοδίδακτοι και Θεόπνευστοι δάσκαλοι της Νέας Διαθήκης, δίδαξαν θέματα άγνωστα σε *«ἑτέραις γενεαῖς – άλλες γενεές»*, καθώς τώρα αποκαλύφτηκαν δια του Πνεύματος στους Αποστόλους και στους Προφήτες (*«κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν Πνεύματι, εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου – σύμφωνα με αποκάλυψη μου γνώρισε το μυστήριο, καθώς έγραψα προηγουμένως με λίγα λόγια, στα οποία μπορείτε, όταν τα διαβάζετε, να κατανοήσετε τη αντίληψή μου στο μυστήριο του Χριστού. Το οποίο σε άλλες γενεές δεν γνωρίστηκε στους γιους των ανθρώπων, όπως τώρα αποκαλύφτηκε στους αγίους αποστόλους Του και στους προφήτες με το Πνεύμα: να είναι οι εθνικοί συγκληρονόμοι και σύσσωμοι και συμμέτοχοι της υπόσχεσης Αυτού στον Χριστό διαμέσου του ευαγγελίου»* Εφεσ.3:3-6). Αυτά τα μηνύματα – θέματα έδειξαν την κατάργησε του Νόμου, μέσα στον οποίο ήταν και η ειδική ιεροσύνη, που εξεικόνιζαν τον ιλασμό του Χριστού. Συνεπώς, τα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης, δεν αποτελούσαν τα αποκλειστικά επιχειρήματα των πρώτων υπηρετών του Ευαγγελίου. Τα επιχειρήματα των Αποστόλων ήταν από αποκάλυψη. Τα χωρία που ακολουθούν, μαρτυρούν αυτή την αλήθεια: Ιωάννης 16:13-15, Πράξεις 2:1-4, 7-8, 4:8, 31, 5:3, 9, Γαλάτας 1:11-12, Εφεσίους 3:3.

«Η δοθείσα παρά του Κυρίου στους Μαθητές εντολή ήταν να κηρύξουν το Ευαγγέλιο της Βασιλείας όπως Αυτός,

πλην όμως και να επεκτείνουν την ιεραποστολική τους δράση και έξω της Παλαιστίνης, μαθητεύοντας όλα τα έθνη κηρύττοντας το Ευαγγέλιο σε όλη την κτίση, χρηματίζοντας μάρτυρες Αυτού *«ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς – μέσα στην Ιερουσαλήμ και μέσα σε όλη την Ιουδαία και στη Σαμάρεια και ως τα έσχατα της γης»* (Πραξ.1:8). Σύμφωνα δε με την εντολή αυτή οι μαθητές δεν θεώρησαν ως περιλαμβανόμενη στην κύρια αποστολή τους το να επιδοθούν και στην δια γραφίδος αποθησαύριση αυτών. Γι' αυτό και οι περισσότεροι αυτών κανένα γραπτό μνημείο της διδασκαλίας τους άφησαν, τούτο δε αποτελεί και μία των αιτιών, για τις οποίες αγνοείται η δράση αυτών, μολονότι είναι απόλυτα βέβαιο, ότι όλοι συμμορφώθηκαν προς την εντολή του Κυρίου και διέδραμαν την οικουμένη κηρύττοντες το Ευαγγέλιο. Και είναι μεν αληθές, ότι κάποιοι των Αποστόλων κατά θεία οικονομία κατέλειπαν γραπτά υπομνήματα της διδασκαλίας τους» ("Δογματική", Π. Τρεμπέλας, σελ122).

Χαρακτηριστικότερα απ' αυτά γράφει ο Ειρηναίος, επίσκοπος Λουγδούνου: «Ο Κύριος των πάντων έδωσε στους Αποστόλους Του τη δύναμη να κηρύξουν το Ευαγγέλιο. Δια μέσου αυτών γνωρίζουμε την αλήθεια, τη διδασκαλία του Υιού του Θεού... Δεν γνωρίσαμε την οικονομία της σωτηρίας μας διαμέσου άλλων, παρά δι' αυτών οι οποίοι μετέδωσαν σ' εμάς το Ευαγγέλιο. Αυτό το Ευαγγέλιο, αρχικά κηρύξαμε, κατόπιν δια θελήματος Θεού το μετέδωσαν σ' εμάς δια των Γραφών, οι οποίες αποτελούν το εδραίωμα και τον στύλο της πίστεώς μας» ("Κατά Αιρέσεων", ΙΙΙ, 1 – από το Λατινικό).

«Το αρξάμενο τούτο κήρυγμα του Ευαγγελίου ακολούθησε προφορικά μέχρι περίπου το 54 μ.Χ., οπότε συντάχθηκε πρώτο το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο. Δηλαδή επί είκοσι περίπου έτη, η Εκκλησία υφίστατο χωρίς κάποιο γραπτό μνημείο και μετά ταύτα σποραδικά και κατά περιόδους συντάχθηκαν τα λοιπά βιβλία της Καινής Διαθήκης και συντελέστηκαν περί το 98 έτος μ.Χ. με την κατά το έτος τούτο έκδοση του κατά Ιωάννη Ευαγγελίου».

«Αλλά και εκδοθέντα τα βιβλία της Καινής Διαθήκης, δεν διαδόθηκαν αμέσως σε όλες τις Εκκλησίες, αλλά μικρό και κατ' ολίγο και μόλις το 150 μ.Χ. έτος υπολογίζεται, ότι απέκτησαν οι Χριστιανικές κοινότητες τα βιβλία της Καινής Διαθήκης. Καθ' όλο τούτο το όχι μικρό διάστημα η Εκκλησία υφίστατο, διωκόταν και αύξανε κατά το πλείστον από την εν αυτή στερεά και πιστά διατηρούμενη προφορική διδασκαλία των αγίων Αποστόλων και διαδόχων αυτών, δηλαδή, δια της Ιεράς Παραδόσεως». «Εκ τούτων δε καταφαίνεται, ότι και τα βιβλία της Καινής Διαθήκης αποτελούν μέρος του προφορικά κηρυττόμενου Λόγου του Θεού... Και αποτελούν, τον πρώτο και αραγέστατο και αδαμάντινο κρίκο στην συνέχεια της αναπτύξεως του περιεχομένου του Λόγου του Θεού».

Αρχική νοθεία

Παρόλη την αξία που αποδίδουμε στην Ιερά Παράδοση, παράλληλα πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι άρχισε και αυτή να μολύνεται από τις ημέρες των Αποστόλων. Άλλοι τότε κήρυτταν από υπερβολικό ζήλο, άλλοι από αντιζηλία, άλλοι από φθόνο και έριδα και άλλοι για να εντυπωσιάσουν (*«τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου – Αφενός μερικοί από φθόνο και έριδα, αφετέρου άλλοι με ευδοκία κηρύττουν τον Χριστό. Οι μεν από φατριασμό αναγγέλλουν τον Χριστό, όχι αγνά, νομίζοντας πως επιφέρουν θλίψη στα δεσμά μου»* Φιλιπ.1:15-16). Βλέπουμε επίσης στους

περιερχόμενους τυχοδιώκτες εξορκιστές Ιουδαίους, γιους του αρχιερέα Σκευά, να εντυπωσιάζονται από το κήρυγμα και τα θαύματα του Παύλου, και να επιχειρούν εξ ονόματος του Ιησού να εξορκίσουν δαιμόνια, αλλά να αποτυγχάνουν στην προσπάθειά τους (δες Πραξ.19:13-16). Παρατηρούμε επίσης το συγγραφέα της προς Εβραίους Επιστολής να δίνει ρητή παραγγελία προς τους Χριστιανούς, να εγκαταλείψουν την αρχική διδασκαλία περί Χριστού και να οδηγηθούν προς την τελειότητα (*«Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ τὸν Θεόν – Γι' αυτό, ας αφήσουμε την αρχική διδασκαλία για τον Χριστό και ας προχωρούμε προς την τελειότητα, μη βάζοντας κάτω πάλι θεμέλιο μετάνοιας από νεκρά έργα και πίστης στον Θεό»* 6:1). Και αυτό, γιατί όπως φαίνεται, αλλοιώθηκε η αρχική προφορική παράδοση της Χριστιανικής διδασκαλίας την οποία είχαν ακούσει προφορικά.

Όλα αυτά μας πείθουν, ότι εφόσον από τις ημέρες των Αποστόλων, η προφορική παράδοση άρχισε να μολύνεται και ριζικά να μεταβάλλεται και ήταν αναγκαία η απόλυτη προσοχή, πολύ μεγαλύτερη προσοχή χρειάζεται σήμερα το θέμα αυτό, όταν κάνουμε χρήση της Ιεράς Παράδοσης, στην οποία έχει εισχωρήσει η αχαλίνωτη φαντασία. Αν η Παράδοση δεν είναι παράλληλη με τις αλήθειες του Ευαγγελίου, πρέπει να απορρίπτεται ως επικίνδυνο στοιχείο. Χαρακτηριστικά γράφει ο Μαθητής του Ευαγγελιστή Ιωάννη, ο Ειρηναίος, τα εξής: «...η υπάρχουσα παράδοση στην Εκκλησία και η διαμένουσα μεταξύ μας, προέρχεται από τους Αποστόλους. Ας επανέλθουμε στην απόδειξη του κύρους των παραδόσεων για των Γραφών». Ο δε Μέγας Αθανάσιος γράφει: «Η πίστη μας είναι ορθή και από τη διδασκαλία των Αποστόλων ορμώμενη και από την παράδοση των Πατέρων βεβαιούμενη, και από την Παλαιά και Καινή Διαθήκη».

Ο Παπίας, επίσης, Αποστολικός Πατέρας σε σύγγραμμά του επιγραφόμενο "Λογίων Κυριακών εξηγήσεις", λέει τα εξής: «Ουκ οκνήσω δε σοι τα όσο ποτέ παρά των πρεσβυτέρων καλώς έμαθον και καλώς μνημόνευσα, συγκατατάξαι ταις ερμηνείαις, διαβεβαιούμενος υπέρ αυτών αλήθεια. Ου γαρ τοις τα πολλά λέγουσιν έχαιρον αλλά τοις ταληθά διδάσκουσιν... Ου γαρ τα εκ βιβλίων τοσούτόν με οφελείν υπελάμβανον, όσον τα παρά ζώσης φωνής μενούσης» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Ευσέβιου 3, 39).

Και από τα ιστορικά λοιπόν αυτά σημεία βλέπουμε, ότι οι προφορικές παραδόσεις, από τις οποίες ο Παπίας είχε πολύ ωφεληθεί, άρχισαν να νοθεύονται. Γι' αυτό δυσπιστούσε σ' αυτούς που έλεγαν «τα πολλά».

Στη συνέχεια και παράλληλα άρχισαν να νοθεύουν τη Χριστιανική διδασκαλία και τα γραπτά κείμενα. Πολλοί παρουσίασαν διάφορα συγγράμματα που αφορούσαν τη ζωή του Κυρίου και τη διδασκαλία των Αποστόλων. Για να τους δώσουν δε κύρος τα απέδωσαν στη γραφίδα των Αποστόλων του Ιησού. Όταν δε ο απ. Παύλος βρισκόταν στην Κόρινθο, πληροφορήθηκε από τον Τιμόθεο, ότι στην Εκκλησία των Θεσσαλονικέων είχαν εισχωρήσει πλάνες από παρερμηνείες της προφορικής διδασκαλίας του. Ταυτόχρονα κυκλοφόρησαν και πλαστογραφημένες επιστολές του Παύλου. Εξαιτίας αυτών αναγκάστηκε ο Παύλος να γράψει δύο Επιστολές προς τους Θεσσαλονικείς για την άρση αυτών των πλανών (*«Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ. μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ*

κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας – Παρακαλούμε λοιπόν εσάς, αδελφοί, όσον αφορά την παρουσία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και τη σύναξή μας στο ίδιο μέρος κοντά Του, να μη σαλευτείτε γρήγορα από την ψυχραιμία του νου σας, μήτε να θορυβείστε, μήτε με πνεύμα μήτε με λόγο μήτε με επιστολή σαν να ήταν από εμάς, πως δήθεν ότι έχει έρθει η ημέρα του Χριστού. Κανείς ας μη σας εξαπατήσει κατά κανέναν τρόπο. Γιατί δεν θα έρθει η ημέρα εκείνη αν δεν έρθει πρώτα η αποστασία και αποκαλυφτεί ο άνθρωπος της αμαρτίας, ο γιος της απώλειας» Β' Θεσ.2:1-3). Τα συγγράμματα αυτά ως μη θεόπνευστα, δεν απηχούσαν το πνεύμα της διδασκαλίας του Ιησού. Και οπωσδήποτε υπήρχε μεγάλος κίνδυνος για την αγνή και πραγματική διδασκαλία, από τις πλανεμένες και απόκρυφες ανθρώπινες γνώμες και παραχαράξεις τις οποίες περιείχαν τα ψευδεπίγραφα αυτά συγγράμματα. Για το λόγο αυτό αναγκάστηκαν οι αρχαίοι Πατέρες της Εκκλησίας να λάβουν τα μέτρα τους, για να μη δημιουργηθεί σύγχυση από τις ετεροδιδασκαλίες και παραχαράξεις των απόκρυφων αυτών συγγραμμάτων. Έτσι διαχώρισαν τα Θεόπνευστα από τα ψευδεπίγραφα και συνέστησαν τον Κανόνα, με τη βάση του οποίου αναγνωρίζονται ως Θεόπνευστα τα βιβλία που αποτελούν την Καινή Διαθήκη. Αλάνθαστα δε μπορούμε να υποστηρίξουμε, ότι βασιζόμενοι μόνο στα βιβλία της Καινής Διαθήκης βρίσκουμε ολοκληρωμένη τη θεϊκή αλήθεια, που αποκαλύφθηκε από τον Θεάνθρωπο Κύριο και τους Μαθητές Του, γιατί οι Άγιες Γραφές είναι αυτάρκεις. Υποστηρίζοντας την αλήθεια αυτή ο Μέγας Αθανάσιος, λέει: «Αυτάρκεις είναι οι Άγιες και Θεόπνευστες Γραφές προς την επαγγελία της αλήθειας». Και αλλού: «Ταύτα (τα Θεόπνευστα βιβλία), πηγαί του σωτηρίου, ώστε τον διψώντα εν τούτοις εμφορείσθαι λογίων· εν τούτοις μόνοις τα της ευσεβείας διδασκαλείον ευαγγείζεται. Μηδείς τούτων επιβαλέτω μηδέ τις αφαιρείσθω».

Η ανάγκη της Ιεράς Παραδόσεως

Δεν ήταν ποτέ δυνατόν να αδιαφορήσει ο Θεός γι' αυτά που αφορούν τους σκοπούς Του υπέρ του ανθρώπου και να μην λάβει πρόνοια να καταγραφούν. Αυτό δεν θα ήταν στο χαρακτήρα του Θεού. Παράλληλα όμως μπορούμε να υποστηρίξουμε, ότι δεν καταγράφηκε ολόκληρη η διδασκαλία του Ιησού και των Μαθητών Του. Αποδείξεις γι' αυτό το θέμα έχουμε από την Καινή Διαθήκη. Ας τις δούμε:

α) *«Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ – Βέβαια, και άλλα πολλά θαυματουργικά σημεία έκανε ο Ιησούς ενώπιον των μαθητών Του, που δεν είναι γραμμένα στο βιβλίο τούτο. Αυτά όμως έχουν γραφτεί, για να πιστέψετε ότι ο Ιησούς είναι ο Χριστός, ο Υιός του Θεού»* (Ιν.20:30-31).

β) *«ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία – Αλλά υπάρχουν και άλλα πολλά που έκανε ο Ιησούς, τα οποία αν γράφονταν καθένα, νομίζω ότι ούτε αυτός ο κόσμος δεν θα χωρούσε τα γραφόμενα βιβλία»* (Ιν. 21:25).

γ) Όταν ο απ. Παύλος συμβούλεψε τους πρεσβυτέρους της Εφέσου, για τους φτωχούς, τους παρήγγειλε τα εξής: *«...μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν – ...να θυμάστε τους λόγους του Κυρίου Ιησού, γιατί Αυτός είπε: Περισσότερο μακάριο είναι να δίνει κανείς παρά να λαβαίνει»* (Πραξ.20:35).

Σε κανένα όμως μέρος του Ευαγγελίου δεν αναφέρονται τα λόγια αυτά, για τα οποία λέει ο Παύλος ότι είναι λόγια του Ιησού. Άρα, **τα λόγια αυτά διατηρούνται δια της Ιεράς Παραδόσεως.**

Δεν μας επιτρέπεται όμως να υποστηρίξουμε, ότι στα βιβλία της Καινής Διαθήκης δεν καταχωρήθηκαν αυτά που αφορούν τη σωτηρία και την εξομάλυνση των σχέσεων του ανθρώπου με τον Θεό. Από την αρχή μέχρι το τέλος αυτό διδάσκει η Αγία Γραφή. «*ἐὰν μὴ εἰσακούσῃς ποιεῖν πάντα τὰ ρήματα τοῦ νόμου τούτου τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ... – Αν δεν εισακούσεις να κάνεις όλα τα λόγια του νόμου τούτου, που είναι γραμμένα στο βιβλίο τούτο...*» (Δευτ.28:58). «*Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας... – Αγαπητοί, κάνω κάθε προσπάθεια να γράφω σ' εσάς για την κοινή μας σωτηρία*» (Ιουδ.3). Επίσης τα λόγια του Παύλου, ότι «*ἡμεῖς κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον*» (Α' Κορ.1:23), μας παρουσιάζουν το γεγονός, ότι δεν κήρυτταν απέραντες φιλολογίες, όπως κάνουν οι σημερινοί κήρυκες. Κήρυτταν μόνο τον ιλασμό δια του εσταυρωμένου Ιησού, και με τις προφητείες αποδείκνυαν την ουράνια προέλευσή Του. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι το κήρυγμά τους ήταν περιορισμένης εντάσεως, και όσα προφορικά κήρυτταν, τα ίδια κατά προσέγγιση, και εγγράφως διατύπωσαν. Αυτό μας βεβαιώνει η Αγία Γραφή με ακρίβεια, αναφερόμενη στις κατ' επανάληψη συμβουλές των αγίων οργάνων του Θεού, ως εξής:

«*οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε – Γιατί δεν σας γράφουμε άλλα, αλλά μόνο αυτά που διαβάζετε ή και καταλαβαίνετε· κι ελπίζω ότι και ως το τέλος θα καταλάβετε*» (Β' Κορ.1:13). «*Διὸ οὐκ ἀμελήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει... σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι – Γι' αυτό δεν θα αμελήσω πάντοτε να υπενθυμίζω σ' εσάς γι' αυτά, αν και τα ξέρετε και είστε στηριγμένοι στην παρούσα αλήθεια. Θεωρώ όμως σωστό, εφόσον είμαι σε τούτο το σκήνωμα, να σας διεγείρω τη μνήμη με υπομνήσεις... Θα φροντίσω όμως, ώστε εσείς και μετά την έξοδό μου από το σώμα μου να μπορείτε πάντοτε να τα θυμάστε αυτά*» (Β' Πετρ. 1:12-13, 15). «*Ταύτην ἤδη, ἀγαπη-τοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος – Αγαπητοί, ήδη αυτήν τη δεύτερη επιστολή γράφω σ' εσάς, με τις οποίες διεγείρω με υπενθύμιση την ειλικρινή σας διάνοια, για να θυμηθείτε τα λόγια που έχουν προειπωθεί από τους άγιους προφήτες και την εντολή των αποστόλων μας, που είναι του Κυρίου και Σωτήρα*» (Β' Πετρ.3:1-2). «*Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς... Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν... Ὑμεῖς οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε – Αδελφοί, δεν γράφω σ' εσάς εντολή καινούργια, αλλά εντολή παλιά που την είχατε από την αρχή: η εντολή η παλιά είναι ο λόγος που ακούσατε από την αρχή... Δεν έγραψα σ' εσάς επειδή δεν ξέρετε την αλήθεια, αλλά επειδή ξέρετε αυτήν... Αυτό, λοιπόν, που εσείς ακούσατε από την αρχή, ας μένει μέσα σας. Αν μείνει μέσα σας αυτό που ακούσατε από την αρχή, και εσείς θα μείνετε μέσα στον*

Υιό και μέσα στον Πατέρα» (Α' Ιν.2:7, 24, 3:11). *«οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους – όχι σαν να σου γράφω εντολή καινούργια, αλλά αυτήν που είχαμε από την αρχή, να αγαπάμε ο ένας τον άλλο»* (Β' Ιν.5). *«Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές – Λοιπόν, αδελφοί μου, χαίρετε στον Κύριο· να σας γράφω τα ίδια αφενός για μένα δεν είναι βαρετό, αφετέρου σ' εσάς δίνει ασφάλεια»* (Φιλιπ.3:1).

Λόγοι όμως, που αφορούν την υπόσταση του ανθρώπου ως ηθικού πλάσματος, θέματα διοικητικά, νουθεσίες, παραγγελίες τάξεως και συστάσεις θέσεως, που αποβλέπουν για να καταστήσουν τον άνθρωπο *«τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»* (Κολ.1:28), δεν γράφτηκαν λεπτομερώς. Παρέμειναν ως παράδοση. Όταν δε αργότερα αυτοί που διαδέχτηκαν τους Αποστόλους, αντιμετώπισαν τους μεγάλους διωγμούς, την άρνηση, τις αιρέσεις και τους εμπαιγμούς, όταν για λόγους κατήχησης ήρθαν στην ανάγκη να διατυπώσουν γενικά τη θέση του ανθρώπου έναντι του Θεού, και εφόσον εντωμεταξύ υπήρχαν τα βιβλία της Καινής Διαθήκης, οι συγγραφείς αυτοί, δεν έθεσαν "άλλο θεμέλιο", αλλά διατύπωσαν εγγράφως αυτά που ήξεραν από την Παράδοση. Οι περιστάσεις παρουσίασαν αυτή την ανάγκη. Για το λόγο αυτό πρέπει να επαναλάβω, ότι η Ιερά Παράδοση δεν είναι άγραφη. Υπάρχει διάσπαρτη στα διάφορα συγγράμματα των Αποστολικών Πατέρων.

Οι υπενάντιοι στην προκειμένη περίπτωση θα εγείρουν αντίλογο και θα μου πουν: «Σε τι μας είναι αναγκαία η Ιερά Παράδοση, εφόσον η Καινή Διαθήκη είναι αυτάρκης προς την επαγγελία της αλήθειας;» Απαντώ: Για να εννοήσουμε την Καινή Διαθήκη, απαραίτητα πρέπει να ξέρουμε τις συνθήκες και τα δεδομένα, τις περιστάσεις της εποχής, τα ήθη και τα έθιμα, τη Σημιτική φιλολογία, την Εβραϊκή αρχαιολογία, το είδος του βιβλίου, το χαρακτήρα του συγγραφέα και τη χρήση της ιστορικο-γραμματικής μεθόδου. Και αυτά δεν υπάρχουν στην Καινή Διαθήκη. Βρίσκονται μόνο στα συγγράμματα και υπομνήματα των πρώτων εκκλησιαστικών συγγραφέων, δηλαδή, στην Ιερά Παράδοση. Για να ερμηνεύσουμε συνεπώς και τα δύσκολα χωρία της Αγίας Γραφής, όπως αρχικά ανέφερα, είναι απόλυτα αναγκαίο να ζητήσουμε τη βοήθειας της Ιεράς Παραδόσεως. Δεδομένου άλλωστε, ότι επειδή η Αγία Γραφή δεν ερμηνεύεται με τη Γραμματική μέθοδο, ούτε με τη συγκριτική ή τη συμβολική, ούτε όπως κάθε άλλο φιλολογικό σύγγραμμα, η ανάγκη είναι απόλυτα επιτακτική. Την ανάγκη αυτή θα τη δούμε, ερμηνεύοντας ορισμένα τουλάχιστον δυσνόητα χωρία της Καινής Διαθήκης, παραλληλίζοντας την ελεύθερη ερμηνεία, την οποία χαρακτηρίζει ο ορθολογισμός, με την άλλη, που χρησιμοποιεί τη βοήθεια της Ιεράς Παραδόσεως. Ας τα δούμε λοιπόν.

1) Όταν ο θείος Λυτρωτής βρισκόταν στη δημόσια δράση Του, οι Μαθητές Του ήταν προστατευόμενοί Του και περνούσαν μια ζωή χωρίς στερήσεις. Ο σταυρικός Του θάνατος όμως και στη συνέχεια η ανάληψή Του στους ουρανούς, έμελλε να αλλάξει τελείως τη θέση τους. Προκειμένου λοιπόν να αντιληφθούν ζωηρότερα τη νέα τους κατάσταση, που θα αντιμετώπιζαν, χρησιμοποίησε ο Κύριος ένα Ιουδαϊκό έθιμο, αφού προηγουμένως τους ρώτησε: *«Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήθητε; οἱ δὲ εἶπον· Οὐθενός. εἶπεν οὖν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγοράσει μάχαιραν – Όταν σας απέστειλα χωρίς πορτοφόλι και σακίδιο και υποδήματα, μήπως κάτι στερηθήκατε; Εκείνοι είπαν: Κανένα. Τους είπε τότε: Αλλά τώ-*

ρα όποιος έχει πορτοφόλι ας το πάρει, όμοια και σακίδιο· και όποιος δεν έχει ας πουλήσει το ρούχο του και ας αγοράσει μάχαιρα» (Λκ.22:35-36).

Οι ερμηνευτές αυτού του χωρίου, που δεν χρησιμοποιούν τη βοήθεια της Ιεράς Παραδόσεως, αποκλείουν μεν φυσική μάχαιρα, αλλά χρησιμοποιώντας τη συγκριτική μέθοδο ερμηνείας, υποστηρίζουν, ότι ο Κύριος εννοούσε τη μάχαιρα του Πνεύματος, γιατί και ο απ. Παύλος, σε άλλη άσχετη με αυτή, περίπτωση, ομιλεί περί αυτής της πνευματικής μάχαιρας (*«...τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος»* Εφεσ.6:17).

Η Ιερά Παράδοση όμως μας βοηθά να ερμηνεύσουμε σωστά το μέρος αυτό και τη θέση της μάχαιρας. Μας πληροφορεί τα εξής: Οι Ιουδαίοι συνήθιζαν να φροντίζουν για τα παιδιά τους μέχρι ενός ορίου ηλικίας και κατόπιν τους έλεγαν: **«Από τώρα και στο εξής επί τη μάχαιρά σου θα ζήσεις».** Δηλαδή, με τη δική σου πλέον ικανότητα και φροντίδα θα αντιμετωπίσεις τη ζωή. Αυτό ακριβώς εννοούσε και ο Κύριος. «Μέχρι τώρα που ήμουν μαζί σας, φρόντιζα εγώ για τη συντήρησή σας. Από τώρα όμως και στο εξής θα αντιμετωπίζετε εσείς τις ανάγκες της ζωής».

2) Όταν ο Ιησούς αντιμετώπισε τον πλούσιο με τα πολλά κτήματα, και ο οποίος δεν άκουσε τη συμβουλή Του, είπε στους μαθητές Του: *«εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν – Είναι ευκολότερο να περάσει μια καμήλα από την τρύπα της βελόνας παρά πλούσιος να εισέλθει στη βασιλεία του Θεού»* (Μκ.10:25).

Αυτοί λοιπόν που δεν χρησιμοποιούν τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης, βλέπουν στα λόγια αυτά την υπερβολή και υποστηρίζουν, ερμηνεύοντας τη λέξη *«κάμηλον»,* ότι πρόκειται περί χονδρού σχοινιού με το οποίο οι ναύτες ρίχνουν την άγκυρα.

Η ερμηνεία όμως αυτή είναι πολύ λανθασμένη. Γιατί τη λέξη *«κάμηλος»* τη γράφει ο ευαγγελιστής με "η" και εννοείτο ζώο Κάμηλος, ενώ το καραβόσκοινο *«κάμιλος»* γράφεται με "ι". Τόσο δε οι αρχαιότεροι Κώδικες της Καινής Διαθήκης, όσο και το κριτικό κείμενο σημειώνουν τη λέξη αυτήν *«κάμηλος»,* με "η".

Ερμηνεύοντας το χωρία αυτό ο Ωριγένης, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο Ζιγαβηνός, κ.α. χρησιμοποιούν στη λέξη αυτή το "η", όχι το "ι". Άρα ο Κύριος εννοούσε το ζώο "Κάμηλος" και ότι το "σχοινί". Δεν εννοούσε βέβαια την πραγματική είσοδο της Καμήλας από την οπή της βελόνας. Γιατί είτε το ένα δεχτούμε είτε το άλλο, η έκφραση είναι φοβερά υπερβολική. Και ο Κύριος δεν δίδαξε ποτέ υπερβολικά πράγματα. Γιατί ήρθε να διευκολύνει τη ζωή, όχι να τη δυσκολέψει.

Η Ιερά Παράδοση μας πληροφορεί και μας λέει γι' αυτό το σημείο, ότι στο πλαίσιο της μεγάλης πόλης της Ιερουσαλήμ, υπήρχε και μία μικρή θυρίδα. Συγκρινόμενη η μικρή αυτή θυρίδα με τη μεγάλη πύλη, φαινόταν όπως η τρύπα της βελόνας. Γι' αυτό της απέδωσε και αυτό το όνομα "οπή βελόνας". Η Καμήλα μπορούσε να περάσει από τη μικρή αυτή θυρίδα, "την οπή της βελόνας", αλλά μετά δυσκολίας. Φορτωμένη όμως ποτέ δεν μπορούσε να περάσει. Έπρεπε να την ξεφορτώσουν, να γονατίσει η Καμήλα και κατόπιν να περάσει.

Με άλλα λόγια· ο Κύριος φανέρωσε, με αυτά ένα πνευματικό μάθημα, ότι για να περάσει ο πλούσιος στη βασιλεία του Θεού, πρέπει να ξεφορτώσει το βάρος του πλούτου στον οποίο η μέριμνα, η σκέψη και η καρδιά του είναι απορροφημένες.

Ότι ο Ιησούς εννοούσε το πέρασμα του ζώου Καμήλα από την οπή της βελόνας (μικρή θυρίδα), φαίνεται και από μια παρόμοια φράση του Ταλμούδ των Εβραίων, στην οποία λέγεται: «Διελθείν τον ελέφαντα από οπή βελόνης». Την παράσταση αυτή δείχνει το κλισέ που παραθέτω.

3) Όταν ο απ. Παύλος έγραφε προς τον Τίτο, το οποίο "άφησε στην Κρήτη, για να επιδιορθώσεις τις ελλείψεις", τον συμβουλεύει να προσέχει από τους α-νυπότακτους, τους ματαιολόγους και απατεώνες, γιατί *«Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται – οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες»* (Τιτ.1:12).

Η επιπόλαιη και χωρίς τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης και ιστορίας, ερμηνεία αυτού του μέρους, αφήνει το βάρος και τη μομφή στους Κρητικούς και τους χαρακτηρίζει παντοτινά ψεύτες. Βοηθούμενοι όμως από την Ιερά Παράδοση και επικαλούμενοι, ιστορικά, τους ερμηνευτές των πρώτων αιώνων (όπως οι Ιερώνυμος, Χρυσόστομος, Θεοδώρητος, Δωσίθεος κλπ.), πληροφορούμαστε, ότι η φράση αυτή είναι αβάσιμη και στην πραγματικότητα α-ποδεικνύεται αναληθής.

Με το θέμα αυτό ασχολήθηκα λεπτομερώς σε προηγούμενες σελίδες, στο μέρος εκείνο που πραγματεύομαι "ΤΟ ΦΩΣ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ", και επικαλούμενος μια πολύ σοβαρή έρευνα και μελέτη που πραγματοποίησε ο Στρατηγός Ι. Σ. Αλεξάκης, από το Ηράκλειο Κρήτης, απέδειξαν το αβάσιμο της μομφής και του χαρακτηρισμού του "ψεύτη" προς τους Κρητικούς από το χωρίο αυτό, δεδομένου ότι ο Παύλος δεν μίλησε στην προκειμένη περίπτωση από θεοπνευστία, αλλά είπε: *«τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης – κάποιος από αυτούς, δικός τους προφήτης»* (Τιτ.1:12). Περισσότερα για το θέμα αυτό μπορεί να βρει ο αναγνώστης στις σελίδες 232-234.

4) Όταν η Μητέρα του Κυρίου θέλησε να μεσολαβήσει για την προμήθεια του οίνου στο γάμο της Κανά, έλαβε μια προσβλητική εκ πρώτης όψεως α-πάντηση από τον Υιό της: *«Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; – Τι σχέση έχουμε Εγώ κι εσύ γυναίκα;»* (Ιν.2:4). Είναι κατάφορη και αυθαίρετη η ερμηνεία που δίνεται από τους Διαμαρτυρόμενους κυρίως, σε αυτό το χωρίο, χωρίς τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης. Υποστηρίζουν ότι ο Κύριος υποτίμησε τη Μητέρα Του, γιατί επενέβη στα θεϊκά Του Υπουργήματα. Για το λόγο αυτό, επιμένουν, την αποκάλεσε απλά "γυναίκα", όχι "Μητέρα". Η ερμηνεία όμως αυτή είναι αυθαίρετη και πολύ βεβιασμένη. Βοηθούμενη από την Ιερά Παράδοση, γνωρίζουμε, ο Κύριος με κανένα τρόπο δεν υποτίμησε την Κεχαριτωμένη Μητέρα Του. Με τα λόγια Του αυτά, την απέκλεισε μεν από τα θεϊκά Του Υπουργήματα στη θέση της μεσιτείας, αλλά με την έκφραση *«γύναι»,* της απέδωσε τιμητικό τίτλο. Γιατί στους Ιουδαίους θεωρείτο τιμητικός τίτλος σε οποιαδήποτε γυναίκα, η προσφώνηση *«γύναι!»* Με τον τιμητικό αυτό τίτλο, επαίνεσε ο Κύριος και την πίστη της Χαναναίας γυναίκας, όταν της είπε: *«Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις!»* (Μτ.15:28)

Η ερμηνεία των σημείων αυτών, με τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης, και της ιστορίας, μας δείχνουν, με τρόπο που δεν επιδέχεται διαφωνία, ούτε επιτρέπει αντιρρήσεις, ότι η βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης είναι απόλυτα αναγκαία.

Η Αγία Γραφή, όπως σημείωσα και προηγουμένως, γράφτηκε σε διάφορα χρονικά διαστήματα και από διάφορους συγγραφείς, οι οποίοι έγραψαν μεν κάτω από την οδηγία του Αγίου Πνεύματος, αλλά σύμφωνα με το χαρακτήρα του ο καθένας χρησιμοποίησε λέξεις και εκφράσεις της Ανατολής, τις οποίες δεν είναι δυνατόν να ερμηνεύσουμε σωστά χωρίς τη βοήθεια της Ιερά Παραδόσεως. Με τη βοήθεια αυτή γνωρίζουμε πώς ερμηνεύτηκαν στην εποχή που εγγράφως τα διατύπωσαν και πώς τα εφάρμοσε κατόπιν η Μεταποστολική Εκκλησία.

Αναφερόμενος ο απ. Πέτρος στα δυσνόητα χωρία της Αγίας Γραφής, που υπάρχουν προ πάντων στις Επιστολές του Παύλου, σημειώνει ότι υπάρχουν *«δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς*

λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν – μερικά δυσνόητα, τα οποία οι αμαθείς και αστήρικτοι στρεβλώνουν, όπως και τις λοιπές Γραφές, για τη δική τους απώλεια» (Β' Πετρ.3:16).

Η παρουσία των αιρετικών άλλωστε, στο πέρασμα των αιώνων, που αν και χρησιμοποιούσαν την Αγία Γραφή, παρερμήνευσαν τη διδασκαλία της, αρκετοί από αυτούς, γιατί δεν χρησιμοποίησαν τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης. Έτσι στήριξαν τις διδασκαλίες τους σε λανθασμένη ερμηνεία, χωρίς να λάβουν τη βοήθεια εκείνων στους οποίους ο Θεός αποκάλυψε *«τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας Του – τα άγνωστα και τα απόκρυφα της σοφίας Του»* (Ψαλμ.50:6), τη δύναμη και τη διαθήκη Του (*«κραταίωμα Κύριος τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς – Ο Κύριος είναι η δύναμη αυτών που φοβούνται Αυτόν, η διαθήκη Του θα φανερωθεί σ' αυτούς»* (Ψαλμ.24:14).

Ένα χωρίο της Παλαιάς Διαθήκης μάς βοηθά κάπως στην προκειμένη περίπτωση. Μας πληροφορεί λοιπόν αυτό το μέρος, περί της δημιουργίας του ανθρώπου και μας λέει: *«ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς καὶ εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀδάμ, ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησεν αὐτούς – την ημέρα που δημιούργησε ο Θεός τον Αδάμ, σύμφωνα με την εικόνα του Θεού δημιούργησε αυτόν· αρσενικό και θηλυκό δημιούργησε αυτούς και ευλόγησε αυτούς· και αποκάλεσε το όνομα αυτού Αδάμ, την ημέρα που δημιούργησε αυτούς»* (Γεν.5:1-2). Δεν μας πληροφορεί όμως η Αγία Γραφή, γιατί ο Θεός κάλεσε το όνομα του πλάσματός Του "Αδάμ". Βοηθούμενοι λοιπόν από την παράδοση των αγίων οργάνων του Θεού, που φύλαξαν την Ιερά Παράδοση, πληροφορούμεθα τα εξής:

«Τον Αδάμ έπλασε ο Θεός συλλέγοντας γι' αυτό χώμα από τις τέσσερις άκρες του κόσμου, γι' αυτό και το όνομά του απαρτίζεται από τα αρκτικά γράμματα των τεσσάρων σημείων του κόσμου· **Α**(νατολή, **Δ**(ύση), **Ἀ**(ρκτος, **Μ**(εσημβρία)» ("Εκτός του Χριστιανισμού Παραδόσεις", Αγαθάγγελου Νικολάκη, σελ.20). ("Αδάμ": από το εβραϊκό "Adama = γη", από την οποία δημιουργήθηκε ο άνθρωπος).

Αυτά μας βοηθούν να αντιληφθούμε, ότι η Ιερά Παράδοση έχει κάποιο τρόπο συμπληρωματικό χαρακτήρα στην ερμηνεία της Αγίας Γραφής.

Με κανένα λόγο όμως δεν επιτρέπεται να συστηματοποιούμε θεσμούς, δόγματα, τελετές και καταστάσεις, που δεν πιστεύτηκαν «πάντοτε, πανταχού και από πάντες», την αστήρικτη δικαιολογία, ότι αυτά αμυδρά δήθεν αναφέρονται στη Βίβλο και συμπληρώνονται από την Ιερά Παράδοση. Είναι λοιπόν σωστή η διατύπωση της Ιεράς Παράδοσης του Βικέντιου, που σημειώνει: «Τούτο κρατούμε, όπερ απανταχού, όπερ αείποτε, όπερ υφ' απάντων επιστεύθη».

Ο τρόπος της λατρείας και τα αναγκαία δόγματα «της αυθεντικής αποφάνσεως είναι πρέπον να παραδέχεται καθένας που θέλει να τύχη της εν Χριστώ σωτηρίας», είναι σαφώς και ευκρινώς διατυπωμένα στην Αγία Γραφή και στο Σύμβολο της Πίστεως Νικαίας – Κωνσταντινουπόλεως. Αυτό σημαίνει, ότι δεν έχουν ανάγκη συμπληρωματικών μέσων, παρά μόνο βεβαιωτικών από την Ιερά Παράδοση, γι' αυτούς που αμφιβάλλουν και τους άλλους που απιστούν.

Ο κίνδυνος και η μεγάλη φθορά στο εκκλησιαστικό πολίτευμα, από την αχαλίνωτη Παράδοση, που δεν πέρασε από τον έλεγχο της Αγίας Γραφής, είναι σε πολλά σημεία σαφής στην εκκλησιαστική ιστορία. Τη φθορά αυτή άλλωστε εκθέτω με την εργασία μου αυτή.

Υπάρχει και άλλο πολύ μεγάλο σημείο φθοράς και εκφυλισμού που επέφερε στο εκκλησιαστικό πολίτευμα, για

το οποίο διαμαρτύρονται όλες οι Εκκλησίες, εκτός από τη Ρωμαιοκαθολική, που το δημιούργησε, το καλλιεργεί, το φυλάει και το θωπεύει. Το φθοροποιό αυτό αντικείμενο είναι το "Αλάθητο του Πάπα". Από πού έχει την προέλευσή του; Από την Παράδοση εκείνη που δεν πέρασε από τον έλεγχο της Γραφής.

Η Εκκλησία, κατά τον 2ο αιώνα, αντιμετώπισε την αίρεση των Γνωστικών. Οι άνθρωποι αυτοί, οι Γνωστικοί, ισχυρίζονταν, ότι η διδασκαλία τους ήταν η κρυφή Αποστολική παράδοση. Για την αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου, η Εκκλησία δια του επισκόπου Λουγδούνου, Ειρηναίου, μεταχειρίστηκε το μέσο της αδιάκοπης από τους Αποστόλους διαδοχής των επισκόπων, πρεσβυτέρων, ποιμένων των κατά τόπους Εκκλησιών. Με το μέσο αυτό αναγνώριζε η Εκκλησία, ιστορικά, τους επισκόπους – πρεσβυτέρους – ποιμένες, ως θεματοφύλακες της αληθινής Χριστιανικής διδασκαλίας. Για να ισχυροποιήσει ο Ειρηναίος τη θέση των επισκόπων – πρεσβυτέρων και να αποκρούσει τους αιρετικούς Γνωστικούς, διατύπωσε την άποψη, ότι οι επίσκοποι λάμβαναν «Χάρισμα αληθείας» ("Κατά Αιρέσεων", Ειρηναίου, 3, 3). Δηλαδή, ο επίσκοπος κάθε Εκκλησίας είχε ως προσωπικό χάρισμα το "αλάθητο". Εξαιτίας αυτού, ο επίσκοπος αναγνωριζόταν ως μονάρχης. Αυτό έγινε αφορμή να επεκταθεί το αντι-Βιβλικό μοναρχικό επισκοπικό Αξίωμα σε όλες τις Χριστιανικές κοινότητες και από τότε άρχισαν να καταρτίζονται κατάλογοι των μοναρχών επισκόπων των σπουδαιότερων Εκκλησιών, Ρώμης, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων.

Λίγο αργότερα όμως είδε η Ανατολική Εκκλησία, ότι το "αλάθητο", ως προσωπικό χάρισμα του κάθε επισκόπου, δεν στηριζόταν σε σωστές Βιβλικές βάσεις, και το μετατόπισε στο απρόσωπο σύνολο των επισκόπων των Οικουμενικών Συνόδων ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Β. Στεφανίδη, σελ.63-64).

Ενώ όμως μετατόπισε η Εκκλησία το "αλάθητο" στο απρόσωπο σύνολο των επισκόπων, τους άφησε τη μοναρχία. Το να γίνει όμως καθένας μονάρχης χωρίς αγώνες και θυσίες, αποτελεί τεράστιο άλμα των δοξομανών μόνο ανθρώπων. Τώρα, κατά πόσο αυτό είναι Χριστιανικό, αυτό είναι άλλο θέμα και το εξετάζουμε σε άλλη θέση.

Τη μετατόπιση αυτού του προσωπικού χαρίσματος δεν παρατηρούμε στη Δυτική Εκκλησία. Ο επίσκοπος της Ρώμης κράτησε για τον εαυτό του αυτό που διατύπωσε ο Ειρηναίος ως προσωπικό "χάρισμα αληθείας". Έτσι διαμορφώθηκε το "αλάθητο του Πάπα". Και ενώ ο Ειρηναίος διακήρυξε: «Ας επανέλθουμε στην απόδειξη του κύρους των παραδόσεων δια των Γραφών», στην προκειμένη περίπτωση τα ξεπέρασαν όλα αυτά και έγινε η αιτία να δημιουργηθεί το τέρας που ονομάζεται "αλάθητο του Πάπα".

Κατά πόσο υπήρξε "αλάθητος" ο κάθε Πάπας, η ιστορία είναι ικανή να μας πληροφορήσει για τόσα κακουργήματα που διέπραξαν με το πέρασμα των αιώνων, οι "αλάθητοι" Πάπες. Αρκεί να λάβει καθένας υπόψη του τη δράση της Ιεράς Εξέτασης, τις Σταυροφορίες, και τους Χριστιανούς που έκαψαν ζωντανούς, με μοναδική αιτία, ότι μελετούσαν την Αγία Γραφή και εκτιμούσαν τα θεϊκά παραγγέλματα, κλπ.

Όταν δε επίσημα αναγνωρίστηκε το "αλάθητο", και ο Πάπας Πίος ο Θ' διάβασε στη Σύνοδο του Βατικανού (1870) το παπικό "δεκρετάλιο" (παπική απόφαση) με το οποίο αναγνώρισε το αλάθητο του εαυτού του, των προηγουμένων του και όλων των Παπών του μέλλοντος, τότε, Γερμανοί και Αυστριακοί επίσκοποι διατύπωσαν την άποψη, ότι δεν υπήρχε ασφαλής παράδοση της Εκκλησίας περί του Παπικού αλάθητου, ο Πάπας απάντησε Ιταλικά: «Η παράδοση είμαι εγώ» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Β. Στεφανίδη, σελ.600).

Με την αφορμή αυτή του "αλάθητου", ο Πάπας ονομάζεται: ¨Κύριος Θεός, Βασιλεύς του κόσμου, Άγιος Πατήρ, Βασιλεύς των Βασιλέων, Κύριος των κυρίων, Αντιπρόσωπος του Θεού». Διακηρύττει, ο Πάπας, ότι κατέχει την Εξουσία ώστε να καταργήσει τους Νόμους του Θεού και να τους ρυθμίσει κατά την αρέσκειά του. Αυτό έκανε ο Εωσφόρος.

Δεν έχω καμιά αμφιβολία, ότι ο απ. Παύλος περιγράφει με πολύ επιτυχία τη θέση του Παπισμού στην περικοπή Β' Θεσσαλονικείς 2:3-4, ότι είναι: *«ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστι θεός – ο άνθρωπος της αμαρτίας, ο γιος της απώλειας, αυτός που αντιτάσσεται και υπερυψώνεται ενάντια σε καθέναν που λέγεται Θεός ή σέβασμα, ώστε να καθίσει αυτός στο ναό του Θεού ως θεός, για να αποδεικνύει τον εαυτό του ότι είναι θεός».*

Να λοιπόν ποια είναι τα αποτελέσματα της παράδοσης, όταν δεν έχει υποστεί τον έλεγχο των θείων και Θεόπνευστων Γραφών.

Άσχετα πάντως με τη φθοροποιό εξέλιξη που είχε η άποψη του Ειρηναίου, στη δημιουργία του Παπικού "αλάθητου", η Εκκλησία της εποχής εκείνης, αγωνιζόμενη κατά του μεγάλου κινδύνου των Γνωστικών, πρόσεχε με μεγάλη σχολαστικότητα τα γνήσια συγγράμματα των Αποστόλων και τη γνήσια Αποστολική Παράδοση, με την οποία διατηρήθηκε η διδασκαλία των Αποστόλων, σύμφωνα με τα συγγράμματά τους ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Α. Κυριακού, σελ.107-108).

Την αλλοίωση και τη φθορά της Παράδοσης, όταν δεν ελέγχεται αυστηρά από τη Γραφή, έχει να μας επιδείξει σε πολλά σημεία η ιστορία των λαών.

Η ιστορία της δημιουργίας του πρώτου ανθρώπου και η πτώση του, όπως τη σημειώνει ο Μωυσής, αποτέλεσε ανέκαθεν από τους αρχαιοτάτους χρόνους, ιερά παράδοση, η οποία επηρέασε όλους τους λαούς της γης. Η παράδοση όμως αυτή, επειδή δεν πέρασε από τον έλεγχο του γραπτού Λόγου, αλλά μεταδίδονταν στους λαούς προφορικά, και οι διηγήσεις της πέρασαν από στόμα σε στόμα και από τη μια χώρα στην άλλη, κατάντησαν να υποστούν τις μεταβολές και τις αλλοιώσεις του χρόνου.

Στις παραδόσεις των λαών της γης, προπάντων της Ανατολής, παρατηρούμε μια κοινή βάση στην ιστορία της δημιουργίας και της πτώσης του πρώτου ανθρώπου. Διαφέρει όμως η βάση αυτή στη διατύπωση των λεπτομερειών της ιστορίας, και αυτό δείχνει, ότι έχει υποστεί φθορά και αλλοίωση.

Έτσι παρατηρούμε σε μια Σινική παράδοση να αναφέρεται η ύπαρξη του πρώτου ανθρώπου με τους απογόνους του, και ο Νώε με τους συγγενείς του. Η παράδοση αυτή σχετίζεται στενά με την ιστορία των πρώτων κεφαλαίων της Γένεσης, αλλά δεν είναι ακριβής.

Οι Άραβες διατηρούν ως Παράδοση περί του Αδάμ, ότι παρέλαβε από τον ουρανό πλήθος βιβλίων, τα οποία περιέχουν πολλούς νόμους, υποσχέσεις και ευλογίες. Η παράδοση αυτή σχετίζεται πολύ με την επικοινωνία που είχε ο Αδάμ με τον Θεό, όπως την αναφέρει ο Μωυσής.

Ο περίφημος σοφός νομοθέτης και θεμελιωτής της θρησκείας των Περσών, Ζωροάστρης, ομιλεί περί ενός ανθρώπου και μιας γυναίκας στον Παράδεισο. Αναφέρει ακόμα και την ιστορία περί ενός άκακου φιδιού, που έπεσε από τον ουρανό, για να διαπράξει το κακό στη γη.

Η παραποίηση, η φθορά και η αλλοίωση της ιστορίας αυτής παρατηρείται και σ' αυτούς τους Ιουδαίους, όταν αυτή δεν ελέγχεται από το γραπτό Λόγο, τον οποίο μόνο αυτοί διατήρησαν. Έτσι, π.χ., βλέπουμε να αναπαριστάνο-

νται κατά των τρόπων των Ανατολικών λαών, οι αλήθειες της ιστορίας με σύμβολα και να παρουσιάζεται μια αλληγορία περί του Αδάμ, που έχει σώμα το οποίο φθάνει από τη γη μέχρι τον ουρανό. Με την αλληγορία αυτή ήθελαν να παραστήσουν το μεγαλείο της δύναμης του και την επικοινωνία του με τον Θεό, με την οποία ήταν «τιμημένος».

Σχετικές παραδόσεις βρίσκουμε στους Αιγύπτιους, Χαλδαίους, Φοίνικες, Έλληνες, Λατίνους και σε συγγραφείς όλων των λαών.

Αυτή είναι η εικόνα που μας παρουσιάζουν οι παραδόσεις των αρχαίων λαών, στις οποίες παρατηρούμε να υπάρχει πράγματι μια σχετική συμφωνία, εξαιτίας τού ότι έχουν κοινή βάση της θεϊκής αποκάλυψης, διάφορη όμως διατύπωση στις λεπτομέρειες. Έτσι δε η αληθινή ιστορία του γραπτού Λόγου της δημιουργίας και πτώσεως του πρώτου ανθρώπου εξαιτίας τού ότι η διήγηση αυτή πέρασε από στόμα σε στόμα και από τη μια χώρα στην άλλη, έπαθε τη μεταβολή, τις αλλοιώσεις και τη φθορά του χρόνου ("ΟΙ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ", Αγαθάγγελου Νινολάκη, επισκόπου Χανίων).

Όλα αυτά μας φανερώνουν το μεγάλο κίνδυνο της παράδοσης, όταν δεν ελέγχεται αυστηρά από τον θεϊκό αποκαλυπτικό γραπτό Λόγο της Αγίας Γραφής. Για το λόγο αυτό και για ασφαλή καθοδήγηση των ανθρώπων, ο Θεός προστάζει με το στόμα του προφήτη, να εμμένουν στο γραπτό αποκαλυπτικό Λόγο, στο νόμο Του και στη μαρτυρία Του, και λέει: *«νόμον γὰρ εἰς βοήθειαν ἔδωκεν, ἵνα εἴπωσιν οὐχ ὡς τὸ ρῆμα τοῦτο, περὶ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ – Γιατί νόμο για βοήθεια έδωσε, για να μην πουν σύμφωνα με το λόγο τούτο, για τον οποίο δεν έχουν δοθεί δώρα γι' αυτόν»* (Ησ.8:20).

Φρυκτωροί,[18] «ταμά δε ξυνίετε ρήματα». «Τούτο κρατούμε, όπερ απανταχού, όπερ αείποτε, όπερ υφ' απάντων επιστεύθη» (Βικέντιος).

18 *"Φρυκτωρώ":* μεταδίδω σήματα με πυρσούς για συνεννόηση σε μεγάλες αποστάσεις.

Επιστολή 28η

Περί Εκκλησίας

Αγαπητέ αδελφέ,

Ο θείος Ιδρυτής της Εκκλησίας, "ο έχων τα κλειδιά της ζωής και του θανάτου", ο Λυτρωτής Κύριος Ιησούς, έλαβε φροντίδα για τους Μαθητές Του, προκειμένου να ζωογονήσει την ανθρώπινη φύση τους. *«Καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς – Και ενώ οι θύρες ήταν κλεισμένες εκεί όπου ήταν συναγμένοι οι μαθητές, για το φόβο των Ιουδαίων, ήρθε ο Ιησούς»*, και τους έδωσε το χαιρετισμό ειρήνης, *«Εἰρήνη ὑμῖν – Ειρήνη σ' εσάς»*. Αμέσως τους πρόσφερε και τη δύναμη με την προσφορά του Πνεύματος: *«Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον»* (Ιν. 20:19-22). Έτσι τους ζωογόνησε την ανθρώπινη φύση. *«Καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου – Και ενώ συναναστρεφόταν μαζί τους, παράγγειλε σ' αυτούς να μην απομακρυνθούν από τα Ιεροσόλυμα, αλλά να περιμένουν την υπόσχεση του Πατέρα "που ακούσατε από Εμένα"»*. Επρόκειτο να λάβουν το βάπτισμα και τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, για να γίνουν σωστοί μάρτυρες της διδασκαλίας του Διδασκάλους τους και της Αναστάσεώς Του, *«ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς – ως τα έσχατα της γης»* (Πραξ.1:4-8). *«ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους – Και εσείς είστε μάρτυρες αυτών. Και ιδού, Εγώ αποστέλλω την υπόσχεση του Πατέρα Μου πάνω σας. Εσείς όμως καθίστε μέσα στην πόλη Ιερουσαλήμ, ωσότου ντυθείτε δύναμη από ψηλά»* (Λκ.24:48-49).

Όταν δε πλησίαζαν οι ημέρες της αναλήψεώς Του, έδωσε στους Μαθητές Του ρητή εντολή να κηρύξουν το Ευαγγέλιο της Βασιλείας σε όλα τα έθνη. *«Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει – Πορευτείτε σε όλο τον κόσμο και κηρύξετε το ευαγγέλιο σε όλη την κτίση»* (Μκ.16:15).

Συμμορφούμενοι οι Απόστολοι προς την εντολή του Διδασκάλου τους, *«ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων – εκείνοι βγήκαν και κήρυξαν παντού, ενώ ο Κύριος συνεργούσε και βεβαίωνε το λόγο μέσω των θαυματουργικών σημείων που επακολουθούσαν»* (Μκ.16:20).

Η εντολή αυτή του Ιδρυτή της Εκκλησίας προς τους Αποστόλους Του και η απόλυτη συμμόρφωση των Αποστόλων σ' αυτήν, δείχνουν, ότι η διδασκαλία του Σωτήρα φέρει οικουμενικό χαρακτήρα. Αυτό φανερώνει ότι ο Θεός της αγάπης, δεν είναι προσωπολήπτης. Ο απ. Πέτρος ρητά υποστηρίζει αυτή την αλήθεια: *«Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα αὐτοῦ εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός, ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστι – Άνοιξε τότε ο Πέτρος το στόμα του και είπε: Στ' αλήθεια καταλαβαίνω ότι ο Θεός δεν είναι προσωπολήπτης, αλλά σε κάθε έθνος όποιος φοβάται Αυτόν και εργάζεται δικαιοσύνη είναι δεκτός από Αυτόν»* (Πραξ.10:34-35). *«οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ – Γιατί δεν υπάρχει προσωποληψία από τον Θεό»* (Ρωμ.2:11).

«Είναι πράγματι αληθές ότι η Χριστιανική αλήθεια η αποκαλυφθείσα από τον Κύριο στον κόσμο φέρει Οι-

κουμενικό χαρακτήρα, δεν κάνει διακρίσεις μεταξύ των ανθρώπων οιασδήποτε φυλής, αλλά είναι επίσης αληθές, ότι η Χριστιανική αλήθεια προσπέσουσα στην συνείδηση των λαών έλαβε σχήματα ιδιάζοντα στη διανόηση και τους τρόπους τού σκέπτεσθαι ενός εκάστου εξ αυτών. Το γεωγραφικό περιβάλλον και η πνευματική παράδοση των λαών θέτει ιδιάζουσα σφραγίδα επί της ψυχής τους εις τον τρόπον ώστε, η Οικουμενικότητα της Χριστιανικής αλήθειας κατά την εφαρμογή της στο βίο τους, μετεβλήθη από της πλευράς του ανθρωπίνου στοιχείου σε διάφορες μορφές του Χριστιανισμού. Εντεύθεν η διαφοροποίηση της Χριστιανικής αλήθειας σε Εκκλησίες έχουν το ιδιάζον σε αυτές χρώμα και το ιδιάζον σε αυτές σχήμα». Έτσι, η «Ορθόδοξη Εκκλησία σχηματοποιήθηκε από το αρχαίο Ελληνικό πνεύμα». «Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία σχηματοποιήθηκε από τη νομική ατμόσφαιρα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Εντεύθεν η διοίκησή της είναι διοίκηση μονοκρατορίας». Ο ίδιος χρωματισμός και σχηματισμός παρατηρείται και στα διάφορα σχίσματα της Διαμαρτυρόμενης Εκκλησίας.

Παρ’ όλο λοιπόν που ο Χριστιανισμός έχει Οικουμενικό χαρακτήρα, η Εκκλησία, για τους λόγους αυτούς δεν διατηρήθηκε ενιαία. Γι’ αυτό δεν μπορεί να εμφανιστεί στην κοινωνία ως ενιαία συντεταγμένη Εκκλησία. Λόγοι πρωτοκαθεδρίας υπήρξε η πρώτη αφορμή του σχίσματος και της διαιρέσεως του ενιαίου σώματος της Εκκλησίας, γιατί οι προεστοί των κατά τόπων Εκκλησιών έδωκαν διαφορετικό περιεχόμενο στον Αποστολικό υπηρεσιακό τίτλο του επισκόπου και τον έκαναν Αξίωμα δόξας και κοσμικού μεγαλείου. Ανεξάρτητα όμως με τη διαφοροποίηση των σχημάτων και των σχισμάτων που έλαβε η Χριστιανική αλήθεια με το πέρασμα των αιώνων, ανεξάρτητα ότι δεν μπορεί σήμερα η Εκκλησία να κάνει την εμφάνισή της ως ενιαία και συντεταγμένη κοινωνία, εγώ θα εξετάσω την Εκκλησία με το πνεύμα του Οικουμενικού χαρακτήρα, που άλλωστε της αρμόζει.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η σημασία του όρου

Ετυμολογικά, η λέξη “Εκκλησία” είναι παράγωγος του ρήματος “εκαλέω” και σημαίνει τη συνάθροιση των δημοτών των αρχαίων Δήμων προκειμένου να λάβουν κάποια απόφαση που αφορά τις δημόσιες υποθέσεις. Έτσι υπήρχε η “εκκλησία” του Δήμου, δηλαδή, η συνέλευση των πολιτών, σαν μια από τις Εξουσίες της αρχαίας πολιτείας. Με την έννοια αυτή βρίσκεται στους αρχαίους συγγραφείς, Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Θουκυδίδη, Πολύβιο, Πλούταρχο κλπ. Με την ίδια έννοια βρίσκεται η λέξη “Εκκλησία” και στην Ελληνική μετάφραση της Παλαιάς Διαθήκης από τους Εβδομήκοντα (Ο’) και σημαίνει τη συνάθροιση του λαού Ισραήλ για θρησκευτικούς και πολιτικούς σκοπούς.

Από της εμφανίσεως του Χριστιανισμού ο όρος “Εκκλησία” σημαίνει “το σύνολο αυτών που πιστεύουν στον Χριστό και συνέρχονται στη Εκκλησία” (*«...συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ – ...όταν εσείς συνέρχεστε στην εκκλησία»* Α’ Κορ.11:18). Από το έτυμο της λέξεως και από τα χαρακτηριστικά που βρίσκουμε στην Καινή Διαθήκη, μπορούμε να δεχτούμε, παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει ορισμός, ότι ο όρος “Εκκλησία” περικλείει την εκλογή των πιστών του Χριστού – των ανθρώπων τους οποίους κάλεσε ο Θεός να αποτελέσουν το κυβερνώμενο από τον Χριστό και ζωοποιούμενο από το Πνεύμα, Σώμα, Κεφαλή του Σώματος αυτού είναι ο Χριστός... *«ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης... αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – ο Θεός του Κυρίου μας*

Ιησού Χριστού, ο Πατέρας της δόξας... Αυτόν έδωσε κεφαλή πάνω σε όλα στην εκκλησία, η οποία είναι το σώμα Αυτού, το πλήρωμα Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους» (Εφεσ.1:17, 22-23).

Επειδή η προέλευση της Εκκλησίας είναι ουράνια, οι ιεροί συγγραφείς τη χαρακτηρίζουν με συνώνυμες εκφράσεις και όρους, ως Βασιλεία ουρανών, Βασιλεία Θεού, Οίκος Θεού, Αγία Ιερουσαλήμ, Άνω Ιερουσαλήμ. Γυνή του Αρνίου, Επισυναγωγή αγίων, Θεού γεώργιον *[καλλιεργημένο χωράφι]*, Θεού οικοδομή, Κατοικητήριο Θεού, Μέλη Χριστού, Ποίμνιο Θεού, Γένος εκλεκτό, Έθνος άγιο, Βασίλειο ιεράτευμα, Βασιλείς και ιερείς.

Η Εκκλησία ως κοινωνία μεγαλειώδης

Είναι ευχάριστο το γεγονός ότι αν και διάσπαρτοι είναι οι κληρικοί που βλέπουν τη λανθασμένη γραμμή της Ορθοδόξου Εκκλησίας, εντούτοις υπάρχουν. Κάθε, ίσως, εποχή έχει να παρουσιάσει τους δικούς της. Ένας απ' αυτούς υπήρξε και ο θεολόγος Αρχιμανδρίτης Δημήτριος Στάθης. Ο άνθρωπος αυτός δεν μπορούσε περισσότερο να υποφέρει την άτακτη εκκλησιαστική γραμμή και αποσχηματίστηκε, για να ζήσει σαν Έλληνας πολίτης και Χριστιανός Ορθόδοξος, όχι σαν κακόδοξος. Αυτός μου έστειλε και τα ακόλουθα περί Εκκλησίας, ως κοινωνίας μεγαλειώδους.

«Η αποστολική Εκκλησία ήταν μεγαλειώδης και ισχυρότατη, εφόσον διατηρούσε και έντονα καλλιεργούσε το πνεύμα της ειλικρινής και θερμής προς τον Θεό και τον πλησίον αγάπης, αγωνιζόμενη τον ιερό υπέρ της πίστεως αγώνα και ποταμούς μαρτυρικών αιμάτων στο βωμό αυτής έχυνε. Η ειλικρινής αυτή αγάπη και το χυμένο αίμα των μαρτύρων επέφεραν τελικά την επικράτηση και το θρίαμβο αυτής απέναντι των πολυτελών και πομπωδών μεν, αλλά ψυχρών και στερημένων της αγάπης ειδωλολατρικών θρησκειών. Ω, Εκκλησία Χριστιανική! Ο πυρήνας σου είναι δύο ή τρεις άνθρωποι πιστοί, οι οποίοι μελετούν και συζητούν τη διδασκαλία και το έργο του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και διάγουν ζωή σύμφωνη προ τη διδασκαλία ταύτη. Ο Κύριος διεκήρυξε, ότι εν μέσω αυτών των δύο ή τριών πιστών ευρίσκεται αόρατα φωτίζοντας και ενισχύοντας αυτούς. *«οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν – Γιατί όπου είναι δύο ή τρεις συναγμένοι στο δικό Μου όνομα, εκεί είμαι στο μέσο αυτών»* (Μτ.18:20).

«Ω, Εκκλησία Χριστιανική! Η εποχή των αγίων Αποστόλων ήταν η εποχή της μυροβόλου σου άνοιξης! Εκείνη ήταν η εποχή της θερμουργού σου δράσης, του άφθαστου μεγαλείου σου και της πολυύμνητης και αξιομίμητης αγιότητας σου. Ναι! Γιατί τότε η καρδιά του πλήθους των μελών σου ήταν μία. Γιατί τότε ως ουσιώδες γνώρισμα είχες την ταπείνωση, την αγνότητα και της αφιλοχρηματία. Γιατί τότε ως θεμελιώδες αξίωμα είχες τη δαπάνη των υλικών σου, των φθειρόμενων, των γήινων προς απόκτηση των άφθαρτων, των πνευματικών, των επουράνιων».

«Ουδείς έλεγε τότε, ότι είχε κάτι δικό του, αλλά είχαν όλοι τα πάντα κοινά. Ουδείς εκ των πιστών υπήρξε τότε άπορος, γιατί οι έχοντες αγρούς ή οικίες πουλούσαν αυτά και έφερναν το συγκεντρωμένο χρήμα στους αγίους Αποστόλους, οι οποίοι το διένεμαν σε κάθε οικογένεια αναλόγως των αναγκών αυτής (*«Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά – Και στο πλήθος εκείνων που πίστεψαν η καρδιά και η ψυχή ήταν μία· και ούτε ένας δεν έλεγε ότι κάτι από τα υπάρχοντά του ήταν δικό του, αλλά ήταν σ' αυτούς όλα κοινά»* Πραξ.4:32). Δεν επιθυμούσες τότε τις υψηλότρουλλες οικοδομές ή τους στολισμένους ναούς

με καλλιμάρμαρους κίονες Ιωνικού ή Δωρικού ή Κορινθιακού ρυθμού. Δεν επεδείκνυες τότε βαρύγδουπες καμπάνες. Δεν κατασκεύαζες τότε ναούς φθαρτού μεγαλείου ανταγωνιζόμενους στη πολυτέλεια με τους ναούς των ειδωλολατρών... Δεν περιέβαλες τούς στα δημόσια δείπνα (Αγάπες) διακονούντες, οι οποίοι ήταν υπηρέτες των φτωχών, με ενδύματα πολυτελή, συναγωνιζόμενοι στην πολυτέλεια με τις ολόχρυσες και ολομέταξες βασιλικές αμφιέσεις (*«ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις Πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης – Επιλέξτε λοιπόν, αδελφοί, επτά άνδρες από εσάς με καλή μαρτυρία, πλήρεις Πνεύματος Αγίου και σοφίας, τους οποίους θα καταστήσουμε για να διεξάγουν την ανάγκη αυτή»* Πραξ.6:3). Αντί όλων αυτών μιμούσουν την ταπείνωση του Υιού του Θεού».

«Την προσοχή σου όλη είχες τότε στραμμένη προς τον νοήμονα ναό του Θεού, τον άνθρωπο δηλαδή, για τον οποίο υπερβάλλοντας φρόντιζες και κόπιαζες. Νυχθημερόν δε διδάσκουσα αυτόν προσπαθούσες να τον παρουσιάσεις ανώτερο του ατομικισμού, της αδικίας, του ψεύδους και της πολύμορφης ακολασίας και διαφθοράς. Κανέναν κόπο δεν τσιγκουνεύτηκες, για να καταστήσει αληθή την εικόνα του Θεού και ομοίωμα... Το πρεσβυτέριο τότε ω, Εκκλησία Χριστιανική, ήταν ακηλίδωτο και άμεμπτο, αυτοί που το αποτελούσαν είχαν ορθή την πίστη και το βίο αγνότατο, δια των οποίων προσόντων και μόνο διακρίνονταν από τους πνευματικούς αδελφούς τους και τίμονταν υπερβαλόντως. Δεν ζητούσαν ποτέ τιμές και γονυκλισίες εξαιτίας χρυσοΰφαντων αμφίων, ιερατικών σχημάτων, οφίκιων, πηχιαίων αλαζονικών τίτλων και εξωτερικών εγκολπίων, αλλά δυνάμει της άγιας ζωής τους... Δεν προσφωνούνταν αλαζονικά “Πατέρες” κατά την παραγγελία του Σωτήρα Χριστού, αλλά “αδελφοί”. *«πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς – εσείς όλοι είστε αδελφοί. Και “πατέρα” σας μην καλέσετε κάποιον πάνω στη γη, γιατί ένας είναι ο Πατέρας σας, Αυτός που είναι στους ουρανούς»* (Μτ23:8-9).

«Έτσι δε μεταξύ τους αγαπημένοι αφοσιωνόταν ο ένας στον άλλο. Μιμούμενοι των υπέρ πάντων αποθανόντα και αναστάντα Κύριο ημών Ιησού Χριστό δεν δαπανούσαν για την κατασκευή αργυρών ή χρυσών κανδήλων ή χρυσοποίκιλτων των εικόνων ένδυση ή βασιλικών των επισκόπων αμφίων κατά μίμηση των ειδωλολατρών, αλλά αφειδώς και πλούσια ξόδευαν προς ανακούφιση των φτωχών, των ορφανών και φως χηρών, τους οποίους απάλλασσαν αυτά που επακολουθούν την απροστάτευτη φτώχεια και ορφάνια φρικτά και ολέθρια αποτελέσματα της πείνας, δηλαδή την ασθένεια και την εξαχρείωση... φροντίζοντας αυτοί οι ίδιοι να εμφανίζονται ως έμψυχοι ναοί του Θεού διάγοντες ζωή ανεπίληπτη και άμεμπτη».

«Ω, Εκκλησία Χριστιανική! Όποιος θέλει να σε γνωρίσει καλά, όποιος ενδιαφέρεται να γίνει πραγματικός Χριστιανός, όποιος επιθυμεί να σε θαυμάσει και να εξαρθεί στο ύψος του θείου μεγαλείου σου, έχει ιερότατη υποχρέωση να ανατρέξει νοερά στους τρεις πρώτους αιώνες των άγριων και σκληρών διωγμών σου, οι οποίοι αναμφίβολα αποτελούν το απαράμιλλο, το αξιομίμητο πρότυπό σου, την αιώνια πολυανθή και μυροβόλο άνοιξή σου και να αντλήσει από αυτά σπουδαιότατα αλησμόνητα διδάγματα και παραδείγματα. Είναι ιστορικά αποδεδειγμένο, ότι κατά τους αιώνες εκείνους της μυροβόλου άνοιξής σου ήσουν, ω Εκκλησία Αποστολική, απαλλαγμένη δεισιδαιμονιών, προλήψεων, θρησκοληψίας, εξωτερικών σχημάτων, ιεροκαπηλείας, διατιμήσεων των τελετών, φιλαργυρίας, ε-

ξαχρείωσης και κοσμικής μάταιης επίδειξης, γιατί το Πνεύμα και η διαγωγή του Κυρίου Ιησού και των αγίων Αποστόλων σε διεύθυναν. Βάδιζες τότε με σταθερό και ακλόνητο βήμα στην οδό, την οποία άνοιξε και διέδραμε ο Ουράνιος Ιδρυτής σου, γιατί ατένιζες προς τον αμάραντο της δικαιοσύνης στέφανο, γιατί ήσουν αληθώς Χριστιανική, γιατί φιλοτιμούσουν να καταστήσεις την ουράνια κλήση σου σταθερή και βέβαια... Αυτή και μόνη είναι Εκκλησία Χριστιανική Ορθόδοξη και ορθά πράττουσα, κιβωτός της υγιαίνουσας διδασκαλίας κατοχυρωμένης με τη φράση "Τάδε, λέγει, Κύριος"... Απ' όπου πολύ δίκαια περί της αγίας Αποστολικής Εκκλησίας ελέχθη από τον Τερτυλλιανό το περιλάλητο: "Extra Ecclesiam Nulla Salus". Έξω της αγίας Εκκλησίας ουδεμία σωτηρία υπάρχει. Αυτή την αγιότατη Εκκλησία υποστήριξαν και χάρη αυτής διώχθηκαν, πριονίστηκαν, με φόνο μάχαιρας πέθαναν, οι άγιοι Απόστολοι και για τούτο θα κερδίσουν την ημέρα του Κυρίου ασφαλώς το βραβείο της "άνω κλήσης"».

«Ομοίως αυτή την Εκκλησία υποστήριξαν με αυταπάρνηση και αυτοθυσία οι μαθητές των αγίων Αποστόλων και στη συνέχεια δια μέσου των αιώνων που πέρασαν μέχρι την σήμερον απανταχού στη γη όλοι όσοι απέκτησαν τον "νου του Χριστού" άγιοι Χριστιανοί αδιακρίτως γένους, φυλής, χρώματος και γλώσσας, οι επαξίως ονομασθέντες Χριστιανοί Ορθόδοξοι».

«Οι αληθινοί Χριστιανοί του παρόντος και του μέλλοντος, την Αποστολική αυτή Εκκλησία την ορθοφρονούσα, την απλή, την απέριττη, την ανεπίδεκτη, την άμεμπτη, της κιβωτό της υγιαίνουσας διδασκαλίας, την ενάντια προς τον Ιουδαϊσμό και την ειδωλολατρία, την αποστρεφόμενη και αποφεύγουσα την αργυρολογία, οφείλουν να υπηρετήσουν μέχρι εσχάτης τους πνοής έχοντες ακλόνητη την πεποίθηση, ότι σύμφωνα με το γραπτό Λόγο του Θεού, του οποίου το κύρος είναι αιώνιο, θα επισύρουν την αμέριστη ευλογία του Θεού και του Χριστού Αυτού» (Δημήτριος Στάθης).

«Η πρώτη αυτή Εκκλησία δεν είχε να επιδείξει ναούς μεγαλοπρεπείς, αρχιερείς με μίτρες αδαμαντοκόλλητες και χρυσές ράβδους. Αλλά είχε κάτι ανώτερο, είχε Χριστιανούς, κληρικούς και λαϊκούς με χρυσές καρδιές. Κάθε πιστός ζούσε και ανέπνεε εν τω Χριστώ» (Μητροπολίτης Φλωρίνης, Αυγουστίνος Καντιώτης. Περιοδικό "Σταυρός", αρ.φυλ.99).

Η Εκκλησία ως ορατός οργανισμός

Η Εκκλησία αποτελούμενη από ζωντανούς οργανισμούς – ανθρώπους, είναι ορατή, άσχετα ότι τα σημεία που χαρακτηρίζουν τους γνήσιους Χριστιανούς, είναι εκ πρώτης όψεως, άγνωστα. Αυτά αποτελούν τους καρπούς του δέντρου – Εκκλησίας και τα οποία δείχνουν αν είναι ολοκληρωμένη στην πίστη και στην τήρηση των θεϊκών μηνυμάτων. Άρα και αυτά είναι ορατά. Γι' αυτό λέει ο Κύριος: *«ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς... ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται – Από τους καρπούς τους θα αναγνωρίσετε αυτούς... γιατί από τον καρπό γνωρίζεται το δέντρο»* (Μτ.7:16, 12:33).

Εάν υποθέσουμε ότι η Εκκλησία είναι αόρατη, τότε σε ποιον θα προστρέξουμε, όταν κάποιος αδελφός μάς ενοχλήσει, εφόσον ο Κύριος λέει για την περίπτωση αυτή: *«Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν... ἐὰν δὲ παρακούσῃ, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ – Εάν αμαρτήσει σ' εσένα ο αδελφός σου, πήγαινε και έλεγξέ τον... εάν όμως παρακούσει, πες το στην Εκκλησία»* (Μτ.18:15-17). Σε ποια Εκκλησία όμως θα πει καθένας το παράπονό του, αν αυτή είναι αόρατη; Αόρατη είναι η Κεφαλή της Εκκλησίας, ο Ιδρυτής της Ιησούς Χριστός. Την ορατή αυτή Εκκλησία αποτελούν όλοι εκείνοι που μετανόησαν από τις αμαρτίες τους, πί-

στεψαν στον Χριστό ως Σωτήρα τους και εξασκούν πίστη στον Θεό. Δεδομένου δε ότι όλοι αυτοί αποτελούν ορατό οργανισμό ανθρώπων, η Εκκλησία είναι ορατή. Για την αόρατη πλευρά, δηλαδή τα άγνωστα σημεία της ζωής των Χριστιανών που αποτελούν το Σώμα της Εκκλησίας, μπορούμε να πούμε ότι *«ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ – γνώρισε ο Κύριος αυτούς που είναι δικοί Του»* (Β' Τιμ.2:19). Αυτοί όμως που ανήκουν στον Κύριο είναι ορατά πλάσματα. Άλλωστε σε όσα σημεία μιλάει η Αγία Γραφή περί Εκκλησίας, αναφέρεται σε ζωντανά πλάσματα – ανθρώπους, δηλαδή, σε ορατές υπάρξεις.

Υποστηρίζοντας ότι η Εκκλησία είναι αόρατη, απομακρυνόμαστε τελείως από τη σημασία της λέξεως, δεδομένου ότι αόρατο είναι κάτι που δεν βλέπουμε, και δεν έρχεται σε επαφή με τις αισθήσεις μας. Αυτό όμως δεν συμβαίνει με την Εκκλησία, η οποία είναι απτή και ορατή πραγματικότητα, την οποία βλέπουμε, με την οποία συμπροσευχόμαστε, συμψάλλουμε και συνομιλούμε.

Στην Εκκλησία των Ιεροσολύμων άλλωστε υπήρχαν δύο ανάξια μέλη, ο Ανανίας και η Σαπφείρα (*«Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ – Κάποιος άνδρας, όμως, με το όνομα Ανανίας, μαζί με τη Σαπφείρα τη γυναίκα του»* Πραξ.5:1). Τα άλλα μέλη της Εκκλησίας εκείνης αποτελούσαν την ορατή Εκκλησία, που ήταν γνωστή για τους πνευματικούς της καρπούς και τη δράση της. Το περιστατικό της περίπτωσης αυτής, του ψεύδους και της υποκρισίας, τα οποία διέπραξαν ο Ανανίας και η Σαπφείρα, έδωσε στην ορατή εκείνη Εκκλησία την ευκαιρία να εκδηλώσει την πνευματική της ικανότητα και την παρουσία του Αγίου Πνεύματος. Αυτό το περιστατικό είναι μία από τις σπουδαιότερες αποδείξεις που φανερώνει ότι η Εκκλησία είναι ορατή και εκμηδενίζει τον όρο των Διαμαρτυρομένων Εκκλησιών, "αόρατη Εκκλησία". Από το γεγονός αυτό και από την περίπτωση του Σίμωνος Μάγου (δες Πράξεις 8:18-23), μπορούμε απόλυτα να υποστηρίξουμε, ότι αν "τα σημεία με τα οποία τα μέλη της γνωρίζονται είναι ορατά", τότε η Εκκλησία αυτή είναι νεκρή και στερείται της παρουσίας του Αγίου Πνεύματος.

Είναι αληθινό ότι στην Εκκλησία υπάρχουν ανέκαθεν οι παρείσακτοι και υποκριτές. Η παραβολή όμως των ζιζανίων μάς βοηθά να αντιληφθούμε, ότι όπως τα ζιζάνια συναυξάνουν με το σιτάρι, απορροφούν τους ίδιους χυμούς και ωριμάζουν κατά τον ίδιο χρόνο, αλλά κατά το θερισμό διαχωρίζονται και το σιτάρι φυλάσσεται στην αποθήκη, τα δε ζιζάνια κατακαίονται, έτσι συμβαίνει και με τους παρείσακτους και υποκριτές. Ακούν την ίδια διδασκαλία με τους λυτρωμένους, παραβρίσκονται στα ίδια πλαίσια της Εκκλησίας, αναπνέουν την ίδια εκκλησιαστική ατμόσφαιρα, παίρνουν μέρος την ίδια Τράπεζα του Κυριακού Δείπνου της θείας Ευχαριστίας, αλλά όμως προορίζονται και αυτοί όπως τα ζιζάνια για την ημέρα του θερισμού να απολαύσουν τους καρπούς της υποκρισίας τους (δες Ματθαίος 13:24-30).

Η Εκκλησία επί της γης αναφέρεται ως στρατευόμενη, και η Εκκλησία των Αγίων στους ουρανούς ως η θριαμβεύουσα. Εγώ θα ασχοληθώ με την στρατευόμενη Εκκλησία. Με την θριαμβεύουσα θα έχουν την ευκαιρία όλες οι λυτρωμένες ψυχές να ασχοληθούν στις ευχαριστίες και δοξολογίες προς τον θείο Λυτρωτή κατά την αιωνιότητα, όταν αυτή θα αναστηθεί από τους νεκρούς.

Ιδιότητες της Εκκλησίας

Η Εκκλησία, ιδρυθείσα από τον Κύριο ως κοινωνία Αγίων, φέρει τέσσερις ιδιότητες, δηλαδή, τέσσερα χαρακτηριστικά και προσόντα, τα οποία την κάνουν να διακρίνεται από άλλες κοινωνίες ανθρώπων. Τα γνωρίσματα αυτά εμφανίζουν την Εκκλησία, ως Μία, Α-

γία, Καθολική και Αποστολική, όπως διαλαμβάνονται σαφώς στο Σύμβολο της Πίστεως.

1 – Η Εκκλησία ως μία

Χάρη στο γεγονός ότι *«ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας»,* έπεται ότι η Εκκλησία είναι μία και ενιαία, ως σώμα της Κεφαλής της και Νύμφη του Νυμφίου της. *«ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – γιατί είμαστε μέλη του σώματος Αυτού»* (Εφεσ.5:23, 30). Γι' αυτό προτρέπει ο Λόγος του Θεού: *«...σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. ἓν σῶμα καὶ ἓν Πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν – ...φροντίζοντας να τηρείτε την ενότητα του Πνεύματος με το σύνδεσμο της ειρήνης. Ένα σώμα και ένα Πνεύμα, καθώς και κληθήκατε σε μια ελπίδα, αυτήν της κλήσης σας. Ένας Κύριος, μία πίστη, ένα βάφτισμα· ένας Θεός και Πατέρας όλων, που είναι πάνω σε όλους και διαμέσου όλων και μέσα σε όλους εσάς»* (Εφεσ.4:3-6).

Όλα τα μέρη της Βίβλου που αναφέρονται στην Εκκλησία, την οποία παρουσιάζουν ως Σώμα, Νύμφη, Ναό Θεού, Οίκο Θεού κλπ., μας επιτρέπουν να δεχτούμε, ότι οι Εκκλησίες όλων των λαών της γης, άσχετα με τη φυλή και το χρώμα, αποτελούν την Μία, ενιαία Εκκλησία, *«ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους – από κάθε φυλή και γλώσσα και λαό και έθνος».* Η Εκκλησία αυτή που ορθοφρονεί και το λόγο της Βίβλου ορθοτομεί και κατά το Πνεύμα του Θεού βαδίζει, ψάλλει την ίδια *«ᾠδὴν καινὴν – ωδή καινούργια»* της σωτηρίας της και της αιωνίου αποκαταστάσεώς της (Αποκ.5:9-10).

Αυτά επίσης μας επιτρέπουν να δούμε μια εσωτερική ενότητα, που υπάρχει στο σχέδιο του Θεού για την απολύτρωση μέσω του Ιησού Χριστού. Ακόμα, η εσωτερική αυτή ενότητα εκδηλώνεται εξωτερικά στη λατρεία και στα αγαθά έργα, τα οποία διανθίζουν τη διδασκαλία της και κοσμούν την ύπαρξή της. Την ενότητα αυτή οπωσδήποτε δεν διασπούν οι διοικητικές διαφορές, οι διάφορες μορφές οργάνωσης, λατρείας και δράσεως. Γιατί, όπως σημείωσα προηγουμένως, «η Χριστιανική αλήθεια προσπέσουσα στη συνείδηση των λαών, έλαβε σχήματα ιδιάζοντα στη διανόηση και τους τρόπους τού σκέπτεσθαι».

Το ενιαίο πνεύμα της Εκκλησίας εμφανίζει ο Κύριος με την παρομοίωση που κάνει με τον Εαυτό Του και την άμπελο, και της Εκκλησίας με τα κλήματα: *«ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα – Εγώ είμαι η άμπελος, εσείς τα κλήματα»* (Ιν.15:5). Η παρομοίωση αυτή παρουσιάζει την οργανική θέση που έχουν τα μέλη της Εκκλησίας με την Κεφαλή, τον Χριστό. Τα μέλη αυτά ζωοποιούνται και τρέφονται από την ίδια ρίζα και τον ίδιο κορμό. Επίσης η προσευχή του Κυρίου, *«ἵνα πάντες ἓν ὦσιν – για να είναι όλοι ένα»* (Ιν.17:21), υπογραμμίζει ιδιαίτερα την ιδιότητα της Εκκλησίας να είναι ενιαία – μία.

Η ενότητα λοιπόν της Εκκλησίας έλκει την ύπαρξή της από την ενότητα της Θεότητας, *«ἵνα πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν – για να είναι όλοι ένα, καθώς Εσύ, Πατέρα, είσαι μέσα Μου κι Εγώ μέσα Σου, έτσι και αυτοί μέσα Μας να είναι ένα»* (Ιν.17:21).

Έγινε διάσπαση στην "Μία Εκκλησία;"

Παρατηρώντας τις μορφές των κατά τόπους Εκκλησιών, τα διάφορα σχήματα και ομολογίες, πρέπει να υποθέσουμε, ότι διασπάστηκε η "Μία Εκκλησία" και διαχωρίστηκε η ενότητά της; Ας εξετάσουμε το θέμα:

Έχω υπόψη μου το φανατισμό, τη ρηχότητα, τη λαϊκή θεολογία, τις σοφι-

στίες και τον υπέρμετρο προς τη Βίβλο ζήλο των διαφόρων εκκλησιαστικών σχημάτων και ομολογιών, που παρατηρούνται. Αλλού λιγότερο και αλλού περισσότερο, και δεν κρύβω τη λύπη μου για τη δημιουργία των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ τους. Δεν έχω όμως το δικαίωμα να υποστηρίξω ότι άλλες ομολογίες που ορθοφρονούν και ορθοτομούν το Λόγο του Θεού, δεν ανήκουν στη "Μία Εκκλησία". Όλες αυτές βρίσκονται στην ίδια Κιβωτό, έχουν έναν Κύριο, μία ομολογία πίστεως για την κοινή σωτηρία, ένα Βάπτισμα, ένα Θεό και Πατέρα, *«ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν – που είναι πάνω σε όλους και διαμέσου όλων και μέσα σε όλους εσάς»* (Εφεσ.4:3-6).

Δεν αμφιβάλλω ότι το θέμα αυτό είναι πολύ λεπτό και δύσκολο. Και για μεν την Ανατολική και Δυτική Εκκλησία, όχι τόσο δύσκολο, όσο είναι μεταξύ αυτών των Διαμαρτυρομένων Εκκλησιών. Δεν μου διαφεύγει όμως από τη μνήμη μια ώριμη και σωστή φράση σας, που είπατε κάποτε: «Όλοι έχουμε το ίδιο όνομα, το ίδιο κήρυγμα, την ίδια Αγία Γραφή, τον ίδιο προορισμό. Μας χωρίζουν τόσο λίγα πράγματα. Ας τα παραμερίσουμε. Γιατί να είμαστε διαιρεμένοι;»

Είναι ευχάριστο το γεγονός, ότι απ' όσα γνωρίζω, αυτή η σκέψη σάς απασχολεί και γι' αυτή αγωνίζεστε, όχι μόνο για την Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή Εκκλησία, αλλά και για τις Διαμαρτυρόμενες, όπως σχετικά μού γράψατε σε επιστολή σας. Δεν σας κρύβω ότι η συμπεριφορά σας αυτή και η ώριμη σκέψη σας, με έκαναν να αισθάνομαι βαθιά εκτίμηση για την επιθυμία σας, και βαθύτερο σεβασμό στο πρόσωπό σας. Άνθρωποι μόνο με Πνεύμα Θεού και ώθηση θεία, είναι δυνατόν να σκέπτονται, όπως εσείς. Ας εξετάσουμε λοιπόν το λεπτό και δύσκολο αυτό θέμα από την "μία Αγία Γραφή", που η Χάρη του Θεού μάς άφησε.

Ένα πολύ σημαντικό γεγονός των αρχαίων χρόνων θα μας βοηθήσει στην προσπάθειά μας αυτή. Το γεγονός αυτό είναι το μέσον της σωτηρίας των οκτώ ψυχών, του Νώε και της οικογένειάς του.

Όπως σημειώνει η Αγία Γραφή, ο Θεός διέταξε τον Νώε να κατασκευάσει μια τριώροφη Κιβωτό, ως μέσον σωτηρίας, γιατί έμελλε να καταστρέψει "κάθε σάρκα" με κατακλυσμό. *«Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός – Και έκανε ο Νώε όλα, όσα πρόσταξε αυτόν Κύριος ο Θεός»* (Γεν.6:22). Την Κιβωτό αυτή χρησιμοποίησε ο Θεός ως εικόνα για να δείξει στους επερχόμενους αιώνες, πώς είναι δυνατόν με την Κιβωτό της σωτηρίας του Χριστού να σωθούν όλοι όσοι θελήσουν να υπακούσουν στη φωνή Του και να δεχτούν το σωτήριο έργο Του.

Παρατηρώντας την κατασκευασθείσα Κιβωτό από ξύλο με *«κατάγαια διώροφα καὶ τριώροφα – κατώγεια διώροφα και τριώροφα»* (Γεν.6:16), βλέπουμε τα εξής:

1) Η Κιβωτός φωτιζόταν και στους τρεις ορόφους από ένα μέρος (δες Γεν.6:16, 8:13). Κατά τον ίδιο τρόπο και όλες οι Χριστιανικές Εκκλησίες, κάθε σχήματος, δόγματος και ομολογίας, φωτίζονται από το Ίδιο Πνεύμα Άγιο και οδηγούνται στον Ίδιο Λυτρωτή Χριστό, ο Οποίος είναι Φως και φωτίζει *«πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον»* (Ιν.1:9).

2) Στην Κιβωτό δεν κατοίκησε μία μόνο οικογένεια – κατοίκησαν τέσσερις. Έχουμε λόγους να πιστεύουμε ότι οι οικογένειες αυτές δεν εγκαταστάθηκαν σ' ένα όροφο, αλλά και στους τρεις, για να φροντίζουν τα ζώα. Όλες όμως αυτές οι οικογένειες βρίσκονται στην ίδια Κιβωτό. Κατά τον ίδιο τρόπο και όλες οι Εκκλησίες που ορθοτομούν το Λόγο του Θεού και ορθοφρονούν και φωτίζονται από το Άγιο Πνεύμα, αν και βρίσκονται στην ίδια Κιβωτό, είναι όμως τοποθετημένες σε διάφορα διαμε-

ρίσματα. Η μία φέρει το όνομα “Α”, η άλλη φέρει το όνομα “Β”, κ.λπ. Όλες όμως ανήκουν στον ίδιο Θεό και όλες βρίσκονται στο ίδιο πλοίο – Κιβωτό και κατευθύνονται προς την αιωνιότητα.

Οι τέσσερις διαφορετικές οικογένειες που κατοίκησαν μέσα στην Κιβωτό, είναι μια θαυμάσια εικόνα της πολυμορφίας των διαφόρων Εκκλησιών. Όλα αυτά τα μέλη των Εκκλησιών αυτών είναι αδέλφια, άσχετα αν διαφέρουν στην εκκλησιαστική τάξη και τοποθέτηση. Η τόσο σοβαρή αυτή αλήθεια, μας κάνει να δεχτούμε, ότι για όλα τα πιστά και αναγεννημένα μέλη των διαφόρων Εκκλησιών, ισχύουν τα λόγια του Πνεύματος: «*ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι – αδελφοί άγιοι, μέτοχοι επουρανίου κλήσεως*» (Εβρ.3:1). Με το ίδιο μέτρο ισχύουν και τα άλλα: *«τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν – ποιος θα κατηγορήσει τους εκλεκτούς του Θεού; Ο Θεός είναι που δικαιώνει»* (Ρωμ.8:33). Αν ο Θεός τούς κάλεσε μέσα στην Κιβωτό, ποιος έχει την τόλμη να τους διώξει; Το γεγονός άλλωστε ότι οι άνθρωποι διαφέρουν κατά την αντίληψη και τη νοοτροπία, επιτρέπει να δεχτούμε, ότι η πολυμορφία των διαφόρων σχημάτων και ομολογιών, ικανοποιούν τις διάφορες ανθρώπινες ιδιοτροπίες των Χριστιανών. Και αν δεν υπήρχε φανατισμός θα ήταν δυνατόν στους Χριστιανούς, ως αδελφοί να λατρεύουν αλληλοδιαδόχως τον Θεό με πιο καθαρή καρδιά στις διάφορες Εκκλησίες. Έτσι θα καλλιεργούσαν περισσότερο την αγάπη και θα ανέπτυσσαν σε μεγαλύτερο βαθμό τους αδελφικούς δεσμούς. Δεν πρέπει να ξεχνούν ποτέ οι Χριστιανοί της οποιασδήποτε Εκκλησίας, την αναμφισβήτητη αλήθεια, ότι ο Θεός μιλεί και αποκαλύπτεται, εργάζεται και κινείται μέσω όλων των μορφών και σχημάτων των Χριστιανικών κοινοτήτων.

Συναναστρεφόμενοι λοιπόν με ανθρώπους των διαφόρων ομολογιών, έχουμε την ευκαιρία να ανακαλύπτουμε πολύτιμες αλήθειες θεϊκής έμπνευσης. Έτσι θα ευρύνουμε τις γνώσεις μας και θα ανακαλύψουμε σε μεγαλύτερο βαθμό τα δοξασμένα σχέδια του Παντοδύναμου για τον άνθρωπο. Γίνεται όμως αυτό; Όχι! Σήμερα καλλιεργείται ο φανατισμός, σπέρνεται η διχόνοια και τα αλλοπρόσαλλα αισθήματα. Και το αποτέλεσμα είναι να κατηγορεί η μία την άλλη, να αφορίζονται μεταξύ τους, και να δολοφονούν και τα ευγενέστερα αισθήματα.

3) Η Κιβωτός παρ’ όλο το μέγεθός της, είχε μία μόνο είσοδο. Κατά τον ίδιο τρόπο και η Κιβωτός της σωτηρίας παρ’ όλο το μέγεθος της παντοδυναμίας της και διαστάσεων της αιωνίου έκτασής της, μία μόνο είσοδο έχει: Τον Χριστό, ο Οποίος λέει: *«ἐγώ εἰμι ἡ θύρα»* (Ιν. 10:7). «Στο όνομα Αυτού κηρύττεται μετάνοια και άφεση σε όλα τα έθνη» (δες Λκ.24:47). Στο όνομα Αυτού ελπίζουν όλα τα μέλη των διαφόρων Εκκλησιών. Δια του ονόματος Αυτού εισέρχονται στην Κιβωτό της σωτηρίας. Αυτόν έχουν ως Πλοίαρχο της Κιβωτού, γιατί όλοι γνωρίζουν, ότι *«οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – δεν υπάρχει σε κανέναν άλλο η σωτηρία· γιατί ούτε υπάρχει άλλο όνομα κάτω από τον ουρανό, που να έχει δοθεί μεταξύ των ανθρώπων, με το οποίο να πρέπει εμείς να σωθούμε»* (Πραξ.4:12). Και με το Ίδιο Πνεύμα ενεργούν, ως άτομα, και λειτουργούν ως Εκκλησίες.

4) Τα ζώα που σώθηκαν μέσα στην Κιβωτό, τα οποία εικονίζουν τους καθαρούς και μολυσμένους Χριστιανούς, δεν ήταν όλα του ίδιου ύψους. Και τα ψηλότερα, όπως η καμήλα και το άλογο, έπρεπε να σκύψουν την κεφαλή για να εισέλθουν μέσα στην Κιβωτό. Κατά τον ίδιο τρόπο και οι υψηλοφρονούντες Εκκλησίες, που νομίζουν ότι είναι οι μόνες γνήσιες, «πρέπει να κύψουν τους

σκληρούς αυχένες τους και να λυγίσουν τις υπερήφανες καρδιές τους», αν θέλουν να δουν με το Πνεύμα του Θεού την "Μία Εκκλησία", να βρίσκεται και να κατοικεί στα διάφορα διαμερίσματα των διαφόρων Χριστιανικών κοινοτήτων. Με άλλα λόγια· άλλες Εκκλησίες πρέπει να χαμηλώσουν όπως ο αετός και άλλες να υψωθούν όπως η χελώνα, για να εισέλθουν στην Κιβωτό της οικουμενικής αγάπης και των αδελφικών δεσμών.

5) Τέλος, ο Θεός διέταξε να εισέλθουν στην Κιβωτό ζώα κάθε είδους. Και όπως μας πληροφορεί η Βίβλος, όλα μετά τον Κατακλυσμό αποβιβάστηκαν ασφαλώς. Κατά παρόμοιο τρόπο και ο Χριστός ως Κιβωτός της σωτηρίας, θα αποβιβάσει σώους και αβλαβείς όλους όσους μετανοούν και πιστεύουν σ' Αυτόν, άσχετα ότι άλλοι είναι δυνατόν να τους έχουν αποκηρύξει ή να τους έχουν αφορίσει ως αιρετικούς ή σχισματικούς. Εφόσον φυλάχτηκαν στην Κιβωτό της μετανοίας και της πίστεως, δεν υπάρχει καμιά δύναμη ικανή να τους απομακρύνει. Χαρακτηριστικά λέει ο Κύριος: *«Τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω – Αυτόν που έρχεται σ' Εμένα δεν θα τον βγάλω έξω»* (Ιν.6:37). Και αν υπάρχουν λάθη (δεν εννοώ διαστρεβλώσεις ερμηνείας ή εκκλησιαστικής θέσης ή τοποθέτησης), η Κιβωτός είναι κατασκευασμένη με τα πολύτιμα υλικά, το Αίμα του θείου Λυτρωτή, και δεν τη σχίζουν τα κύματα που δημιουργούν τα ανθρώπινα σφάλματα και απρόσεκτα λάθη. Εάν στο πέρασμα των αιώνων σχιζόταν με τα ανθρώπινα σφάλματα – κύματα, θα πνίγονταν όλοι, και οι χαρακτηριζόμενοι ως αιρετικοί και οι "ορθοφρονούντες". Για το λόγο αυτό: *«ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ – όποιος νομίζει πως έχει σταθεί ας βλέπει μην πέσει»* (Α' Κορ.10:12).

Για το σοβαρό τούτο θέμα είναι απόλυτα αναγκαίο να προσέξουμε περισσότερο την Αγία Γραφή στην οποία θα δούμε ποια θέση πήραν, ο Ίδιος ο Κύριος και οι Απόστολοί Του σε παρόμοιες περιπτώσεις. Ας προσέξουμε μερικά περιστατικά από την Καινή Διαθήκη:

1) Στην Καπερναούμ κάποτε, ο Ιωάννης, εξ ονόματος και των άλλων συμμαθητών του, ανέφερε στον Κύριο, ότι κατά τη διακονία τους, είδαν κάποιον ζηλωτή να ενεργεί θαύματα και να ελευθερώνει τους ανθρώπους από τα δαιμόνια, αλλά τον εμπόδισαν, γιατί δεν ήταν άνθρωπος της ομάδας τους. Και όπως ήταν φυσικό, περίμεναν τον έπαινο και την επιδοκιμασία του Κυρίου, για την πράξη τους αυτή. Τι βλέπουμε όμως; Ο Κύριος τούς επιτίμησε και τους είπε: *«Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν – Μην εμποδίζετε αυτόν. Γιατί δεν υπάρχει κανείς που θα κάνει μια θαυματουργική δύναμη στο όνομά Μου και θα μπορέσει γρήγορα να με κακολογήσει· επειδή όποιος δεν είναι εναντίον μας είναι με το μέρος μας»* (Μκ.9:38-40).

Στην περίπτωση αυτή οι Μαθητές έβλεπαν την ανάγκη όπως όλοι οι πιστεύοντες να αποτελούν ένα σώμα. Αλλά όπως συμβαίνει συνήθως μεταξύ των ανθρώπων να υπάρχει ροπή αδυναμίας, ο ζηλωτής εκείνος, ενώ ήταν πιστός, εφόσον πραγματοποιούσε θαύματα, δεν ανήκε στο σώμα των μαθητών. Παρ' όλα αυτά ασκούσε πίστη στο όνομα του Ιησού. Και βλέπουμε ότι ο Κύριος δεν αποδοκίμασε ούτε την εκκλησιαστική του τοποθέτηση, ούτε τον τρόπο δράσης του, αλλά με ικανοποίηση είπε, ότι *«ὃς οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν – όποιος δεν είναι εναντίον μας είναι με το μέρος μας»*.

2) Ο απ. Παύλος πληροφορήθηκε ότι από τον κύκλο των Χριστιανών, άλλοι *«ἐξ ἐριθείας – από φατριασμό»* κήρυτταν τον Ιησού, και άλλοι *«ἐξ ἀγάπης»*. Δεν έλαβε όμως κανένα μέτρο περιορισμού, ούτε αποδοκίμασε τη δράση

τους, αλλά με πολλή ικανοποίηση είπε: *«εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι – είτε με πρόφαση είτε με ειλικρίνεια, ο Χριστός αναγγέλλεται· και γι' αυτό χαίρω, αλλά και θα χαίρω»* (Φιλιπ.1:14-18).

Την 6η Φεβρουαρίου 1983 εορτάστηκε η μνήμη του Μεγάλου Φωτίου στο Μητροπολιτικό Ναό των Αθηνών. Τον πανηγυρικό της εκδηλώσεως εξεφώνισε ο τ. Πρύτανης του Πανεπιστημίου των Αθηνών, Καθηγητής Ευάγγελος Θεοδώρου. Το θέμα του ήταν, "Ενότητα στην ποικιλομορφία". Επρόκειτο περί μιας ομιλίας με βάθος, με ύψος, με πλάτος, αλλά και με τόλμη. Εξέθεσε ποιο ήταν το πνεύμα του Πατριάρχη Φωτίου, και το δικό του ασφαλώς, αφού το υποστηρίζει, και πώς νόμιζε "την ενότητα μέσα στην ποικιλομορφία". Πώς δηλαδή, μπορεί η Ορθοδοξία να είναι ένα «πολυποίκιλο ψηφιδωτό»· και όμως να μην «ταυτίζεται μόνο με μερικές ψηφίδες του καλλιτεχνήματος αυτού», αλλά να θεωρεί αδελφούς της και εκείνους «που στρέφουν την προτίμησή τους σε άλλες ψηφίδες», γιατί όλες ανήκουν στο ίδιο καλλιτέχνημα.

Ορισμένα χαρακτηριστικά αποσπάσματα αυτής της ομιλίας παραθέτω:

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

«Ο ιερός Φώτιος ήταν ένθερμος θιασώτης του ιδεώδους της ενότητας μέσα στην ποικιλομορφία. Η ενότητα της πίστεως δεν ήταν για τον Φώτιο ο ισοπεδωτικός οδοστρωτήρας της στατικής ομοιομορφίας.

Ο ιερός Πατέρας, καθώς εμπνεόταν από το δημοκρατικό πνεύμα της Ορθοδοξίας, θεωρούσε λ.χ. ως φυσικό το να χρησιμοποιεί η Ορθοδοξία όλες τις τοπικές μητρικές γλώσσες και έτσι το Ευαγγέλιο να παρουσιάζεται σε διαφορετικές γραφές και ν' ακούγεται σε ποικίλους ήχους.

Το Ορθόδοξο πνεύμα, κατά τον Φώτιο, ευλογεί επίσης τις κατά τόπους και χρόνους διάφορες και ποικίλες στην ύλη, στο σχήμα, στο χρώμα και στην τεχνοτροπία των ιερών εικόνων, του Σταυρού, των ιερών σκευών και λοιπόν λειτουργικών αντικειμένων.

Έπειτα η ευσέβεια, όπως τονίζει, δεν απαιτεί ομοιόμορφο σχήμα στην "περικοπή των τριχών της κεφαλής", ούτε θίγεται από το ότι η ιστορία της λατρείας έχει να επιδείξει αναρίθμητο πλούτο λειτουργικών τύπων και οικογενειών, που παρουσιάζουν διαφορές και ανομοιότητα στην έκβαση και στο περιεχόμενο των ιερουργιών, των ευχών και των επικλήσεων. Παρά τις λειτουργικές αυτές διαφορές, "ο κοινός άρτος σε σώμα Χριστού μεταβάλλεται".

Το Άγιο Πνεύμα "όπου θέλει πνέει", για να δείξει, ότι μέσα στην Ορθοδοξία δεν έχουν θέση ο εκκλησιολογικός μονοφυσιτισμός, ο μονισμός, ο κομφορμισμός, η ομοιομορφία και οι παρωπίδες της μονομερείας.

Ας παρομοιάσουμε την Ορθοδοξία με θεότευκτο, αχειροποίητο και πολυποίκιλο ψηφιδωτό. Δεν πρέπει υπό περιορισμένη οπτική γωνία να νομίζουμε πως εκείνη ταυτίζεται μόνο με μερικές ψηφίδες του καλλιτεχνήματος αυτού και να θεωρούμε ως αρνητές της Ορθοδοξίας αδελφούς μας, που στρέφουν την προτίμησή τους σε άλλες ψηφίδες, που κι αυτές ανήκουν αναπόσπαστα στο οργανικό της σύνολο. Αυτό το οργανικό σύνολο, που εμψυχώνεται από την ενιαία δογματική πίστη και από την ενοποιούσα αναγωγική και μυσταγωγική πνοή, είναι ακριβώς ό,τι πρέπει να παρουσιάζεται στο οπτικό μας πεδίο με τον ευρυγώνιο φακό της γνήσιας Ορθοδόξου πνευματικότητας. Η πραγματικότητα αυτή δεν συμβιβάζεται προς την αιρετική απόκλιση να υπερτονίζουμε το ανθρώπινο στοιχείο εις βάρος του θείου και το θείο εις βάρος του ανθρώπινου και να βλέπουμε ανύπαρκτη αντίθεση και πόλωση εκεί, που στην πραγματικότητα υπάρχει διαλεκτική σύνθεση και αρμονία.

Στο θείο αυτό ψηφιδωτό είναι εναρμονισμένα πλείστα στοιχεία. Αρχίζοντας από τη Γραφή, προβάλλει στα μάτια μας ο χωρισμός τα των δρόμων του Παύλου και του Βαρνάβα· οι διαιρέσεις των χαρισμάτων και των διακονιών. Έπειτα η κοινωνιολογική ποικιλία των τοπικών εκκλησιαστικών κοινοτήτων· η αλεξανδρινή και αντιοχειανή μέθοδος της ερμηνείας της Αγίας Γραφής· ο συνδυασμός του αποφατικού και του καταφατικού στοιχείου στην Ορθόδοξη Θεολογία· το ότι ο Μέγας Αθανάσιος και ο Σεραπίων επίσκοπος Θμούεως προτιμούσαν τη λειτουργική επίκληση για την επί τα προκείμενα δώρα κάθοδο όχι του Αγίου Πνεύματος, αλλά του Λόγου του Θεού· η αυστηρότητα ή ακρίβεια και η οικονομία· ο ρυθμός της βασιλικής ή ο καλλιμάρμαρος ανταγωνικός ναός ή ο θαυμάσιος βυζαντινός ρυθμός ή και αυτός ακόμη ο ναός της Παναγίας της Τήνου, που συγκεντρώνει την ευλάβεια εκατομμυρίων Ορθοδόξων Ελλήνων, παρ’ όλο που απέχει από τα ανατολικά αρχιτεκτονικά πρότυπα· η εικονογραφία της μακεδονικής και της κρητικής σχολής· η πατροπαράδοτη θαυμάσια βυζαντινή μουσική μας, αλλά και η μεταρσιώνουσα κατανυκτική παραλλαγή της πολυφωνικής χορωδίας της ιεράς μονής του Ζαγκόρσκ, που στηρίζει μάρτυρες και ομολογητές του αιώνος μας· η ηθικοκοινωνική επί του όρους ομιλία, αλλά και η Φιλοκαλία ή το Γεροντικό· ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός, αλλά και ο Μάξιμος ο Ομολογητής ή ο Γρηγόριος Παλαμάς· η Βασιλειάς ή τα Σπίτια Γαλήνης της σημερινής “Χριστιανικής Αλληλεγγύης”, αλλά και η νοερή προσευχή των ησυχαστών· η καλύβα των ερημιτών, αλλά και η “κατ’ οίκον εκκλησία”, την οποία οικοδομεί το ιερό μυστήριο του γάμου **– όλα αυτά, που δειγματοληπτικά αναφέρουμε, είναι διαφορετικές ποικιλόμορφές ψηφίδες στο θεότευκτο αυτό και ενιαίο ψηφιδωτό, που λέγεται “Ορθοδοξία”.**

Αλλά, για να διατηρείται η ενότητα μέσα στην ποικιλομορφία, είναι αναγκαία, κατά τον Φώτιο, η απόλυτη αφοσίωση στα “περί πίστεως” δόγματα, απ’ τα οποία δεν πρέπει να υπάρχει ούτε η ελάχιστη παρέκκλιση. Παράλληλα, για την ενότητα είναι αναγκαία και η ειλικρινής αγάπη και διάθεση προς συνεργασία. Όσο υπάρχουν “ώτα ακουείν” αντιλαμβάνονται το σατανικό γέλιο του Μεφιστοφελή, που κρυμμένος στον αυλόγυρο της Ορθοδοξίας βλέπει με ικανοποίηση την έλλειψη συνεργασίας στις τάξεις των τέκνων της. Εφόσον οι Χριστιανοί δεν είναι ομοιόσχημες και ισομεγέθεις πέτρες, αλλά ανεπανάληπτες προσωπικές ατομικότητες· εφόσον, κατά τις Θεόπνευστες “Παροιμίες”, “ώσπερ ουχ όμοια πρόσωπα προσώποις, ούτως ουδέ αι διάνοιαι των ανθρώπων”, απαιτείται να “κατανοώμεν αλλήλους εις παροξυσμόν αγάπης” και να μην επιτρέπουμε στις προσωπικές ιδιοτυπίες ή ιδιορρυθμίες μας ή στις διαφορετικές αντιλήψεις μας για τη μέθοδο της πνευματικής εργασίας να μας οδηγούν τυχόν σε αμοιβαία αποξένωση, σε απροθυμία για συνεργασία και ακόμη μερικές φορές σε εξάντληση των πυρών μας όχι εναντίον πραγματικών κοινών εχθρών, αλλά είτε εναντίον της προβολής με τον προφορικό ή γραπτό λόγο των τυχόν ανανεωτικών τάσεων και οραματισμών της ιδιοσυγκρασίας μιας εκλεκτής μερίδας πιστών, είτε εναντίον των επιφυλάξεων, τις οποίες έχει για τους οραματισμούς αυτούς η ιδιοσυγκρασία άλλης εξίσου εκλεκτής μερίδας του λαού του Θεού.

Δεν πρέπει να περιφρονούμε τους αδελφούς μας, εάν τυχόν δεν χρησιμοποιούν την ίδια μέθοδο ή την ίδια γλώσσα προβολής της Ορθοδοξίας. Κατά την παρομοίωση που χρησιμοποίησε ο Μωυσής στο κύκνειο άσμα του, ο λόγος των πιστών μέσα στην Κοινωνία πέφτει άλλοτε ως “υετός”, άλλοτε ως

“δρόσος”, άλλοτε ως “όμβρος επ’ άγρωστιν” και άλλοτε ως “νιφετός”».

Πρόκειται περί εμπνευσμένου λόγου, βαθυστόχαστου και αν υπήρχαν πνευματικοί άνθρωποι στο ιερατείο, θα εμπνέονταν και αυτοί από το σοφό αυτό λόγο και θα φρόντιζαν να δημιουργήσουν κάτι ανάλογο, ώστε να μη γελοιοποιούνται χαρακτηρίζοντας αιρετικό τον κάθε Χριστιανικό κλάδο εφόσον έχει κοινά σημεία με αυτήν.

Ποιος όμως από τόσους Μητροπολίτες και λοιπούς ιερείς που τον άκουσαν, έδωσε σημασία σ’ αυτή την εμπνευσμένη ομιλία; Κανείς. Ποιος ασχολήθηκε με τα σοφά αυτά μηνύματα, προκειμένου να κάνει και κάποια σχετική εισήγηση στους άλλους συναδέλφους του, για να δουν πράγματι και τους άλλους Χριστιανικούς κλάδους σαν ορθόδοξους, αλλά με διαφορετικό σχήμα και χρώμα; Κανείς! Γιατί κανείς; Γιατί δεν υπάρχει κανείς που να έχει “νου Χριστού”.

Εάν παραλληλίσουμε τις ιστορικές αυτές πληροφορίες της Καινής Διαθήκης, με τις διάφορες Χριστιανικές Εκκλησίες, από τις οποίες άλλες μεν διαμόρφωσαν εκκλησιαστικό πολίτευμα κατά τη γραμμή της αρχέγονης Εκκλησίας, άλλες δε κατά το γεωγραφικό περιβάλλον έθεσαν “σχήματα ιδιάζοντα εις την διανόηση και τους τρόπους τού σκέπτεσθαι”, και των οποίων η ζωή, η πίστη, το κήρυγμα και η δράση αποβλέπουν στη Δόξα του Θεού, συμπεραίνουμε, ότι δεν πρέπει να τους απομακρύνουμε ή να τους αποδοκιμάζουμε όπως έκαναν οι Μαθητές του Ιησού πριν λάβουν το Πνεύμα το Άγιο. Εάν όμως ερωτηθεί ο ιερατικός κλήρος και οι “θεολόγοι”, που συνήθως είναι οι μόνοι που περισσότερο αγνοούν την Αγία Γραφή και τα μηνύματά της, όχι μόνο θα δώσουν γνώμη ότι πρέπει να απομακρύνουν τους οπαδούς των Εκκλησιών τους, αλλά και θα τους αφορίσουν. Ούτε συζήτηση θα δεχτούν. Ούτε θα θέλουν να ακούσουν τη δήλωση του Κυρίου, *«ὃς οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν – όποιος δεν είναι εναντίον μας είναι με το μέρος μας»*. Ούτε θα λάβουν υπόψη τους τη σύσταση του Παύλου, *«παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι – με κάθε τρόπο, είτε με πρόφαση είτε με ειλικρίνεια, ο Χριστός αναγγέλλεται· και γι’ αυτό χαίρω, αλλά και θα χαίρω»*.

Πολλά κρούσματα βίας, βαρβαρότητας και αποδοκιμασίας εναντίον των ετερόδοξων έχουν παρατηρηθεί κατά τα τελευταία χρόνια στη φανατική δράση της Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας, τα οποία δεν χαρακτηρίζουν πνευματικότητα και θεία επίγνωση. Χριστιανικές ομάδες που δεν ανήκουν στην Ορθόδοξη Εκκλησία, χαρακτηρίζονται ως αιρετικές, ενώ είναι απλά ετερόδοξες. Δεδομένου άλλωστε, ότι ο απ. Παύλος, θεωρεί αναγκαίες τις αιρέσεις, γι’ αυτό και λέει: *«δεῖ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν – πρέπει να είναι και αιρέσεις μεταξύ σας, για να γίνουν φανεροί οι δόκιμοι μεταξύ σας»* (Α’ Κορ. 11:19), βλέπουμε και εμείς την ανάγκη να εξετάσουμε λεπτομερώς το θέμα των αιρέσεων. Στο μέλλον ελπίζω να μου δοθεί τέτοια ευκαιρία. Προς το παρόν όμως, θα περιοριστώ σε λίγα, για να αποδείξω, ότι οι ετερόδοξες Εκκλησίες, που χαρακτηρίζονται ως αιρετικές, είναι μεν υπό την καταδίκη των ανθρώπων, αλλά όχι και υπό την καταδίκη του Θεού.

Ας δούμε μερικούς τουλάχιστον παραλογισμούς και αντιφάσεις επί του προκειμένου:

Ο Μητροπολίτης Φλωρίνης Αυγουστίνος Καντιώτης, παραλληλίζοντας τους ετερόδοξους “αιρετικούς” με Ορθοδόξους, γράφει τα εξής χαρακτηριστικά:

«Οι αιρετικοί... κινούνται από πρωίας μέχρι βαθιάς νυκτός, διδάσκουν, κατηχούν, εξασκούν φιλανθρωπία και ως άτομα και ως οργάνωση». Θέτοντας

στη συνέχεια ο κ. Καντιώτης υπό τύπο ερωτήσεων την ηθική ζωή των "αιρετικών" και υποδεικνύοντας ότι παρόμοια δεν υπάρχει στους Ορθοδόξους, γράφει: «Ζουν οι "αιρετικοί" **ζωή ηθική, αυστηρότερη** από ό,τι ζούμε εμείς οι λεγόμενοι Ορθόδοξοι: Απέχουν οι "αιρετικοί" οινοπνευμάτων, αισχρής χαρτοπαιξίας, άσεμνων χορών, θορυβωδών διασκεδάσεων; Γιατί και εμείς –θα πούμε οι Ορθόδοξοι– να μην διορθώσουμε τα ήθη μας, ώστε να μην ηττώμεθα με τη σύγκριση; Μελετούν οι "αιρετικοί" τις Άγιες Γραφές και απομνημονεύουν ολόκληρες περικοπές και παρουσιάζονται ως οι μόνοι γνώστες των Ιερών Κειμένων; Γιατί και εμείς που έχουμε τις Άγιες Γραφές στη δική μας γλώσσα να μην δείξουμε ανάλογο ενδιαφέρον και να μελετούμε συχνότερα αυτές τις Γραφές;» (Περιοδικό "Τρεις Ιεράρχες", 1/7/1956).

Με όλα αυτά που γράφει ο κ. Καντιώτης, κάνει μια πρώτης τάξεως διαφήμιση υπέρ των "αιρετικών", ότι πρόκειται περί άριστων πολιτών. Εξαιτίας αυτών γεννάται το εξής εύλογο ερώτημα: Εφόσον οι μεν "αιρετικοί" ζουν με αυστηρό τρόπο ηθική ζωή, δεν μεθούν, δεν σπαταλούν το χρόνο τους άσκοπα με εκείνους, περίπου, που κλωτσάνε ένα πετσί φουσκωμένο με αέρα, δεν συμμετέχουν σε άσεμνους χορούς και διασκεδάσεις, εφόσον μελετούν τις Άγιες Γραφές και εφαρμόζουν τα μηνύματά τους, είναι αιρετικοί και άξιοι καταδίκης; Ποιος λογικός άνθρωπος μπορεί να δεχτεί έναν τέτοιο χαρακτηρισμό, τη στιγμή που ο Κύριος Ιησούς, λέει: *«ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν; – Εσείς είστε φίλοι Μου, αν κάνετε όσα Εγώ δίνω εντολή σ' εσάς;»* (Ιν.15:14). Άρα, αυτοί είναι φίλοι του Χριστού (*«ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους – Εσάς όμως σας έχω πει φίλους»* Ιν.15:15), γιατί πράττουν όσα Εκείνος είπε. Εκείνοι όμως, Ορθόδοξοι και Ρωμαιοκαθολικοί, που ούτε πλησιάζουν τα θεϊκά μηνύματα, ούτε ζουν ηθική ζωή, είναι Χριστιανοί; Ο κ. Καντιώτης λοιπόν, παρουσιάζει τους "αιρετικούς", ότι στη ζωή τους έχουν να επιδείξουν στο απόλυτο τον Καρπό του Πνεύματος (δες Γαλ.5:22), σε όλη του την έκταση και το περιεχόμενο. Πώς όμως και με ποια λογική τούς χαρακτηρίζει ως αιρετικούς και τους βάζει στον κατάλογο της καταδίκης; Το πνεύμα και η διδασκαλία αυτή, δεν είναι μόνο του Καντιώτη, αλλά της Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας επίσημη διδαχή. Συνεπώς, όταν ο απ. Παύλος γράφει: *«αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ – αιρετικό άνθρωπο μετά την πρώτη και τη δεύτερη νουθεσία παράτα τον»* (Τιτ. 3:10), καθόλου δεν εννοεί τους ετερόδοξους Χριστιανούς, αλλά αυτούς που αρνούνται τη Χριστιανική διδασκαλία και ακολουθούν *«τα έργα της σάρκας»*. Γι' αυτό και λέει: *«φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι μοιχεία πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις – Και φανερά είναι τα έργα της σάρκας, τα οποία είναι: μοιχεία, πορνεία, ακαθαρσία, ασέλγεια, ειδωλολατρία, μαγεία, έχθρες, έριδες, ζήλιες, θυμοί, φατριασμοί, διχοστασίες, αιρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθες, άσεμνα γλέντια και τα όμοια με αυτά»* (Γαλ. 5:19-21).

Αιρετικός άλλωστε είναι: "Ο αιρούμενος να πιστεύει στο ψεύδος ως αλήθεια, την δε αλήθεια αποστρέφεται ως το ψεύδος", ο οποίος, "άπαξ γνωρίσας την αλήθεια υπόχρεος ήταν να μένει στην πίστη".

Γράφοντας ο απ. Παύλος: *«δεῖ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν – πρέπει να είναι και αιρέσεις μεταξύ σας, για να γίνουν φανεροί οι δόκιμοι μεταξύ σας»* (Α' Κορ.11:19), εννοεί τις μεταξύ των Χριστιανών ιδεολογικές συζητήσεις για την αποκάθαρση του αληθινού νοήμα-

τος της Χριστιανικής διδασκαλίας, από τα ξένα στοιχεία του Ιουδαϊσμού και του εθνισμού, τα οποία οι νεοκατήχητοι ήθελαν να διατηρήσουν.

Κατόπιν αυτών αποδεικνύεται σαφέστατα, ότι είναι εντελώς εσφαλμένη η θεολογική διδασκαλία, που διατυπώνει την άποψη, ότι οι ετερόδοξες Εκκλησίες είναι αιρετικές. Εάν και από τα δύο μέρη εγκαταλειφθεί ο φανατισμός και ο εγωισμός (είναι και αυτά ανθρώπινες αδυναμίες) και αν εμπνευσθούν από αγαθό πνεύμα, και μελετήσουν το θέμα κάτω από το οικουμενικό πρίσμα, πολλά είναι δυνατόν να γίνουν. Θα δουν την ανάγκη της ειλικρινής αλληλοβοηθείας μεταξύ των Εκκλησιών και θα αισθάνονται ότι είναι αδελφές και ότι τις απασχολούν τα ίδια αισθήματα ευγνωμοσύνης προς την Κιβωτό της σωτηρίας τους, τον Ιησού Χριστό. Έτσι μόνο θα λάτρευαν με καθαρή καρδιά τον κοινό Πατέρα και τον Λυτρωτή Ιησού, αλληλοδιαδόχως στους διάφορους Ναούς, γιατί η Εκκλησία είναι Μία.

Ειλικρίνεια λοιπόν απαιτείται και ζήλος ιερός για τις ουράνιες αλήθειες οπουδήποτε και αν βρίσκονται οι επί μέρους Εκκλησίες. Αλλά ενώ δεν υπάρχει ειλικρίνεια, υπάρχει λογοκλοπία και τροποκλοπία. Γνωρίζω έναν μεγάλο αριθμό ιερέων, ιεροκηρύκων και συγγραφέων, οι οποίοι όχι μόνο μελετούν τα “αιρετικά” Ευαγγελικά κηρύγματα προκειμένου να ετοιμάσουν το κήρυγμά τους, αλλά θεωρούν ως μεγάλο εύρημα το γεγονός, ότι απέκτησαν Χριστοκεντρικά κηρύγματα από βιβλία και περιοδικά των Ευαγγελικών “αιρετικών”.

Ο Αθανάσιος Βασιλόπουλος, π.χ., πριν γίνει Μητροπολίτης Πύργου Ηλείας, ως Αρχιμανδρίτης, μου είπε επί λέξει: «Βρε αδελφέ μου, βρήκα σε Ευαγγελικά Περιοδικά πολλά Χριστοκεντρικά κηρύγματα, θαυμάσια, πολύ ωραία, πάρα πολύ ωραία! Ω, είμαι πολύ ικανοποιημένος». Όταν όμως έγινε Μητροπολίτης Πύργου, κυνήγησε με το σκληρότερο τρόπο τους ετερόδοξους Ευαγγελικούς της περιοχής του. Εξέδωσε και σχετικό βιβλίο εναντίον των ετεροδόξων, τους οδήγησε στα δικαστήρια, κλπ.

Ο Πανεπιστημιακός Δάσκαλος Παναγιώτης Τρεμπέλας, στο οποίο οφείλω πολλά, είχε χρησιμοποιήσει στα συγγράμματά του πλήθος “αιρετικών” ξένων συγγραμμάτων, ως βοηθήματα.

Γιατί λοιπόν να μην είμαστε ειλικρινείς, να πλησιάσουμε με καθαρή καρδιά τους ετερόδοξους, με την άγια πρόθεση, για να συζητηθεί το θέμα, όπως βοηθήσει η μία Εκκλησία την άλλη; Η μεν Ευαγγελική Εκκλησία είναι ικανή να βοηθήσει την Ορθόδοξη στη Βιβλική – πρακτική θεολογία, η δε Ορθόδοξη να βοηθήσει την Ευαγγελική στη θεωρητική θεολογία. Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί το γεγονός, ότι η Ευαγγελική Εκκλησία πρόσφερε θετική υπηρεσία στην Ορθόδοξη. Ή μήπως μπορούμε να αρνηθούμε το γεγονός, ότι την οργάνωση των Κατηχητικών Σχολείων οφείλει η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ευαγγελική; «Το έτος 1865 ο Μιχαήλ Καλοποθάκης (ποιμένας της Α’ Ευαγγελικής Εκκλησίας των Αθηνών) οργάνωσε στην Αθήνα το πρώτο Κυριακό (Κατηχητικό) Σχολείο και πολλοί Ορθόδοξοι γονείς, βρίσκοντας την ιδέα ωφέλιμη, ζήτησαν να οργανώσει και η Ορθόδοξη Εκκλησία παρόμοια σχολεία, αλλά η Ιερά Σύνοδος απαγόρευσε τούτο για το λόγο ότι τέτοια σχολεία ήταν θεσμός Προτεσταντικός» (“ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ”, Ιανουάριος 1935, σελ.15). Αργότερα όμως διαπίστωσε η Σύνοδος, ότι δεν μπορούσε να μείνει απαθής και να κλείνει τα μάτια της στη φλογερή εκείνη προσπάθεια των Κυριακών – Κατηχητικών Σχολείων, και φοβούμενη μήπως τα παιδιά των Ορθοδόξων προσκολληθούν στους ετερόδοξους, οργάνωσε πανομοιότυπα σχολεία, τα οποία ονόμασε αντί Κυριακά, Κατηχητικά.

Ή μήπως έχει κανείς την τόλμη να αρνηθεί, ότι τα φυλλάδια, που κατά

χιλιάδες μοιράζονται σήμερα στους Ορθόδοξους ναούς, δεν τα εμπνεύστηκε η Ορθόδοξη Εκκλησία από τα φυλλάδια των Ευαγγελικών; Επίσης, μπορεί κανείς να αρνηθεί, ότι τα ημερολόγια του σήμερα εκδίδει η Αποστολική Διακονία για το πλήρωμά της δεν τα εμπνεύστηκε από τα ημερολόγια των Ευαγγελικών; Ακόμα, μπορεί κανείς να αρνηθεί ότι οι βυζαντινισμοί, που τόσο πλούσια καλλιέργησε η Ορθόδοξη Εκκλησία, την έκανε σαν σχολείο χωρίς δάσκαλο, και η Ευαγγελική Εκκλησία με φλογερά κηρύγματά της, ώθησε την Ορθόδοξη να κηρύττει και εκείνη;

Αυτά τα ξέρει ο λαός, τον οποίο φανατίζουν οι αμαθείς ιερείς και "θεολόγοι", ότι οι ετερόδοξοι Ευαγγελικοί είναι αιρετικοί και εχθροί – λύκοι, που στρέφονται εναντίον της πατρίδας, ενώ σε ένα μεγάλο βαθμό περπατούμε πάνω στα χνάρια τους; Προ πάντων, λοιπόν, ειλικρίνεια.

Ο Οικουμενικός χαρακτήρας της Χριστιανικής διδασκαλίας, μου επιτρέπει να διακηρύξω, ότι δεν διασπάστηκε η Κιβωτός της σωτηρίας, η οποία φυλάει την "ΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ", γιατί όλες εξακολουθούν να βρίσκονται στην ίδια Κιβωτό. Διασπάστηκαν μόνο οι αντιλήψεις των φανατικών και των μισθωτών ποιμένων. Διασπάστηκε η λαϊκή θεολογία και το ρηχό πνεύμα, που πράγματι παρατηρείται σε πολλές ετερόδοξες Εκκλησίες.

«Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι οι άνθρωποι δεν είναι δυνατόν να φθείρουν την ενότητά της. Αυτό άλλωστε έχει συμβεί και αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα των Εκκλησιών. Όμως η βαθιά ενότητα παραμένει άθικτη. Όπως μία ανθρώπινη οικογένεια είναι μία, γιατί έχει έναν πατέρα και μία μητέρα. Οι γονείς δημιουργούν την ενότητα της οικογένειας και τίποτε δεν είναι δυνατόν να την καταστρέψει. Βεβαίως τα μέλη της οικογένειας ίσως και να την μολύνουν. Ίσως ποτέ να μην θελήσουν να μιλήσει ο ένας στον άλλο. Πιθανόν να διασκορπιστούν στους τέσσερις ορίζοντες της οικουμένης και να μην έχουν επαφή ο ένας με τον άλλο. Παρ' όλα αυτά η ενότητα της οικογένειας δεν έχει καταστραφεί. Η απόφαση των γονέων να αποκτήσουν παιδιά, αποτελεί τη σφραγίδα της ενότητας εντός της οικογένειας, την οποία ούτε οι χρόνοι, ούτε το διάστημα, ούτε η αμέλεια ή η αμαρτία είναι δυνατόν να καταστρέψει. Αυτό ακριβώς συμβαίνει και με την Εκκλησία. Τη βαθιά ενότητά της, την οποία έλκει από τον Θεό τίποτε δεν είναι να καταστρέψει».

«Η ενότητα, άλλωστε, δεν αποκλείει την ποικιλία· τουναντίον, χωρίς ποικιλία δεν μπορεί να υπάρξει αληθινή και τέλεια ενότητα. Όπου λείπει η ενότητα, υπάρχει ταραχή· αλλά όπου λείπει η ποικιλία, υπάρχει θάνατος... Εξάλλου δε, όπου όλων τα χείλη μηχανικά επαναλαμβάνουν στερεότυπα λέξεις και φράσεις, οι οποίες από πολλούς αιώνες απέβαλαν κάθε σημασία – όπου η ατομική έρευνα συντρίφτηκε κάτω από το πέλμα της εκκλησιαστικής εξουσίας – όπου κάθε ανεξάρτητη έρευνα είναι αδύνατη, απέναντι της τυραννίας ενός αλάθητου από σφετερισμό – εκεί δεν υπάρχει αληθινή ομοιομορφία, αλλά νέκρα και αποσύνθεση... Αυτή η ομοφωνία δεν είναι τίποτε άλλο, παρά ακινησία λιμναζόντων υδάτων, ή ομοιομορφία αμμώδους και άγονης ερήμου. Τέτοια ομοφωνία μπορεί να είναι το καύχημα ενός απονεκρωμένου Βουδισμού, ενός μαραμένου Κομφουκιανισμού – αλλά είναι ασυμβίβαστη προς έναν ζωντανό και σφρίγοντα Χριστιανισμό».

«Την ποικιλία αυτή στην ενότητα παρατηρούμε στα βιβλία της Αγίας Γραφής, όπου οι βασικές αλήθειες παρουσιάζονται ποικιλοτρόπως από τους διάφορους ιερούς συγγραφείς. Το πνευματικό φως μόνο με ανθρώπινα μέσα μπορούσε να μεταδοθεί την ανθρωπότητα. Αλλιώς, λάμπει στην αυστηρή γλώσσα ενός Ησαΐα και αλλιώς

στις ποιητικές εξάρσεις ενός Δαβίδ, αλλιώς στη φλογερή ευγλωττία του Αποστόλου των Εθνών, αλλιώς στην τρυφερότητα του Ιωάννη, αλλιώς στην υψηλή ηθική του Ιακώβου. Από όλους όμως τους ποικίλους τούτους χρωματισμούς, η διδασκαλία της Ιερής Βίβλου είναι μία και ενιαία».

«Την ίδια αυτή ποικιλία αντιλήψεων συναντούμε και μεταξύ των πρώτων Χριστιανικών Εκκλησιών. Διαφορές γνωμών υπήρχαν μεταξύ των Εκκλησιών της Αφρικής και της Παλαιστίνης, μεταξύ των θεολογικών σχολών της Αλεξάνδρειας και της Αντιόχειας, μεταξύ των Εκκλησιών της Ανατολής και της Δύσης επί διαφόρων ζητημάτων δευτερεύουσας σημασίας. Εντούτοις, επί θεμελιωδών αληθειών του Χριστιανισμού όταν όλες σύμφωνοι. Ο Χριστιανισμός όλων των Εκκλησιών ήταν και πάντοτε πρέπει να είναι, κατ' ουσία καθολικός – ένας και αδιαίρετος. Εντούτοις, οι Χριστιανοί της Αιγύπτου δεν είχαν τις ίδιες εντελώς θεολογικές αντιλήψεις με αυτούς της Εφέσου, ούτε της Εφέσου με αυτούς της Ρώμης. Υπάρχει μόνο μία ποίμνη του Χριστού, αλλά υπάρχουν πολλές αυλές των προβάτων», γιατί ο Κύριος είπε ρητά: *«καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν... καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν – Και άλλα πρόβατα έχω, που δεν είναι από αυτή τη μάντρα. Κι εκείνα πρέπει να φέρω... και θα γίνουν ένα ποίμνιο, ένας ποιμένας»* (Ιν.10:16). ("Αστήρ της Ανατολής" Δεκ.1934, σελ.363-364).

Στο σημείο αυτό, χωρίς αμφιβολία θα εγερθούν αντίλογοι και από τα δύο μέρη. Και η μεν Ανατολική και Δυτική Εκκλησία θα πουν για τις ετερόδοξες: «Πώς είναι δυνατόν να λατρεύσουμε τον Θεό μαζί τους, τη στιγμή κατά την οποία διατήρησαν ως κανόνα πίστης μόνο την Αγία Γραφή και εγκατέλειψαν την Ιερά Παράδοση, την ειδική ιεροσύνη και τα Μυστήρια;»

Οι δε ετερόδοξοι επίσης θα δικαιολογηθούν: «Πώς είναι δυνατόν να έχουμε κοινή λατρεία με τις Εκκλησίες της Ανατολής και της Δύσης, τη στιγμή κατά την οποία πρόσθεσαν πλήθος ανθρώπινων στοιχείων στο εκκλησιαστικό πολίτευμα και το οποίο εξαρτούν από τον "ειδικό ιερέα", για τον οποίο δεν υπάρχει ούτε μία λέξη στην Καινή Διαθήκη να τον δικαιολογεί;»

Συμφωνώ και με τις δύο αντιμαχόμενες μερίδες. Στην πραγματικότητα δεν είναι δυνατόν να υπάρξει κοινή λατρεία, όπως έχουν διαμορφωθεί τα πράγματα. Εάν όμως υπήρχε ειλικρινή αγάπη, και αν ο οικουμενικός χαρακτήρας του Χριστιανισμού εύρισκε εφαρμογή στις Εκκλησίες, εάν η προσευχή του Κυρίου περί ενότητας (*«ἵνα πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν – για να είναι όλοι ένα, καθώς Εσύ, Πατέρα, είσαι μέσα Μου κι Εγώ μέσα Σου, έτσι και αυτοί μέσα Μας να είναι ένα»* Ιν.17:21) είχε απήχηση στα πνεύματα εκείνων που κυβερνούν και κρίνουν το πολίτευμα των Εκκλησιών, θα υπήρχε ειλικρινή διάθεση και προσπάθεια συζήτησης στα αντιμαχόμενα θέματα. Και πιστεύω ότι το αποτέλεσμα θα ήταν λαμπρό και θεάρεστο. Έτσι θα βλέπαμε και στα δύο μέρη με όλη την ειλικρίνεια και αγάπη, να αφαιρούνται όσα αντι-Βιβλικά προστέθηκαν και να προσθέτονται όσα από τη Γραμμή του Θεού αφαιρέθηκαν. Όμως, μια τέτοια θεάρεστη προσπάθεια όχι μόνο δεν έγινε ποτέ, αλλά και όταν ορισμένοι ως άτομα θέλησαν να δημιουργήσουν μια τέτοια ατμόσφαιρα, εγωιστικά αποκρούστηκε από τα αντίπαλα μέρη.

Είναι φανερό λοιπόν, ότι ο δαιμονιώδης εγωισμός έχει δηλητηριάσει τις σχέσεις των ανθρώπων του Θεού, και έτσι ο Σατανάς βρήκε ελεύθερη της είσοδο στους κόλπους των Εκκλησιών και κάνει περίφημα το καταχθόνιο έργο του.

Εάν υπήρχε ειλικρινής προσπάθεια διαλόγου, εμπνεόμενη από το Πνεύμα του Θεού, όπως ακριβώς έγινε με την Αποστολική Σύνοδο στα Ιεροσόλυμα (δες Πραξ.κεφ.15), χωρίς αμφιβολία θα είχε την ευλογία του Θεού και τη σφραγίδα του Πνεύματος. Και αν σε λεπτομέρειες δεν υπήρχε συμφωνία, θα υπήρχε ενότητα στα ουσιώδη, ελευθερία στα επουσιώδη και αγάπη σε όλα.

Ορθώνεται λοιπόν η ανάγκη να παραμεριστούν οι ανθρώπινοι εγωισμοί, οι δαιμονιώδης φανατισμοί και με αναγεννημένες καρδιές να πραγματοποιηθεί, ό,τι μέχρι σήμερα δεν έγινε, *«ἵνα πάντες ἓν ὦσιν – για να είναι όλοι ένα»,* δοξάζοντας *«ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα – ομόψυχα με ένα στόμα τον Θεό και Πατέρα»* (Ρωμ.15:5). Για το αυτό, μεταξύ άλλων, μου γράφει κάποιος "ετερόδοξος" Γ.Γ., τα εξής:

«Όλοι οι πιστοί είμαστε ένα στο σχέδιο του Θεού. Θα πρέπει λοιπόν να γίνουμε ένα και πρακτικά στις σχέσεις μεταξύ μας. Είμαστε ένα στα προνόμια και τον προορισμό εν Χριστώ. Είμαστε ένα στις ευλογίες και τις ευθύνες ενώπιον του Θεού. Ένας είναι ο Σωτήρας μας και ένας είναι ο Κύριός μας. Μία είναι η πίστη και ένα είναι το Ευαγγέλιο για όλους μας. Ένα Άγιο Πνεύμα λαβαίνουμε όλοι και είμαστε ένα, γιατί γινόμαστε κοινωνοί θείας φύσεως. Μία είναι η διαθήκη τους Θεού προς όλους τους πιστούς. Ένα είμαστε στη Χάρη, γιατί όλοι λαβαίνουμε μία Χάρη. Ένας άρτος είμαστε οι πολλοί, γιατί από τον ένα άρτο μετέχουμε. Ένας είναι ο θρόνος του ελέους του Θεού για όλους μας, καθώς και ένα είναι το Βήμα του Χριστού μπροστά στο οποίο θα σταθούμε όλοι οι πιστοί ανεξαρτήτως δογματικής απόχρωσης, για να *«κομίσηται ἕκαστος ἃ ἔπραξεν – απολάβει καθένας αυτά που έπραξε»* (Β' Κορ.5:10).

Για το θέμα αυτό, γράφει ένα Ευαγγελικό περιοδικό "Ηχώ του Ευαγγελίου", αρ.φυλ.47-48: «Όλες οι Εκκλησίες στο εξωτερικό συνεργάζονται από κοινού για τη σωτηρία των αμαρτωλών. Προς τούτο, Πεντηκοστιανοί ποιμένες, μαζί με ποιμένες άλλων αδελφών Εκκλησιών της Μεθοδιστικής, Βαπτιστικής, Πρεσβυτεριανή κλπ. Εκκλησίας, συνεργάζονται μια φορά το μήνα, για εξεύρεση καλλίτερων τρόπων προς συντονισμό της ευαγγελιστικής τους προσπάθειας για τη σωτηρία των αμαρτωλών».

Η πρόθεση αυτή των Διαμαρτυρομένων Εκκλησιών εκδηλώνεται και προς τις ετερόδοξες προς αυτή Εκκλησίες, δηλαδή, την Ορθόδοξη και τη Ρωμαιοκαθολική. Και να, τι γράφει το υπ' αριθμό 30, 1/12/1970, επίσημο όργανο της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, "ΕΚΚΛΗΣΙΑ":

«Η επί του ευαγγελισμού επιτροπή της Λουθηρανικής Εκκλησίας της Αμερικής, προσκάλεσε την εκεί Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία να συνεργαστούν σε κοινό πρόγραμμα ευαγγελισμού των λαών κατά το 1974, Προτείνεται, όπως οι Εκκλησίες σχηματίσουν "ενωμένο Χριστιανικό μέτωπο" προς καλύτερη διάδοση του ευαγγελικού μηνύματος».

Είναι δυνατόν λοιπόν να υπάρξουν σημεία επαφής. Απ' όσα άλλωστε ξέρω, ο Πάπας Ιωάννης ο ΚΓ' είχε προσκαλέσει δύο προσωπικότητες της Διαμαρτυρόμενης Εκκλησίας για συζήτηση και συνεργασία επί των εκκλησιαστικών προβλημάτων και ατασθαλιών της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Αποτέλεσμα της συνεργασίας αυτής ήταν:

α) Η κατάργηση της νηστείας, και β) η καθαίρεση πολλών αγίων, πλην εκείνων που έχουν επιδείξει κοινωνική δράση. Το ίδιο συμβαίνει και με αρκετούς ιερείς και αρχιερείς, όπως είμαι σε θέση να γνωρίζω. Γιατί όμως η συνεργασία αυτή να γίνεται κρυφά; Στα κρυφά οι "αιρετικοί" είναι πολύτιμοι σύμβουλοι, αλλά στα φανερά είναι φίδια και λύκοι; Ντροπή! Προ πάντων, ειλικρίνεια.

Εγώ, για να αποκτήσω πνευματική εμπειρία συνεργάστηκα με τους Διαμαρτυρόμενους, αλλά δεν έκρυψα σε κανέναν τη συνεργασία μου αυτή, γιατί ο Θεός δεν μου έδωσε πνεύμα δειλίας αλλά δύναμης.

Υπάρχει λοιπόν έδαφος καλλιέργειας και σημεία επαφής, γιατί είναι πολλοί της γνώμης και ιδέας αυτής, αλλά απαιτείται προσπάθεια αναγεννημένων καρδιών, που να εμπνέονται **μόνο** από το Πνεύμα του Θεού.

2 – Η Εκκλησία είναι Αγία

Η λέξη "άγιος" στο Χριστιανισμό, σημαίνει τον άνθρωπο που έχει αποχωρήσει από τις αμαρτωλές εκδηλώσεις της ζωής, και έχει αποφασίσει με όλη τη σοβαρότητα που αρμόζει στη Χριστιανική διδασκαλία, να μην παρεκκλίνει από τη θεϊκή γραμμή – σημαίνει τον αφιερωμένο στον Θεό. «Κάθε άνθρωπος του οποίου η θέληση αντιτίθεται προς το κακό και είναι προσκολλημένος στο καλό, ονομάζεται "άγιος". Γι' αυτό και οι πρώτοι Χριστιανοί, αποχωρισμένοι από τον εθνικό αμαρτωλό κόσμο, ονομάζονταν "άγιοι"». Αυτό απέδειξε η ημέρα της Πεντηκοστής, κατά την οποία το Πνεύμα το Άγιο φώτισε αυτούς που αποχώρισαν από τον βέβηλο και αμαρτωλό κόσμο, οπαδούς του Ιησού. Η Πεντηκοστή υπήρξε η γενέθλια ημέρα της Εκκλησίας, στην οποία φάνηκε, ότι ο Θεός την γέννησε δια του Ευαγγελίου, και την έκανε ναό, και ο Ίδιος, ο Θεός, "κατοικεί σε αυτούς και περιπατεί" (*«ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός... καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε, κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς – Θα κατοικήσω μέσα τους και θα περπατήσω μεταξύ τους και θα είμαι Θεός τους και αυτοί θα είναι λαός Μου... και ακάθαρτο μην αγγίζετε· κι Εγώ θα σας δεχτώ»* Β' Κορ.6:16-17). Πολλά είναι τα σημεία εκείνα της Καινής Διαθήκης που χαρακτηρίζουν όλους τους Χριστιανούς αγίους – Ρωμ.1:7, 12:13, 16:1, 15, Β' Κορ.1:1, 8:4, 13: 12, Εφεσ.1:1, 15, 3:8, Φιλιπ.1:1, 4:20, Κολ.1:2, Α' Τιμ.5:10 κλπ.

Όλα αυτά τα μέλη απαρτίζουν το "Βασίλειο Ιεράτευμα", το "έθνος το άγιο", το "εκλεκτό γένος", *«Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἵ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες – Εσείς όμως είστε γένος εκλεκτό, βασιλικό ιερατείο, έθνος άγιο, λαός για ιδιοκτησία του Θεού, για να εξαγγείλετε τις αρετές Εκείνου που σας κάλεσε από το σκότος στο θαυμαστό Του φως. Οι οποίοι κάποτε δεν ήσασταν λαός, αλλά τώρα είστε λαός Θεού· που δεν ήσασταν ελεημένοι, αλλά τώρα ελεηθήκατε.»* (Α' Πετρ.2:9-10), για να είναι Πατέρας σ' αυτούς και να είναι γιοι Του και θυγατέρες Του (*«καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας – κι εσείς θα είστε για Μένα γιοι και θυγατέρες»* Β' Κορ.6:18).

κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον» Θεό, οφείλει και η Εκκλησία των πιστών να είναι αγία *«ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ, διότι γέγραπται· ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι»* (Α' Πετρ.1:15-16).

«Οι χαρακτηρισμοί αυτοί μας φανερώνουν, ότι οι Χριστιανοί είναι "αδελφοί άγιοι, ουρανίου προσκλήσεως μέτοχοι", είναι "βασιλείς και ιερείς", με "αρχιερέα τον Χριστό", *«ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς – έχουμε τέτοιο Αρχιερέα ο Οποίος κάθισε στα δεξιά του θρόνου της μεγαλοσύνης στους ουρανούς, και έγινε λειτουργός των Αγίων και της αληθινής Σκηνής του Μαρτυρίου»* (Εβρ. 8:1-2). «Η Εκκλησία είναι ένα έθνος, όχι γιατί έχει μια γεωγραφική περιοχή, αλλά επειδή είναι ένας λαός, του οποίου η ζωή οργανώνεται κάτω από έναν

Κύριο. Και αυτό το έθνος είναι “άγιο έθνος”, γιατί ανήκει εξολοκλήρου στον Θεό. Η Εκκλησία είναι “γένος εκλεκτό”, διαλεγμένο από όλο τον κόσμο, ένα “ιεράτευμα” που καλείται να λατρεύει τον Θεό και ένας ιδιαίτερος λαός, *“λαὸς εἰς περιποίησιν”* που σημαίνει ότι ανήκει ως ιδιοκτησία στον Θεό. Η Εκκλησία καλείται “γένος”, “ιεράτευμα”, “έθνος” και “λαός”. Εδώ είναι τέσσερα περιληπτικά ουσιαστικά, τα οποία όλα αναφέρονται στη βασική ενότητα του λαού του Θεού. Η Χριστιανική Εκκλησία δεν είναι ένα σύνολο χωρισμένων ατόμων, τα οποία δεν σχετίζονται το ένα με το άλλο. Τουναντίον είναι λαός του Θεού κάτω από τους κανονισμούς Του και την καθοδήγησή Του. Επιπλέον σε κάθε περίπτωση είναι ο Ίδιος ο Θεός που δημιουργεί την ενότητα της Εκκλησίας. Η Χριστιανική Εκκλησία είναι ένα “γένος” επειδή είναι “γένος εκλεκτό”. “Όλα τα μέλη της συμμετέχουν στην ίδια θεία εκλογή”. Είναι ένα “ιεράτευμα” επειδή ο Θεός έχει ορίσει κάθε μέλος της να είναι ιερέας, και να προσφέρουν την πνευματική θυσία της λατρείας. Είναι ένα “έθνος” επειδή είναι άγιο έθνος, αποχωρισμένο από τον άλλο κόσμο για τη χρήση του Θεού. Και είναι “περιούσιος λαός” γιατί είναι λαός του Θεού».

Για τα μέλη της Εκκλησίας, που αποτελεί το εκλεκτό γένος, είπε ο Θεός, ότι θα γράψει τους Νόμους Του *«εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν»* και *«καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν»* (Εβρ.8:10), ώστε με τη διανοητική τους ικανότητα και δια τους συναισθήματος να γνωρίζουν τον Θεό, όπως Τον γνώρισε ο Αβραάμ, στον οποίο έλεγε τα απόρρητα της καρδιάς Του, και όπως ο Ιωάννης, που Τον έβλεπε στις αποκαλύψεις Του.

«ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος – ο Χριστός αγάπησε την εκκλησία, και παράδωσε τον Εαυτό Του υπέρ αυτής· για να την αγιάσει, αφού την καθάρισε στο λουτρό του ύδατος με το λόγο, για να την παρουσιάσει στον Εαυτό Του ένδοξη την εκκλησία, χωρίς να έχει κηλίδα ή ρυτίδα ή κάτι τέτοιο, αλλά να είναι άγια και άμωμη». Ο Κύριος *«ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν... ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – τρέφει και περιθάλπει αυτή... γιατί είμαστε μέλη του σώματος Αυτού»* (Εφεσ.5:25-30).

Με τα λόγια αυτά ο απ. Παύλος διατυπώνει το στενό σύνδεσμο και την οικειότητα που πρέπει να έχουν τα μέλη της Εκκλησίας με τον Λυτρωτή Ιησού. Η άπειρη αγάπη Του ώθησε Αυτόν να λάβει ανθρώπινη φύση, και να θυσιαστεί για λογαριασμό μας και με τη θυσία Του να εξιλεώσει και να δικαιώσει τους πιστεύοντας στο Όνομά Του και έτσι να τους κάνει ικανούς να γίνουν, δια του Αγίου Πνεύματος, “κοινωνοί θείας φύσεως”.

«ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν... ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ». Με ποιο μέσο θα αγιάσει την Εκκλησία, εφόσον, όπως ήδη ανέφερα, αγιασμός σημαίνει χωρισμό από τον βέβυλο και αμαρτωλό κόσμο και καθιέρωση στον Θεό; Στην τελευταία Του προσευχή, ο Κύριος, μας αναφέρει τον τρόπο.

Για τους Μαθητές Του και για όσους θα πιστέψουν στο κήρυγμά τους, ο Λυτρωτής προσευχόμενος είπε προς τον Πατέρα Του: *«σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι – Δικοί Σου ήταν και σ' Εμένα έχεις δώσει αυτούς και το λόγο Σου έχουν τηρήσει»* (Ιν.17:6). Λίγο πριν είπε στους Μαθητές Του: *«ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν – εσείς είστε καθαροί, εξαιτίας του λόγου που έχω μιλήσει σ' εσάς»* (Ιν.15:3). Τα λόγια Του αυτά μας παρουσιάζουν το γεγονός, ότι οι Μαθητές βρίσκονταν στο δρόμο του αγιασμού. Η καθιέρωση όμως για το έργο της αποστολής τους

δεν είχε συντελεστεί. Και για το λόγο αυτό στη συνέχεια ο Κύριος προσευχόμενος είπε: *«ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου – Αγίασε αυτούς μέσα στην αλήθεια Σου»* (Ιν.17:17). Δηλαδή, παραχώρησε σ' αυτούς Πνεύμα Άγιο, ώστε τηρούντες το λόγο Σου, μέσω του οποίου καθαρίστηκαν, να καθιερώσουν ολοκληρωτικά τη ζωή τους στην υπηρεσία του Ευαγγελίου. Γιατί ήταν καθαροί, αλλά δεν ήταν αγιασμένοι, δηλαδή, δεν είχαν καθιερώσει τον εαυτό τους. Γιατί πριν, ο μεν Ιωάννης επιθυμούσε να πέσει φωτιά από τον ουρανό και να αφανίσει τους εχθρούς του Κυρίου, ο δε Πέτρος αρνήθηκε τον Διδάσκαλό Του και λίγο αργότερα, όλοι Τον εγκατέλειψαν και έφυγαν.

«Ζητά λοιπόν γι' αυτούς θέληση εξολοκλήρου αφιερωμένη στο αγαθό, δηλαδή, στον Θεό και την υπηρεσία Του, άρα δε και στο έργο το οποίο ο Θεός ανέθεσε σ' αυτούς να εκπληρώσουν στον κόσμο. Όλες οι δυνάμεις τους, οι ικανότητές τους, τα τάλαντά τους, ολόκληρη η ζωή τους, πρέπει να φέρουν τη σφραγίδα της καθιέρωσης αυτής. Το οποίο προϋποθέτει τη νέκρωση κάθε ιδιοτέλειας. Αλλά σε τούτο συνίσταται και η ιδέα της Χριστιανικής αγιότητας».

«Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ – Και για χάρη αυτών Εγώ αγιάζω τον Εαυτό Μου, για να είναι και αυτοί αγιασμένοι μέσα στην αλήθεια» (Ιν.17:19). Δηλαδή, υπέρ των Μαθητών Του και κατ' επέκταση και της Εκκλησίας, ανέθεσε, αφιέρωσε και οδήγησε ως ιερό θύμα τη ζωή Του στο θάνατο ως οσμή ευωδίας προς τον Θεό και Πατέρα.

Ο Υιός του Θεού, αφιέρωσε την άμεπτη ζωή Του ως αποτελεσματική θυσία χάρη των μαθητών Του, για να δυνηθούν αυτοί να ζήσουν και να δράσουν στον κόσμο αγιασμένοι για του Ιησού Χριστού καθιστάμενοι στη διακονία του Θεού μέχρι θανάτου. Ο καθαγιασμός λοιπόν των μαθητών εξαρτάται από την καθιέρωση του Υιού του Θεού, με τη διαφορά όμως, ότι οι μαθητές είναι αγιασμένοι από τον Χριστό, ενώ ο Χριστός αγίασε Αυτός τον Εαυτό Του» ("Υπόμνημα στο Κατά Ιωάννη Ευαγγέλιο", Π. Τρεμπέλα, σελ.607-609).

Όλα αυτά μας παρουσιάζουν ανάγλυφο τον τρόπο και το μέσον, δια του οποίου ο θείος Λυτρωτής αγιάζει την Εκκλησία, την οποία επιθυμεί να εμφανίσει ένδοξη προς τον Εαυτό Του, *«μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος... ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – χωρίς να έχει κηλίδα ή ρυτίδα ή κάτι τέτοιο, αλλά να είναι άγια και άμωμη... γιατί είμαστε μέλη του σώματος Αυτού»*.

3 – Η Εκκλησία είναι Καθολική – Οικουμενική

Υπήρξε εποχή, που ο Θεός ήταν γνωστός μόνο στο λαό των Εβραίων, για το αξιοσημείωτο γεγονός, ότι μόνο ο λαός αυτός διατήρησε την έννοια της Ύπαρξής Του, ως του μόνου αληθινού. Για το λόγο αυτό, γράφει ο Ψαλμωδός: *«Γνωστός ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός»* (Ψαλμ. 75:1). Αυτός είναι και ο λόγος, για τον οποίο, μόνο από το λαό αυτό αναδείχτηκαν όλοι οι πατριάρχες, ιερείς – αρχιερείς, προφήτες και όλοι εκείνοι, μέσω των οποίων επικοινωνούσε ο Θεός με το λαό. Γι' αυτό και λέγεται: *«Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις... ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ – Πολλές φορές και με πολλούς τρόπους αφού μίλησε παλιά ο Θεός στους πατέρες μας μέσω των προφητών... όταν όμως ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, ο Θεός απέστειλε έξω τον Υιό Του»* (Εβρ.1:1, Γαλ.4:4). Αυτά σημαίνουν, ότι ο Θεός ξεκίνησε από το λαό Ισραήλ, αλλά κατέληξε σε όλα τα έθνη. Ο Ιησούς λοιπόν δεν απευθύνεται πλέον μόνο στο λαό Ισραήλ, αλλά

προς όλα τα έθνη. Γι’ αυτό η θεία Γραφή σημειώνει: *«καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς – Και όταν ήρθε, ευαγγέλισε ειρήνη σ’ εσάς τους μακρινούς και στους κοντινούς»* (Εφεσ.2:17), για να *«κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη – κηρυχτεί στο όνομά Του μετάνοια και άφεση αμαρτιών σε όλα τα έθνη»* (Λκ. 24:47).

Όλα αυτά δείχνουν ακόμη περισσότερο τον οικουμενικό χαρακτήρα της Χριστιανικής διδασκαλίας, αλλά και υποδηλώνουν, ότι όλοι εκείνοι που ασπάστηκαν την οικουμενικότητα αυτή (αναγεννημένοι Χριστιανοί), αποτελούν μία Εκκλησία Οικουμενική – Καθολική.

Σε ένα μεγάλο πλήθος χωρίων την Καινής Διαθήκης, μας αποκαλύπτεται, ότι η αποστολή της Εκκλησίας είναι να μεταλαμπαδεύσει τη διδασκαλία του Διδασκάλου της και τον ιλασμό του Λυτρωτή της σε *«πάσῃ τῇ κτίσει»* και να περιλάβει στους κόλπους της κάθε άνθρωπο. Η παραγγελία του Ιδρυτή της είναι χαρακτηριστική: *«πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη»* (Μτ. 28:19).

Πρέπει να σημειώσω, ότι “οικουμενικότητα” και “καθολικότητα” είναι λέξεις συγγενείς, και φανερώνουν τη γενικότητα, την ολότητα, την εγκύκλιο, τη διεθνοποίηση και τη γενική εξάπλωση μιας ιδέας. Η θέση λοιπόν και ο χαρακτήρας της Εκκλησίας είναι “καθολικός”, αναφερόμενος στο σύνολο.

Παρόλο ότι ο Θεός στην Παλαιά Οικονομία σχετιζόταν μόνο με το λαό Ισραήλ, με την υπόσχεσή Του όμως προς τον Αβραάμ, ότι από το σπέρμα του (γενεά Του) θα ευλογηθούν όλα τα έθνη (*«καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς – Και θα ευλογηθούν με το σπέρμα σου όλα τα έθνη της γης»* Γεν.22:18), και με το στόμα των προφητών που διακήρυξε ο Θεός, από τότε, ότι η Χριστιανική περίοδος θα απαρτιζόταν από ένα καθολικό πνεύμα της διδασκαλίας του αναμενόμενου Μεσσία.

4 – Η Εκκλησία είναι Αποστολική

Η Εκκλησία ιδρύθηκε από τον Χριστό, θεμελιώθηκε *«ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων»* (Εφεσ.2:20) και διαδόθηκε από αυτούς. Γι’ αυτό ονομάζεται Αποστολική. Παραμένουσα δε *«τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων»* (Πραξ.2:42) και εφόσον διατηρεί την Αποστολική Γραμμή, αναντίρρητα προσδίδει στον εαυτό της Αποστολικό χαρακτήρα. Εφόσον λοιπόν έχει έναν τέτοιο Ιδρυτή και ένα τέτοιο θεμέλιο, δεν επιτρέπεται με κανέναν απολύτως λόγο να απομακρυνθεί από την αρχική της γραμμή και να συστήσει δικούς της αυθαίρετους τρόπους επικοινωνίας με τον Θεό και δικά της μέσα ευλογίας και Χάριτος. Παρέμεινε όμως στην αρχική της γραμμή και στη διδασκαλία των Αποστόλων; (*«ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ – οικοδομηθήκατε πάνω στο θεμέλιο των αποστόλων και των προφητών, όντας ακρογωνιαίος λίθος ο Ίδιος ο Ιησούς Χριστός»* Εφεσ.2:20). Όσα μέχρι σήμερα παρέθεσα –ιστορικά και Αγιογραφικά– απέδειξαν περίτρανα τη θλιβερή αλήθεια, ότι ουσιωδώς απομακρύνθηκε από το θεμέλιό της, από την Αποστολική διδαχή της.

Η Ζωή της Εκκλησίας ως Αγίας στην πράξη

Ο στενός σύνδεσμος και η οικειότητα της Εκκλησίας προς τον Λυτρωτή Ιησού, ο υποτιθέμενος αποχωρισμός της από τον βέβυλο και αμαρτωλό κόσμο και η καθιέρωσή της προς τον Θεό, μας επιτρέπουν να εξετάσουμε, εάν και κατά πόσο οι Χριστιανοί δέχτηκαν την πλήρη επιρροή των Νόμων του Υψίστου, τους οποίους Εκείνος χαράζει στις καρδιές και στις διάνοιές τους

(*«διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς – Θα δώσω τους νόμους Μου στη διάνοιά τους και πάνω στην καρδιά τους θα τους γράψω»* δες Εβρ.8:10-12). Η Εκκλησία ως έθνος άγιο, γένος εκλεκτό, Βασίλειο Ιεράτευμα, της οποίας η ζωή υποτίθεται ότι οργανώνεται από έναν Παντοδύναμο Θεό, οφείλει, σεβόμενη τους νόμους και τις αρχές του Κράτους στο οποίο ζει, να αγιοποιήσει τις συνθήκες και καταστάσεις της ζωής, *«ὅτι οὐκ ἔσται ἐν σοὶ ἐνδεής – για να μην υπάρχει αναμεταξύ σας φτωχός»*, λέει ο Κύριος (Δευτ.15:4).

Τις ουράνιες αυτές συνθήκες της ζωής, τις οποίες με λίγα λόγια θα αναπτύξω στη συνέχεια, προδιετύπωσε ο Θεός από την εποχή της Παλαιάς Οικονομίας, από τότε που συνιστούσε λαό δικό Του, ως «έθνος άγιο» με το μέσον της εφέσεως, «στο τέλος του εβδόμου έτους» (δες Δευτ.κεφ.15). Σύμφωνα με τη θεϊκή εντολή, κάθε δανειστής όφειλε να αφήσει το δανειζόμενο στον πλησίον – αδελφό του στο τέλος τους έβδομου έτους, για να λείψουν βαθμηδόν οι φτωχοί. Στο σημείο τούτο έχουμε έναν τύπο και μια εικόνα των συνθηκών, τις οποίες ο Θεός επιθυμούσε να αντιληφθεί η Εκκλησία και με αυτές να δημιουργήσει για τα μέλη της ανάλογο κοινωνικό πολίτευμα.

Ο Θεός δίνει πλούσια τα αγαθά Του, χωρίς κανέναν ονειδισμό (*«Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ – Και αν κάποιος από εσάς έχει έλλειψη σοφίας, ας ζητά από τον Θεό που δίνει σε όλους απλόχερα και χωρίς να ονειδίζει, και θα δοθεί σ' αυτόν»* Ιακ.1:5), και επιθυμεί όπως γίνουν μιμητές Του οι Χριστιανοί και το ουράνιο αυτό προνόμιο να εξασκείται από τα μέλη της Εκκλησίας. Με την εξάσκηση του προνομίου της μετάδοσης των αγαθών, παρουσιάζει η Εκκλησία τη βεβαιότητα, ότι δεν σώθηκε μόνο κατά Χάρη από την αμαρτία, αλλά σώθηκε και από το πνεύμα της αδιαφορίας για τον πλησίον, σώθηκε και από την επάρατη πλεονεξία. Έτσι η Εκκλησία έδινε δείγματα της Χάριτος. Χάρη στην οποία σώθηκε και από το πλήρωμα αυτής πρόσφερε και εκείνη με το δικό της τρόπο, *«χάριν ἀντὶ χάριτος... ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας – χάρη πάνω σε χάρη... ας εργαζόμαστε το αγαθό προς όλους»* (Ιν. 1:16, Γαλ.6:10).

Παρόμοιο τύπο συνθηκών ζωής, μέχρι βαθμιαίας εξάλειψης των φτωχών, βρίσκουμε επίσης στην Παλαιά Διαθήκη, όπου ο Θεός δίνει την εξής εντολή: *«Καὶ ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις. καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐπανατρυγήσεις, οὐδὲ τὰς ρῶγας τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά – Και όταν θερίζετε το θερισμό της γης σας, δεν θα θερίσετε ολοκληρωτικά τις άκρες του αγρού σας, και αυτά που περισσεύουν από το θερισμό σου δεν θα συλλέξεις. Και τον αμπελώνα σου δεν θα επανατρυγήσεις, ούτε τις ρώγες του αμπελώνα σου θα συλλέξεις· στο φτωχό και στον ξένο θα αφήσεις αυτές»* (Λευιτ.19:9-10). Τα λόγια αυτά του Θεού εμφανίζουν ζωηρό ενδιαφέρον για τον "φτωχό και ξένο, γιατί *«τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς»* (Α' Κορ.10:26).

Ο Θεός επιθυμούσε, ο λαός Του να σκέφτεται "το φτωχό και τον ξένο", όπως Εκείνος. «Όταν χρυσίζουν οι δέσμες των σταχιών και τα ώριμα σταφύλια συλλέγονταν, ο Ισραήλ του Θεού όφειλε να θυμάται το φτωχό και τον ξένο». «Ο θεριστής και ο τρυγητής δεν έπρεπε να εξουσιάζονται από ένα πνεύμα πλεονεξίας, το οποίο θα απογύμνωνε τις γωνίες του αγρού και τα κλήματα της αμπέλου, αλλά μάλλον από ένα πνεύμα ευρείας και ειλικρινής αγαθοεργίας, το οποίο θα άφηνε δεμάτια και τσαμπιά για το φτωχό και τον

ξένο, για να μπορούν και εκείνοι να ευφρανθούν την απεριόριστη αγαθότητα Εκείνου, του Οποίου τα μονοπάτια σταλάζουν πάχος, και από το ανοιχτό χέρι του Οποίου όλοι οι φτωχοί μπορούν να παρατηρούν με εμπιστοσύνη».

«Στο βιβλίο της Ρουθ, βρίσκουμε ένα ωραίο παράδειγμα ενός ανθρώπου ο οποίος εξασκούσε κατά γράμμα τη φιλάνθρωπη αυτή διάταξη». *«καὶ ἀνέστη [η Ρουθ] τοῦ συλλέγειν, καὶ ἐνετείλατο Βοὸζ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ λέγων· καί γε ἀνὰ μέσον τῶν δραγμάτων συλλεγέτω, καὶ μὴ καταισχύνητε αὐτήν· καὶ βαστάζοντες βαστάσατε αὐτῇ καί γε παραβάλλοντες παραβαλεῖτε αὐτῇ ἐκ τῶν βεβουνισμένων· καὶ φάγεται καὶ συλλέξει, καὶ οὐκ ἐπιτιμήσετε αὐτῇ – Και σηκώθηκε [η Ρουθ] να σταχυολογήσει, και πρόσταξε ο Βοόζ στους νεαρούς του, λέγοντας: Ας σταχυολογεί και ανάμεσα στα δεμάτια, και μην επιπλήττετε αυτή· και αφήνετε να πέφτει κάτι γι' αυτή, και αφήνετε αυτή να μαζεύει από τα συσσωρευμένα και μην επιτιμήσετε αυτή»* (Ρουθ 2:15-16). Τι ωραία και συγκινητική χάρη! Είναι καλό για τις φτωχές εγωιστικές καρδιές μας να ερχόμαστε σε επαφή με παρόμοιες αρχές και παρόμοιες συνήθειες. Η επιθυμία του ευγενή τούτου Ισραηλίτη ήταν "η ξένη" να βρει αφθονία σιτηρών, και τούτα να λάβει ως καρπό της εργασίας της, σταχυολογώντας μάλλον, παρά ως αποτέλεσμα της αγαθοεργίας του προς αυτή. Αυτό ήταν πράγματι λεπτότητα και πραγματική φιλανθρωπία. Με αυτό τον τρόπο την έφερε σε άμεση σχέση με τον Θεό του Ισραήλ και την έκανε να εξαρτηθεί από Εκείνον, ο Οποίος είχε προβλέψει για τις ανάγκες του "σταχυολόγου". Ο Βοόζ ξεπλήρωνε αυτό το νόμο του ελέους, του οποίου τα αποτελέσματα συνέλεξε η Ρουθ. Η ίδια Χάρη που είχε δώσει τον αγρό στον Βοόζ, έδινε τα σταχυολογήματα στην νεαρά ξένη. Και οι δύο ήταν χρεώστες της Χάριτος. Εκείνη ήταν το ευτυχές αντικείμενο της αγαθότητας του Κυρίου· εκείνος ήταν ο πολύ τιμημένος διαχειριστής της ωραίας διάταξης του Κυρίου. Όλα βρίσκονταν στην πλέον θαυμαστή ηθική τάξη. Το πλάσμα είχε ευλογηθεί και ο Θεός είχε δοξαστεί. Ποιος δεν θα αναγνώριζε ότι θα έπρεπε όλοι εμείς να μπορούμε να αναπνέουμε μια παρόμοια ατμόσφαιρα;»

Τα δύο όμως αυτά περιστατικά της Αγίας Γραφής, είναι απλοί τύποι και εικόνες. Αλλά δεν είναι τυχαία. Απηχούν εντολές του Θεού και αποβλέπουν στην ευημερία υπέρ του ανθρώπου. Γιατί, ναι μεν ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο και τον τοποθέτησε στον κήπο της Εδέμ, αλλά στη συνέχεια του είπε, να πολλαπλασιαστεί και να επεκτείνει την παραδεισιακή κατάσταση σε όλο το πρόσωπο της γης. Δεν τον προόριζε να απολαμβάνει τα αγαθά του κήπου μόνος του. Τα παραδείγματα λοιπόν αυτά όφειλε η Εκκλησία να μελετήσει και από αυτά να εμπνευστεί τις συνθήκες και τις καταστάσεις της ζωής, που έπρεπε να δημιουργήσει για τα μέλη της.

Οι Χριστιανοί της Ανατολικής Εκκλησίας πραγματοποίησαν αυτές τις συνθήκες της ζωής και *«ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά – ήταν σ' αυτούς όλα κοινά»* (δες Πραξ.4:32-35).

«Στην κοινωνία των πρώτων Χριστιανών, ούτε φτωχός υπήρχε ούτε πλούσιος, αλλά ισότητα και αυτάρκεια σε όλους· γιατί το κοινό ταμείο, το οποίο γέμιζε από τα πωλούμενα σπίτια και χωράφια, ικανοποιούσε όλων τις ανάγκες, λαβαίνοντας καθένας από αυτό το αρκετό για την ικανοποίηση, αυτών που είχε ανάγκη. Η εσωτερική ενότητα των καρδιών και των ψυχών έφερε την εξωτερική ενότητα των περιουσιών προς κοινή χρήση, και το ζήτημα της κοινοκτημοσύνης, ή της κατάργησης των φτώχειας και του πλούτου, λύθηκε φυσικά και αβίαστα με την εν Χριστώ αναγέννηση και αδελφοποίηση όλων. Αδελφότητα, ισότητα και ελευθερία από την εξουσία του διαβόλου, πράγ-

ματι και αλήθεια υπάρχουν στη Χριστιανική Εκκλησία, και πουθενά αλλού. Ο δε βίος των πρώτων Χριστιανών και την άποψη της ικανοποίησης των σωματικών αναγκών ήταν αμέριμνη, αυτάρκης και ευχάριστη. Ο λόγος του Χριστού *«ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν – ζητάτε πρώτα τη βασιλεία του Θεού και τη δικαιοσύνη Του, και αυτά όλα θα προστεθούν σ' εσάς»* (Μτ.6:33), έλαβε πλήρη εφαρμογή στην πρώτη Χριστιανική κοινωνία και Εκκλησία» ("Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης", Απόστολος Μακράκης, σελ.1370-1371).

Όταν ο Ιησούς κήρυττε στην έρημο προς τον όχλο και οι Μαθητές Του είπαν σ' Αυτόν: *«ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα – Απόλυσε τα πλήθη, για να πάνε στα χωριά και να αγοράσουν τρόφιμα για τους εαυτούς τους»*, ο Ιησούς αρνήθηκε να δεχτεί τη λύση αυτή και τους είπε: *«δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν – δώστε τους εσείς να φάνε»* (Μτ.14:15-16). Τι σημαίνουν λοιπόν όλα αυτά; Τη φροντίδα που πρέπει να έχει η Εκκλησία υπέρ των στερουμένων. Για το λόγο αυτό άλλωστε γράφει και η θεοκίνητη πέννα του θείου Παύλου: *«αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες... μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστος. τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ – να φρονείτε το ίδιο, να έχετε την ίδια αγάπη, ομόψυχοι, να φρονείτε ένα πράγμα... χωρίς ο καθένας να προσέχει μόνο τα δικά του συμφέροντα, αλλά ο καθένας σας και τα συμφέροντα των άλλων. Αυτό να φρονείτε μέσα σας που φρονούσε μέσα Του και ο Χριστός Ιησούς»* (Φιλιπ.2:2-5).

Δεν νομίζω βέβαια ότι το περιστατικό αυτό της Αποστολικής Εκκλησίας συνιστά την κατάργηση της ατομικής περιουσίας. Ό, τι επιχειρούσαν τότε οι Χριστιανοί ήταν προαιρετικές εισφορές της κοινής πίστης και αγάπης, η οποία τους ένωνε. Τη γνώμη αυτή ενισχύει το περιστατικό του Ανανία και της Σαπφείρας, στο οποίο ιστορείται ότι, χωρίς να πάψουν να είναι δούλοι του Μαμωνά, χάριν επιδείξεως ανιδιοτέλειας, πούλησαν ένα κτήμα για να δώσουν την αξία του στο κοινό ταμείο, αποβλέποντας έτσι "στο να καταλάβουν πρωτεύουσα θέση στην εκτίμηση των Αποστόλων". Από το κτήμα τους λοιπόν αυτό που πούλησαν, κράτησαν ένα μέρος της αξίας, και το υπόλοιπο παρέδωσαν στους Αποστόλους λέγοντας ψευδώς, ότι αυτή ήταν η αξία του. Το ψεύδος όμως αυτό αποκαλύφθηκε και τιμωρήθηκαν οι ψευδόμενοι κατά του Αγίου Πνεύματος. Γι' αυτό είπε ο Πέτρος προς τον Ανανία: «Ενώ έμενε απούλητο, σ' εσένα δεν έμενε; Και όταν πουλήθηκε, πάλι στη δική σου εξουσία δεν ήταν, ώστε να δώσεις αυτό ή συνολικά ή μέρος του ή και καθόλου;» (δες Πραξ.5:1-10).

Είναι λοιπόν φανερό, ότι η Αγία Γραφή δεν συνιστά την κατάργηση της ατομικής περιουσίας. Γιατί όταν καταργηθεί η ατομική περιουσία, σταματά αυτομάτως, ή στην καλύτερη περίπτωση, ατονεί η επιθυμία της καλλιέργειας και της προόδου. Για το λόγο αυτό, όταν αργότερα απλώθηκε ο Χριστιανισμός, σταμάτησε η μερική σχετική έστω κοινοκτημοσύνη της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων, παρόλο ότι με την εκλογή κατόπιν των επτά διακόνων (δες Πραξ.6:1-7), έγινε προσπάθεια να διατηρηθεί. Ο Ανανίας δε και η Σαπφείρα, δεν τιμωρήθηκαν επειδή κράτησαν ένα μέρος της αξίας του κτήματος που πουλήθηκε, αλλά επειδή, χάριν επιδείξεως έγιναν ψεύτες. Και ένα τέτοιο μάθημα ήταν αναγκαίο τότε, γιατί η Εκκλησία βρισκόταν στα πρώτα της βήματα, και τα νεοφώτιστα μέλη της έπρεπε να παραδειγματιστούν, για να μην επαναληφτούν παρόμοιες παρεκτροπές.

Άλλωστε, η έκφραση της περικοπής Πράξεις 4:32, *«Τοῦ δὲ πλήθους τῶν*

πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά – Και στο πλήθος εκείνων που πίστεψαν η καρδιά και η ψυχή ήταν μία· και ούτε ένας δεν έλεγε ότι κάτι από τα υπάρχοντά του ήταν δικό του, αλλά ήταν σ' αυτούς όλα κοινά» φανερώνει, «ότι η κυριότητα της ιδιοκτησίας δεν είχε καταργηθεί εξολοκλήρου... Καθένας χρησιμοποιούσε την ιδιοκτησία τους ως εμπιστευμένη σε αυτόν από τον Θεό προς εξυπηρέτηση όλων. Έτσι δε δεν επεκράτησε κάποιο κομμουνιστικό σύστημα στην Εκκλησία, αλλά κάτι υψηλότερο, η μεταξύ των ατόμων βασιλεία του πρακτικού Χριστιανισμού, εκ της οποίας συμπεριφέρονταν σε όλους τους πνευματικούς αδελφούς σαν να ήταν αυτοί αδελφοί κατά σάρκα και κατά πνεύμα (Bartlet). Δεν επέβαλαν την ιδιοκτησία ούτε αποξενώθηκαν από τα υπάρχοντά τους, αλλά ήταν αδιάφοροι προς αυτά. Δεν έλεγαν εκείνα που είχαν ότι ήταν δικά τους με πνεύμα αλαζονείας και ματαιοδοξίας καύχηση γι' αυτά ή πεποίθηση σε αυτά» ("Υπόμνημα στις Πράξεις των Αποστόλων", Π. Τρεμπέλα, σελ.170). Ερμηνεύοντας το χωρίο πράξεις 4:34, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, γράφει: «Όπως σε οικία πατρική οι γιοι είναι ομότιμοι, έτσι διάκειντανε... από την πολλή προθυμία αυτών που επιδίδονταν κανείς δεν ήταν ενδεής».

Σχετικά με τη φροντίδα της Εκκλησίας προς τους στερουμένους, ανέκαθεν διατηρείται από πολλές Χριστιανικές κοινότητες "Φιλόπτωχο Ταμείο", για την απόλυτη εκάστοτε ανάγκη. Όμως, το φιλόπτωχο αυτό ταμείο, δεν είναι τίποτε άλλο, από λίγο ζαχαρόνερο, που δίνουν σε κείνους που κάνουν απεργία πείνας, για να μην πεθάνουν. Δυστυχώς μόνο σ' αυτό το ταμείο περιόρισε τη φροντίδα της και την κοινωνική πρόνοιά της η Εκκλησία υπέρ των στερουμένων. Την όλη προσπάθειά της έστρεψε και περιόρισε στα στενά πλαίσια της ατομικής μόνο ψυχικής σωτηρίας. Αλλά ο άνθρωπος δεν είναι μόνο ψυχή, είναι και σώμα που πρέπει να διατηρεί και συνεχώς να το καλλιεργεί.

Είναι αναμφισβήτητη Βιβλική αλήθεια ότι η αγγελία της σωτηρίας, ο ευαγγελισμός και η γνωστοποίηση των άλλων θεϊκών μηνυμάτων, πρέπει να προηγούνται πάντοτε. Και ο διαγγελέας της αλήθειας αυτής είναι η Εκκλησία καθόλα και τα μέλη της ιδιαιτέρως. Παράλληλα όμως, και σύμφωνα πάντα με τα Βιβλικά περιστατικά, που ήδη ανέφερα, όφειλε η Εκκλησία να εμπνευστεί από αυτά και να δημιουργήσει ανάλογους τρόπους και καταστάσεις, με τις οποίες θα μπορούσε να καλλιεργήσει πλούσια τα έργα της αγάπης, να έχει ευχέρεια παροχής εργασίας στους ανέργους της, να έχει τη δυνατότητα της καλής αμοιβής στους εργαζόμενους, να επηρεάζει με τα καλά της έργα τους αδιάφορους προς την πίστη, εφαρμόζουσα έτσι στο απόλυτο την παραγγελία του θείου Ιδρυτή της *«οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς – Έτσι ας λάμψει το φως σας έμπροσθεν των ανθρώπων, για να δουν τα καλά σας έργα, και να δοξάσουν τον Πατέρα σας που είναι στους ουρανούς»* (Μτ.5:16).

Η παραμέληση αυτής της δραστηριότητας, δυστυχώς, έχει θλιβερές συνέπειες.

1) Μεγάλη δόση αποτυχίας στη θεωρητική προσπάθεια της Εκκλησίας, και

2) Παρουσιάζει τον Θεό ως κακό Γεωργό.

Θα επιχειρήσω να εξετάσω από πολύ κοντά ορισμένες από αυτές τις συνέπειες.

α) Η αποτυχία είναι απότοκος κατάσταση του κακού χειρισμού και της κάκιστης εφαρμογής των Νόμων, των εντολών και των θεσμών, των συστημάτων και των ακροβατισμών, που επιτέλεσε ανά τους αιώνες το εκκλησιαστικό

πολίτευμα. Και το θλιβερότερο ακόμη αποτέλεσμα είναι, να έχουμε πάμπλουτους – Κροίσους αρχιερείς, ιερείς και Μοναστήρια, και παράλληλα έχουμε πολύ λαό, μέλη της "Αγίας Εκκλησίας", μέλη του Σώματος του Χριστού, φτωχούς και πάμφτωχους, γυμνούς και ξυπόλητους που στερούνται πολλές φορές και τα είδη πρώτης ανάγκης.

Επίσης παρατηρείται και τούτο: Προκειμένου να αποσταλεί κάποιος ιεραπόστολος για Ιεραποστολικό έργο σε υπανάπτυκτους λαούς, καταβάλλεται μεγάλη φροντίδα να τους εξασφαλίσουν πλούσια όλα τα μέσα συντήρησης και μεταφοράς, για να κηρύξει κατόπιν ο χορτάτος τους πειvασμένους, ο καλοφορεμένος στους γυμνούς. Και το ακόμη χειρότερο για τους ιεραποστόλους αυτούς είναι το γεγονός, ότι όχι μόνο δεν βοηθούν τους υπανάπτυκτους αυτούς λαούς να αξιοποιήσουν τις πηγές της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας τους, αλλά συμμαχούν με τη δική τους χώρα ή με εκείνους της πατρίδας τους, που εκμεταλλεύονται τις πηγές της υπανάπτυκτης χώρας. Οι λαοί αυτοί αφού παραμένουν σε υπανάπτυκτη ζωή και σε απολίτιστη θέση, είναι δυνατόν να τους εκμεταλλεύονται οι επιτήδειοι περισσότερο, όπως θέλουν. Και δυστυχώς αυτό γίνεται. Η συμπεριφορά όμως αυτή είναι αντι-Χριστιανική, βάρβαρη, χείριστη εκμετάλλευση, τελείως απαράδεκτη. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται κυρίως στη Διαμαρτυρόμενη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, οι οποίες έχουν και διατηρούν μεγάλη ιεραποστολική δράση, γιατί η Ορθόδοξη Εκκλησία στερούμενη πνευματικής ζωής, έχει μια υποτυπώδη ιεραποστολική δράση.

Έχει λοιπόν η Εκκλησία να παρουσιάσει άγιους καρπούς; Θεωρητικούς, με πομπώδεις φράσεις, παχιά λόγια και ρητορικά σχήματα, **ναι.** Πρακτικούς όμως, με έργα ικανά που να διανθίζουν τη διδασκαλία του Ευαγγελίου, να εμφανίζουν την κατοχή του Πνεύματος της σωτηρίας και να δοξάζουν *«τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»,* **ελάχιστα, ασήμαντα και ανάξια λόγου.** Συνεπώς, η Εκκλησία έχασε το πρακτικό της πνεύμα, και τα έργα που έχει να επιδείξει, είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους, δόση επίδειξης, υποκρισίας και φαρισαϊσμού.

Η Εκκλησία, ως κοινωνία αγίων, με άγιους, υποτίθεται, καρπούς και Πανάγιο Κυβερνήτη, τον Ιησού, οφείλει να μην περιμένει τον φτωχό, τον γυμνό και τον στερούμενο να περιέλθουν στη θλιβερή κατάσταση, να έχουν απόλυτη ανάγκη λίγου αίματος για να ζήσουν. Πρέπει να τους το προσφέρει πριν περιπέσουν στην ανάγκη.

Προκειμένου περί προηγμένων χωρών προφανώς δεν είναι απόλυτα αναγκαίες οι ιδιαίτερες αυτές συνθήκες και οι υλικές για τα εκκλησιαστικά μέλη φροντίδες από μέρους της Εκκλησίας. Γιατί εκεί υπάρχει και εργασία και καλή αμοιβή προς τους εργαζόμενους. Προκειμένου όμως για τη χώρα μας, είναι απόλυτα αναγκαίες.

Φρόνιμο, σοφό και θεάρεστο ασφαλώς θα ήταν να υπήρχαν παντού, όπου βρίσκονται Εκκλησίες αγίων, ιδιαίτεροι τρόποι ζωής, ιδιαίτερη μεταχείριση προς τους εργαζόμενους και ιδιαίτερος τρόπος συναλλαγής, για να εφαρμόζει έτσι η Εκκλησία το θεϊκό παράγγελμα: *«μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ – μη συμμορφώνεστε με τον αιώνα τούτο»* (Ρωμ.12:2). Μόνο με αυτή τη μέθοδο θα μπορούσε η Εκκλησία να επηρεάσει αφενός μεν πολύ λαό, αφετέρου να αναμορφώσει τους αδιάφορους και τους αμαρτωλούς. Πώς θα το πετύχει; Οι τρόποι και οι συνθήκες περί των οποίων ομιλώ, θα δώσουν τα μέσα. Οι συνθήκες αυτές και οι καταστάσεις της ζωής δεν θα έχουν την προοπτική της πλουτοφόρου επιχείρησης, αλλά της εξυπηρέτησης, όπως ανέφερα προηγουμένως, με τις μεγάλες εκπτώσεις στις τιμές των ειδών, σε σύγκριση με τις αγοροπωλησίες των εμπόρων που

από αυτές πλουτίζουν. Με τον τρόπο αυτό θα συγκρατούνται οι τιμές και θα εμποδίζεται η ανύψωσή τους. Αυτοί, μαζί με τους άλλους, πρέπει να είναι οι άγιοι καρποί της Εκκλησίας, τους οποίους δυστυχώς δεν έχει επιδείξει, και για τους οποίους γράφει η θεοκίνητη πέννα του απ. Παύλου τα εξής: *«περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ – γι' αυτά θέλω να διαβεβαιώνεις, για να φροντίζουν να προΐστανται σε καλά έργα εκείνοι που έχουν πιστέψει στον Θεό»* (Τιτ.3:8).

Έχοντας υπόψη μου όλα αυτά, με όλο το δικαίωμα μπορώ να ρωτήσω: Με ποια Χριστιανική λογική μπορεί να δικαιολογηθεί η πολυδάπανη εκατομμυρίων δραχμών αρχιερατική αμφίεση του αρχιερέα; Ποια αντιπροσωπευτική θέση του Ιησού μπορεί να έχει ο ιερουργών αρχιερέας, όταν φέρει στη ράχη του και στην κεφαλή του κοσμήματα 20 εκατομμυρίων δραχμών περίπου, ενώ ο Ιησούς είπε για τον Εαυτό Του: *«ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ; – ο Υιός του ανθρώπου δεν έχει πού να γείρει την κεφαλή Του;»* (Μτ.8:20).

«Ένας Αθηναίος, Καταστηματάρχης μάλιστα, παρατήρησε ότι οι Μητροπολίτες συναγωνίζονται μεταξύ τους στην αγορά των πιο ακριβών ειδών και ότι πολύ συχνά αντικαθιστούν μέρη αμφίων» ("Ο Ανένδοτος", 12/10/1967). Η θεοκίνητη όμως πέννα του θείου Παύλου, σημειώνει: *«τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ – Αυτό λοιπόν να φρονείτε μέσα σας που φρονούσε μέσα Του και ο Χριστός Ιησούς»* (Φιλιπ.2:5). Διατηρούν οι Μητροπολίτες "το ίδιο φρόνημα;" Έχει ομοιότητα το φρόνημα του Ιησού, με το φρόνημα των χρυσοφόρων αρχιερέων; Ασφαλώς, όχι. Ή μήπως νομίζουν ότι δεν είναι γνωστές οι διαθήκες των πολλών εκατομμυρίων δραχμών και των πολλών χιλιάδων χρυσών λιρών των αρχιερέων, τις οποίες αφήνουν στα φιλικά και συγγενικά τους πρόσωπα, όταν φεύγουν "δια την μακαρίαν οδόν;" Ο λαός δεν ξεχνά ποτέ τα χρόνια της μεγάλης πείνας, όταν ο κατακτητής Ιταλογερμανός, υποδούλωσε τη χώρα μας. Εκατοντάδες υπήρξαν οι άνθρωποι, που πέθαιναν από την πείνα. Χιλιάδες ήταν τα μικρά παιδιά, τα οποία αποσκελετωμένα από υποσιτισμό παρουσίαζαν ένα φρικτό θέαμα και πολλά από αυτά υπέκυψαν στον αργό, αλλά σταθερό θάνατο. Την εποχή δε εκείνη, τη φρικτή, Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος ήταν ο Δαμασκηνός Παπανδρέου, που όταν το έτος 1949 πέθανε, άφησε μόνο σε μετρητά περιουσία πολλών χιλιάδων χρυσών λιρών (άνθρωπος της Αρχιεπισκοπής μού είπε 30.000 χρυσές λίρες). Αυτή την περιουσία συγκέντρωσε, όταν το ποίμνιό του, και, το φοβερότερο, τα παιδιά, το μέλλον του έθνους πέθαιναν καθημερινά από την πείνα.

"Συγκινήθηκε" από το γεγονός της δυστυχίας και ήταν πρόθυμος να δώσει ό,τι πολύτιμο κειμήλιο είχε η Εκκλησία, αλλά δεν προθυμοποιήθηκε να δώσει ούτε δεκάρα, όπως φαίνεται, από το δικό του βαλάντιο.

Γι' αυτό και απέστειλε τότε το εξής τηλεγράφημα προς τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας:

«Μακαριότατον Πατριάρχην Αλεξανδρείας Χριστόφορο, Αλεξάνδρεια. Ελληνικός λαός αποθνήσκει εκ πείνης. Ελληνική φυλή εξολοθρεύεται. Ποιούμεθα έκκλησιν εκ βαθέων ψυχής, σταλούν τρόφιμα πάση θυσία. Θέτομεν διάθεσιν υμών άπασαν περιουσίαν Εκκλησίας Ελλάδος, άμφια ιερέων, τιμαλφή ναών, μονών».

Ο Αθηνών Δαμασκηνός

Τι έκανε η Εκκλησία τότε για να σώσει τα μικρά παιδιά, τα οποία αποτελούσαν τη μελλοντική γενεά του έθνους; Εκτός από μεμονωμένες προσπάθειες, δεν έκανε τίποτα. Και τι μπορεί να κάνει, αφού της λείπει το πρακτικό πνεύμα της αρχέγονης Εκ-

κλησίας, της λείπει η πνευματική οργάνωση, της λείπει η αναγέννηση, της λείπει ο σύνδεσμος με τον Ιδρυτή της, και δεν εννοεί *«ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – ότι μέλη είμαστε του σώματος Αυτού»* (Εφεσ.5:30).

Όταν λάβουμε υπόψη μας ότι η Εκκλησία διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία ανυπολόγιστης αξίας, ευθύνεται και σε ανυπολόγιστο βαθμό. Την τεράστια αυτή περιουσία νέμονται μόνο οι Μητροπολίτες με λίγους κηφήνες Μοναχούς.

Η εφημερίδα "ΑΚΡΟΠΟΛΗ" έκανε μια έρευνα από 16/12/1956 μέχρι 10/1/1957, κατά πόσο η Εκκλησία εκπληρώνει την αποστολή της, και χωρίς εκείνη να λάβει θέση, έθεσε μόνο το πρόβλημα και απευθύνθηκε σε έγκυρα πρόσωπα, σε καθηγητές του Πανεπιστημίου και σε αρχιερείς. Τους έδωσε την ευκαιρία να αναπτύξουν τις παρατηρήσεις τους και τις γνώμες τους πάνω σ' αυτό το καυτό πρόβλημα. Και παρόλο που οι περισσότεροι από τους αρχιερείς και τους καθηγητές του Πανεπιστημίου, επειδή ενεργούσαν τότε χελωνοειδή δραστηριότητα σε υπεύθυνες εκκλησιαστικές θέσεις, προσπάθησαν να σκεπάσουν τη γυμνή πραγματικότητα της θλιβερότατης καταστάσεως στο σύνολο των εκκλησιαστικών υποθέσεων, ο κ. Ανδρέας Κεραμίδας, θεολόγος και συγγραφέας, στάθηκε πιο ειλικρινής και με ακαταμάχητα επιχειρήματα και δυνατή πέννα, κατακρήμνισε από τα θεμέλιά της κάθε δικαιολογία των Μητροπολιτών και του ενός Καθηγητή που ρωτήθηκε γι' αυτή την περίπτωση. Αποδείχθηκε λοιπόν εκτός των άλλων ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει στην κατοχή της τεράστια περιουσία, από την οποία ένα μόνο μέρος εκμεταλλεύονται ορισμένοι και το άλλο παραμένει ανεκμετάλλευτο και νοικιάζεται για βοσκότοπους. Στο φύλλο της εφημερίδας "ΑΚΡΟΠΟΛΗ" της 28/12/1956, μεταξύ πολλών άλλων, ο κ. Κεραμίδας γράφει τα εξής:

«Μετά την απελευθέρωσή μας από τον τουρκικό ζυγό, η νεαρά Αυτοκέφαλος Εκκλησία μας βρέθηκε κάτοχος τεράστιας μοναστηριακής περιουσίας. Δυστυχώς, λόγω οργανικής ανικανότητάς της, η Διοίκηση της Εκκλησίας της Ελλάδος αποδείχθηκε εντελώς ανίκανη να αξιοποιήσει υπέρ των σκοπών της την τεράστια και ανεκτίμητη αυτή περιουσία. Άφησε και την διάρπαξε με απαλλοτριώσεις το Κράτος, χωρίς κανένα ουσιαστικό αντάλλαγμα. Τα συσταθέντα κατά καιρούς από το 1833 μέχρι σήμερα με πρωτοβουλία του Κράτους Εκκλησιαστικά Ταμεία (1833), το Γενικό Εκκλησιαστικό Ταμείο (1909) και ο Οργανισμός Διοίκησης Εκκλησιαστικής Περιουσίας ("ΠΔΕΠ"), απέτυχαν οικτρά και δεν εκπλήρωσαν τους σκοπούς για τους οποίους ιδρύθηκαν... Αλλά και με τα εναπομείναντα λείψανα της εκκλησιαστικής περιουσίας», προσθέτει ο κ. Κεραμίδας, «φρονούμε και υποστηρίζουμε αδίστακτα, ότι εάν αυτά αξιοποιηθούν καταλλήλως είναι δυνατόν να λυθεί αυτοδύναμα το οικονομικό πρόβλημα της Εκκλησίας μας. Και μόνο η διασωθείσα μοναστηριακή περιουσία των Ιερών Μονών Πεντέλης και Πετράκη, που βρίσκεται στο λεκανοπέδιο της Αττικής, αρκεί να λύσει το οικονομικό πρόβλημα, αρκεί να βρεθούν πέντε ευσεβείς, ηθικοί και δραστήριοι άνδρες με ευθείες πρωτοβουλίες, να την διαχειριστούν καταλλήλως και να την αξιοποιήσουν... δυστυχώς η Διοίκηση της Εκκλησίας, σε αντίθεση με τη Δυτική Εκκλησία, δεν διαθέτει μεταξύ των στελεχών της άνδρες καταρτισμένους και ικανούς να αναλάβουν μόνοι το τεράστιο αυτό έργο. Και εάν υπάρχει κανείς, φρόντισε επιμελώς η σημερινή ηγεσία της Εκκλησίας να τον παραμερίσει».

Στο φύλλο της ίδιας εφημερίδας της 30/12/1956, ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Α. Αλιβιζάτος, μεταξύ των άλλων, λέει: «Η Εκκλησία μας σε παρελθούσα εποχή δικαίως υπερηφανευόταν

ότι ήταν ο σπουδαιότερος κοινωνικός παράγοντας, υπό την έννοια ότι όχι μόνο οι πνευματικές αλλά και οι υλικές ανάγκες της κοινωνίας ήταν το κύριο μέλημά της. Αφ' ης στιγμής, κυρίως για το αμόρφωτο του κλήρου, περιορίστηκε στα τελετουργικά της, έπαυσε ουσιαστικά να ενδιαφέρεται κοινωνικά... αδιαφορεί για την ευρεία ανάπτυξη της κοινωνικής πρόνοιας...» Ο δε Καθηγητής του Πανεπιστημίου Σ. Καλιάφας, στο φύλλο της ίδιας εφημερίδας, της 4/1/1957, αποδίδει μέρος της κρίσεως της Εκκλησίας, στο γεγονός ότι «υπάρχουν θρησκευτικοί ηγέτες που δεν πιστεύουν στον Θεό».

Παρ' όλη λοιπόν την τεράστια περιουσία που κατέχει η Εκκλησία, δεν έλυσε ούτε το οικονομικό πρόβλημα των ιερέων της, που ανέρχονται σε 7.500 περίπου. Γιατί άραγε; Το είπε ο κ. Κεραμιδάς: «Γιατί δεν υπάρχουν πέντε άνθρωποι να τη διαχειριστούν», με φόβο Θεού.

Το γεγονός αυτό μου θυμίζει τη μεσιτεία του Αβραάμ για την πόλη των Σοδόμων. Μεσίτευσε ο Αβραάμ στον Θεό να μην καταστρέψει την πόλη αυτή, αν υπήρχαν "πενήντα δίκαιοι", και έφτασε στο σημείο να μεσιτεύει μέχρι των "δέκα ατόμων". Επειδή δεν υπήρχαν ούτε "πέντε", σταμάτησε τη μεσιτεία, γιατί σκέφτηκε, ότι χάρη ικανοποίησης της θείας Δικαιοσύνης ήταν άξιοι αφανισμού. Όπως και έγινε (δες Γεν.18:23-33).

Εάν λοιπόν ζούσε και σήμερα ο Αβραάμ και έβλεπε ότι «δεν υπάρχουν πέντε δίκαιοι άνθρωποι» στην Διοικούσα Ορθόδοξη Εκκλησία, ασφαλώς θα τον απασχολούσαν οι ίδιες σκέψεις, ότι οι άνθρωποί της είναι άξιοι αφανισμού.

Τελευταία ακούστηκε ότι ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Ιερώνυμος Κοτσώνης, θα καταβάλει προσπάθεια αξιοποίησης της εκκλησιαστικής περιουσίας, αλλά μόνο για τους ιερείς. Ο λαός, για τον οποίο αφιερώθηκε αυτή η περιουσία θα αξιωθεί να βλέπει τους πολυτάλαντους ποιμένες του ιερείς και αρχιερείς με τις κοιλιές τους περισσότερο εξογκωμένες. Πρέπει όμως να μην ξεχνούν ότι είναι "στενή η πύλη" και θα φρακάρουν. Η περίπτωση αυτή μου θυμίζει το εξής περιστατικό κάποιας τολμηρής συμπεριφοράς μου.

Κάποτε ένας παπάς, με αρκετά εξογκωμένη την κοιλιά, περίμενε σ' ένα πεζοδρόμιο. Εκείνη τη στιγμή περνούσα και εγώ από μπροστά του. Δεν μπόρεσα να συγκρατηθώ, βλέποντας το απαίσιο αυτό φαινόμενο. Τον πλησίασα, στάθηκα μπροστά του για λίγα δευτερόλεπτα και τον κοίταξα κατά πρόσωπο. Άπλωσα το χέρι μου κατόπιν στον τρούλο της κοιλιάς του, και τον ρώτησα: «Δεν μου λες, πατριώτη, αυτή είναι η βασιλεία των ουρανών;»

Οργίστηκε ο παπάς, κοκκίνισε και σαν ηφαίστειο έβγαλε τη λάβα του από τον κρατήρα – στόμα του και με ρώτησε: «Ποιος είσαι συ; Ασεβή! Δεν ντρέπεσαι;»

«Δεν είμαι ασεβής», του απάντησα, «ούτε και ντρέπομαι να σου πω, ότι η πύλη για τη βασιλεία των ουρανών είναι στενή και με την κοιλιά αυτή, θα φρακάρεις. Δεν νομίζεις ότι πρέπει να εγκαταλείψεις, έστω σε κάποια δόση την κοιλιακή χώρα και να ασχοληθείς με τη χώρα του ουρανού;»

Δυστυχώς, όχι μόνο αυτοί δεν θα εισέλθουν στη βασιλεία των ουρανών, αλλά και άλλους εμποδίζουν, όπως το τόνισε ο Κύριος – *«Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν – Αλίμονο σ' εσάς, γραμματείς και Φαρισαίοι υποκριτές, γιατί κλείνετε τη βασιλεία των ουρανών μπροστά στους ανθρώπους· επειδή εσείς δεν εισέρχεστε ούτε τους εισερχόμενους αφήνετε να εισέλθουν»* (Μτ.23:14).

Το Κράτος, επειδή ξέρει τους πολυτάλαντους Μητροπολίτες, τις λιμουζί-

νες τους, τις βίλες τους, τις παχυλές και πάντοτε γεμάτες σακούλες τους, τα σκάνδαλα και τους καυγάδες για τις ευφορώτερες μητροπόλεις, κλπ., αποφάσισε το έτος 1966 να τους δώσει έ- νας ορισμένο μισθό από 16.000 μέχρι 25.000 και να τους σταματήσει τα σκανδαλώδη "τυχερά". Και τότε έφθασαν οι "άγιοι" ποιμενάρχες στο θλιβερό κατάντημα να απειλήσουν απεργία, την οποία και μερικώς εφάρμοσαν.

Ο καθημερινός τύπος έγραψε τότε πολλά και ειρωνεύτηκε σε βάρος τους περισσότερα. Με σχετικές γελοιογραφίες παρουσίαζαν παχουλότατους αρχιερείς σε συλλαλητήριο με ταλανιζόμενες τις κοιλιές τους, που κρατούσαν πλακάτ στα οποία έγραφαν: «ΠΕΙΝΑΜΕ», «Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕ ΔΙΩΓΜΟ», «ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ ΤΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ» ("ΤΑ ΝΕΑ", 23/11/1966).

Παράλληλα τα Χριστιανικά Σωματεία με το έντυπο όργανό τους "ΑΓΩΝ", (αρ.φυλ.9), αποκάλυψαν, ότι ένας Μητροπολίτης, ο Κορινθίας Παντελεήμων Καρανικόλας, είναι κάτοχος εννέα διαμερισμάτων σε επτά πολυκατοικίες των Αθηνών. Τα διαμερίσματα αυτά απόκτησε ο "άγιος" σε επτά έτη αρχιερατικής ζωής, ως βοηθός του Αρχιεπισκόπου των Αθηνών (βλέπε και εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ", 22/9/1966). Ο δε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών εισπράττει μόνο από γάμους 1.000.000 δραχμές το έτος ("ΒΗΜΑ", 20/11/1966). Πρέπει να σημειώσω και τούτο: Όλοι σχεδόν οι Μητροπολίτες της Ελλάδος έχουν μόνιμες κατοικίες – βίλες μέσα στην πόλη των Αθηνών ή στα προάστιά της, και πατούν το "άγιο" πόδι τους στην επαρχεία τους, μόνο όταν χάρη αναψυχή επιθυμούν να περάσουν στην ύπαιθρο.

Η εφημερίδα "ΑΓΩΝ" στο φύλο της αρ.52 του 1970, δημοσίευσε τα ακόλουθα, σχετικά με τη χλιδή, τη σπατάλη των αρχιερέων και τη σκανδαλώδη αλόγιστη πολυτελή ζωή τους:

«ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ»

«Γνωστός δημοσιογράφος αθηναϊκής εφημερίδας, που επισκέφτηκε προσφάτως την Κύπρο, περιέγραψε σε σειρά άρθρων τις εντυπώσεις του. Μεταξύ των άλλων, περιγράφει και το μέγαρο της Αρχιεπισκοπής Κύπρου, λέγοντας: "Το Βατικανό της Ορθοδοξίας!... Τι πλούτος στο διάκοσμο!... Μάρμαρα από την Πεντέλη, βιτρό από τη Γαλλία, ξυλόγλυπτα, δουλεμένα στην Ελλάδα. Κράμα Βυζαντίου και Αναγεννήσεως... Φτωχή συγγενής μπροστά σ' αυτό η έδρα του Οικουμενικού Θρόνου στο Φανάρι!..." Για το παλιό δε κτίριο της Αρχιεπισκοπής, γράφει: "Στην ίδια περιοχή η παλαιά Αρχιεπισκοπή, πενιχρή μονή..."»

Άλλη εφημερίδα των Αθηνών κάνει σύγκριση στα δύο κτίρια, της παλαιάς και της νέας Αρχιεπισκοπής, και σημειώνει, ότι αυτή η πενιχρή και φτωχή παλαιά Αρχιεπισκοπή «υπήρξε για αιώνες το φλογερό καμίνι του Ελληνικού πατριωτισμού των Κυπρίων· ενώ τα μάρμαρα και τα βιτρό της νέας...» Τότε υπήρχε απλότητα Χριστιανική η οποία έλκυε τις ψυχές των υποδούλων Κυπρίων. Τώρα υπάρχει πολυτέλεια, που απομακρύνει τους Κυπρίους. Πώς να αγαπήσουν οι Κύπριοι την Εκκλησία τους, όταν βλέπουν τα μέγαρά της να συναγωνίζονται σε πολυτελή διάκοσμο τα μέγαρα εκατομμυριούχων πλουσίων και οι εκπρόσωποί της να ζουν σαν μαχαραγιάδες και σαν Κροίσοι; «Εμπτυτίζονται *[φτύνονται]* οι φτωχοί» της Κύπρου από τα πολυτελή μέγαρα του Αρχιεπισκόπου τους.

Δεν έχει όμως μόνο το Μέγαρο της Αρχιεπισκοπής της Κύπρου προκλητική πολυτέλεια. Η αρρώστια αυτή είναι γενική – μολυσματική. Σε όλη την Ελλάδα, σε όλες τις Μητροπόλεις, παρατηρείται αυτή η μολυσματική αρρώστια. Όλοι φιλοδοξούν να κάνουν τα Μητροπολιτικά τους μέγαρα λαμπρά και πολυτελέστατα. Ένας, π.χ., νεαρός Μητροπολίτης, παρέλαβε από τον αποθανόντα προκάτοχό του Μέγαρο πολυτε-

λέστατο, και αντί να προσπαθήσει να απαλλαγεί από πολλά πολυτελή και περιττά πράγματα, προσπαθεί να το εξοπλίζει συνεχώς περισσότερο, με σύγχρονα μέσα, γιατί έχει στη διάθεσή του πλούτο πολύ, ενώ αρκετοί από το ποίμνιό του ψωμοζητούν.

Πολύ σωστά λέγεται, ότι, «ο Χριστιανισμός γεννήθηκε στη Φάτνη, μεγαλούργησε στις Κατακόμβες και ετάφη στα Μέγαρα των Μητροπολιτών».

Ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αμίλκας Αλιβιζάτος σε δύο άρθρα του στον ημερήσιο τύπο επί των αποφάσεων της Συνόδου του Βατικανού λέει, μεταξύ των άλλων, πως ο Καρδινάλιος της Βολωνίας Larcero έριξε την ιδέα «της οργάνωσης και διαρρύθμισης της Εκκλησίας, ως Εκκλησία των φτωχών με την αμεσότερη επίπτωση της απλούστευσης και κατάργησης της κοσμικής και υλικής εμφάνισης της Εκκλησίας ακόμη και δια των πολυτελών αμφιέσεων και αδαμαντοκόλλητων διακοσμήσεων και της εν χλιδή διαβίωσης των πριγκίπων της Εκκλησίας στα μεγαλοπρεπή μέγαρα και τα πολυτελή αυτοκίνητά τους, κλπ, καθ' ην στιγμή το μέγιστο μέρος των αποτελούντων την Εκκλησία των πιστών πένεται και πεινά και γι' αυτόν τον επιούσιο άρτο και τα περισσότερα των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων παραμένουν άλυτα εις βάρος της ευαγγελικότητας της Εκκλησίας και της πρέπουσας αυτής προβολής της στον κόσμο» ("Το Μάνα", αρ.φυλ.9). Η φωνή αυτή όμως πνίγηκε τον απέραντο ωκεανό της παπαδικής επιχείρησης.

Αναφορικά με τον πλούτο της Εκκλησίας, η Καθολική Εκκλησία είναι ο πλουσιότερος οργανισμός του κόσμου. Υπολογίζεται ότι ο πλούτος της ανέρχεται «σε 15 δισεκατομμύρια δολάρια». Δηλαδή, 450 δισεκατομμύρια δραχμές (1971). Κατά το Βρετανικό περιοδικό "Ο Οικονομολόγος", το Βατικανό «είναι η μέγιστη επιχείρηση του κόσμου». Έχει μυθική περιουσία, δύο ραδιοφωνικούς σταθμούς, εφημερίδα του "Ορσεβατόρα Ρομάνο", παλάτια, ελβετική φρουρά, αστυνομικούς, γραμματόσημα, είναι μέτοχος σε τρία πλοία της "Ιτάλιαν Λάιν", "Αδριάτικα", "Τιρένια Λάιν". Είναι μέτοχος σε «πλήθος εταιριών δίσκων, έτοιμων ενδυμάτων, βιβλίων, γουναρικών, κ.α., που όλες είναι υπό τον έλεγχο του Βατικανού». Επίσης είναι μέτοχος σε πολυάριθμες τηλεφωνικές εταιρίες, σπουδαιότερη των οποίων είναι η "Σοσιετά Φινατσιέρα" της Ιταλίας, η οποία βρίσκεται υπό τον έλεγχο του Βατικανού. Ο πάμπλουτος αυτός οργανισμός που λέγεται Βατικανό, δεν αρέσκεται και δεν αρκείται μόνο σ' αυτά. «Έχει εγκατασταθεί στις ίδιες της πηγές: στις Τράπεζες. Η "Μπάνκα της Ρόμα", η "Κρέντιτο Ιταλιάνο", η "Εμπορική Τράπεζα της Ιταλίας", είναι στενά συνδεδεμένες με το Βατικανό, ενώ η Τράπεζα "Μπάνκο ντι Σάντο Σπίριτο" (η Τράπεζα του Αγίου Πνεύματος) ανήκει αποκλειστικά στο Βατικανό και είναι μάλιστα μια από τρεις πιο παλιές του κόσμου: Την ίδρυσε ο Πάπας Παύλος ο 5ος, το 1605».

«Ουσιαστικά, δεν υπάρχει κλάδος της ζωής, που δεν είναι παρών ο Πάπας, άμεσα ή έμμεσα». Μόνο από την πώληση των γραμματοσήμων του Βατικανού, συγκεντρώνει ο Πάπας 12 περίπου εκατομμύρια δραχμές το έτος. Και μόνο από την "Πεντάρα του Αγίου Πέτρου", την οποία πληρώνουν 550 περίπου εκατομμύρια των Καθολικών όλου του κόσμου, συγκεντρώνει ο Πάπας 15 εκατομμύρια δραχμές το έτος.

Αυτός με λίγα λόγια είναι ο μυθικός πλούτος της Καθολικής Εκκλησίας. Παρ' όλα αυτά, η Εκκλησία αυτή, επί Πάπα Λέοντος του 13ου θεωρούσε ως έργο του Σατανά τον αγώνα για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Η Διαμαρτυρόμενη Εκκλησία μένει περισσότερο προσγειωμένη στη Βιβλική γραμμή και διατηρεί το θεσμό του Δεκάτου της Παλαιάς Διαθήκης. Πολλοί από τους οπαδούς της προσφέρουν

οικειοθελώς το δέκατο της οικονομίας τους και έτσι η Διαμαρτυρόμενη Εκκλησία συγκεντρώνει τακτικά μεγάλα ποσά χρημάτων.

Ύστερα από αυτά μπορεί καθένας να καταλάβει τι θα μπορούσε να κάνει η Εκκλησία, εάν παράλληλα με το θεωρητικό πνεύμα, διατηρούσε και το πρακτικό, και αν αισθανόταν την ανάγκη να ζει και να καλλιεργεί τον οικουμενικό χαρακτήρα της διδασκαλίας του Ευαγγελίου.

β) Η παραμέληση του πρακτικού πνεύματος και η προσήλωση μόνο στα θεωρητικά, δημιούργησε πολλούς δασκάλους – κήρυκες και θεολόγους, που στο μεγαλύτερο βαθμό είναι επαγγελματίες. Η Βιβλική παραγγελία όμως είναι *«Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε... πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες* – ***μη γίνεστε πολλοί διδάσκαλοι... γιατί σε πολλά φταίμε όλοι»*** (Ιακ.3:1-2). Μέχρι το έτος 1965 υπήρχαν 1.000 αδιόριστοι Ορθόδοξοι θεολόγοι, όσοι περίπου είναι και σήμερα. Ισάριθμες δε είναι και οι κενές θέσεις των εφημέριων. Και το Υπουργείο Παιδείας δήλωσε, ότι οι θεολόγοι πλεονάζουν και δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν.

«Έτσι, μία λεγεώνα από χίλιους νεαρούς θεολόγους περιφέρονταν επί χρόνια αδέσποτοι εδώ και εκεί, τη μια φορά εκλιπαρώντας "μια θέση στον ήλιο", δηλαδή, ένα διορισμό έστω και κλητήρες στην Ιερά Σύνοδο, και την άλλη συγκροτώντας συλλαλητήρια... γιατί θέλουν να προσληφτούν σαν γραφιάδες στα διάφορα γραφεία του Υπουργείου, του ΟΔΕΠ, του Τ.Α.Κ.Ε, κλπ» ("Νέα Ζωή", Μάρτιος 1965). Η καθόλου συμπεριφορά των θεολόγων αυτών, με συλλαλητήρια κλπ. μας πείθει, ότι κάθε άλλο από θεία κλήση έχουν. Ούτε και θα είχαν τη θεία παρόρμηση να κάνουν την Ελλάδα να γίνει «πλήρης της γνώσης του Κυρίου», ούτε και να γίνουν οι Έλληνες «διδακτοί Θεού». Γιατί αν σκέπτονταν έτσι, θα χειροτονούνταν ιερείς. Αλλά είτε «γιατί αποτυγχάνουν σε άλλους πανεπιστημιακούς κλάδους στις εισαγωγικές εξετάσεις, και για να μην χάσουν τη χρονιά, δίνουν στη θεολογία, όπου είναι σίγουροι ότι θα περάσουν, είτε γιατί προγραμματίζουν να ιερωθούν, να ανέβουν στις ανώτατες βαθμίδες του κλήρου, και να εξασφαλίσουν εφόρου ζωής μια άνετη δεσποτική ζωή». Δικαίως λοιπόν η "ΝΕΑ ΖΩΗ" τούς αποκαλεί «ανθρώπους χωρίς προορισμό».

Οι θεολόγοι αυτοί δεν έχουν τη θεϊκή κλήση για την εκλογή, γιατί μόνοι τους εξέλεξαν για τους εαυτούς τους τη θέση στο Σώμα. Η εκλογή όμως της θέσης αυτής, είναι αποκλειστικό δικαίωμα του Θεού. Ας ακούσουμε τη σχετική πληροφορία: *«Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ Ἀαρών* – ***Και κανείς δεν λαβαίνει από τον εαυτό του αυτήν την τιμή, αλλά μόνο αυτός που καλείται από τον Θεό καθώς ακριβώς και ο Ααρών»*** (Εβρ.5:4). *«Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν* – ***Τώρα όμως ο Θεός έθεσε τα μέλη μέσα στο σώμα, καθένα ξεχωριστά από αυτά, καθώς θέλησε»*** (Α' Κορ.12:18).

Με αφορμή τα συλλαλητήριά τους και με την αλόγιστη συμπεριφορά τους, οι εφημερίδες έγραψαν, ότι όχι μόνο επιστημονικό νου δεν έδειξαν ότι διαθέτουν, αλλά η συμπεριφορά τους «προδίδει άγια αφέλεια καφενολογικής θεολογίας. Και φιλοδοξούν οι νέοι αυτοί να "μορφώσουν" τη νεολαία με τέτοια μυαλά στον 20ο αιώνα» ("ΤΑ ΝΕΑ", Δ. Ψαθάς).

Αφού όμως "σπούδασαν" την ιερή επιστήμη της θεολογίας, αναγκαστικά θα εργαστούν με οποιοδήποτε τρόπο στην περιοχή της, με την ελπίδα, ότι κάποτε θα πετύχουν μια θέση στον ήλιο, ή μια άνετη δεσποτική ζωή. Με αφορμή την αλόγιστη αυτή στάση τους και την αθεολόγητη συμπεριφορά τους, η υπηρεσία τους δεν φέρει τους απαραίτητους καρπούς του Πνεύματος

(*«ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πρᾳότης, ἐγκράτεια»* Γαλ.5:22-23). Δεν φέρει τους καρπούς που περιμένει ο Θεός και για τους οποίους στέλνει τους ευαγγελικούς υπηρέτες (*«ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν... ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε – Όποιος μένει ενωμένος μ' Εμένα, αυτός φέρει καρπό πολύ... με αυτό δοξάστηκε ο Πατέρας Μου: με το να φέρετε καρπό πολύ»* Ιν.15:5, 8).

Ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις, που "οι καππαδόκες" της Ορθοδόξου Εκκλησίας έχουν να παρουσιάσουν αληθινούς καρπούς. Και τούτο γιατί, από την Εκκλησία αυτή εξέλιπε πλέον η κλήση και η κλίση, δηλαδή, δεν εξετάζεται πια, εάν τα άτομα αυτά έχουν κληθεί από τον Θεό να υπηρετήσουν την ιερή επιστήμη της θεολογίας, και εάν έχουν κλίνει την καρδιά τους "προς την άνωθεν κλήση". Έτσι, από τους "ευαγγελικούς" αυτούς υπηρέτες, ο Θεός εμφανίζεται ως κακός Γεωργός, που δεν επιθυμεί την καλλιέργεια της περιουσίας Του, ή δεν θέλει να έχουν πλούσια σοδειά τα δέντρα Του. Είναι πράγματι κακός Γεωργός ο Θεός; Χωρίς αμφιβολία, **όχι!** Είναι κακοί οι εργάτες "θεολόγοι" και κάκιστα τα εργαλεία που χρησιμοποιούν στον αγρό του Θεού. Για το λόγο αυτό και οι θρησκευόμενοι άνθρωποι στερούνται την αναγέννηση και τον καρπό του Πνεύματος. Διατηρούν μια ιστορική πίστη χωρίς βαθύτητα και χωρίς να γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιούν τον Θεό στη ζωή τους.

Αναφορικά με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, παρατηρούμε, ότι εκείνη μεν, πλήρως οργανωμένη, χρησιμοποιεί όλους τους απόφοιτους της θεολογίας. Οι καρποί όμως του Πνεύματος και της αναγέννησης βρίσκονται στην ίδια μοίρα με την Ορθόδοξη. Για την Εκκλησία αυτή της Ρώμης, αρκεί να δηλώσουν όλες οι μη ομοφρονούσες Εκκλησίες, υποταγή στον Πάπα και ας είναι οι πλέον αμαρτωλές. Δεν έχει κανένα ενδιαφέρον, αν οι υποτασσόμενοί της ασκούν πίστη στον Θεό και αν την αξιοποιούν στη ζωή τους. Ενδιαφέρεται μόνο για τη δήλωση της υποταγής τους, και αν οι υποτασσόμενοι είναι πρόθυμοι να ασπαστούν και να προσκυνήσουν τον πόδα του Πάπα.

Δεν αρνούμαι ότι η Εκκλησία αυτή έχει αρκετά ανά τον κόσμο ιδρύματα, σχολεία, νοσοκομεία κλπ. Αυτά όμως αποτελούν μέσα επιχειρήσεως και προπαγάνδας. Δεν αποτελούν τις συνθήκες και τις καταστάσεις για τις οποίες σημείωσα προηγουμένως. Έτσι, παρατηρούμε, ότι μέσω και της Εκκλησίας αυτής, ο Θεός εμφανίζεται ως κακός Γεωργός.

Ιδιαίτερη δραστηριότητα βλέπουμε γενικά στη Διαμαρτυρόμενη Εκκλησία. Δεν μπορούσε να αναχθεί αυτή η Εκκλησία τις ατασθαλίες και τους ακροβατισμούς της Δυτικής και Ανατολικής Εκκλησίας. Ξεχώρισε τις ευθύνες της, παραμέρισε καθετί που το παρελθόν δημιούργησε και προσπαθεί πάντοτε με νέα γραμμή κατά τον Βιβλικό τρόπο, να μορφώσει τους οπαδούς της και τους θεολόγους της. Αυτό, βέβαια, δεν το επιτυγχάνει πάντοτε, ιδίως τους τελευταίους χρόνους που εκφυλίστηκε η αρχική αναγεννητική της προσπάθεια, αλλά έστω, υπάρχει προσπάθεια. Πρέπει να σημειώσω όμως, ότι η προσπάθεια αυτή είναι ελλιπής. Δεν αποκρύπτω ότι η Εκκλησία αυτή με τη Βιβλική φροντίδα που καταβάλλει, με τους αναγεννημένους, σε κάποιο έστω βαθμό, δασκάλους και καθηγητές της –πράγμα που δεν συμβαίνει στην Ορθόδοξη και Καθολική Εκκλησία– έχει να παρουσιάσει πολλούς ανθρώπους, άνδρες και γυναίκες, όχι μόνο του γράμματος, αλλά προπάντων και του Πνεύματος. Είναι όμως ελλιπής η δραστηριότητα που καταβάλλει, για το λόγο, ότι και αυτή στερείται του πρακτικού πνεύματος. Παρά τη σχετική Βιβλική της προσπάθεια, παρά το ότι πολλοί, πολλές θυσίες

ειλικρινείς προσφέρουν, παρά το γεγονός ότι πολλοί αφιλοκερδώς υπηρετούν την Εκκλησία, λίγους μόνο οπαδούς έχουν να παρουσιάσουν στην πατρίδα μας. Πολλοί της Εκκλησίας αυτής καταβάλλουν ειλικρινείς προσπάθειες να διαδώσουν το άγγελμα της σωτηρίας, να τρέξουν και στην ανάγκη να βοηθήσουν, προκειμένου να σωθεί κάποια ψυχή. Αλλά το Ευαγγέλιο δεν λέει μόνο αυτό. Ο Θεάνθρωπος Κύριος έδωσε ρητή εντολή στους Μαθητές Του και κατ' επέκταση και προς την Εκκλησία του μέλλοντος, και είπε: «*ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν... ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε... καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ* – ***Όποιος μένει ενωμένος μ' Εμένα κι Εγώ με αυτόν, αυτός φέρει καρπό πολύ... με αυτό δοξάστηκε ο Πατέρας Μου: με το να φέρετε καρπό πολύ... και όρισα εσάς για να πάτε εσείς και να φέρετε καρπό, και ο καρπός σας να μένει***» (Ιν.15:5, 8, 16). Ο δε απ. Παύλος, προσθέτει: «*ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν* – ***ο Οποίος θέλει όλοι οι άνθρωποι να σωθούν και να έρθουν σε επίγνωση της αλήθειας***» (Α' Τιμ.2:4).

Πού οφείλεται λοιπόν η αποτυχία; Στην ελλιπή εφαρμογή των λόγων του Ιησού, ο Οποίος επίσης λέει: «*Οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς* – ***Έτσι ας λάμψει το φως σας έμπροσθεν των ανθρώπων, για να δουν τα καλά σας έργα, και να δοξάσουν τον Πατέρα σας που είναι στους ουρανούς***» (Μτ.5:16).

Συνεπώς, ως προς τις συνθήκες της πρακτικής δραστηριότητας, και αυτή η Εκκλησία βρίσκεται στην ίδια μοίρα με την Ορθόδοξη και την Ρωμαιοκαθολική, άσχετα ότι στην ανάγκη του φτωχού και του στερούμενου είναι πιο πρόθυμη. Κρίνοντας λοιπόν με την ίδια λογική την υπόθεση αυτή, οδηγούμεθα στο συμπέρασμα, ότι και μέσω της Διαμαρτυρόμενης Εκκλησίας, ο Θεός εμφανίζεται ως κακός Γεωργός.

Σημείωσα και σε προηγούμενες σελίδες, ότι Χριστιανισμός δεν σημαίνει μόνο εκκλησιασμός, συνάθροιση, τελετές και Μυστήρια. Χριστιανισμός κυρίως σημαίνει αλλαγή και μετατόπιση των τρόπων της ζωής. Ο Χριστός ήρθε να αλλάξει τα πράγματα, όχι να τα αφήσει εκεί που τα βρήκε. Ο κοινός λαός αφενός μεν δεν ωρίμασε να εννοήσει το βάθος, το μήκος και το πλάτος της έννοιας της αλλαγής αυτής, αφετέρου δε πολλοί δεν είναι πρόθυμοι. Η Εκκλησία όμως οφείλει να παρουσιάσει και να δώσει τα μέσα της αλλαγής, αλλά παράλληλα και για τη σωτηρία του σώματος, στο οποίο κατοικεί η ψυχή και το οποίο αποτελεί τον "Ναό του Θεού".

Σημείωσα, παράλληλα, με την πνευματική θέση της σωτηρίας της ψυχής, γιατί δεν πρέπει να νομισθεί, ότι αν η Εκκλησία παραμείνει στη σημερινή νεκρά κατάστασή της, δεν θα είναι ποτέ ικανή να δημιουργήσει τις πρακτικές συνθήκες και καταστάσεις της ζωής, τις οποίες ανέφερα. Η δημιουργία των συνθηκών αυτών προϋποθέτει αναγέννηση καρδιών. Διαφορετικά θα αποτύχει οικτρά του σκοπού της.

Ως παράδειγμα αποτυχίας αναφέρω την προσπάθεια του Μητροπολίτη Κισάμου και Σελινούς Κρήτης, κ. Ειρηναίου Γαλανάκη. Ο Μητροπολίτης αυτός καταβάλλει καλή και επαινετή προσπάθεια δημιουργίας σχετικών συνθηκών και καταστάσεων. Η όλη όμως φροντίδα του ανθρώπου τούτου έχει περιστραφεί γύρω από το υλικό κυρίως στοιχείο. Περί αναγεννήσεως καρδιών, κανείς λόγος και καμιά προσπάθεια. Αποτέλεσμα όλης της προσπάθειάς του είναι μια εξωτερική και επίπλαστη μορφή "Χριστιανοσύνης" στο υπηρετικό του προσωπικό, χωρίς κανένα πνευματικό βάθος. Ήρθαν στα χέρια μου επιστολές τις οποίες έγραψαν μέλη του

άμεσου περιβάλλοντός του – μέλη του προσωπικού του, που προδίδουν αυτούς που υπηρετούν στην προσπάθεια αυτή, ότι στερούνται πνευματικότητας και ανωτέρων αισθημάτων.

Αντί του πρακτικού μέρους παρατηρούμε θεωρητικά κηρύγματα, πλούσια αμβωνομανία και φιλολογική δράση – επίδειξη. Σχεδόν κάθε Εκκλησία έχει δικό της έντυπο, δικό της περιοδικό και φυλλάδιο. Αποτέλεσμα; Γίνεται βομβαρδισμός φυλλαδίων και περιοδικών στους Χριστιανούς. Άλλο αποτέλεσμα; Σχεδόν κανείς δεν τα διαβάζει. Ποιο να διαβάσουν πρώτο και ποιο τελευταίο, αφού σχεδόν όλα με τα ίδια θέματα ασχολούνται; Αυτό κάνει τους Χριστιανούς να τα παραμερίζουν όλα. Η πληθώρα αυτή των φυλλαδίων και περιοδικών για όσους τα διαβάζουν, τους εμποδίζει να μελετούν την Αγία Γραφή, γιατί τους καταναλώνει το χρόνο. Κακό λοιπόν κάνουν, όχι καλό. Αλλά όπως υπάρχει αμβωνομανία σε πολλούς, υπάρχει εξίσου και η αδυναμία της δημοσιογραφίας.

Με την έκδοση των ποικιλώνυμων θρησκευτικών φυλλαδίων θεραπεύουν την αδυναμία τους να δημοσιογραφούν. Νομίζω, ότι είναι μια άσκοπη και μάταιη σπατάλη χρημάτων. Όλες οι ομόδοξες Εκκλησίες πρέπει να έχουν ένα μόνο περιοδικό και ένα φυλλάδιο, το αρχαιότερο. Για τα χαμένα χρήματα που σπαταλούνται στα περιττά έντυπα, να δημιουργηθεί ειδικό ταμείο για τη δημιουργία κίνησης της εκστρατείας αλλαγής στις συνθήκες και καταστάσεις της ζωής, για τις οποίες ανέφερα προηγουμένως.

Από αρχαιοτάτων χρόνων, άνθρωποι σοφοί στη σκέψη και άγιοι στην επιθυμία πρόβλεψαν αυτή την ανάγκη της αναμόρφωσης των θεσμών και των τρόπων του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Αρκετοί κατά καιρούς κινήθηκαν για το σκοπό αυτό. Παρά την άγια επιθυμία τους όμως, δεν κινήθηκαν σωστά. Και τούτο γιατί τους επηρέασαν ξένοι παράγοντες. Κατόρθωσαν μεν να δημιουργήσουν ορισμένες εστίες, αλλά με πνεύμα ξένο της Ελληνικής πραγματικότητας. Δεν ήταν του Χριστιανικού κλίματος της Ελλάδος. Δεν ήταν της ψυχολογίας της Ελληνικής. Οι πνευματικές αυτές εστίες απέκτησαν λίγους οπαδούς. Άλλες απ’ αυτές διαλύθηκαν και άλλες ρίζωσαν. Επηρεαζόμενες όμως από παράγοντες άλλων χωρών, δημιούργησαν Εκκλησίες με το ιδιάζον χρώμα και σχήμα εκείνων των χωρών. Έτσι, οι Εκκλησίες αυτές έλαβαν πολλά και διάφορα ονόματα, προς ειρωνεία της “Μίας Αγίας”, σύμφωνα με τους τρόπους τού σκέπτεσθαι των ξένων χωρών από τις οποίες ωθήθηκαν να ξεκινήσουν σε νέους τόπους και χώρους εξάπλωσης. Έλαβαν λοιπόν ως νέα επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος τη βοήθεια της αλλοδαπής και αρνήθηκαν να διατηρήσουν και να καλλιεργήσουν το ελάχιστο της ημεδαπής.

Δεν αρμόζει βέβαια να αρνηθώ το γεγονός ότι οι Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες καλλιέργησαν περισσότερο τα πνευματικά θέματα και πρόσφεραν θετική υπηρεσία στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Οι Διαμαρτυρόμενοι ιεροκήρυκες καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να αποδώσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τη Βιβλική αλήθεια στα κηρύγματά τους. Οι Ορθόδοξοι και Ρωμαιοκαθολικοί ιεροκήρυκες εμφανίζονται με “θεωρία επισκόπου”, αλλά τα κηρύγματά τους τα διακρίνει η ρηχότητα και φτώχεια του πνεύματος. Και παρόλο που προσπαθούν με ρητορικά σχήματα και με πομπώδεις φράσεις να πλουτίσουν το κήρυγμά τους, δεν παύει να είναι φτωχό σε έννοιες και πάμφτωχο σε Βιβλικό περιεχόμενο.

Οι Διαμαρτυρόμενοι ιεροκήρυκες, προκειμένου να ετοιμάσουν το θέμα τους, θα το μελετήσουν από την Αγία Γραφή, θα το συγκρίνουν με τις σχετικές παραπομπές σε άλλους στοίχους της Αγίας Γραφής, θα προσευχηθούν με αυτοσχέδια προσευχή και θα ζητή-

σουν τη συμπαράσταση του Αγίου Πνεύματος να τους φωτίσει και να τους δυναμώσει, ώστε ο λόγος τους να αποδώσει καρπούς σωτηρίας, αγάπης, αφύπνισης, παρηγοριάς και θάρρους. Οι Ορθόδοξοι και Ρωμαιοκαθολικοί ιεροκήρυκες και θεολόγοι ούτε προσεύχονται ούτε μελετούν την Αγία Γραφή – εκτός εξαιρέσεων. Επειδή οι Ευαγγελικές και Αποστολικές περικοπές που χρησιμοποιούνται όλο το έτος, είναι ορισμένες, γι' αυτό μελετούν μόνο το θέμα τους, ή μάλλον το αποστηθίζουν από διάφορα "Κυριακοδρόμια" από τα οποία το βρίσκουν έτοιμο και έτσι, νομίζουν, ότι δεν έχουν ανάγκη της προσευχής και του φωτισμού του Πνεύματος. Με άλλα λόγια· το κήρυγμά τους στερείται της παρουσίας του Πνεύματος. Για το λόγο ακριβώς αυτόν, στην Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία έπαυσαν να υπάρχουν άνθρωποι με δύναμη Πνεύματος Αγίου και Χριστιανοί με επίγνωση.

Πολύ χαρακτηριστική για το θέμα αυτό ήταν μια επιστολή ενός ειλικρινούς ιερέα κ. Τιμόθεου Χρήστου, την οποία δημοσίευσε στο Περιοδικό "Ενορία", 1/11/1963. Αναφερόμενος στην έλλειψη άγιας ζωής και προσευχής των κηρύκων και ιεροκηρύκων, υποστηρίζει, ότι το κήρυγμά τους δεν έχει τη δύναμη να αναγεννήσει ψυχές. Μεταξύ άλλων γράφει:

«Τα περισσότερα κηρύγματά μας σήμερα είναι: "Από την πόλη έρχομαι και στην κορφή κανέλα". Τα λόγια μας δεν εισέρχονται στις καρδιές των ακροατών μας τις περισσότερες φορές, γιατί δεν εισέρχονται στις δικές μας πρώτα. Και δεν εισέρχονται στις δικές μας γιατί δεν έχουμε τον Σωτήρα Χριστό ενοικούντα εν ημίν, αλλά κάποιον άλλο θεό του κόσμου τούτου. Απορρίψαμε, δυστυχώς, το ταμείο της προσευχής, την περισυλλογή, την απάρνηση του εαυτού και η δικαιοσύνη μας δεν περισσεύει περισσότερη των Γραμματέων. Μετράμε την πνευματική μας ζωή με την ποσότητα των κηρυγμάτων, τα οποία πολλάκις δεν είναι καρπός του Πνεύματος, αλλά της ψυχρής διανοίας μας. Αγνοούμε ότι την ημέρα της κρίσεως ο αδέκαστος Κριτής δεν θα πας πει: "Πόσα κηρύγματα έκανες", αλλά "πόσους έσωσες"».

Όλα αυτά επισφραγίζει και ο θεολόγος Β. Μουστάκης. Γραφεί: «Τι βλέπουμε στη σύγχρονη κηρυκτική παραγωγή; Εκτός από εξαιρέσεις, μια θλιβερή απομάκρυνση από την Αγία Γραφή» ("Εφημέριος", 1/3/1963).

Η έλλειψη ανδρών του Πνεύματος από την Ορθόδοξη Εκκλησία, έχει ως αποτέλεσμα να εμφανίζει μια εικόνα καμάτου, αμβλύτητας και αποστέωσης, όπως ακριβώς γράφει στην εφημερίδα "Μεσημβρινή" (15/10/1963) ο τέως Υπουργός Παιδείας κ. Θ. Παπακωνσταντίνου. Υπό τον τίτλο "Η Κοιμωμένη Εκκλησία", μεταξύ πολλών άλλων γράφει και τα εξής:

«Ειδικότερα η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος παρουσιάζει από ετών εικόνα καμάτου, αμβλύτητας και αποστέωσης η οποία προκαλεί αληθή απόγνωση στο φωτισμένο τμήμα των πιστών και αυξάνει επικίνδυνα την αδιαφορία των υπολοίπων... Η Εκκλησία της Ελλάδος δεν φαίνεται να έχει συναίσθηση ούτε των ειδικών, ούτε των γενικών προβλημάτων, τα οποία θέτουν ενώπιόν της οι καιροί».

Συμβαίνει κάπου-κάπου να έρχονται σε συναίσθηση των πράξεών τους και να κατηγορούν οι ίδιοι τους εαυτούς τους.

Έτσι στη Σύνοδο της 2/8/1965, ο Μητροπολίτης Ελευθερουπόλεως κ. Αμβρόσιος, «παρομοίωσε τη Σύνοδο της Ιεραρχίας με σύναξη ποντικών» ("Τα Νέα", 3/8/1965). Ο δε Μητροπολίτης Γόρτυνος Κρήτης κ. Τιμόθεος Παπουτσάκης στο περιοδικό του "Αναγέννηση", 1964, γράφει μεταξύ άλλων: «Η Εκκλησία στις μέρες μας έχασε πολλά και φθάνει για τα σφάλματα και την ουσιαστική αδράνειά της σε μεγάλη

ανυποληψία... φταίει σε μεγαλύτερο βαθμό η εσωτερική της ακαταστασία και εξάρθρωση που παρουσιάζει την εικόνα της διαλύσεως. Ας μην πλανόμαστε. Μας έφυγε ο κόσμος, γιατί εμείς τον εγκαταλείψαμε. Έχουμε μεγαλοπρεπείς ναούς και λαμπρές τελετές, αλλά ποιμαίνουμε τον αέρα. Τα πρόβατα κατασπαράζονται, οι λύκοι λυμαίνονται την μάνδρα και η Εκκλησία αρκείται να βαπτίζει τα νήπια και να κηδεύει τους γέροντες. Ανοργάνωτα κάνει το έργο της και χλιαρά αντιμετωπίζει τα προβλήματά της... Κλειστήκαμε μόνο στο τυπικό μέρος, επαγγελματικά και συμφεροντολογικά με μεγάλη δόση υποκρισίας και φαρισαϊσμού... Στον κοινωνικό τομέα ουσιαστικά απουσιάζει και στην αλματική πορεία του εκτροχιασμένου κόσμου στέκεται με ανοιχτό στόμα, σε μια ληθαργική κατάσταση...»

Τα κείμενα αυτά και οι αποκαλύψεις των ιδίων, βεβαιώνουν στο απόλυτο τις παρατηρήσεις μου, ότι υπάρχουν σε μεγάλο αριθμό εκκρεμή ζητήματα στην Εκκλησία. Είναι πολύ λυπηρό όμως, που δεν υπάρχει καμία προσπάθεια διοργάνωσης των εκκρεμοτήτων. Η αιτία είναι, ότι η μόρφωση των μορφωμένων βρίσκεται μόνο στην κεφαλή, όχι στην καρδιά. Αλλά και γιατί, τη δραστηριότητά της η Εκκλησία περιόρισε μόνο στο τελετουργικό μέρος.

Οι επίσκοποι – πρεσβύτεροι της αρχέγονης Εκκλησίας βρίσκονταν πάντοτε σε επαφή με το ποίμνιο. Με τη διδασκαλία, τη νουθεσία, την παρηγοριά και τη βοήθεια, προσπαθούσαν να θεραπεύσουν τις ανάγκες που είχαν τα μέλη του ποιμνίου τους και με τον πυρσό της πίστεως και του θείου ζήλου, προσπαθούσαν να εκσυγχρονίσουν τους άπιστους και να κινήσουν σε όλους το ενδιαφέρον. Για την ανεύρεση του απολωλότος έτρεχαν «από Ανατολών έως Δυσμών».

Οι σημερινοί Μητροπολίτες και οι ιερείς, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, δεν έχουν καμία επαφή με το ποίμνιό τους. Το ξερό και άγονο Τυπικό της Εκκλησίας εκτόπισε τη θεϊκή εντολή τού *«πορευθέντες»* στο λαό και στη θέση της τοποθέτησε την οκνηρία και το ραχάτι στο Ναό. Εκεί οι “ποιμένες” ιερείς περιμένουν το απολωλός να επιστρέψει μόνο του, χωρίς βοσκό και χωρίς γκλίτσα. Και αν επιστρέψει –σπάνια περίπτωση– καταβάλλει συγχρόνως και “διόδια”, για το δρόμο της επιστροφής, γιατί ο παπάς θα του παρουσιάσει αμέσως την ανάγκη να τελέσει κάποια σχετική Τελετή, για την οποία “το απολωλός” πρέπει να καταθέσει τα σχετικά “διόδια”.

Αλλά, τέλος πάντων, ο παπάς κάθεται στο Ναό. Ο Μητροπολίτης όμως αναπαύεται στη βίλλα του ή στο Μέγαρό του. Εργάζεται στο Μητροπολιτικό του γραφείο δύο περίπου ώρες το 24ωρο, εργασία υπογραφών διαζυγίων και γάμων. Την εκχριστιάνιση του ποιμνίου του και την πνευματική προκοπή του, εμπιστεύεται στον αμαθή ιερέα, που εκτός από το θυμιατό και την είσπραξη χρημάτων, δεν ξέρει ο έρημος, τίποτε άλλο.

Το απολωλός όμως δεν επιστρέφει μόνο του. Ο ποιμένας πρέπει να το αναζητήσει. Για το σκοπό αυτό απαιτείται θείος ζήλος, ουράνια κλήση, κατάργηση του επαγγελματισμού και απλοποίηση όλων των θεμάτων. Ο Χριστιανισμός πρέπει να γίνει ζωή. Όχι τυπικές ακολουθίες και ανακόλουθες πράξεις. Οι βυζαντινισμοί με τα μεγαλεία τους και οι δεσποτισμοί του Μεσαίωνα με τις τυραννίες τους, δεν έχουν καμία σχέση στην άγια κοινωνία των πιστών, των οποίων Κυβερνήτης είναι **μόνο** Εκείνος που τους κάλεσε με την αναφαίρετη και άγια πρόσκληση: *«Δεῦτε πρός με – Ελάτε σ' Εμένα»* και *«καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾷός είμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ – και μάθετε από Εμένα, γιατί πράος είμαι και ταπεινός στην καρδιά»* (Μτ.11:28-29).

Όλα αυτά δημιουργούν την αφορμή και την αιτία πολλές φορές και ακούγεται η αποδοκιμασία του λαού σε βάρος των ποιμένων του. Η γνώμη της νοημονέστερης τάξης των ανθρώπων για τους ασυμβίβαστους αυτούς θεσμούς και καταστάσεις είναι τούτη: «Το εκκλησιαστικό πολίτευμα χρήζει σήμερα αναθεώρησης σε αρκετά σημεία, αλλά για να επιτευχθεί τούτο χρειάζεται να εμφανιστεί μία ηθική Προσωπικότητα Παγκοσμίου κύρους, για να αποφευχθεί εν των προτέρων, τυχών διαστρέβλωση της αλήθειας». Τούτο ακριβώς διατύπωσε και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Σ. Καλιάφας κάποτε στις παραδόσεις του. Και αυτό είναι σωστό. Αλλά η προσωπικότητα αυτή, αν δεν έχει για το σκοπό αυτό θεϊκή κλήση και ώθηση του Αγίου Πνεύματος, δεν θα κατορθώσει περισσότερα των όσων πέτυχαν οι Θευδάς και Ιούδας ο Γαλιλαίος (δες Πραξ.5:34-39).

Είναι λογικό, ως άνθρωποι να σκεφτόμαστε, ότι για ένα τέτοιο θέμα και σκοπό, είναι αναγκαία μια προσωπικότητα. Ο Κύριος όμως και οι Μαθητές Του δεν ακολούθησαν ποτέ τη γραμμή αυτή. Αναγκαία είναι η Προσωπικότητα του Πνεύματος του Θεού, το Οποίο και θα αναδείξει τις ανθρώπινες προσωπικότητες που θα χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτό.

Περί Εκκλησιαστικών αιρέσεων

Το βάθος της Χριστιανικής διδασκαλίας και η αιώνια έκτασή της, η ουράνια σοφία της και η αναγεννητική της δύναμη και θέση, δεν ήταν δυνατόν να μην παρεξηγηθεί από τα πεπερασμένα μυαλά των ανθρώπων. Αυτό ήταν επόμενο, εφόσον με την ανθρώπινη αντίληψη ήθελαν οι εκκλησιαστικοί εκείνοι να ερμηνεύσουν την αιώνια Σοφία του Θεού, τη σχέση μεταξύ Πατρός, Υιού και Αγίου Πνεύματος, τις δύο "εν Χριστώ φύσεις", το αειπάρθενο της Μητρός του Κυρίου, τα αποδιδόμενα σε Αυτήν ονόματα, την πέρα, ή μη του τάφου ζωή, κλπ. Η παρεξήγηση αυτή γέννησε και τις αιρέσεις. Η ιστορία σημειώνει, ότι από τις ημέρες των Αποστόλων άρχισε να παρεξηγείται η Χριστιανική διδασκαλία και μέχρι σήμερα υπάρχουν πλήθος σχισμάτων και αιρέσεων.

Η Χριστιανική διδασκαλία, είναι διδασκαλία του θαύματος. Το θαύμα αυτό τελεσιουργείται με την παντοδυναμία του Θεού. Είναι αυτοδύναμη. Διαθέτει δικές της μαρτυρίες και αποδείξεις και αυτό σημαίνει, ότι είναι ικανή να στηρίξει την αλήθεια των γνήσιων νοημάτων της. Αυτό δεν συμβαίνει όμως και με τις αιρέσεις. Οι δημιουργοί των αιρέσεων, μαζί με τις Χριστιανικές αλήθειες, χρησιμοποίησαν και ξένες προς το πνεύμα της μαρτυρίας και φαντασίες αντίθετες με το αληθινό νόημα της Βίβλου.

Ως αυτοδύναμη λοιπόν η γνήσια Χριστιανική διδασκαλία κρατήθηκε από τη φθορά της αιρέσεως, γιατί *«πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς – οι πύλες του Άδη δεν θα υπερισχύσουν εναντίον της»* (Μτ.16:18), άσχετα ότι υπάρχουν ακόμη αρκετές αιρετικές παραφυάδες.

Αν και δεν έχω πρόθεση να ασχοληθώ προς το παρόν, ειδικά με το θέμα αυτό των αιρέσεων, γιατί άλλωστε υπάρχει αρκετή φιλολογία γι' αυτό το θέμα, θεωρώ όμως αναγκαίο να αναφέρω ορισμένες θέσεις που αφορούν το περιεχόμενο της γενικής έννοιας της αίρεσης και της παρεξήγησής της από μέρους των παπαδικών Εκκλησιών Ορθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής.

«Ο όρος "αίρεση" έχει δύο έννοιες: α) Μία πρωταρχική και πηγαία έννοια, κατά την οποία σημαίνει "ελεύθερη εκλογή", που προϋποθέτει ελεύθερη βούληση και συγχρόνως ελεύθερη βούληση και συνεπώς ελεύθερη σκέψη και κρίση, και β) Μία δευτερογενή και μεταγενέστερη έννοια, προελθούσα ιστορικά εκ της πρώτης έννοιας κατά την εξέλιξη της πνευματικής ιστορίας του

κόσμου, κατά την οποία “αίρεση” είναι η ανάπτυξη και παραδοχή ιδίων θεωριών και ιδεών επί κάποιου ζητήματος της επιστήμης ή της θρησκείας. Με την έννοια αυτή η “αίρεση” είναι καθαρά ιδεολογική». Με την έννοια αυτή ομιλεί και ο απ. Παύλος για τον εαυτό του, όταν λέει, ότι έζησε κατά την ακριβέστατη **αίρεση** της θρησκείας ως Φαρισαίος (*«κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος – έζησα σύμφωνα με την ακριβέστατη αίρεση της δικής μας θρησκείας, Φαρισαίος»* Πραξ.26:5). Αλλά οι κατήγοροι του Παύλου ονομάζουν τη Χριστιανική θρησκεία “αίρεση” και αποκαλούν αυτόν *«πρωτοστάτην τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως – πρωτοστάτη της αιρέσεως των Ναζωραίων»* (Πραξ. 24:5). Απολογούμενος δε ο Παύλος ομολογεί ότι λατρεύει τον Θεό των πατέρων του κατά τη θρησκεία εκείνη *«ἣν λέγουσιν αἵρεσιν – την οποία αυτοί λένε αίρεση»* (Πραξ.24:14, δες και 28:22).

Υπήρξαν παρεκκλίσεις και παρεκτροπές από την αληθινή διδασκαλία και πίστη, που ορισμένες απ’ αυτές προήλθαν από ιδεολογική πλάνη και αμφιβολία και άλλες από αγνή συνείδηση. Τις παρεκκλίσεις αυτές, ο απ. Παύλος τις κατονομάζει “αιρέσεις” και τις κατατάσσει μεταξύ των έργων της σάρκας (δες Γαλ.5:19-21, Α’ Κορ.3:3-4), και υποστηρίζει, ότι οι αιρετικοί *«τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων – δεν υπηρετούν ως δούλοι στον Κύριό μας Ιησού Χριστό, αλλά στη δική τους κοιλιά, και με τα καλά και ωραία τους λόγια εξαπατούν τις καρδιές των άκακων ανθρώπων»* (Ρωμ.16:18). Καταδικάζοντας τις αιρέσεις, συμβουλεύει τους Χριστιανούς να έχουν το ίδιο πνεύμα, το οποίο ήταν και στον Χριστό και να μην υπάρχουν μεταξύ τους σχίσματα και αιρέσεις (*«τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, μηδὲν κατὰ ἐριθείαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν. μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστος. τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ – να φρονείτε το ίδιο, να έχετε την ίδια αγάπη, ομόψυχοι, να φρονείτε ένα πράγμα. Τίποτα μην κάνετε με φατριασμό ή κενοδοξία, αλλά με την ταπεινοφροσύνη ο ένας να θεωρεί τον άλλο ότι υπερέχει του εαυτού του, χωρίς ο καθένας να προσέχει μόνο τα δικά του συμφέροντα, αλλά ο καθένας σας και τα συμφέροντα των άλλων. Αυτό λοιπόν να φρονείτε μέσα σας που φρονούσε μέσα Του και ο Χριστός Ιησούς»* Φιλπ.2:2-5).

Αναφερόμενος στην αίρεση και ο απ. Πέτρος την κατατάσσει μεταξύ εκείνων, που αρνούνται *«τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν – τον Δεσπότη που αγόρασε αυτούς, επιφέροντας στους εαυτούς τους γρήγορη απώλεια»* (Β’ Πετρ.2:1). Με το ίδιο ακριβώς πνεύμα γράφει και ο Παύλος προς τον Τίτο: *«αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ – αιρετικό άνθρωπο μετά την πρώτη και τη δεύτερη νουθεσία παράτα τον»* (Τιτ. 3:10).

Από ιδεολογικής όμως απόψεως ο Μέγας Κωνσταντίνος χαρακτηρίζει τη Χριστιανική θρησκεία ως «ιερότατη των αιρέσεων» και «καθολική αίρεση» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Ευσεβίου».

Από τα λόγια αυτών των Αποστόλων Παύλου και Πέτρου, βλέπουμε ότι πρέπει να αναζητήσουμε τους αιρετικούς όχι μόνο στη διδασκαλία της πλάνης, αλλά και μέσα στους άπιστους, τους κοιλιόδουλους – αβρογάστορες, αλλά και μεταξύ εκείνων που καλλιεργούν τα έργα της σάρκας (δες Γαλ.5:19-21). Και τέτοιους έχει να επιδείξει πολλούς, πάρα πολλούς, η Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.

Υπό τη στενότερη έννοια του όρου “αίρεση”, αιρετικός είναι καθένας που δεν έχει ευθυγραμμίσει τη ζωή του με το θέλημα του Θεού. Εξετάζοντας λοιπόν τη ζωή μας κάτω από το πρίσμα του Ευαγγελίου, και εφόσον δεν έχουμε μετανοήσει και δεν έχουμε βέβαιη τη σωτηρία μας είμαστε αιρετικοί.

Οι Απόστολοι του Ιησού αγωνίστηκαν να διατηρήσουν καθαρή και ανόθευτη τη Χριστιανική διδασκαλία από τα ξένα στοιχεία του Ιουδαϊσμού, των ειδωλολατρικών θρησκειών και από τις εσωτερικές και εξωτερικές φιλοσοφικές ιδεολογίες. Με τη δύναμη και το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος κήρυξαν προφορικά και έγραψαν με τόση δύναμη, ώστε είχαν την τόλμη να προκαλούν τον καθένα: «*ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;... ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί... ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ* – ***Πού είναι ο σοφός; Πού ο γραμματέας; Πού ο συζητητής του αιώνα τούτου; Δεν μώρανε ο Θεός τη σοφία του κόσμου τούτου;... γιατί το μωρό του Θεού είναι σοφότερο των ανθρώπων και το αδύνατο του Θεού είναι ισχυρότερο των ανθρώπων... αλλά τα μωρά του κόσμου εξέλεξε ο Θεός, για να καταντροπιάσει τους σοφούς, και τα αδύνατα του κόσμου εξέλεξε ο Θεός, για να καταντροπιάσει τα ισχυρά, και τα αγενή του κόσμου στην καταγωγή και τα εξουθενωμένα εξέλεξε ο Θεός, και αυτά που δεν είναι τίποτα, για να καταργήσει αυτά που είναι κάτι***» (Α’ Κορ.1:20, 25, 27-28). Τα κηρύγματα δε αυτά, προφορικά και γραπτά, υπερίσχυσαν από κάθε άλλη αιρετική ή φιλοσοφική διδασκαλία, διέδωσαν το Χριστιανισμό σε όλο τον κόσμο, η δε Εκκλησία θεμελιώθηκε σ’ αυτό το θεμέλιο («*ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν* – ***οικοδομηθήκατε πάνω στο θεμέλιο των αποστόλων και των προφητών***» Εφεσ. 2:20). Τα λόγια αυτά των Αποστόλων αποτελούν τα όσα ο Θεός «*ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ* – ***μίλησε σ’ εμάς μέσω του Υιού***» (Εβρ.1:1).

Αντιμετωπίζοντας οι Απόστολοι τα πνεύματα της πλάνης, τις διδασκαλίες των δαιμονίων και τις υποκρίσεις των ψευδολόγων, δεν χρησιμοποίησαν άσχημη γλώσσα, ούτε ξεστόμισαν υβριστικά λόγια εναντίον τους. Ούτε σκληροί και αδίστακτοι ήταν, ούτε απάνθρωπα μέσα χρησιμοποίησαν ή συνέστησαν. Με την πειθώ και μόνο με αυτή πολέμησαν και νίκησαν («*δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον* – ***Ο δούλος όμως του Κυρίου δεν πρέπει να μάχεται, αλλά να είναι ήπιος προς όλους, διδακτικός, ανεξίκακος***» Β’ Τιμ. 2:24). Από την εποχή όμως που το ιερατείο της Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας διέσπασε το “Σώμα του Χριστού” και πήρε “ειδική” θέση στο σώμα, το οποίο διαχώρισε σε “ειδικούς ιερείς” και σε λαό –παθητικό στοιχείο– άλλαξε, παράλληλα και η πολεμική εναντίον των αιρέσεων. Παραλληλίζοντας την πολεμική των Αποστόλων με την πολεμική των “ειδικών ιερέων”, βλέπουμε τεράστια διαφορά, η οποία δείχνει το θλιβερό γεγονός, ότι το Πνεύμα του Θεού απομακρύνθηκε από τις Εκκλησίες εκείνες που έχουν τη φήμη του Χριστιανισμού, και το πνεύμα αυτού που αντιπράττει στα σχέδια του Θεού ενεργεί και δρα μέσα σε αυτές. Ας δούμε μια ιστορική μαρτυρία:

«Σκληρή έκαναν τη μοίρα εκείνων που τολμούσαν να μη συμφωνήσουν στην Ορθόδοξη διδασκαλία. Κάτω από την επίδραση του κλήρου και των Καλογέρων, η Κυβέρνηση μπήκε στο δρό-

μο της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας από τα τέλη του 4ου αιώνα, καταδιώκοντας τους ειδωλολάτρες, τους Εβραίους και τους λεγόμενους "αιρετικούς", δηλαδή, εκείνους που δεν αναγνωρίζανε γενικά τα παραδεδεγμένα δόγματα της Εκκλησίας. Αλλά οι διωγμοί και οι καταπιέσεις δεν μπορούσαν να εξουδετερώσουν τους αιρετικούς. Αντίθετα προκαλούσανε καινούργιες "αιρέσεις" που εκφράζανε κάτω από θρησκευτική μορφή την αντίθεσή τους εναντίον του καθεστώτος αυτού και μάχονταν την επίσημη Ορθοδοξία, που στήριζε και επιδοκίμαζε το καθεστώς αυτό. Οι εσωτερικές διαμάχες της ανωτάτης ιερατικής αριστοκρατίας δεν ευνοούσαν από τη φύση τους την ενότητα της Εκκλησίας. Οι διαφωνίες αυτές εκδηλώθηκαν με τρόπο εξαιρετικά έντονο στα πρώτα χρόνια του 5ου αιώνα. Τότε, οι πατριάρχες της Κωνσταντινουπόλεως και της Αλεξανδρείας, που έστεκαν αντίπαλοι, αλληλοκαταγγέλθηκαν αποδίδοντας αμοιβαία ο ένας στο άλλο την κατηγορία του αιρετικού και πως νόθευαν τις διδασκαλίες της Εκκλησίας... Όμως οι ιθύνουσες τάξεις της ελληνορωμαϊκής κοινωνίας κατάφεραν, στα χρόνια του 3ου και 4ου αιώνα να προσαρμόσουν το Χριστιανισμό στις ανάγκες τους. Τον μετατρέψανε σ' ένα θρησκευτικό και φιλοσοφικό αλύγιστο δόγμα που στηρίζονταν στην ιδεαλιστική φιλοσοφία του Πλάτωνα...» ("Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας", M. V. Levechenko, σελ.42-43).

Η ιστορική μαρτυρία του Λεφτσέγκο μάς παρουσιάζει το γεγονός, ότι όχι μόνο κακοήθης και αντιχριστιανική ήταν η πολεμική των ιερέων εναντίον των αιρέσεων, αλλά με την αφορμή αυτής της ανάλγητης και βάρβαρης συμπεριφοράς τους, γεννήθηκαν μεταξύ τους νέες αιρέσεις. Γιατί, άραγε; Απλούστατα, γιατί απουσίαζε το Πνεύμα του Θεού, ο μοναδικός Κριτής και εμπνευστής, «*περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως*» (Ιν.16:8). Για το λόγο αυτό δεν μπορούσαν να εξουδετερώσουν τους αιρετικούς και συνεπώς δεν είχαν και τη λαμπρή νίκη των Αποστόλων. Και αυτό οφείλεται στο γεγονός, ότι **οι πρώτοι Χριστιανοί έλαβαν το Πνεύμα με μορφή περιστεράς, ενώ οι ιερείς το έλαβαν με μορφή πετεινού.**

Μια άλλη ιστορική μαρτυρία περί της βάρβαρης συμπεριφοράς των παπάδων σε βάρος των αιρετικών, λέει:

«Αφότου ο Χριστιανισμός έγινε η επίσημη θρησκεία του Κράτους και των αυτοκρατόρων, θεωρούσαν αυτοί τους αιρετικούς ως επαναστάτες κατά του Κράτους και ως κακούργους. Από τον Μέγα Κωνσταντίνο ο Άρειος και όλοι οι αρειανοί εξορίστηκαν και ο στρατός διετάχθη να συντρίψει τους Δονατιστές δια της βίας και του αίματος. Ο Μέγας Θεοδόσιος εξέδωσε πολλά αυστηρά αυτοκρατορικά διατάγματα κατά των αιρετικών. Μετά από αυτόν, την ίδια πολιτική τήρησαν στο ζήτημα των αιρέσεων και οι αυτοκράτορες Ονώριος, Αρκάδιος, ο νέος Θεοδόσιος και άλλοι. Τα διατάγματά τους περιελήφθησαν στον Θεοδοσιανό Κώδικα (βιβλ. 16ο). Και ο Ιουστινιανός καταδίωξε τις αιρέσεις και τους αιρετικούς. Οι ποινές τις οποίες όριζαν οι νόμοι των αυτοκρατόρων κατά των αιρετικών ήταν η ανικανότητα άσκησης οιουδήποτε επικερδούς επαγγέλματος εντός του Κράτους, η ανικανότητα της απόκτησης ή μεταβίβασης ιδιοκτησίας ή ανικανότητα σύναψης δικαιοπραξιών, η δέσμευση της περιουσίας, σωματικές ποινές κλπ. Η ποινή του θανάτου επιβλήθηκε για πρώτη φορά στον ως αιρετικό θεωρηθέντα Πρισκιλλιανό, που θανατώθηκε το έτος 385 μ.Χ. στην πόλη Freuess, αλλά έργα αυτού, αποκαλυφθέντα το έτος 1886 στο Βύρτσμπουργκ, απέδειξαν ότι αυτός ήταν τελείως αθώος της αποδοθείσας σε αυτόν κατηγορίας για αίρεση. Στην Ανατολική Εκκλησία ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος είχε τη φιλελευθερώτερη και ανθρωπιστικώτερη

αντίληψη, ότι η πολιτική εξουσία έπρεπε να περιορίζεται στο να εμποδίζει τους αιρετικούς για να επικοινωνούν κανονικά με τους πιστούς Χριστιανούς και να τελούν δημόσιες λειτουργίες. Ο άγιος Αυγουστίνος στη Δύση υποστήριξε ότι οι ηγεμόνες και οι άρχοντες όφειλαν να καταπνίγουν με ποινές κάθε αίρεση καταδικαζομένη από την Εκκλησία. Αλλά η σκληρότητα κατά των αιρετικών στη Δύση σε αντίθεση με την Ανατολή, υπερέβη κάθε λογικό όριο. Ο άγιος Λέων ο Μέγας και ο άγιος Ιερώνυμος αποδοκίμαζαν τις εκτελέσεις των αιρετικών. Ο άγιος Γρηγόριος ο Μέγας (Πάπας) έγραψε ότι ο προσηλυτισμός έπρεπε να τιμωρείται με μαστιγώσεις και βασανισμούς. Ο Ιννοκέντιος Γ' (Πάπας) τιμώρησε με αφορισμό και εκθρόνισε ηγεμόνες, διστάζοντας να εξολοθρεύσουν τους αιρετικούς και κατά το έτος 1218 πρότεινε την ίδρυση των δικαστηρίων της Ιεράς Εξέτασης. Ο Φρειδερίκος ο Β' (1224-1232) δημοσίευσε πολλά διατάγματα, τα οποία εξομοιώνουν τις αιρέσεις με τα δημόσια εγκλήματα και διέταξε τους υπό αυτόν πρίγκιπες και άρχοντες να συλλαμβάνουν τους αιρετικούς, να παραδίδουν αυτούς στα δικαστήρια της Ιεράς Εξέτασης και να καίνε ζωντανούς τους καταδικαζόμενους, επιπλέον να αποκλείουν τους απογόνους τους, τους συνεργούς τους και τους υπερασπιστές τους από οιονδήποτε αξίωμα ή λειτούργημα. Στη Γαλλία οι αιρέσεις εξομοιώνονταν με τα εγκλήματα της βιαίας απαγωγής, της ανθρωποκτονίας, της πλαστογραφίας κλπ. Βάσει των νόμων αυτών καταδικάστηκε και κάηκε ζωντανή ως αιρετική η Γαλλίδα ηρωίδα Ιωάννα Ντ' Αρκ, η οποία κατά την εποχή μας ανακηρύχτηκε από την ίδια τη Δυτική Εκκλησία, ως αγία. Σε όλες τις χώρες της Δύσεως το κράτος ετέθη στην υπηρεσία της Εκκλησίας και επέβαλε σκληρότατες κυρώσεις στα κατά τους κανόνες της Εκκλησίας εγκλήματα, δέσμευση της περιουσίας, εκθεμελίωση οικιών, πολιτικό θάνατο. Η Εκκλησία δεν εξέδιδε θανατικές αποφάσεις, αλλά επιδοκίμαζε αυτές. Ο άγιος Θωμάς ο Ακινάτος απεδείκνυε με την επιχειρηματολογία της μεσαιωνικής σχολαστικής φιλοσοφίας, ότι όπως τα κατά του κράτους εγκλήματα τιμωρούνται με θάνατο, είναι δίκαιο να τιμωρούνται με την ίδια ποινή και τα εγκλήματα κατά της Εκκλησίας. Και ο Λέων ο 10ος καθιέρωσε τη θεωρία αυτή με πανηγυρική και αλάνθαστη διαβεβαίωση, δια της οποίας καταδίκαζε ως ασεβή τη γνώμη ότι ο δια της πυράς θάνατος των αιρετικών είναι αντίθετος προς τη θέληση του Θεού» ("Εγκυκλοπαίδεια Ηλίου", τομ.1ος, σελ.875).

Όλα αυτά, σημειώνει ο ιστορικός, έγιναν «κάτω από την επίδραση του κλήρου και των καλογήρων». Χαρακτηριστικά είναι τα απάνθρωπα διατάγματα του Μεγάλου Θεοδοσίου εναντίον των αιρετικών.

Χαρακτηριστικότερος δε είναι ο σφαγιασμός των Παυλικιανών: «Κατά διαταγή της αυτοκράτειρας του Βυζαντίου Θεοδώρας, κατά τον 10ο αιώνα, κατεσφάγησαν εκατό χιλιάδες από αυτούς ως αποκρουστικοί αιρετικοί» ("Ιστορία του Χριστιανισμού στα Βαλκάνια", Matthew Spinka, σελ.32, 112). Χαρακτηριστική είναι ακόμα η "Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου", κατά την οποία σφάγισαν περί τους εκατό χιλιάδες Ευαγγελικοί Χριστιανοί. Χαρακτηριστική είναι η απάνθρωπη δράστη της Ιεράς Εξέτασης, η οποία πραγματοποίησε τα φοβερότερα εγκλήματα των αιώνων εναντίον εκείνων που μελετούσαν την Αγία Γραφή.

Ο Μέγας Θεοδόσιος φρόντισε και ανέλαβε αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ο Γρηγόριος Ναζιανζηνός, στου οποίου το πρόσωπο διέβλεπε έναν ισχυρό συναγωνιστή εναντίον των αιρετικών. Αλλά δεν πέτυχε του σκοπού του. «Ο αρχιεπίσκοπος δεν καταχράστηκε τη νίκη αυτή και την ισχυρή προστασία του Θεοδόσιου, αλλά ανα-

δειχθείς πράος προς του Αρειανούς, αγωνίστηκε να προσελκύσει αυτούς με την πειθώ, όχι με τη βία». Αλλά οι «ψευδοζηλωτές της πίστεως, οι οποίοι αγανακτούσαν κατά της επιείκειας αυτού, κατά την Β' Οικουμενική Σύνοδο στην Κωνσταντινούπολη, την οποία συγκάλεσε ο Μέγας Θεοδόσιος «για να εξωθήσει από την Εκκλησία τις αιρέσεις», δημιούργησαν το κόμμα της αντιπολίτευσης εναντίον του, «τον οποίο έλεγχε ότι δεν καταδιώκει αυστηρά τους αρχαίους, του ήδη θριαμβεύοντας πολέμιους, χαρακτηρίζοντας την επιείκειά του ως αδιαφορία... Και όταν είδαν την ταραχή που προέκυψε στη Σύνοδο ένεκα αυτού και τη σύγχυση που προήλθε στο μέσον, έδωσε με πάση ταπεινότητα την παραίτησή του» ("Ιστορία του Ελληνικού Έθνους", Κ. Παπαρρηγόπουλου, τον.3ος, σελ.191-193).

«Και τι ακόμα λέω. Γιατί θα μου λείψει ο διηγούμενος ο χρόνος», για όσα έγιναν και κατά τα τελευταία ακόμη χρόνια στην επαρχεία προ πάντων σε βάρος των Ευαγγελικών Χριστιανών, από παπάδες και "θεολόγους". Αντιδράσεις εναντίον ανθρώπων, που και κατά την πίστη και κατά την ηθική ζωή είναι ασυγκρίτως ανώτεροι από τους διώκτες του. Ποιο είναι το κέδρος της Ορθοδόξου Εκκλησίας από τους διωγμούς αυτούς; Το κέρδος της είναι ο δαιμονιώδης φανατισμός, που αποτελεί το πιο αποτελεσματικό δηλητήριο για τη νέκρωση της ψυχής – το στοιχείο δηλαδή που εκθέτει τα όργανά της, ότι είναι άνθρωποι απολίτιστοι και ανάγωγοι, μακριά από τον οικουμενικό – πλατύ χαρακτήρα του Χριστιανισμού. Δεν θα ήταν πιο πολιτισμένος τρόπος και λαμπρό παράδειγμα Χριστιανικής συμπεριφοράς, αν αντί της βίας και τα ων βάρβαρων μέσων, μεταχειρίζονταν την πειθώ και την αγάπη του θείου Λυτρωτή;

«Έτσι ενεργούσαν οι μεγάλοι της Εκκλησίας άνδρες, οι οποίοι αντλούσαν την ισχύ τους όχι από το βούρδουλα του χωροφύλακα, αλλά από την αγάπη του ποιμενομένου από αυτούς λαού. Και αυτό, και όχι άλλο, είναι να λέγεται δύναμη και μεγαλείο της Εκκλησίας» ("Οι Λαϊκοί στην Εκκλησία", Π. Τρεμπέλα, σελ.28-29). Αυτό υποστήριξε και ο εισαγγελέας του Α' Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, όταν το 1961 γινόταν η δίκη του κ. Ι. Κουνέλη, κατηγορούμενου για νοθεία του Ορθοδόξου δόγματος: «Η Εκκλησία... πρέπει να καταπολεμεί αυτές (τις αιρέσεις) πνευματικά και όχι δια της ποινικής οδού».

Δεν είναι γνώρισμα του Χριστιανισμού να διεξάγεται αγώνας απολυταρχικής επιβολής της διδασκαλίας του, αλλά ο αγώνα πειθούς για την προβολή της αλήθειας. «Εκείνος», γράφει κάποιος, «που έχει την αλήθεια, πρέπει να την προβάλει ενώπιον του λαού και τότε μόνο ο κόσμος θα δει το ψεύδος. Και στον αγώνα της πειθούς, η αλήθεια φαίνεται λαμπρότερα όταν συγκρίνεται με το ψεύδος. Το ορθόδοξο λάμπει, όταν το κακόδοξο φαίνεται πόσο μαύρο είναι συγκρινόμενο μαζί του».

Όπως μας πληροφορεί και η εφημερίδα "Νέα Εποχή" της Κατερίνης, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας –των παλαιών αμαρτωλών πολιτικών– ακολούθησε τον άδικο δρόμο των ιερέων. Γράφει: «Την 30/10/1960 το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, Γενικό Επιτελείο Στρατού, 1ον Επιτελικό Γραφείο, Τμήμα 1, εξέδωσε την υπ' αριθμό 243 βασική αυτού διαταγή υπό τα στοιχεία Φ 400) 70.248 πραγματευόμενη περί της εν τοις απολυτηρίοις των εφέδρων αναγραφομένη διαγωγή υπογραφείσα υπό του Υφυπουργού Εθνικής Αμύνης κ. Θεμέλη.

Εν αυτή προβλέπεται μείωση της διαγωγής των αναρχικών (κατηγορίας Α-ΛΦΑ), πλην όμως με επιφύλαξη δικαιώματος εις τον Διοικητή της Μονάδος όπως μετά φειδούς αποδίδει εις τους αναρχικούς της ως άνω κατηγορίας, έτι καθ' εαυτή την εξαίρετον. Δια δε τους ΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ (γενικής και εν επε-

ξηγηματική σημειώσει: Σπουδαστές των Γραφών, Χιλιαστές, Ευαγγελιστές) προβλέπεται διαγωγή ΚΑΚΗ έως ΜΕΤΡΙΑ άνευ μάλιστα των προβλεπομένων εξαιρέσεων εις τους αναρχικούς της κατηγορίας "Α-ΛΦΑ"».

Το περιοδικό "Συζήτηση" πραγματευόμενο το θέμα του διωγμού εναντίον των ετεροδόξων, που έχει αναλάβει η Ορθόδοξη Εκκλησία, γράφει κατά τρόπο εμπεριστατωμένο κατά πόσο ωφελεί ή ζημιώνει την Ορθοδοξία ο διωγμός αυτός. Και να, πώς έχει αυτούσιο άρθρο του ως άνω περιοδικού:

«Εις την Γαλλία, αλλά και εις την γαλλική Ελβετία, συναντά κανείς, εδώ και εκεί φυλασσόμενα ακόμη, αντίτυπα ξυλογραφιών, οι οποίες κυκλοφορούσαν κατά, η ολίγον μετά το έτος 1685, εξ αφορμής της ανακλήσεως εδίκτου της Νάιτης υπό του Λουδοβίκου ΙΔ', δηλονότι της καταργήσεως της θρησκευτικής ελευθερίας εις την Γαλλία και του διωγμού των Προτεσταντών. Η εικών παρουσιάζει τον Λουδοβίκο ΙΔ' με έναν μεγάλο πέλεκυ, να κτυπά κατακέφαλα τους δύο μεγάλους "εχθρούς της πίστεως", τον Λουθηρανισμό και τον Καλβινισμό, οι οποίοι εμφανίζονται στην εικόνα ως δύο τεράστιοι δράκοντες. Οι εν λόγω ξυλογραφίες διαδίδονταν τότε ως δείγματα θριάμβου της Καθολικής Εκκλησίας. Σήμερα οι Καθολικοί της Γαλλίας τις αναζητούν για να τις καταστρέψουν, και τούτο για να μην ενθυμείται κανείς ποια μέσα είχε χρησιμοποιήσει τότε η Καθολική Εκκλησία, προσφυγούσα εις τον Λουδοβίκο ΙΔ', ή μάλλον εις την διαβόητη κυρία ντε Μαιντενόν, για να μπορέσει δια της κρατικής βίας να σωθεί από τις αντιτιθέμενες προς αυτήν Χριστιανικών ομολογιών».

Πού τα θυμηθήκαμε τώρα αυτά; Μα εξ αφορμής του ότι σήμερα ακόμη στην Ελλάδα, τον Ορθόδοξη και όχι Παπική Ελλάδα, φαίνεται παράδοξο και προκαλεί διαμαρτυρίες, το ότι ζητούμε να μην διαπράττονται εν ονόματι της πίστεώς μας διώξεις και να μην λαμβάνονται αστυνομικά μέτρα, τα οποία είναι ό,τι το αντορθόδοξο και από απόψεως πνεύματος και από απόψεως συνεπειών. Όταν, ειδικότερα, επικαλούμαστε τη δημοκρατική αρχή της ελευθερίας της συνείδησης, αλλά και διεθνείς συμβάσεις, τις οποίες υπόγραψε η Ελλάς και ζητούμε η άμυνα της Ορθοδόξου μας πίστης να γίνεται όχι δια των δικαστικών κλητήρων και των δεσμοφυλάκων και ης χωροφυλακής, αλλά δια μέσων πνευματικών, τότε μας αντιτάσσεται ότι πρέπει να υπερασπιστεί την ίδια την Ορθοδοξία, ως εάν αυτό ήταν το θέμα.

Κανείς βεβαίως καθόλου δεν αντιλέγει στο ότι πρέπει να αγωνιστούμε για να κατοχυρώσουμε και να εμπεδώσουμε για το λαό το θαυμασμό της Ορθοδόξου Πίστεώς μας. Άλλο είναι το ερώτημα: Πώς, με ποια μέσα θα γίνει αυτή η προάσπιση και η εμπέδωση και πως θα προκληθεί ο σεβασμός. Δια των χωροφυλάκων, άραγε, ή δια των κηρύκων; Αλλά τέτοιο ερώτημα, και ως ερώτημα καν, είναι όλως απαράδεκτο εξ απόψεως Ορθοδόξου. Η ελευθερία της συνειδήσεως ουδέποτε θεωρήθηκε εχθρός προς την Ορθοδοξία, εντελώς αντιθέτως! Και η Εκκλησία η Ορθόδοξη εάν έλαμπε όπως έλαμψε ανά τους αιώνες και αν προκαλούσε το θαυμασμό τον οποίο προκαλεί, τούτο οφείλεται και στο αλώβητο βέβαια δόγμα και στις Ιεράς Παράδοσης, το θησαυρό αλλά και στο γεγονός ότι δεν έχουμε στην ιστορία της Εκκλησίας πέλεκυς και διωγμούς και δεσμοφύλακες.

ΠΟΤΕ ΩΣ ΔΙΩΚΤΗΣ

Πρέπει λοιπόν πάντοτε να έχουμε υπόψη: Η Εκκλησία μας μεγαλούργησε ως διωκόμενη. Ποτέ ως διώκτης! Εάν δε το σύγχρονο ζηλωτή Ορθόδοξο Έλληνα ενοχλεί (όπως είναι φυσικό και πρέπον να ενοχλεί) το γεγονός ότι αλλόδοξοι αναπτύσσουν δραστηριότητες προς διάδοση των ιδεών τους, τούτο

πρέπει να οδηγήσει σε αντιστοίχως έντονη πνευματικότητα και σε άμυνα συνιστάμενη σε άμμιλα προς το ζήλο των αλλόδοξων. Στη δε αστυνομία και τα δικαστήρια γίνεται προσφυγή μόνο όταν όντως οι νόμοι παραβιάζονται και τότε όπως ορίζουν οι εγγυήσεις και οι νόμοι.

Παρέκκλιση από τη γραμμή αυτή, και αν ακόμα υποτεθεί ότι βλάπτει τους διωκόμενους αλλόδοξους, νοθεύει πάντως την Ορθόδοξη συνείδησή μας. Ορθοδοξία η οποία για να επικρατήσει, προσφεύγει στη βία, δεν είναι Ορθοδοξία. Είναι "Ορθοδοξία" φραγγελωμένη. Της αληθούς, γνήσιας, παραδιδόμενη σ' εμάς από των Πατέρων Ορθοδοξίας έδρα είναι "η καρδιά μας και όχι τα αστυνομικά τμήματα!"»

Χρησιμοποιώντας όμως τη βία και τα δικαστήρια φανερώνουν αφενός μεν ότι του λείπει η αγάπη, αφετέρου δε ότι δεν διαθέτουν επιχειρήματα. Ξεχνούν, ή μάλλον δεν το ξέρουν, ότι η Χριστιανική διδασκαλία είναι αυτοδύναμη.

Η Διοίκηση της Εκκλησίας

Το σπουδαιότερο και το κρισιμότερο πρόβλημα των Εκκλησιών Ανατολής και Δύσεως είναι διοικητικό – η Διοίκηση της Εκκλησίας. Η κρισιμότητα του προβλήματος οφείλεται στο γεγονός ότι η μεν Ανατολική Εκκλησία με τις αλόγιστες θέσεις των υπευθύνων της, επέτρεψε να αναμιχθούν τα Χριστιανικά στοιχεία με τα Ιουδαϊκά των ιερέων – αρχιερέων κλπ. και τα ειδωλολατρικά, τα οποία την πλαισίωσαν με τη Βυζαντινοπρεπή μορφή και θέση. Η δε Δυτική Εκκλησία υιοθέτησε την ειδωλολατρική θρησκεία με ελάχιστες μόνο παραλλαγές, την πλαισίωσε με τα Ιουδαϊκά στοιχεία και την κοινότητα των πιστών της ονόμασε Χριστιανική Εκκλησία! Εάν λοιπόν παραλληλίσουμε τους ακροβατισμούς αυτούς με το αρχέγονο εκκλησιαστικό πολίτευμα, βλέπουμε την κρισιμότητα που υπάρχει. Είναι δυσεπίλυτο πρόβλημα. Εξαιτίας αυτού αναζητήθηκαν πηγές στην εκκλησιαστική Γραμματεία, που να δικαιολογούν και τη διοίκηση της Εκκλησίας από επισκόπους – Μητροπολίτες, όπως έχει σήμερα, αλλά δεν βρέθηκαν. Οι πηγές που βρέθηκαν δεν δικαιολογούν το επισκοπικό Μητροπολιτικό Αξίωμα ως διοίκηση της Εκκλησίας. Γιατί ο όρος "επίσκοπος" ήταν υπηρεσιακός τίτλος εποπτείας στη διακονία της Εκκλησίας, δεν ήταν εκκλησιαστικό Αξίωμα. «Οι καθιστάμενοι πρεσβύτεροι – φέρουν τον υπερεσιακό τίτλο – επίσκοποι και διάκονοι». Οι πηγές που ανακαλύφτηκαν θέτουν υπό αμφισβήτηση την αντίληψη, ότι οι επίσκοποι, όπως έχουν σήμερα, είναι διάδοχοι των Αποστόλων. Αυτό ακριβώς υποστηρίζει και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Γ. Κονιδάρης στο βιβλίο του "ΝΕΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ", σελ.227, ως εξής:

«Ότι εκ πρώτης όψεως το μεγαλύτερο μέρος των πηγών της Αποστολικής και Μεταποστολικής εποχής είναι δυσμενές για την "Καθολική" Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική περί του πολιτεύματος της αρχέγονης Εκκλησίας αντίληψη, την εδραζόμενη επί της περί επισκόπων ως διαδόχων των Αποστόλων βασική αρχή, είναι προφανές από την... έκθεση του περιεχομένου των πηγών κατά χρονολογική βεβαίως σειρά εξεταζομένων».

Καμιά δυσκολία όμως δεν θα υπήρχε και κανένα πρόβλημα δεν θα έκανε την εμφάνισή του, εάν η Εκκλησία παρέμενε στην αρχική της μορφή και θέση, όσον αφορά τα όργανα διοικήσεως, με τα αντι-Βιβλικά Αξιώματα.

Ιστορικά ξέρουμε, ότι «μεταξύ Αποστολικής και Μεταποστολικής εποχής έχουμε το μεγάλο φιλολογικό κενό». Και τούτο, γιατί η Μεταποστολική Εκκλησία ακολούθησε πιστά τη *«διδαχῇ τῶν ἀποστόλων»* (Πραξ.2:42), και εφάρμοσε χωρίς παρεκκλίσεις το διαγραφόμενο πολίτευμα στις Πράξεις των Αποστόλων. Ένεκα τούτου δεν υπήρχε α-

νάγκη αναζητήσεως άλλων πηγών, ή συγγραφής νέων, γιατί η ιστορία των Πράξεων των Αποστόλων ήταν απόλυτα ικανοποιητική για τη ρύθμιση του πολιτεύματός της. Οι τότε ποιμένες των Εκκλησιών και οι υπηρέτες του Πνεύματος, δεν απέβλεπαν ποτέ σε θέσεις, σε Αξιώματα ή μεγαλεία κοσμικού περιεχομένου, ούτε σε πολυτελείς αμφιέσεις και χρυσοποίκιλτες ενδυμασίες, που κάνουν το όργανο της σημερινής Εκκλησίας χρυσοφόρο στοιχείο, όχι Χριστοφόρο φορέα. Μοναδική επιδίωξη των ποιμένων τότε, ήταν η οικοδομή των πιστών της Εκκλησίας. «Πρακτικοί, ως γνωστό, και εποικοδομητικοί λόγοι προκάλεσαν τη συγγραφή περιστατικών επιστολών και συγγραμμάτων».

Από τις Πράξεις των Αποστόλων πληροφορούμεθα, ότι τα κατ' εξοχήν όργανα της Εκκλησίας και οι υπέρτατοι ρυθμιστές της, ήταν οι Απόστολοι. Αυτοί ήταν και οι αρχηγοί των Εκκλησιών και ρυθμιστές της λατρείας. Ποτέ όμως δεν έφεραν τα ονόματα και τους τίτλους του Μητροπολίτη ή του Πατριάρχη. Ούτε έγινε ποτέ λόγος για να προσφωνούνται οι επίσκοποι, Σεβασμιότατοι, Μακαριότατοι, Παναγιότατοι, αλλά *«συμπρεσβύτεροι»* (Α' Πετρ.5:1). Και «ο χαρακτηρισμός αυτός υπήρχε και κατά τον 3ο αιώνα στην Ανατολή». Τα όργανα αυτά του Θεού δεν γνώριζαν ούτε τις αυτοκρατορικές ενδυμασίες, που πρέπει να φορέσει ο σημερινός επίσκοπος προκειμένου να οδηγήσει το εκκλησίασμα στη θεία λατρεία, και οι οποίες περιορίζουν την ελευθερία του Ευαγγελίου, γιατί χωρίς αυτές δεν έχει το δικαίωμα ο επίσκοπος ούτε ο ιερέας να ιερουργήσει και να εκφωνήσει τον Βιβλικό τίτλο του Αιωνίου, «Ευλογητός ο Θεός». Έχω λάθος;

Η θεοκίνητη πέννα του απ. Παύλου δεν σημειώνει καμία απολύτως πληροφορία περί των οργάνων διοίκησης και λατρείας, όπως έχουν σήμερα, περί των αυτοκρατορικοποιημένων επισκόπων – μητροπολιτών. Καθόλου δεν απομακρύνεται από εκείνα που οι «Πράξεις των Αποστόλων» αναφέρουν, όσον αφορά τα όργανα διοικήσεως της Εκκλησίας. Στην Α' Κορινθίους Επιστολή, περικοπή 14:26 *«ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω – Όταν συνέρχεστε, καθένας σας ψαλμό μπορεί να έχει, διδαχή μπορεί να έχει, γλώσσα μπορεί να έχει, αποκάλυψη μπορεί να έχει, ερμηνεία μπορεί να έχει· όλα προς οικοδομή ας γίνονται»*, σαφώς «φαίνεται ότι όλοι οι Χριστιανοί της Κορίνθου λάμβαναν ενεργό μέρος κατά την τέλεση της λειτουργίας (λατρείας)». Αναφερόμενος δε στα χαρίσματα (αξιώματα) των εκκλησιαστικών οργάνων, τα κατονομάζει, προφήτες, ευαγγελιστές, ποιμένες, διδασκάλους, αλλά όχι ιερατικούς επισκόπους. Αυτά τα όργανα χρησιμοποιούσε ο Θεός, *«εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ... καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν... – για στην οικοδομή του σώματος του Χριστού... και αυτούς μεν έθεσε ο Θεός μέσα στην εκκλησία: πρώτα αποστόλους, δεύτερο προφήτες, τρίτο διδασκάλους, έπειτα θαυματουργικές δυνάμεις, έπειτα χαρίσματα ιαμάτων, παροχές βοηθειών, κυβερνήσεις, διάφορα είδη γλωσσών»* (Εφεσ.4:11, Α' Κορ.12:28).

Τις αλήθειες αυτές ήταν αδύνατον να τις αποσιωπήσει, παρ' όλες τις προσπάθειές του, και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Μωραΐτης στο βιβλίο του "Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας – Αρχαίοι Χρόνοι", σελ.46-47. Γράφει:

«Οπωσδήποτε στις Επιστολές του Παύλου η διάκριση των ιερατικών αξιωμάτων αποβαίνει δυσχερής, λόγω του ότι ιδία γίνεται χρήση διαφόρων ονομάτων περί του αυτού αξιώματος. Έτσι,

αλλαχού μεν ο Παύλος ομιλεί περί αποστόλων και διδασκάλων και οι τάξεις παρουσιάζονται μάλλον στερεότυπα (Α' Κορ.12:28-29, Εφεσ.4:11, πρβλ. Ρωμ.12:6-8, Εφεσ.2:20), αλλού όμως κάνει λόγο περί "ποιμένων" γενικά, ή "προϊσταμένων" (Α' Θεσ.5:12, Ρωμ.12:8) ή περί "επισκόπων και διακόνων" (Φιλπ.1:7, Α' Τιμ. 3:2, 8, 12-13) ή περί "αντιλήψεων" και "Κυβερνήσεων" (Α' Κορ.12:28). Στην δε προς Εβραίους Επιστολή οι διοικητικοί και λειτουργικοί υπουργοί καλούνται "ηγούμενοι" (Εβρ.13:7, 17), ενώ η Αποκάλυψη του Ιωάννη τούς επισκόπους των Χριστιανικών κοινοτήτων της Ασίας ονομάζει "αγγέλους" (Αποκ.2:1, 8, 12, 18, 3:1, 7, 14). Αλλά και άλλα πλην τούτων υπουργήματα αναφέρονται στην Καινή Διαθήκη, ως "πρεσβύτεροι" (Πραξ.20:17, Α' Τιμ.4:14, 5:1, 17, 19), οι "ευαγγελιστές' (Εφεσ.4:11, Πραξ.21:8) κλπ. Οι τρεις ιερατικοί βαθμοί του επισκόπου, του πρεσβυτέρου και του διακόνου φαίνεται ότι μάλλον βραδύτερα επεκράτησαν οριστικά στην Εκκλησία... Τίποτε από αυτά το θετικό μαθαίνουμε από την Καινή Διαθήκη περί των ειδικών λειτουργικών καθηκόντων των αξιωματούχων τούτων, καθώς δε φαίνεται κατά τον αποστολικό αιώνα επικρατούσε ελευθερία στις Εκκλησίες ως προς του υπουργούς της λατρείας. Γενικά δε είναι δυνατόν να εικάσουμε, ότι μέχρι ίσως τα χρόνια της συγγραφής των ποιμαντικών Επιστολών, οπότε, τα λειτουργήματα στην Εκκλησία καθορίζονται λεπτομερέστατα, διάφορα μέλη της Χριστιανικής κοινότητας εμπνεόμενα και καθοδηγούμενα από το Άγιο Πνεύμα εμφανίζονται ως υπουργοί και του κηρύγματος της λατρείας. Πράγματι, από τα λόγια του Παύλου καθίσταται σαφές, ότι παράλληλα προς την αγιαστική χάρη του Θεού... υπάρχει και η πνευματική χάρη, η ενεργούμενη δια των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος, τα οποία η θεια χάρη κατανέμει σε έναν έκαστο "κατά το μέτρο της δωρεάς του Χριστού". Από τις Πράξεις των Αποστόλων γίνεται σαφές εντούτοις, ότι για τη διοίκηση της Χριστιανικής κοινότητας ορίζονται ειδικά πρόσωπα, τα οποία, ως εκ της σχέσεως αυτών με τον Χριστό, ή των ατομικών τους ικανοτήτων και προσόντων απολάμβαναν ιδιαίτερη εκτίμηση από τους πρώτους Χριστιανούς. Τούτο άλλωστε επέβαλλαν η σκοπιμότητα και η ανάγκη της τάξεως στην Εκκλησία, καθώς από τις Επιστολές του Παύλου γίνεται φανερό (Α' Κορ.12:28, Εφεσ.4:11-12). Περιττό δεν να πούμε, ότι κατά την εποχή εκείνη ακόμα δεν διακρίνονταν εξωτερικά οι παντώς είδους αξιωματούχοι στη Εκκλησία των απλών πιστών, της ομοιόμορφης περιβολής σε όλους. Ο φελόνης, ο οποίος αναφέρεται από τον Παύλο (*«ὸν φαιλόνην ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ – **Το πανωφόρι που άφησα στην Τρωάδα, στην οικία του Κάρπου»*** Β' Τιμ.4:13), ήταν κωδωνοειδής επενδύτης, χρήσιμος σε οδοιπορία»

Η Εκκλησία της Αποστολικής εποχής χρησιμοποιούσε ως πηγές για το πολίτευμά της και τη διοίκησή της τα κείμενα των Αποστόλων (βιβλία της Καινής Διαθήκης). Αυτό συνέχισε να κάνει και η Μεταποστολική Εκκλησία, η οποία έχει ως λειτουργούς και υπηρέτες του Πνεύματος, τους ευαγγελιστές, ποιμένες και διδασκάλους. Διατηρούσε επίσης τους διακόνους για να φροντίζουν περί των φτωχών και να βοηθούν στο κήρυγμα, όπως επίσης και τους πρεσβυτέρους ή επισκόπους «προορισμένους για να φροντίζουν περί των λοιπόν υποθέσεων της Εκκλησίας. Το όνομα "πρεσβύτερος" ελήφθη από τις συναγωγές, των οποίων οι προϊστάμενοι καλούνταν "πρεσβύτεροι". Το δε "επίσκοπος" είναι ελληνική μετάφραση του "πρεσβύτερος"... ονομάζονταν δε αυτοί και "πρεσβύτεροι" και "επίσκοποι"... Και η εν γένει διοίκηση της Εκκλησίας γινόταν τότε μετεχόντων πάντων των πιστών» ("Εκκλησιαστική Ιστορία", Α. Δ. Κυριακού, τομ.1ος, σελ.154-158).

Η Αποστολική στα Ιεροσόλυμα Σύνοδος, μας βεβαιώνει, ότι οι αποφάσεις λαμβάνονταν από όλη την Εκκλησία των πιστών (Πραξ.κεφ.15). Στην Εκκλησία λοιπόν, «έμεινε το δικαίωμα να αποφασίζει περί απόκλεισης ή παραδοχής μελών, να ελέγχει τον επίσκοπο και να δίνει περί πάσης σπουδαιότερης υπόθεσης γνώμη».

«Ο Ιερώνυμος, ερμηνεύοντας την περικοπή Τίτος 1:7 (*«δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον... – Γιατί πρέπει ο επίσκοπος να είναι ακατηγόρητος, ως οικονόμος του Θεού...»*), συνήγαγε το συμπέρασμα, ότι η Εκκλησία κυβερνούνταν από συμβούλιο πρεσβυτέρων, αλλά κατά παρακίνηση του διαβόλου βγήκε ένας του Συμβουλίου τούτου και αναγνωρίστηκε επίσκοπος· επικαλείτο δε σε ενίσχυση της θέσης του το Φιλιπ.1:1, όπου εδώ "επίσκοποι" είναι "οι πρεσβύτεροι" ("Migne Patr, τόμ.26ος, σελ.597 – "Νέες Έρευνες", Γ. Κονιδάρη, τομ.1ος, σελ.93).

Ο ιστορικός επίσης Κ. Παπαρρηγόπουλος (τόμος Γ', μέρος Β', σελ.93), γράφει: «Κάθε Εκκλησία εξέλεγε από αυτούς που τη συγκροτούσαν κάποιους άνδρες, οι οποίοι καλούμενοι "πρεσβύτεροι" διαχειρίζονταν με συμβούλιο τα κοινά αυτή πράγματα».

Οι πληροφορίες αυτές, αντιλαμβάνεστε, αγαπητέ Γέροντα, διαφωτίζουν πλήρως το θέμα μας. Συνεπώς, η σημερινή διοίκηση της Εκκλησίας δεν έχει Βιβλική βάση και δεν είναι σύμφωνη προς το αρχέγονο πολίτευμά της. Μετά τον 4ο όμως αιώνα η Εκκλησία χρησιμοποίησε ως πηγές τις "Διαταγές των Αποστόλων" και τους "Αποστολικούς Κανόνες". «Οι "Διαταγές των Αποστόλων" αποτελούνται από οκτώ βιβλία. Είναι εργασία του 4ου αιώνα. Η φιλολογική εξέταση απέδειξε ότι δεν πρόκειται περί συγγράμματος των Αποστόλων. Έλαβε όμως το όνομα αυτό γιατί διαδόθηκε με το όνομα των Αποστόλων, για να λάβει μεγαλύτερο κύρος. Η εξέταση αυτή απέδειξε ότι πρόκειται περί συγγραμμάτων διαφόρων συγγραφέων, ιδίως από τα συγγράμματα του Ιππόλυτου στη Συρία». «Το βιβλίο φαίνεται νοθευμένο από τους αιρετικούς, γι' αυτό και η εν Τρούλλω Σύνοδος αποκήρυξε αυτό».

Οι "Αποστολικοί Κανόνες" είναι μία συλλογή 85 κανόνων, οι οποίοι επί μακρόν θεωρούνταν ως γνήσιο έργο των Αποστόλων. Αλλά «η εν Τρούλλω Οικουμενική Σύνοδος αμφισβήτησε τη γνησιότητά τους, ενώ επικύρωσε αυτούς για τον ορθό χαρακτήρα τους». Πρόκειται περί εργασία του 4ου ή 5ου αιώνα. Έλαβαν και αυτοί το όνομα "Αποστολικοί Κανόνες", γιατί ψευδώς διαδόθηκαν υπό το όνομα των Αποστόλων.

Έτσι βλέπουμε ότι, αναζητώντας η Εκκλησιά άλλες πηγές εκτός από τα συγγράμματα των Αποστόλων, άρχισε βαθμιαία να αποκλίνει από την αρχική της γραμμή, μέχρι που κατέληξε στο σημερινό θλιβερό κατάντημα για το οποίο εκτίθεται ως αντι-Βιβλική και ανιστόρητη και για το οποίο δεν υπάρχει στήριγμα ούτε στην Αγία Γραφή ούτε στην Ιερά Παράδοση ή την ιστορία.

Αποτελέσματα της παρεκκλίσεως

Όπως ήταν φυσικό, η παρέκκλιση από την αρχική γραμμή, δημιούργησε μια νέα κατάσταση πραγμάτων. Από την εποχή, που «κατά παρακίνηση του διαβόλου εξήρθη ένας του Συμβουλίου των Πρεσβυτέρων και ανεγνωρίσθη επίσκοπος», όπως μας πληροφορεί ο Ιερώνυμος, άρχισαν οι ομοϊδεάτες και μιμητές του συμβούλου – πρεσβυτέρου εκείνου, να παίρνουν "ειδική" θέση στο Συμβούλιο. Έτσι τους δόθηκε η αφορμή να χρησιμοποιήσουν τους ασεβείς και δαιμονιώδεις τίτλους του "Σεβασμιωτάτου", "Μακαριωτάτου", "Παναγιωτάτου" κλπ., τίτλοι που στερούνται πραγματικού περιεχομένου και τους οποίους θα ζήλευε και ο ίδιος ο διάβολος. Έτσι έβαλαν στην Εκκλησία... αυ-

λικό Πρωτόκολλο. Θέλοντας μάλιστα να δικαιολογήσουν την ασέβειά τους έναντι του τίτλου του Θεού, ο οποίος φέρει το όνομα μόνο “μακάριος” και “άγιος”, υποστηρίζουν ότι ο Θεός έχει τις ιδιότητές Του στον απόλυτο βαθμό, ενώ αυτοί τις έχουν σε σχετικό. Και έτσι ο ένας ονομάζεται “άγιος”, ο άλλος “αγιότερος” και ο άλλος “Παναγιότατος”. Όλα όμως αυτά είναι δικαιολογίες τυποποιημένης, κενής και εγωιστικής δοξομανίας – ευγένειας, που δεν έχουν καμία Βιβλική τοποθέτηση ούτε εκδήλωση σεβασμού προς το Θεϊκά μηνύματα που σχετίζονται με την ταπείνωση και την υπακοή. Οι τίτλοι αυτοί και οι ανώτερες (!) ... του ασύλληπτου Θεού ιδιότητες των “επισκόπων” – Μητροπολιτών, δημιούργησαν παράλληλα και μια απόλυτη και τυραννική δικτατορία στο δημοκρατικό πολίτευμα της Εκκλησίας. Μετά δε την κατάλυση του Βυζαντίου, που οι “επίσκοποι” φόρεσαν τις αυτοκρατορικές στολές, έγιναν και πραγματικοί δικτάτορες – τύραννοι, έγιναν δεσπότες. Από αυτό προέρχεται και ο πολυχρονισμός των αρχιερέων: «Τον Δεσπότην και αρχιερέα ημών, κλπ – εις πολλά έτη δέσποτα». Δεν ντρεπόμαστε...

Ποιος από τους κατώτερους κληρικούς μπορεί να υψώσει κεφαλή στον Δεσπότη; Κανείς! Αλίμονο σε κείνον που θα το τολμήσει. Η Εκκλησία λοιπόν είναι δεσποτοκρατία – τυραννία. Είναι χαρακτηριστικό το σκίτσο που δημοσίευσε το εκκλησιαστικό όργανο “Εκκλησιαστικός Αγών”, 25/2/66. Το σκίτσο αυτό παρουσιάζει την πραγματικότητα της συμπεριφοράς των δεσποτών – επισκόπων. «Και ο δεσποτισμός αυτός αποτελεί ισχυρή απωθητική δύναμη για τους πτυχιούχους θεολόγους, που δεν μπορούν να πεισθούν, ότι συνεργαζόμενοι με αρχιερείς, δεν θα χάσουν την προσωπικότητά τους» (“ΒΗΜΑ”, 23/3/1967).

Αποτέλεσμα όλων αυτών των παραβάσεων και αθρόων παραβιάσεων είναι ο σκανδαλισμός του λαού και η απομάκρυνσή του από την Εκκλησία. Από στατιστικές έρευνες που κατά καιρούς έγιναν, έχει διαπιστωθεί μια τέτοια αποκαρδιωτική διαπίστωση, ώστε αν υπήρχαν κληρικοί και θεολόγοι με εκκλησιαστικό ζήλο και φόβο Θεού, άλλοι θα πέθαιναν από συγκοπή καρδιάς, και άλλοι θα έκλαιγαν και θα θρηνούσαν “εν σάκκω και σποδώ”. Ας δούμε ορισμένες έρευνες:

Το Δελτίο “Πνοή” (αρ.φυλ.40, 1961) της Μητρόπολης Κορίνθου δημοσίευσε τα εξής:

«Το ποσοστό των εκκλησιαζομένων σ’ όλη την Ελλάδα, ανέρχεται μόνο σε 1,3%. Αυτό σημαίνει , ότι στους 100 Χριστιανούς, μονάχα ένας και κάτι πηγαίνουν κάθε Κυριακή στην Εκκλησία. Αυτό το ελάχιστο ποσοστό δείχνει πολύ εύγλωττα πόσο απομακρυσμένος είναι ο λαός μας από τον Χριστό». Σχόλια νομίζω, περιττεύουν.

Το περιοδικό “Ενορία” (16/5/1962) γράφει και αυτό τα εξής: «Το ποσοστό των εκκλησιαζομένων δεν φτάνει το 5%. Πολύ μικρότερο είναι το ποσοστό των εφήβων, που επηρεάζει η Εκκλησία. Τα λίγα Ανώτερα Κατηχητικά, πόσα παιδιά συγκεντρώνουν;...» Στο μεταξύ λειτουργούν τώρα στην περιοχή Αθηνών – Πειραιώς 365 κινηματογράφοι... Και όμως, ένας επίσκοπος υποστηρίζει ότι «ήδη η Εκκλησία τελεί λαμπρό έργο με τα Κατηχητικά της». Από μία σχετική έρευνα που έκανε η εφη-

μερίδα “Βήμα”, 1965, επί του θέματος: “Γιατί δεν εκκλησιάζονται οι σημερινοί νέοι”, εκτός από τα υλιστικά επιχειρήματα, έλαβε από τους θρησκευόμενους τις εξής, εν περιλήψει, απαντήσεις:

«Δεν καταλαβαίνω τη γλώσσα της Εκκλησίας. Χάνω τον καιρό μου ακούγοντας ακαταλαβίστικα πράγματα». «Αντιπαθώ τη κηρύγματα. Γίνονται κατά τέτοιο τρόπο, σαν να μας βρίζουν». «Φεύγοντας από την Εκκλησία, νοιώθω πιο μεγάλο το κενό μέσα μου». «Μ’ έχει αηδιάσει η σκανδαλώδης ζωή πολλών κληρικών». «Για μένα η Εκκλησία θα είχε νόημα, αν μπορούσε να με βοηθήσει να λύσω τα ψυχικά προβλήματά μου. Οι ιερείς μας όμως είναι αμόρφωτοι, και όσοι δεν είναι, βαριούνται». «Δεν μπορώ να ακούω κηρύγματα από ανθρώπους που δεν εφαρμόζουν οι ίδιοι αυτά που λένε». «Η Εκκλησία κατάντησε τόπος κοσμικής κίνησης». «Μου αρκεί να πιστεύω ότι υπάρχει ανώτερη δύναμη. Η Εκκλησία δεν κατορθώνει να μου το επιβεβαιώσει». «Δεν δέχομαι να λατρεύω τον Θεό σε ναούς με πολυτελείς πολυελαίους και χαλιά, που για μένα είναι εμπορικοί οίκοι, αφού χωρίζουν τη λατρεία Του σε κατηγορίες». «Θέλω να πηγαίνω στην Εκκλησία, αλλά μια δύναμη με τραβάει πίσω. Έχω την εντύπωση ότι έτσι όπως γίνεται η λατρεία μας, μας οδηγεί στην υποκρισία και στο σκοταδισμό».

Και συνεχίζει η εφημερίδα: «Αυτή είναι η απάντηση στο ερώτημα. Μια μικρογραφία ενός μεγάλου θέματος». Δεν χρειάζονται σχόλια. Χρειάζεται να προσέξουν τις απαντήσεις οι αρμόδιοι και αφού βγάλουν τα συμπεράσματά τους, να προχωρήσουν στη θετική αντιμετώπιση του προβλήματος, που έχει αποφασιστική σημασία για το μέλλον του τόπου.

Από παρόμοια έρευνα την οποία έκανε και ο ιερέας κ. Γεώργιος Πυρουνάκης και την οποία δημοσίευσε το περιοδικό του “Προβλήματα’, διαπίστωσε την ίδια κατάσταση πραγμάτων, και οι απαντήσεις των νέων, ήταν:

Δεν έχει γίνει κατανοητό το αγαθό του εκκλησιασμού: «Ποιος μας έδωσε καλά να καταλάβουμε ότι έτσι θα επικοινωνήσουμε με τον Θεό;» Το κήρυγμα είναι ακατάλληλο: «Αισθάνομαι κρύα, την Εκκλησία». Οι κληρικοί είναι απροσάρμοστοι: «Η αγραμματοσύνη τους είναι ανυπόφορη. Μόνο περί του εξώτερου πυρός ομιλούν». Τους ερεθίζει η σκανδαλώδης ζωή των κληρικών: «Όταν δεν τηρούν εκείνο, που κηρύττουν, αγαπάτε αλλήλους». Η Εκκλησία έχει απομακρυνθεί από το λαό: «Να μην περιμένει, αλλά αυτή να πηγαίνει στο λαό».

Αυτή είναι η αξιοθρήνητη επίσημη διαπίστωση της καταστάσεως των ανθρώπων εκείνων, που διατηρούν την ψευδαίσθηση, ότι επειδή απλά βαπτίστηκαν είναι και Χριστιανοί. Γιατί τους δίδαξαν εκείνοι “οι απροσάρμοστοι”, “οι αγράμματοι”, οι οποίοι δημιούργησαν νέα κατάσταση εκκλησιαστικού πολιτεύματος.

Κατά της καταστάσεως αυτής ακούγονται κατά καιρούς ευσεβείς Ορθόδοξες φωνές: «Η Εκκλησία έχει σήμερον να αντιμετωπίσει προβλήματα μεγάλα. Το σοβαρότερο είναι ο επανευαγγελισμός του λαού. Γιατί τα μεγάλα πλήθη ζουν “ως πρόβατα μη έχοντα ποιμένα”, και δεν περιμένουν πολλά πράγματα από το Χριστιανισμό... Είθε ο Κύριος να στείλει στον αμπελώνα Του πνευματικούς εργάτες “πλήρεις πίστεως και δυνάμεως!”» (“Χριστιανικές Πενιές”, αρ. φυλ.1221, 1962). «Η Εκκλησία δεν μπορεί να κερδίσει τον άνθρωπο, μάλιστα τον σημερινό, ο οποίος έχει πολλούς λόγους να αμφιβάλλει για τα πλούσια σε κενολογίες κηρύγματά μας... Καιρός λοιπόν ως Εκκλησία να δείξουμε στον άνθρωπο όχι τη θεολογική μας σοφία, αλλά τη Χριστιανική μας καρδιά...» (Αιδ. Τζάνος Γούγουτα, Η.Π.Α. «Το Βήμα», 17 /3/1962).

«Πολλαπλή θρησκευτική άγνοια και αμάθεια επικρατεί στην Ελλάδα» (Α. Αλιβιζάτος, “Το Βήμα”, 26/9/1962).

«Επιφυλλιδογράφος καθημερινής εφημερίδας των Αθηνών θρηνεί για τη φοβερή άγνοια της Αγίας Γραφής, την οποία έχουμε εμείς οι σημερινοί Έλληνες. Ενώ παλαιότερα –παρατηρεί ο αρθρογράφος– η Αγία Γραφή αποτελούσε το βάθρο της Ελληνικής πνευματικής ζωής, και ήταν το κόσμημα των βιβλιοθηκών, τα δε βιβλία των διαφόρων συγγραφέων, όπως του Κοραή, ήταν γεμάτα από Γραφικά ρητά, η σχέση των σημερινών Ελλήνων με την Αγία Γραφή έχει αλλάξει και έχει αλλάξει πολύ απότομα. Η θρησκευτική αδιαφορία έριξε στην άγνοια τα κείμενα των Γραφών, τα θαυμάσια ακόμη και ανεξάρτητα από κάθε θρησκευτική τοποθέτηση. Αλλά ενώ το θλιβερό τούτο φαινόμενο παρατηρείται στην Ελλάδα, σε άλλες ανεπτυγμένες χώρες και ιδίως στον Αγγλοσαξονικό πνευματικό χώρο η ζωή των λαών βρίσκεται από τα πρώτα παιδικά έτη στηριγμένη πάνω στην ανάγνωση της Αγίας Γραφής. Οι λόγιοι δε και οι πολιτικοί ρήτορες στις χώρες αυτές ιδιαίτερη ευχαρίστηση αισθάνονται στο να χρησιμοποιούν χωρία της Αγίας Γραφής.

Οι παρατηρήσεις του αρθρογράφου, είναι για εμάς τους σημερινούς Ορθόδοξους Έλληνες περισσότερο θλιβερές από όσο θα νόμιζε κανείς. Το να μην αισθανόμαστε την ανάγκη, αλλά ούτε την περιέργεια να διαβάσουμε τα λόγια του Ίδιου του Θεού, αρκεί αυτό και υπεραρκεί για να κολαστούμε αιωνίως, ως καταφρονητές του Θεού» (περιοδικό “Σταυρός”, αρ. φυλ.15).

Μετά το φρικτό ναυάγιο του πλοίου “Ηράκλειο”, η Ιεραρχία τέλεσε μνημόσυνο υπέρ των πνιγέντων και ο μητροπολίτης Κοζάνης κ. Διονύσιος στρεφόμενος προς τους συναδέλφους του Ιεράρχες, είπε σε μια στιγμή πνευματικής συναίσθησης: «Εμείς η Ιεραρχία πάθαμε χειρότερο ναυάγιο από το “Ηράκλειο”» (περιοδικό “Σταυρός”, αρ. φυλ.15, 1967). Με αφορμή το ναυάγιο αυτό της διοικούσας και ποιμένουσας Εκκλησίας, ορισμένοι από τους Ιεράρχες συναισθανόμενοι την πνευματική τους ευθύνη, ομολογούν ότι ποιμάνουν τον αέρα, άλλοι χαρακτηρίζουν τη Σύνοδο των Ιεραρχών ως “σύναξη ποντικών” (“Τα Νέα”, 3/8/1965), και άλλοι κληρικοί και λαϊκοί με συλλαλητήρια διακηρύττουν τα συνθήματα: «Έξω οι Χριστέμποροι», «Εκλέξτε ποιμένες και όχι λύκους», «Πόθεν έσχες...» κλπ (“Αθηναϊκή”, 9/2/1965). Ο δε καθηγητής των μαθηματικών κ. Χ. Παναγιωτόπουλος, «υπέβαλε μήνυση την 26/11/1965 στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών κατά των μελών της Ιεραρχίας, λόγω ασέβειάς τους προς του Νόμους, επί παραβάσει των άρθρων 175, παρ. 2 και 196 του Ποινικού Κώδικα» (“Τα Νέα”, 27/11/1965).

Ποια λοιπόν πνευματικότητα και ποια έμπνευση Πνεύματος Αγίου υπάρχει στη σημερινή επίσημη Εκκλησία, από την οποία αναμένει ο δύσμοιρος λαός να τον οδηγήσει *«εἰς τόπον χλόης καὶ ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως; – σε μέρος χλοερό και σε ύδατα ανάπαυσης;»* (Ψαλμ.22:2). Αυτή είναι όμως η Ιεραρχία της Ελλαδικής Εκκλησίας, είναι οι... “διάδοχοι των Αποστόλων”. Τούτο μου θυμίζει το εξής περιστατικό:

Το έτος 1834 ήρθε στην Αθήνα ένας εύθυμος άνθρωπος, ο Επτανήσιος Σπυριδιώνης. Σατίριζε πολύ τους Αθηναίους και τους Βαυαρούς. Η Αστυνομία τον συνέλαβε και τον εξόρισε στην Αίγινα. Του απαγόρευσε «να πατήσει το πόδι του στο χώμα των Αθηνών». Ο εξόριστος Σπυριδιώνης αγόρασε από την Αίγινα ένα ζευγάρι ευρύχωρα παπούτσια, έριξε μέσα λίγο χώμα της Αίγινας, τα φόρεσε και επέστρεψε στην Αθήνα. Η Αστυνομία τον είδε και πάλι τον συνέλαβε, όταν τον οδήγησε στο Τμήμα, ο άνθρωπος άρχισε να διαμαρτύρεται ότι δεν παραβίασε την αστυνομική απαγόρευση, γιατί έλεγε «τα πό-

δια μου πατούν πάνω στο χώμα της Αίγινας, όχι το απαγορευμένο χώμα των Αθηνών».

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με την διοικούσα – ποιμένουσα Εκκλησία και Χριστιανούς. Τυπικά βρίσκονται επί του Χριστιανικού πεδίου, αλλά ουσιαστικά είναι απροσάρμοστοι, "αγράμματοι" και απροσγείωτοι – πατούν πάνω σε ξένο έδαφος.

Όλα αυτά έγιναν αιτία ώστε τα μέλη της Εκκλησίας να μην είναι συνειδητοί Χριστιανοί, πνευματικά άγρυπνοι για τις ευθύνες τους και δραστήριοι στην εκπλήρωσή τους. Με όλο το δίκιο τους λοιπόν ορισμένοι που πονούν για την άθλια αυτή κατάσταση διετύπωσαν τα εξής:

«Αναμείξαμε με τόσο πολύ νερό το Ευαγγέλιο του Χριστού, ώστε το κάναμε να φαίνεται ότι ο κύριος σκοπός της θρησκείας είναι να κάνει ανθρώπους ευχάριστους, ξένοιαστους, υποκριτές και ανεκτικούς για κάθε τι. Μεταβάλαμε μια επαναστατική πίστη σ' ένα ελαφρό περίπατο γύρω στον κήπο, καιρού επιτρέποντος». «Νομίζω ότι δεν θα ήταν υπερβολικό να πω ότι η πλειονότητα των ανθρώπων σ' αυτή τη Χριστιανική χώρα δεν έχουν ιδέα για το τι είναι πραγματικά η αληθινή χριστιανοσύνη. Πού πρέπει να αποδοθεί μομφή για μια τέτοια άγνοια; Νομίζω πρέπει να αποδοθεί στον κλήρο. Αντί να διδάσκουν την πίστη, προφέρουν εντυπωσιακές ειδήσεις για τα τρέχοντα ζητήματα». «Εμείς οι Χριστιανοί είμαστε άνθρωποι που θέλουμε να ζούμε με ησυχία και άνεση, σκεπασμένοι από την ομίχλη και το σκότος ωραίων θρησκευτικών λέξεων. Αλλά τίποτε δεν υπάρχει πίσω απ' όλα αυτά. Καμιά υπακοή, καμιά υπηρεσία και κανένα βάδισμα σε κάποια ίχνη».

Αυτή είναι ορθή και δίκαιη διατύπωση των πραγμάτων από επίσημα χείλη της Εκκλησίας, η οποία δεν είναι πλέον το άλας της γης ούτε το φως του κόσμου. Γι' αυτό είπε κάποιος: «Ο Θεός μάς εμπιστεύτηκε την Εκκλησία μαζί με το Ευαγγέλιο για όλο τον κόσμο. Αλλά τι έκανε η Εκκλησία με το Ευαγγέλιο του Θεού; Αποσιώπηση κατόπιν αποσιωπήσεως... Συχνά πέτρες αντί άρτου προσφέρθηκαν... Τι άθλιοι και οικτροί αδέξιοι εργάτες και πλαστογράφοι που είμαστε συχνά, όταν συγκρινόμαστε με τον Απόστολο Παύλο;... Μπορούμε καλά να εννοήσουμε εκείνους που έχουν αναλάβει μια κρίσιμη στάση απέναντι της Εκκλησίας, επειδή οι υπηρέτες της απέδειξαν ότι είναι υπηρέτες ανθρώπων του Μαμμωνά και του Διαβόλου των πολιτικών κομμάτων και ομάδων παρά υπηρέτες του Ευαγγελίου».

Χαρακτηριστικά είναι όσα γράφει ο Αυγουστίνος Καντιώτης, Μητροπολίτης Φλωρίνης στο υπ' αριθμό 257 φύλλο της "Σπίθας": «Δυστυχώς στην Ελλάδα οι ποιμένες μετά την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό επί συνεχείς δεκαετηρίδες ελεύθερου πολιτικού βίου ουδεμία σπουδαία σημασία έδωσαν στο Λόγο του Θεού, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων. Ο Λόγος του Θεού ήταν γι' αυτούς πάρεργο. Κύριο δε αυτών έργο ήταν... ο θησαυρισμός. Υπήρξε δε εποχή κατά την οποία η Ελλάδα συνταράχθηκε από το λεγόμενο σιμωνιακό σκάνδαλο,[19] το οποίο δημιούργησαν υποψήφιοι αρχιερείς, οι οποίοι αγόρασαν τους θρόνους αντί τεραστίων χρηματικών ποσών, με τα οποία δωροδόκησαν τους ισχυρούς της ημέρας. Σοβαρή αθηναϊκή εφημερίδα επανέφερε αυτές τις ημέρες στη μνήμη των νεότερων Ελλήνων το σκάνδαλο των σιμωνιακών. Ευθαρσής δε αρχιερέας σε συνεδρίαση κάποιας προηγούμενης συνό-

---

[19] Ο όρος *"Σιμωνία"* εκφράζει την περίπτωση που κληρικός δωροδοκεί για να αποκτήσει ανώτερη θέση στην ιεραρχία της Εκκλησίας, δηλαδή, αγοράζει αξίωμα στην ιεραρχία της Εκκλησίας με χρήματα. Αναφέρεται στον Σίμωνα Μάγο, στη Σαμάρεια, που πρότεινε χρήματα στον Απόστολο Πέτρο, ώστε να μπορεί κι αυτός να κάνει θαυματουργικά σημεία (δες Πράξεις 8:9-24).

δου της Ιεραρχίας, μιλώντας περί της φιλοχρηματίας Μητροπολιτών και Αρχιεπισκόπων, υπολόγισε, ότι κατά την τελευταία μόνο πεντηκονταετία στα θυλάκια των αρχιερέων και συγγενών τους εισέρρευσε το ιλιγγιώδες ποσό των 900.000 λιρών. Αλλά στην επιθυμία συλλογής χρυσού είναι δυνατόν να υπάρχει και επιθυμία μελέτης και διάδοσης του Λόγου του Θεού, ο οποίος και χρυσίου και αργυρίου είναι πολυτιμότερος κατά τον Ψαλμωδό; Όχι! Δεν είναι δυνατόν να υπηρετεί κάποιος Χριστό και Μαμμωνά. Αυτοί που λατρεύουν τον Μαμμωνά αδιαφορούν για την πνευματική καλλιέργεια του λαού· μεταβάλλουν τους ναούς σε οίκους εμπορίου και πωλούν εκ νέου τον Χριστό αντί τριάκοντα αργυρίων».

Υπάρχουν πολλές αποδείξεις, πολλά ο κόσμος ξέρει και σε πολλά έχει πειραματιστεί. Είναι περιττό λοιπόν να γράφω περισσότερα. Νομίζω όμως ορθό, να σημειώσω το εξής περιστατικό: Το έτος 1964 βρέθηκα στο Λος Άντζελες της Καλιφόρνιας. Επισκέφτηκα τον περικαλή Ορθόδοξο ναό της Αγίας Σοφίας. Η λαμπρότητα του ναού αυτού μου δημιούργησε θάμβος. Δεν μπορούσα να πιστέψω ότι βρισκόμουν μέσα σε Χριστιανικό Ναό, που είναι προορισμένος να λατρεύεται ο Θεός με ταπείνωση και απλότητα. Μια ενδόμυχη ώθηση με πίεσε και φώναξα με δυνατή φωνή: **Οποιοσδήποτε μπορεί να μπει εδώ μέσα, εκτός από τον Χριστό.** Ξαφνιασμένοι οι διάφοροι προσκυνητές που ήταν μέσα στο Ναό, οι ιερείς και οι νεωκόροι με έβλεπαν, αλλά κανείς δεν μου ζήτησε εξηγήσεις. Η λαμπρότητα και τα κοσμήματα του Ναού δεν περιγράφονται. Παρατήρησα δε και ένα φοβερό ανοσιούργημα στον ημικύκλιο θόλο, πάνω από την Ωραία Πύλη. Δεξιά και αριστερά αυτού του θόλου υπήρχαν ανά πέντε φωτογραφίες παιδιών από πλούσιες οικογένειες, οι οποίες πλήρωσαν τους παπάδες για την τοποθέτηση των φωτογραφιών από 500 δολάρια η κάθε μία.

Επειδή, όπως ανέφερα προηγουμένως, ακούγονται κατά καιρούς ευσεβείς φωνές, ίδρυσαν οι ελεγχόμενοι τον οργανισμό "Αποστολική Διακονία", αλλά όχι από ευαγγελικό ζήλο, αλλά για να μειώσουν τη φωνή εκείνων των ευσεβών που διαμαρτύρονται. Ας ακούσουμε πάλι τον Αυγουστίνο Καντιώτη, τι γράφει για το θέμα αυτό στο ίδιο φύλλο του:

«Και η Αποστολική Διακονία δεν προήλθε, δυστυχώς, από αγνά ελατήρια. Οι πρωτεργάτες αυτής, επίσκοποι και καθηγητές, φθονούντες την πρόοδο των θρησκευτικών κινήσεων ίδρυσαν τον Οργανισμό τούτο, με το βαθύτερο σκοπό να μειώσουν, και, ει δυνατόν, να εξοντώσουν την ελεύθερη ιεραποστολή. Η Αποστολική λοιπόν Διακονία υπήρξε τέκνο αντιζηλίας και φθόνου. Φθόνους δε και αντιζηλίες γέννησε η ίδια, διασπάζοντας ακόμη περισσότερο την ενότητα του θρησκευόμενου λαού.

Επικεφαλής των διαφόρων υπηρεσιών της Αποστολικής Διακονίας τέθηκαν ως επί το πλείστον άτομα μη φέροντα τα γνωρίσματα της αληθινής Ιεραποστολής. Άγαμοι κληρικοί οι οποίοι αφ' ης στιγμής φόρεσαν το ράσο, μία διακαή επιθυμία είχαν, όχι να δαπανηθούν για το Ευαγγέλιο, αλλά το ταχύτερο να αρπάξουν αρχιερατικούς θρόνους και να γίνουν Δεσποτάδες χορταίνοντας τα αβυσσαλέα πάθη της μωροφιλοσοφίας τους, εμφανίστηκαν ως... ιεραπόστολοι και κατέλαβαν διάφορα πόστα στης Αποστολικής Διακονίας, για να τα εγκαταλείψουν ευθύς αμέσως μπροστά στη θέα μιας σπινθηροβολούσης μίτρας. Ουδείς εξ αυτών είπε: "Εγώ θα μείνω και θα πεθάνω στην Αποστολική Διακονία".

Μετά από αυτά, διατηρούν την ψευδαίσθηση ότι ποιμαίνουν το λαό του Θεού και πληροφορούν τον καθένα από το αμαθέστατο πλήρωμα της Εκκλησίας, ότι "γεννήθηκες Χριστιανός και εί-

σαι Χριστιανός". Δεν ξέρουν οι απροσάρμοστοι και "αγράμματοι", ότι ο Χριστιανός δεν γεννιέται, αλλά γίνεται. Έτσι έγραψαν οι εφημερίδες, την 14/3/1965, για τον Βασιλιά Κωνσταντίνο, που καυχήθηκε για το Χριστιανισμό του ως εξής: "Εγώ είμαι υπερήφανος γιατί γεννήθηκα Χριστιανός". Εάν τους Χριστιανούς τους γεννούσαν οι μητέρες τους από τη μήτρα τους, θα ήταν περιττή η θεία δύναμη, περιττός ο ιλασμός του Χριστού και η λειτουργία του Αγίου Πνεύματος, το Οποίο και μόνο γεννά τους Χριστιανούς, αφοί ο κάθε άνθρωπος θέσει σε εφαρμογή τους όρους της σωτηρίας, τη μετάνοια και την πίστη. Όλοι οι άνθρωποι γεννούνται από τη φύση *«τέκνα φύσει ὀργῆς»* (Εφεσ.2:3). Αυτό λέει ο αψευδής Λόγος του Θεού, αλλά οι παπάδες (κάθε άνθρωπος ψεύτης) διακηρύττουν όλα τα άλλα. Αυτοί τους θέλουν Χριστιανούς από τη μήτρα της μάνας τους.

Πώς συμβιβάζεται όμως αυτή τη αντίληψή τους με τα αβάπτιστα παιδιά, που τα θεωρούν ως κατοικία δαιμονίων, πριν βαπτιστούν; Την ώρα της βαπτίσεως οι ιερείς βλέπουν τα νήπια ως πραγματικούς διαβόλους και απευθυνόμενοι σ' αυτά με οργή και με κατάρα, με αφορισμούς και εξορκισμούς, τους λένε: «Επιτιμά σοι Κύριος διάβολε... Επιτίμηθή τι και αναχώρησον... Αυτός γαρ και νυν επιτάσσει σοι δι' ημών. Φοβήθητι έξελθε και αναχώρησον από του πλάσματος τούτου... Έξελθε και αναχώρησον από του πλάσματος τούτου συν πάση το δυνάμει και τοις αγγέλοις σου... Ορκίζω σε παμπόνηρον, και ακάθαρτον, και μιαρόν, και εβδελυγμένον, και αλλότριον πνεύμα... Αναχώρησον... Φοβήθητι τον Θεόν... Έξελθε και αναχώρησον... Δέσποτα Κύριε... το πλάσμα τούτο... εξέλασον εξ αυτού παν πονηρόν και ακάθαρτον πνεύμα, κεκρυμμένον και εμφωλεύον αυτού τη καρδία».

Το ευτύχημα για τους παπάδες είναι ότι αυτά δεν τα ξέρουν οι γονείς. Αν το ήξεραν, θα είχαν κακά ξεμπερδέματα (Για τις λεπτομέρειες βλέπε το θέμα περί Βαπτίσεως).

Επανερχόμενος στο θέμα μου, ότι κατά την παπαδική αντίληψη οι άνθρωποι γεννώνται Ορθόδοξοι Χριστιανοί, έχω να προσθέσω ότι ο σκοταδισμός αυτός δεν είδε ούτε το ελάχιστο ευαγγελικό φως. Η φράση αυτή ότι "γεννήθηκες Χριστιανός", δεν υποστηρίζεται μόνο από τους ολιγογράμματους παπάδες, αλλά και από πτυχιούχους της θεολογίας, και μάλιστα από τους θεολόγους των μεγαλύτερων πνευματικών κινήσεων της χώρας μας. Το περιοδικό "ΣΩΤΗΡ" (θυγατρική κίνηση της "ΖΩΗΣ"), στο υπ' αρ. 206 τεύχος, σελ.689, γράφει το εξής τερατούργημα: «Το βρήκες να είσαι Χριστιανός. Γεννήθηκες Χριστιανός και συνήθισες να είσαι Χριστιανός». Η Γραφή της Αλήθειας όμως τους διαψεύδει, γιατί λέει: Ο άνθρωπος είναι κακός από τη νηπιότητά του και ότι *«ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς – ήμασταν από τη φύση τέκνα οργής»* (Εφεσ.2:3). Τι έχετε σ' αυτά να αντιτάξετε, αθεολόγητοι θεολόγοι;

Ενώ δε η πνευματική ζωή και δραστηριότητα των κληρικών είναι γενικά σε άθλια κατάσταση και η θέση τους έναντι του Θεού τρομακτική, φροντίζουν να φαίνονται "ήρωες" στην κοινωνία των ανθρώπων, σε κοσμικοϋλιστικές υπόθεσεις, σε πολέμους και μάχες, ενώ είναι ένα μεγάλο "μηδέν" ενώπιον του Θεού. Επεδίωξαν και πέτυχαν να τιτλοφορούνται με τα πιο τιμητικά ονόματα και επιχρυσώνονται με χρυσό και άργυρο, με διαμάντια και μπριλάντια. Ξεχνούν όμως την αποδοκιμασία του Ιδρυτή της Εκκλησίας σ' αυτά το κοσμικά στολίδια. Αυτά παρουσιάζουν μια τάξη ανθρώπων που είναι ανάξιοι να κατέχουν θέση στο Σώμα της Άγιας Κοινωνίας των πιστών, της Εκκλησίας, της οποίας Κεφαλή είναι ο Χριστός. Ζυγιζόμενο λοιπόν το ιερατείο στην πλάστιγγα του Θεού βρίσκεται ελλιπές.

Παρηγορούνται όμως και βαυκαλίζονται γιατί αρκετοί απ' αυτούς πέτυχαν να τους κρεμάσουν μερικά ασημωτά ντενεκεδάκια "τιμής και ανδρείας" στα στήθη τους. Ξεχνούν και εδώ ότι αντί αυτών των ντενεκέδων, έπρεπε τη στήθη τους να κοσμούν τα στίγματα του θείου Λυτρωτή, για τα οποία ο απ. Παύλος είχε μεγάλη τιμή (*«ἐγὼ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω»* Γαλ.6:17). Έτσι μαρτυρούν μόνοι τους, ότι όχι μόνο δεν συνέβαλαν στην αποστολή της Εκκλησίας, να εξαγγείλουν τις αρετές του Θεού (*«Ὑμεῖς δὲ... ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς – **Εσείς όμως είστε... για να εξαγγείλετε τις αρετές Εκείνου που σας κάλεσε από το σκότος στο θαυμαστό Του φως**»* Α' Πετρ.2:9), για να έχουν «καρπό ειρηνικό», «καρπό εις αγιασμό», αλλά έγιναν συναυτουργοί στην εξόντωση των λογικών δημιουργημάτων του Θεού της αιώνιας αγάπης, για τα οποία θυσίασε τον Ιησού Χριστό και καλεί όλους προς τον Εαυτό Του. Ποια ομοιότητα υπάρχει μεταξύ των παπάδων και του Χριστού, που υποστηρίζουν ότι Τον αντιπροσωπεύουν; Καμία, απολύτως καμία! Φρίκη!

Με την αφορμή όλων αυτών υπάρχουν πολλές εκκρεμότητες και εξαιτίας τους έχει δημιουργηθεί ένα μεγάλο χάος στην Εκκλησία, χάος που γεννά σύγχυση και αμηχανία στους ανθρώπους. Τα ανησυχητικά λόγια του Πάπα Παύλου του ΣΤ' μαρτυρούν αυτή την αλήθεια: «Η Εκκλησία σήμερα περνά στιγμές ανησυχίας και αυτοκριτικής. Μπορούμε να πούμε ακόμα και αυτοκαταστροφής». Αυτή είναι η γλώσσα της αλήθειας. Και η αλήθεια αυτή πρέπει να σας ανησυχεί, αγαπητέ Γέροντα. Ο Πάπας διαισθάνεται την κρίση και γι' αυτό πολλές φορές επαναλαμβάνει τις λέξεις: «Κίνδυνος», «ανησυχία», «πόνος», «θλίψη». Τι θα επιχειρήσετε όμως, εσείς ως Οικουμενικός Πατριάρχης και εκείνος ως Πάπας, για τον κίνδυνο, την ανησυχία, τον πόνο και τη θλίψη; Η απάθεια νομίζω πρέπει να εκτοπιστεί και η ενέργεια του θείου Πνεύματος να αναλάβει δράση. *«ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας – **Ιδού τώρα καιρός ευπρόσδεκτος· ιδού τώρα ημέρα σωτηρίας**»* (Β' Κορ.6:2). *«ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός – **Ας αποθέσουμε, λοιπόν, τα έργα του σκότους και ας ντυθούμε τα όπλα του φωτός**»* (Ρωμ.13:12).

Το μικρόβιο της μόλυνσης στη διαίρεση των Εκκλησιών

Τα θλιβερά αποτελέσματα της παρέκκλισης των ηγητόρων της Εκκλησίας από τη θεϊκή γραμμή και η νέα αντι-Βιβλική κατάσταση πραγμάτων, μου επιτρέπουν να σχολιάσω τελικά τη γενική αιτία του κακού και να παρουσιάσω ανάγλυφη τη μορφή του.

Πρόχειρο είναι πάντα το κατηγορητήριο των Εκκλησιών Ορθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής σε βάρος των ετεροδόξων, ότι χωρίστηκαν σε πολλές ομάδες με ιδιαίτερα ονόματα και με διαφορετικό τρόπο διοικήσεως. Θα μας λείψει όμως κάθε ίχνος ειλικρίνειας και ευθύτητας, εάν αποκρύψουμε την αιτία του κακού.

Κανείς δεν αρνείται το γεγονός της διαίρεσης των ετεροδόξων Εκκλησιών. Βλέποντας όμως τη δράση τους, είμαστε από τη φύση των πραγμάτων υποχρεωμένοι να πούμε, ότι παρουσιάζουν το θέαμα μιας οικογένειας με πολλά παιδιά, που το καθένα φέρει ιδιαίτερο όνομα. Όταν δε αυτά ανδρώθηκαν, με βάση την αγωγή που είχαν από τον κοινό πατέρα, δημιούργησαν ιδιαίτερες εστίες – οικογένειες με διάφορο τρόπο διοικήσεως. Όλα όμως αυτά τα παιδιά προσπαθούν το καθένα χωριστά να ικανοποιήσουν κατά τον καλύτερο τρόπο τον κοινό πατέρα. Η παρομοίωση αυτή νομίζω ότι είναι σωστή. Έτσι

παρατηρούμε ετερόδοξες Εκκλησίες, εκτός βέβαια των Μαρτύρων του Ιεχωβά, ότι τα κηρύγματά τους είναι σχεδόν τα ίδια – όλα Χριστοκεντρικά. Είναι δηλαδή η αγωγή που πήραν από τον κοινό πατέρα. Είναι άξια κατάκρισης η συμπεριφορά τους; Για την Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, ναι. Για τον Θεό όμως που τις ανέχεται και τις ευλογεί, ασφαλώς όχι. Όλες οι Εκκλησίες είναι θυγατέρες του ίδιου Πατέρα, του Θεού, αποτελούνται από τα παιδιά Του, τα οποία του στοίχισαν πολύ ακριβά. Πλήρωσε γι' αυτά με τη θυσία του Μονογενή Υιού Του Ιησού Χριστού. Γι' αυτό και λέει: *«τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω – αυτόν που έρχεται σ' Εμένα δεν θα τον βγάλω έξω»* (Ιν. 6:37). Η Χάρη του Θεού λοιπόν συνεργάζεται με όλες τις Εκκλησίες. Υπάρχουν άλλωστε και πολλές περιπτώσεις που από τις διάφορες αυτές Εκκλησίες ο Θεός χρησιμοποιεί ορισμένες σε κάποιο ιδιαίτερο σκοπό, για την πραγματοποίηση κάποιου ρόλου στο θείο Του σχέδιο.

Άλλωστε, δεν πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός, ότι «"οι θεολογικές αντιθέσεις", εκ των οποίων προήρθε εν μέρει η εκκλησιαστική διαίρεση, ήταν φυσικές και αναπόφευκτες, όπως επίσης η διάφορη εξωτερική οργάνωση της Χριστιανικής Εκκλησίας. Οι θεωρητικές συζητήσεις και έριδες υπάρχουν πανταχού όπου υπάρχει πνευματική ζωή. Μόνο όπου υπάρχει αγών των πνευμάτων, εκεί υπάρχει και πνευματική ζωή, και ως εκ τούτου διαφορές γνωμών και θρησκευτικές έριδες υπήρχαν εξ αρχής τη Χριστιανική Εκκλησία, διαρκούσες δια των αιώνων μέχρι σήμερα».

Αλλά, τέλος πάντων, κάποιος αυστηρός κριτή θα μου πει: «Δεν έπρεπε να αποσπαστούν από την αρχική οικογένεια». Πλειοδοτώ με τον αυστηρό κριτή. Πλην όμως υπάρχουν δύο επιφυλάξεις επί του σημείου αυτού.

1) Οι ετερόδοξοι δεν μπορούν να λατρεύσουν τον Θεό με τους Ορθοδόξους, όταν αυτοί αντί του Κτίστη λατρεύουν τα κτίσματα.

2) Ποιος έκανε την πρώτη αρχή της διαίρεσης και ποιος έδωσε το ξεκίνημα;

Εξετάζοντας το σχίσμα των Εκκλησιών, βλέπουμε, ότι αρχικά διασπάστηκε η Δυτική και Ανατολική Εκκλησία. Μαζί τράβηξαν τη διελκυστίνδα. Να, λοιπόν η αρχή, να και το ξεκίνημα. Και η αιτία της διαίρεσης αυτής υπήρξε η έλλειψη αγάπης, η πρωτοκαθεδρία, η αλαζονεία, η φιλαρχία, η επιδίωξη πρωτείων, η ιδιοτέλεια, η ματαιοδοξία.

Επί του σημείου αυτού, γράφει ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Ι. Ν. Καρμίρης τα ακόλουθα: «Το θλιβερό εκείνο εκκλησιαστικό σχίσμα έσχισε τον άρραφο χιτώνα του Σωτήρα, διαίρεσαν, καθώς είπαμε, την μία Καθολική Εκκλησία Αυτού σε δύο, δηλαδή, στην Ορθόδοξη Καθολική Εκκλησία και στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, η δε διαίρεση εκείνη εξακολουθεί δυστυχώς μέχρι σήμερα, και μάλιστα επιτεινόμενη καθημερινά, καθόσον στον ΙΣΤ' αιώνα αποσχίσθηκαν από τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία πολυάριθμες Προτεσταντικές ομολογίες και παραφυάδες... Αναλυτικότερα λοιπόν λέμε, ότι τις πρώτες και κυριότερες και βαθύτερες αιτίες και ρίζες και αρχές του σχίσματος πρέπει να αναζητήσουμε... ιδιαίτατα στον εγωισμό και τη φιλαυτία, την αλαζονεία και φιλαρχία και επιδίωξη πρωτείου και πρωτοκαθεδρίας και προβαδίσματος... Από όλες λοιπόν τις ανωτέρω αιτίες επήλθε λίγο-λίγο κάποια αποξένωση μεταξύ Ανατολής και Δύσεως, την οποία επέτειναν η φιλοπρωτία και η φιλαρχία και η αντιζηλία των επισκόπων της Ρώμης προς τους επισκόπους της Κωνσταντινουπόλεως και μεταξύ αυτών διαρκής έριδα από φιλοδοξία "για τους θρόνους"» ("Η Διαίρεση της Χριστιανοσύνης και Δυνατότητα Επανένωσης Αυτής", σελ.3, 5-6).

Όλα δε αυτά είναι φανερό ότι στερούνται της θείας πνοής και του θείου ζήλου. Στη συνέχεια ακολούθησαν αθρόες παραβάσεις και ανεπίτρεπτες παραβιάσεις, για τις οποίες οι ιστορικοί έχουν αφιερώσει τις πιο σκοτεινές σελίδες στα ιστορικά τους κείμενα. Η ευσέβεια όμως ορισμένων δεν μπορούσε να ανεχθεί αυτή την κατάσταση. Για το λόγο αυτό ύψωσαν φωνή διαμαρτυρίας (Λούθηρος, Καλβίνος κ.α.) και διαχώρισαν τις ευθύνες τους από τις κατ' ευφημισμό Χριστιανικές Εκκλησίες.

Παρατηρώντας λοιπόν τους Διαμαρτυρόμενους, βλέπουμε, ότι ο διαχωρισμός αυτός είχε ως αιτία την ευσέβεια, το φόβο του Θεού, το ζήλο της πνευματικής ζωής και της κάθαρσης των μολυσμάτων. Μεγάλη και τεράστια η διαφορά της μίας διαίρεσης από την άλλη. Και τις μεν Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες ο διαχωρισμός αυτός ώθησε σε εντονότερη πνευματικότητα, τις δε συντηρητικές ώθησε σε πνευματική παράλυση. Κανείς δεν αμφιβάλλει για το γεγονός αυτό. Οι Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες είδαν αρχικά την ανάγκη να γίνουν περισσότερο πνευματικές με την προσευχή και τη μελέτη του θείου Λόγου και το κήρυγμα. Για την περίπτωση αυτή ο κ. Ι. Ν. Καρμίρης γράφει:

«Στο σχίσμα δε τούτο του Προτεσταντισμού ήγαγον, πλην των άλλων, η αναγέννηση των γραμμάτων, η πολιτική και κοινωνικοθρησκευτική κατάσταση της Ευρώπης και ιδιαίτατα η ποιούσα διαφθορά και κατάπτωση του Παπισμού... Αλλά πάρα όλες τις υφιστάμενες μεταξύ αυτών λεπτομερειακές διαφορές, οι μεταξύ αυτών δεσμοί είναι τόσο πολλοί και τόσο στενοί, ώστε οι οπαδοί των Χριστιανικών Εκκλησιών, σε οιανδήποτε και αν ανήκουν και οπουδήποτε γης και να ζουν, φέρουν το ίδιο τίμιο και άγιο όνομα του Χριστού, και μπορούν να λένε με το αρχαίο σύμβολο της πίστεως: Πιστεύω εις μίας αγίαν Εκκλησίαν του Χριστού» ("Η Διαίρεση της Εκκλησίας και οι Ενωτικές Προσπάθειες", σελ.4).

Οι συντηρητικές Εκκλησίες όμως είδαν την ανάγκη να πολεμήσουν με κάθε μέσον τους πνευματικούς αντιπάλους τους, όπως τους ονόμασαν. Αλλά η δράση αυτή δεν έχει την έμπνευση του θείου Πνεύματος και στερείται του μεγαλείου της άγιας κοινωνίας των λυτρωμένων του Ιησού Χριστού. Γι' αυτό έφτασαν στο σημείο να χρησιμοποιούν τη μαγκούρα του αστυνόμου – χωροφύλακα, αντί του Πνεύματος του Αγίου. Έτσι απογυμνώθηκαν από κάθε πνευματική ζωή και δράση. Ό,τι έχουν να παρουσιάσουν σε πνευματικότητα, είναι στο μεγαλύτερο μέρος υποκρισία και φαρισαϊσμός. Δεν νομίζω λοιπόν, εάν υποστηρίξω, ότι για όλους αυτούς που καλλιεργούν αυτές τις αποτρόπαιες καταστάσεις ο Κύριος απευθύνει τα τρομερά "ουαί". *«Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν – Ουαί σ' εσάς, γραμματείς και Φαρισαίοι υποκριτές, γιατί κλείνετε τη βασιλεία των ουρανών μπροστά στους ανθρώπους· επειδή εσείς δεν εισέρχεστε ούτε τους εισερχόμενους αφήνετε να εισέλθουν»* (Μτ.23:14).

Η διαίρεση είναι εξακολουθητική

Επειδή η Ορθόδοξη Εκκλησία σταμάτησε στην ουσία να χρησιμοποιεί στη δραστηριότητά της το ορισθέντα από τον Θεό Κυβερνήτη, το Πνεύμα το Άγιο, και κινείται πάντοτε από σαρκικές επιθυμίες, διαιρέθηκε και μεταξύ της σε Νεοημερολογίτες και Παλαιοημερολογίτες, καθώς και σε πλήθος αντιμαχόμενων Σωματείων και Συλλόγων.

Μεταξύ των Διαμαρτυρομένων Εκκλησιών υπάρχει μια ευγενής άμιλλα εξάπλωσης των θεϊκών μηνυμάτων. Μεταξύ όμως των Ορθοδόξων Παλαι-

οημερολογιτών και Νεοημερολογίτων, υπάρχει εξοντωτικός αγώνας, πόλεμος και καταστρεπτική μανία.

Για να μην χαρακτηριστώ ως κατήγορος της επίσημης Εκκλησίας, θα επικαλεστώ λίγα από εκείνα που έγραψε ο Μητροπολίτης Αυγ. Καντιώτης, πάνω σ' αυτό το θέμα. Ας τον ακούσουμε:

«...ας στενέψουμε το πλαίσιο των παρατηρήσεών μας επί την ενότητας και ας έρθουμε στη μικρή αυτή γωνία του κόσμου που ονομάζεται Ελλάς. Επ' αυτής υπάρχει ένα μικρό τμήμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας, η οποία ονομάζεται Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος. Ρωτάμε: Είναι αυτή ενωμένη;

Η διάσπαση επί των ημερών μας έχει αποκορυφωθεί και έλαβε ορισμένα σχήματα. Ποιος δεν το βλέπει; Ποιος δεν το αισθάνεται; Εν πρώτοις μία άκριτη και αψυχολόγητη και αντικανονική μεταρρύθμιση του Ημερολογίου το έτος 1924 διαίρεσε τον ενωμένο Ορθόδοξο λαό μας σε δύο παρατάξεις, την παράταξη των Παλαιοημερολογιτών και την παράταξη της επίσημης Κρατικής Εκκλησίας. Να διηγηθούμε τώρα τις προστριβές, τις αντεγκλήσεις, τις διενέξεις, τα ποικίλα σκάνδαλα, τα βίαια μέτρα τα οποία έλαβε το Κράτος προς κατάπνιξη της θρησκευτικής ελευθερίας; Θα χρειαστεί τόμος ολόκληρος. Το εκ της διασπάσεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος σκάνδαλο είναι μέγα. Ο Ελληνικός λαός επί τριακονταετία παρίσταται μάρτυρας της διαίρεσης αυτής, του ακήρυχτου πολέμου Ορθοδόξων κατ' Ορθοδόξων... Κύριε, αμαρτήσαμε ενώπιόν Σου. Εσύ ζητάς την ενότητά μας και εμείς οι Ορθόδοξοι της Ελλάδος διαιρεθήκαμε σε Νεοημερολογίτες και Παλαιοημερολογίτες. Ποιος θα μας ενώσει;... Αλλά πλην της θλιβερής διαίρεσης, την οποία προκάλεσε η εισαγωγή του νέου ημερολογίου, υπάρχει και άλλη διαίρεση, η οποία κινδυνεύει να λάβει διαστάσεις εντός του σώματος της Εκκλησίας και να προκαλέσει ζημιές ανεπανόρθωτες. Και η διαίρεση αυτή δυστυχώς προέρχεται εκ μέρους διαφόρων Χριστιανικών Ενώσεων, Αδελφοτήτων, Συλλόγων και Σωματείων, που κινούνται εν μέσω της επίσημης Εκκλησίας... Αυτά δεν γράφονται φανταστικά, ούτε στηρίζονται σε απλές υπόνοιες και μεμονωμένα κρούσματα φατριασμού... Αλλά είναι απόρροια προσεκτικής και βαθειάς παρατηρήσεως και εκτιμήσεως πολλών γεγονότων που έχουν υποπέσει στην αντίληψη του θρησκεύοντος λαού, και μάλιστα του λαού εκείνου, ο οποίος για τα σκάνδαλα της διαίρεσης μένοντας μακριά από κάθε οργάνωση, κρίνει αμερόληπτα την κατάσταση και εκφράζει ποικιλοτρόπως τη λύπη, την αγανάκτησή του για τη θρησκευτική διαίρεση της πατρίδας μας. Και θα χρειαζόταν να επεκτείνουμε πολύ το άρθρο, εάν επρόκειτο να σταχυολογήσουμε έστω κάποια λίγα παραδείγματα από τον ακανθοφόρο αγρό. Αλίμονο! Πόσα πρόβατα του Χριστού διερχόμενα από τον αγρό τούτο αφήνουν πάνω στα αγκάθια άφθονο και πολύτιμο μαλλί. Και μόνο μαλλί; Υπάρχουν σε ορισμένες οργανώσεις τρομερά αγκάθια, που όχι μόνο αφαιρούν το μαλλί, αλλά ξεσχίζουν και το δέρμα των προβάτων, και τα κάνουν να πληγώνονται και να πονούν πολύ! Αντί χλόης δροσερής, αγκάθια οδυνηρά. Αγκάθια που έσπειραν στον αγρό της Εκκλησίας ο φατριασμός και η διαίρεση των θρησκευτικών Συλλόγων.

«ἵνα πάντες ἓν ὦσιν» (Ιν.17:21). Δυστυχώς εν μέσω των ερίδων η γλυκιά φωνή του Χριστού δεν ακούγεται. Δια των θρησκευτικών Συλλόγων αντί να ισχυροποιηθεί το αίσθημα της εν Χριστώ ενότητας παρατηρείται το εντελώς αντίθετο· διάσπαση, διαίρεση του θρησκευτικού λαού της Ελλάδος. Σημειωτέον δε ότι δεν είμαστε εμείς οι πρώτοι, οι οποίοι παρατηρήσαμε αυτό το θλιβερό φαινόμενο. Προ εξαετίας στη Θεσσαλονίκη, από ομάδα Ορθοδόξων Χριστιανών εξεδόθη και κυκλοφόρησε

υπό τον τίτλο "Μονοπώλιο Πίστεως" φυλλάδιο γραμμένο με πολλή πνευματική δύναμη. Καυτηρίαζε τις άθλιες μεθόδους που χρησιμοποιούν μέλη ορισμένων Συλλόγων για να διαλύσουν, ει δυνατόν άλλους Συλλόγους, για να αποσπάσουν νέους οπαδούς και να αυξήσουν το δικό τους ποίμνιο (ξεσχίζονται περιοδικά και βιβλία, ποδοπατούνται αγγελίες της μιας οργανώσεως από τα μέλη της άλλης, διασύρονται και συκοφαντούνται πρόσωπα που έτυχε να μην ανήκουν στην ίδια Χριστιανική κίνηση). Δυστυχώς, η αδελφική φωνή του φυλλαδίου δεν εισακούστηκε. Οι ένοχοι συλλαμβάνονται επ' αυτοφώρω, αρνούνται την ενοχή τους, αρνούνται τα γεγονότα και για να σκιάσουν την τρομακτική αλήθεια φωνάζουν εν χωρώ, όπως διδάχτηκαν. Κύριοι μάς συκοφαντείτε. Εμείς είμαστε αθωότεροι περιστεράς. Άλλοι φταίνε...

Δυστυχώς η ίδια τακτική εξακολουθεί. Από πολλές πόλεις έρχεται κραυγή διαμαρτυρίας για τη διαίρεση. Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Αγρίνιο, Πάτρα, Βόλος, Λάρισα, Καρδίτσα, Σέρρες... έχουν δεινοπαθήσει από μέλη θρησκευτικών Σωματείων, των οποίων η υποκάρδια ευχή, δύσκολα αποκρυπτόμενη, είναι να διαλυθούν όλα τα θρησκευτικά Σωματεία για να μείνει κυρίαρχο ένα και μόνο που να εγκαταστήσει παντού τα πρακτορεία του, τα μονοπώλιά του και θα πουλά στις μυριάδες των οπαδών του το "άδολο γάλα". Η διαίρεση μαίνεται. Τα εγκλήματα πολλά. Αλλά όλων των κατά της ενότητας του θρησκευτικού λαού της Ελλάδας εγκλημάτων υπερβαίνουν τα εν Ναυπάκτω εσχάτων διαδραματιζόμενα. Ποιος εκεί να μην κλάψει; Ποιος εκεί να μη θρηνήσει;

Η διαίρεση αυτή είναι το κατεξοχήν σημείο των καιρών. Προφητεύτηκε από τον Ίδιο του Κύριο, ο Οποίος είπε, ότι στις ημέρες εκείνες της αποστασίας, του ατομικού και ομαδικού εγωισμού, για να πληθαίνει την ανομία θα ψυχραίνει η αγάπη των πολλών Ιδού! Εμφύλιος Πόλεμος ενέσκηψε μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας... Περιοδεύοντας την Ελλάδα με πόνο βλέπει κανείς τη διαίρεση· στα αφτιά μου φτάνουν οι φωνές των διαπληκτιζομένων Συλλόγων και Σωματείων· φωνές που υπενθυμίζουν τις παρόμοιες των διαιρεμένων Χριστιανών της Αρχαίας Κορίνθου, οι οποίοι έλεγαν: «*ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ*» (Α' Κορ.1:12). Και εκείνους μεν, διασπασμένοι προς ώρα σε φατρίες, ένωσε ένας Παύλος· εμάς όμως ποιος; ("Σημεία των Καιρών", σελ.210, 215).

Αυτά είναι τα αποτελέσματα της απουσίας του Αγίου Πνεύματος, του Μοναδικού Κυβερνήτη της Εκκλησίας. Και εφόσον Αυτό απουσιάζει, οι σαρκικές αδυναμίες κυβερνούν. Συνεπώς, «οι εσωτερικοί εχθροί της Εκκλησίας είναι επίφοβοι και επικίνδυνοι σε μεγαλύτερο βαθμό από τους εξωτερικούς» ("Χριστιανικό Φως", περιοδικό Μητροπόλεως Χανίων, Απρίλιος 1964).

Η Εκκλησία, λοιπόν, δεν έχει το Πνεύμα το Άγιο; Δεν λέω αυτό. Γιατί μέσα στην κατ' ευφήμισμη Εκκλησία, υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι «*οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν*» (Αποκ.3:4). Είναι γεγονός όμως, ότι η παγκόσμια "Χριστιανική Εκκλησία", ως σύνολο, που υπάρχει στον κόσμο σε κάθε γενεά, δεν έχει πάντοτε τη σφραγίδα του Αγίου Πνεύματος. Αυτό μαρτυρείται από τις θέσεις της, τις ενέργειές της, την παραδοχή εξω-Βιβλικών "πιστεύω", που είναι τόσο πολλά –και γίνονται περισσότερα με την πάροδο του χρόνου– και τόσο γνωστά, ώστε δεν χρειάζεται να σημειωθούν ιδιαίτερα. Η απουσία αυτή του Αγίου Πνεύματος από την παγκόσμια Εκκλησία φαίνεται ότι έρχεται σε αντίθεση με την υπόσχεση του Κυρίου Ιησού περί του Πνεύματος: «*...ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένει μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας... ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται – ...άλλον Παράκλητο θα δώσει σ'*

εσάς, για να μένει μαζί σας στον αιώνα: Το Πνεύμα της αλήθειας... εσείς όμως γνωρίζετε Αυτό, γιατί κοντά σας μένει και μέσα σας θα είναι» (Ιν.14:16-17).

Η διαφορά μεταξύ της υπόσχεσης του Κυρίου και της κατάστασης της Εκκλησίας, αν και θλιβερή, είναι ευεξήγητη. Το Πνεύμα το Άγιο δεν έπαυσε να κατοικεί μεταξύ των ανθρώπων. Υπάρχει σε όλους εκείνους τους οποίους αναγέννησε και έκανε νέα κτίσματα, ναούς δικούς Του. Αυτοί αποτελούν την πραγματική Εκκλησία του Θεού, που συνήθως δεν συμπίπτει με την κατά καιρούς επίσημα αναγνωριζόμενη ως τέτοια. Η απουσία του Αγίου Πνεύματος επισημαίνει την ύπαρξη της κατ' ευφημισμό μόνο Εκκλησίας. Φυσικά υπάρχουν περίοδοι της επίσημης Χριστιανικής Εκκλησίας, στις οποίες υπήρξε η παραδεκτή από τον Θεό Εκκλησία, και τούτο επισφραγίζεται από την παρουσία του Αγίου Πνεύματος – που πάντοτε παραμένει το μόνο κριτήριο γνησιότητας.

Όσα ο Μητροπολίτης κ. Καντιώτης αναφέρει και από εκείνα που εκ πείρας και ιστορικά γνωρίζουμε, αποδεικνύονται σοβαρές ανησυχίες και ζωηρές αταξίες, από τις οποίες πράγματι απουσιάζει το Άγιο Πνεύμα, *«οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεὸς, ἀλλὰ εἰρήνης – γιατί ο Θεός δεν είναι Θεός ακαταστασίας»* (Α' Κορ.14:33). Τόμους ολόκληρους και συγγράμματα αναφερόμενα σε σοβαρές αταξίες και ακαταστασίας, θα ήταν δυνατόν να παρουσιάσω. Δεν θα το πράξω όμως, παρ' όλο ότι έχω ύλη πολλή για το θέμα αυτό. γιατί με τον τρόπο αυτό θα κάνω πολεμική. Και η προσπάθειά μου θέλει να είναι και να παραμείνει οικοδομητική και συμβουλευτική. Παρ' όλα αυτά, δεν μπορώ να σταματήσω τη δύναμη της ψυχικής μου ορμής, η οποία αιτία έχει στην πολεμική της τις ανεπίτρεπτες παραβιάσεις επί του Βιβλικού Εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Πιεζόμενος λοιπόν από την ορμή αυτή θα καταγράψω ορισμένα ιστορικά γεγονότα, προκειμένου να καταδείξω για μια ακόμα φορά την απουσία του Αγίου Πνεύματος από την Εκκλησία και να δικαιολογήσω τη στάση μου προς αυτή. Και ιδού:

Η ιστορία είναι αψευδής μάρτυρας

«Οι ιθύνουσες τάξεις της Ελληνορωμαϊκής κοινωνίας κατάφεραν, στα χρόνια του 3ου και 4ου αιώνα, να προσαρμόσουν το Χριστιανισμό στις ανάγκες τους. Τον μετέτρεψαν σ' ένα θρησκευτικό και φιλοσοφικό αλύγιστο δόγμα, που στηρίζονταν στην ιδεαλιστική φιλοσοφία του Πλάτωνα. Η Χριστιανική Εκκλησία εξελίχθηκε σε ισχυρό θεσμό, που απλώθηκε σ' ολόκληρη την Αυτοκρατορία και είχε στήσει δική της τάξη και εξουσία τόσο πολύπλοκη και καταπιεστική όσο και η διοίκηση του Κράτους. Ο ανώτατος κλήρος ήταν απόλυτα ανεξάρτητος από τη μάζα των πιστών και στέκονταν πάνω από αυτή. Η Εκκλησία από πολύ καιρό είχε αποτυπώσει στην οργάνωσή της τη διοικητική ιεραρχία του Κράτους... Η Εκκλησία δεχόταν από παντού μέτριες και σπουδαίες δωρεές, γιατί όλες οι κοινωνικές τάξεις νόμιζαν πως τα δοσίματα αυτά στην Εκκλησία ήταν το μέσο και μια προϋπόθεση για να συγχωρεθούν οι αμαρτίες. Η Εκκλησία πήρε στα χέρια της, απόλυτα, το ζήτημα της αγαθοεργίας. Αλλά ο κλήρος, ύστερα από τον πλουτισμό του και αφού έγινε πέρα για πέρα ανεξάρτητος από τους λαϊκούς, μεταχειρίστηκε τα πλούτη της Εκκλησίας για δικό του λογαριασμό και διόλου για τα συμφέροντα των ταπεινών, όπως διατυμπάνιζε... Κάτω από την επίδραση του Κλήρου και των Καλογήρων, η Κυβέρνηση μπήκε στο δρόμο της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας από τα τέλη του 4ου αιώνα, καταδιώκοντας τους ειδωλολάτρες, τους Εβραίους και τους λεγόμενους "αιρετικούς", δηλαδή, εκείνους που δεν αναγνώριζαν γενικά τα παραδεδεγμένα δόγματα της

Εκκλησίας. Αλλά οι διωγμοί και οι καταπιέσεις δεν μπορούσαν να εξουδετερώσουν τους "αιρετικούς". Αντίθετα, προκαλούσαν καινούργιες "αιρέσεις", που εκφράζανε κάτω από τη θρησκευτική μορφή της αντίθεσής τους εναντίον του καθεστώτος αυτού και μάχονται την επίσημη Ορθοδοξία που στήριζε και επιδοκίμαζε το καθεστώς αυτό».

«Οι εσωτερικές διαμάχες της ανωτάτης ιερατικής αριστοκρατίας δεν ευνοούσαν από τη φύση τους την ενότητα της Εκκλησίας. Οι διαφωνίες αυτές εκδηλώθηκαν με τρόπο εξαιρετικά έντονο στα πρώτα χρόνια του 5ου αιώνα. Τότε, οι πατριάρχες της Κωνσταντινούπολης και της Αλεξάνδρειας, που στέκονταν αντίπαλοι, αλληλοκαταγγέλθηκαν – αποδίδοντας ο ένας στον άλλο την κατηγορία του αιρετικού και πως νόθευαν τις διδασκαλίες της Εκκλησίας... Οι αντιπρόσωποι του κλήρου με τη μισαλλοδοξία τους και το θρησκευτικό τους φανατισμό ξεπερνούσαν την Κυβέρνηση. Στο σημείο τούτο διακρίθηκαν οι Αλεξανδρινοί εκκλησιαστικοί, που καταστρέφοντας θησαυρούς της αρχαίας φιλολογίας και τέχνης, έκαναν ανεπανόρθωτη ζημιά στον πολιτισμό. Το 391, έβαλαν φωτιά κεντριζόμενοι από τον πατριάρχη Θεόφιλο στο ξακουστό Σαράπιο, με τις ανεκτίμητες βιβλιοθήκες του. Ο ανεψιός του Θεόφιλου, ο Κύριλλος που εκλέχτηκε πατριάρχης το 412 και αγιοποιήθηκε για τα "κατορθώματά" του, διακρινόταν για τον υπερβολικό φανατισμό του. Ο Κύριλλος άρχισε τη δράση του χτυπώντας τους αιρετικούς νοβατιανούς. Έκλεισε από δική του πρωτοβουλία τα προσευχητάρια τους και δήμευσε τις περιουσίες τους. Ύστερα οργάνωσε ένα φρικτό πογκρόμ. Οι Εβραίοι αποτελούσαν από τα χρόνια των Πτολεμαίων ένα "τεράστιο κομμάτι που πληθυσμού της Αλεξανδρείας και απολάμβαναν μια τοπική αυτονομία. Ο Κύριλλος μπήκε επικεφαλής των διαδηλωτών, τους οδήγησε στις συναγωγές, τις κατέστρεψε συθέμελα, έδιωξε όλους τους Εβραίους από την πόλη και παρέδωσε τα σπίτια και τις περιουσίες τους στη λεηλασία" (Σωκράτης: "Εκκλησιαστική Ιστορία", "Ελληνική Πατρολογία", Υ, 67, 7, 13). Άδικα ο έπαρχος της Αιγύπτου, ο Ορέστης, παραπονέθηκε σε βάρος του Κυρίλλου στην Κωνσταντινούπολη, επιμένοντας για την οικονομική ζημιά που η παράκαιρη αυτή δράση του Πατριάρχη έφερνε στην πόλη και στο δημόσιο θησαυρό. Οι πράξεις του Κυρίλλου έμειναν ατιμώρητες. Ο φανατισμός των Καλογέρων και των εκκλησιαστικών μπορούσε να ακολουθήσει τις ακολασίες τους». (Στο σημείο αυτό ο συγγραφέας αναφέρει το φρικτό θάνατο της Υπατίας από μέρους της συντροφιάς και της επιρροής του Κυρίλλου, για τον οποίο ανέφερα σε προηγούμενες σελίδες).

«Το 431, στην Οικουμενική Σύνοδο της Εφέσου, ο πατριάρχης Κύριλλος της Αλεξανδρείας, που γι' αυτόν μιλήσαμε στα παραπάνω, πέτυχε να καθαιρεθεί και να αφοριστεί ο πατριάρχης Νεστόριος. Ο Αυτοκράτορας και η Αυλή έδειξαν αρχικά τη διάθεση να υποστηρίξουν τον Νεστόριο. Όμως, ο Κύριλλος αποδείχτηκε ένας ικανός και άφοβος ραδιούργος που δεν γνώριζε ηθικά εμπόδια. Ξεσήκωσε εναντίον του Νεστόριου πολλούς Καλόγερους που συγκεντρώθηκαν και έκαναν θορυβώδεις διαδηλώσεις μπροστά στο αυτοκρατορικό Παλάτι. Διαθέτοντας τα μυθικά πλούτη της Εκκλησίας της Αλεξανδρείας, ο Κύριλλος μπορούσε άνετα χωρίς να αισθάνεται χρηματική στενοχώρια, να μισθοδοτεί τους ευνούχους που είχαν επιρροή στην Αυλή. Ο Νεστόριος καταδικάστηκε, καθαιρέθηκε και στάλθηκε εξορία στην Αίγυπτο...»

«Ο πρώτος αντιπρόσωπος της δυναστείας των Ισαύρων, ο Λέων ο 3ος (717-740), ύστερα από τη λαμπρή επιτυχία που κέρδισε σε βάρος των Αράβων, στέριωσε την εξουσία και επέτρεψε στη Βυζαντινή Κυβέρνηση να πάρει μια σειρά επείγοντα μέτρα, τόσο για να

σταματήσει την αναρχία και να βάλει σε κάποια τάξη τα εσωτερικά της, όσο και να ενισχύσει την πολεμική δύναμη της χώρας. Με δρακόντεια μέτρα πέτυχαν να αποκαταστήσουν την πειθαρχία που είχε παραλύσει ολότελα στο στρατό. Η κυβέρνηση βρήκε τα μέσα που χρειαζόταν, όσο και γαίες για την εγκατάσταση των στρατιωτών, παίρνοντας σε πλατειά κλίματα τις περιουσίες και άλλα πλούτη της Ορθόδοξης Εκκλησίας και των Μοναστηριών. Η πολιτική αυτή χτυπήθηκε σκληρά από την πλειοψηφία του κλήρου και, ιδιαίτερα, από τους Καλόγερους που έπαιζαν σπουδαίο ρόλο στην Εκκλησία. Η αντίδραση αυτή κέντρισε την κυβέρνηση να επιμείνει στον αγώνα της εναντίον στην εκκλησιαστική και μοναστηριακή περιουσία. Η Εκκλησία είχε στα χέρια της μυθικά πλούτη και δέσποζε όχι μόνο πάνω στις ψυχές, αλλά και πάνω στην οικονομική ζωή της κοινωνίας. Τα Μοναστήρια επωφελούμενα απ' τις αμέτρητες φορολογικές απαλλαγές και προνόμια, κατέχοντας τα καλύτερα κτήματα, εκμεταλλευόμενα πολυάριθμους ανθρώπους που ήταν εξαρτημένοι από αυτά, εξασθένιζαν το κράτος στην αναλογία της ασταμάτητης ανάπτυξής τους. Μπορεί μάλιστα να ειπωθεί πως απειλούσαν την ίδια την ύπαρξη του κράτους... Οι εικόνες στέκονταν τα βασικά μέσα αγυρτείας, που χρησίμευαν για να παρασέρνουν τις απλοϊκές λαϊκές μάζες και το κυριότερο για να πλουτίζουν οι Εκκλησίες και τα Μοναστήρια... Στην Κωνσταντινούπολη, όπως άλλωστε και στις άλλες πόλεις της Αυτοκρατορίας, υπήρχαν αμέτρητα Μοναστήρια και Καλόγεροι, εκμεταλλεύονταν και αποκοίμιζαν το λαός με τις "θαυματουργικές" εικόνες, τα άγια λείψανα και άλλα αντικείμενα της θρησκευτικής λατρείας».

«Αλλά οι Βυζαντινοί εκκλησιαστικοί, που δίδασκαν το λαό την περιφρόνηση και την αποχή από τα επίγεια αγαθά, μάζευαν με όλα τα μέσα, κακά ή καλά, απέραντες εκτάσεις γης και τεράστια υλικά άλλης λογής αγαθά και πλούτη» ("Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας", M. V. Levtchenko, σελ.40-41, 42-43, 54-55, 61, 175-176, 350».

Ειλικρινείς πληροφορίες

Τα ανωτέρω κείμενα μαρτυρούν και σαφώς φανερώνουν την απουσία του Αγίου Πνεύματος από την Εκκλησία. Επίσης, τα ως άνω ιστορικά γεγονότα αποδεικνύουν και σχετικούς αγώνες, αλλά αγώνες ακάθαρτων πνευμάτων, "κακώς εχόντων'. Για τους "κακώς έχοντας" ο σοφός του γένους διδάσκαλος Αδαμάντιος Κοραής, γράφει τα ακόλουθα:

«Οι κακώς έχοντες όμως αυτοί, για την παρελθούσα πολύχρονη και κοινή δυστυχία της Ελλάδος, είναι πολλοί εκ των ιερωμένων, και περισσότεροι ακόμα εκ της τάξεως των κοσμικών. Όλων μας η αρρώστια του λογικού κακοσύνεψε τόσο, ώστε φοβερίζει την παραγγελόμενη στις τρεις επιστολές (Α', Β' Τιμ, Τιτ.) από τον Απόστολο «Υγιαίνουσα διδασκαλία», και να σβήσει τη Χριστιανική θρησκεία από τη γη. Γιατί, εάν είπε ο Χριστός ότι *«πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς – οι πύλες του Άδη δεν θα υπερισχύσουν εναντίον της»* (Μτ.16:18), του Ιδίου όμως λόγος είναι και το *«πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; – Όμως ο Υιός του ανθρώπου, όταν έρθει, άραγε θα βρει την πίστη πάνω στη γη;»* (Λκ.18:8). Το πρώτο σημαίνει, ότι η διδασκαλία Του θα μένει αθάνατη... το δεύτερο, ότι και πρόκειται όμως ποτέ η Υγιαίνουσα διδασκαλία να αρρωστήσει τόσο, ώστε να φοβερίζει το θάνατο».

«Δεν είναι αμφιβολία, ότι σ' εμάς σήμερα η αληθής ηθική του Χριστού αρρωστεί βαρύτατη αρρώστια, στους δε Δυτικούς Χριστιανούς και πνέει τα λοίσθια... Κλοτσώντας το θεμελιώδες παράγγελμα του Χριστού στους μέλλοντες να Τον δεχτούν προεστώτες της

Εκκλησίας, *«Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου – Η βασιλεία η δική Μου δεν είναι από τον κόσμο τούτο»* (Ιν.18:36), τόλμησε να προσκολλήσει στη Χριστιανική πατρική προστασία και κοσμική εξουσία, να συγκροτήσει ιεροβασιλική αυλή, με υποδυνάστες ιερωμένους αυλικούς πολλούς, οι οποίοι εξ ανάγκης, για να κρατούν και να τρέφουν την εξουσία, επινόησαν να κάνουν *«πορισμὸν τὴν εὐσέβειαν»* (Α' Τιμ.6:5), καθώς λέει ο Απόστολος, να τρέφουν την απαιδευσία των λαών με διδασκαλίες αντιχριστιανικές και να ερεθίζουν τους κοσμικούς δυνάστες κατ' αυτών, με πρόφαση ότι οι λαοί δεν υποτάσσονται, αν δεν κυβερνούνται με ράβδο σιδηρά».

«Όποιος αμφιβάλλει περί τούτων, ας εξετάσει την εκκλησιαστική ιστορία και τις κατά το μεσαίωνα πράξεις των ιερωμένων Ανατολικών και Δυτικών...»

«Ο Χριστιανισμός σήμερα, όπως τον διδάσκουν αυτοί, κατάντησε σε αληθινό φαρισαϊσμό. Της Νέας Διαθήκης τα παραγγέλματα μεταμορφώθηκαν σε μαγικές επωδές. Τις οποίες αρκεί να διαβάζει ή να ακούει ο Χριστιανός, για να ωφελείται απ' αυτές... Από τέτοιο Χριστιανισμό αυτοκρατόρων, κληρικών, αυτών των ιατρών, εύκολα συμπεραίνεται, ποιος έπρεπε να είναι ο Χριστιανισμός του κοινού λαού. Και τούτο εννοούσε ο Χριστός λέγοντας: *«πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; – Όμως ο Υιός του ανθρώπου, όταν έρθει, άραγε θα βρει την πίστη πάνω στη γη;»* Δεν τη διδασκόταν πλέον ο λαός όπως τη διδάσκει το Ευαγγέλιο, στηριγμένη στην προς αλλήλους αγάπη και ισότιμη δικαιοσύνη, αλλά νόμισε ότι και μόνο αυτός που ακούει το Ευαγγέλιο ή και φέρει αυτό ή καμία ρήση αυτού, ως φυλακτήριο στον κόλπο του, μπορούσε να γιατρέψει και τις σωματικές και τις πολλές αρρώστιες της ψυχής του, ακόμη και να προφυλάξει από φυσικές φθορές και αυτά τα κτήματα...»

«Και μα την αλήθεια, κατά την 5η, 6η και 7η εκατονταετηρίδα, καθόσον πληθύνονταν οι Εκκλησίες, τα Μοναστήρια και οι γιορτές, κατά το ίδιο μέτρο πληθύνονταν οι κατηγορούμενοι από τη Σύνοδο ιδιωτικοί ψαλμοί, και μάκραιναν οι εκκλησιαστικές ακολουθίες, μέχρι που τις έκαναν ακόμη μικρότερες οι περί την 8η πρώτον φανέντες Υμνωδοί ή Μελογράφοι, ηγούνταν οι ποιητές των Κανόνων, των Ωδών και άλλων τροπαρίων, περί των οποίων θα μιλήσω σε λίγο. Τούτους ακολούθησαν άλλοι μέχρι και αυτή την άλωση, και μας τις άφησαν τόσο μακρές, ώστε και αυτοί οι δεισιδαίμονες τις φεύγουν ή τις ακούν, ως αληθείς επωδές και φυλακτήρια, χωρίς να προσέχουν εντελώς το νου σε αυτές...»

«"Αλλά, τι θέλεις; Τι ζητά;" ήθελε κάποιος να με ρωτήσει, "να καταργήσουμε τις πάνω από χίλια χρόνια συνήθεις στις Εκκλησίες μακρές Ακολουθίες;" Ας με συγχωρήσει ο ερωτών, πριν αποκριθώ, να τον αντερωτήσω κι εγώ, αν συχνάζει αυτός σε αυτές τις Ακολουθίες πάντοτε με ευχαρίστηση· αν παρουσιάζει αληθώς και την ψυχή, καθώς κρατεί το σώμα του παρόν στο στασίδι· αν δεν πρόκρινε πολλές φορές να εκκλησιάζεται σ' εκείνους τους ναούς, όπου ο λειτουργών ιερέας λειτουργεί γρηγορότερα και ο αναγνώστης των μακρών καθισμάτων του ψαλτηρίου τα διαβάζει με τόση ταχύτητα ώστε να μην μπορεί ούτε ο προσεκτικώτατος ακροατής να διακρίνει φράση από φράση, λέξη από λέξη, αν δεν προσμένει την απόλυση της Ακολουθίας με σφοδρότερη επιθυμία όση έχει ο φυλακισμένος να δει τη θύρα της φυλακής ανοιγμένη. Τον ερωτώ ακόμη, αν πάνω από επτακόσα χρόνια έζησαν χωρίς Μηνιαία, Πεντηκοστάρια, Ανθολόγια, Παρακλητικές, Τριώδια, θησαυρούς Κανόνων, Οίκων, Κοντακίων και τόσων άλλων ποικίλων και παντοδαπών ύμνων Χριστιανοί, ήταν λιγότερο Χριστιανοί από εμάς· και τελευταίο, αν

οι Απόστολοι ενθυμούμενοι του Διδασκάλου τους "θεωρούσαν ότι με την πολυλογία τους θα εισακουστούν", και να είχαν άδικο να λένε και αυτοί *«ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ – μέσα στην εκκλησία θέλω να μιλήσω πέντε λόγους με το νου μου, για να κατηχήσω και άλλους, παρά μύριους λόγους με γλώσσα»* (Α' Κορ.14:19)».

«Αποκρίνομαι τώρα στην ανωτέρω ερώτηση: "Αλλά, τι θέλεις; Τι ζητά; Να καταργήσουμε τις πάνω από χίλια χρόνια συνήθεις στις Εκκλησίες μακρές Ακολουθίες;" Ούτε δυνατή, αποκρίνομαι, ούτε φρόνιμη είναι τέτοια αιφνίδια κατάργηση. Των μακρών ψυχικών αρρωστημάτων, μακρά είναι και η θεραπεία...»

«Η διδασκαλία τους όμως, καθώς είπα, δεν ισχύει να θεραπεύσει τις πληγές των άλλων, αν αυτοί διδάσκουν πριν θεραπεύσουν τις δικές τους· και της διδαχής ο σπόρος θα πέσει στην ψυχή του διδασκόμενου, όπως τα σπειρόμενα στην πέτρα, αν οι σπείροντες δεν σπείρουν σπέρματα ριζωμένα ήδη στη δική τους ψυχή! Και η φωνή τους πρόκειται να ακουστεί "ως χαλκός ηχών και κύμβαλο αλλάζον", αν προφέρουν λόγια άλλα παρά τα ενδιάθετα της ιδίας συνειδήσεως αγαθούς λογισμούς. Δεν αρκεί να κηρύττουν λόγια Αποστόλων ή του Χριστού περί της Χριστιανικής ισότητας, αν αυτοί πρώτοι δεν φυλάσσουν την προς αλλήλους ισότητα· στους άλλα πράττοντες και άλλα λέγοντες ελέγχθη το, "στον αμαρτωλό είπε ο Θεός: Γιατί εσύ εκδιηγείς τα δικαιώματά Μου και αναλαμβάνεις τη διαθήκη Μου δια του στόματός σου; Εσύ δε μίσησες την παιδεία και εξέβαλες του λόγους Μου εις τα οπίσω". Πώς θέλεις να μη φιλαρχεί ή να μην τιτλομανεί ο κοσμικός πολίτης, όταν βλέπει το συνάθροισμα των ηθικών διδασκάλων του, αυτό το ιερατικό πολίτευμα, κατεχόμενο από την μανία των τίτλων;...»

«Ο Χριστιανισμός των πρώτων Ρωμαίων αυτοκρατόρων μετέφερε από την Αυλή στην Εκκλησία, τα αυλικά αξιώματα, και το επικίνδυνο όνομα της **"Αρχής".** Οι μετά από αυτούς Γραικορωμαίοι αυτοκράτορες αύξησαν και της Αυλής και της Εκκλησίας τους τίτλους· και καθώς οι Επίσκοποι και Πρεσβύτεροι μεταμορφώθηκαν σε Αρχιεπισκόπους, Πατριάρχες και Αρχιερείς, παρόμοια από τους Διακόνους αναφύτρωσαν οι Αρχιδιάκονοι, για να μη λείπει ούτε από τους Διακόνους ο στολισμός της Αρχής. Ούτε συστάλθηκε μέχρι τούτο η φιλαρχία. Μνημονεύονται, καθώς θα δούμε μετά από λίγο, και άλλα παράδοξα τιτλοφόρα εκκλησιαστικά αξιώματα, άγνωστα και ανήκουστα στην παλαιά Εκκλησία. Μόνο τον Χριστό ονόμαζαν Αρχιερέα οι Απόστολοι· αυτοί δε οι μετά από αυτούς, μέχρι τα τέλη της 4ος εκατονταετηρίδας από τον Χριστό, ονομάζονταν επίσκοποι, και του Πατριάρχη το όνομα πρώτη φορά ακούγεται μετά τα μέσα της 5ης εκατονταετηρίδας, από τον ιστορικό Σωκράτη· και τούτο όχι ως τίτλος ιδιάζων και μερικούς τούτου ή εκείνου του Επισκόπου, αλλά ως επίθετο σεβαστικό, διδόμενο σε διάφορους Επισκόπους! Επειδή ούτε σ' αυτή τη συγκροτηθείσα κατά το 451 έτος από Χριστού στη Χαλκηδόνα Τέταρτη Οικουμενική Σύνοδο ακούγεται όνομα Πατριάρχη. Μετά από λίγο έγινε τίτλος ίδιος του Ρώμης, του Κωνσταντινουπόλεως, του Αντιοχείας, του Αλεξανδρείας και τελευταίο του Ιεροσολύμων. Το χειρότερο, ότι και το όνομα αυτό επινοήθηκε από κακόδοξους, πάνω από 300 έτη πριν περάσει στους Ορθοδόξους. Οι Μοντανιστές, αιρετικοί της 2ης εκατονταετηρίδας, έτσι ονομασθέντες από τον αιρεσιάρχη αυτών, Μοντανό, ονειδίζονταν από τους Ορθοδόξους Πατέρες της Εκκλησίας, ως έχοντας Πατριάρχες. "Σε εμάς", λέει ο Ιερώνυμος, "οι επίσκοποι κατέχουν τον τόπο των Αποστόλων, αυτοί δε (οι Μοντανιστές) αριθμούν τρίτους τους επι-

σκόπους, γιατί έχουν πρώτους στην Πέπουζα της Φρυγίας Πατριάρχες. Δεύτερους Κένονες και έτσι στον τρίτο, δηλαδή στον τελευταίο σχεδόν τόπο, καταφέρονται οι επίσκοποι"».

«Δεν μάκρυνα τα λόγια περί των επισκόπων, πλην για να δείξω στον αναγνώστη, και τις πηγές, απ' όπου έρρευσαν στην Εκκλησία οι σημερινές καταχρήσεις, και την ανάγκη της κατάργησης αυτών. Οι πηγές ήταν η δουλεία του γένους σε δεσπότες, και η συνοδεύουσα τη δουλεία απαιδευσία, η οποία εκίνησε τους ιερείς να μιμηθούν τους αυλικούς, να τιτλοφορηθούν όπως εκείνοι, και να δεσπόζουν εκείνοι, λησμονώντας το παράγγελμα του Χριστού: *«οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν – δεν θα είναι έτσι μεταξύ σας»* (Μτ.20:25).

«Η ανάγκη της κατάργησης γεννάται από την ανάγκη αυτή να αρνηθούμε όλα τα δεσποτικά φρονήματα, αν επιθυμούμε να φυλάξουμε την ελευθερία. Αλλά ποιος από εμάς μπορεί να το αρνηθεί, ενόσω ευλογείται και αγιάζεται από ιερείς άρχοντες και όχι πατέρες; Ποιος θα καταφρονήσει τους τίτλους, ενόσω βλέπει τους επισκόπους του στολισμένους με βαρβαρικά επίθετα τυράννων, τόσο υπέρογκα, ώστε να γίνονται και γελοία;...»

«Οι φιλόπρωτοι κοσμικοί, από φιλόπρωτους ιερείς εξ ανάγκης ευαγγελίζονται· και ο φιλόπρωτος ευαγγελιστής, αν επιθυμεί να σώσει τα πρωτεία του, τους κοσμικούς δεσπότες χρωστά να κολακέψει, και τους λαούς την εις εκείνους υποταγή, όχι όπως την δίδασκαν οι Απόστολοι, αλλά την τυφλή υποδούλωση στα δεσποτικά τους θελήματα, δηλαδή, να γίνονται ωτακουστές των δεσποτών, να καταδιώκουν και να καταδίδουν τους πολίτες στην εκδίκηση των τυράννων, και να μαστροπεύουν (επειδή έγινε και τούτο) τις γυναίκες και τις θυγατέρες στις τυραννικές ασέλγειες των πολλών. Τούτος ήταν ο Χριστιανισμός του μεσαίωνα, και τόσα τα κακά εξ αυτού, και στην Ανατολή και στη Δύση. Στη Δύση, γιατί κυριεύθηκε από δορηκτήτορες *[κέρδισαν με μάχη]* βαρβάρους, τους οποίους έφθασαν οι ιερείς να υποτάξουν στις δεισιδαιμονίες τους, ώστε να κατασταθούν αυτοί κύριοι των βαρβάρων, συμμεριζόμενοι την κατά των λαών "δυναστεία'. Στην Ανατολή, γιατί οι Ρωμαίοι Αυτοκράτορες παρότι πίστευαν ακόμη πολλούς θεούς, έζησαν και κυβέρνησαν οι περισσότεροι ως άθεοι και αφού έγιναν Χριστιανοί αμέλησαν την παιδεία των πρώτων Ρωμαίων, καθώς είχαν χάσει προ πολλού και την κατά συγγένεια διαδοχή. Τυφλώνοντας, ρινοτομώντας *[κόβοντας μύτες]*, σφάζοντας ο ένας τον άλλο, ανέβαιναν ληστρικά στον αυτοκρατορικό θρόνο, όχι πλέον Ρωμαίοι, αλλά Θράκες, Ισπανοί, Ίβηρες, Ίσαυροι, και άλλοι βάρβαροι συνοδευόμενοι με βάρβαρους αυλικούς, και φέροντας μαζί τους έθνη και ήθη βάρβαρα, ώστε να αποβαρβαρώσουν τον ταλαίπωρο Ελληνικό λαό και να μολύνουν το Χριστιανισμό με παντός είδους δεισιδαιμονίες...»

«Ο κλήρος, αφού μιμήθηκε τους φιλαρχικούς τίτλους της Αυλής, ακόλουθο ήταν να μιμηθεί και την ασωτία και τη φιλοχρηματία, η οποία έμελλε να τους φέρει, καθώς λέει ο Απόστολος: *«ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς»* (Α' Τιμ6:9). Και όλες αυτές της Αυλής, οι επιθυμίες της Εκκλησίας ποτίζονταν και τρέφονταν από του εργαζόμενου λαού τούς ιδρώτες».

«Παρά τούτους, ο ταλαίπωρος λαός κεντιόταν και βυζαινόταν ακόμη από βδέλλες άλλες, πλήθος άπειρο αναχωρητών, ερημιτών και παντός σχήματος Μοναχών, οι οποίοι αφήνοντας τις έρημους και τα μοναστήρια, χύνονταν στις πόλεις σας ακρίδες, αναμειγνύονταν σε όλες τις κοσμικές υποθέσεις των πολιτών, γίνονταν φατρία με τους κληρικούς, προξενούσαν ταραχές και θορύβους, καθώς μαρτυρεί η κατά το 451 συγκροτηθείσα στη Χαλκηδόνα Τέταρτη Οικουμενική Σύνοδος».

«Λαός κυβερνώμενος από τοιούτους ηγεμόνες κοσμικούς και ιερωμένους, είδαμε ποιος λαός έπρεπε να είναι. Αλλά υπόθεσέ τον και διαιρεμένο σε φατρίες συνεριζόμενες κατ' αλλήλων και θα καταλάβεις τα εκ της διαιρέσεως ταύτης κακά συμβάντα».

«Άλλο κακό όχι λιγότερο ικανό να τρέφει την τότε αγριότητα του λαού· ο Ιουστινιανός, καθώς και οι προ αυτού Αναστάσιος και Ζήνων, και πολλοί άλλοι μετά αυτόν αυτοκράτορες, έγιναν και θεολόγοι, και διώκτες αιμοβόροι των αιρετικών ή των ετεροδόξων, και κατ' εξαίρετο των δυστυχέστερων Ιουδαίων, οι οποίοι και στην Ανατολή και στη Δύση εκδιώχθηκαν, δημεύθηκαν, βασανίστηκαν, κατεσφάγησαν, όχι μια φορά, ή οι άνδρες, αλλά πολλές, πολλές φορές μυριάδες ανδρών, γυναικών, παιδιών. Και τούτο ονομαζόταν ζήλος Θεού, τον οποίο έδειχναν, μεταφερόμενοι από το Ιπποδρόμιο στους ναούς και Πράσινοι και Βενετοί με τους βασιλείς και ιερείς τους λιτανεύοντας, δοξολογώντας με παντοδαπούς φίλους, και υψώνοντας εις τον Θεό της ειρήνης και της ευσπλαχνίας χέρια βαπτισμένα σε εμφύλια αίματα. Περί τούτων και των τοιούτων, όποιος απιστεί, ας αναγνώσει την πολιτική και την εκκλησιαστική ιστορία του μεσαίωνα» ("Κοραή Άπαντα", τόμος Α2, σελ.127-1282, Γ. Βαλέτα).

Ευαγγελικές θέσεις και ανθρώπινες αντιθέσεις

Με τέτοιους, κληρικούς και λαϊκούς, όπως αυτοί που ανέφερα λίγο πριν, δεν ήταν ποτέ δυνατόν να άφηναν ανέπαφη την απλότητα του Χριστιανικού πολιτεύματος. Αναλαμβάνοντας την αρχή και στερούμενοι της οδηγίας του Πνεύματος του Αγίου, δημιούργησαν καταστάσεις και συνέστησαν πολιτεύματα ανάλογα με τα αισθήματα της παραστρατημένης καρδιάς τους. Με τα αισθήματά τους αυτά κατέπνιξαν *«τῆ ὑγιαινούση διδασκαλία»* του Ευαγγελίου (Β' Τιμ.4:3). Παραλληλίζοντας την πολιτεία αυτών των ηγεμόνων, με βάση πάντα τα ιστορικά κείμενα, βλέπουμε τις εξής θέσεις και αντιθέσεις:

1) Οι ιθύνουσες τάξεις προσάρμοσαν στο Χριστιανισμό τα διεφθαρμένα αισθήματα της καρδιάς τους. Με αφορμή αυτά τα παραπατήματα, η Εκκλησία έγινε μια καταπιεστική Αρχή, που αποτύπωσε τους κοσμικούς τρόπους διοικήσεως στο πολίτευμά της. Οι τρόποι αυτοί την ώθησαν να διαχωρίσει με αντι-Βιβλικό τρόπο τον κλήρο σε ανώτερη τάξη και το λαό σε κατώτερη, ως παθητικό στοιχείο. Το Ευαγγέλιο όμως, σε καμιά περίπτωση δεν εγκρίνει αυτή τη γραμμή. Όχι μόνο δεν επιτρέπει την επίδραση των ανθρώπινων αισθημάτων επί της αγίας πολιτείας της Εκκλησίας, αλλά δίνει ρητή παραγγελία: *«μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ – μη συμμορφώνεστε με τον αιώνα τούτο»* (Ρωμ.12:2), που σημαίνει, ότι μεταξύ κόσμου και αγίας κοινωνίας – Εκκλησίας, δεν πρέπει να υπάρχει διαχωριστική γραμμή. Επίσης το Ευαγγέλιο δεν παραχωρεί το δικαίωμα στην Εκκλησία να εξελιχθεί σε καταπιεστική Εξουσία, αλλά ακολουθώντας τα ίχνη του θείου Ιδρυτής της, και ως αυτοδύναμη κοινωνία με δικές της –δανειζόμενες από τον Θεό– παντοδύναμες αποδείξεις, να διδάσκει, να προτρέπει, να νουθετεί επαναλαμβάνοντας τα λόγια του αιωνίου Διδασκάλου της: *«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν»* (Μκ.8:34).

Επίσης ο Λόγος του Θεού απαγορεύει ρητά τον διαχωρισμό του αγίου σώματος της Εκκλησίας σε ανώτερη και κατώτερη τάξη, δηλαδή, σε αξιωματικούς και οπλίτες. Γιατί όλοι οι αναγεννημένοι Χριστιανοί είναι μέλη του Σώματος του Χριστού. Γι' αυτό και σημειώνει: *«ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – Γιατί είμαστε μέλη του σώματος Αυτού»* (Εφεσ.5:30). *«οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη – έτσι κι εμείς οι πολλοί ένα σώμα είμαστε στον Χριστό,*

και ο καθένας είναι μέλος του άλλου» (Ρωμ.12:5). *«οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; – Δεν ξέρετε ότι τα σώματά σας είναι μέλη του Χριστού;»* (Α΄Κορ.6:15).

«Η ιεραρχία τιθέμενη υπεράνω του λαού, δηλαδή, έξω αυτού, δεν είναι ικανή να διακηρύττει την αλήθεια της Εκκλησίας». Για το τόσο σοβαρό αυτό θέμα, ο πολύς Κωνσταντίνος Καλλίνικος γράφει μεταξύ πολλών άλλων και με πολύ πικρία και τα ακόλουθα:

«...μεταξύ κλήρου και λαού ανυψώθηκε μεσότοιχο σαν σε άλλο κόσμο να ανήκει ο ένας και σε άλλο ο έτερος. Επί αιώνες και αιώνες, ο λαός μας έπαιζε το ρόλο του στα της Εκκλησίας. Σήμερα όμως καταδικάστηκε να παρίσταται ως πρόσωπο βουβό. Γι' αυτό και αυτός αντεκδικούμενος, χασμουριέται, κουράζεται, συνομιλεί στη λειτουργία και αδιαφορεί για όλο το εκκλησιαστικό» ("Άγνωστες σελίδες του Κ. Καλλίνικου", Κ. Κούρκουλα, σελ.25).

Άρα, το συμπέρασμα είναι, ότι οι ενέργειες των ιερέων που ανέφερα, δεν είναι με την έγκριση του Θεού, και αυτοί που τις πραγματοποιούν δεν είναι όργανα του Πνεύματος του Αγίου. Είναι όργανα κάποιου άλλου πνεύματος, αλλά όχι του Αγίου.

2) Οι Χριστιανοί κινούμενοι από αγαθοεργίας ελατήρια πρόσφεραν πλούσιες δωρεές στους κατά τόπους ηγέτες των Εκκλησιών. Εκείνοι όμως, ως αντιπρόσωποι του... άλλου πνεύματος, όχι του Θεού, τα πλούτη αυτά μεταχειρίστηκαν για τα άτομά τους, για ωφέλεια δική τους. Έτσι ήρθαν σε τέλεια αντίθεση με τη δήλωση του θείου Ιδρυτή της Εκκλησίας: *«Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ – Οι αλεπούδες έχουν φωλιές και τα πετεινά του ουρανού προσωρινές κατοικίες, αλλά ο Υιός του ανθρώπου δεν έχει πού να γείρει την κεφαλή Του»* (Μτ.8:20).

Από τις προσφορές αυτές των Χριστιανών δημιουργήθηκαν Μοναστήρια, τα στέκια δηλαδή των κηφήνων, με τις τεράστιες περιουσίας τις οποίες έχουν στη διάθεσή τους οι Μητροπολίτες και λίγοι κηφήνες Μοναχοί, που δεν έχουν κανέναν άλλο προορισμό στον κόσμο. Άνθρωποι χωρίς προορισμό, είναι πολύ επιζήμιοι. Και ενώ έχουν στην εξουσία τους τεράστιες περιουσίες, παράλληλα υπάρχουν χιλιάδες άνθρωποι φτωχοί και πάμφτωχοι, γυμνοί και άστεγοι για τους οποίους προορίζονταν οι δωρεές των δωρητών Χριστιανών.

Όταν δε ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ' θέλησε να ενισχύσει οικονομικά το Κράτος αφαιρώντας ένα μέρος από τις μεγάλες περιουσίες των Μοναστηριών, ο κλήρος αντέδρασε κατά τον πιο απαίσιο τρόπο. Πέτυχε στο σκοπό του, ο κλήρος, και εξακολούθησε το σχέδιο της πλάνης του στον αμαθή λαό. Έτσι κατόρθωσε να τον αποκοιμίσει και να του λέει να περιφρονεί τα υλικά αγαθά, για να τα συγκεντρώνουν εκείνοι και να αποκτούν περιουσίες με μυθικά πλούτη, που πολλές από αυτές έχουν ακόμα τα Μοναστήρια. Οι ενέργειες αυτές πότε δεν ήταν με τη έγκριση του Θεού.

3) Ως καταπιεστική δύναμη ο κλήρος της Εκκλησίας, επέδρασε με πνεύμα μισαλλοδοξίας στις Κυβερνήσεις εναντίον των αντιφρονούντων και των αιρετικών. Έτσι το Κράτος μαζί με τον Κλήρο τούς καταδίωξε και τους εξόντωσε με τον πιο βάρβαρο τρόπο. Άλλους τύφλωσε, σε άλλους έκοψε τη μύτη και κάθε αντιφρονούντα εξανάγκασε να υποκύψει.

Υπήρχαν και στα χρόνια της Αποστολικής και Μεταποστολικής Εκκλησίας αιρετικοί. Ποτέ όμως τα εκκλησιαστικά όργανα δεν χρησιμοποίησαν εξοντωτικά μέσα. Προσπαθούσαν πάντοτε με την πειθώ να μεταπείσουν τους αιρετικούς και αντιφρονούντες. Με το καλό τους παράδειγμα λάμπρυναν την πίστη που πίστευαν. Και το αποτέλεσμά τους ήταν: *«λογισμοὺς*

καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ – γκρεμίζουμε λογισμούς και κάθε ύψωμα που υψώνεται με αλαζονεία κατά της γνώσης του Θεού, και αιχμαλωτίζουμε κάθε σκέψη στην υπακοή του Χριστού» (Β' Κορ. 10:5). *«γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω... ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι· γέγραπται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν – Γιατί είναι γραμμένο: Θα καταστρέψω τη σοφία των σοφών και τη σύνεση των συνετών θα απορρίψω... γιατί η σοφία του κόσμου τούτου είναι ανοησία μπροστά στον Θεό. Γιατί είναι γραμμένο: Αυτός που αδράχνει τους σοφούς μέσα στην πανουργία τους»* (Α' Κορ.1:19, 3:19).

4) Η αντι-Βιβλική αξιωματική θέση των κληρικών δημιούργησε ιερατική αριστοκρατία, που είχε ως αποτέλεσμα να παρουσιαστεί εξοντωτική διαμάχη μεταξύ τους. Κατόπιν τούτου δεν ευνοούσαν την ενότητα της Εκκλησίας – των πιστών, για τους οποίους ο θείος Λυτρωτής προσευχήθηκε προς τον Πατέρα: *«ἵνα πάντες ἓν ὦσιν – για να είναι όλοι ένα»* (Ιν.17:21), για να έχουν όλοι ένα πνεύμα, συναγωνιζόμενοι με μια ψυχή για την πίστη του Ευαγγελίου, *«ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε... ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες – να πολιτεύεστε άξια του ευαγγελίου του Χριστού... να φρονείτε το ίδιο, να έχετε την ίδια αγάπη, ομόψυχοι, να φρονείτε ένα πράγμα»* (Φιλπ. 1:27, 2:2).

5) Η χείριστη τακτική των κληρικών εκείνων τούς ώθησε να ερεθίζουν τους κοσμικούς κυβερνήτες και να νομίζουν ότι "οι λαοί δεν υποτάσσονται, αν δεν κυβερνώνται με ράβδο σιδηρά". Και θα καταπνίγονταν πράγματι "η υγιαίνουσα διδασκαλία", αν δεν είχε τη δύναμη του Πνεύματος μέσω της οποίας επαληθεύονται τα λόγια του Κυρίου: *«καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς – οι πύλες του Άδη δεν θα υπερισχύσουν εναντίον της»* (Μτ.16:18).

Εντελώς διαφορετική όμως είναι η παραγγελία του Πνεύματος: *«μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία – δεν δίνουμε σε κανέναν κανένα πρόσκομμα, για να μην κατηγορηθεί η διακονία»* (Β' Κορ.6:3). Με την παραγγελία αυτή, οι παπαδο-δεσποτάδες δεν έχουν αγαθές σχέσεις.

6) Το κοσμικό φρόνημα των κληρικών εκείνων, τούς έδωσε την έμπνευση να δεχτούν και να υιοθετήσουν "το επικίνδυνο όνομα της Αρχής" στη διοίκηση της Εκκλησίας και να προσκολλήσουν στην αγία κοινωνία των πιστών "κοσμική Εξουσία με υποδυνάστες ιερωμένους", οι οποίοι έφεραν τα αυλικά αξιώματα. Έτσι βλέπουμε τους επισκόπους – πρεσβυτέρους να τιτλοφορούνται ως Αρχιεπίσκοποι, Αρχιερείς, Πατριάρχες, Πάπες, Ποντίφικες κ.α. ενώ οι Απόστολοι ονόμαζαν μόνο τον Κύριο Αρχιερέα. Και το χειρότερο ακόμα είναι, ότι το όνομα "Πατριάρχης" επινοήθηκε από τους κακόδοξους Μοντανιστές. Απ' αυτούς το παρέλαβαν οι Ανατολικοί. Έτσι βλέπουμε τους κληρικούς "στολισμένους βαρβαρικά επίθετα τυράννων τόσο υπέρογκα, ώστε να γίνονται και γελοία", ενώ θα έπρεπε με κάθε τρόπο να τα απέφευγαν, γιατί αυτά δεν είναι της φύσεως της Χριστιανικής Εκκλησίας, η οποία θα πρέπει να έχει πάντοτε ως γνώρισμα την ταπεινότητα και την απλότητα.

Ο Κύριος αποκρούοντας το κοσμική αυτό φρόνημα, λέει: *«Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος – Ξέρετε ότι οι άρχοντες των εθνών κατακυριεύουν αυτά και οι μεγάλοι κατεξουσιάζουν αυτά. Δεν θα είναι όμως έτσι μεταξύ σας· αλλά ό-*

ποιος θέλει να γίνει μεγάλος μεταξύ σας, ας είναι υπηρέτης σας» (Μτ.20:25-26). *«ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος – Αλλά ο μεγαλύτερός σας να είναι υπηρέτης σας»* (Μτ.23:11). Ο απ. Πέτρος, με το ίδιο πνεύμα είπε προς τους πρεσβυτέρους: *«ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου – Ποιμάνετε το ποίμνιο του Θεού που είναι μεταξύ σας επιβλέποντας όχι αναγκαστικά αλλά εκούσια, μήτε αισχροκερδώς αλλά πρόθυμα, μήτε κατακυριαρχώντας τους κληρονόμους του Θεού, αλλά να γίνεστε πρότυπα του ποιμνίου»* (Α' Πετρ.5:2-3).

Υποκριτική αναγνώριση των σφαλμάτων

Αποδείχτηκε λοιπόν με τον πιο ανάγλυφο τρόπο, ότι αυτοί που εκπροσώπησαν την Εκκλησία και την κοινωνία, κληρικοί και λαϊκοί της εποχής εκείνης, πολιτεύονταν και επιμελούνταν, εργάζονταν και κινούνταν κατά τον πιο αντι-Βιβλικό τρόπο, και οτιδήποτε πραγματοποίησαν δεν φέρει τη σφραγίδα του Πνεύματος και την έγκριση του Αιωνίου. Συνεπώς, το πολίτευμα που δημιούργησαν παρουσιάζεται απόλυτη η ανάγκη αναθεωρήσεώς του.

Αλλά η μεν κοσμική – αυτοκρατορική Εξουσία έσβησε με την πτώση του Βυζαντίου, η Εκκλησιαστική όμως Εξουσία παρέμεινε κάτω από την μαύρη αραβο-περσική κελεμπία των κληρικών. Με τη βάση αυτή εξελίσσεται και καλλιεργείται η Εξουσία στα ίδια επίπεδα από τους κληρικούς. Εφόσον λοιπόν έτσι έχει η κατάσταση, είναι ανάγκη να υψώσουν φωνή διαμαρτυρίας όλοι εκείνοι που αγαπούν την Εκκλησία και την Ορθόδοξη θέση της.

Το περιοδικό "Ακτίνες", Ιουλίου-Αυγούστου 1946, απευθυνόμενο προς τους εκτός του κύκλου της Εκκλησίας ανθρώπους, ύψωσε μια σχετική φωνή ειλικρίνειας. Γράφει: «...Και εμείς οι σημερινοί Χριστιανοί έχουμε (ναι, έχουμε) ψεγάδια, λάθη, αμαρτήματα... ελάτε λοιπόν εσείς σε μία ευγενική άμιλλα, να μας ξεπεράσετε, να φανείτε ανώτεροι από εμάς, να γίνεται καλύτεροι από εμάς αντιπρόσωποι του Ευαγγελίου. Γιατί όχι; Στην Ιστορία της Εκκλησίας, τις λαμπρότερες σελίδες τις γράφουν οι Σαύλοι... Εμείς πρώτοι θέλουμε το πιο καθαρό και τίμιο ξεκαθάρισμα της πίστης μας... αυτό είναι η γραμμή μας. Να ξεκαθαρίσουμε πρώτα την πίστη μας από ό,τι στοιχείο ξένο σε αυτήν».

Όλα όμως αυτά αποδείχτηκαν ως δημαγωγικοί λόγοι, γιατί καμία απολύτως προσπάθεια δεν έγινε για το θέμα αυτό. Αναγνωρίζουν τα λάθη, τα αμαρτήματα και τα ξένα στο πολίτευμα της Εκκλησίας στοιχεία, αλλά κανείς δεν τολμά να τα αγγίξει, γιατί θα έρθει στην ανάγκη να θυσιάσει και τη θέση του, όπως ο γράφων, και να υποβληθεί σε κόπους και στερήσεις. Παράλληλα θα έχει και την πυρά των ιεροκρατών.[20] Προτιμούν λοιπόν το χουζούρι τους και την τουρκοτεμπελιά τους. Εάν όμως είστε ειλικρινείς, κύριοι, εάν είστε Χριστιανοί, εάν αγαπάτε την Εκκλησία και την Ορθόδοξη θέση της, εάν στην πραγματικότητα επιθυμείτε "μίαν ευγενική άμιλλα", ορίστε. "Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα". Σας προσφέρεται η ευγενική άμιλλα. Λάβετε μέρος. Γιατί δεν κινείστε; Γιατί παραμένετε στάσιμοι; Το Λεωφορείο έφτασε. Θα το χάσετε. Δεν κινείστε γιατί δεν έχετε πόδια. Είπατε ψέματα. Δεν θέλετε την έρευνα. Φοβάστε γιατί θα ζημιωθεί ο πρωτεύων κύριός σας, ο Μαμμωνάς. Είστε δειλοί. Δεχτείτε λοιπόν την αποστροφή του Ιησού Χριστού: *«τοῖς δὲ δειλοῖς... τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ἐν πυρὶ καὶ θείῳ – Αλλά για*

[20] *"ιεροκρατία":* η πολιτική και κοινωνική κυριαρχία των κληρικών.

τους δειλούς... το μέρος τους θα είναι μέσα στη λίμνη που καίγεται με φωτιά και θειάφι» (Αποκ.21:8).

Η στάση μου αυτή και η συμπεριφορά μου είναι για μια επιπλέον απόδειξη, ενδεικτική του γεγονότος, ότι η Εκκλησία πράγματι στερείται της κινητήριας δύναμης του Πνεύματος. Έρχομαι λοιπόν στην ανάγκη να σημειώσω, ότι η Εκκλησία κατέχεται από άλλο πνεύμα – το πνεύμα του Ιαννή και του Ιαμβρή. Και εκείνοι έκαναν τα ίδια θαύματα με τον Μωυσή. Συνεπώς, ως προς τις πράξεις, δεν υπήρχε μεγάλη διαφορά μεταξύ τους. Το διαχωριστικό όμως σημείο ήταν το εξής: Ο μεν Μωυσής έκανε θαύματα για να ελευθερώσει το λαό του από τη δουλεία των Αιγυπτίων, οι δε Ιαννής και Ιαμβρής, έκαναν θαύματα για να κρατήσουν το λαό στη δουλεία (δες Εξ.κεφ.7, Β' Τιμ.3:1-9). Το ίδιο σχεδόν παρατηρούμε και την Ανατολική και Δυτική Εκκλησία.

Η δράση των οργάνων του Θεού της αρχέγονης Εκκλησίας απέβλεπε στην ελευθερία των αμαρτωλών από τη δουλεία της αμαρτίας – Αιγύπτου. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με τα όργανα της Εκκλησίας Ανατολικής και Δυτικής. Μιμούνται μεν τις εξωτερικές πράξεις των αρχαίων θείων οργάνων, αλλά στερούμενοι εσωτερικής ζωής και θείου παλμού, κρατούν το λαό στη δουλεία της αμαρτίας, την οποία καλλιεργούν κατάλληλα με τα "ανάποδα της θρησκείας" μέσα, με την καπηλεία και τη ματαιοδοξία.

Γιατί όλη αυτή η θλιβερή κατάσταση; Γιατί αρνήθηκαν την ουσία της ευσέβειας και έμειναν μόνο με το όνομα (*«ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι – έχοντας εξωτερική μορφή ευσέβειας, αλλά θα έχουν αρνηθεί τη δύναμή της»* Β' Τιμ. 3:5).

Αποτέλεσμα όλης αυτής της κατάσταση ήταν οι βιαιοπραγίες και η χρησιμοποίηση της "μαγκούρας" και όχι του Πνεύματος προκειμένου να διατηρήσουν οι Αξιωματικοί της Εκκλησίας τούς δυσπρόσιτους τίτλους τους και να κατακυριεύσουν τους θρόνους των Μητροπόλεων και των Πατριαρχείων. Αυτοί οι θρόνοι τούς παρουσιάζουν πράγματι μεγάλους, αλλά μεγάλους χρυσοφόρους, όχι Χριστοφόρους. Όλα αυτά έγιναν αιτία και αφορμή να γράψουν στα κείμενά τους οι ιστορικοί και οι χρονογράφοι τις πιο σκοτεινές σελίδες (βλέπε και "Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας", Β. Λεφτσέγκο, σελ.70).

Σε όλη την έκταση της είναι άξια αποδοκιμασίας και αποτροπιασμού η συμπεριφορά των Αξιωματικών της Εκκλησίας, την οποία προκειμένου να εκθρονίσουν άλλους Πατριάρχες και Μητροπολίτες για να αναλάβουν εκείνοι τους θρόνους τους. Από τις γνωστές βιαιοπραγίες , υπενθυμίζω μόνο τους διωγμούς του Ιωάννη του Χρυσοστόμου, του Γρηγορίου του Θεολόγου και του Κύριλλου Λούκαρη, τον οποίο εξόντωσαν οι Τούρκοι κατόπιν προδοσίας των συναδέλφων του, για τον οποίο υποστηρίζουν οι ιστορικοί ότι υπήρξε η σημαντικότερη εκκλησιαστική προσωπικότητα του 17ου αιώνα ("Ιστορία του Νέου Ελληνισμού", Απ. Βακαλόπουλου, σελ.447). Ενδεικτική της απαίσιας αυτής διαγωγής των Αξιωματικών της Εκκλησίας, ήταν ο απαγχονισμός του Γρηγορίου Ε', τον οποίο εκτέλεσαν οι Τούρκοι κατόπιν προδοσίας των συναδέλφων του, για τον οποίο και η εφημερίδα "ΤΟ ΒΗΜΑ", 16/4/1967, γράφει τα εξής:

«Αναγνώστης μας σε επιστολή του, σχετικά με τον απαγχονισμό του Πατριάρχη Γρηγορίου ("Βήμα", 9/4/1967) γράφει μεταξύ άλλων τα εξής: "Εκείνο που παραδέχονται και το λένε καθαρά και ξάστερα όλοι οι δικοί μας ιστορικοί, αλλά και ξένοι, είναι ότι ο Πατριάρχης απαγχονίστηκε τελείως άδικα, χωρίς να υπάρχει σοβαρή αιτία καμία και ούτε καμία εχθρότητα εξεδήλωσε ποτέ εναντίον της Πύλης. Ίσα-ίσα, με τους αφορισμούς του (εκών άκων;) πρόσφερε υπηρεσίες μεγάλες στην Τουρκία. Γνω-

στό είναι εξάλλου και αναφέρεται από τους πιο σοβαρούς ιστορικούς, το ότι μια μεγάλη μερίδα κλήρου στο Φανάρι δεν χώνευε τον Πατριάρχη και δεν έχανε ευκαιρία που να μην τον συκοφαντήσει. Γι' αυτό και κατάφεραν τρεις φορές να τον εξορίσουν. Με το ξέσπασμα των γεγονότων της Μολδοβλαχίας, το κλίμα για καινούργιες συκοφαντίες, έγινε ιδεώδες. Ο Μητροπολίτης Ευγένιος βρήκε πως ήταν πολύ κατάλληλη η ώρα να βγάλει από τη μέση τον Πατριάρχη και να βρεθεί αυτός στο θρόνο (ο Ευγένιος συζούσε με κάποια γυναίκα με την οποία είχε αποκτήσει και παιδιά· τούτο βέβαια ήταν απαράδεκτο για έναν Μητροπολίτη, αλλά αφού είχε τις πλάτες του Τούρκου, τα υπόλοιπα ήταν αστεία πράγματα). Συχνά-πυκνά λοιπόν ανέβαινε στην Υψηλή Πύλη και συκοφαντούσε τον Γρηγόριο· και επειδή όσα έλεγε, έμοιαζαν ή ήταν σχεδόν τα ίδια μ' εκείνα που καταμαρτυρούσαν και οι άλλοι παπάδες, οι μισούντες τον Γρηγόριο, ότι δηλαδή ήταν ο αρχηγός της επαναστάσεως, κλπ, κλπ... ο σκοπός του πέτυχε. Ο Ευγένιος έγινε Πατριάρχης και ο Γρηγόριος απαγχονίστηκε στα καλά καθούμενα. Αυτό ήταν η αιτία. Τα υπόλοιπα δεν είναι αιτία, αλλά προσχήματα αφορμής. Καμία συγκεκριμένη αιτία για τον Πατριάρχη! Πανικός! Σύγχυση! Τρόμος! Είναι το ιδεώδες κλίμα της συκοφαντίας!"» ("Το Βήμα").

Πρέπει να σημειωθεί η πικρή αλήθεια, ότι ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε', χάρη του θρόνου, της δόξας και του μεγαλείου, θυσίασε την ελευθερία του έθνους και αφόρισε την επανάσταση του 1821 με τους σατανικούς καλογερικούς αφορισμούς. Η οξύτητα του κειμένου του αφορισμού κατά των πρωτεργατών της επαναστάσεως, δεν δικαιολογούν "πολιτικό ελιγμό", όπως θέλουν ορισμένοι να τον δικαιολογήσουν. Ποιος μπορεί να διαβάσει τους κατωτέρω λόγους του αφορισμού και να χαρακτηρίσει τον Γρηγόριο, ως πατριώτη ή Χριστιανό; Να, λίγα από το κείμενο του αφορισμού:

«Εκείνους δε τους ασεβείς πρωταιτίους και απονενοημένους φυγάδας και αποστάτας ολεθρίους να τους μισήτε και να τους αποστρέφεσθε και διανοία και λόγω, καθότι και η Εκκλησία και το γένος τούς έχει μεμισημένους, και επισωρεύει κατ' αυτών τας παλαμπναιτάτας και φρικωδεστάτας αράς· ως μέλη σεσηπότα, τους έχει αποκεκομμένους... και όσοι τοις ίχνεσιν αυτών κατηκολούθησαν τω αιωνίω υπόδικοι αναθέματι, και αυτοί, ασυγχώρητοι και μετά θάνατον άλυτοι, και αφωρισμένοι υπάρχειεν και κατηραμένοι και ή κατακολουθήσωσι του λοιπού... Αι πέτραι, τα ξύλα και ο σίδηρος λυθείησαν, αυτοί δε μηδαμώς· σχισθείσα η γη καταπίοι αυτούς, ουχ' ως τον Δαθάν και Αβειρών, αλλά τρόπω δη τινι παραδόξω, εις θαύμα και παράδειγμα· πατάξαι Κύριος αυτούς τω ψυχεί, και πυρετώ, τη ανεμοφθαρία και τη ώχρα· γεννηθήτω ο ουρανός, ο υπέρ της κεφαλής αυτών, χαλκούς, και η γη, η υπό τους πόδας αυτών σιδηρά· εκκοπείησαν αώρως της παρούσης ζωής και προσζημιωθείσαν και την μέλλουσαν επιπεσάτωσαν επί τας κεφαλάς αυτών κεραυνοί της θείας αγανακτήσεως· είησαν τα κτήματα αυτών εις παντελή αφανισμό και εις εξολόθρευσιν· γεννηθήτωσαν τα τέκνα αυτών ορφανά και αι γυναίκες αυτών χήραι· εν γενεά μια εξαλειφθείη το όνομα αυτών μετ' ήχου, και ου μένει αυτοίς λίθος επί λίθου· άγγελος Κυρίου καταδιώξαι αυτούς εν πυρίνη ρομφαία, έχοντες και τας αράς πάντων των απ' αιώνων αγίων και των οσίων και θεοφόρων πατέρων, και αυτοί οι όσοι τοις ίχνεσιν αυτοίς κατηκολούθησαν αμεταμελήτως, η κατακολουθήσωσι του λοιπού...» ("Ιστορία Ελληνικής Επαναστάσεως", τόμος Α', Σ. Τρικούπη, σελ.321-334).

Αυτά είναι λίγα από το πλήθος που υπάρχουν, αναφορικά με την απαίσια συμπεριφορά των Αξιωματικών της Εκκλησίας. Όποιος αμφιβάλλει ας ανα-

τρέξει να διαπιστώσει ο ίδιος πώς ομολογείται η άθλια αυτή τακτική του ιερατείου, όχι μόνο στην παρωχημένη ιστορία, αλλά και στους σύγχρονους συγγραφείς και αρθρογράφους, όπως οι κατωτέρω:

Περιοδικό "Εκκλησία", 1-5 Σεπτ. 1957, σελ.337 και 1 Οκτ.1957, σελ.1

Εφημερίδα "Χριστιανική Δημοκρατία", Νοεμ.1957, αρ.φυλ.70

"Τα Νέα", Ψαθάς, 24/9/1963

"Οι Λαϊκοί στην Εκκλησία", Π. Τρεμπέλα, σελ.10, 107, 177

"Απάντηση Διακηρύξεων Χριστιανών Επιστημόνων", Χ. Λαναρά, σελ.91-92, 157, 162-163

"Σημεία των Καιρών", Αυγουστίνος Καντιώτης, σελ.33

"Περί της διαγωγής μας προς τον Κλήρο και την Εκκλησία", Μ. Ι. Γαλανού, σελ.45, 67

Περιοδικό "Οι Τρεις Ιεράρχες", Νοεμ.1957

Όλα αυτά φανερώνουν με αναντίρρητο τρόπο ότι οι "ειδικοί ιερείς" χρησιμοποίησαν το "εγώ" τους ως κανόνα της Αγίας Εκκλησίας, την οποία ο θείος Ιδρυτής της την θέλει απαλλαγμένη απ' αυτά. Εκτίμησαν τις θείες υποθέσεις σύμφωνα με το μέτρο που εξυψώνει και ευνοεί τα συμφέροντά τους. Χρησιμοποίησαν και εξακολουθητικά χρησιμοποιούν τη θρησκεία ως βάθρο για να υψώσουν τους εαυτούς τους και να σχηματίσουν ένα κεφάλαιο για το "εγώ" τους, που να φωτίζει και να προσελκύει την προσοχή των ανθρώπων για τη μάταιη προβολή τους. Αυτά όμως δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μια απέραντη άβυσσος, που σας χωρίζει από την παρουσία του Θεού, και τα οποία προορίζονται για τον αιώνιο αφανισμό την ημέρα της Κρίσεως.

Αγαπητέ Γέροντα.

Κατά την επίγεια παραμονής σας και κατά τη δραστηριότητάς σας στην "οικονομία του Θεού", ασχοληθήκατε με θέματα μικρής κατά τον Θεό αξίας, δηλαδή, με «*τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν – το δυόσμο και τον άνηθο και το κύμινο και αφήσατε τα βαρύτερα του νόμου: τη δίκαιη κρίση και το έλεος και την πίστη*» (Μτ. 23:23). Δηλαδή, αφήσατε τα σοβαρότερα προβλήματα σε εκκρεμότητα.

Στο υπόλοιπο του χρόνου της ζωής σας, να επιτρέψετε στην "Γραφή της Αληθείας" να καθορίσει τις θείες υποθέσεις και να εγκαταλείψετε κάθε τι που είναι ξένο με το περιεχόμενό της.

«Οι Απόστολοι ως κοινοί διδάσκαλοι της οικουμένης κατέστησαν σαφή και καθαρά σε όλους, όσα αυτοί δίδασκαν για να μπορεί καθένας που θέλει, μόνος του με μόνη την ανάγνωση να μαθαίνει τα λεγόμενα... Η ανάγνωση των Αγίων Γραφών είναι μεγάλη ασφάλεια για να μην αμαρτάνουμε· μέγας δε γκρεμός και βαθύ βάραθρο είναι η άγνοια των Γραφών... Η άγνοια των Γραφών αυτή και τις αιρέσεις γέννησε, αυτή και τον διεφθαρμένο βίο έφερε, αυτή και τα άνω κάτω έκαμε» (Χρυσόστομος).

Αγαπητέ Γέροντα! Τελειώνουν τα θέματά μου Περί Μυστηρίων και Τελετών. Σας κούρασα αρκετά. Οφείλω ιδιαίτερα να σας ευχαριστήσω, που είχατε την καλοσύνη και τη μεγάλη καρδιά να με παρακολουθήσετε με το ενδιαφέρον που άρμοζε σ' αυτά τα θέματα. Επίσης, πρέπει να σας ευχαριστήσω και για τις τόσο ενθαρρυντικές επιστολές σας, τις ευχές σας και την προθυμία σας σε συνεργασία. Σας υπόσχομαι, ότι θα είμαι πάντα πρόθυμος να προσφέρω οποιαδήποτε υπηρεσία σύμφωνα πάντα με όσα παρέθεσα στο βιβλίο μου αυτό, στο έργο της χειμαζόμενης *[ταλαιπωρούμενης, δοκιμαζόμενης]* Εκκλησίας!

ΤΕΛΟΣ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με την εργασία μου αυτή αισθάνομαι ότι εξόφλησα ένα ιερό χρέος και μια άγια ευθύνη, όσον αφορά τα ξένα στοιχεία στο πολίτευμα της Εκκλησίας, τα τεχνάσματα των "ειδικών ιερέων" και τη Βιβλική και ιστορική Αλήθεια.

Έγραψα τις γραμμές αυτές με πολύ κόπο και σε πολύ δύσκολες στιγμές της ζωής μου. Γιατί ενώ είμαι υποχρεωμένος να εργάζομαι για τη συντήρηση της οικογένειάς μου, διέθεσα τις ώρες της ανάπαυσής μου και του ύπνου μου, για την εξόφληση του ιερού αυτού χρέους και της άγιας ευθύνης. Και τούτο, γιατί, μέσα στην καρδιά μου βρίσκεται πάντα η λατρευτική μου αγάπη προς τον θείο Λυτρωτή, όπως ο εύγεστος και τρυφερός χυμός μέσα στον ώριμο καρπό.

Σκοπός μου δεν είναι να προβληθώ ως συγγραφέας και εκδότης βιβλίων. Επιθυμώ να χρησιμοποιηθώ από τον Θεό και να φέρω στο φως της δημοσιότητας ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, εκείνα, που άλλαξαν το θεϊκό πολίτευμα της Εκκλησίας και έδωσαν μια άλλη μορφή και θέση στην άγια του Θεού κοινωνία, μήπως με την προσπάθειά μου αυτή ελεγχθούν οι εκκλησιαστικοί υπεύθυνοι και προβούν σε διόρθωση.

Με όλο το δικαίωμα λοιπόν μπορώ να τους απευθύνω τα λόγια του Σειράχ: *«μὴ μισήσῃς ἐπίπονον ἐργασίαν»* (Σοφία Σειράχ 7:15).

Η Βιβλική και ιστορική αλήθεια την οποία εξέθεσα και η καλή υποδοχή που έτυχε να έχει, στην πρώτη του έκδοση, μου επιτρέπουν να θέσω σε όλους το εξής ερώτημα:

Ποια θέση παίρνετε μπροστά σ' αυτά που επιδοκιμάσατε και για τα οποία με πολλούς και ποικίλους τρόπους εκδηλώσατε το θαυμασμό σας; Στους άλλους που απλώς παρακολούθησαν τα θέματά μου, αλλά φοβήθηκαν να εκδηλωθούν, μήπως γίνουν "αποσυνάγωγοι", ερωτώ: Τι σκέφτεστε; Και προσθέτω προς όλους: Να είστε ειλικρινείς και θαρραλέοι ενώπιον του θείου Λυτρωτή, στον Οποίο είναι γυμνά και τετραχηλισμένα τα πάντα (*«οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ – δεν υπάρχει κτίσμα αφανές ενώπιον Αυτού, αλλά όλα είναι γυμνά και φανερωμένα στους οφθαλμούς Αυτού»* Εβρ.4:13), και από τον Οποίο εξαρτάται η ζωής σας και η αιώνια αποκατάστασή σας.

«ἕως πότε ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις; – Μέχρι πότε εσείς θα χωλαίνετε και στα δύο πόδια;» (Γ' Βασιλειών 18:21).).

Η πολλή, η ωραία και μεγάλη επιδοκιμασία που έτυχαν τα θέματά μου, απ' όλες τις τάξεις του λαού, δείχνουν ότι φυτεύτηκαν πολλά δέντρα καρποφόρα, που έκαναν ήδη ωραίο φύλλωμα και πλατειά σκιά. Το γεγονός αυτό μου δίνει την παρηγοριά ότι όταν τελειώσει ο κύκλος της ζωής μου, αυτά τα δέντρα θα ρίχνουν κάποια σκιά στον τάφο μου.

Μέχρι σήμερα που επανεκδίδω σε δεύτερη έκδοση αυτό το έργο μου, αξιώθηκα να δω και να απολαύσω τα δέντρα που φυτεύτηκαν στην λεπτή τους κατάσταση, σαν φυτώρια. Ο πλούτος όμως των Βιβλικών και ιστορι-

κών αληθειών που εκθέτω, θα λιπάνουν αυτά τα δέντρα, και θα έρθει ημέρα που θα θεριέψουν, θα γίνουν δάσος και θα σκεπάσουν πολλές ψυχές, τις οποίες ο λυτρωμένος λαός θα έχει στη συντροφιά του, τότε, που ο θείος Λυτρωτής θα ομολογήσει ενώπιον του Θεού Πατρός: «*ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός* – ***Ιδού, Εγώ και τα παιδιά που Μου έδωσε ο Θεός***» (Εβρ.2:13).

Ας είναι η εργασία μου αυτή σαν μια φτωχή έκφραση ευγνωμοσύνης, στην τόσο μεγάλη θυσία που έκανε ο θείος Λυτρωτής για τη σωτηρία μου.

Ο συγγραφέας

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1) **"Αγία Γραφή"** (Παλαιά και Καινή Διαθήκη)
2) **"Εκκλησιαστική Ιστορία",** Α. Κυριακού
3) **"Εκκλησιαστική Ιστορία",** Βασ. Στεφανίδη
4) **"Εκκλησιαστική Ιστορία",** Φ, Βαφίδη
5) **"Ιστορία του Ελληνικού Έθνους",** Κ. Παπαρρηγόπουλου
6) **"Παγκόσμια Ιστορία",** Ελευθερουδάκη
7) **"Βυζαντινός Πολιτισμός",** Έσσελιγκ
8) **"Χριστιανική Αρχαιολογία",** Λάτα
9) **"Χριστιανική Αρχαιολογία",** Νικηφ. Καλογερά
10) **"Ιστορία της Χριστιανικής Γραμματολογίας",** Γ. Δέρβου
11) **"Η Σημερινή Ψυχολογία",** Ασπιώτη
12) **"Βιβλική Ιστορικοδογματική",** Α. Αλιβιζάτου
13) **"Νέες Έρευνες",** Γ. Κονιδάρη
14) **"Συνοπτική Εγκυκλοπαίδεια Αγίας Γραφής",** Halley
15) **"Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια",** Μαρτίνου
16) **"Πατρολογία",** Δ. Μπαλάνου
17) **"Εγκυκλοπαίδεια Ηλίου"**
18) **"Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας",** Δ. Μωραΐτη
19) **"Εγκυκλοπαίδεια Θεολογίας",** Π. Τρεμπέλα
20) **"Δογματική",** Χρ. Ανδρούτσου
21) **"Δογματική",** Π. Τρεμπέλα
22) **"Εκκλησιαστική Ιστορία Ευσεβίου",** 9 τομ. εκδ. Αποστ. Διακονίας
23) **"Έρευνες περί των εν τω Βυζαντινώ Κράτει Σχέσεων Εκκλησίας και Πολιτείας",** Β. Στεφανίδη
24) **"Λεξικό Αγίας Γραφής",** Κωνσταντίνου
25) **"Ιστορία των Αιρέσεων",** Newman
26) **"Το Βασίλειον Ιεράτευμα",** Π. Τρεμπέλα
27) **"Διδαχή των Δώδεκα Αποστόλων"**
28) **"Α' Απολογία Ιουστίνου"**
29) **"Τελεσιουργία της Θείας Ευχαριστίας",** Π. Τρεμπέλα
30) **"Εδώ Στέκομαι – Μαρτίνος Λούθηρος",** Ralph Bainton
31) **"Πηδάλιον",** Νικόδημου Αγιορείτη
32) **"Πλανών Έλεγχος",** εκδ. Αστέρας της Ανατολής
33) **"Α' Επιστολή Κλήμεντος Ρώμης"**
34) **"Εμπνευστική",** Κ. Μεταλληνού
35) **"Κύριλλος Λούκαρης",** Γ. Χατζηαντωνίου
36) **"Ο Αντίχριστος Ήρθε",** Ξηρόκωστα
37) **"Απολογητική προς Ρωμαίους Επιστολής",** Κ. Μεταλληνού
38) **"Το Προφητικό Σχέδιο του Θεού",** G. Beckwith
39) **"Οι Λαϊκοί στην Εκκλησία",** Π. Τρεμπέλα
40) **"Περί των Εξωτερικών Επιδράσεων επί της Ορθοδόξου Θεολογίας",** Ι. Καρμίρη
41) **"Άτακτα",** Αδαμάντιου Κοραή
42) **"Το Ευαγγέλιο υπό Σύγχρονο Πνεύμα",** Δ. Καλλίμαχου
43) **"Στέφανος του Ενιαυτού",** Μαρτίνου Κρούσιου
44) **"Έρευνες περί Εξομολογήσεως",** Κ. Μεταλληνού
45) **"Τα 39 Αγγλικανά Άρθρα και η Ορθόδοξος Εκκλησία",** Κ. Χιονή
46) **"Η Παραβολή της Κιβωτού",** C. H. Spurgeon
47) **"Οι εκτός του Χριστιανισμού Παραδόσεις",** Αγαθάγγελου Νινολάκη
48) **"Οι Αντιδράσεις κατά της Τιμής των Αγίων στην Αρχαία Εκκλησία",** Α. Φυτράκης
49) **"Η Ένωση των Εκκλησιών",** Β. Ιωαννίδη
50) **"Δογματική Διδασκαλία",** Καρμίρη
51) **"Η Διαίρεση της Εκκλησίας και οι Ενωτικές Προσπάθειες",** Ι. Καρμίρη
52) **"Η Διαίρεση της Χριστιανοσύνης και η Δυνατότητα Επανένωσης Αυτής",** Ι. Καρμίρη
53) **"Η Παναγία",** Χ. Ενισλείδη
54) **"Άπαντα Κοραή",** Γ. Βαλέτα
55) **"Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης",** Απόστολου Μακράκη